

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

TESI DOCTORAL

EL BISBAT D'URGELL A L'INICI DEL SEGLE XIV
(A TRAVÉS DE LA VISITA PASTORAL DE 1312 A 1315)

Volum II

JOSEP M. PALAU I BADUELL

2015

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Universitat de Barcelona
Facultat de Geografia i Història
Departament d'Història Medieval, Paleografia i Diplomàtica
Programa de doctorat «Societat i Cultura»

El bisbat d'Urgell a l'inici del segle XIV (a través de la visita pastoral de 1312 a 1315)

Volum II

Tesi presentada per optar al títol de doctor
2015

Doctorand

Josep M. Palau i Baduell

Director

Dr. Ignasi J. Baiges i Jardí

Sumari

Descripció dels registres de visita	3
Normes de transcripció i d'edició del document	13
Presentació de la transcripció	15
Transcripció de la visita al bisbat d'Urgell (ACV, Calaix 31/41)	17
Deganat de Cerdanya, any 1313	19
Deganat de Cerdanya, any 1313-1314	79
Deganat de Cerdanya, any 1315	127
Deganat de Tremp, any 1314	183
Deganat de Tremp, any 1315	219
Deganat de Montenartró, any 1314	241
Deganat de Montenartró, any 1315	251
Deganat de Cardós, any 1314	267
Deganat de Cardós, any 1315	277
Deganat de Berga, any 1313	285
Deganat de Berga, any 1315	327
Deganat de la Vall de Lord, any 1313-1314	363
Deganat de la Vall de Lord, any 1315	421
Deganat d'Urgell, any 1315	471
Deganat d'Urgellet, any 1312-1313	483
Deganat d'Urgellet, any 1313-1314	527
Deganat d'Urgellet, any 1314-1315	565
Documentació econòmica	595
Altra documentació	621
<i>Litteræ visitationis</i>	635
Índex de parròquies visitades	689

DESCRIPCIÓ DELS REGISTRES DE VISITA

A l'Arxiu Episcopal de Vic es conserva, amb la signatura ACV 31/41, un lligall de documents que sota el títol de *Llibre de visites al bisbat d'Urgell* conté vuit volums en paper de mida foli relligats amb pergamí, que en la majoria sembla ser l'enquadernació original.¹ No tenen foliació coetània, per bé que al marge superior esquerre presenten una foliació moderna en xifres aràbigues, a llapis. Foren consolidats² a finals dels anys setanta del segle XX i en el procés de consolidació s'intercalà la documentació que hi havia solta a dins donant-li també una numeració en la foliació.

El suport de la documentació és un paper bastant gruixut, en el qual no s'hi observa cap filigrana. Només s'hi veuen les marques de la forma emprada per a la fabricació del paper, com és habitual en els documents de l'època.

Els quadernets tenen unes mides força similars, cosa que els aporta un aspecte unitari i uniforme. Tots estan formats per la coberta de pergamí i dos folis de guarda a l'inici i al final.

El volum I mesura 325 x 240 mm (coberta) i 310 x 230 mm (paper). Està compost per un únic plec que inicialment hauria constat de 23 bifolis, si bé s'han arrencat 2 folis a la segona part, amb la qual cosa té un total de 44 folis.

El volum II té les mateixes mides. A la coberta hi ha l'anotació «Decanatus Berge et Valli Lurdi anni primi quo ad nos». Està compost per dos plecs, el primer de 17 bifolis, és a dir 34 folis, i un segon d'un únic bifoli, és a dir, 2 folis.

El volum III també mesura el mateix. A la coberta hi ha l'anotació «Iste liber est decanatum Berge et Valle Lurdi et de ultimo anno». Està compost per 42 folis, amb

¹ Als volums II, III, IV i VII hi ha anotacions coetànies a la redacció de la visita tant a les cobertes exteriors

² Antoni PLADEVALL I FONT, «Conflictes entre les exempcions monàstiques...», 1967, p. 290: «A l'Arxiu Capitular de Vic hi ha un lligall de documents que, sota el títol genèric de *Visita, Bisbat d'Urgell*, conté vuit lleugers manuals en foli, alguns de sencers i d'altres de fragmentats, amb molta documentació solta a dins, gairebé tot cartes amb el segell del visitador Sacosta, que s'estenen entre els anys 1312 i 1314»; Antoni PLADEVALL I FONT, «El deganat de Cerdanya. El panorama...», 1983, p. 134: «A l'Arxiu Capitular de la catedral de Vic, calaix 31, es guarda un lligall de documentació, sota el títol genèric de *Visites, Bisbat d'Urgell*, que conté vuit petits manuals en foli, enquadrats i restaurats fa un parell d'anys». El director de l'Arxiu Episcopal de Vic, Mn. Miquel dels Sants Gros, em comentà que es van consolidar als anys setanta, abans de la mort d'Eduard Junyent (1978).

mostres d'haver-n'hi algun d'arrenecat, i estan relligats de forma estranya, cosa que potser explicaria perquè les dates d'aquest volum estan desordenades.

El volum IV mesura 325 x 245 mm (coberta) i 310 x 220 mm (paper). A la coberta hi ha la inscripció «Iste liber est anni secundi quo ad nos dechanatus Palarienses», només visible amb llum ultraviolada. Sembla que inicialment estaria format per 20 bifolis, si bé actualment només hi ha 16 folis a la segona part del volum.

El volum V mesura 330 x 245 mm (coberta) i 310 x 210 mm (paper). És un dels opuscles més petits, format únicament per un plec de set bifolis, si bé, sembla que ha perdut folis, ja que està el text que incorpora està començat i inacabat.

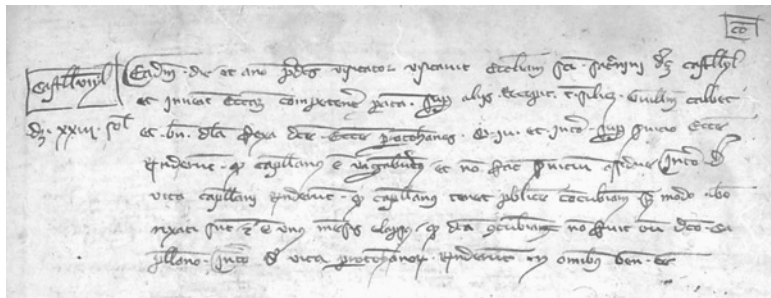
El volum VI mesura 330 x 239 mm (coberta) i 315 x 220 mm (paper). Està format per dos plecs, un primer de 5 bifolis, que corresponen a 10 folis, i un segon amb 2 bifolis, dels quals manca un foli i, per tant, està format per tres folis.

El volum VII mesura 330 x 240 mm (coberta) i 310 x 230 mm (paper). L'enquadrernació divergeix de la resta d'opuscles, amb un pergamí d'una tonalitat i d'una textura diferents, si bé presenta l'anotació «Iste liber est anni secundi decanatus Urgelleti et Ciritanie», coetània a la visita. Està format per dos plecs, un d'inicial que sembla que hauria tingut 17 bifolis, si bé només es conserven 14 folis a la segona part, i un de final format per 3 bifolis.

El volum VIII mesura 325 x 245 mm (coberta) i 310 x 230 mm (paper). L'opuscle està format per un únic plec amb 9 bifolis, que en total dona 18 folis.

Tots els opuscles estan escrits per les dues cares del foli i, tret d'alguns casos, el text ocupa tot el foli. Tanmateix hi ha alguns folis en blanc que, amb la numeració moderna, són els següents: volum I: 2v, 3r, 3v, 7v, 11v i 25v; volum II: 23v i 76v; volum III: 22r, 38v, 44r, 44v, 47v, 48r, 48v, 49r, 49v, 58r, 58v, 59r i 59v; volum IV: 28r, 28v, 35v, 36r, 36v, 41r, 42r, 42v, 43r, 43v, 49r i 49v; volum V: cap; volum VI: 21v, 22r i 22v; volum VII: 4v, 5r, 5v, 48v, 54v, 58r i 58v; volum VIII: cap.

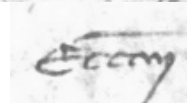
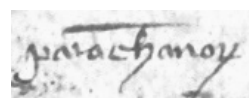
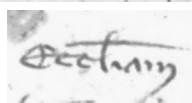
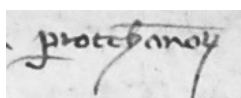
Aparentment, no sembla que l'escrivà fes cap preparació prèvia ni emprés cap pauta a l'hora d'escriure. Per norma general, deixa un marge d'uns 20 mm a la part superior del foli i a la inferior, la qual varia segons el contingut dels registres. En canvi, acostuma a deixar un petit espai de 10 mm als marges dret i esquerre.

La configuració de la caixa d'escriptura segueix una pauta molt marcada: al marge esquerre s'hi escriu el nom de la parròquia visitada emmarcada dins d'un requadre, sota del qual hi escriu la quantitat que ha de pagar per dret de visita o per altres taxes, i a la dreta s'hi situa el text del registre. En alguns casos, al marge dret també s'hi anoten les sigles *co* o *concu* si el rector de la parròquia era concubinari.

Per a l'escriptura s'ha usat generalment una tinta de to ocre i marronós i el tipus de lletra emprada és la gòtica catalana cursiva, si bé trobem diferents mans al llarg del volum. La més habitual és d'una cal·ligrafia arrodonida i ben treballada, amb nombroses abreviatures.

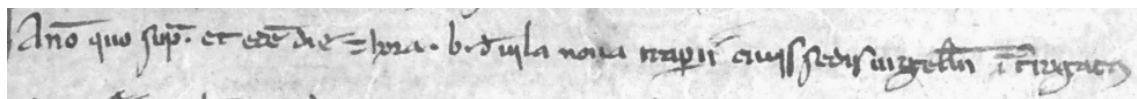
Tot i que aparentment sembla que només hi ha una mà, per la similitud en el ductus, l'angle d'escriptura, el mòdul i el pes, una anàlisi més acurada mostra que devien haver-hi diversos escrivans. Una pista ens la dóna la manera que tenen d'escriure els derivats de la paraula *parròquia*, ja que els trobem escrits tant com *parrocchia...*, amb abreviatura sobre la *p* i doble *cc*, com *parochia...*, amb una sola *c* i sense abreviatura a la *p*. També ho podem observar en la manera d'abreviar el mot *ecclesia*.

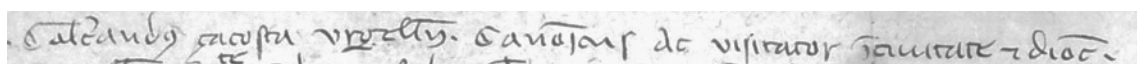
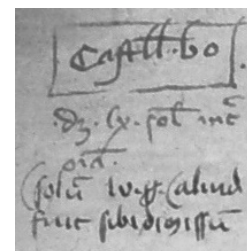
També es pot comprovar en d'altres lletres aïllades, com per exemple, la resolució de la preposició *de*.

Com hem dit, aquest tipus de lletra és la més habitual als registres, però en trobem també de diferents, com per exemple, una amb un estil molt més librari, que es troba limitada al volum I, en els folis 1r-10r, 15r-15v i 17r-18v.

El tercer tipus de lletra principal, molt més ràpida i esquemàtica, la trobem majoritàriament en la documentació inserida als volums, tant a les cartes com als comptes, així com en anotacions posteriors en alguns dels registres de visita. És una lletra més complicada de llegir.

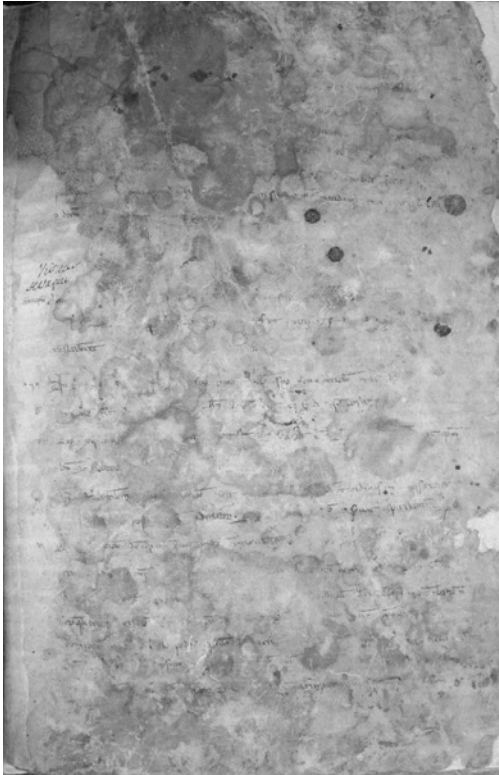

Hi ha diversos tipus de lletres més però, atès que estan limitades a la diversa correspondència inserida dins dels volums, no són significatives dins de tot el cos de la visita.

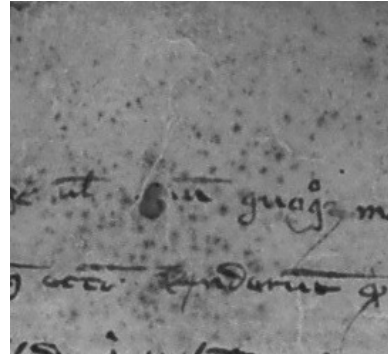
El text està escrit en llatí medieval, ja molt vulgaritzat. Sovint apareixen topònims i antropònims catalanitzats o en català i alguns mots i frases escrits completament en català. Fins i tot, en moltes ocasions, la sintaxi del llatí és una traducció del català, de manera que fa la impressió que el procés es feia en català i s'acabava redactant en llatí.

Pel que fa a l'estat de conservació dels volums en general és bastant bo i les patologies més comunes són la pèrdua de suport, tant per bibliòfags com per la humitat, així com l'esvaïment de la tinta a causa de l'humitat.

El volum I presenta un estat de conservació força bo ja que els folis ens han arribat sencers, però està afectat per algunes patologies. En els deu primer folis, i de manera molt severa en els sis primers, hi ha afectacions d'humitat i de miccions que en dificulten la lectura, fins i tot amb llum ultraviolada. Aquesta mateixa alteració la trobem en els últims tretze i de forma més acusada en els darrers sis. S'hi constata també l'aparició de fongs cap al final del volum, com per exemple en els folis 43 i 44. En la majoria de folis hi ha lleus pèrdues de suport conseqüència de les galeries formades pels insectes bibliòfags.

Estat de conservació del foli 1r

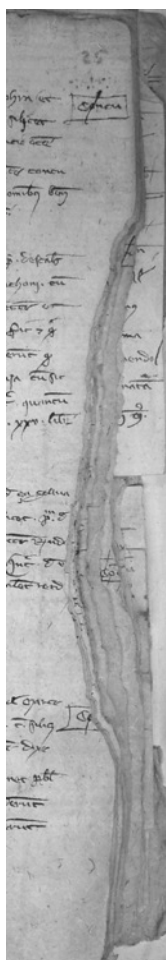

Fongs al foli 43v

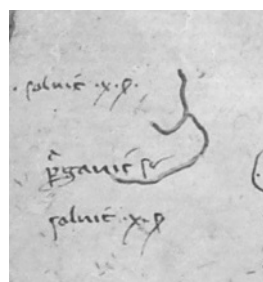

Galeries d'insectes bibliòfags al foli 43v

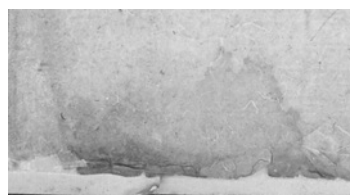
El volum II presenta un estat de conservació força bo ja que els folis ens han arribat sencers, però està afectat per algunes patologies. En els primers folis hi ha alguns esquinçaments als marges del foli i en els darrers tres hi ha una lleu pèrdua de suport a la part superior esquerra. Tanmateix, tot el volum està afectat per una pèrdua de suport al canal, que en alguns folis dificulta la lectura. També hi ha algunes galeries a causa dels insectes bibliòfags. En menor mesura que en el volum anterior hi ha algunes taques d'humiditat i de miccions que no dificulten la lectura. Tanmateix, com a conseqüència del gran número de cartes que es conserven a l'interior d'aquest volum, hi ha un número molt gran de taques de greix com a conseqüència dels segells de cera de les missives.

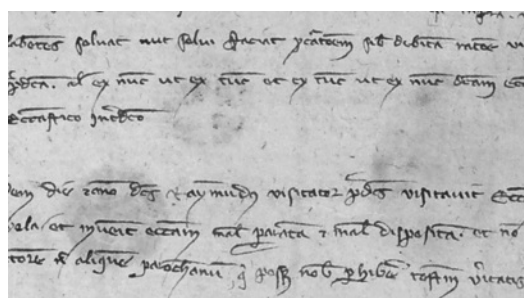
Pèrdua de suport al canal

Galeries d'insectes bibliòfags al foli 28v

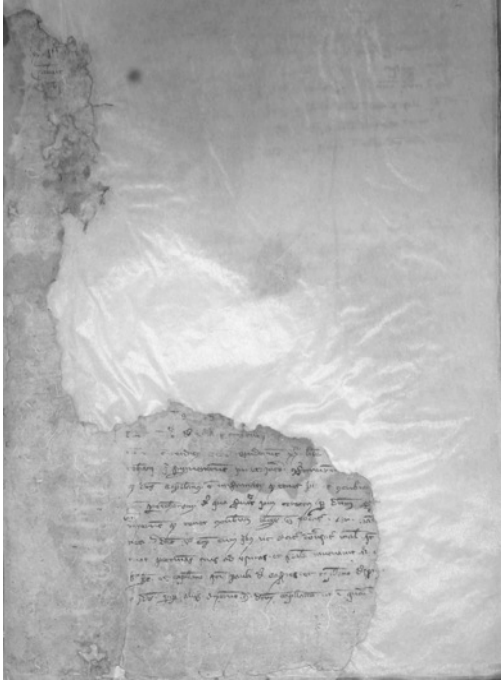
Taca d'humiditat al foli 75r

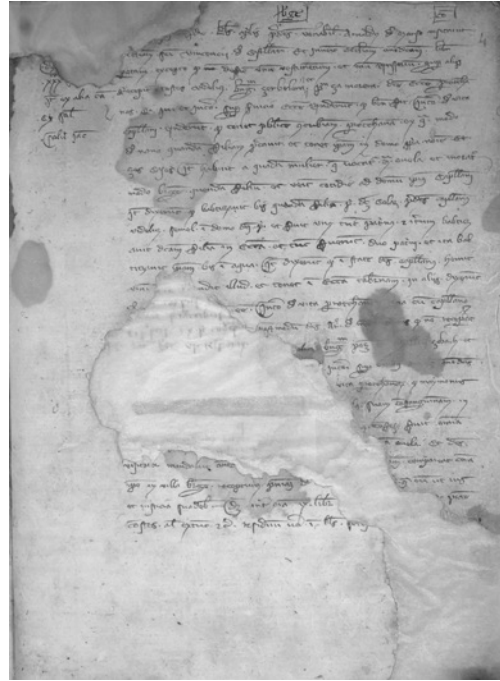
Taques de greix dels segells de cera al foli 21v

La conservació del volum III és més dolenta ja que hi ha una pèrdua important del suport en els primers folis. En els dos primers pràcticament només es conserva el paper que s'uneix al lloc de l'opuscle, mentre que en els quatre següents hi ha llacunes importants al centre, a l'angle superior esquerre i a l'angle inferior dret. En el cinquè només hi ha llacunes a la part superior esquerra i al centre. Aquesta pèrdua del suport dificulta la lectura i la reconstrucció del recorregut de la visita. A la resta del volum només hi continua havent la pèrdua de suport a l'angle superior esquerre que no dificulta la lectu-

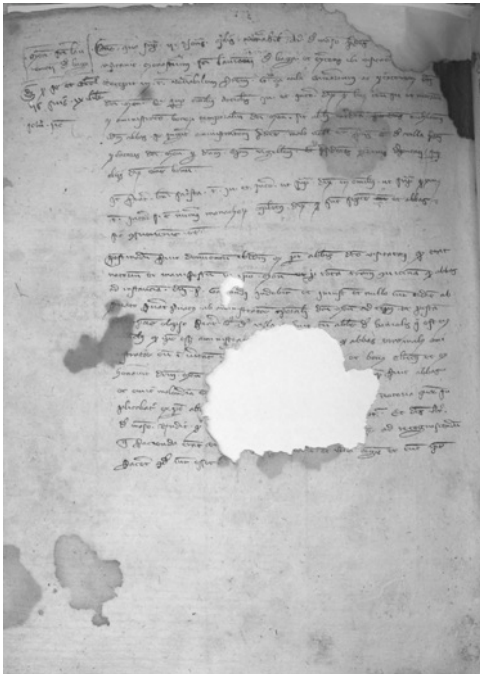
ra. Al llarg del volum també hi ha diverses taques d'humitat i de miccions, que en alguns casos obliguen a l'ús de llum ultraviolada per poder llegir el contingut, algunes galeries conseqüència dels insectes bibliòfags i taques de greix a causa dels segells de cera de les cartes inserides a l'interior del volum.

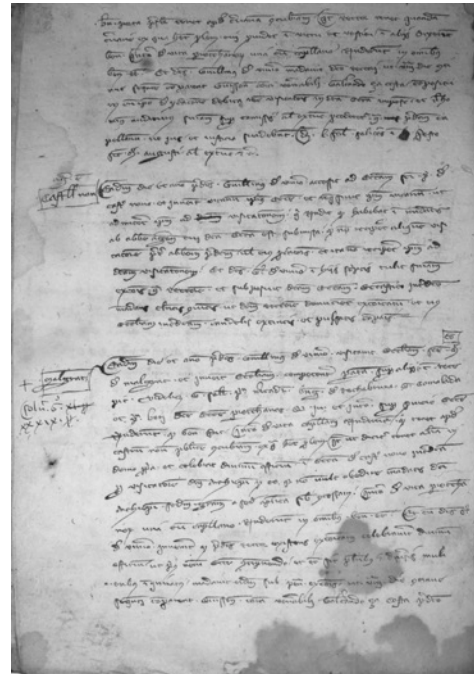
Pèrdua del suport en el foli 1r

Pèrdua del suport en el foli 4r

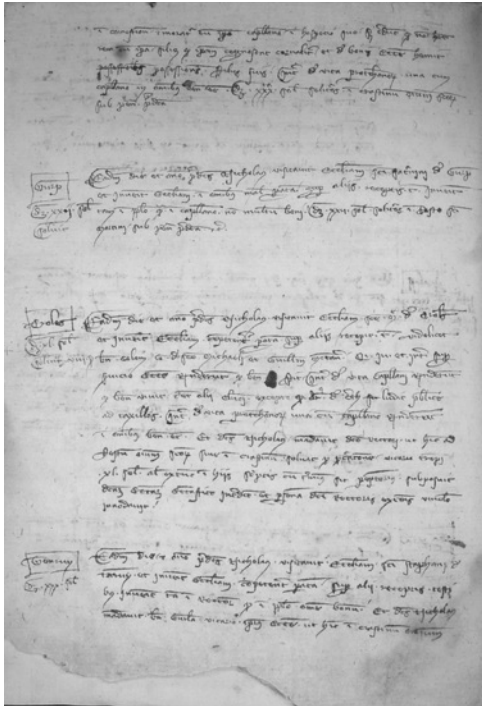
Pèrdua del suport en el foli 10v

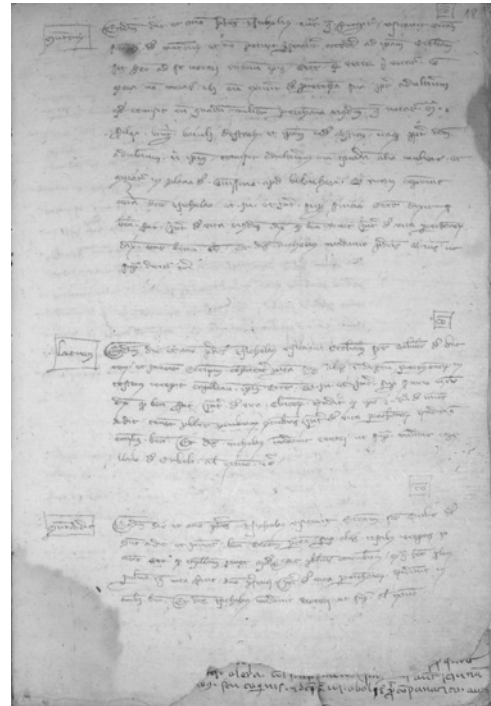
Humitats i miccions en el foli 46v

El volum IV presenta un estat de conservació força bo. La part inferior dreta de tots els folis presenta una pèrdua de suport, però no interfereix en la lectura del document,

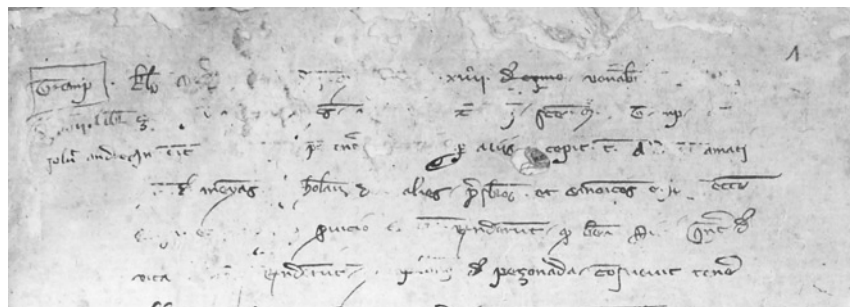
excepte en un parell de casos. Tan sols hi ha problemes en la lectura del *recto* del primer foli, on el paper s'ha deteriorat a causa de forats i erosió i la tinta ha desaparegut. A part d'això, tot l'opuscle està afectat per taques d'humitat a la part inferior del folis i en el lateral, que no dificulten la lectura, i alguna micció. També s'hi aprecia alguna taca de greix a causa dels segells de cera de les missives.

Pèrdua del suport a la part inferior del foli 6v

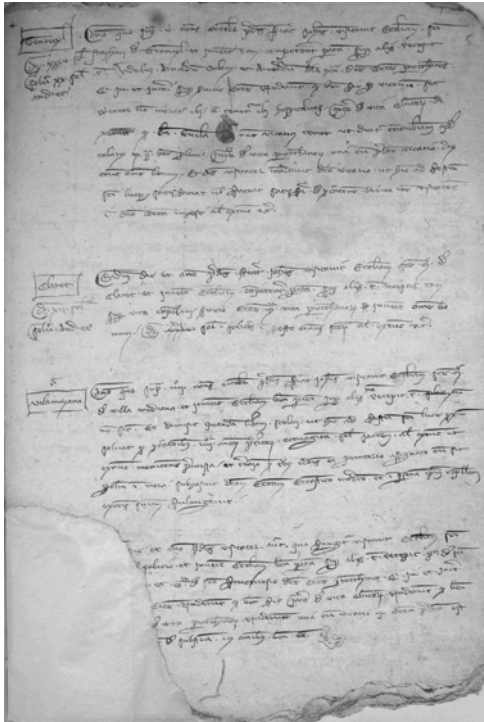

Humitats i miccions en el foli 18r

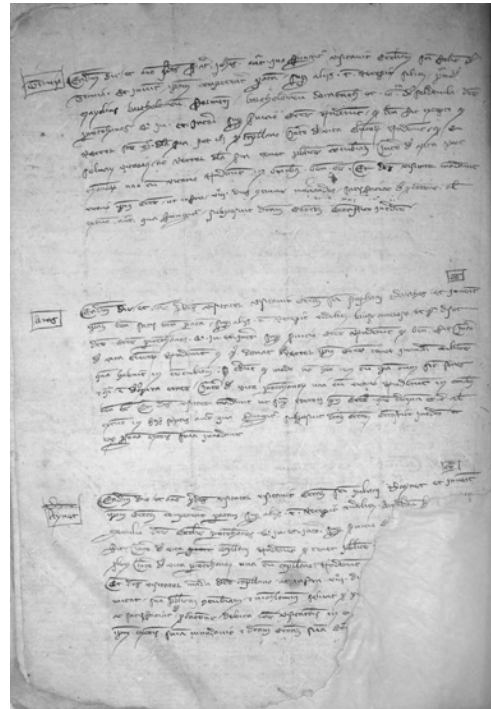

Erosió del paper i forats al foli 1r

Per contra, el volum V es troba en un estat de conservació més dolent. La part inferior esquerra de tots els folis ha perdut el suport, cosa que dificulta la lectura i la interpretació del text, en especial la del *verso*, ja que aquesta pèrdua no permet la lectura de gairebé la meitat de la línia de text en les zones afectades. L'opuscle també presenta galeries d'insectes bibliòfags i algunes taques de miccions que en general no entorpeixen la lectura del contingut.

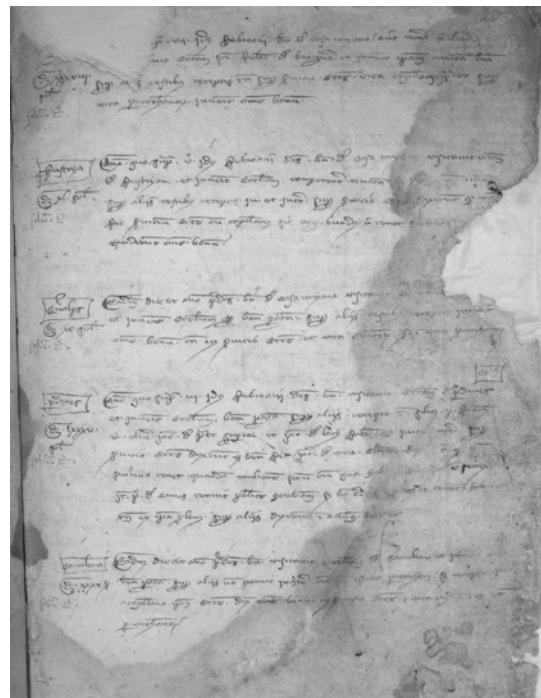

Pèrdua del suport a la part inferior del foli 5r

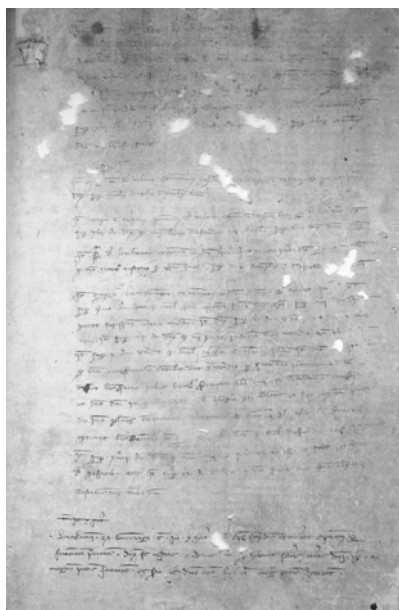
Pèrdua del suport a la part inferior del foli 17v

La conservació del volum VI és bastant dolenta ja que tots els folis presenten una pèrdua del suport en el canal, que dificulta la lectura d'alguns passatges. Tanmateix, el més problemàtic d'aquest volum és la gran taca d'humitat que afecta tota la part inferior i la zona del canal de tots els folis. Això obliga a l'ús de llum ultraviolada per a poder llegir i interpretar correctament el contingut. Els darrers folis, a més, també tenen una pèrdua del suport a la part superior del llom, que afecta la lectura d'alguns registres. En alguns folis, sobretot els de la meitat de l'opuscle cap al final, també s'hi poden observar taques de miccions, la proliferació de fongs i algunes galeries d'insectes bibliòfags, que en general no entorpeixen més en la interpretació del document.

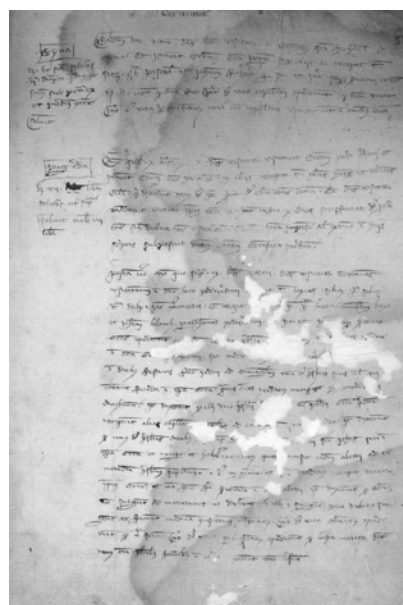

Pèrdua de suport al canal i la part superior, humitats i miccions en el foli 20r

El volum VII presenta un estat de conservació regular ja que, malgrat que els folis ens han arribat pràcticament sencers, les patologies que l'afecten dificulten la lectura del contingut. El primer foli també presenta un esvaïment generalitzat de la tinta i alguns forats. A més, tots els folis presenten taques d'humitat i miccions a la part del canal que, a mesura que s'avança en l'opuscle, s'intensifiquen i en alguns folis provoquen l'aparició de forats i les conseqüents llacunes en el text. En menor mesura també s'hi poden observar galeries d'insectes bibliòfags i taques de greix a causa dels segells de cera de les missives.

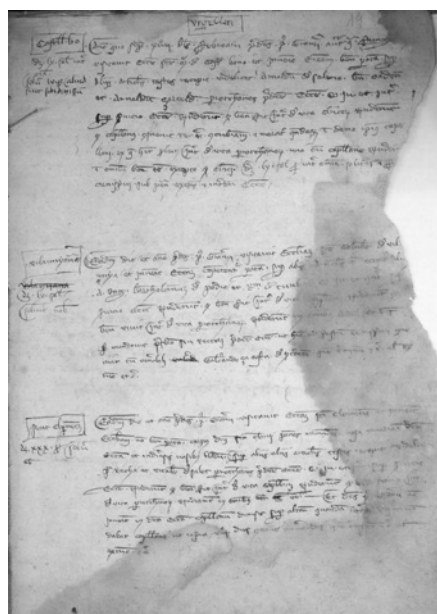

Pèrdua del suport i esvaïment de la tinta al foli 1r

Humitats i pèrdua del suport al foli 50r

L'estat del volum VIII és similar a la del volum VI ja que tots els folis presenten una pèrdua del suport en el canal, que dificulta la lectura d'alguns passatges. Això no obstant, la gran taca d'humitat i d'orins que afecta tota la part inferior i la zona del canal de tots els folis és el que més problemàtic, perquè obliga a l'ús de llum ultraviolada per a poder llegir el contingut. Com a la resta de volums també s'hi poden observar algunes galeries d'insectes bibliòfags i taques de greix a causa dels segells de cera de les cartes inserides.

Pèrdua de suport al canal, humitats i miccions en el foli 19r

NORMES DE TRANSCRIPCIÓ I D'EDICIÓ DEL DOCUMENT

La transcripció i l'edició de la visita s'han realitzat tot seguint les normes internacionals per a l'edició de documents medievals establertes per la Comissió Internacional de Diplomàtica.³ Tanmateix, per tal de fer el text més intel·ligible i de facilitar-ne la lectura, s'han adoptat les normes següents:

En els documents en llengua llatina

S'ha transcrit la *i* llarga com a *i*⁴ i s'ha normalitzat l'ús de *u* i *v*; s'han mantingut les consonants dobles a l'inici, al mig i a final de paraula; s'han accentuat els topònims i els antropònims per facilitar-ne la lectura quan apareixen en català dins el text llatí; s'han indicat en cursiva les paraules catalanes inserides en un text llatí; s'ha emprat el punt volat per separar partícules i paraules aglutinades, en especial, la preposició *de* i la partícula *den*; s'han unit els antropònims i els topònims catalanitzats, per exemple, *Soldevila* per *Sol de Vila*.

En els documents en llengua catalana

S'ha normalitzat l'ús de *i* i *j* i de *u* i *v*; s'ha regularitzat la separació de paraules segons els criteris actuals; s'ha emprat el punt volat per indicar les elisions que actualment no tenen representació gràfica i aquelles aglutinacions de paraules en que s'ha perdut un element de la segona; en aquells casos en que l'element elidit s'adiu a les normes ortogràfiques actuals, s'ha emprat l'apòstrof; s'ha accentuat i s'ha usat la dièresi segons els criteris actuals; s'ha emprat la *l* geminada.

En tots els documents

S'ha usat el claudàtor [] per indicar les lletres, les síl·labes, les paraules o les xifres de lectura dubtosa o que hem interpretat. Quan el text no s'ha pogut restituir, s'ha indicat mitjançant tres punts suspensius entre claudàtors. Aquelles lletres o mots que manquen per oblit o error de l'escrivà s'han restituït entre parèntesis () i quan són restitucions àmplies s'han fet en base a la frase formulària. Els interlineats per damunt de la línia s'han indicat amb els símbols [] i els interlineats per sota de la línia amb els símbols []. Els espais deixats en blanc per l'escrivà per escriure-hi posteriorment un nom o un lloc s'han indicat amb el símbol ****. El canvi de foli s'ha indicat mitjançant el símbol ||. En les cartes inserides, s'ha assenyalat el salt de línia mitjançant el símbol /.

S'ha puntuat segons el sistema actual i per facilitar la lectura s'han separat els paràgrafs amb un punt i a cap quan s'ha cregut convenient.

En l'aparat crític s'assenyalen els ratllats, les anotacions marginals, les correccions, les cancel·lacions, etc.

³ COMISSIÓ INTERNACIONAL DE DIPLOMÀTICA, «Normes internationales pour l'édition des documents médiévaux», *Folia Caesaragustana*, 1, Saragossa, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1984, p. 15-93.

⁴ Només s'ha mantingut en casos excepcionals, com *Casamijana* o *aljame*, per evitar transcripcions forçades.

Els errors i tendències constants d'un escrivà s'han mantingut en la transcripció per tal d'evitar un excés de notes crítiques. En aquest sentit cal esmentar *silicet* per *scilicet* i *parrocchia* i tots els seus derivats per *parrochia*. En els altres casos s'ha indicat en l'aparat crític.

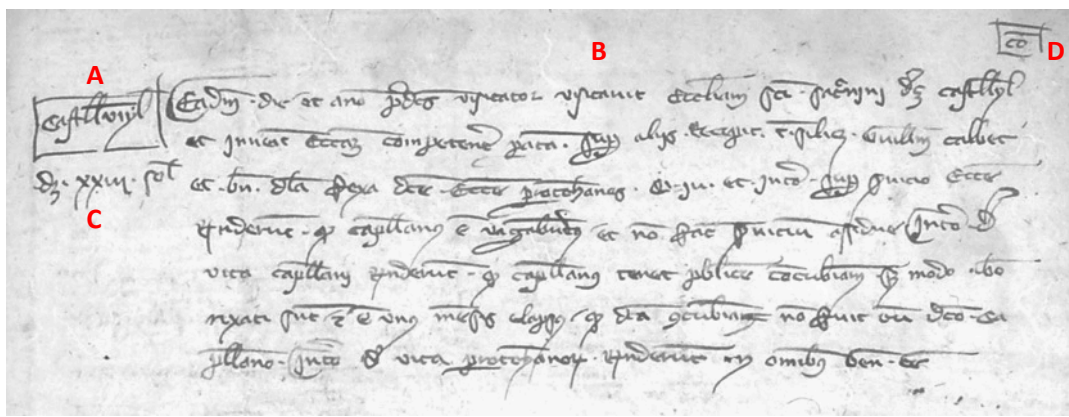
Les anotacions referents al concubinat dels clergues de cada parròquia que, com he comentat, es troben a la part superior dreta dels registres, s'indiquen al costat del nom de l'església, anotades entre claudàtors i tal com apareixen al text (co, concu, cuncu, co-cu...).

En els pocs casos en què un dels registres ha estat editat, s'ha indicat la publicació, si bé la transcripció que s'ofereix aquí s'ha realitzat a partir de l'original.

PRESENTACIÓ DE LA TRANSCRIPCIÓ

Per presentar la transcripció del text he optat per no fer-ho amb text seguit, tal i com apareix al document, ja que la intercalació de tota la documentació solta en els diferents volums ho dificultava. Per tant, presento els registres de visita ordenats en deganats i, dins de cada deganat, ordenats per la seva cronologia. Un cop presentats tots els registres de visita, es presenta tota la documentació paral·lela, ja siguin cartes o comptes. Crec que aquesta ordenació dóna més fluïdesa al text i permet una lectura més còmoda.

Com he comentat anteriorment els registres tenen una estructura molt estandarditzada que està formada pel nom de l'església, el registre pròpiament, la quantitat deguda i, en el cas que n'hi hagi, la indicació del concubinatge del clergat.

A l'hora d'ordenar el text aquest s'ha disposat posant primer el nom de l'església (A) en negreta i, en el cas que s'indiqui, al costat i entre claudàtors, la indicació del concubinatge (D), per evitar un excés de notes. A continuació s'ha transcrit tot el text del registre (B) i per últim, amb una lletra de cos més petit, s'ha disposat la quantitat deguda (C). Tot seguit, en cas que n'hi hagi, s'ha recollit l'aparat crític amb un cos de lletra més petit. D'aquesta manera, la presentació del text de la imatge anterior té aquest aspecte:

Castellviyl [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Castellviyl¹ et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes silicet Guillelmu[m] Calbet et Bernardum de la Fexa, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod capellanus est vagabundus et non facit servicium assidue.

Interrogati de vita capellani responderunt quod capellanus tenet publice concubinam set modo ambo rixati sunt et est unus mensis elapsus quod dicta concubina² non fuit cum dicto capellano.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXIII solidos.

1. En lloc de Castellviyl. — 2. Corregeix concubinam.

**TRANSCRIPCIÓ DE LA
VISITA AL BISBAT D'URGELL
ACV, CALAIX 31/41**

Deganat de Cerdanya, any 1313

1

1313 GENER 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA D'ARSÈGUEL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 33r.

Arcèguel [cocu]

Anno quo supra, quinto idus ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Columbe (de) Arcèguell et invenit dictam ecclesiam in ornamentis ipsius satis bene ornatam.

Et recepit in testibus rectorem ipsius ecclesie, quia non invenit aliquos testes preter eum, qui, interrogatus super servicio ecclesie et de se et de parochianis, dixit omnia bene esse.

Item recepit testes silicet Guillelmum Bo[net], Secun[dum] Bonet et Petrum de Quera, scolarem, qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt quod tenet publice concubinam nomine Guillelmam ex qua habet duos filios¹ cuius masculus adhuc lactat.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt quod Borellus non stat cum uxore sua, nomine Berengaria Oriola.

Interrogati quantum valent recditum ecclesie, responderunt quod nesciunt, sed recipit terciam partem decimam et primiciam.

Debet L solidos. Item pro concubinato XIII solidos V denarios. Solvit XXII solidos et V denarios. Item XXXII solidos. Item X solidos.

1. *Segueix* interrogati *ratllat*.

2

1313 GENER 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ANSOVELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 33r.

De n·Ensovel

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de n·Ansovel et invenit Corpus Christi indicenter et altarem non consegratum et sine ara.

[Et] quia parochiani non erant, dictus¹ visitator assignavit dicto rectori ad diem sabati proximam venientem quod sit cum duobus vel tribus parochianis in Sede Urgellense perhemptorie alias procederet contra² dictum rectorem et parochianos citatos per dictum rectorem qua die sabati comparuerunt testes silicet Guillelmum Iseren et Bernardum Barau [et Petrum Biar] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod na Solvaya non stat cum marito suo, nomine Salvador, qui moratur en Lavança [a Pradinàç], et est pregnans non tamen a marito.

Debet XXX^{ta}v solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Item suspendit interdictum usque in medio febroarii. Solvit.

1. *Segueix visitetor expuntuat i ratllat.* — 2. *Segueix eos ratllat.*

3

1313 GENER 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE CAVA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 33r.

Cava¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Laurentii² de Cava et invenit dictam ecclesiam corporalibus indigere.

Super aliis articulis recepit testes infra scriptos videlicet Raymundum d-en Rocha et Bernardum Rocha [et Petrum Laurentium,] parochianos dicte³ ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati⁴ de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod satis vivunt honeste.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie una cum rector ipsius ecclesie responderunt quod valent XVI libras et mediam.

Debet XXVIII solidos solituros prima die sabati venienti sub pena suspensionis. Solvit turonensis ad XV denarios cum obolo.

1. *Precedeix ça ratllat.* — 2. *L'església de Cava està dedicada a sant Climent.* — 3. *Segueix ep ratllat.* — 4. *Segueix su ratllat.*

4

1313 GENER 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE BARGUJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 33r.

Berguya [conc]

Eadem die et anno qua supra, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Berguya et invenit in omnibus male, videlicet Corpus Domini nostri Iesu Christi, et rector non stat ibi.

Super aliis recepit testes, silicet, Domènech Vilana, Monecum Bonfil et Bernardum Barbul, parochianos dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie

dixerunt quod male fit quia rector non stat ibi et semper solebat etiam stare cum scolari et ancilla set tantum venit quidam clericus alienus diebus dominicis et festibus ad celebrandum.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod tenet publice concubinam de qua habet unam filiam¹ et vocatur dicta concubina nomine Guillelma.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod en Çala et en [Guillem] Lort non stat cum uxoribus suis.

Interrogati super aliis articulis dixerunt bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ipsius ecclesie responderunt quod valent XII libras.

Debet XX^{ti} solidos solituros in festo Pur[ificati]onis su[b p]ena suspensionis et interd[icti] e[cclesie] et pro concubinato V solidos solituros ut supra. Solvit Raymundo.

Moratur rector de Berguya (a) Aranser.²

1. *Segueix* nomine Guillelmam ratllat. — 2. *Anotat al final del foli.*

5

1313 GENER 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE BAR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 33v.

Bar [concu]

Anno quo supra, IIII° idus ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Bar et invenit ipsam bene paratam excepto quod indiget libris et festimentis.¹

Et recepit testes, silicet, Bernardum de Soldevila, Guillelmum Amalrich, Guillelmum de Berguya [et] Guillelmum de Grelera [et Petrum Guillelmi et Arnaldum Simfreu] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectorum² responderunt quod quilibet ipsorum tenent publice concubinas una ipsarum silicet d-en Bascharan vocatur Er[messenda] et alia d-en Pont vocatur Esclermonda.²

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene excepto quod dantur ibi *gotornons* tamen ignorant facientes et tradentes.

Debet LXXX solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis. Item debet Bascharan pro concubinato XX solidos solituros ut supra. Solvit XX solidos Pont. Et fuit prolongatus usque ad Carnisprivi. Solvit totum.

1. *En lloc de vestimentis.* — 2. *Corregeix* rectoris. — 3. *Segueix línia d'abreviació ratllada.*

6

1313 GENER 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS DEL QUERFORADAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 33v.**Quer**

Anno et die quo supra, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Genesi de Quero et recepit testes Arnaldum¹ Dirla et Petrum Raymundum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet quandam nomine Gaudio cui providet in comestione et in aliis extra suam domum ex qua habet unum filium XX^{ti} annorum set credunt quod non habet rem cum dicta muliere.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt (quod) Petrus Berengarii non moratur cum sua uxore vocata Raymunda Vives.

Debet XXX^{ta} 2 solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis. Solvit.

1. *Segueix Dil expuntuat i ratllat.* — 2. *Corregeix XXX^{ta}II.*

7

1313 GENER 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE BÉIXEC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 33v.**Béxech**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iscli de Béxech et, quia ad dictum locum sine periculo accedere non¹ potuit propter nives et glacies, fecit ad se vocari rectorem ipsius ecclesie, quem recepit in testem, et Petrum, presbiterum de Montayà, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit et dixerunt quod ecclesia est satis bene ornatam.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene esse.

Interrogati quantum valent redditus ipsius ecclesie responderunt quod valent XV libras.

Debet XXV solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis. Solvit.

1. *Repetit.*

8

1313 GENER 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS DE MONTELLÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 33v-34r.**Montallà**¹

Eadem die² et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Genisi de Muntayà et invenit ecclesiam satis bene ornata.

Super aliis recepit testes supra proximo positos qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Guillelmus Fabra tenet publicam concubinam maritatam nomine na Bons Vuls. Item Michael³ Clusela tenet publicam concubinam uxorata nomine Berengariam. || Item precepit [dictus visitator] rectori quod Fferrarius Boneta et Maria Marquesa⁴ et Petrus Boneta et Raymunda Armana, qui sunt desponsati et inter duos primos, per carnis copulam est matrimonium consumatum moneantur publice per eum in ecclesia matrimonium debeant solempnizari in facie ecclesie ut moris est infra tempus per eum et eius arbitrio eiusdem assignatum alias quod autoritate prefati visitatori eos excomunicet et ipsos excommunicatos publice denunciaret donec adimpleverint quod mandatur.

Item dixerunt quod Petrus Ripui, presbiter dicti loci, comedat pecuniam suam ad esur[a]s.

Item precepit dictus visitator Petro presbitero, manumissori Petri de Monteliano, ut hinc ad Pascha compleat voluntatem defuncti alias procedet ut iuris erit ex tunc.

Debet LXXX⁵ solidos solituros in⁶ idus febroarii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Corregeix* Montaya. — 2. *Corregeix* diem. — 3. *Duu una ratlla d'abreviatura innecessaria*. — 4. *Segueix* qui sunt desponsati ratllat. — 5. *Corregeix* xc. — 6. *Segueix* festo Purifi ratllat.

9

1313 GENER 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE VÍLLEC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 34r.**Vílech** [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Vílech et recepit testes, silicet, Bernardum Tixedor et Iohannem Colomer, scolarem dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod est fama quod tenet publice concubinam nomine Sibiliam et moratur apud Podium Ceritanum, apud Villam Novam, [et est maritata].

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt quod Guillelma de Nogera, maritata, possidetur ut publicam concubinam ab Arnaldo Ross, uxorato.

Debet XXXV solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis. Solvit.

10

1313 GENER 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE NERELLÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 34r.

Sancta Eugenia de Nerelià

Eadem die et anno quo supra, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eugenie de Nerelià et invenit ipsam ecclesiam in ornamentis satis bene dispositam.

Super aliis articulis recepit restes infra scriptos, videlicet Raymundum de Fonte et Guillelmum de Ecclesiam [et Petrum de Cote, clericum], qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivunt honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse. Super aliis articulis dixerunt bene esse.

Debet LXX solidos solituros post festum Purificationis in crastinum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

11

1313 GENER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE PI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 34r.

Pi

Anno quo supra, tercio idus ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Pino et invenit ipsam satis bene ornatam.

Super aliis articulis, recepit testes videlicet Guillelmum Pelós, presbiterum, Bernardum Baiulum¹ et Guillelmum de Soldevila, qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectori² et cuiusdam clerici, dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum, responderunt bene esse in omnibus.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, dixerunt quod recipit terciam primitie.

Et dictus visitator assignavit terminum rectori absentis quod satisfaciat de procuracione hinc ad XII kalendas februarii, alias posuit dictam ecclesiam ex tunc ecclesiastico interdicto.

Debet L[XV] solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit L solidos.

1. *S'ha considerat que és el cognom.* — 2. *Corregeix rectoris.*

12

1313 GENER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DELS CASTELLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 34v.

Sent Martí

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini et recepit testes Petrum Ferrarium et Bernardum de Castelló qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt quod vivit bene.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt bene esse.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie, responderunt quod valent XV libras.

Et dictus visitator¹ invenit ecclesiam male ornatam. Et assignavit diem rectori absentis quod compareat coram ipso et satisfaciat de procuracione a proxima die dominica ad VIII° alias ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

[Debet X]XV solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis. Solvit X solidos. Item solvit XIII solidos et III denarios Raymundo.

1. *Segueix visitavit sense cancel·lar.*

13

1313 GENER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE TRAVESSERES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 34v.

Traveseres

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iachobi de Traveseres et invenit ecclesiam s[a]tis decenter.

Super aliis recepit testes, silicet, Guillemum Vitale [et] Petrum Perçals qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt bene esse.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt in omnibus bene esse.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie, responderunt quod valent XII libras.

Debet XX^{ta} solidos solituros in Purificationis sancte Marie sub pena suspensionis. Solvit.

14

1313 GENER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS DE MÜSSER.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 34v.***Móçer**¹ [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Fructuosi et (in)venit ecclesiam per omnia mala.

Et super aliis articulis recepit testes, silicet, Petrum de Soldevila et Petrum Pedrana et Bernardum Iserén, presbiterum, et [Petrum Merola], qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod male fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt quod tenet publice concubinam quamvis senex sunt² ambo.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt quod bene est.

Interrogati³ quantum valent retditus, responderunt⁴ quod valent XX^{ta} libras.

Debet XXX^{ta}v solidos solituros in festo⁵ Purificationis sub pena suspensionis vel subposuit ecclesiam⁶ ecclesiastico interdico. Solvit in Isavals XXVIII solidos VI denarios.

1. *Precedeix Mocer ratllat.* — 2. *Segueix abo ratllat.* — 3. *Segueix de ratllat.* — 4. *Segueix quod valent ratllat.* — 5. *Segueix solituros ratllat.* — 6. *Segueix ecclesiastico ratllat.*

15

1313 GENER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ARISTOT.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 34v-35r.***Aristot**

Eadem¹ anno, pridie idus ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree d'Arivot et invenit ecclesiam male ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum Berengarii et Petrum Guillelmi, [Guillelmum Petri, Raymundum et Guillelmum Pales et Iohannem Oçoli], parochianos dicte parochie qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod clericus est infirmus et ita dictum servicium complete fieri non potuit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod est impotens nec potest ire nec stare ad altare sine sutentamento baculi unde indigeret coadiutore. Item quod tenet filiam maritatam in domo que non vult redire ad virum qui moratur a Bascharan et vocatur ipse Guillelmus Forn et tenet in domo quandam concubinam set est vetula et credunt quod dictus rector² [non] habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene eos vivere.

Et dictus visitator mandavit capellano || dicte ecclesie sub pena excomunicacionis quam ipso facto incureret nisi faceret quod mandatur ut ipse moneat ter et [perhemptorie] publice in ecclesia Guillelma filiam suam ut redat cum marito suo alias

excommunicet ipsam nec sustineat ipsam in sua domo immo excommunicet omnes dantes sibi auxilium et iuvamen.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie dixerunt quod venduntur XXV libras.

Debet XL solidos solituros in festo Carniprivii [s]ub pena suspensi[o]nis et interdicti ecclesie, de quibus solvit XV solidos. Item totum.

1. *Segueix die et ratllat.* — 2. *Segueix non ratllat.*

16

1313 GENER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ARÀNSER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 35r.

Aràtser

Anno quo supra, XVII° kalendas februarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini d'Aràtser et invenit ecclesiam satis bene salvo quod Corpus Christi sine clave.

Super aliis recepit testes, silicet, Guillelmum de l'Espluga, Petrum Domènech, Arnaldum de Port et Vitalem Portes, p[a]rrochianos dicte ecclesie, qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod rector non moratur ibi, adhuc non recepit redditus¹ immo dominus episcopus recepit per duos annos.

Interrogati de vita vicarii, dixerunt quod ignorant quod teneat concubinam quia modicum tempus est transactum quod ipse moratur in dicta ecclesia.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt bene.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie, responderunt quod valent XXX^{ta}III libras.

Debet LV solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Segueix interrogati ratllat.*

17

1313 GENER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LLES DE CERDANYA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 35r.

Les

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Les et invenit ecclesiam satis bene disposita quantum ad ornamenta, [excepto quod rector non moratur ibi].

Super aliis articulis, recepit testes, silicet vicarium ipsius loci, qui, iuratus et interrogatus super servicio ecclesie, dixit quod facit secundum posse suum.

Interrogatus de vita rectoris, dixit quod bene est.

Interrogati de vita parochianorum, dixit quod bene vivunt et honeste.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie, dixit quod valent XL libras.

Debet LXXX solidos solituros ut supra sub eadem pena. Solvit.

18

1313 GENER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE VILIELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 35r.

Viliela¹ [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Velera et invenit ipsam ecclesiam quantum ad ornamentum ipsius satis bene. Rector non moratur ibi nec cum aliis potest convenire silicet cum parochianis.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Raymundum Losa, Arnaldum Yelmar, Petrum Celeyra et Petrum Lambart qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod fit competenter per vicarium.

Interrogati de vita vicarii dixerunt bene set dixerunt quod rector tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt per omnia bene esse.

Debet XL solidos solituros in festo Purificationis sup pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Corregit dues vegades: Veliela i Velera.*

19

1313 GENER 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LA LLOSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 35v.

ça Losa [concu]

Anno quo supra, XVI° kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de la Losa et invenit ipsam ecclesiam decenter in ornamentis ipsius.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Dominicum Ermessèn et Raymundum de Capdevilla qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit comuniter.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt quod tenet publice concubinam nomine Mariam.

Interrogati de vita parochianorum, una cum capellano responderunt bene esse per omnia.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie, responderunt quod valent XL libras.

Debet LXX solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit L solidos Raymundo. Item totum.

20

1313 GENER 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE PRULLANS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 35v.

Prulans [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Prulans et invenit ecclesiam satis bene set indiget vestimentis.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Bernardum Gau, Guillelmum de Seta et Guillelmum Boló qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et capellani, dixerunt quod capellanus qui vocatur Iachobus Poncius tenet publice concubinam nomine Raymundam et est maritata.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt quod Raymunda Paschala, marita(ta), dixerunt quod non stat cum marito suo immo¹ eam tenet Berengarium de Rure. Super aliis articulis dixerunt bene esse in omnibus.

Et dictus visitator precepit rectori coram testes supradictis et sub pena excomunicacionis ut moneat predictas mulieres quod redant ad viros concubinariis dimissis quod si legitime monite non facerent, autoritate ipsius visitatoris excomunicaret² easdem.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie, respondit quod valent XL libras.

Debet LX solidos solituros in Purificatione sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Item presbiter debet pro concubinato X solidos solituros ut supra. Solvit VIII solidos. Solvit XII denarios. Item totum.

1. *Segueix habet filio ratllat.* — 2. *Segueix eamd ratllat.*

21

1313 GENER 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE COBORRIU DE BELLVER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 35v-36r.

Caburiu¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturni(ni) de Capderiu et invenit ecclesiam comuniter bene, indiget tamen vestimentis. Rector non moratur ibi bene sunt sex anni transacti.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Petrum Boner et Dalmacium qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod fit satis competenter per vicarios qui ibi morantur.

Interrogati de vita rectoris et vicariorum,² dixerunt quod vicarii vivunt satis bene. De rectore, ignorant quia non moratur ibi, nec tenet ibi scolarem sufficientem ut deberet. Item dixerunt quod anno preterito quod Petrus Do[mi]nici de Belveher et Bertrandus de Cascals, clericus, arendaverunt ipsam ecclesiam et dictus Bertrandus faciebat servicium et eo faciente et consciente fuerunt consumpti et destructi IIII^{or} brandonos cere in ludo et malis usibus qui valebant ultra XII solidos.

Interrogati de vita parochianorum, responderunt bene. Interrogati quantum valent redditus ipsius ecclesie, dixerunt quod valent XXXV libras, una cum vicariis dicte ecclesie.

|| Et nihilominus precepit Bernardo Cardils et Petro Dominici, vicariis dicte ecclesie presentibus, ut hinc ad diem dominicam proximam satisfaciant vel faciant satisfaceri de procuratione. Alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc suposuit ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit LX solidos Raymundo.

1. *Corregeix* Capuriu. — 2. *Segueix* DX *ratllat*.

22

1313 GENER 17

VISITA A LA CANÒNICA DE SANTA MARIA DE TALLÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 36r.

a. PLADEVALL, «El deganat de Cerdanya...», 1983, p. 137.

Teló [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Telo et invenit ipsam satis bene ornatam quantum ad ornamenta ipsius.

Super aliis articulis, (recepit) testes, videlicet, Guillelmum de Solerio, Ferrarium de Linars, Guillelmum de Castilione et Bernardum de Sancta Maria [et Guillelmum Custurer et Iachobum Archimbau et Iachobum Rochavert], qui iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita¹ [clericorum], dixerunt quod non morantur ibi iacendo vel comedendo secundum quod moris est aliqui de ipsis clericis. Et etiam dixerunt quod Petrus Rippa tenet publice concubinam nomine Ermesendem [ex qua habet filium]. Item Bernardus Mir² tenet publice concubinam nomine Sibiliam ex (qua) habet filium.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt quod Petrus [de] Baliu tenet publice concubinam nomine Raymundam Teragona. Item Simon³ Ambret, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Guillemam Sicarda.

Super aliis articulis, dixerunt per omnia bene esse.

Debet VII libras solituras XIII kalendas marcii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix rectorum ratllat.* — 2. *Una crida a una anotació al marge dret* Solvit XV solidos in turonensis ad XVI denarios. — 2. *Segueix Ab ratllat.*

23

1313 GENER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE BALTARGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 36r-36v.

a. PLADEVALL, «El deganat de Cerdanya...», 1983, p. 137.

Baltarga

Anno quo supra, XV kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Baltarga et invenit ecclesiam indigere saplterio¹ et vestimentis et Corpus Christi sine clave.

Super aliis articulis recepit testes, silicet, Guillelmum Canal, Raymundum Simonem, Iachobum Baltarga et Petrum Mala de Baltarga, qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod rector non moratur ibi bene a v annis citra immo hemit retditus ecclesie de Serdeya in Confluenti de quo ipsi parochiani valde conqueruntur et suplicant remedium adiberi.

Interrogati de vita vicarii² et rectoris dixerunt quod ipse vicarius facit servicium bene et vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene esse per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, responderunt quod valent XX^{ta} libras.

Et dictus visitator atendens ecclesiam predictam [...]atam vivo rectore coram predictis testibus³ et in ecclesia ubi rector predictus deberet inveniri citavit Berengarium Canaler, rectorem ipsius ecclesie, ut hinc ad idus marcii veniat ad dictam ecclesiam facturus ut tenetur ibidem residenciam personalem alias dictus visitator procedet contra eum ad privationem ecclesie quamvis forte eadem sit iam ipso iure privatus.

|| Et nihilominus asignavit dicte dicto vicario ut hinc ad VIII° dies satisfaciat sibi de procuracione sibi debita ratione visitationis alias subposuit ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet XVIII solidos solituros in carstina die Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *En lloc de psalterio.* — 2. *En lloc de vicarii.* — 3. *Segueix ad ratllat.*

24

1313 GENER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE PRATS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 36v.***Pratz** [concu]

Eadem [d]ie et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturni(ni) de Pratz et invenit ecclesiam satis condecenter.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Iacobum de Solerio et Guillelmum Galp¹ et Arnaldum Garssèn qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam nomine Mariam² ex qua filium habet.

Interrogati de vita parochianorum, responderunt bene esse per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, responderunt una cum capellano quod valent XX^{ta} libras.

Debet XL solidos solituros in Purificatione sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

Solvit X turonensis.³

1. *Segueix qui uno ratllat.* — 2. *Segueix interrogati ratllat.* — 3. *Anotat al marge dret.*

25

1313 GENER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE BEDERS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 36v.***Bederrs**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Cicilie de Bederrs et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Guillelmum Comir et Raymundum Belassen et Berengarium Comir qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt bene eum vivere.

Interrogati de vita parochianorum, responderunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XV libras.

Debet XXX^{ta} solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XXV solidos et dimissum sibi aliud fuit.

26

1313 GENER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE PEDRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 36v.

Pedra

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Pedra et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Bartolomeum Galí et [Raymundum Sacristà] qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt bene eum vivere.

Interrogati de vita¹ parochianorum dixerunt bene per omnia, excepto quod Arnaldus Raymundus, qui fuit de la Muga, non stat cum uxore sua Berengaria Esperta et non remanet in dicto viro et moratur dicta mulier *ha* Alopda.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, dixerunt quod valent XXX^{ta} libras.

Debet L solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XL solidos in turonensis. Item totum.

1. *Segueix rectoris ratllat.*

27

1313 GENER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARCEL DE BOR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 38r.

Borr

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Marcelli de Borr et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet Guillelmum Gaspart, Petrum de Canal, Guillelmum Staphanum et Raymundum Serra qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit excepto quod non habet diachonum qui debet ibi esse.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt bene eum vivere.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, dixerunt quod valent XXVIII libras.

Debet L solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit in turonensis.

28

1313 GENER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MAMET D'ANES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 38r.***Anes**

Anno quo supra, XIII° kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Mameti d'Anes et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Bernardum d'Anes, Guillelmum de Capdevilla, Ferrarium de Riu et Guillelmum Saca qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt bene.

Interrogati si rector aliquid de bonis ecclesie alienaverit dixerunt quod non iste set eius predecessor, qui vocatur Petrus¹ Aldran, qui modo est rector d'Odeló, alieneavit² III pecias terre Raymundo de Capdevilla, parrochianus dicte ecclesie, ad censum medii qua(r)tani siliginis et habuit ut est fama C solidos pro intrata.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt quod Guillelmus Arostac non moratur cum uxore sua, nomine Raymunda, immo tenet publice concubinam nomine Raymundam.

Interrogati super aliis articulis, dixerunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, dixerunt quod valent XVIII libras.

Debet XXX solidos in festo Purificationis sub pena³ suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix Aldrau ratllat.* — 2. *Segueix terra ratllat.* — 3. *Segueix ex ratllat.*

29

1313 GENER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE TALLTENDRE.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 38r.***Taltendre**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Taltendre et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Bernardum Yalmar, Petrum Yalmar et Petrum Arnaldum Raymundi [et Petrum Felix] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et vicarii, dixerunt quod vivunt satis bene.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt quod Guillelmus Ricolf non moratur cum uxore sua, nomine Raymunda.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, responderunt quod valent quinquaginta libras.

Et dictus visitator mandavit deservieri in ipsa ecclesia ut hinc ad diem martiris proximam, componeat secum de procuratione predictae ecclesie alias¹ subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicti.

Item Petrum de Malagiu, vicarius dicti loci, testis iuratus et interrogatus una cum predictis an rector nunc dicti loci habuerit dictam ecclesiam per simoniacham pravitatem, responderunt quod audiverant dici quod peccunia fuit data venerabili Guillelmo Bernardo, canonico urgellense, et sorori eius ut illam ecclesiam conferet dicto rectori. Item Guillelmus de Podio d'Ordèn, eiusdem loci testis² iuratus ut supra, dixit ut supra testis proximus, et dixerunt predicti duo testes quod en Sanccius d'Alp scit et tractavit qualiter dictus rector habuit dictam ecclesiam.

Debet LXX solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix supb ratllat.* — 2. *Segueix ut sense ratllar.*

30

1313 GENER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE MERANGES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 38v.

Maranges

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Maranges et invenit ecclesiam bene paratam, salvo que est Corpus Domini sine clave.

Super aliis articulis recepit testes Petrum de Luarteres, Petrum Arnaldi et Petrum d'Alp qui¹ iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene eum vivere et etiam vicarium.²

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse per omnia excepto quod Raymunda Rocha est fetilera.³

Interrogati quantum valent redditus ecclesie dixerunt quod valent XXXV libras.

Item dictus visitator volens inquirere contra Raymundam Rocha, fecit ad se vocari dictam Raymundam et ipsa confesa⁴ fuit coram⁵ rectore ipsius ecclesie, Bernardo d'Alp et Petro Marargeres, presbitero, et Petro de Malayà, presbitero, quod Sibilia que morabatur cum Guillelmo Petri de Podio Ceritano ostendit sibi quod reciperet unum capillum de capite suo et haberet unum fusum quem ligabat in capite capilli predicti et aliud capud capilli tenebat in manu sinistra et cum manu dextera faciebat fusum *balat* in quadam scutella ubi ante fecerat⁶ crucem in parte exteriori. Et scutella stabat resupina et balabat fusum de super, dicendo «*conjur-te* de Deum et Sanctam Columbam et *per cantz* sanctos sunt in Roma, per Deum et Sanctam Mariam et *per cantz sa(n)tz ha en Hongria, per Déu et [santa]*⁷ *Constança* et *per cantz senç ha en França, et per sent Julià qui sortz feu et sortz gità*», *dien al fus* «*si vas per*⁸ *la carera de la creu blanca açò serà, si vas per la carera negra açò serà contrari*» et ita potebat de quolibet facto. Interrogata a quo dicta mulier adidiscerat predictam, respondit quod audivit ab ea quod adidiscerat a quadam iudeam.

Item⁹ anno quo supra, XII kalendas febroarii, dictus visitator volens inquirere super ea que audivit de dicto rectore, voluit inquirere veritatem et recipere testes super hac unde Guillemum Arnaldi, presbiterum, testem, iuratus et interrogatus¹⁰ an sciret quod Bernardus rector de Taltendre dedisset vel promisset aliquid pro habenda ecclesia de Taltendre, respondit quod audivit dici quod serviverat domine Brayde, sorori Guillelmi Bernardi de Lordach, et ipsi etiam Guillelmo Bernardi de Lordac serviverat pro dicta ecclesia habenda et ita est fama. Interrogatus in quantum serviverat, respondit quod aliqui dicebant de M solidos, alii de MD solidos. Interrogatus a quibus audiverat dici, dixit quod a capellano de Mosoll et a pluribus aliis.

Debet LXV solidos. Solvit in turonensis.

1. *Segueix et ratllat.* — 2. *um corregeix us.* — 3. *Segueix et moratur ratllat.* — 4. *a corregeix us.* — 5. *Segueix recto ratllat.* — 6. *Segueix cu ratllat.* — 7. *Corregeix sanctam ratllat.* — 8. *Segueix ab ratllat* — 9. *Precedeix a la línea anterior* Eadem die et anno dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eula... *ratllat.* — 10. *Segueix dixit quod Bernardus, rector predictus, ratllat.*

31

1313 GENER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ÉLLER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 39r.

Éler

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d'Éler et invenit ecclesiam satis condecenter.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Petrum de Prato et Bernardum Rocha qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt bene eum vivere et similiter de conducticio.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt quod Berengaria Trasquera non moratur cum marito suo, Guillelmo Trasquer, immo est concubina capellani de Veliella et moratur ambo a Bulvir. Super aliis articulis, dixerunt per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, responderunt quod valent XX^{ta}V libras ut etiam rector aservit.

Debet XL solidos. Solvit.

32

1313 GENER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT POLICARP DE CORTÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 39r.

Cortàç

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Policarpi de Cortàç et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis, recepit testes, silicet, Guillelmum Carbonelli et Bernardum de Trullo qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt bene.

Debet XVIII solidos. Solvit in turonensis.

33

1313 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU D'OLOPTE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 39r.

Olobde

Eadem anno, XIII° kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Felicis d·Alopde et invenit ecclesiam satis bene paratam set indiget santorali.

Super aliis articulis, recepit testes Guillelmum ça Cal, Arnaldum Iordana, Petrum de Casasús et Bernardum Befeyta qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XV libras.

Debet XXX^{ta} solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

34

1313 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME D'ALF.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 39r.

Alf

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iachobi¹ d·Alf et invenit ecclesiam satis bene set in[di]get santorali.

Super aliis articulis recepit testes, silicet, Guergorium² d·Alf et Bernardum de Soldevilla qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris, dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt quod Emerich Bonel non moratur cum uxore [sua], nomine Er., immo, ipsa expulsa, tenet publice concubinam nomine [Arsèn]³ Mararges.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, responderunt quod valent x libras.

Debet [xv]⁴ solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Segueix d·Alph ratllat.* — 2. *En lloc de Gregorium.* — 3. *Corregeix Arsen ratllat.* — 4. *Corregeix xvii ratllat.*

35

1313 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ALL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 39v.

Al

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie d·Al et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes Bernardum d·Al, Arnaldum de Sala d·Al et Guillelmum Palerols et Iulianum de Podio, parochianos dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio¹ ipsius ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati (de) vita capellanorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt una cum capellano quod Bernardus Aguilar, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Ferrariam Borda.

Et dictus visitator coram predictis testibus mandavit rectori presenti et sub pena excomunicacionis ut prefatum Bernardum de Aguilar et predictam Ferrariam Borda ipsius concubinam, publice moneret tribus edictis in ecclesia et perhemptorie ut² [alter] alterum dimiteret et cum efectu. Alias mandavit eidem rectori ut³ autoritate ipsius visitatoris excomunicaret eosdem et, tamdiu ipsos excomunicatos, publice unciaret candelis exti(n)ctis et pulsatis campanis donec facerent efectualiter quod mandatur.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut hinc ad diem mercuri proximam conveniat secum de procuracione alias ex tunc ut ex nunc et ex nuc ut ex tunc subposuit ecclesiam ecclesiastico interdicto et eum a divinis suspendit.

Debet XLV solidos solituros ut dicitur in inquisitione. Solvit.

1. *Segueix epsius ratllat.* — 2. *Segueix usque ratllat.* — 3. *Segueix exco ratllat.*

36

1313 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL D'ISÒVOL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 39v.

Isògol

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Isògol et invenit ecclesiam satis bene set Corpus Christi erat sine clave.

Super aliis articulis recepit testes, silicet, Petrum d'Isògol et Guillelmum Petri Bernardi [et Iacobum Canals] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellanorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene esse per omnia.

Super aliis articulis dixerunt bene esse.

Debet XXX^{ta}v solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

37

1313 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE TARTERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 39v.

Tartera

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Tartera et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes, videlicet, Raymundum de Solerio et Arnaldum d'Astrada qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod satis bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse per omnia.

Super aliis articulis responderunt bene per omnia.

Debet¹ [v turonensis] solituros in festo Purificationis. Solvit.

1. *Segueix x solidos ratllat.*

38

1313 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT D'URÚS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 40r.

Urúç¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Clementis d'Arúç et invenit ecclesiam satis bene set indiget santurali.

Et non invenit ibi parochianos set recepit testes super vita parochianorum vicarium eiusdem ecclesie et rectorem ipsius ecclesie et soclarem qui iurati et interrogati² de vita parochianorum responderunt bene in omnibus.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt [XXX libras].

Super aliis recepit testes Petrum de Caselles et Petrum Sala qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et capellani dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene.

Debet XLV solidos solituros prima die iovis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XL solidos Raymundo. Item totum.

1. *Corregeix Urauç ratllat.* — 2. *Segueix dixer ratllat.*

39

1313 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT LLORENÇ DE DAS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 40r.

Adàç [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Laurençii d·Adàç et recepit testes videlicet Raymundum d·Alp et Petrum Fabre qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit excepto quod tenet publice concubinam nomine Raymundam.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Montaner Salçada non moratur cum uxore sua, nomine Sibilia, que moratur in Podio Ceritano cum Guillelmo Petri.

Interrogati super aliis articulis dixerunt bene esse per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod colligitur XXX^{ta}IIII sextaria bladi inter furmentum, siliginem et bladum.

Item invenit ecclesiam satis bene paratam in omnibus.

Debet XXX solidos solituros prima die iovis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XX^{ta}V solidos Raymundo. Solvit V solidos.

40

1313 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE SANAVASTRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 40r.

Sanavastre

Anno quo supra, XII kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Sanavastre et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum Queribot, Guillelmum de Casa et Petrum Vitale [et Petrum Arnaldi] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod fit comuniter excepto quod vicarius est aliquantulum vagabundus.

Interrogati de vita servientium dixerunt eos vivere bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Raymundus de Mosol non moratur cum sua uxore nomine Bernarda Oliana. Item na Guala non vult morari cum viro suo Berengario.

Interrogati super aliis articulis dixerunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt xxx^{ta} libras.

Debet XL solidos solituros prima die iovis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

41

1313 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MOSOLL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 40v.

Mosoyll

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Mohol et invenit ecclesiam satis bene paratam tamen Corpus Christi sine clave.

Super aliis articulis recepit testes, videlicet, Raymundum Mir, Iachobum Basoldo et Iacobum de Fonte qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et capellani dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod xxx^{ta} libras.

Et dictus visitator ma(n)davit dicto rectori presenti coram Andrea Canals, presbitero, ut hinc ad diem martirs proximam componat cum eo de procuracione sibi debita ratione dicte visitationis, alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc dictam ecclesiam in hiis scriptis su(b)posuit ecclesiastico interdicto.

Debet xxx^{ta} solidos solituros prima die iovis sub pena interdicti ecclesie propter eius pertpetua infirmitate. Solvit Raymundo.

42

1313 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ESTOLL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 40v.

Astoll

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d'Estol et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes, silicet, Guillelmum Nanell et Petrum Gueraleri qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt [quod] bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt eos bene vivere.

Interrogati de vita parochianorum una cum capellanis dixerunt bene esse per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod [valent]¹ uno anno cum alio computato XL libras.

Et dictus visitator mandavit Bernardo de Sol(e)rio, vicario eiusdem ecclesie, ut satisfaciat sibi vel faciat satisfaceri de procuracione ratione visitationis predicte ecclesie hinc ad diem dominicam proximam venientem alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit predictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet XL solidos solituros in vigilia Purificationis. Solvit Raymundo.

1. *Corregeix colligit ratllat.*

43

1313 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'ALP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 40v.

Alp [concu]¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri d·Alp et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes, videlicet, Raymundum de Oneya, Petrum Berengarii et Petrum Romey qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod in ecclesia debent esse III presbiteri et duo diachones et modo non est nisi unus diachonus a festo Omnium Sanctorum citra.

Interrogati de vita¹ clericorum dixerunt quod rector ludit frequenter ad aleas in ganuis ecclesie et in platea. Item Poncius de Solerio, frater ipsius rectoris, tenet publice concubinam nomine Tomasiam.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt una cum rector et frater suo Poncio omnia bene esse in omnibus.

Super aliis articulis responderunt bene esse.

Solvit LXXX solidos.

1. *A la línia superior nihil. — 2. Segueix par ratllat.*

44

1313 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'URTX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 41r.

Urtz [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam d·Urtz et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Iacobum baiulum pro domino Rege, Perpinianum d·Urytz, Bernardum de Miyavila, Bernardum de Capdevilla et Raymundum de Fonte qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod rector non moratur ibi immo Perpiniani, nec tenetur ibi hospitalitas nec [Raymundus presbiter]¹ similiter non moratur ibi continue immo est vagabundus.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod Raymundus Cutina ludit at tacillos. Item dixerunt (quod) dictus Raymundus Cutina tenet publice concubinam et moratur apud Palau. Et Bernardus presbiter de Sancta Locaya tenet publice concubinam nomine Berengariam. Item Bartolomeus Scholaris tenet publice concubinam nomine Alicsendem.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene esse per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent vel colliguntur XL modio bladi.

Et dictus visitator mandavit² Bernardo Ricardi deservienti [in predicta ecclesia] ut hinc ad diem mercuri proximam satisfaciatur vel faciat satisfaceri de procuratione ratione visitationis alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit [ecclesiam] ecclesiastico interdicto.

Debet XL solidos solituros die iovis proxima sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Item debet pro concubinato Bernardus presbiter VI turonensis solituris ut supra. Solvit VI turonensis. Solvit Poncius de Solerio XX^{ta} solidos. Item XX solidos.

1. *Corregeix scholaris ratllat.* — 2. *Segueix Bartolomeo ratllat.*

45

1313 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT COSME I SANT DAMIÀ DE QUEIXANS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 41r.

Quexans

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Cosmi de Quexans et invenit ecclesiam bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes Berengarium Fusterium et Montenerium, presbiteros, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit excepto quod rector non moratur ibi immo emit ecclesiam sive retditus¹ ecclesie de Lívia.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tam rector quam ipsi vivunt satis bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod anno preterito volebant dare de deducto servicio rectori XXVIII libras.

Et dictus visitator mandavit Berengario Fusterio gerenti vices rectoris ut hinc ad diem mercuri proximam secum conveniant de procuratione sibi debita ratione

visitationis alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc su(b)posuit predictam [ecclesiam] ecclesiastico interdicto.

Solvit L solidos in turonensis.

1. *Segueix ipsius ratllat.*

46

1313 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DEL SOLER O DE TALLTORTA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 41v.

Taltorta

Anno quo supra, XI kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Solerio et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet rectorem ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus de vita parochianorum dixit eos bene vivere.

Super omnibus aliis articulis interrogatus dixit bene per omnia.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie dixit quod colliguntur XXX^{ta} modios bladi.

Debet XX^{ta}VIII solidos solituros die iovis proxima sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XXVIII solidos in turonensis.

47

1313 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ANCS O DE LES PERERES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 41v.

Ans [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani d·Ans et invenit ecclesiam bene excepto quod non invenit ibi rectorem [nec moratur ibi].

Super aliis articulis recepit testes silicet R[aymundum] d·Ans et Montanerium presbiterum, Petrum de¹ Navà, Bartolomeum de Parera et Guillelmum de Parera [et Raymundum Iover] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod rector non moratur ibi nec stetit ibi a XV annis² citra nec tenet ibi diachonum sicut debetur. Item dixerunt conquerendo quod predecessor eius nomine Raymundus Capellani hemit aliquas terras et eas dimisit ecclesie sub tali conditione quod futurus eius successores tenentur continue unum presbiterum loco diachoni qui ibi iam debebat esse.³

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam ex qua plures filios procreavit. Item dixerunt (quod) consuevit ludere ad taxillos. Item dixerunt quod Bernardus Esgléyes, vicarius in dicta ecclesia,⁴ bene facit officium suum set tenet publice

concubinam in Podio Ciritano. Item dixerunt conquerendo quod predictus rector tenet in ecclesia archas quod faceret non debet immo redundat in dapnum ecclesie et librorum, propter mures qui propter archas comedunt libros et hoc facit in vituperium parochianorum.⁵

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod colliguntur XLV modios bladi [et]⁶ plus dixerunt quod soluta⁷ [censu]⁸ valet dicta ecclesia XXV libras.

Debet XXX^{ta} III solidos solituros III kalendas febroarii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix Lava ratllat.* — 2. *Segueix cira ratllat.* — 3. *Segueix set predictus nunc rector nunquam tenuit dictum presbiterum nisi scolarem per unam diem qui iuraverunt ut dicitur eum adducere et tenere et credens forte salvare iuramentum eum aduxit et tenuit atantum per unam diem ratllat mitjançant tres ratlles diagonals i indicat amb el mot vacat, va- a l'inici i -cat al final.* — 4. *Segueix ludit p ratllat.* — 5. *Segueix Item ratllat* — 6. *Corregeix vel ratllat.* — 7. *En lloc de soluto.* — 8. *Corregeix pensione ratllat.*

48

1313 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE VILALLOBENT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 42r.

Vilalubén

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree (de) Vilalubén et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes, silicet, Guillelmum Estavar, Berengarium Estavar Mayanç, Iacobus Fabrem et Guillelmum de Mediavilla [et Petrum de Mediavilla] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Bernardus de T(r)avessero non moratur cum uxore sua nomine Maquesia immo moratur ipsa in Podio Ciritano.

Super aliis articulis dixerunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent XII libras.

Solvit¹ XV solidos.

1. *Precedit de Debet xv solidos ratllat.*

49

1313 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL I PABORDIA DE SANT JULIÀ D'AGE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 42r.

Aya¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani [de] Aya et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis, recepit testes silicet Petrum Almar, Arnaldum Salat et Bernardum de Capite de Soldevila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt eos omnes bene vivere.

Super aliis articulis dixerunt bene per omnia.

Et cum Raymundus Grass, rector ipsius ecclesie, asseret se exceptum cum sua ecclesia pertineat ad monasterium Rivipulli quod dicebat exceptum tam in capite quam in membris, dictus visitator assignavit sibi terminum perhemtorium in Valle de Rippis in quo loco [quem] dictus rector voluerit ad ostendendum de exemptione si quam habet ipse rector vel monasterium supradictum que eum et ipsam ecclesiam eximant a visitatione et procuracione domini archiepiscopi predicti² hinc ad nonas febroarii vel ad satisfaciendum sibi de procuracione sibi debita ratione visitationis si de exemptione ostendere non poterit, alias ex nunc ex tunc et tunc ut ex nunc dictam ecclesiam de Aya supposuit ecclesiastico interdicto et dictum rectorem a divinis suspendit.

Debet³ [XL solidos]⁴. Solvit capellano domus XXXV solidos. Aliud fuit sibi dimissum.

1. A la línia superior Rivipulli. — 2. Segueix ad ratllat. — 3. Precedit de Solvit XL solidos ratllat. — 3. Corregeix XXXV solidos ratllat.

50

1313 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PALAU DE Cerdanya.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 42r-42v.

Palau¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Palacio et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Arsèn, Guillelmum Callvelli, Petrum Lopart et Petrum de Prato [et Guillelmum Bartolomeum] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod male fit quia deficit ibi scholaris qui debet ibi esse nec rector facit ibi residenciam tamen moratur in scolis set vendit ecclesiam cuidam layco nomini² Dominici et diachonus stat (in) Hoçeya cum deberet morari ibi.

Et dictus visitator incontinenti [coram predictis testis] mandavit Iachobo Fabri, vicario dicti loci, sub pena excomunicacionis quod moneret Arnaldo Dominici legitime [et] perhemptorie ut infra XV dies a tempore ultime monitoris computandos tenetur in || dicta ecclesia diachonem [et] scolarem quod nisi faceret cum effectu sub prefata pena ma(n)davit eidem ut ipsum Arnaldum autoritate ipsius vistationis et excomunicaret in scriptis et excomunicatum publice nunciaret donec faceret quod mandatur.

Interrogati³ de vita parochianorum dixerunt bene eos vivere excepto quod dicitur⁴ et est fama quod uxor Guillelmi Duran, nomine Berengaria, dat *gotornons* et dedit, ut

dicitur, aliquibus de parochia. Dixerunt etiam quod quasi per totam parochiam est fama de predictis. Item dixerunt quod Cerdana Rossa moratur quam tenet publice Raymundus Cutina, presbiter qui moratur ad Urtz. Item moratur ibi Berengaria Guinovarda quam tenet publice Guillelmus Maçanii, presbiter qui moratur *ha* Ix vel *ha* Caldegues.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario sub pena predicta ut moneret predictas mu[li]eres ne predictos presbiteros reciperent vel cohabitarent cum eys alias quod exco[mun]icaret easdem.

Et dictus visitator mandavit predicto vicario quod hinc ad diem iovis proximam sastisfaciat vel feri sastisfaciat⁵ de procuratione sibi debita ratione visitationis. Alias ex nunc ut ex tunc et tunc ut ex nunc ipsam ecclesiam subposuit in hiis scriptis ecclesiastico interdicto.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XXX^{ta}II modia et X libras illud quod⁶ recepit in festo sancti Iohannis et in suma credunt quod valent quinquaginta⁷ libras.

Solvit LXX solidos.

1. Anotat al marge dret Solvit LXX solidos minus II solidos. — 2. Segueix Raymundo Dominici ratllat. — 3. Anotat al marge esquerre gotornons. — 4. Segueix ex ratllat. — 5. En lloc de satisfere faciat. — 6. Segueix recipit ratllat. — 7. Segueix bl ratllat.

51

1313 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'OÇEJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 42v.

Oçeya [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri d'Oçeya et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Múçer, Petrum de Navà [et Petrum Arnaldi et Guillelmum Scuder et Iacobum Perich et Arnaldum Vila et Bernardum Balester] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et serviencium dixerunt quod bene vivunt¹ excepto quod tenet publice concubinam nomine Alicsendem Bolesa ex qua habet filios procuratos et habet unum [filium] qui non habet ad hunc tres menses.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene vivere.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod habet LX modia bladi et valet festum sancti Iohannis X libras.

Debet LXXX solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Item pro concubinato XX solidos. Solvit LXXX solidos.

1. Segueix interrogati ratllat.

52

1313 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA LLOCAIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 42v.**Sancta Lochaya**

Anno quo supra, x kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Locadie et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Dach et Petrum Ermengó qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie una cum rectore responderunt xxx^{ta} libras.

Debet xl solidos solituros in kalendas febroarii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

53

1313 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE NAÛJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 43r.**Anuya** [concu]

Eadem die et anno, dictus visitato(r) visitavit ecclesiam Sancti Iachobi de Anuya et invenit ecclesiam bene par(a)tam.

Super aliis articulis recepit testes Bernardum de Querila, Arnaldum de Ecclesia et Raymundum Arnaldi [et Petrum Gahamir] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt (bene) excepto quod non tenet ibi¹ diachonum quem tenere deberet.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam in Podio Ciritano nomine Gueraldam.

Interrogati (de) vita parochianorum responderunt bene eos vivere.

Interrogati (quantum valent retditus ecclesie) una cum rectore responderunt quod valent xxv libras.

Debet [xxxv]² solidos solituros prima die dominica sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix* diachonu ratllat. — 2. *Corregeix* x ratllat.

54

1313 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LLUÇ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 43r.***Luç**¹ [concu]²

Eadem die et anno, dictus visitator accessit ad ecclesiam Sancti Staphani de Luç et non invenit claves ecclesie set invenerat proprie ecclesiam capellanum ipsius ecclesie qui requisitus per dictum visitatorem ut rediret ad predictam ecclesiam quod facere noluit. Et invenit parochianos³ ipsius ecclesie Staphanum de Luç et Guillelmum de Luç, filium Staphani predicti, et Guillelmum, filium Petri de Luç, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit et ecclesia est bene satis ornata.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam⁴ nomine Teresa ex qua habet filios et moratur apud Asset in parochia Sancte Locaye.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Iachobum de Luç tenet publice concubinam nomine Alicsendem Tixidora.

Super aliis responderunt bene per omnia.

1. A la línia superior Rivipulli est. — 2. A la línia inferior Solvit v turonensis. — 3. Segueix [...] ratllat. — 4. Segueix in Podio Ciritano ratllat.

55

1313 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS D'ER.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 43r-43v.***Err**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam [Sancti] Genisi d'Err et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes Raymundum de Fonte et Petrum Arufat qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod debent ibi esse presbiter, diachonus et scolaris et non est ibi diachonus nec suficiens scolaris set loco diachoni tenet presbiterum unum qui habet dicere epistolam et evangelium et missam. Rector enim non moratur ibi continue set per intervalla longa.

Interrogati de vita rectoris et predicti presbiteri dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum una cum rector dixerunt bene eos vivere.

Super aliis articulis dixerunt per omnia bene esse.

Et dictus visitator mandavit rectori presenti coram testis predictis ut hinc ad diem iovis proximam componat cum ipso de procuratione sibi debita ratione visitationis alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Et dictus visitator presenciens quod aliqui volebant impedire visitationem suam excommunicavit sententialiter in hiis scriptis et coram testis supradictis et rectore dicti

loci et Iohanne, aliter presbitero, excommunicavit omnes et singulos tam clericos quam laycos cu(i)uscumque conditionis existerent qui eum impedirent in visitatione prefata verbo || publice vel oculte per se vel sive quoquo modo.

Interrogati una cum rectore quantum valebant redditus ipsius ecclesie responderunt quod recipiebat uno anno cum alio computato LX modios bladi qui valebant largo modo XLV libras. Item in festo Sancti Iohannis recipiebat in lana et in agnis et aliis XV libras et plus.

Debet quinquaginta solidos solituros prima die dominica sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Item dimisimus sibi tantum ad eius maliciam conviccendam. Solvit Raymundo.

56

1313 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE SALLAGOSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 43v.

Legosa

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eugenia de ça Lagosa et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Boneti, pelliparium,¹ Arnaldum Durant et Guillelmum Bonet de Torentibus [et Petrum Armengo(u) et Petrum Erme(n)gou et N·Amada] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita [clericorum]² dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum responderunt per omnia bene esse excepto quod Arnaldus Dolça non stat cum uxore sua nomine Sibilia.

Super aliis articulis dixerunt bene per omnia.

Debet LXX solidos solituros die iovis proxima L solidos et alios in kalendas febroarii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit L solidos Raymundo. Solvit XX solidos.

1. *Corregeix pelliparius*. — 2. *Corregeix parochianorum ratllat*.

57

1313 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS DE LLO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 43v.

Aló

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Fructosi de Aló et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bartolomeum d'Aló, Iachobum Roset et Guillelmum Olíbia qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt bene esse.

Interrogati de vita clericorum dixerunt eos bene vivere.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene esse per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent XXV libras.

Debet [XXX]¹ solidos solituros prima die iovis proxima sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Corregeix XL ratllat.*

58-62

1313 GENER [23 o 24]

VISITA A DIVERSES ESGLÉSIES PARROQUIALS. PER COMPARACIÓ AMB ELS REGISTRES CONSERVATS DELS ALTRES ANYS HAURIEN DE CORRESPONDRE A LES ESGLÉSIES DE SANT MIQUEL D'EINA, SANTA EULÀLIA DE BOLQUERA, SANTA COLOMA DE VIÀ, SANT MARTÍ D'ODELLÓ, SANT ESTEVE D'ÈGUET I SANT SADURNÍ DE TARGASONA.

O. [Original perdut, ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I.]

El foli en el qual hi hauria aquestes visites ha estat arrencat i al foli següent hi ha el final del registre de visita a una d'aquestes esglésies sense elements suficients per deduir de quina es tracta.

63

1313 GENER [23 o 24]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE [...].

O. [Original perdut en part]. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 44r.

És l'acabament d'una de les visites del foli anterior, que ha estat arrencat, i no hi ha prou elements per determinar a quina església correspon, però pel recorregut es pot suggerir que sigui la de Targasona.

[...] comparuit pro dicto rectore ut hinc ad diem dominicam proximam satisfaciat sibi de procuracione sibi debita ratione visitationis. Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc et ex nunc subposuit dictam ecclesiam¹ ecclesiastico interdicto.

Interrogati rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XXV libras.

1. *Segueix eccs ratllat.*

64

1313 GENER [23 o 24]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE VILALTA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 44r.

Vilalta [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Vilalta et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum Colomer et Petrum¹ Bover et [Guillelmum Oliver et Raymundum Berengarii]² qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene eum vivere [excepto quod tenet publice concubinam].

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent XV libras.

Debet XX^{ta} solidos soluturos prima die lune proxima sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix Boyll ratllat.* — 2. *Corregeix Elivan ratllat.*

65

1313 GENER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ANGOSTRINA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 44r.

Angustrina¹

Anno quo supra, VIII kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Angustrina et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Petrum Palau, Iohannem Palau, Raymundum Fabre et Perpinianum [et Petrum de na Guills] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et capellani responderunt bene.

Interrogati de vita parochianorum responderunt per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie una cum rectore responderunt quod valent XXV libras.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori presenti ut hinc ad diem lune proximam conveniat secum de procuracione sibi debita ratione visitationis [sue ecclesie]. Alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet XL solidos. Solvit totum.

1. *Al marge dret Solvit XVII turonensis. Item solvit XI turonensis et IIII denarios.*

66

1313 GENER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE DORRES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 44r-44v.***Dorrs**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iohannis (de) Dorrs et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum Rigat, Petrum Liro et Petrum Querola [et Iohannem Colomer] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie responderunt una cum capellanis ipsius ecclesie quod valent XL libras pingue.

Et dictus visitator precepit || Iohanni de Boxader, vicario dicte ecclesie, ut hinc ad diem dominicam proximam satisfaciat sibi vel satisferi faciat de procuracione debita ratione visitationis predicte ecclesie. Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit ecclesiastico interdicto dictam ecclesiam.

Debet LX solidos. Solvit.

67

1313 GENER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE VILANOVA DE LES ESCALDES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 44v.***Vilanova**

Eadem die et anno, dictus visitator accessit ad ecclesiam Sancti Iscli de Vilanova et non invenit ibi rectorem nec aliquem qui traderet sibi claves ecclesie.

Super aliis recepit testes videlicet Bernardum de Rivo et Guillelmum de Miyavilla qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Berengarius Baiulus non moratur cum uxore sua Berengaria.

Super aliis interrogati dixerunt per omnia bene.

Item Querol, rector ipsius ecclesie, testis iuratus et interrogatus an Cerdana de Rivo det *gotornons* dixit quod est publica fama contra eam. Aliud nescit.

Interrogatus dixit quod Arnaldus Estouer dixerat coram Iohanne Fils et Petro Arnaldo de Podio Ciritano et Iacobo Pi de Lívia quod non erat Deus neque anima in homine nisi sanguis et sunt bene XXX^{ta} anni elapsi quod dictus Arnaldus Estouer non fuit sibi confessus nec recepit Corpus Christi.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent XV libras.

Debet XX^{ta} solidos solituros in turonensis ad XVI denarios.

68

1313 GENER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ D'ESTAVAR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 44v.

Estavar [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani d'Estavar et invenit ecclesiam satis bene excepto quod Corporis Christi ostia non potuit integra recipi in pixide.

Super aliis articulis recepit testes silicet rectorem dicte ecclesie et Petrum Dach et Iohannem d'Estavar qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod ipse rector tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene eos vivere.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XXX^{ta} libras.

Debet L solidos solituros¹ prima die martiris sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Inter omnia solvit XL solidos pro procuracione et pro concubinato² X solidos.

1. *Repetit i ratllat.* — 2. *Corregeix concubianatu ratllat.*

69

1313 GENER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LLÍVIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 44v-45r.

Lívia [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Lívia et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raymundum Grait, Arnaldum de Podio, Bernardum Galart et Raymundum Calvé, parochianos dicte (ecclesie), qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt et honeste.

Interrogati de (vita) parochianorum dixerunt quod Petrus [Calé],¹ uxoratus, tenet publice concubinam nomine Esperta. Item quod Guillelmus Bolvir qui moratur in Podio Ciritano, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Raymunda que moratur apud Livia. Item Bernardus Oliver, || capellanus de la Parera tenet publice in dicto loco concubinam nomine Raymundam Martinam. Item dixerunt quod Guillelma de Podio est divinatrix et quod sanat gotornons.

Debet CX solidos solituros prima die lune sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Solvit CV solidos.

1. *Corregeix Calp ratllat.*

70

1313 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'UR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 45r.

Ur

Anno quo supra, VII kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Ur et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum Payesium, Raymundum d-en Dos et Iachobum Mirabilia [et Bernardum Peu de Boch] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod be[ne] vivunt.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Raymundus de Podio non moratur cum uxor[e sua] nomine Ermengart.

Super aliis articulis dixerunt bene per omnia.

Et dictus visitator mandavit rectori dicte ecclesie coram testis supradictis sub pena excommunicationis ut moneret publice in ecclesia tribus diebus dominicis vel festivis predictos Raymundum de Podio et uxorem eius Ermengart ut simul stent et cohabitent sicut vir et uxor, alias excommunicet eos auctoritate nostra vel illum in quo remanserit quominus simul stent.

Interrogati una cum rectore quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XL libras.

Debet L solidos [Barchinonenses] solituros prima die lune sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

71

1313 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ D'ENVEIG.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 45r.

Enveg

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini d·Enveg et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum d·Argilés, Petrum Langart et Bernardum Iohannem [et Petrum de Torente] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita parochianorum¹ dixerunt bene eos vivere.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Guillelmus de Tresvila tenet publice concubinam nomine Tomasiam de n·Enveg que est consanguinea uxore sue condam. Item Cerdana dels Clergues non moratur cum viro suo nomine Bernardo de ça Laguna.

Super aliis articulis responderunt per omina bene.

Et dictus visitator mandavit rectori et Berengario de Palaria, clerico, quod moneant publice perhemptorie in ecclesia tribus diebus dominicis [vel]² festivis Guillelmum de Tresvila³ et Tomasiam de Enveg ut alter alterum dimitat nec insimul cohabitent.

Item moneant Cerdana dels Clergues quod maneat cum viro suo Bernardo alias auctoritate ipsius visitatoris excomunicet publice eosdem in ecclesia presente populo.

Solvit XXX^{ta} solidos.

1. *En lloc de clericorum.* — 2. *Corregeix et ratllat.* — 3. *Segueix ut dimitat ratllat.*

72

1313 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE LA VINYOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 45v.

Sancta Eulalia [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie et invenit ecclesiam indigere santorali. In aliis satis bene.

Super aliis articulis recepit testes¹ silicet Petrum de Noguero et Petrum de Noguero² qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et vicarii dixerunt quod Guillelmus Forn, vicarius dicte ecclesie, tenet publice concubinam nomine na Vives et moratur ipsa a ça Tor ex qua habet filium.

Interrogati de vita parochianorum responderunt per omnia bene esse.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie respondit [XII]³ libras.

Solvit XV solidos.

1. *Segueix vid ratllat.* — 2. *O bé es tracta d'un error de l'escrivà o bé són pare i fill.* — 3. *Corregeix XXII ratllat.*

73

1313 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LA TOR DE QUEROL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 45v.**ça Tor** [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de ça Tor et invenit ecclesiam Corpus Domini sine clave et cum pessima pixide.

Super articulis aliis testes recepit videlicet Bartolomeum Pont et Raymundum Tasquer¹ qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt eos bene vivere.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Guillelma Vives est publica [concupina] Petri Traginer, presbiteri de Querol, sicut quod Iohannes Vives maritus eius ex facto predicto et aliis que sic fiebant a dicto presbitero et uxore habuit recedere et recessit de terra et dicta mulier est pregnans a dicto presbitero ut dixerunt est fama. Item dixerunt quod Berengaria Grifeha non [moratur cum] marito suo Iohanne Grifehe immo est publica concubina Raymundi de Vico, scholaris de Querol.

Super aliis articulis dixerunt per omnia bene esse.

Et dictus visitator mandavit Mateo Gotmar, vicario dicte ecclesie, sub pena excomunicacionis ut moneat Berengariam Grifehea publice in ecclesia tribus diebus dominicis [vel]² festivis et perhemptorie nec cohabitaret vel recipiat in domo sua vel alibi cum Raymundo de Vicho,³ scolare, alias excomunicet eam. Item quod moneat sub modo predicto Guillelman Vives ut non recipiat nec cohabitaret ulterius in domo sua vel alibi cum Petro Traginer, presbitero de Querol, concubinario suo publico alias excomunicet eam et hoc faciat auctoritate dicti visitatoris tantum et tamdiu donec a predicto publico peccato cum effectu recesserint.

Solvit XXV solidos.

1. *Segueix* super aliis articulis recepit testes videlicet *ratllat*. — 2. *Corregeix ee ratllat*. — 3. *Segueix* presbitero *ratllat*.

74

1313 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT QUINTÍ DE QUEROL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 46r.**Querol** [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Quintini de Querol et invenit ecclesiam satis bene ornatam. Rector non moratur ibi nec facit continuam residenciam immo ut dicitur est vagabundus.

Super aliis recepit testes silicet Petrum de Prato, Bernardum Canal et Iohannem de Prato qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod rector non residet in

ecclesia nec resedit a XVI annis citra nisi per duos annos. Item dixerunt quod consuevit ibi esse diachonus et modo non est.

Interrogati de vita capellanorum dixerunt quod Petrus Traginer, presbiter, tenet a ça Tor publice concubinam maritatum nomine Guillelmam Vives. Item Raymundus de Vicho, scholaris, tenet a ça Tor publice concubinam nomine Berengariam Grifeha, maritatum.

Interrogati de vita parochianorum una cum vicario dixerunt bene.

Item recepit testes plures silicet Bernardum Arnaldum et Raymundum Sala qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt ut proximi testes.

Interrogati de vita parochianorum responderunt ut supra proximi testes.

Et dictus visitator coram predictis presbitero et scolare et Guillelmo Ripol, presbitero, coram ianuis ecclesie et publice, citavit rectore ipsius ecclesie ut hinc ad dominicam Passionis Domini veniat ad dictam suam ecclesiam residenciam continuam [facturus] ut tenetur quod terminum sibi asignavit pro primo, secundo, tercio et perhemptorie alias nisi veniat infra terminum supradictum ut dicitur precedet contra eum privando eum ecclesia supradicta quamvis iam de iure forte privatus existat. Item asignavit terminum vicario et scolari predictis ut die martis proxima compareat coram¹ eo in Podio Ciritano sub pena excomunicacionis. Item requisivit dictum vicarium ut hinc ad diem martirs² proximam satisfaciat(t) vel faciat satisfaceri de procuracione sibi debita ratione visitationis quod terminum sibi pro perhemptorie asignavit alias ex tunc ut ex nunc ex nunc ut ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet XL solidos solituros XIII kalendas marcii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix nobis ratllat.* — 2. *En lloc de martis.*

75

1313 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUITÓS D'IRAVALS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 46v.

Isavals

Anno quo supra, VI kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Fructuosi d'Isiavals et invenit ecclesiam paratam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum Galart, Bernardum Oliba [et Petrum Morató] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod bene vivunt.

Super aliis dixerunt per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt una cum rectore quod valent XII libras.

Solvit XX^{ta} solidos

76

1313 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS DE BRANGOLÍ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 46v.***Vilangolí**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit capellanum Fructuosi Sancti¹ de Vilangolí et recepit dictum capellanum in teste, qui iuratus et interrogatus de vita parochianorum dixit per omnia bene esse.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent x libras.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut hinc ad diem martirs² proximam³ satisfaciat sibi de procuratione sibi debita ratione visitationis sue ecclesie alias subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit x solidos.

1. *En lloc de Sancti Fructuosi.* — 2. *En lloc de martis.* — 3. *Segueix f ratllat.*

77

1313 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE SEDRET.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 46v.***Sedret**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Sedret et invenit ecclesiam indecenter ornatam set non invenit ibi rectorem nec clericum aliquem nec etiam parochianum set dicebant mulieres quod consueverunt habere missam diebus dominicis et festivis et bis in septimana modo autem non dicitur missa nisi semel vel bis in septimana per clericum conducticius de Guils.

Solvit VII turonensis.

78

1313 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE GUILS DE CERDANYA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 46v-47r.***Guils¹**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Guils et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis recepit testes silicet Raymundum Oliba, Ferrarium Mir et Raymundum Baiulum [et Iacobum Capella] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod bene vivunt in omnibus.

Super aliis articulis dixerunt quod bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod² venditur deducto servicio XL libras.

|| Item dixerunt quod Petrus Tolrà fingit se stultum verbis tamen nihil disipat de suo immo lucratur modis omnibus quibus potest tamen non confitetur nec recipit aliquod³ ecclesiasticum sacramentum nec offert in ecclesia nec intendit nec pacem reciperet aliquo modo immo vituperat frequenter clericos et⁴ blasphemat et quando Corpus Domini Christi elevatur non respicit ad Corpus immo ad fenestram quandam ipsius ecclesiam [vel ad alium [...]] et breviter non vident in aliquo quod faciat ut christianus immo fuit dictum sibi aliquando et per plures quod ipse erat hereticus et ipse respondebat «ego sum et volo⁵ esse». Item dixerunt quod de tota Quadragesima non faceret aliquid manibus suis et dicit quod non comedit nisi panem et aquam per totam Quadragesimam et hoc⁶ tenuit per v^e annos vel ultra.

Item⁷ dixerunt quod Petrus Tolrà predictus non faceret de manibus suis quantum [cumque] sibi daretur per VIII° dies ante Nativitatem Domini et per VIII dies alios post asser(e)ns quod maior ipsius ira sibi mandavit.

Item interrogati quo modo vivit dixerunt quod solus iacet et solus comedit et sibi postat et coquinat et est serdo sive çabaterius et alia plura facit que videntur cedere in detrimentum et oprobium ecclesie Sancte Marie.

Guillemus Iohannes et Ferrarius Mir, testes iurati et interrogati, et nolens dictus visitator continuare visitationem in dico loco⁸ de Guills, III kalendas febroarii, anno quo supra, dixerunt⁹ idem quod supradicti testes accendo quod aliquando cum¹⁰ operas suas conducebant, non comedebat co[c]tum in olla eorum nec bibetur uno ciphio cum eys. Item dixerunt quod credunt eum idola adorare.

Solvit LX solidos.

1. *Al marge dret i ratllat* Solvit [x]L solidos. — 2. *Segueix* valent ratllat. — 3. *Segueix* es ratllat. — 4. *Segueix* [bla]phemat ratllat. — 5. *Segueix* [...] ratllat. — 6. *Segueix* tenen ratllat. — 7. *Al marge dret* hereticus. — 8. *Corregeix* loco ratllat. — 9. *Segueix* idem ratllat. — 10. *Segueix* cum ratllat.

79

1313 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE BOLVIR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 47v.

Bolvir [concu]

Eadem die et [anno], dictus visitator visitavit ecclesiam¹ Sancte Cicilie de Bolvir et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum de Bolvir et Raymundum² Gueraldi [et Martinum de Gardiola] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris [et capellani] responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod bene vivunt.

Super aliis articulis, responderunt per omnia bene esse, excepto [quod] Berengaria Alberta dat gotornons.

Interrogati quod capellanus de Viliela tenet in dicta parochia (dixerunt quod) tenet publice concubinam nomine Berengaria ex qua habet filios.

Et dictus visitator precepit Bernardo Romey, rectori predicte ecclesie, coram testibus supradictis ut monetur Berengariam concubinam capellani de Viliela publice in ecclesia sua tribus diebus dominicis [vel]³ festivis et perhemptorie ne cohabitaret vel recipiat capellanum predictum de Viliela eius publicum concubinarium vel eam excomunicet autoritate⁴ dicti visitoris et eam denunciaret excomunicata diebus dominicis et festivis in sua ecclesia nisi maior populi aditer multitudo tantum et tamdiu donec a dicto visitatore contrarium receperit in mandatis.

Interrogati (quantum valent redditus ecclesie) una cum rectore responderunt quod valent redditus ecclesie XXI libras.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut hinc ad diem martirs⁵ proximam conveniat secum de procuracione sibi debita ratione⁶ visitationis dicte ecclesie alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdico.

Solvit XXX^{ta}v solidos.

1. *Segueix ecc ratllat.* — 2. *Segueix Guel ratllat.* — 3. *Corregeix et ratllat.* — 4. *Segueix nostre ratllat.* — 5. *En lloc de martis.* — 6. *Segueix visi ratllat.*

80

1313 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE SAGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 47v-48r.

Saga [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam¹ Sancte Eugenia de Saga et invenit ecclesiam pallis indigere et *Legenda Sanctorum* et est ibi vile spalterium² et vile responsorium nec invenit ibi rectorem neque vicarium nec scire potuit qualiter Corpus Christi et Sanctum Scrima³ tenetur.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum de Riello, Raymundum de Areys et Guillelmum Canal qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et capellani dixerunt quod vivunt bene excepto quod rector tenet publice concubinam nomine || Berengariam ex qua filios procreavit et insimul morantur in dom[o] dicti rectoris.

Interrogati de (vita) parochianorum responderunt quod bene est per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod quando vendebatur habetatur quinquaginta modii bladi ultra festum sancti Iohannis.

Et dictus visitator precepit Petro Morató, scolari⁴ ecclesie pre[dicte, ut] diceret ex parte sua rectori et vicario ut eidem visitatori satisfaciant vel faciant satisfaceri de procuratione sibi debita ratione visitationis predicte ecclesie [hinc ad diem martirs⁵ proximam] alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc⁶ subposuit ecclesiam prelibatam ecclesiastico interdicto.

Et predicta sibi precepit coram testibus supradictis. Item dixerunt predicti t[estes quod] Er. est in dicta parochia publicam concubinam Bernardi Durandi, presbiteri de Sanavastre. Item quod na Cerdana Canals est in dicta parochia publicam concubinam Bernardi Amici, presbiteri de Bulvir.

Interrogati⁷ rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XXX^{ta} libras.

Vocatur vicarius de Saga Ricardus de Mediavilla.⁸

Solvit XXX^{ta} solidos.

1. *Segueix de ratllat.* — 2. *En lloc de psalterium.* — 3. *En lloc de Crisma.* — 4. *Segueix dicti loci ratllat.* — 5. *En lloc de martis.* — 6. *Segueix supb ratllat.* — 7. *Segueix qua ratllat.* — 8. *Anotat a la part superior del foli.*

81

1313 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE GRÉIXER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 48r.

Garéxer

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Garéxer et invenit ecclesiam satis bene excepto quod Corpus Christi stat sine clave et minus decenter.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Iulianum Dalmer, Canilarium Staphanum et Bernardum de Soldevilla qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod bene est in omnibus.

Interrogati una cum rector [quantum valent retditus ecclesie] responderunt quod valent IX libras.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuratione sibi debita ratione visitationis predicte ecclesie hinc ad diem martirs¹ proximam alias ex tunc ut ex nunc et nunc ut ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Interrogati rector quantum valent retditus ecclesie, respondit quod valent VIII libras.

Solvit XVI solidos.

1. *En lloc de martis.*

82

1313 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE GER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 48r-49r.**Ger**

Anno quo supra, quinto kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Columbe de Ger et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum Laurencii,¹ Bertrandum de Ger et Petrum de Ventayola [et Guillelmum Seguí] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita² clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Philipus de Prato non moratur || cum uxore sua, ex colpa sua, nomine Guillelma. Item quod Guillelmus Duran non moratur cum uxore sua nomine Guillelma. Item dixerunt quod Bartolomea Prades, que alias vocatur Bartholomeua Cerdana, dat *gotornons* ut est fama in dicta parochia et accidit³ semel quod dederat, ut dicebatur, duobus filiis Guillelmo Poncii de Ger. Et ipse iratus volebat destruere dictam mulierem et domum suam set dicta mulier occurrit sibi dicendo: «domine, pro Deo non faciatis mihi malum nam ego curabo filios vestros», quod fecit et alia munera sibi dedit ut dicitur. Et dixerunt quod mordendo dictos gotornons curat aliquos dicta mulier. Item dixerunt quod Bernardo Duran, presbiter, qui moratur apud Sanavastre tenuit sacristiam dicti loci bene per v^e annos non recdiderunt comptum.

Et dictus visitator precepit Petro ça Sala, vicario ecclesie prelibate, ut moneret publice in ecclesia tribus diebus dominicis vel festivis Philipum de Prato et Guillelmum Duran ut recuperent uxores suas quod nisi legi(ti)me et perheptorie⁴ moniti fecerint eos excommunicet autoritate sua et, eos excommunicatos, denunciaret donec fecerint quod mandatur. Item precepit eidem⁵ vicario ut moneat omnes et singulos parochianos suos ut hinc ad festum⁶ [sancte Marie augusti] quod terminum eis perhemptorie assignet⁷ solvant quiquid sacristie [dicte ecclesie] debent alias in scriptis et eius autoritate eos excumunicet.

Item precepit vicario supradicto ut sibi satisfaciat vel satisferi faciat de procuracione sibi debita ratione visitationis predicte ecclesie hinc ad diem martiris proximam, alias subposuit dictam ecclesiam⁸ ecclesiastico interdicto ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc.

Item Guillelmus Camp testes iuratus et interrogatus an sciret aliquem in parochia qui daret gotornons, respondit quod est fama quod predicta Bartholomeua dat predictos gotornons.

Et dictus visitator misit scolarem dicte ecclesie nomine Petrum Huc ad dictam mulierem ut veniret ad eum in ecclesia, que dicta mulier noluit venire. Et dictus visitator misit iterum ad dictam⁹ mulierem diachonem dicte ecclesie nomine Raymundum Pont ut veniret ad eum ad dictam ecclesiam et noluit venire que iterum citata per dictos diachonum et quendam presbiterum venit. Et iurata et interrogata diligenter super predictis dixit || quod die sancti Iohannis, genibus flexis versus solem, colligit quandam erbam nomine clariola, et¹⁰ masculina habet folium rubeum feminina vero albam, et hoc

facit dicendo Pater Noster et Ave Maria et dictam erbam ligat ad collum patientis in oculis et curatur. Item super predicto articulo, dixit quod verum fuit quod dicti duo filii predicti Guillelmi Ponç habeant gotornons et aliqui quos ignorat faciebant eos intrare in ecclesiam et cum exirent erat in yanuis¹¹ ecclesie dicta mulier et alie et mordebant gotornons dictorum puerorum dicendo [*«en nom de Déu sia et de Sancta Maria»*] *deus vos en melor*». Interrogata si scit dare dictos gotornons dixit quod non.

Solvit L solidos Raymundo.

1. *Segueix Btram ratllat.* — 2. *Segueix parochia ratllat.* — 3. *Segueix semel ratllat.* — 4. *En lloc de perhemptorie.* — 5. *Segueix vicario ratllat.* — 6. *Segueix Pasche ratllat.* — 7. *Segueix quod nisi f ratllat.* — 8. *Segueix eccia ratllat.* — 9. *Segueix mulier ratllat.* — 10. *Segueix mascla ratllat.* — 11. *yanuis corregeix ganuis.*

83

1313 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE SANEJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 49r.

Seneya

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Seneya et inventi ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raymundum Suyer, Iachobum Serra et Guillelmum Nicholau¹ et Raymundum de Vicho [et² Guillelmum de Vicho] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum reponderunt per omnia bene esse.

Solvit³ XXX solidos.

1. *Segueix qui ratllat.* — 2. *Segueix Raymundum ratllat.* — 3. *Precedit a la línia superior de Debet XX ratllat.*

84

1313 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE RIGOLISA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 49r.

Aragolisa

Eadem die et anno, dictus visitator venit ad ecclesiam Sancti Iachobi de Aragolisa et neminem invenit in dicta ecclesia nec rectorem nec parochianos nec aliquem qui sibi draderet¹ clavem ecclesie.

Debet L[X] solidos. Solvit.

1. *En lloc de traderet.*

85

1313 GENER 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE CÀLDEGUES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 49v.**Càldegues**¹

Anno quo supra, quarto kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Romani de Càldegues et invenit ecclesiam satis² bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Arnaldum³ Baltarga d·Onçès, Petrum Am d·Onçès et Berengarium Gueraldi qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt honeste.

Interrogati de vita parochianorum responderunt per omnia bene esse et etiam super omnibus aliis articulis.

Interrogati rector quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent quinquaginta quinque libras.

Debet C solidos. Solvit XC solidos minus II denarios. Solvit X solidos.

1. Al marge superior dret del foli Solvit XLXX solidos I denario. — 2. Segueix [...] ratllat. — 3. Segueix Bala ratllat.

86

1313 GENER 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'IX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 49v-50r.**Ix**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini d·Ix et invenit ecclesiam satis bene ornatam. Indiget aliquibus libris propter vetustatem.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Petrum Onçès d·Ix et Petrum de Palau et Raymundum Espinavel qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod a duobus annis citra non fit bene servicium dicte ecclesie nec moratur ibi rector sicut solebat feri.

Interrogati de vita clericorum dixerunt bene excepto quod ludunt aliquando ad taxillos.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Petrus Cerdà tenet publice concubinam nomine Alicsendem.

Super aliis responderunt per omina bene esse.

Et dictus visitator mandavit Bernardo de Sancto Staphano, vicario dicte ecclesie, ut moneat ter diebus dominicis vel festivis publice in ecclesia et perhemptorie Petrum Cerdà et Alicsendem Adrouera ut alter alterum dimitat vel faciant publice matrimonium inter eos, alias ipsos [vel alterum qui culpabile extiterit] auctoritate dicti

visitoris excommunicet et eos excommunicatos publice denunciaret in ecclesia diebus dominicis et festivis donec fecerint quod mandatur.

Et dictus visitator mandavit dicto Bernardo Staphano, vicario eiusdem ecclesie, ut hinc ad diem martiris¹ proximam satisfaciat vel sati(s)feri faciat de procuratione sibi debita ratione visitationis predictae ecclesie alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto. Et hoc fuit sibi mandatum coram testibus supradictis.

Et ibidem et coram testibus supradictis dictus visitator precepit rectori de Luç presenti ut hinc ad diem martiris proximam satisfaciat sibi de procuratione sibi debita ratione visitationis ecclesie de Luç et || secum componat de concubinato publico in quo iacet, alias ex tunc ut ex nunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam de Luç ecclesiastico interdicto et eum ad officio b(e)neficioque suspendit.

Debet C solidos solituros in vespera Purificationis. Solvit.

1. *En lloc de martis.*

87

1313 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE PALLEROLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 50r.

Sancta Eugenia de Podio Ciritano

Anno (quo) supra, III° kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eugenie de Payerols et invenit ecclesiam indigere pixide nisi Corpus Christi reserveretur et libris indigere. Item turpissima vestimenta.

Super aliis articulis recepit testes silicet Poncium Mercatorem, Petrum Fabra, Petrum Espinavol et Raymundum Bonshom quia non erant parochiani predictae ecclesie qui iurati et [interrogati] supre servicio ecclesie dixerunt quod rector non moratur ibi set vicarius facit bene servicium suum.

Interrogati de vita rectoris et vicarii dixerunt quod de vicario¹ nihil sciunt set vicarius bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene eos vivere in omnibus.

Et dictus visitator precepit Petro Fabra, vicario predictae ecclesie, ut hodie per totam diem sibi satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuratione debita ratione visitationis dicte ecclesie alias ex tunc ut ex nunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam (ecclesiam) ecclesiastico interdicto. Et hoc mandavit sibi coram predictis testibus.

Solvit XL solidos.

1. *Per coherència amb la resta del registre vicario ha de ser rector.*

88

1313 GENER 30 – 1313 FEBRER 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PUIGCERDÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 50v-51v.

Podius Ciritani

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam, rectorem et clericos Podi Ciritani. Et recepit testes¹ videlicet Raymundum d'Olmis, Miquel Domènech, Bartolomeum Pena, Bernardum Vilalubén, Arnaldum Domènech et Petrum ça Tor [et Guillelmum Aleu], presbiteros, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod fit competenter.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene.

Interrogati de vita clericorum dixerunt bene.

Et dictus visitator mandavit Arnaldo Domènech, epdomedario ecclesie Podi Cerdani, quod satisfaciat vel faciat sati(s)feri de procuracione sibi debita ratione visitationis ecclesie supradicte hinc ad XIII° kalendas marcii alias ex nunc et ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam sub posuit ecclesiastico interdicto.

Isti infra scripti non compleverunt voluntatem testatoris. Primo manumissores de na Plomera, d-en Petrus Cerdà, d-en Cleyrà, de na Gorga, de n·Oliana, d-en Sautzeda, Tomas Iulià pro fratre suo, d-en Bernardus Seguerra, d-en Ripal Tixedor, Petrus de Saga pro matre sua et alia, Iacobus de Prato, Petrus Boradà pro matre sua, Petrus Riba et en Esquelat. Item manumissores² Raymundi de Morerio, Raymundus Guillelmi pro uxore sua. Manumissores d-en Bernardi Mornach pro iniuriis. Manumissores Petri Castellà. Manumissores d-en Bernardus des Gorg. Manumissores³ d-en Bo Macip Isògal et de na Alicsèn sa muler.

Et dictus visitator continuans visitationem in Podio C(i)ritano. Fecit ad se vocari Petrus Solàç, Petrus Ferrarius, Bernardus de Riu, Mateu de Riu, Guillelmus Guerau. Item Iohanet Blanch et Guillelmus Espayol qui iurati et interrogati de vita parochianorum super primo articulo dixerunt nihil. Super v^o articulo dixerunt quod [est] presumpto contra omnes tabe(r)narios ville.

Item Rotgerium Adaç, Raymundum Ferram Petrum d-Onçès, Bartolomeum d-Abela, Guillemum Dala, Bernardum⁴ Campaya qui iurati et interrogati de vita parochianorum dixerunt quod en Caseret, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Guillelman. Item quod Raymundus Oceya tenet publice concubinam nomine Raymundam || de Toses. Item dixerunt quod omnes infrascripti sunt concubinarii, videlicet, Guillelmus Arcègell, uxoratus; Raymundus Riu; Guillelmus de Saga mulnerius; Petrus Villa, uxoratus; Petrus d-Oceya, pelliparius uxoratus; Medicus de Flori, uxoratus, tenet uxorem basterii; Petrus [...]; Petrus Seguerra; Arnaldus Pelliparius; Bernardus Baiulus; Arnaldus Paleres, uxoratus; Bernardus de Isavals; [...]; Matheus Iohannes; Geronela Arqueyador; filius Guillelmi de Serra; Iacobus Ocel, fornerius.

Item predicti presbiteri dixerunt quod omnes isti infrascripti sunt publici usurari, videlicet, Iacobus Torn, forner; Guillelmus Mornach; Iacobus Tartera; Iacobus Caburiu; Bernardus de Ger; Bernardus fil de na Rassa.

Item dixerunt quod isti sunt mali cristiani, videlicet, Guillelmus Lasa, Raymundus Faber, Guillelmus Queixans.

Item dixerunt quod isti [uxorati] non cohabitant insimul, silicet, Raymundus Calceler hopes, Bernardus Clemens, filius Iohannis Clementis, condam; Sibilia Tartera; Sibilia Santzeda.

Item dixerunt quod Berengarius de Prat nunquam fuit confesus.

Et super predictis dictus visitator dimisit litteram in dicto loco vicario predictae ecclesie ut omnes predictos moneret et per⁵ censuram ecclesiasticam coharceret.

|| Anno quo supra, III° nonas februarii, fuit lecta litera in Podio Ceritano in ecclesia presente populo cuius tenor tale est: «Gaucerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac vissitator civitatis et diocesis Urgellensis pro domino reverendo patre Tarehone [Archi]episcopo auctoritate gratie per Summum Pontificem sibi facte universis et singulis tam clericis quam laicis per Urgellem civitatem et diocesem constitutis, salutem in Maria que est vera salus. In diocese Urgellense quedam nefanda abusio⁶ inolivit quod rectores ecclesiarum [...] ad quarum regimen pertinent ordinatio eorumdem ipsarum ecclesiarum redditus vendunt et pronentus ad tempus personis layciis indistincte conantibus quod quicquid possunt qualicumque ab ecclesiis ex conquere non cogitantibus qualiter redditus ecclesiarum sicut⁷ esencialiter ipsarum servitoribus deputarii ex qua experientia nos docuit et facti evidencia demonstratur cultus divinus diminuetur periiit devocio gentium nec elemosina seu hospitalitatis ibi vendicat sibi locum imo ecclesiarum hospicia deserta remanent et driuta ubi ei estare rector continus consuevit et codidie⁸ çelebrare conducitur ab ipsis laiciis presbiter comorans in parochia aliena quivix semel in septimana in sic emta ecclesia que continuum debet et consuevit abere serviciuum çelebrat soluum missam alii constitunt unuum presbiteruu(m) in empta ecclesia que III vel IIII^{or} clericos consuevit habere sic modico salario eis dato quod non potest hospitalitatem tenere nec alia incumbencia ecclesie honera subportare set tantum vix inde potest misere sustentarii unde nos volentes huic morbo tam pastifero tam Deo ingrato salubrii remedio obviare omnes et singulos clericos qui in antea reditus et proventus suarum ecclesiarum vel aliarum laiciis vendiderint seu regendas proprias ecclesias tradiderint nisi et proprii clericii per se et alios clericos et hoc ubi eis licerat ex dispusiones maioris exhibent serviciuum ecclesie consuetuum tenerent hospitalitatem solverent procuraciones debitas et alia honera ecclesie incumbencia subportarent ab officio et beneficio suspendimus in [hiis] scriptis laicos vero qui per se vel per alium seu alios publice vel occulte ecclesias aliquas seu iura earum cum suis honeribus deincepsemere ausu temerario acceptaverint in [hiis] scriptis excommunicationis sentenciam innodamus pretere ut pro certo didicimus quidam coniugati⁹ accepto salario presumunt in ecclesia Dei diachoni et subdiachoni aut scholaris officium exerçere ubi citera cum psalterio reperitur minime convenire quare ne id fiat de cetero sub penis predictis quas contrarium facientes incurere volumus ipso facto districtius inibemus adicientes quod si quis laicus ad tempus longius quam sit annus iam redditus alicuius ecclesie emerit aliter quam per nos sit superius ordinatum || emcionem talem ac vendicionem Deo et caucionibus inimicam evacuauset iritam animo sed ultra sancti Ioahnnis Babbiste proximum eam vendicionem sic in debite factam de cernimus viribus ex toto carere. Data in Podio Cerdano kalendas februarii anno Domini M^o CCC^o XII°».

Solvit VI libras in turonensis.

1. *Segueix vdlice ratllat.* — 2. *Al text manumimissores.* — 3. *Al text manumimissores.* — 4. *Segueix Capala ratllat.* — 5. *Segueix sentenciam ratllat.* — 6. *Segueix inolit ratllat.* — 7. *Segueix esselr ratllat.* — 8. *En lloc de cotidie.* — 9. *Segueix acp ratllat.*

89

1313 FEBRER 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OVELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 52r.**Ovela**

Anno quo supra, III¹ nonas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Ovela et invenit ecclesiam male ornonatam² et Corpus Christi in p[i]xide sine clave et turpissima vestimenta et etiam omnia alia male disposita.

Interrogati rector de vita parochianorum dixit bene.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut ipse per totam carstinam³ diem conveniat secum de procuracione sibi debita ratione visitationis alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et ipsum suspendit adivinis.

Debet XXXV solidos solituros XVI kalendas marcii⁴ sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix kalendas ratllat.* — 2. *En lloc de ornatam.* — 3. *En lloc de crastinam.* — 4. *Segueix susp ratllat.* — 5. *Segueix sentenciam ratllat.*

90

1313 FEBRER 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE SAGRAMORTA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 52r.**Segramorta**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Segramorta et propter clacies¹ ad dictam ecclesiam accedere non potuit set fecit ad se vocari vicarium dicte ecclesie cum duobus parochianis ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio (ecclesie) responderunt bene.

Interrogati de vita vicarii dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XVI libras.

Dixerunt tamen quod non moratur ibi rector immo moratur a Rià cum Guillelmo de Ohén.

Debet XXVII solidos solituros prima die iovis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *En lloc de glacies.*

91

1313 FEBRER 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE SALTÈGUET.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 52r.***Saltègell**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam [Sancti Martini de Saltègell et invenit] (ecclesiam) satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes Andream de Podio et Guillelmum Cases qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt bene excepto quod non moratur ibi rector set in Podio Cerdano.

Interrogati de vita clericorum dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent xxv libras in conciencia vicarii set sumus certi quod plus valet.

Debet l solidos solituros XVI kalendas marcii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

92

1313 FEBRER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE TOSSES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 53r.***Toses**

Anno quo supra, pridie nonas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Christofori de Toses et invenit ecclesiam comuniter bene excepto quod indiget responsorio.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Guillelmum Ermengou, Petrum Soreu, Bernardum Esquelat et Petrum de Mayans qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de (vita) rectoris et [v]icarii responderunt quod Guillelmus Marquesii, presbiter, tenet publice concubinam nomine B[...]em ex qua filios habet.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt per omnia b[en]e¹ esse excepto quod Iacmena Esquelada non moratur cum marito suo nomine Bernardo de Boxedera de parochia de Mogroy, Vicencis diocesis, et dicunt quod dictus Bernardus non potest habere rem cum ea nec cum aliqua muliere. Et Bernardus Esquelat, testis predictus, nomine filie sue prefate supplicavit humiliter predicto visitatori ut sibi deberet et filie sue de oportuno remedio subvenire ut² posset inter dictam filiam suam et eius maritum divorcium celebrari cum nisi predictus requisitus alias per officio Ciritanie ad instanciam dicte Iachobe super eorum matrimonio si deberet feri separando coram eius cum non esset de eius decanatu noluit comparere.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XL³ libras, una cum rectore presenti.

Et dictus visitator precepit rectori presenti coram testibus supradictis ut hinc ad diem sabati proximam satisfaciat vel satisfaceri faciat de procuracione sibi debita ratione visitationis sue ecclesie alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit XC solidos.

1. *Segueix eee ratllat.* — 2. *Segueix de ratllat.* — 3. *Segueix solidos ratllat.*

93

1313 FEBRER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VÍCTOR DE DÒRRIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 53r.

Dòrria

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Victori de Dòrria et invenit ecclesiam comuniter bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Iachobum Camp, Petrum de Bonadona, Arnaldum Pelicer et Raymundum de Rex, qui¹ iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum responderunt per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retditus una cum rectore responderunt quod valent XL libras.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori presenti ut per totam crastinam diem satisfaciat sibi vel faciat satisfaceri de procuracione sibi debita ratione visitationis dicte ecclesie alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc² subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et hoc mandatum fuit dictum coram Bernardo Presbitero, vicario, ipsius ecclesie.

Solvit³ LX solidos.

1. *Segueix iu ratllat.* — 2. *Segueix sup ratllat.* — 3. *Precedit de Debet LXX solidos soli[turos] ratllat.*

94

1313 FEBRER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE NEVÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 53v.

Nevà [concu]

Eadem die et anno, dictus v[isitato]r visitavit ecclesiam Sancti Christofori de Nevà et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes Bernaradum¹ Bertrandum et Petrum de Prato qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod rector est vagabundus.

Interrogati de vita rectoris et alterius capellani responderunt quod rector ludit aliquando ad taxillos et tenuit concubinam quandam parochianam suam ex qua habuit prolem.

Interrogati (de vita parochianorum) una cum rectore dixerunt per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie una cum rectore responderunt quod valent XXV libras.

Debet XLV solidos solituros in festa Carnisprivii² sub pena suspen[sionis et interdicti ecclesie]. Solvit.

1. *En lloc de Bernardum.* — 2. *Segueix prima die sabati ratllat.*

95

1313 FEBRER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE PLANOLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 53v.

Planoles [concu]

Eadem¹ die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Planoles et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum de Planeroles, Iohannem de Corbera, Guillelmum de Querol et Petrum Coreger qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod consuevit² esse ibi diachonus et modo non est nec fuit a XXX^{ta} annis citra.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Montanerius tenet publicam concubinam nomine Guillelmam Gayta. Item dixerunt quod Gastelo Peyrona³ non moratur cum uxore sua nomine Guillelma Martina. Item quod Bernardus de Podiolo non moratur cum uxore sua nomine Sibilia tamen actus procedit ab ipsa quam dicta mulier tenet quidam clericus de Vilech. Item quod Ripollus Luçiana non moratur cum uxore sua nomine Guillelma Iohanna, quod est culpa sua, et moratur a Ped(r)era, in parochia de Rippis. Item dixerunt quod Berengaria Mayança non moratur cum marito suo³ nomine Arnaldo Mayença qui moratur apud Vallem Çebolera in parochia d'Oçeya.

Super aliis articulis dixerunt per omnia bene esse.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XX libras.

Debet XXXV solidos solituros prima die sabati sub pen(a) suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XI solidos in comestione. Item solvit XXVIII solidos.

1. *Segueix dictus ratllat.* — 2. *Segueix eee ratllat.* — 3. *Segueix A ratllat.*

96

1313 FEBRER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARCEL DE PLANÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 54r.**Planèhès** [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Marcelli de Planèhès et invenit ecclesiam satis bene excepto quod Coprus Christi stat sine clave et indiget psalterio.

Super aliis articulis recepit testes Iohannem Oliba, Bernardum Sifra qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod¹ tenet publice concubinam nomine Alicsendem maritatam et vocatur viri suus Iohannes de Casa Estremera et vadit cum comite Palerense.

Interrogati de vita parochianorum responderunt una cum rectore quod Bernardus de Planèhès consuevit acomodare sexaginta solidos uno anno per uno modio bladii et consuevit esse usurarius publicus. Item dixerunt quod Raymunda Mayença, martiata, est publica concubina Arnaldi de Andorra,² uxoratus. Super aliis articulis responderunt bene per omnia.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XIII libras.

Debet XV solidos solituros in festo carnisprivi sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. quod *repetit*. — 2. *En lloc de Andorra*.

97

1313 FEBRER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE VENTOLÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 54r.**Ventolà**¹ [concu]

Anno quo supra, nonas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Christofori de Ventolà et invenit ecclesiam satis bene excepto quod invenit Corpus Domini sine clave.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum Scriptorem et Salvavorem² Deçelorri qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod tenet publice concubinam nomine Raymundam ex qua habuit prolem.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod vivunt bene et honeste.

Super aliis responderunt per omnia bene esse.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XII libras.

Solvit XX^{ti} solidos.

1. *A la línia superior s'indica Rivipulli est.* — 2. *En lloc de Salvatore.*

98

1313 FEBRER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE QUERALBS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 54r.

Queralps

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iachobi de Queralps et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Perpinianum Sartorem, Iohannem Destriyels et Arnaldum Aspa qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod ludit aliquando¹ in plateis.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Arnaldus Moner tenet publice concubinam nomine Maria Querola. Item quod Iohannes Serocha non moratur cum uxore sua nomine Maria Gassiana. Item quod Alicsendis de Molandino non moratur cum marito suo nomine Guillelmo Guilaberti. Super aliis omnibus articulis dixerunt quod bene sunt.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent² XLV libras.

[Debet] XC solidos solituros [in] festo³ Carnisprivi sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix ad ratllat.* — 2. *Segueix XLV ratllat substituit per dixit interlineat.* — 3. *Segueix Purificationis ratllat.*

99

1313 FEBRER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE FUSTANYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 54v.

Fusteyà

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Fustayà et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis¹ recepit testes silicet Bernardum de Fustiyà, Iachobum de n·Alamanda et Bernardum Dolça [et Petrum Guifré et n·Argimir] qui iurati et

interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod rector est vagabundus quandoque [et dicit missam cum filio suo].

Interrogati de vita rectoris responderunt quod mutuat peccuniam suam super pratis et devesis et terris non computando fructus in sortem.

Interrogati de vita parochianorum responderunt una cum rectore per omnia bene esse.

Interrogatus (rector) quantum valent redditus ecclesie respondit [quod] valent xv libras.

Item cum questio fuisset mota inter capellanum et parochianos quis deberet tenere sacristiam dicte ecclesie, dictus visitator recepit testes supradictos et etiam Bernardum de Fustiyano super dicto articulo qui iurati et interrogati dixerunt quod non fuit ibi aliquis rector qui teneret sacristiam nisi iste qui vocatur Petrus de Sobrequer et iste male aministravit dictam sacristiam et² anno preterito fuit subastadata³ et vendita de consilio dicti capellani.

Item capellanus vocatus per dictum visitatorem, iuratus et interrogatus dixit⁴ quod fuerat vendita ad duos annos ipso presente cuidam layco set quando ipse venit ad dictam ecclesiam quidam presbiter tenebat eam.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut conveniat secum de procuracione sibi debita ratione visitationis sue ecclesie per totam diem que computatur vii idus februarii alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Item supradicti testes dixerunt quod celebravit missam cum filio suo.

Item tenet carnes in ecclesia publice.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut conveniat secum super premissis hinc usque ad ii dominicam Quadragesime et dictum terminum perhemptorie assignavit alias ut iure ecclesie procederet contra eum.

Debet xxx solidos solituros in festo carnisprivi [sub] pena suspe[ns]ionis et interdicti ecclesie. Solvit. Item debet pro crimine l solidos. Solvit l solidos pro ipso capellano de Campelles.

1. *Segueix* videlicet *ratllat*. — 2. *Segueix* [...] *ratllat*. — 3. *En lloc de* subastata. — 4. *Segueix* etiam *ratllat*.

100

1313 FEBRER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE PARDINES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 54v.

Perdines

Anno quo supra, viii idus febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Perdines et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Petrum Franch, Raymundum Basset et Bernardum Espinasa qui¹ iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt excepto quod sunt aliqui qui non compleverunt rectoris voluntatem primo Bernardus Oliba. Item Lavanera, Petrus² Tobau, Petrus Plans, Iachobus Plans, Busuldurus Ferrarii, Petrus Guilabert, Guillelmus Galí, Guillelmus Torent et alii plures.

Solvit LXXX solidos.

1. *Segueix ii ratllat.* — 2. *Segueix de ratllat.*

101

1313 FEBRER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE BRUGUERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 57r-57v.

Bruguera

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Brugera et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Tomam de Berén, Arnaldum de Colomerio, Guillelmum Mir, Guillelmum de Torebella et Arnaldum Carbó qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod fit bene excepto quod deberet tenere diachonum et scolarem et neminem tenet immo dicit pluries missam cum quodam filio suo qui modo dicitur legitimus et modo etiam assistit sibi continue¹ in divinis officiis quidam filius suus illegitimus.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod emit et vendit etiam terras ad tempus. Item hemit retditus parochie sue quos debet recipere monasterium Rivipullensis in predicta parochia et ex hoc habet suspicionem tantam [contra]² parrochianos non bene dent ey iura quod scandalizatur eos quasi per omnes dies dominicos et festivos et vocat etiam nominatim et publice [eos] periuros. Pretera, dixit publice in ecclesia die Purificationis Virginis Gloriose quod rogabat eam et sanctos qui ibidem adorantur quod pueri qui fuerant adducti illa die ad ecclesiam non viderent annum. Et hoc dixit quia habebat eis dare candelas quamvis parochiani solvant luminaria et candelas.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent xv libras una cum rectore.

Et predicti testes una cum Raymundo de na Paloma, conquerendo de capellano suo et coram eo, optulerunt quandam literam officialis Ciritanie dicto visitatori supplicando eidem ut dicto Raymundo de na Paloma deberet de oportuno remedio adibere cuius quidem litere tenor sequitur in hunc modum: «Officialis Ciritanie, dilecto in Deo capellano de Brugera vel eius locum tenenti. Salutem in Domino. Vidimus Raymundum de na Paloma, parochianum vestrum conquerentem de vobis quia iuriose petitis ab eo ultra quam petatis ab aliis parochianis vestris quia afirmat et vult probare quod ab aliis parochianis recipitis tricesimam partem fructuum pro primicia et isto petitis xx^{mam} quod est contra ius ut prima facie videtur quare dicimus vobis et mandamus quod, si ita est, absolvatis eundem et domum suam sine difficultate alique ita quod ratione deffectis

iusticie non habet ad nos recurrere irerato. Alias procederemus contra vos ut dictaverit ordo iure et in septimana sequenti erit dominus procurator archiepiscopi que hec et alia declarabit. Retdite literam portitori in signum mandati recepti signo vel sigilla proponita in eadem. Data in Podio Cerdano vigilia Purificationis³ beate Marie, anno Domini millesimo CCC^o XII°».

Et dictus visitator volens super premissis inquirere veritatem voluit testes recipere nominatos per capellanum predictum et primo Arnaldus de Colomer, testis, iuratus et interrogatus, dixit quod [non] vidit nec audivit quod mansus de na Paloma seu homines ibi existenti⁴ darent primiciam ad vicesimam set omnes alii de parochia dant ad xxx^{ta}. Etiam Raymundus de Rivo qui tenet medietatem dicti mansi de na Paloma et tantum solvit in omnibus censibus angariis et perangariis quantum alia medietas quam tenet dictus Raymundus de na Paloma || dixit etiam quod quidam capellanus fuit in dicto loco qui dixit parrochianis suis se velle tenere presbiterum sicut tenebat diachonum et loco diachoni si darent sibi parrochiani primiciam ad vicesimam et fuit unus nomine Giu Ferrer qui promisit dare ad vicesimam et adhuc dat.

Item Tomas de Berén, testis, iuratus et interrogatus super predictis dixit in omnibus quasi ut idem ut proximus testis atdito quod longo tempore levavit iura ecclesie cum capellano predecessore istius et non vidit aliud nec audivit nisi quod ut supradictum.

Item Raymundus P[a]lom, testis iuratus et interrogatus, dixit super predictis quod audivit a socru sua quod nunquam viderat nec audiverat quod illud hospicium daret primiciam nisi ad xxx^{ta} exce[pt]o una vice quod dicta socrus fuerat compulsa per presentem capellanum daret ad vicesimam in aliis dixit quasi ut supra primus testis.

Item Guillelmus Ferrarius, testis, iuratus et interrogatus super predictis dixit quasi per omnia ut primus testis.

Item Cilia Pelosa, testis, iurata et interrogata super predictis, dixit quod nunquam vidit nec audivit dici predictus mansus [de na Paloma] nec aliquis de manso dederit primiciam ad vicesimam nisi quod dicta mulier cohacta per predictum capellanum habuit dare semel primiciam ad vicesimam. Super aliis dixit per omnia ut proximus testis.

Item Giu Ferrer, testis iuratus et interrogatus super predictis, dixit quod nunquam [vidit]⁵ nec audivit dici quod predictus mansus de na Paloma daret primiciam ad vicesimam nec aliquis mansus est in parochia qui dat ad vicesimam excepto ipso teste qui eam promisit dare in vita sua ad vicesimam Petro Giyent capellano dicte ecclesie cum capellanus promiteret se tenere presbiterum loco diachoni si darent ey primiciam ad xx quod quamvis dictus capellanus non faceret dictus testis noluit cessare quando daret primiciam ad xx nec faciet in vita sua ex quo [semel] promisit.

Item Arnaldus⁶ d.Estegell, capellanus de Rippis, testis iuratus et interrogatus super predictis, dixit quod Raymundus Palom, testis supradictus, venit semel ad eum ut [...] missam, uxori sue post partum, cum capellanus de Brugera noellet eam ad [...] ad missam nisi prius daret sibi primiciam ad vicesimam quod dictus testis [...] facere interrogans⁷ si mansus predictus consuevit dare primiciam ad vicesimam qui Raymundus respondit quod sic et alii duo mansi de dicta parochia et sic dictus Raymundus recessit.

Item Petrus Bonamich, scholaris, testis iuratus et interrogatus super predictis, dixit quod audivat dici a dicto capellano quod debebat recipere [in] dicto manso de na Paloma ad vicesimam primiciam. [Aliud] nescit.

Debet XXX^{ta} solidos solituros prima die sabati.⁸ Alias subponimus dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto. Solvit pro concubinato LX solidos. Item totum.

1. *En lloc de continue.* — 2. *Corregeix in ratllat.* — 3. *Segueix bate ratllat.* — 4. *existenti corregeix existentibus.* — 5. *Corregeix audivit.* — 6. *Segueix de Seg ratllat.* — 7. *Segueix quare [...] ratllat.* — 8. *Segueix sub pena ratllat.*

Deganat de Cerdanya, anys 1313-1314

Aquesta visita al deganat de Cerdanya s'inclou en el llibre VII i els primers folis es deuen haver perdut, perquè hi manquen algunes esglésies que trobem en les dues altres visites i perquè el primer registre que es conserva comença amb un «eadem die et anno» en comptes d'indicar correctament la data, com és habitual a l'inici d'un volum.

Per comparació amb les altres dues visites a la Cerdanya, les parròquies que crec que hi falten són: Arsèguel, Ansovell, Cava, el Querforadat, Barguja, Bar, Béixec, Vilec, Montellà, Travesseres, Lles de Cerdanya, Viliella i la Llosa.

La visita d'aquest any es devia fer amb dos visitadors en paral·lel ja que els registres mostren que Galceran Sacosta i Bernat Guifré realitzen la visita simultàniament entre els dies 13 i 16 de febrer. Donada la singularitat d'aquest cas, he mantingut l'ordre que apareix en el llibre de visites, de manera que el lector observarà que després del registre 37, datat el 16 de febrer, li segueix el 38, datat el 13 de febrer. A partir d'aquí els registres ja segueixen un ordre cronològic lògic.

1

[1313 DESEMBRE 2]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ARÀNSER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 35r.

Arànsers¹ [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Arànsers et invenit ecclesiam satis bene paratam excepto quod indiget vestimentis et libris.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum Pasquet, baiulum, et Guillelmum Oldeseny et Raymundum Porta qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum rector est excommunicatus per officialem Ciritanie et conducticius est vagabundus.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Petrus de Agramunt est periurus et excommunicatus et Petrus d'Anes, conducticius ipsius ecclesie, tenet publice concubinam nomine n-Ovela [et est pregnans].

Interrogati de vita parrocchianorum (responderunt) quod Raymunda Castellà non moratur cum viro suo. Item dixerunt quod baiulus testes predictus aufert expleta cuiusdam vinee que est ecclesie arenditori. Item dixerunt quod Bernardus de Terechs aufret² aliquas possessiones [et domos] ipsi ecclesie. Item responderunt quod rector habuit ecclesiam per simoniam et dedit peccuniam aliquam Berengario de Vilaró, canonico Urgellense ac patrono sive habeati ius patronatus in dicta ecclesia. Item responderunt³ quod dictus Agramunt dedit, secundum quod audiverant, CCC° solidos an Soler, condam rectori, ut renunciaret ecclesie cum non auderet ibi morari propter quoddam omicidium perpetratum per ipsum Soler. Super aliis dixerunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit arendatoribus et conducticio ut hinc ad festum et sub penis predictis satisfaciant de procuracione alias ex tunc *et cetera*. Et citavit dictum

Petrum d·Anes ut hinc⁴ ad terminum predictum compareat coram venerabili Galcerando ça Costa compositurus cum ipso de eius publico concubinato. *Alias et cetera.*

Debet⁵ XC solidos. Solvit in comestione V solidos. Debet solvere II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Item debet Petrus d·Anes pro concubinato XIII solidos solituros ut supra. Solvit XIII solidos. Solvit Arnaldus Pasquet pro parte sua XLII solidos et VI denarios nobis. Item solvit Petrus Talart pro Petro Pasquet – XLII solidos et VI denarios.

1. *Al línia superior Araser ratllat.* — 2. *En lloc de aufert.* — 3. *Segueix in omnibus bene esse ratllat.* — 4. *Segueix ab ratllat.* — 5. *Segueix LXXX ratllat.*

2

1313 DESEMBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS DE MÜSSER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 35r.

Múcer [concu]

Anno quo supra, IIII^o1 nonas decembris, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Fructuos(i) de Múcer et invenit ecclesiam non bene paratam et Corpus Domini sine clave et indecenter.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum Peyrona, Raymundum Baró, Petrum Pedrona et Petrum Ermengou qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod non bene fit cum rector sit senex et deberet tenere diachonum et non tenet et de hoc conqueruntur valde parrochiani.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet quandam mulierem ex qua habet filios set ipse et ipsa sunt quasi in decrepita etate.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus Bernardus mandavit capellano ut hinc ad terminum predictum satisfaciatur de procuracione alias ex tunc subposuit dictam ecclesiam in hiis scriptis ecclesiastico interdicto et persona ipsius capellani excomunicacionis sententia innodavit.

Debet LXII solidos et VI denarios. Solvit XXXII solidos VI denarios et debet solvere secundam dominicam Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Fuit prolongatus in medio Quadragesime. Solvit Raymundo XX solidos.

1. *Segueix id ratllat.*

3

1313 DESEMBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ARISTOT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 35v.

Aristot

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Andree d·Aristot et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum de Soldevila et Iacobum Garsén qui iuratit et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt una cum capellano responderunt quod Iohannes Ançulí, Iacobus Noguer et Petrus Mirona auferunt aliquas comestiones quas debent facere ecclesie et cappellano.

Super aliis responderunt in omnibus bene.

Interrogati capellanus de recreditibus ecclesie dixit ut anno preterito.

Et dictus Bernardus mandavit capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini conveniat de procuratione cum domini Galcerando ça Costa. Alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et personam dicti capellani.

Debet L¹ solidos solituros in festo Pasche sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit totum.

1. *Corregeix LV.*

4

1314 FEBRER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DELS CASTELLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 35v.

Sent Martí

Anno quo supra, III idus febroarii, venerabilis Galcerandus ça Costa visitavit ecclesiam Sancti Martini de Castells et non invenit ibi capellanum nec aliquem qui daret sibi clavem ecclesie et sic non potuit ulterius visitare et mandavit cuidam ancille capellani ut dictus capellanus in crastinum compareat coram dicto Galcerando apud ecclesiam Teloni cum duobus vel tribus parrochianis et quod satisfaceret de procuratione, alias subponebet ipsam ecclesiam in hiis scriptis ecclesiastico interdicto et ipsum capellanum excomunicacionis sententia innodabet.

Debet XXXV solidos [et VIII denarios anni preteriti] solituros infra XV dies sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

5

1314 FEBRER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE NERELLÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 35v.

Sancta Eugenia

Eadem die et anno, dictus Galcerandus, visitator deputatus, visitavit ecclesiam Sancte Eugenie et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent parrochiani nec etiam capellanus, set mandavit cuidam capellano conducticio ut diceret rectori ut faceret ut supra proximus, alias *et cetera*.

Debet L solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Raymundo. Solvit L solidos. Aliud fuit dimissum.

6

1314 FEBRER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE PI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 36r.

Pi

Anno quo supra, II idus febroarii, dictus vi[sita]tor visitavit ecclesiam Sancte Eulali[e de] Pino et invenit ecclesiam b[ene] paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum de Galiça, Raymundum de Pert ço R[...] et Petrum de n-Arsèn qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parroch[ian]orum (responderunt) in omnibus bene.

Debet LXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena predicta. Solvit Raymundo.

7

1314 FEBRER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE COBORRIU DE BELLVER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 36r.

Caburiu

Eadem¹ die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Caburiu de Teló et invenit ecclesiam minus bene paratam et Sanctum Crisma sine clave.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Cot, [presbiterum], et Raymundum Cerdà, scolarem, cum [non] essent parrochiani, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum rector non moratur nec tenet scolarem.

Interrogati de vita clericorum [dixerunt] quod rector est periurus et stat in sententia excomunicacionis et omne malum in ipso. Item dixerunt quod dictus Petrus, testes, consuevit tenere concubinam set postquam fuit corectus non habuit rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt bene in omnibus.

Et dictus visitator mandavit dicto Petro ut infra x dies satisfaciat de procuratione debita ratione visitationis alias in hiis scriptis subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto et dictum rectorem excomunicacionis sententia innodavit.

Debet LX solidos solituros III° nonas madii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit nobis.

1. *Precedit a la línia superior de Anno ratllat.*

8

1314 FEBRER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARCEL DE BOR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 36r-36v.

El foli 36v està força malmès a la part superior amb forats en el suport, desgast del paper i desaparició de la tinta. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Borr

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Marcelli de Borr et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Compay, Guillelmum Staphanum et Petrum de Canal qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod debent esse III clerici¹ silicet presbiter, diachonus, scolaris, set capellanus non tenet diachonum.²

Interrogati de vita || capellani responderunt quod [... concubinam] apud Sanctam Locayam iuxta Pratz.

Interrogati de vita parrochianorum una cum [capellano] responderunt in [omnib]us bene esse.

Debet pro procuratione XLVIII solidos. Solvit totum nobis.

1. *Segueix set ratllat.* — 2. *Segueix Interrogati de ratllat.*

9

1314 FEBRER 12

VISITA A LA CANÒNICA DE SANTA MARIA DE TALLÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 36v.

El foli 36v està força malmès a la part superior amb forats en el suport, desgast del paper i desaparició de la tinta. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Teló

Eadem die et [anno dictus] visitator visitavit [ecclesiam] Sancte Marie de Teló et in[venit ipsam] bene paratam.

Super aliis, recepit testes [silicet] Petrum Berengarii, Guillelmum de [...]ter, Arnaldum Sent Martí et Iacobum Duran qui iurati et [interrogati super servicio] ecclesie responderunt [quod ...] canonicos [...] male servitur in candelis.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Petrus Riba tenet concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Simon d·Embret, uxoratus, tenet concubinam Guillelmam Sicarda. Item dix[e]runt quod¹ Guillelmus de Sancto Toma, uxoratus, tenet concubinam nomine na Paris. Item dixerunt quod Petrus Soribes, Petrus de Capdevila, Berengarius de Card[ó]s et Ermesendis Peyrona, concubina capellani de² Beders, mutant peccunias suas ad usuras.

Super aliis, dixerunt in omnibus [bene] esse.

Debet VI libras et mediam solituras XVI kalendas aprilis sub pena interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Segueix seu ratllat.* — 2. *Segueix Ben ratllat.*

10

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE PEDRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 36v.

Pedra

Anno quo supra, idus febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Petra et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bartholomeum Galí et Ferrarium Loreç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt in omnibus bene esse.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Debet LX solidos solituros in III^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Fuit facta gratia in V solidos et sic debet LV solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix debet ratllat.*

11

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE BEDERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 36v.

Beders

Eadem die et anno,, dictus visitator visitavit ecclesiam¹ Sancte Sicilie de Beders et invenit ecclesiam competenter ornata sed non potuit habere parochianos² cum quibus possere inquirere de estatu parochie, sed recepit in testem Michaellem, prestiberum conduticium ipsius ecclesie, qui iuratus dixit tam de se quam de servicio ecclesie et etiam de ploppulo³ omne bonum.

Debet XXIII solidos.⁴ Solvit XX solidos. Item totum.

1. En aquest registre s'abreua ecclesia com eccll. en comptes de l'habitual eccll., per aquest motiu s'ha mantigut amb doble ll a la transcripció. — 2. Segueix q ratllat. — 3. En lloc de populo. — 4. Segueix et IIII denarios ratllat.

12

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE PRATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 39r.

El foli 39r està força malmès a la part superior amb forats en el suport, desgast del paper i desaparició de la tinta. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Prats

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam¹ Sancti Saturninii de Prats et invenit ecclesiam [competent]er ornata.²

Super aliis recepit testes silicet Guillelmum de Cap[...] qui iurati et interrogatii super servicio ecclesie [...] fit except[o ...] ibi diachonus qui debet esse, sed tenet capellanus idoneos scolares.

Intero[gati de vita] capellani, dixerunt quod consuevit tenere concubinam ex qua habet prolem aniculam [...]det sibi credunt tamen quod sic.

Item interrogati de v[i]ta parocchianorum una c[um capellano] responderunt bene in omnibus.

Debet LVI solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit nobis.

1. En aquest registre s'abreua ecclesia com eccll. en comptes de l'habitual eccll., per aquest motiu s'ha mantigut amb doble ll a la transcripció. — 2. Segueix non potuit ratllat.

13

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE BALTARGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 39r.

Baltarga

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Baltarga et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Morer et [scola]rem ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod [b]ene fit per vicarium set rector non moratur ibi, quamvis sit pluries per dictum visitatorem.

Interrogati de vita capellani et conductici responderunt quod vicarius bene vivit set rector tenet concubinam in Rosilione.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt bene in omnibus.

Solvit XXX solidos nobis.

14

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE PRULLANS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 39r.

Prulans

Eadem die et anno, capellanus de Sancta Eugenia, gerens vices venerabile Galcerandi ça Costa, visitatoris predicti, visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Prulans et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis, recepit testes silicet Bernardum Gohalt et Iacobum Sauquer, presbiterum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et¹ Bernardus Grifé predictus mandavit rectori ecclesie predictae ut infra IX dies satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc subposuit in hiis scriptis dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.²

Debet LXX solidos solituros in medio Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Segueix dictus ratllat.* — 2. *Segueix et persona ipsius capellani excomunicacionis sententia innodavit ratllat.*

15

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MAMET D'ANES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 39v.

El foli 39v està força malmès a la part superior amb forats en el suport, desgast del paper i desaparició de la tinta. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Anes [co]

Eadem die et anno, dictus Bernardus Grifé, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Mameti d·Anes et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Iohannem et Petrum Ysern d·Anes qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responde[runt quod] bene fit.

Interrogati de vita capellani respon[de]runt quod tenet pub[lice concubinam], secundum quod credunt apud Belveher.

Interrogati de vita parrochianorum res[ponderun]t in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus m[and]avit capellano predicto ut infra VIII dies satisfaciat de procur[atione et] conveniat de suo concubinato et de penis exinde contractis alias [ex tunc] in hiis scriptis dictam subposuit ecclesiastico inter[dicto] et sua per[sona] excomunicacionis sententia innodavit.

Debet LXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis rectoris et interdicti ecclesie. Fuit prorogatus usque ad kalendas aprilis in Sede.¹ Solvit LV solidos. Fuit prorogatus usque ad dominicam Quasimodo. Item Raymundo xv solidos.

1. *Segueix* Solvit VLV solidos *ratllat*.

16

1314 FEBRER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE TALLTENDRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 39v.

[Ta]ltenre

Anno quo supra, XVI kalendas marcii, dictus Bernardus Guifré visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Taltenre et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Capite Ville et Guillelmum de Podio qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per conducticis set rector non moratur ibi cum non perapiat fructus ecclesie.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod dicitur quod rector habuit ecclesiam per simoniam et de hoc est publica fama.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardo mandavit Guillelmo de Podio, avonculo vicarii, ut infra VIII° dies satisfaciat de procuracione alias ex tunc ut supra.

Debet LXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

17

1314 FEBRER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT POLICARP DE CORTÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 39v.**Cortàç**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Policarpi [de Cortàç] et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Carbonell, Guillelmum Bertran et Arnaldum de Solerio qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod capellanus est rixosus et dicitur quod tenet concubinam set non publice [et tenet scolarem uxoratum].

Interrogati de vita parrocc[hia]norum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit Bertrando de Cascals, presbitero, ut [d]icat rectori ipsius ecclesie ut hinc ad dominicam proximam satisfaciat de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXIX solidos solituros II^a (dominica) Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

18

1314 FEBRER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ÉLLER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 40r.**Éler**

Eadem die et anno, predictus Bernardus Guifré, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Eulalia d'Éler et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Pratz et Petrum Staphanum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod tenet concubinam in Podio Cerdano ex qua habet prolem.

[Interrogati de] vita parrocc[hianorum] una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet L¹ solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit nobis.

1. *Corregeix* LIII solidos et III denarios *ratllat*.

19

1314 FEBRER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE MERANGES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 40r.**Meranges**

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Maranges et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super [aliis articulis] recepit testes silicet Petrum de Luarteres et Arnaldum Bertrandi qui iurati et interrogati super [ser]vicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene [esse].

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano in omnibus bene esse.

Debet LXXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Fuerunt dimissi III solidos et ita remanent LXXVII solidos. Solvit nobis.

20

1314 FEBRER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU D'OLOPTE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 40r.**Alopde**

Eadem die et anno, predictus Bernardus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Staphani¹ de Alopde et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis articulis recepit testis silicet Guillelmum ça Cal, baiulum, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie respondit quod bene fit.

Interrogatus de vita capellani, respondit bene.

Interrogatus de vita parrochianorum, una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXVIII solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena predicta *et cetera*.² Solvit in comestione VIII° solidos. Solvit nobis totum.

1. L'església d'Olopte està dedicada a sant Feliu. — 2. Segueix Solvit nobis totum ratllat.

21

1314 FEBRER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME D'ALF.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 40r.

Alff

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Iacobi d·Alf et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Albert et Bernardum de Capite Ville qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parocchianorum responderunt quod Emericus Bonel, uxoratus, tenet publice concubinam, Ansendem Maranges. Item dixerunt quod Gorgorius Alfet aufert censum sive bladum s(a)cristie. In omnibus aliis dixerunt bene.

Debet XXVI solidos X denarios solituros ut supra et pena predicta. Solvit Raymundo.

22

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ALL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 40v.

Al

Anno quo supra, XV kalendas marci, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Marie d·Al et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Iulianum de Podio et Guillelmum Payerol qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt in omnibus bene esse.

Interrogati de vita [parroc]chianorum responderunt una cum capellano in omnibus bene esse.

Debet LX¹ solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit LX solidos nobis.

1. LX *corregeix* LXIII.

23

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE GER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 40v.

Ger

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Columbe et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis (recepit testes) silicet Petrum Durant et Petrum Buch qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarios set rector non moratur ibi.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit Petro Guissén, nunc vicario ipsius ecclesie, ut hinc ad secundam dominicam Quadragesime satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione debita ratione visitationis silicet in¹ CXVI solidos Barchinonenses, alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet C solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Fuerunt dimissi domino Eymerici XXX solidos et remanent LXX solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix CVI ratllat.*

24

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE GRÉIXER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 40v.

Garéxer

Eadem die et anno, dictus Bernardus voluit accedere ad ecclesiam Sancti Clementis et fuit sibi dictum quod non erat ibi capellanus et mandavit Petro Guissén, vicario de Ger, ut visitet ipsam ecclesiam nomine domini archiepiscopi et quod citet capellanum ut infra predictum tempus solvat capellano de ça Tor XXIII solidos ratione visitationis alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXIII solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit Raymundo.

25

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE SAGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 41r.

Saga [co]

Eadem die et anno, dictus Bernardus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Eugenie de Saga et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum de Mediavilla et Bernardum Mir qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non moratur ibi, nec etiam presbiter cum habeat ecclesiam vel habuit tempore gratie.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam [ex qua habet [prolem]]. Et Bernardum [...], vicarius ipsius ecclesie, dicitur quod tenet concubinam in Baridano.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet L solidos¹ solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Segueix* IIII denarios ratllat.

26

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE BOLVIR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 41r.

Bulvir [co]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie¹ de Bulvir et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Gahomir, Raymundum Guerau, Iohannem Aragó et Martinum Gardiola qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Petrus Bomfil, presbiter, vel alio nomine Petrus Benissén, tenet publice concubinam. Item Bernardus Amich, presbiter, tenet publice concubinam apud Sagam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Debet LV² (s.) solituros ut supra et sub pena predicta *et cetera*. Solvit Raymundo.

1. *L'església de Bolvir està dedicada a santa Cecília*. — 2. *Corregeix* LVIII.

27

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE GUILS DE Cerdanya.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 41r.

GUILS

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Guils et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Mir, Bernardum Baiuli, Guillelmum Iohannis et Raymundum Carlet qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet XCV solidos solituros II^a (dominica) Quadragesime sub pena predicta *et cetera*. Solvit XCV solidos. Aliud fuit de gratia dimissum.

28

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE SEDRET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 41r.

Cedret

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Çadret et invenit ecclesiam bene paratam.

Super articulis aliis non potuit inquirere set recepit in teste vicarium ipsius ecclesie qui dixit in omnibus et per omnia bene, tam in populo quam in capellano.

Debet XIII solidos solituros et sub pena predicta ut supra. Solvit Raymundo.

28bis

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE SEDRET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 41v.

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam de Çadret et non potuit intrare.¹

1. Al foli següent a la visita de Sant Pere de Sedret hi ha aquesta frase cancel·lada mitjançant ratllat. Deu ser un error de l'escrivà.

29

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE SANEJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 41v.

Seneya

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Seneya et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Pradel et Petrum Gibelí [et Raymundum Sayer] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod duo presbiteri et duo scolares debent esse ibi et non morantur quia rector moratur in P[odio] Cerdano.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Berengarius Presbiter, vicarius dicte ecclesie, tenet publice concubinam in Podio Cerdano ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit vicario predicto ut infra VIII° dies satisfaciat vel faciat [satisf]eri de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc subposuit ipsam ecclesiam et ecclesiam d·Aravó ecclesiastico interdicto.

Solvit¹ L solidos nobis.

1. *Precedit de Solvit XXXIII turonensis ratllat.*

30

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUITÓS D'IRAVALS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 41v.

Isavals

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti¹ Fructuosi de Isavals et invenit ecclesiam bene paratam secundum ecclesie facultates.

Super aliis articulis recepit testes silicet Iacobum Paschale, Raymundum Sala et Petrum Tasquer qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt in omnibus bene esse.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXX² solidos et IIII^{or} denarios. Solvit in comestione III solidos IIII^{or} denarios. Solituros II^a dominica Quadragesime sub pena predicta *et cetera*. Solvit XXVIII solidos.

1. *Segueix Fur ratllat.* — 2. *Corregeix XXXIII ratllat.*

31

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT QUINTÍ DE QUEROL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 41v.

Querol

Anno quo supra, XIII kalendas marcii, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Quintini de Querol et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Iohannem de Prato et Arnaldum Duran et Bernardum Canal qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.
 Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Debet VII libras solituras ut supra¹ et sub pena predicta. Solvit CII solidos nobis. Item debet [pro concubinato] XL solidos solituros ut supra sub pena excommunicationis Petro Traginer. Item Raymundus de Vich X solidos sub pena predicta. Solvit Raymundo.

1. *Segueix pra par ratllat.*

32

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LA TOR DE QUEROL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 42r.

Ça Tor [concu]

Eadem die et anno, predictus Bernardus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Staphani de ça Tor et invenit ipsam ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Textoris et Petrum Tasquer qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum vicario¹ quod Guillelma Vives non moratur cum viro suo immo habet prolem publice a quodam presbitero vicario de Querol qui vocatur Petrus Traginer. Item Berengaria Guifrena non moratur cum viro suo immo habet prolem a Raymundo de Vicho, scolare de Querol, et est modo pregnans.

Debet XL solidos.

1. *Segueix res ratllat.*

33

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE LA VINYOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 42r.

Sancta Eulalia

Eadem die et anno, predictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Eulalie et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Mulneri et vicarium predictae ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non¹ moratur ibi nec facit continuam residenciam in ipsa ecclesia.²

Interrogati de vita capellani et conductio responderunt quod Guillelmus Forn, vicarius ipsius ecclesie, tenet publice concubinam de la Tor nomine na Vives set dicitur quod postquam fuit corectus per visitatorem domini archiepiscopi non habuit rem cum ipsa et hostendit instrumentum absolutorium.

Interrogati de parrochianorum vita responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit vicario ipsius ecclesie ut infra VIII° dies satisfaciat de procuratione debita ratione visitationis in ipsa ecclesia impense alias ex tunc *et cetera*.

Post modum fuit denunciatum quod Berengaria Mulnera dat *gotornons* et facit *mençines* et colligit serpentes et ranas sive *calàpetz* de quibus facit *mencines* et de hoc est fama in tota parrochia predicta.

Solvit XVI solidos pro totum.

1. non repetit. — 2. Segueix res ratllat.

34

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ D'ENVEIG.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 42r.

En[ve]g¹

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Engveg et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum Guilaberti et Raymundum Amili qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod rector non facit ibi continuam residenciam.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum vicario in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit vicario ipsius ecclesie ut infra VIII° dies satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos. Solvit nobis.

1. Enveg *corregeix* Engeg.

35

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS DE BRANGOLÍ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 42v.

Vilangolí

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam de Vilangolí¹ et (non) potuit accedere bono modo ad ecclesiam predictam propter viarum asperitatem et glacies, set fecit ad se vocari rectorem ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie respondit quod bene fit.

Interrogati de vita sua dixit quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixit in omnibus bene esse.

Debet XX solidos solituros et sub pena predicta ut supra. Solvit Raymundo.

1. *Segueix e no ratllat.*

36

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE CALDEGUES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 42v.

Caldes

Eadem die et anno, dictus Bernardus Guifré, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Romani de Caldes et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Guillelmum Fontana et Petrum d'Err qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Bernardus Guillelmus non vult solvere censum sacristie.

In aliis responderunt bene.

Et dictus Bernardus mandavit capellano ipsius ecclesie ut hinc ad diem iovis proximam satisfaciat de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

Debet VI libras solituras II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

37

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'IX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 42v.

Ix

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Romani¹ de Ix et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Iachobum Oliver et Iachobum Fabra qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod dicitur quod rector tenet feudum in Podio Cerdano.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt quod Arnaldus Veçiat, Guillelmus Petri, Emericus Petri auferunt aliquod² censum sacristie ratione honorum quas tenent in dicta parrochia et etiam Iohannes Bla(n)ch omnes de Podio Cerdano.

In aliis dixerunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit vicario ipsius ecclesie ut infra VIII dies satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc *et cetera*.

Debet [CXXX]³ solidos solituros ut supra et residum. Debet solvere in Pascha et fuit prorogatus XV die post Pascha. Solvit Raymundo.

1. *L'església d'Ix està dedicada a sant Martí.* — 2. *Segueix cns ratllat.* — 3. *Corregeix c ratllat.*

38

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL D'ISÒVOL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 43r.

Isògol

Anno quo supra, idus febroarii, venerabilis Galcerandus ça Costa, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Michaeli de Isògol et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Depe, Bernardum et Guillelmum de Cameta, presbiteri, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet XLII solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

39

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE TARTERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 43r.

Tartera

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam (Sancti) Iuliani de Tartera (et) invenit ecclesiam bene paratam excepto quod Corpus Domini stat sine clavi.

Super aliis articulis non potuit inquirere cum non essent parrochiani set dixit capellanus tam in se, quam in populo omne bonum.

Debet XLII solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit nobis.

40

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT LLORENÇ DE DAS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 43r.

Adaç

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Laurentii de Adaç et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes Petrum Fabre et Petrum Pugmaró qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Debet XXXVI solidos solituros et sub pena predicta. Solvit Raymundo.

41

1314 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT D'URÚS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 43r.

Urúç

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Urúç et fecit ad se vocari capellanum ipsius ecclesie et recepit testes silicet Petrum de Capdevilla et Guillelmus ça Cabana qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet LII solidos solituros et sub pena predicta ut supra. Solvit Raymundo.

42

1314 FEBRER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MOSOLL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 43r.

Mosol

Anno quo supra, XVI kalendas marcii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Mosol et invenit ecclesiam satis bene paratam.

In aliis articulis recepit testes silicet Petrum Bosoldó et Guillelmum Bosoldó et Raymundum Sala qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum (dixerunt) quod bene vivunt.

Debet XL solidos solituros sub pena predicta et ut supra. Solvit Raymundo.

43

1314 FEBRER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE SANAVASTRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 43r.

Sanavastre

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam de Sanavastre et invenit ecclesiam bene paratam.

Super¹ aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Iachobi et Bernardum Carabot et Bernardum Soler qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus visitator quia rector non moratur ibi mandavit Petro Michaeli, vicario dicte ecclesie, ut hinc ad dominicam proximam satisfaciat sibi de procuracione vel faciat satisfaceri alias ex tunc in hiis scriptis dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et persona ipsius² rectoris excomunicacionis sententia innodavit.

Debet L³ solidos⁴ solituros II^a dominica Quadragesime sub (pena predicta). Solvit Raymundo.

1. Super repetit. — 2. Segueix vic ratllat. — 3. Correguix LVII. — 4. Segueix et VI denarios ratllat.

44

1314 FEBRER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ESTOLL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 43v.

Estol

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d'Astol et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Cerdà, Petrum Guerau qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt eos bene vivere.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt omne bonum.

Et quia rector non facit ibi continuam residenciam mandavit Bernardo de Solerio, vicario ipsius ecclesie, ut hinc ad diem lune proximam satisfaciatur vel faciat satisfaceri de procuracione sibi debita ratione visitationis alias ex tunc in hiis scriptis dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Solvit XL solidos nobis. Aliud fuit sibi dimissum Iacobo d·Alp. Solvit¹ nobis.

1. *Segueix Raymundo ratllat.*

45

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'ALP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 43v.

Alp

Anno quo supra, XV° kalendas marcii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri d·Alp et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent ibi parrochiani quia erant ad mercatum Podi Cerdano et mandavit rectori ut die lune proxima esset coram eo in Podio Cerdano cum duobus vel tribus parrochianis ut posset cum et eisdem inquirere veritatem.

Solvit C solidos nobis.

46

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'URTX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 43v.

Urg

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini d·Urgio et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Iachobum de Sancto Michaeli et Matheum d·en Bort et Iachobum de Merola qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt bene.

Et dictus visitator mandavit rectori ipsius ecclesie ut hinc ad domnicam proximam satisfaciat de procuracione sibi debita ratione visitationis quem terminum sibi pro primo, secundo, tercio ac perhemptorio assignavit alias ex tunc in hiis scriptis dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et persona ipsius rectoris excomunicacionis sententia innodavit.

Debet LXXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis persone rectoris et interdicti ecclesie. Fuit prorogatus ultra per VIII dies sub eisdem penis. Solvit Raymundo.

47

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DEL SOLER O DE TALLTORTA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 44r.

Taltorta

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Taltorta et non invenit ibi rectorem nec aliquem cum quo possere inquirere.

Debet XXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis persone rectoris et interdicti ecclesie. Solvit XXX solidos. Super aliis fuit facta gratia.

48

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT COSME I SANT DAMIÀ DE QUEIXANS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 44r.

Quexans

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sanctorum Cosmi et Damiani de Quexans et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Iohannem Sancti Iohannis et Bernardum Sancti Iohannis qui iurati et (interrogati) super servicio ecclesie dixerunt quod rector non facit ibi continuam residenciam nec unquam fecit et sunt bene IIII^{or} anni quod est rector set alias fit bene servicium set non tenet ibi hospitalitas nec hospicium.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt bene set dixerunt quod Bernardus Fabra, emptor, et Bernardus Moreta habent curam animarum (quia) presbiteri non stant in ecclesia nec iacent immo ridiculose se habet et stant et comedunt in Podio Cerdano nec dicunt vespere de die nec faciunt officium ut deberent.

Et dictus visitator mandavit dicto Iohanni, qui tenet locum scholaris et est unus de emptoribus retdituum, quod satisfaciat de procuracione sibi vel faciat satisfaceri hinc (ad) diem lune alias ipsam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet LXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis Bernardo Fabra emptoris et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

49

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ANCS O DE LES PERERES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 44r.

Ans vel ça Parera

Eadem die et anno, dictus visi(ta)tor visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Ans vel de ça Parera et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum Iover, Guillelmum Novel, Petrum Novel et Iachobum Batle qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod debet ibi esse presbiter, diachonus et scholaris et non stat ibi diachonus. Et rector arendavit ecclesiam de Lívia et stat ibi et non stat in ecclesia nec statit a XX annis citra.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector solebet¹ tenere concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Petrus Bor non stat cum uxore.

Et dictus visitator mandavit vicario dicte ecclesie quod hinc ad diem lune proximam satisfaciat de procuracione sibi, alias ex tunc subposuit (ipsam ecclesiam) ecclesiastico interdicto.

Debet L solidos solituros ut supra sub pena excomunicacionis d-en Gris emptoris et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *En lloc de solebat.*

50

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE VILALLOBENT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 44r-44v.

Vilalubén [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Vilalubén et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes Iacobus Fabra et Perpeya Magenç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit quia rector non stat ibi immo stat in Podio Cerdano cum sua publica concubina, set tenet conducticium, et die Omnium Sanctorum stetit clausus Vilalalubén¹ || cum dicta concubina.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Marquesia non vult morare cum viro suo nomine Bernardo Traveseres.

Debet XXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Solvit nobis totum.

1. *En lloc de Vilalubén.*

51

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL I PABORDIA DE SANT JULIÀ D'AGE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 44v.

Aya

Anno¹ quo supra, XV kalendas marcii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani d'Aya et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet rectorem qui dixit in omnibus bene esse tam in se quod² in populo.

Debet XL solidos solituros in kalendas aprilis in Sede sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Solvit XXX solidos. Aliud fuit mihi dimissum.

1. *Precedit a la línia superior de Eadem die et anno dictus visitator visitavit ecclesiam ratllat.* — 2. *En lloc de quam.*

52

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PALAU DE Cerdanya.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 44v.

Palau

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Palau et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Fabra et Petrum Arsèn qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet LII solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub excommunicatione personarum et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

53

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'OCEJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 44v.**Oceya**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Oceya et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes Guillelmum Fabre et Guillelmum de Corona qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod rector tenet publice concubinam ex qua habet III^{or} filios.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod est fama quod in domo Petri de Riu dant gotornons, silicet eius uxor, et fuit iam propter hoc capta.

Debet VII libras solituras II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo C solidos. Item totum.

54

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE NAÛJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 44v.**Anuya**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iacobi de Anuya et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum Arnaldi, Petrum de Berga et Bernardum de Caliola qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod bene vivunt excepto quod Agnès de Capdevilla mutuavit XXX^{ta} solidos rectori et habuit de loguerio ut asseruit capellanus XXIII solidos.

Et dictus visitator citavit ipsam ut¹ die martis proxima in Podio Cerdano copareret² coram ipso.

Debet XLII solidos solituros II^a Quadragesime sub pena predicta. Solvit Raymundo.

1. *Segueix die lune ratllat.* — 2. *En lloc de compareret.*

55

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LLUÇ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 45r.

Luç¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam de Luç et non invenit capellanum nec parrochianos cum quibus posset inquirere veritatem.

Debet XII solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excommunicationis et interdicti. Solvit Raymundo.

1. *Precedit de l'anotació Rivipulli est.*

56

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA LLOCAIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 45r.

Sancta Locaya [co]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Locaye et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Bernardum ç·Englada, Petrum Forn et Petrum Foguet qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod debent ibi esse II presbiteri, diachonus et scholaris et non est modo nisi unicus presbiter quia rector non stat ibi.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Iachobum Caseles, presbiter, tenet publice concubinam parrochianam nomine Narbona Guilaberta.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Petrum de n·Aygues non moratur cum uxore sua nomine Cerda(na) d·Estavar.

Et dictus visitator mandavit ut hinc ad diem martis sibi satisfiat de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLV solidos solituros II^a dominica quadragesima sub pena excommunicationis rectoris et interdicti ecclesie. Solvit [nobis] XLIII solidos et IX denarios. Aliud fuit solidos I dimissum.

57

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS D'ER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 45r-45v.

Er [co]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Genisi d'Er et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Iohannem Font, Raymundum Font, Iohannem Oliver et Bernardum Boya qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod rector non moratur ibi continue, nec tenet ibi diachonem ut deberet, nec solvit censum sacristie quod domibus nisi moratur quamvis ibi habet sacristia x solidos censuales et sunt fere VIII anni transacti quod ipse non solvit nec tenet ibi hospitalitatem. Item prohibet non predicatores ibi audeant confessiones.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Iachobum Pons de Maranges, presbiter, tenet in Podio Cerdano publice concubinam et aliquando apud Er. Item dixerunt quod est ibi Gineua quam tenet Guillelmus de Salir, presbiter. Item dixerunt quod Guillelmus Oliver non habuisset presbiterum ad sepulturam nec fuisset quidam presbiter nomine Guillelmus Çabater qui rogatus a pluribus fecit eidem sepulturam. Item dixerunt quod rector non vult facere ecclesiastica sacramenta nisi prius sibi satisfidetur de eo quod de sacramento consuevit habere. Item dixerunt quod multi fuerunt infirmi quos nolebat confiteri. Item quod aliqui ob culpam sui fere moriebantur inconfessi. Item quod denegavit Petro Iohannis dare eucaristiam donec sibi concedere dare eidem pecunias quas ut asserunt dare non debet. Item dixerunt quod Iachobum de Taltenre || dimisit x libras pro uno communi dicte ecclesie quas x libras tenet dictus rector excepto uno florino quem tenet prior predicatorum.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus visitator mandavit Guillelmo Çabater, presbitero, sub pena excomunicacionis quod moneret rectorem vel eius locumtenentem quatenus hinc ad diem martis proximam satisfaciatur vel faciat satisferi de procuracione sibi debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense quem terminum sibi pro peremptorio¹ assignavit, alias in hiis scriptis predictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet CX solidos solituros ut supra sub pena predicta. Solvit Raymundo.

1. *En lloc de peremptorio.*

58

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS DE LLO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 45v.

Oló

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Fructuosi de Oló et invenit Corpus Domini tam in pixide quam in custodia portavili maletractati.

Invenit rectorem solum qui dixit quod Raymundus de Capdevilla non vult ducere in faciem ecclesie despositam suam.

Super aliis dixit tam in clericis quam in laycis omne bonum.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut hinc ad diem martis satisfaciat de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

Debet L solidos solituros II^a dominica quadragesima sub pena excomunicacionis rectoris et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

59

1314 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE SALLAGOSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 45v.

Çalagosa

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eugenie de Çalagosa et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Bartholomeum Muntaner et Bernardum Cerdà qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt omne bonum.

Et dictus visitator mandavit¹ rectori ipsius ecclesie ut hinc ad diem mercuri conveniat² de procuracione secum, alias ex tunc in hiis scriptis subposuit predictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet C solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit XXX solidos nobis. Item Raymundo LXX solidos.

1. *Segueix dicto ratllat.* — 2. *conveniat repetit.*

60

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA JULIÀ D'ESTAVAR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 46r.

Estavar [co]

Anno quo supra, XIII° kalendas marcii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani d'Estavar et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Geronatio et Petrum Çabater qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod [rector] tenet publice concubinam na Grayda ex qua habet III filios.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Cerdana d'Estavar habet virum apud Sanctam Locayam. Est culpa socrus quia non potest stare cum viro.

Et dictus visitator mandavit rectori ut hinc ad diem mercurii conveniat secum de procuracione alias in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et persona dicti rectoris excomunicacionis sententia innodavit.

Debet XLV solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis rectoris et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

61

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LLÍVIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 46r.

Lívia [co]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Lívia et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet¹ Vernet Martí, Bernardum Tresvila, Guillelmum Poch et Raymundum Granit qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod Bernardus Oliver consuevit tenere concubinam ibi et habet inde prolem.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Petrus Calp tenet publice concubinam nec curat de quadam filia quam habet puellulam. Item quod Raymundus Granit et Guillelmus Ponç, manumissores Guillelme Granid, non compleverunt voluntatem testatricis.

Et mandavit vicariis quod convenierent cum eo de procuracione hinc ad diem mercuri proximam, alias subposuit in hiis scriptis dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet CXXXV solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Iohannes Cerdà totam suam parte pro medietate. Item Raymundo LXX solidos.

1. silicet *repetit*.

62

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ANGOSTRINA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 46r.

Angustrina

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Angustrina et invenit ecclesiam bene paratam set non invenit ibi clericum nec scolarem, set recepit

testes Palau d·A(n)gustrina, Guillelmum Gorovart et Petrum de n·Egils et Bernardum Colomer qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod male fit quia rector non moratur, non stat ibi et Iachobum Seguerra, emptor retdituum, non facit bene servicium cum ibi debeat esse presbiter, diachonus et scolaris et non tenet ibi nisi presbiterum qui tenet locum diachoni set ipse venit in diebus dominicis.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod ignorant.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Berengarius Batle non stat cum uxore sua¹ culpa uxoris que sta(t) apud Vilanovam.

Debet LXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Segueix cup ratllat.*

63

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE DORRES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 46v.

Dors

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam (Sancti) Iohannis de Dors et recepit testes silicet Bernardum Soriguera et Guillelmum Calvet, nam propter glacies non potuit accedere ad dictam ecclesiam, qui iurati et interrogati in ecclesia de Villanova dixerunt super servicio ecclesie quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit Raymundo Boxeder, presbitero dicti loci de Dors, ut ex parte ipsius moneret rectorem predictum ut hinc ad diem mercuri secum conveniat de procuracione, alias ex tunc in hiis scriptis sua culpa et mora precedentibus dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet [LXX]¹ solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena interdicti ecclesie. Solvit Iacobo Agaç pro dicta ecclesia et Sancti Iacobi² CL turonensis.

1. *Corregeix XC ratllat.* — 2. *Segueix CLX ratllat.*

64

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE VILANOVA DE LES ESCALDES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 46v.

Vilanova

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iscli de Vilanova et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes Guillelmum Raymundi, Raymundum Pomera et Guillelmum Fabre qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Bernardus Ponç, uxoratus, nenet¹ publice concubinam nomine Esclarmondam, expulsa uxore. Item quod Berengaria *fila d-en Casadaval* non stat cum marito suo Bernardo Batle de Angustrina.

Et rector dixit quod Arnaldus Stover, eius parrochianus, nunquam recepit a XX^{ti} annis citra Corpus Domini nec fuit confessus nec facit oblationes nisi nuper in festo Natale Domini et obtulit minimam oblationem et dixit quedam verba quod *altra arma no era sinó sanch* presentibus Iohanne Fils et Petro Arnaldi, eiusdem parrochiane, et Iachobo de Pi de Livia. Item dixit Petrus Andree laborabat I arana die Sancti Michaeli nec talit aliquod festum et semper est contra ecclesiam.

Et dictus visitator mandavit citari Berengaria Fila d-en Casamiyana et pater et mater sint coram eo in Podio Cerdano die martis sequenti super facto predicto. Item dixit dictus visitator quod Arnaldus Stover dicebat pauperibus petentibus amore Dey quod amore Dei nihil daret set amore diaboli daret et hoc audivit Bernardus Iulune et Berengarius Pomera ut audiverant ab ipsis pauperibus et mexonariis.

Debet XXII solidos. Solvit nobis.

1. *En lloc de tenet.*

65

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'UR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 46v.

Ur

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Ur et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes Petrum Blanquet et Iachobum Macarul qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod recto(r) debet tenere diachonem et scolarem et non tenent diachonem, set alias bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum (dixerunt) quod n-Ermengartz non moratur cum viro suo nomine Raymundo Pug.

Debet LXX solidos solituros ut supra. Solvit LXII solidos VI denarios. Item Raymundo VII solidos VI denarios.

66

1314 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE RIGOLISA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 48r.***Aragolisa**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iacobi de Argolisa et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes Guillelmum Tomir, scolarem, et Petrum Martini qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus visitator mandavit dicto Guillelmo Tomeri quod ex parte sua moneret rectorem dicte ecclesie ut hinc ad diem martis proximam conveniat cum eodem de procuracione sibi debita ratione visitationis alias ex tunc sua culpa et mora precedentibus¹ ipsam ecclesiam in hiis scriptis subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet LXXVIII solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Segueix ipm ratllat.*

67

1314 FEBRER 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PUIGCERDÀ. LA VISITA A PUIGCERDÀ CONTINUA ELS DIES 20 I 21 DE FEBRER (VID. REGISTRES 77 I 77BIS).*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 51r.***Pugcerdà**

Anno quo supra, XIII° kalendas marcii, dictus Galcerandus ça Costa, visitator predictus, visitavit villam et ecclesiam Podi Cerdani et invenit ecclesiam bene paratam.

Et primo incepit visitare clericos dicte ville et recepit testes silicet Arnaldum Domènech, Raymundum Omar, Bartholomeum Pena, Arnaldum d'Avià, Staphanum Columbi, Arnaldum de Capitevilla, Guillelmum Molner, Petrum Cudina, Petrum ça Tor et Guillelmum Aleu qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit competenter excepto quod non surgunt clerici bene ad matutinos nec habent locum in quo sedeant [...] layci stare circumquaque altarii.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Guillelmus Vilar tenet concubinam ex qua habet hoc anno prolem geminam. Item Petrum Baiulis sive Gris¹ tenet publice concubinam et ludit in plateys cum laycis. Item Seguera tenet publice concubinam ex qua habet prolem. Item Guillelmus Vilar tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt (quod) Petrus Font qui duxit in uxorem, uxorem Petri d'Alopde qui adhuc vivit.

1. *Segueix et ratllat.*

68

1314 FEBRER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE PALLEROLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 48r.

Sancta Eugenia

Anno quo supra, XII kalendas marcii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eugenie de Payerols Podi Cerdani et invenit ecclesiam bene paratam.

Et dictus visitator (mandavit) Petro Fabra, vicario nunc dicte ecclesie, ut infra XV dies satisficiat de procuracione sibi debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense, alias ex tunc in hiis scriptis subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet¹ LX solidos.

1. *Precedit de* Debet VI libras solituras II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie ratllat.

69

1314 FEBRER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT TOMÀS DE VENTAJOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 48r.

Ventayola¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Tome de Ventayola et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Arloni, Guillelmum Domènech et Guillelmum Pintor qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Bertrandus Vives d'Estol, qui moratur in Podio Cerdano cum Bernarda Ysògol iuxta ecclesiam mayorem, non moratur cum uxore sua. Item dixerunt quod Arnaldus de Manso est in gradu afinitatis cum uxore sua, silicet in tercio gradu.

Super aliis responderunt in omnibus bene.

Debet XXXVIII solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Al marge dret* non fuit primo anno per nos visitata.

70

1314 FEBRER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE VILALTA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 49r.**Vilalta**

Anno quo supra, XII kalendas marcii, Bernardus Guifre, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Vilalta et invenit ecclesiam valde bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Boveri, Raymundum Berengarii et Petrum Iuliani qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianoum responderunt in omnibus bene.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut hinc ad diem mercuri proximam satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXV solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

71

1314 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE TARGASONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 49r.**Terguesona**

Anno quo supra, XI kalendas marcii, dictus Bernardus Guifré visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Terguesona et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Petri et¹ Bernardum Petri qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum [v]icario responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto rectori ecclesie predicte ut hinc ad diem mercuri proximam satisfaciat de procuratione, alias ex tunc² in hiis scriptis subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto et ipsum rectorem excommunicationis sententia innodavit.

Debet LXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Segueix* Guillelmum ratllat. — 2. *Segueix* et cetera ratllat.

72

1314 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ÈGUET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 49r.**Èguet**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani d·[Ègu]et et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet cap[ell]anum ipsius ecclesie [et Iohannem Duran et Bernardum Hamar] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie respondit¹ quod bene fit set rector non potest celebrare cum sit senex.

Interrogati de vita clericorum respondit² quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto vicario ut³ III^a dominica Quadragesime solvat LX solidos, alias ex tunc subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet LX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *En lloc de responderunt.* — 2. *En lloc de responderunt.* — 2. *Segueix hi ratllat.*

73

1314 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ODELLÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 49v.**Odeló**

Eadem die et anno, dictus Bernardus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Odeló et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Berengarium Ionçet et Odelonum Iolí Inferior [et Iachobum Novel] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie respond[e]runt quod bene fit excepto quod debent esse duo presbiteri et modo est quidam presbiter qui tenet ibi feudum.

Interrogati de vita clericorum [respon]derunt quod dicitur quod rector consu[evi]t tenere concubinam in Podio Cerdan[o].

Interrogati de vita parrochianorum responderunt [in o]mnibus esse bene.

Et dictus Bernardus mandavit capellano ipsius ecclesie ut hinc ad [di]em mercuri proximam sa[tisfac]iat de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

Debet [XC] solidos solituros in festo Ramispalmarum sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Item debet XX solidos nobis eadem tempore et sub predictam pena. Solvit totum Raymundo.

1. *Corregeix c ratllat.*

74

1314 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE VIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 49v.**Avià**

Eadem die et anno, dictus Bernardus [vis]itavit ecclesiam Sancte Columbe de Avià et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis rece]p[i]t [testes] s[ilice]t Petrum Ermengou, Petrum Rafart et Petrum Rog qui iurati et i[n]terrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit et etiam bene morato.¹

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit ut supra, [alias] ex tunc in hiis scriptis subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto et personam ipsius capellani excomunicacionis sententia innodavit.

Debet LXXV solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *En lloc de moratur.*

75

1314 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE BOLQUERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 49v.**Bol[quera]**

[Eade]m di[e] et anno dictus Bernardus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de B[ol]quera et i[n]veni]t ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raymundum Calperi, Guillelmum Seguera qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt [quod] bene fit per vicarium set rector non moratur ibi immo est vagabundus et discurit per mundum.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano seu vicario responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus [man]davit vicario [i]psius ecclesie ut hinc a dominica¹ proxima ad VIII° dies sati[sf]a[ci]at de procuracione vel faciat satisfaceri quem terminum sibi pro perhemptorio assignav[it], alias ext[unc] in hiis scriptis dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet [... solidos solituros] II^a dominica Quadragesime sub [pena] excomunicacionis et interdicti [ecclesie]. Solvit Raymundo.

1. a dominica *corregeix* ad dominicam.

76

1314 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL D'EINA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 50r.***Eyna**

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Michaeli de Ayna et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes si(li)cet Petrum Pascali et Iohannem Rahoner qui iurati et interrogati super servicio ecclesie r[esponder]unt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Debet LV solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit.

77

1314 FEBRER 20-21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PUIGCERDÀ. JA S'HAVIA VISITAT, EN PART, EL DIA 17 DE FEBRER DE 1314 (VID. REGISTRE 67).

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 50r.**El foli 50r està molt malmès a causa de forats en el paper.***Pugcerdà**

Anno [quo] supra x kalendas [marcii] dictus visitator visitavit ecclesiam Podi Cerdani et invenit ecclesiam bene para[tam].

[Super] aliis recepit testes plures homines et clericos ville qui dixerunt tam de populo quam de clero omne bonum.

Et dictus visitator mandavit vicario ipsius ecclesie ut¹ infram x dies satisfaciat de procuracione sibi debita ratione visitation[is in dicta e]cclesia impense, alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam [e]cclesiam ecclesiastico interdicto.

Postea vero anno quo supra, IX kalendas marcii, dictus visitator continuans visitationem in dicto loco Podiicerdani. [Recep]it testes laycos silicet Petrum Solàç, Raymundum d·Alp, Iachobum Mercatoris, Guillelmum Veçia[t, Iachobum Ro]quer, Petrum Liet, Guillelmum d·Aya et Iohannem Blanch, parrochianos Podii[cerd]ani [qui] iurati et in[terrogati s]uper servicio ecclesie responderunt quod [debent] esse du[o] presbiteri [et diachonus et scholaris ...] in dicta e[cclesia Pod]iicerdanii set modo [...] in diebus festivis facit indui ad evangelium unum de presbiteris suis vel qui cantant feuda in ipsa ecclesia quamvis terras retditus recipiat [...] diachonum. Item dixerunt quod illi duo presbiteri [...] esse solidi ecclesie predictae recipiunt alias capella[nias]

annuales ad cantandum sive feuda]. Item dixerunt quod unus de presbiteris duobus [predictis debet celebrari in altari.] sancti Iohannis siti in ipsa ecclesia et recipere et habere retditus quos [d]imisit eidem altari ad tenendum presbiterum supradictum **** de Noguerio et ipsos retditus recipit rector ipsius ecclesie et non facit feri servicium in [dicto] altari.

Item dixerunt quod clerici non surgunt ad matutinos ut deberent nec illi qui surgunt hora debita surgunt et faciunt modicam pu(l)sationem campanarum.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod nihil sciunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Bastera, marita(ta), habet rem cum pluribus hominibus. In al[iis di]xerunt omne bonum.

Debet VII² libras solituras ut supra. Solvit nobis VII libras.

1. *Segueix hinc ratllat.* — 2. *Segueix solidos ratllat.*

77bis

1314 FEBRER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PUIGCERDÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 51r.

El foli 51r és afegit i repeteix, amb modificacions, el text del foli 50r tot i que li atorga una altra data.

Postea anno quo supra, x kalendas marcii, dictus visitator continuans visitationem in dicto loco Podi Cerdani. Receptit testes laycos silicet Petrum Solaç, Raymundum d·Alp, Iachobum Mercader, Guillelmum Veçiat, Iachobum Roquer, Petrum Liet, Guillelmum d·Aya et Iohannem Blanch, parrochianos dicte ville, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod debent ibi esse duo presbiteri et diachonus et scolaris set¹ diachonus non habetur ibi, set in diebus festivis rector facit indui ad evangelium unum de presbiteris quamvis certos retditus recipiat pro tenendo diachonum. Item dixerunt quod illi duo presbiteri qui debent esse solidi esse recipiunt [alias] capellanas annales ad cantandum sive feuda. Item dixerunt quod unus de predictis duobus presbiteris debet celebrare in altari sancti Iohannis et recipere et habere retditus quos dimisit eidem altari ad tenendum presbiterum supradictum **** de Noguerio et ipsos retditus recepit² rector ipsius ecclesie et non facit feri servicium in dicto altari. Item dixerunt quod clerici non surgunt ad matutinus ut deberent nec illi qui surgunt hora debita surgunt et faciunt valde modica pulsationem campanarum.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod nihil sciunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Bastera, maritata,³ habet rem cum pluribus hominibus. In aliis dix[e]runt⁴ omnibus bene esse.

1. *Segueix modo non est nisi unus presbiter ratllat.* — 2. *Segueix dictus capellanus ratllat.* — 3. *Segueix tenet ratllat.* — 4. *Segueix omibus ratllat.*

78

1314 FEBRER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OVELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 52r.

Ovela

Anno quo supra, VII kalendas marcii, Raymundus Grass, capellanus d·Aya, gerens vices venerabilis Galcerandi ça Costa, Urgellensis canonici, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Marie de Ovela et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Benetum Ferrari et Poncium de Vallelubera, presbiterum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Debet XL solidos solituros III^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

79

1314 FEBRER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE SAGRAMORTA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 52r.

El foli 52r està força malmès a la part central amb forats en el suport, desgast del paper i desaparició de la tinta. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Segramorta

Eadem die et anno, dictus [Ra]ymun[dus] visitavit ecclesiam Sancti Vincenci de Seg[ramorta] et persona[liter non potuit] accedere ad dictam ecclesiam propter glacies et nives et [...] quod non erant ibidem set fecit ad se vocari duos parrochianos, [... T]ixedor [et] Guillelmum Carbonelli qui iurati et interrogati super [servicio] ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non moratur ibi.

Interrogati de vita rectoris et conductici responderunt quod [bene vivunt].

[Interrogati de vita parrochianorum] responderunt in omnibus b[ene esse].

Et [dictus ...] satisf[aciat de] procuracione alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam¹ ecclesiastico interdicto et personam dicti con[ducti]cii² excomunicacionis [...] sibi pro perhem[torio] as[ignavit].

Debet XL solidos solituros ut supra. Solvit Raymundo.

1. *Segueix ecclesiam ratllat.* — 2. *Segueix exi ratllat.*

80

1314 FEBRER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE SALTÈGUET.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 52r.***Saltègell**

Eadem die [et an]no dictus Ra[ymundus visitavit] ecclesiam Sancti Martini de Saltègal [et fecit] ad se vocar[i capell]anus ipsius ecclesie et non potuit impelere parrochia[nos et rece]pit in testes ipsum capellanum qui iuratus et interrogatus super servicio [ecclesi]e r[espon]dit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua r[espondit] quod bene [viv]unt.

I[nterrogatus] de vita parrochianorum in omnibus bene [esse].

Debet LV solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit Raymundo.

81

1314 FEBRER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE TOSES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 52v.***Toses**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Christofori de Toses et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet capellanum ipsius ecclesie et Matheum Forn, presbiteros, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse excepto quod sunt aliqua matrimonia impedita set sunt in posse officialis.

Et dictus Raymundus mandavit dicto rectori¹ ut infra xv dies satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis quem terminum sibi pro perhemptorio assignavit alias in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet XC solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit Raymundo.

1. *Segueix ub ratllat.*

82

1314 FEBRER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VÍCTOR DE DÒRRIA.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 52v.

Dòrria

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Victoris de Dòrria et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum de Salavert et Petrum de Valespir qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Guillelmus¹ Marques tenet publice concubinam ap[ud T]oses ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum [una] cum c[ape]llano responderunt in omnibus bene esse.

Debet LXXX solidos solituros III^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

1. *Segueix Mar[...] ratllat.*

83

1314 FEBRER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE NEVÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 52v.

Nevà [co]

Anno quo supra, VI kalendas marcii, dictus Raymundus Grass visitavit ecclesiam Sancti Ch[ristofo]ri de Nevà et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis testes (recepit) silicet Bernardum Berthan, Guillelmum Coma et Guillelmum Çabater qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod non bene f[it] cum debeant esse presbiter, diachonus et scolaris et non est ibi diachonus [nec fit bene servicium per presbiterum].

Interrogati de vita clericorum responderunt quod tenet publice concubinam nomine Guillelmam Urgella [que modo¹ peperit et iacet in lecto].

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano (responderunt quod) Guillelmo Font non moratur cum uxore sua.

In aliis dixerunt in omnibus bene esse.

Debet LXV solidos inter omnia solituros III^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

1. *Segueix perper ratllat.*

84

1314 FEBRER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARCEL DE PLANÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 52v-53r.

Planehès [co]

Eadem die et anno, dictus Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Marcelli de Planès et invenit ecclesiam competenter ornatam secundum facultates ecclesie.

Super (aliis) recepit testes silicet Iachobum Pelicer, Montanerium Simfra et Petrum Guifré qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani || responderunt quod tenet capellanus publice (concubinam) in domo propria ex qua habet prolem que non habet sex menses.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Iohannes Simfre tenet publice concubinam Raymunda Magonça. Item dixerunt quod Bernardus de Planehès aufert aliquos census ecclesie.

Super aliis responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXVIII solidos solituros ut supra sub pena predicta inter omnia. Solvit Raymundo.

85

1314 FEBRER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE PLANOLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 53r.

Planeoles

Eadem die et anno, dictus Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Planeholes et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Guillelmum de Planeholes, baiulum, et Guillelmum Baiulum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod debet esse ibi diachonus et modo non est.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano in omnibus bene esse.

Solvit XXXV solidos Guillelmo de Avenchó.

86

1314 FEBRER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE VENTOLÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 53r.

Ventolà¹

Eadem die et anno, dictus Raymundus Grass visitavit ecclesiam Sancti Christofori de Ventolà et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Bernardum Scriptorum, Petrum Paschali et Petrum Puyès qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.²

Interrogati de vita [parrocchianorum una] cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Solvit XX solidos Guillelmo de Avenchó.

1. Anotat a la línia superior Rivipulli est. — 2. Anotat al marge dret del text, en referència a aquest concubinatge, solvit XV solidos.

87

1314 FEBRER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE QUERALBS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 53r.

Queralps

Eadem die et anno, dictus Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Iachobi de Queralps et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Raymundum Molner et Arnaldum Guillelmi de Queralps qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod rector non tenet scolarem deberet tenere.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt quod Arnaldum Molner est in gradu parentella cum uxore sua nomine Guillelma et est data sententia divorcii inter ipsos per officialem.

In aliis dixerunt in omnibus bene.

Debet XC solidos solituros ut supra. Solvit Raymundo.

88

1314 FEBRER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE FUSTANYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 53v.

Fustià

Anno quo supra, quinto kalendas marcii, dictus Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Fusteyà et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum de Rial, Bernardum Dolça et Iachobum de n·Alamanda qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod non fit, nec tenet sufficientem scolarem et est quando vagabundus et quando est indutus ad missam rixatur cum populo sibi comisso.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit excepto quod dictum est superius.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet xxxv solidos solituros III^a dominica (Quadragesime) sub pena excommunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

89

1314 FEBRER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE PARDINES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 53v.

Perdines

Eadem die et anno, dictus Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Perdines et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis invenit tam in populo quam in clero omne bonum.

Solvit Guillelmo de Avenchó LXXXV solidos.¹

1. *Segueix Solvit Raymundo ratllat.*

90

1314 FEBRER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE BRUGUERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 53v.

Brugera

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Brugera et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes silicet Petrum Ricart et Petrum Arsèn [et Petrum Brugera] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum [una cum capella]no responderunt quod in omnibus bene esse.

Solvit xxxiii solidos et expendimus v solidos. Solvit Raymundo.

91

1314 FEBRER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE CAVALLERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 53v.

Cavalera

Eadem die et anno, dictus Raymundus visitavit ecclesiam¹ Sancti Michaeli de Cavalera et non potuit accedere ad dictam, sed fecit ad se vocari capellanum cum duobus parrochianis suis qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Solvit xxxv solidos Guillelmo.² Aliud fuit sibi dimissum.

1. *Segueix de ratllat.* — 2. *Segueix adi ratllat.*

92

1314 FEBRER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE RIBES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 54r.

Ribes

Anno quo supra, IIII° kalendas marcii, dictus Raymundus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Rippis et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum d-Ermenter et Bartholomeum Franch qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod capellanus qui cantat, capellam de Rippis tenet ibi locum diachoni.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam ex qua habet plures filios.

Interrogati [de] vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet LXX solidos solituros III^a dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo.

93

1314 FEBRER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CAMPelles.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 54r.

Campeles

Eadem die et anno, dictus Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Campeles et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Vitalem de Turi et Raymundum ça Tor qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet L solidos solituros ut supra. Solvit Raymundo.

Deganat de Cerdanya, any 1315

1

1315 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA D'ARSÈGUEL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 23r.

Arcègell [co]

Anno quo supra, XIII° kalendas febroarii, frater Iohannes d'Oncesio, gerens vices venerabile Galcerandi ça Costa, visitatoris domini archiepiscopi Terrachoni in civitate et diocese Urgellense, visitavit ecclesiam Sancte Columbe d·Arcègell et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum Mir et Petrum de Quera, presbiterum et etiam capellanum antedictae ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod consuevit tenere concubinam que moratur in loco de Belveher.¹ Nesciunt utrum habet rem cum ipsa nec etiam provideat sibi.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum recto[re] responderunt in omnibus bene esse tam in populo quam in² clero.

Debet LXXV solidos so[lituros] prima dominica Quadragesime sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie.

Postmodum f[uit] inventum in loco de Belveher quod dictus capellanus tenet dictam concubinam et et[iam] est pregnans.

Debet LXXV solidos. Solvit Ferrario.

1. *Anotat al marge dret amb una altra mà* modo moratur in Podio Cerdano et est gravida ut est inventum in visitationem de Teló. — 2. *Segueix cla ratllat.*

2

1315 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ANSOVELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 23r.

Ansovel

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam [Sancti] Martini d·Ansovel et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis, testibus receptis, iurati et interrogati Petro Iornet, Petro Barral et Bernardo Calbet, super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani et capellani de Boxcalt responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una [cum] capellano responderunt quod Petrus Castelar tenet publice concubinam nomine Iachobam de Soldevila, maritatam. Item quod Raymundetus Castelar tenet in concubinam Mariam Mayola qui sunt in consanguinitatem.¹ In aliis responderunt in omnibus bene esse.

Debet XL solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XL solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix Item ratllat.*

3

1315 GENER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE CAVA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 23r.

Cava

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Cava et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Berengarium Bonet et Petrum Lorencii qui iurati et interrogati [super] servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod dicitur quod capellanus habet rem cum pedisseca quam tenet in domo.

Interrogati de vita parrochianorum una [cum] cap[ell]ano [respo]nderunt in omnibus bene esse.

Debet XXXV solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos. Solvit Raymundo.

4

1315 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS DEL QUERFORADAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 23v.

Es Quer [co]

Anno quo supra, XII° kalendas febroarii, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Genisi de Quero et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit¹ videlicet Petrum Raymundi et Arnaldum Dirla, parrochianos predicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod tenet in domo quandam mulierem quam tenuit in concubinam ex qua habet prolem et providet sibi in comestione et vestitu set credunt quod modo non cognoscit ipsam. Item Guillelmus Gralera, presbiter, tenet concubinam quandam mulierem ex qua habet prolem anniculam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene² esse.

Debet XXXVI solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Et dictus frater Iohannes mandavit dicto capellano ut hinc ad dictum terminum compareat coram venerabili Galcerando ça Costa compositurus cum ipso de³ concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXVI solidos pro procuratione. Solvit Raymundo.

1. *Segueix testes sense cancel·lar.* — 2. *Segueix ees ratllat.* — 3. *Segueix publico ratllat.*

5

1315 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE BARGUJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 23v.

Berguya

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Berguya et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Petrum Gueraldi et Iohannem ça Ila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita¹ parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XVIII solidos VIII denarios solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XVIII solidos et VIII denarios. Solvit Raymundo.

1. *Segueix cap ratllat.*

6

1315 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE BAR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 23v, 26r.

Bar [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Bar et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum de Gralera et Arnaldum de ça Cal qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod rectores dicte ecclesie male¹ fit servicium ecclesie cum dicti rectores magis intendant mu(n)danis quam spiritualibus.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Guillelmus de Basqueran et Raymundus de Ponte, rectores dicte ecclesie,² tenent publice concubinas. Ipsa autem Guillelmi est parrochiana dicte ecclesie. Ipsa || autem Raymundi de Ponte modo est pregnans. In omnibus autem de vita ipsorum clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum dicto Guillelmo de Basqueran, responderunt in omnibus bene esse.

Debet Raymundus de Ponte XLVII solidos et Guillelmus de Basqueran XLV solidos ratione procurationis solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet Raymundus de Ponte XLVII solidos et Guillelmus de Basqueran XLV solidos pro procuracione. Solverunt Raymundo. Debet LX solidos solituros in octavii Pentecostes sub pena excomunicacionis persone.

1. *Segueix fiunt ratllat.* — 2. *Segueix responderunt quod sense cancel·lar.* — 3. *Segueix publico ratllat.*

7

1315 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE BÉIXEC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 26r.

Béxech

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de B[éxech] et invenit ecclesiam competenter ornatam.

(Super) aliis articulis testes recepit videlicet Iachob[um] Soler et Guillelmum Omar qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vit[a] capellani responderunt quod tenet publice concubinam set est ita senex quod non potest concipere et ita nesciunt utrum habet rem cum ipsa predictus capellanus, set providet ipsi mulieri et moratur cum ipso in domo propria. In aliis responderunt bene esse.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et postmodum dicti testes dixerunt quod dicta concubina modo peperit et iacet in lecto de partu illo.

Et cum capellanus non erat ibi predictus frater Iohannes dimisit literam vicario de Vilech nomine Raymundo Domènech ut ex parte sua citet dictum capellanum ut hinc ad primam dominicam proxime Quadragesime solvat rectori de ça Tor in Podio Cerdano ratione procuracionis ipsius ecclesie LVIII solidos barchinonenses et quod dimitat concubinam et nihilominus compareat coram venerabili Galcerando ça Costa ubicumque sit de suo publico concubinato in quo publice laborat. Alias ex tunc monitione permissa in hiis scriptis dictum capellanum excomunicacionis sententia innodavit et eius ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet XLIII solidos. Solvit Raymundo XL solidos.

8

1315 GENER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE VÍLLEC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 26r.**Vílech**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes d-Onçès visitavit ecclesiam Sancti Martini de Vílech et invenit ecclesiam bene competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Iacobum de Viverio et Guillelmum de Viverio, parrochianos predicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non moratur ibi quo ad presens, quia ecclesia vaccat per cambium usque ad festum sancti Iohannis Bapteste proxime.

Interrogati de vita parrochianorum una cum Petro Domènech, nunc vicario predicte ecclesie, responderunt in omnibus bene esse.

[Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector quedam tenet in Podio Cerdano publice concubinam].

Debet L solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet L solidos. Solvit Raymundo.

9

1315 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS DE MONTELLÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 26v.**Muntelà** [co]

Anno quo supra, XI kalendas febroarii, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Genisi de Muntalà et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Iacobum de Bass, Bernardum Sala et Bernardum Textoris qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet in domo quandam mulierem cui providet ex qua habet prolem, de quo multu gravantur parrochiani et etiam conqueruntur. Item dixerunt (quod) capellanus d·Aragayl tenet publice concubinam ex qua habet prolem. Item dixerunt quod Petrus Ripol, presbiter, consuevit tenere concubinam et ludit publice ad taxillos et specialiter cum Guillelmo de Apilia. Et dixerunt etiam quod dictus capellanus d·(A)ragayl tenet duo feuda ad cantandum et potest vivere bene de suo proprio beneficio. Item dixerunt quod rector de Monte Ferrario tenet in dicto loco de Muntalà publice concubinam maritatam propter quod unum hospicium est destructum in dicto loco et etiam quod est peius vir ipsius mulieris est in secundo gradu consanguinitatis.

Interrogati de vita procchianorum¹ una cum capellano responderunt quod² n-Ovela, maritata, timitit³ maritum suum et tenet ipsam in concubinam Guillelmus de Apilia, canonicus ecclesie Urgellensis et violentur aufert ipsam viro. Item Salvator Garssén, uxore dimissa, tenet publice concubinam Guillelmam Solera, maritatum. In aliis dixerunt bene.

Debet VI libras solituras ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet VI libras pro procuratione. Solvit Raymundo

1. *En lloc de parrocchianorum.* — 2. *Segueix Guillelmus de Ap[ilia] ratllat.* — 3. *En lloc de dimitit.*

10

1315 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE TRAVESSERES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 26v.

Traversseres

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Iachobi de Traveseres et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Raymundum Losa et Petrum Portals qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod est quadam mulier in parrochia cum qua predictus rector habuit rem cum ipsa et ex qua habet prolem, tamen nesciunt si modo habet rem cum ipsa, set credunt quod modo providet dicte mulieri. In aliis de vita capellani dixerunt in omnibus bene.

Interrogati de vita parrocchianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet XL¹ solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XL² solidos.

1. XL *corregeix* XLII. — 2. XL *corregeix* XLII

11

1315 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS DE MÚSSER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 27r.

Múcer

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Fructuosi de Múcer et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum Martí, Petrum de Soldevila et Arnaldum Costalàç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod capellanus tenet in domo propria quandam mulierem ex qua habet prolem set uterque est ita senex quod non habetur suspicio quod habeant rem unus cum altero, tamen dictus capellanus providet predicte mulieri in victu et vestitu.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano seu cohauutore responderunt in omnibus bene esse.

Et cum ecclesia sit inventa impedita pluribus arcchis, dictus frater Ioh[annes] mandavit dicto rectori ac eius locum tenenti ut hinc ad festum proxime¹ Pentecos[te] dicte arche sint abstracte alias ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

[Debet LVI solidos] solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LVI solidos.² Solvit nobis VIII solidos. Item Raymundo XLV solidos.

1. *Segueix sent ratllat.* — 2. *Segueix Solvit nobis ratllat.*

12

1315 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ARÀNSER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 27r.

Arànsers

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Martini d'Aràn[ser] et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Bartholomeum Traver, Bernardum Guila, Guillelmum Domènech et baiulum predicte ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dix[e]runt quod bene fit per vicarium quia rector non moratur in dicta ecclesia.

Interrogati de vita vicarii responderunt qui vocatur Petrus de Cot consuevit tenere concubinam ex qua habet prolem, set credunt quod modo non habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Debet XC solidos solituros ut supra alias ex tunc in hiis scriptis¹ subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Postmodum, facta inquisitione in ecclesia de Coburiu, invenit quod Petrus de Cotibus, presbiter,² qui nunc moratur pro vicario in dicta ecclesia d'Arànsers, tenet in dicto loco publice concubinam ex qua habet prolem parvulinam que vocatur na Prata.

Debet XC solidos. Solvit L solidos nobis. Item XXX solidos nobis. Item X solidos nobis et sic totum solvit.

1. *Segueix sub sup ratllat.* — 2. *Segueix morat ratllat.*

13

1315 GENER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LLES DE CERDANYA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 27r-27v.**Les**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Petri de Les et invenit ecclesiam competentem.

Super aliis testes recepit videlicet Raymundum de Nevà, Iachobum de Serrato, Iachobum Befet et Petrum Alacs, parrochianos dicte (ecclesie), qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod rector non moratur in dicta ecclesia de quo multu¹ conqueruntur parrochiani ipsius ecclesie. Et etiam dixerunt quod debent esse continue duo presbiter et modo non moratur nisi unicus presbiter et dicti parrochiani supplicaverunt dicto visitatori ut divinum officium fit completi in predicta ecclesia.

Interrogati de vita clericorum || responderunt quod bene vivit vicarius.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet C solidos solituros ut supra et sub pena predicta alias ex tunc *et cetera*.

Debet C solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix conquest ratllat.* — 2. *Segueix morat ratllat.*

14

1315 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE VILIELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 27v.**Valiela** [co]

Anno quo supra, X kalendas febroarii, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Valiela et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet¹ Guillelmum Fabra et Petrum Tolrà qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit. Dixerunt etiam quod quidam puer et quidam alter parrochianus decesserunt et non erat in dicta ecclesia capellanus qui traderet eis sepulturam, set parrochiani habuerunt conducere presbiterum qui eiusdem faceret sepulturam.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam apud Bolvir. Item Guillelmus Morata, ut dicitur, impregnatur quendam in dicto loco que vocatur Guillelma de Rivo. In aliis responderunt bene esse.

Interrogati de vita parrochiani una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus frater Iohannes mandavit antedictus rectori et Guillelmo ut hinc ad prima dominicam Quadragesime compareant coram venerabili Galcerando ça Costa composituri cum ipso de ipsorum publico concubinato et de aliis inventis in

inquisitionem, alias ex tunc *et cetera* in hiis scriptis monitione premissa quem terminum *et cetera*.²

Debet L solidos solituros ut supra et sub pena predicta.

[Debet L] solidos.

1. *Segueix testes silicet sense cancel·lar.* — 2. *Segueix ipsorum ratllat.*

15

1315 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LA LLOSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 27v.

ça Losa

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de ça Losa et invenit ecclesiam dirutam et ita non erat nec est bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum Fontana et Guillelmum Ermengou qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector consuevit tenere concubinam set modo nesciunt si habet rem cum ipsa quia morantur separatum, set intrat ipsa quandoque in hospicium ipsius capellani. Dixerunt etiam quod predictus rector sepiissime seminat discordiam inter suos parrochianos.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse.

Debet LXX solidos, aliud fuit sibi dimissum propter grandinem, solituros ut supra sub pena [predicta].

Debet LXX solidos. Solvit Raymundo.

16

1315 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE PRULLANS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 28r.

Prulans

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Prulans et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Sortoris et Guillelmum de Prulans, ipsius ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod recto(r) tenet in Podio Ciritano publice concubinam que vivit de bonis ipsius ecclesie seu rectoris, tamen nesciunt si dictus rector nunc habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rector responderunt in omnibus bene esse.

Debet LXX solidos solituros ut supra et sub pena predicta.

Debet LXX solidos. Solvit nobis L solidos.

17

1315 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MAMET D'ANES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 28r.

Anes

Eadem¹ die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Mame[ti] d·Anes et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis, in defectum testium, [re]cepit in testem seu testes videlicet rectorem ipsius ecclesie et Iachobum Teló, presbiterum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita ipsorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet LXX solidos solituros ut supra et sub pena predicta.

Debet LXX solidos. Solvit LX solidos. Aliud solvit XV dies.

1. *Segueix [...] ratllat.*

18

1315 GENER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE TALLTENDRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 28r.

T[a]ltenre

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Taltentre et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Rigolf, Petrum Toló, diachonum, et Guillelmum Sicart, subdiachonum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod dicitur quod capellanus sive rector habuit dictam per simoniacham¹ pravitatem mediante

peccuniam quam dedit Guillelmo Bernardi, canonico Urgellense, habuit antedictam ecclesiam.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene.

Et dictus frater Iohannes mandavit Guillelmo de Vilario, nunc vicario predictae ecclesie, ut hinc ad prima dominicam Quadragesime satisfaciatur vel faciat satisfieri de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix pro ratllat.*

19

1315 GENER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ÉLLER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 28v.

Éler

Anno quo supra, IX° kalendas febroarii,¹ predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d'Éler et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit et² ipsis testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie, de vita clericorum quam de vita parrochianorum.

Debet L solidos solituros ut supra et sub pena predicta alias ex tunc.

Debet L solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix pref ratllat.* — 2. *Segueix [...] ratllat.*

20

1315 GENER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE MERANGES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 28v.

[M]eranges

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Meranges et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Meranges de Meranges et Petrum de Rivo, parrochianos antedictae ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt quod in omnibus bene sunt.

Debet LXXX solidos solituros ut supra et sub pena predicta alias ex tunc *et cetera*.

[Debet] LXXX solidos.

21

1315 GENER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE GRÉIXER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 28v.

Garéxer

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Garéxer et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod Corpus Domini stat sine clavi.

Super aliis articulis, testibus receptis, invenit omne bonum in omnibus.

Debet XXIII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXIII solidos. Solvit Raymundo.

22

1315 GENER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME D'ALF.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 28v.

Alf

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Iachobi d'Alf et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum de Capdevila et Iachobum Aurén qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit. Dixerunt etiam quod capellanus minuerat cimiterium et reduxerat ad laborationem de quo multum¹ conqueruntur parrochiani.

Interrogati de vita parrochianorum, una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXVI solidos x denarios solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXVI solidos x denarios. Solvit Raymundo.

1. *Segueix conqueruntur ratllat.*

23

1315 GENER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU D'OLOPTE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 28v-29r.**Alopde**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Felicis d'Alopde et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum ça Cal et Raymundum Rivo qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod dictus Guillelmus ça Cal, uxoratus,¹ tenet publice² combinam³ || et uxor eius non moratur cum ipso, immo moratur dicta uxor apud Ix in domo Fabri quam uxorem dictus vir libenter recuperaret et etiam suplicavit dicto visitatori ut dicta uxor redeat ad predictum⁴ Guillelmum et hoc requisivit cum instancia quanta potuit.

In aliis dixerunt in omnibus bene.

Debet XXVIII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXVIII solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix non ratllat.* — 2. *publice repetit.* — 3. *En lloc de concubinam.* — 4. *Segueix Gli ratllat.*

24

1315 GENER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT POLICARP DE CORTÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 29r.**Cortàç**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Policarpi de Cortàç et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent ibi parrochiani set mandavit capellano ut in crastinum¹ compareat co[ram] ipso in ecclesia de Teló cum duobus parrochianis eius qui sciant dicere veritatem [super] statu ecclesie vestre et hoc fecit sub pena excomunicacionis cum multa essent denunciata [...] predicto capellano antedicto fratri Iohannis.

Postmodum in crastinum venerunt parrocc[hi]ani videlicet Raymundus Ferrari, Guillelmus Bach et Guillelmus Matheum peribentes testes iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Debet XXXIX solidos solituros ut supra et sub pena predicta.

Debet XXXIX solidos. Solvit Raymundo.

1. *En lloc de crastinum.*

25

1315 GENER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL D'ISÒVOL.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 29r.***Isògol**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Michaelis d'Isògol et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Iachobum Canals et Guillelmum Petri Bernardi, parrochianos antedecte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XLVI solidos solituros ut supra et sub pena predicta.

Debet XLVI solidos. Solvit¹ Raymundo.

1. *Segueix nobis ratllat.*

26

1315 GENER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE NERELLÀ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 29v.***Sancta Eugenia**

Anno quo supra, VIII° kalendas febroarii, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Euge[ni]e de Nerelia et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Raymundum de Fonte et capellanum ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet LX solidos solituros ut supra et sub pena predicta.

Debet LX solidos. Solvit nobis XL solidos. Aliud fuit sibi dimissum.

27

1315 GENER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE PI.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 29v.

[P]i

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Pi et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Guillelmum de Soldevila et Petrum n-Arsèn qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet LXXXIII solidos solituros¹ dominica prima Quadragesime² quem terminum *et cetera*, alias ex tunc in hiis scriptis, autoritate qua fungitur,³ ecclesiam predictam subposuit ecclesiastico interdicto et ipsum rectorem excomunicacionis sententia innodavit.

[Debet L]XXXIII solidos.

1. *Segueix secundam ratllat.* — 2. *Segueix al ratllat.* — 3. *Segueix visitavit ratllat.*

28

1315 GENER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE COBORRIU DE BELLVER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 29v-30r.

Caboriu

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Caboriu et invenit ecclesiam competenter ornatam excepto quod Sanctum Crisma non erat sub clavi.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Ferrarium de Toló et Guillelmum de Riumayor qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod in omnibus male fit cum rector sit obligatus pluribus debitis sicut in decimis et aliis propter que ecclesia est interdicta quasi per mayorem partem anni et divinum officium non fit ibi et debent esse in dicta ecclesia duo presbiteri et non sunt nisi unus quia quasi per totum annum dictus rector stat excommunicatus. Item dixerunt quod dictus rector debet tenere quandam lampadem in dicta ecclesia, pro qua tenet quasdam possessiones et non facit. Item dixerunt quod aliquociens conagit parrocchianos in deffectum rectoris et capellani perquirere et conducere alios strannos sacerdotes qui hiis traderent divina sacramenta seu Corpus Christi.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod sequire fama quod rector sepissime est ebriosus.

Interrogati de vita || parrocchianorum una cum Raymundo Huget, nunc vicario ipsius ecclesie, responderunt quod sunt aliqui parrocchiani qui nolunt complere voluntatem defunctorum. Super aliis responderunt bene esse in omnibus.

Item predicti testes dixerunt quod Petrus de Cotibus, presbiter, qui moratur apud Arànsér, nunc tenet publice concubinam nomine na Pratom.

Facta inquisitione, predictus visitator mandavit antedicto rectori ut ipse de cetero faciat et feri faciat servicium in dicta ecclesia et hoc mandavit sibi sub pena excommunicationis et beneficii amissionis, alias ex tunc procederet contra ipsum ut de iure fuerit procedendum.

Postmodum fuit dictum per aliquos fide dignos quod dictus rector non habet¹ iustum titulum de sua ecclesia nec literam a suo episcopo nec etiam vere possidet antedictam ecclesiam nec p[otest] absolvere suos parrochianos nec ligare.

Debet LX solidos ut supra alias ex tunc [*et cetera*].

Debet LX solidos. Solvit nobis XXX. De residuo, ad instanciam magistri Ferrarii usque ad festum beate Marie augusti sub pena suspensionis et interdicti ecclesie.

1. *Segueix instru ratllat.*

29

1315 GENER 25

VISITA A LA CANÒNICA DE SANTA MARIA DE TALLÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 30r-30v.

Teló

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes d'Onçès visitavit ecclesiam Sancte [Marie] de Teló et invenit¹ ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Guillelmum de Solerio, Iacobum Rochavert, Arnaldum de Curtibus, Arnaldum de Sancto Martino, Ferrarium Linars et Guillelmum Custurer, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit. Dixerunt quod est fama quod Petrus Riba habuit ecclesiam per simonyacham pravitatem mediante peccuniam que fuit data domino episcopo.

Interrogati de vita² clericorum responderunt quod Iohannes Denesel, sacrista, tenet publice concubinam filiam *d'en sacristà* de Petra, canonici ipsius ecclesie. Item Petrus Riba tenet publice concubinam ex qua habet prolem. Item dixerunt quod capellanus d·Arcègell tenet³ consuevit in dicto loco publice concubinam, set modo moratur in Podio Cerdano, pregnans. Dixerunt etiam quod opus ecclesie debet habere quartam parte sepulture defunctorum et modo non datur aliquid in dicto opere. Et Bernardus de Solerio, condam, acceperat multum quod non restituerat de quo petunt dicti parrochiani quod de bonis dicti Bernardi fiat restitutio operi beate Marie. Item quod sacrista defraudat luminaria ipsius ecclesie in III candelis que debent ardere in diebus festivis que petunt ut supra.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Simon de n·Ambret, uxoratus, tenet publice concubinam Guillelmam Sicarda et ipse iuravat in posse inquisitionis quod non haberet rem cum ipsa nec modo [t]unc peperit. Item Guillelmus d·en Pere Guillem, uxoratus, tenet publice, || nomine Monetam, ancillam Petri Guillelmi. Item Raymundus Gaut, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Alicsenda Calva. Item dixerunt quod Petrus Aldran, presbiter, tenet publice concubinam in dicto loco de Belveher. In aliis responderunt bene esse.

Et dictus visitator mandavit predicto sacriste ut infra VIII dies compareat coram venerabili Galcerando ça Costa compositurus cum ipso de concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Debet VI libras XIII solidos solituros II^a dominica Quadragesime alias ex tunc *et cetera*.

Debet VI libras XIII solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix et invenit ratllat.* — 2. *Segueix parrocc ratllat.* — 3. *En lloc de tenere.*

30

1315 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARCEL DE BOR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 30v.

[Bo]rr

Anno quo supra, VII kalendas febroarii, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Marcelli de Borr et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum Gispert et Petrum ça Canal qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod debet esse ibi diachonus [et] non est loco ipsius nisi scholaris, de quo conqueruntur parrochiani.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XLVI (solidos) solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

[Debet XLVI] solidos.

31

1315 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE PEDRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 30v.

Pera

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Petra et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Bartholomeum Galí et Ferrarium Lorenç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene.

Debet LV solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LV solidos. Solvit Raymundo.

32

1315 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE BEDERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 30v.**Bederrs**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Cicilie de¹ Bederrs et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Raymundum ça Ribera et Berengarium Tomir qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod competenter fit per vicarium quia rector non moratur ibi cum sit canonicus de Teló.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod quo ad presens bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod bene vivunt.

Debet² XXIII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXIII solidos. Solvit Raymundo XX solidos.

1. de repetit. — 2. Segueix xxx ratllat.

33

1315 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE BALTARGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 32r.**Baltarga**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Andree de Baltarga et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet¹ Petrum Mola, Bartholomeum de Beliu et Espiu de Caseles qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium quia rector non moratur ibi, immo suplicant dicto visitatori ut antedictus rector ad dictam ecclesiam redite compellatur factum² continuam residenciam in eadem.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXⁱⁱ solidos solituros ut supra et sub pena predicta.

Debet XX solidos. Solvit Raymundo.

1. En lloc de videlicet. — 2. Segueix re ratllat.

34

1315 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE PRATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 32r.**Pratz**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Saturni[ni de] Pratz et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit sil[icet] Guillelmum de Capdeprat, Bernardum Raolff et Guillelmum de Podio qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod rector det¹ tenere diachonum et non tenet et ita non fit bene. Item dixerunt quod quandoque non possunt habere presbiterum in confessionibus.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam ex qua habet prolem. Dixerunt etiam quod concubina ipsius in plateys et in comunibus locis revelat confessiones confessatas predicto rectori. Dixerunt etiam quod dictus rector est rixosus cum suis parrochianis. Dixerunt etiam quod ipse rector non tenet hospitalitatem immo dat pauperum elemosinas infantibus seu filiabus suis. Super aliis dixerunt nihil se scire.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus frater Iohannes mandavit antedicto rectori ut infra xv dies continue² numerandos quem terminum eidem pro peremptorio assignavit cum eius omne periculum sit in mora compareat coram venerabili Galcerando compositurus cum ipso de suo publico concubinatus crimine et de aliis inventis in inquisistione recepturus penitentiam salutarem et alias ex tunc *et cetera*.

Debet LVI solidos pro procuratione solituros ut supra alias ex tunc.

Debet LVI solidos. Solvit Raymundo.

1. *En lloc de debet.* — 2. *Segueix mu ratllat.*

35

1315 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE TARTERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 32v.**Tartera**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Tartera et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum Montaner, Raymundum Soler et Bernardum Vigorós qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XVII solidos solituros ut supra et sub pena predicta alias ex tunc *et cetera*.

Debet XVII solidos. Solvit Raymundo.

36

1315 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT D'URÚS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 32v.

[Ur]úç [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Urúç et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Arnaldum de Fonte, Sibilia et Clementum de Podio qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector consuevit tenere concubinam, et credunt quod adhuc tenet, apud Adàç ex qua habet prolem. Item Raymundus Aldran tenet, ut dicitur, concubinam apud Belveher.

Interrogati de vita parrochianorum una cum Raymundo predicto Aldran responderunt in omnibus bene esse excepto quod Arnaldus Pastor dixit quod nunquam Dominus ab hoc saeculo transmigravit et hoc [non] credebat nec crederet casu aliquo. Super aliis dixerunt bene.

Et dictus visitator mandavit predicto Raymundo Aldran ut infra xv dies continue numerandos quem terminum *et cetera* conveniat ac compareat coram venerabili Galcerando çà Costa compositurus cum ipso de suo publico concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Debet LVIII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

[Debet L]VIII solidos. [Solvit Raymundo]

37

1315 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT LLORENÇ DE DAS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 32v.

Adàç

Eadem die et anno, antedictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Laurentii d·Adàç et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Petrum Fabra et Montanerium d·Adàç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XLVI solidos solituros ut supra et sup pena predicta alias ex tunc.

Debet XLVI solidos. Solvit Raymundo.

38

1315 GENER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'ALP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 34r.

Alp [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Petri d'Alp et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Raymundum d·Oneya et Perpenianum Rigat qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod modo defecit unus diachonus qui debet esse.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Poncius¹ de Solerio et Matheus Burdí, presbiteri, tenent publice concubinas ex qua habet dictus Poncius prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse.

Et facta visitatione antedictus Matheus, presbiter, gratanter imposuit sibi penam C solidos solituros domino archiepiscopo vel visitatori si de cetero aliquam mulierem publice detineret et hoc fecit presentibus testibus frat[re] Iohanne d·Onçès, monacho Garenis, visitatore predicto, Bernardo de Solerio, rectore [ecclesie] d·Alp, et Poncio de Solerio, fratre predicti Bernardi.

Debet C solidos solituros II dominica [Qua]dragesime alias ex tunc *et cetera*.

Debet C solidos. Solvit Raymundo.

1. Sobre el nom una crida a l'anotació prenavit al marge dret.

39

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MOSOLL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 34r.

Mosol

Anno quo supra, VI kalendas febroarii, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie [de] Mosol et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit Iacobum Bosoldó et Raymundum Mir qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Debet XLVI solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLVI solidos. Solvit Raymundo.

40

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE SANAVASTRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 34r.

Sanavastre

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Sanavastre et invenit ecclesiam compententer paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Bernardi de Curtibus et Bernardum de Solerio et Petrum Ponç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per clericos seu vicarios tamen rector non moratur ibi, et subplicaverunt predicti parrochiani dicto visitatori ut dictus rector faciat continuam residenciam. Dixerunt etiam quod Raymundus Capella de Podio Cerdano, laycus, emit a dicto rectore antedictam ecclesiam et ex dicta¹ causa tam laycus quam rectorem inciderunt sentenciam excomunicacionis.

Interrogati de vita clericorum, responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum, responderunt quod Arnaldus Vallaura non moratur cum uxore sua et dixit dictus Arnaldus quod non est culpa ipsius. Super aliis dixerunt bene in omnibus.

Debet LI solidos VI denarios solituros ut supra alias ex tunc.

Debet LI solidos VI denarios. Solvit Raymundo.

1. *Segueix ex ratllat.*

41

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ESTOLL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 34v.

Astol

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d'Astol et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Raymundum de Rivo et Bartholomeum Iohannis qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod non moratur in dicta ecclesia diachonus qui debet esse. Super aliis, tam de vita clericorum quam de vita parrochianorum, dixerunt omne bonum.

Et predicti parrochiani cum aliis, conquesti fuerunt de rectore qui non facit in dicta ecclesia residenciam et de hoc supplicaverunt dicto visitatori ut dictum rectorem comp[area]t et faciat dictus rector in dicta ecclesia continuam residenciam.

Arendavit d[icta]m ecclesiam Bernardus Ricart qui moratur apud Ger.

Debet XLVI solidos solituros ut supra alias [e]xtunc *et cetera*.

Debet XLVI solidos. Solvit Raymundo.

42

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'URTX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 34v.

[Urt]x [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Marti[ni d.]Urtx et invenit ecclesiam [bene] paratam.

[Super] aliis testes recepit videlicet Iachobum de Merola [et] Bartholomeum de Vilario qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod male fit quia debent [esse] duo presbiteri et scholaris et modo non moratur nisi unicus presbiter nec rector moratur ibi immo arendavit dictam ecclesiam Bernardo Ricart, presbitero qui arendavit ecclesiam de Ger, et ita non facit feri in dicta ecclesia divinum officium nec tenetur hospitalitas in dicta ecclesia.

Interrogati de vita clericorum responderunt¹ bene.

Interrogati de vita parrochianorum una cum Iohanne clerico, nunc vicario ipsius ecclesie, responderunt quod Berengaria de Capitevilla cognoscitur a Bernardo Ricart, predicto presbitero ac aredatore antedictae ecclesie, et habet ab ipsa prolem que lactat non bene anniculam. Super aliis dixerunt in omnibus bene.

Et dictus visitator mandavit² dicto vicario ut infra xv dies satisfaciat de procuracione videlicet XCIX solidos II denarios alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

[Deb]et XCIX solidos et II denarios. [Solvit] Raymundo.

1. responderunt *repetit*. — 2. *Segueix dicto ratllat*.

43

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT COSME I SANT DAMIÀ DE QUEIXANS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 34v-Llibre VI, fol. 1r.***Quexans**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sanctorum Cosmi et Damiani de Quexans et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit Iohannem de Sancto Iohanne et Guillelmum de Soldevila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit per vicarium quia rector non moratur in dicta ecclesia immo suplicarunt dicti parrochiani dicto visitatori ut rector compellat ut in dicta ecclesia faciat continuam residenciam cum domus dicte ecclesie penitus minentur immo penitus sunt destructe.

Interrogati de vita parrochianorum una (cum) || Bernardo Fabra nunc vicario predictae ecclesie, responderunt in omnibus bene.

Debet LXXIII solidos solituros in dominica Quadragesime alias ex tunc.

Debet LXXIII solidos. Solvit Raymundo LXXII.

44

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ANCS O DE LES PERERES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 1r.***Acns¹**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani d·Acns² et non invenit in dicta ecclesia capellanum, diachonum nec scolarem qui sibi draderent³ clavem ecclesie et clauso ostio ganue ecclesie, cum non posset aliud facere, recepit testes, videlicet, Raymundum d·Ancs et Petrum de Pratz, parrochianos predictae ecclesie qui, iurati et interrogati super ser[vicio] ecclesie, responderunt quod male fit cum ecclesia antiquitus sit ordinata quod sint in ipsa pre[sbiter], diachonus et scolaris. Et quidam capellanus, rect[or] con[d]am predecessor d·en Seguerra, leg[avit] in suo testamento et dimisit quasdam terras et decimas dicte ecclesie seu capellano [...] in loco diachonus staret in dicta ecclesia sacerdos qui pro omnia sua celebraret et fungeret [...] ium diachoni que predictus Seguerra iuravitur et aliquo tempore tenuit dictum presbiterum in loco diachoni que omnia presens rector non vult adimplere nec tenere dictum presbiterum nec etiam diachonum et tenet predictas terras atque decimas, de quo multum conqueruntur dicti parrochiani et suplicant dicto visitatori ut faciat adimplere.

Interrogati de vita capellani et vicarii responderunt quia⁴ rector consuevit tenere concubinam. Dixerunt etiam quod Iacobus Gris, uxoratus, tenet in dicta ecclesia locum scolaris quod feri [non] debet.

Interrogati de vita parrocchianorum responderunt in omnibus bene.
 Et dictus visitator dimisit in dicta ecclesia quandam literam mandati ut hinc ad dominicam proximam satisfaciat de procuracione alias ex tunc *et cetera*.
 Debet LI solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LI solidos. Solvit Raymundo.

1. *En lloc d'Ancs.* — 2. *En lloc d'Ancs.* — 3. *En lloc de traderent.* — 4. *En lloc de quod.*

45

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE VILALLOBENT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 1r.

Vilalubén

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Andree de Vilalubén et invenit ecclesiam bene¹ paratam.

Super aliis testes recepit videlicet, Berengarium d'Estavar et Bernardum Travesseres qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod nunc rector non tenet scolarem sufficientem.

Interrogati de vita capellani responderunt quod consuevit tenere concubinam set fuit anno preterito corectus et postmodum nesciunt si tenet dictam concubinam.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet LI solidos solituros ut supra et alias ex tunc *et cetera*. Debet xxxv solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera* facta inquisitione apud Palau et in villa de Oçeya invenit dictus visitator per fama et etiam per testes quod dictus capellanus tenet publice concubinam in domo.

Debet² xxxv solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix de ratllat.* — 2. *Precedit de Debet LI solidos ratllat.*

46

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'OCEJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 1v.

Oçeya¹ [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Petri de Oçeya et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Fabra, Bernardum Andree, Barthalomeum Petri Arnaldi et Arnaldum Vila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod defecit diachonum modo qui debet esse.

Interrogati de vita² clericorum responderunt quod capellanus tenet in villa publice concubinam non in domo propria set intrat et exit cotidie domum capellani antedicti. In aliis dixerunt bene.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet VII libras pro procuracione solituras III^a dominica Quadragesime alias ex tunc *et cetera*. Fuit citatus capellanus ut infra VIII dies conveniat de³ suo concubinato cum dicto visitatore vel domino Galcerando ça Costa.

Debet VII libras solituras III^a die post festum Sancti Iohannis in Sede sub pena excomunicacionis persone et interdicti ecclesie. Solvit Raymundo et ipse nobis.

1. *Precedit de Çalagosa ratllat.* — 2. *Segueix parocc ratllat.* — 3. *Segueix procuracione ratllat.*

47

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PALAU DE Cerdanya.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 1v.

Palau

[Eadem die et] anno predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de Palau et [tam int]us quam extra, populo et in clero invenit omne bonum quia capellanus in dicta ecclesia [...]ere est.

Et cum dictus rector non debeat solvere procuracionem rogavit ipsum fratrem Iohannem d-Onçès ut ad solvendum procuracionem debeat sibi dare terminum usque ad festum Pasce proximum, quod fecit dictus visitator.

Debet tamen LXX solidos solituros ut est dictum alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX s[olidos] solituros in Pentecoste [sub pena excomunicacionis et] interdicti ecclesie. Solvit nobis LX solidos. Aliud de gratia fuit sibi dimissum.

48

1315 GENER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL I PABORDIA DE SANT JULIÀ D'AGE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 1v.

Aya

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes accessit ad ecclesiam Sancti Iuliani d·Aya et rector rogavit dictum visitatorem ut ecclesia visitaretur extra et non intus quod fuit sibi concessum de gratia speciali.

Et receptis testibus, invenit omne bonum tam in clero quam in populo. Ecclesia autem est monasterius Rivipullensis.

Debet XL solidos solituros in kalendas aprilis alias ex tunc *et cetera*.

Debet XL solidos. Solvit XXX solidos. Aliud [fuit di]missum.

49

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'IX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 3r.

Ix

Anno quo supra, v^o kalendas febroarii, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Martini d·Ix et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit Petrum Cerdà, Raymundum Donat et Iacobum Fabra qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Debet VII libras solituras ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet VII libras. Solvit Raymundo VI libras et X solidos. Aliud fuit sibi dimissum.

50

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE CÀLDEGUES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 3r.

Càldegues

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Romani de [Càlde]gues et invenit ipsam ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testibus rece[ptis] invenit omne bonum tam de clero quam de populo et etiam servicio ecclesie excep[to quod] quidam presbiter qui vocatur Petrus Pelicer consuevit tenere apud [... con]cubinam quamvis est multum senex.

Debet VI libras solituros ut supra.

Debet VI libras. Solvit Raymundo V libras et XIII solidos. Solvit totum eidem

51

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE NAÜJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 3r.**Anauya**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam S[ancti Iachobi d·A]nauya et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes sil[icet] Raymundum Arnaldi, Raymundum Feuç [et Ponç Manso] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie¹ responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector consuevit tenere publice concubinam set modo ipsa moratur in Podio Cerdano. Nesciunt si antedictus rector providet dicte concubine.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XLIX solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLIX solidos. Solvit Raymundo.

1. ecclesie *repetit*.

52

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA LLOCAIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 3r.**Sancta Locaya**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Laucadie et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testibus receptis invenit omne bonum et dictus visitator mandavit vicario ipsius e[cclesie ut dicat rector quod infra] spacium VI dierum [conven]iat secum de procura[tione debita] alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLIX solidos. Solvit Raymundo XLV solidos. Aliud fuit dimissum, ut dicitur, Raymundo.

53

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LLUÇ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 3v.

Lucz

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Lucz et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis non potuit inquirere cum non¹ essent testes, non potuit inquirere cum non essent parrochiani. Et dictus visitator mandavit dicto rectori² ut hinc ad VIII^a dies, quando antedictus visitator fuerit in Podio Cerdano, compareat coram ipso cum duobus parrochianis suis qui sciant dicere veritatem super statu ecclesiam et vita capellani alias cetera.

Debet XX solidos. Solvit Raymundo XV solidos.

1. *Segueix erant ratllat.* — 2. *Segueix ma ratllat.*

54

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS D'ER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 3v i 8r.

Err

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Genisi de Err et invenit ecclesiam bene paratam vel mediocrem.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Raymundum de Fonte, Benedictum de Naham, Guillelmum Lupeti, Arnaldum Berengarii et Raymundum¹ Arofat, parrochianos dicte ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit² quia rector non moratur in dicta ecclesia nec facit in eadem residenciam nec etiam est diachonus qui debet esse.

Item dictus rector det³ dare X solidos sacristie dicte ecclesie ratione domorum quas hemit Iacobus de Taltemire, predecessor suus, quos dimisit dicte sacristie.

Item predictus Iacobus dimisit X libras malgurienses pro quodam breviario faciendo quod non de constat nisi VIII libras et dictus rector retinet penes se XX solidos quos non vult dare dicte ecclesie.

Item dixerunt quod in dicta ecclesia non tenetur hospitalitas nec elemosina datur in domo dicti rectoris nec aliquid boni.

Item dixerunt quod pro sacramentis ecclesiasticis tradendis [suis parrochianis] accipit pignora, quod esse non debet, de quo multum gravantur et fuerunt gravati dicti parrochiani et expenderunt multa.

Item dixerunt quod quandoque dictus rector est ebriosus et turbat se de vino⁴ sepissime.

Item dixerunt quod est consuetum in dicta parrochia quod quando nupcie sunt facte in dicta parrochia,⁵ capellanus debet comedere cum facientibus dictas nupcias et non vult facere illa die, set in crastinum inpetit quod detur sibi ad comedendum quod esse non debet nec feri consuevit, de quo multum conqueruntur antedicti parrochiani.

Et petunt quod de cetero non fiat et de hoc supplicaverunt dicto visitatori ut || in predictis omnibus adibeatur remedium.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt quod Raymunda Anglesa non moratur cum viro suo⁶ immo comisit adulterium cum Iohanne de Fonte, scolare.

Item dixerunt quod Guillelmus Oliverii non vult complere voluntatem Err, capellani condam dicte ecclesie, qui dimisit in sua ultima voluntate quod continue heredes sui tenerent in dicta ecclesia unum presbiterum.

Super aliis dixerunt in omnibus bene esse.

Postmodum fuit dictum quod Guillelmus Solit, presbiter, tenet ibi quandam mulierem in concubinam.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut solvat pro procuracione sue ecclesie VII libras alias ex tunc in hiis scriptis, autoritate qua fungitur, subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et⁷ personam [capellani] excomunicacionis sententia innodavit.

[Debet V]II libras. Item [...] solidos.

1. *Segueix Aroffe ratllat.* — 2. *Segueix quod ratllat.* — 3. *En lloc de debet.* — 4. *Segueix ses ratllat.* — 5. *Segueix quod ratllat.* — 6. *Segueix ino ratllat.* — 7. *Segueix eius ratllat.*

55

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE SALLAGOSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 8r.

Çalagosa

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eugenie d[e Çalagosa] et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Bartholomeum [Muntaner], Marinum d'Angladela et Petrum¹ Ermengaldi ac Petrum Poncii et Bonetum Pel[icer] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus esse bene.

Postmodum, facta inquisitione in ecclesia d'Aló, invenit predictus visitator quod prefatus rector tenet in parrochia de Lo, apud Rosetum, quandam publice concubinam ex qua habet prolem que adhuc lactat.

Debet C solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera* et hoc pro procuracione.

Debet C solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix Ar ratllat.*

56

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS DE LLO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 8r.**Aló**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Fructuosi d'Aló et invenit dictam ecclesiam in omnibus bene paratam.

Super aliis testibus receptis tam intus ecclesiam quam extra, tam de clero quam de populo, invenit omne bonum.

Debet quinquaginta solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet L solidos. Solvit Raymundo.

57

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL D'EINA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 8r.**Eyna**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Michaeli d'Eyna [et in]venit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testibus receptis videlicet Berengario¹ Alamanda et Guillelmo de Gurgula iurati et interrogati tam intus quam extra invenit omne bonum, tam in clero quam in populo.

Debet LV solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LV solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix Al ratllat.*

58

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE BOLQUERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 8v.**Bolquera**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Bolquera et invenit ecclesiam bene paratam excepto quod Corpus Domini stat sine clavi.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Maura, Petrum Maura¹ et Petrum Adrover ipsius² parrochianos ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium. Rector non moratur in dicta ecclesia nec tenet ibi hospitalitas per vicarium nec rectorem.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum Bernardo d-en Ponç, vicario ipsius ecclesie, responderunt in omnibus bene esse.

Debet LX solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LX solidos. Solvit Raymundo.

1. O bé es tracta d'un error de l'escrivà o bé són pare i fill. — 2. Segueix pro ratllat

59

1315 GENER 28

VISITA AL MONESTIR I HOSPITAL DE SANTA MARIA DE LA PERXA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 8v.

[La Pertxa]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, accessit ad monasterium seu hospitem de la Pertxa et volens in dicto loco visitationis officium exercere,¹ quidam capellanus maliciose non allegans causam aliquam clausit [yanuam]² ecclesie, dicens quod non reciperet antedictem visitatorem nec etiam aliquem nomine domini archiepiscopi visitatoris officium exercentis.

Et dictus visitator videns rebellionem³ ipsorum, monitione premissa in hiis scriptis, tulit sententiam excomunicacionis in persona comendatoris et clericos in dicto hospitali existentes et dictum monasterium seu hospitem subposuit ecclesiastico interdicto.

Postmodum dictus visitator personaliter constitutus coram dicto visitatore citavit et assignavit diem dicto⁴ comendatori ut die lune post Quadragesime modo compareat coram venerabili Galcerando ça Costa in Sede hostensurus causam quare ad predicta petita minime teneatur.

1. Correguix exercentes. — 2. Correguix ganuam ratllat. — 3. Segueix rebellionem ratllat. — 4. Segueix de ratllat.

60

1315 GENER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE VIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 8v.

Avià [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Columbe d·Avià et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum de Sancto Martino, Bernardum Galí, Petrum Salla et Petrum Rog, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod consuevit tenere, et credunt quod adhuc tenet, concubinam apud Pratz, *en Conflent*. In aliis dixerunt bene.

Interrogati de vita parrochianorum, in defectum capellani, responderunt in omnibus bene.

Et dictus visitator dimisit in dicta ecclesia quandam literam in qua mandabat rectori ut hinc ad prima dominicam Quadragesime solvat pro procuracione LXXXI solidos et VIII° denarios et XXXI solidos et VIII° denarios anni presenti alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXXV solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXXV solidos. Solvit Raymundo.

61

1315 GENER 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ODELLÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 9r.

Odeló [co]

Anno quo supra, III° kalendas febroarii, dictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Martini d'Adeló et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum de Odeló et Odelonum Iolí qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt¹ quod rector consuevit tenere concubinam modo nesciunt si habet rem cum ipsa. Idem dixerunt de conducticio qui vocatur Petrus Soler, presbiter.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse.

Debet XC solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera* et etiam quod solvat domino Galcerando XX^{ti} solidos.

Debet XC solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix* responderunt *ratllat*.

62

1315 GENER 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ÈGUET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 9r.

Èguet

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani d·È[guet et] invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Iachobum [...] et Guillelmum Englada qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male [fit quia] non moratur in dicta ecclesia diachonus qui debet esse.

Interrogati de vita vicarii, quia rector non moratur in ipsa ecclesia nec recipit adhuc redditus dicte ecclesie, responderunt in omnibus bene esse.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit Bernardo Ehamar, nunc vicario predictae ecclesie, ut hinc ad secundam dominicam Quadragesime solvat vel faciat solvi in Podio Cerdano rectori de ça Tor pro dicta¹ procuracione LXX solidos alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX solidos. Solvit Raymundo LV solidos. Item nobis XV solidos.

1. *Segueix Galcerando ratllat.*

63

1315 GENER 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE TARGASONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 9r.

Targuesona

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Saturni(ni) de Targuesona et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testibus receptis silicet Petro Staphani, Petro¹ Quintana, Guillelmo Fabra, iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de parrochianorum vita responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit Petro Arnaldi, presbitero, ac tenenti locum rectoris quod dicat predicto rectori ut hinc ad secundam dominicam Quadragesime proximam solvat ratione procuracionis antedictae ecclesie LXXIX solidos in Podio Cerdano quem terminum *et cetera*, alias ex tunc monitione premissa in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et dictum rectorem excomunicacionis sententia innodavit.

Debet LXXIX solidos. Solvit Raymundo LX solidos. De aliis est pignus. Item solvit nobis XIII solidos. Aliud fuit sibi dimissum.

1. *Segueix Quen ratllat.*

64

1315 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE VILALTA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 9v.**Vilalta**

Anno quo supra, III° kalendas febroarii, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Vilalta et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Petrum Duran et Petrum Englada qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt bene esse.

Debet XXX solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos. Solvit Raymundo.

65

1315 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ D'ESTAVAR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 9v.**Estavar** [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Iuliani d'Estavar et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Petrum Moler et Petrum Çabater, parrochianos dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam suam parrochianam ex qua habet III infantes. In aliis dixerunt bene esse.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet LV solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

[Debet LV] solidos [...].

66

1315 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LLÍVIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 9v-10r.

Lívia [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de Lívia et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Guillelmum Amalda, Guillelmum Grayt, Petrum Englada, Petrum Martini et Vitalem Fux, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Raymundus Grayt tenet concubinam maritatum [Elicendam Ovelgra, consanguineam], et morat nimis iuxta ecclesiam de quo multum turbantur parrochiani. Item Guillelmus çes¹ Cases tenet concubinam maritatum [consanguineam]. Item Vitalis Medicus tenet concubinam. In aliis dixerunt de vita clericorum bene esse.

Interrogati de vita parrochianorum una cum Arnaldo Çabater, nunc vicario predictae ecclesie, responderunt quod Petrus Calp, uxoratus, tenet concubinam nomine Spertam. Item Raymundus Carbonel, uxoratus, tenet concubinam nomine Guillelma. Dixerunt etiam quod Petrus Calp predictus tenet filiam suam in domo que publice intromittit se de divinationibus et etiam dictus Petrus Calp fraudulenter penes se retinet decimam et primicias ecclesia. Item facit idem Petrus Ennorra. || Item homines de Gurguya omnes fraudulenter detinent oblationes et plura alia que debent facere ecclesie et indicunt alios parrochianos ut faciant illud idem. In aliis dixerunt bene.

Et dictus visitator mandavit dicto Arnaldo Çabater, vicario, ut citet antedictos clericos concubinarios ut hinc ad prima dominicam Quadragesime compareant coram venerabili Galcerando çà Costa, compositi cum ipso de eorum publico concubinato quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet VII libras solituras in medio Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet VII libras [...].

1. *Segueix Cases ratllat.*

67

1315 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ANGOSTRINA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 10r.

Angustrina

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti And[ree de Angustri]na et invenit ecclesiam bene paratam.

In aliis testes recepit videlicet [...] Mayol et Bartholomeum de Villanova, nunc vicarium ipsius ecclesie, (qui iurati et interrogati super servicio ecclesie) responder[unt quod] male fit cum debeat esse diachonus et non [est] set tenetur unus scholaris loco diac[ho]ni.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario ut hinc ad dominicam primam Quadragesime proximam¹ citet ex parte sua Bernardum Sicart, [clericum], ut compareat coram ipso compositurus cum ipso de procuracione et defectum servicii ecclesie alias ex tunc *et cetera* et quod solvat pro predicta procuracione LXXII solidos.

Solvit Raymundo LXXII solidos.

1. *Segueix dicat ratllat.*

68

1315 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE VILANOVA DE LES ESCALDES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 10r.

Vilanova

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Vilanova et invenit ecclesiam bene ornatam secundum facultates ecclesie.

Super aliis non potuit ad plenum inquirere cum non posset habere testes set recepit in testem Guillelmum Arnaldi, rectorem antedictae ecclesie, set adhuc non moratur in dicta ecclesia cum non recipiat adhuc ipsius ecclesie redditus,¹ qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit competenter.

Interrogatus de vita eius et vicarii dixit bene.

Interrogatus de vita parrocchianorum dixit omne bonum.

Debet XXX solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix ecclesie ratllat.*

69

1315 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE DORRES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 10v.

Dorrs

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de Dorrs et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum Rigat, Raymundum Ferrari et Iohannem Colomer, dicte ecclesie parrocchianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod diebus dominicis debeat celebrari due misse et modo non

celebratur nisi una. Preter(e)a debet esse in dicta ecclesia subdiachonus [et] non est modo.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesia dixerunt quod valent retditus ecclesie quos prior Sancti Iachobi de Frontiyà xxxv libras et debent esse in dicta ecclesia duo presbiteri, subdiachonus et scholaris.

Et dictus frater Iohannis, autoritate qua fungitur visitatoris officium exercentes, mandavit Raymundo Boxeder, presbitero, ut dicat vicario ut hinc ad secundam dominicam Quadragesime satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc *et cetera*.

Solvit LX solidos.

70

1315 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS DE BRANGOLÍ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 10v.

Vilangolí

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Fructuosi¹ de Vilangolí et non invenit aliquem capellanum seu parrochianum qui sibi daret clavem ecclesie nec etiam potuit testes recipere.

Postmodum testibus receptis invenit bene secundum statum ecclesie quia rector est novus et non est presbiter set faciet se proveri ad sacros ordines.

Debet xx solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet xx solidos. Solvit Raymundo.

1. *En lloc de Fructuosi*.

71

1315 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ D'ENVEIG.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 10v-11r.

Envetg¹

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes d-Onçès, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Saturnini d-Envetg et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis non potuit inquirere ad plenum cum non essent testes nisi Iacobum Çabater et Iacobum Brugera, nunc vicarium dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super

servicio ecclesie responderunt quod non fit complete quia rector [non mora]tur in dicta ecclesia con[tinue]. Et ecclesiam est duorum presbiterorum, subdiachoni et scholaris [...] servicium eius capellani.

Responderunt super vita clericorum quod Petrum de Puig, presbiter, consuevit [tenere] concubinam [ex] qua habet prolem set credunt quod non moratur cum ipsa nec cognoscit, ut dicitur, carnaliter.

[Interrogati] de vita parrochianorum [respond]erunt quod Raymundus Emil tenet publice concubinam nomine Cerdana Clergues, || maritam,² et non moratur cum viro suo. In aliis dixerunt bene esse in omnibus.

Et quia rector non erat ibi, predictus frater Iohannes mandavit antedicto Iachobo Brugera ut hinc ad secundam dominicam satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione debita racione visitationis in dicta ecclesia impense quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Solvit Raymundo XXX solidos.

1. *Precedit de Emv ratllat.* — 2. *En lloc de maritatam.*

72

1315 GENER 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'UR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 11r.

Ur

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Martini de Ur et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Ripol et Bernardum Anglès qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati [de] vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet LXX solidos sol[ituros ut] supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX solidos. Solvit Raymundo.

73

1315 GENER 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE RIGOLISA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 11r.

Argolisa

Anno quo supra, II kalendas febroarii, predictus frater¹ Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Iacobi de Argolisa et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Martinum Tareta et Iacobum Perpiyà qui iurati et interrogati tam super servicio ecclesie quam vita capellani et etiam parrochianorum, responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit scolari, quia non erat capellanus, ut hinc ad festum Sancte Marie² mensis febroarii solvat sibi vel conveniat de procuratione, alias ex tunc *et cetera* et debet pro dicta procuratione LXXXI solidos.

Debet LXXXI solidos. Solvit Raymundo LXXVIII solidos.

1. *Segueix i ratllat.* — 2. *Segueix [...] ratllat.*

74

1315 GENER 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE LA VINYOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 11r.

Sancta Eulalia [co]

Eadem die et anno, prefatus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eulalie et invenit ipsam bene paratam.

Non invenit ibi capellanum nec etiam presbiterum set recepit testes, videlicet, Berengarium Magenca et Petrum Nogerii, antedecte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod competenter fit per vicarum quia rector non moratur in dicta ecclesia.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod Guillelmus Forn, nunc vicarius ipsius ecclesie, tenet apud ça Tor publice concu[binam] ex qua habet prolem duplicem¹ et sepiissime venit ad dictum locum Sancte Eulalie [perpe]trandum peccatum de quo multum conqueruntur.

Interrogati de vita parrochianorum, dixerunt quod est fama quod gotornons dant ab aliquibus [c]omorantibus in dicta parrochia et de hoc interrogetur rector et vicarius ipsius ecclesie quia ipsi dicent veritatem.

Debet XVIII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XVIII solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix de ratllat.*

75

1315 GENER 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LA TOR DE QUEROL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 11v.

ça Tor¹

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani de ça Tor et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, videlicet Raymundum Textorem et Bernardum Ferrarii qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt quod est fama quod en Forn, nunc vicarius Sancte Eulalie tenet in dicta parrochia concubinam. In aliis dixerunt bene esse.

1. *A la línia superior nihil i a la línia inferior Debet XL solidos ratllat.*

76

1315 GENER 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT QUINTÍ DE QUEROL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 11v.

[Querol]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Quintini de Querol et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis non recepit testes,¹ cum citati aliqui parrochianorum noluerunt venire coram dicto visitatore nec perhibere testimonium inquisitionem in dicta ecclesia facienda. Et dictus visitator mandavit Petro Traginer, vicario ipsius ecclesie, ut die lune proxime compareat coram dicto visitatore in Podio Cerdano cum III^{or} vel v^e parrochianis qui faciant et perhibeant testimonium veritatis, alias ex tunc mandavit dicto vicario ut in ipsa ecclesia non celebret divinum officium.

Postmodum venerunt Poncius Oliba et Petrus Cortvassil, parrochiani dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt omne bonum tam de servicio, quam de vita clericorum et etiam de vita parrochianorum.

Debet VII libras soliu tras ut supra et sub pena predicta alias ex tunc *et cetera*.

[Debet VII l]ibras

1. *Segueix videlicet Arnaldum Prat ratllat.*

77

1315 GENER 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS D'IRAVALS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 12r.

Isavals

Eadem die et anno, predictus ffrater Iohannes visitavit eccleisam Sancti Ffructuosi d·Isavals et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Iachobum Paschalis, Petrum Tasquer et Petrum Morató qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet xxx^{ta} solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet xxx solidos. Solvit Raymundo.

78

1315 GENER 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE SEDRET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 12r.

Sedret

Eadem die et anno, predictus ffrater Iohannes volens accedere ad ecclesiam Sancti Petri de Sedret et dixit capellanus de Isavals quod non erat ibi capellanus, set ipse in dicta ecclesia c[ele]brat ex licencia dicti capellani et ab ipso teste recepto dixit in omnibus b[ene] esse intus ecclesiam quam extra.

Et mandavit dictus visitator predicto capellano de [Isavals] ut dicat ipsi capellano quod solvat pro procuracione XIII solidos secunda dominica Q[uadragesime] alias ex tunc *et cetera*.

Debet XIII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XIII solidos. Solvit Raymundo.

79

1315 GENER 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE SANEJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 12r.

Seneya

Eadem die et anno, predictus ffrater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Seneya et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum de Vich et Raymundum de Vich qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod rector non moratur in dicta set moratur in Podio Cerdano et venit ca(n)tare ad

dictam ecclesiam aliquibus diebus in epdomada et dixerunt etiam quod debet esse in dicta ecclesia diachonus et iste rector qui modo est abstulit dicte ecclesie antedictum diachonum quod esse non debet et de hoc conqueruntur parrochiani multum.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod est fama quod Berengarius Presbiter, nunc vicarius predicte ecclesie, quod tenent in Podio Cerdano concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum antedicto vicario in omnibus bene dixerunt, quod parrochiani Sancti Martini d'Aravó debent venire in solepnibus festivitatibus facere obedienciam et de hoc est factum instrumentum publicum et modo non veniunt et it iniuriantur matriri ecclesie antedicte.

Et dictus visitator mandavit prefato vicario ut hinc ad secundam dominicam Quadragesime faciat satisfaceri de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet L solidos. Solvit Raymundo.

80

1315 GENER 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE GUILS DE CERDANYA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 12v.

Guills

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Guills (et) invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raymundum Baiulus, Guillelmum Languart et Raymundum Baiuli et Raymundum Oliba, predicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dicte responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Raymundus Çabater, vicarius ipsius ecclesie, tenet publice concubinam apud Querol ex qua habet prolem. Dixerunt etiam quod rector de licencia domini episcopi Urgellensis non moratur in dicta ecclesia.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellanis comorantibus in ipsa ecclesia responderunt in omnibus bene excepto quod parrochiani nolunt cohoperire ecclesiam nec reparare cohopertam predicte ecclesie.

Debet XCV solidos solituros secundam dominicam Quadragesime alias ex tunc monitione permissa in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et persona vicarii debentis solvere procurationem debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense excomunicacionis sententia innodavit.

Debet XCV solidos. Solvit Raymundo.

81

1315 FEBRER 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE BOLVIR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 12v.

Bulvir

Anno quo supra, kalendas febroarii, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Cicilie de Bulvir et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis (recepit testes) silicet Raymundum Guerau, Petrum Gahamir, Vitalem Celarer et Petrum Suyer, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore qui vocatur Bernardus Rumei responderunt in omnibus bene esse.

Debet LV solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LV solidos. Solvit Raymundo.

82

1315 FEBRER 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE SAGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 12v-13r.

Saga

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eugenie de Saga et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum de Sala et Arnaldum de Mediavilla, dicte parrochianos ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector, qui vocatur Arnaldus Aurer, tenet publice quandam mulierem quam habuit in concubinam et hoc confessus fuit antedictus visitator et dixit quod propter suam infirmitatem habet licenciam a suo episcopo quod teneat dictam mulierem. Dixit etiam quod habeat in veretro dictam infirmitatem ita quod non potest mingere donec dicta mulier sugulaverit veretrum dicto rectori quod est multum abominabile. Item dixerunt quod Bernardus Duran, presbiter, tenet apud Baridanum || publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore et vicario responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus mandavit visitator antedicto rectori ut die lune proxima compareat coram ipso in Podio Cerdano compositurus cum ipso de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet L solidos. Solvit Raymundo.

83

1315 FEBRER 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE GER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 13r.

Ger

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Columbe de Ger [et] invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit vide[licet] Petrum Duran, Petrum de Ventayola et Guillelmum Lorenç et Franciscum de Ger, F[...] Militis, ipsius ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie respo[nderunt] quod rector non moratur ibi, de quo multum conqueruntur dicti parrochiani, immo arendav[it ecclesie], ut dicitur, Bernardo Ricart, qui malo facit feri servicio ecclesie, cum debant esse in dicta ecclesie continue diachonus et scolaris et dictus Bernardus Ricart pro suis negociis et emptoribus diversarum ecclesiarum frequencius dimitit ipsam ecclesiam et officium eiusdem et non tenet ibi diachonum nec scolarem de quibus multum¹ conqueruntur antedicti parrochiani. Et² ita male fit in dicta ecclesia servicio divinum cum non moretur ibi nisi unicus presbiter quare petunt et suplicaverunt [ipsi] parrochiani predicto visitatori ut per eum adhibetur³ remedium in predictis⁴ quod in dicta ecclesia divinum officium non defraudetur et divinum officium ibi fiat ut moris complete.

Interrogati [si] clerici tenent alia feuda ad cantandum dixerunt quod sic quia non cantant in epdomada nisi [unicus]⁵ presbiter et vadunt ad alias ecclesias ut possint lucrari denarios in eisdem.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt, ut credunt, set est fama quod dictus Bernardus Ricart tenet apud Urtx concubinam maritatum. Dixerunt antedicti testes quod presbiteri seu arendatores [dicte] ecclesie rixantur cum parrochianis pro comestionibus nupciarum et exequiarum mortuarum se [...]tenciarum quia petunt plus quam est solitum quare petunt quod corigantur [...].

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene.

Et dictus visitator mandavit Bernardo Ricart ut infra VIII dies continue numerandos solvat procuracione CXVI solidos et compareat coram venerabile Galcerando ça Costa compositurus cum ipso de criminibus inventis in inquisitione quam cum alias ex tunc *et cetera*.

Solvit Raymundo C solidos.

1. *Segueix conquer ratllat.* — 2. *Segueix isi ratllat.* — 3. *En lloc de adhibetur.* — 4. *Segueix ecclesiam ratllat.* — 5. *Corregeix [...] ratllat.*

84

1315 FEBRER 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ALL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 13v.

All

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Al et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum d'Al et Iulianum d'Al, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod modo non est (s)colaris quia deficit in dicta ecclesia per mortem, set dixerunt quod cotidie perquirat antedictus capellanus et modo non invenit.

Interrogati de vita¹ clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Debet LX solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix par ratllat.*

85

1315 FEBRER 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DEL SOLER O DE TALLTORTA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 13v.

Taltorta

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Fidis¹ de Taltorta et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod Corpus Domini est sine clavi et non invenimus in dicta ecclesia² Corpus Domini.

Super aliis testes recepit silicet Bernardum de Soldevila, Raymundum Tems et Bartholomeum de Roser qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod rector non moratur in dicta ecclesia immo moratur in Podio Cerdano nec tenetur ibi hospitalitas.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene.

Solvit Raymundo XXX solidos.

1. *L'església de Talltorta està dedicada a sant Climent.* — 2. *Segueix si ratllat.*

86

1315 FEBRER 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT TOMÀS DE VENTAJOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 12v i 16r.

Ventayola

Eadem die et anno, antedictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti [Tome]¹ de Ventayola et invenit ecclesiam bene paratam secundum ecclesie facultates.

Super aliis testes recepit videlicet Guillelmum Dominici, Bonum Mancip, Arlani et Ripol Calvet qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod rector non m[ora]tur in dicta ecclesia cum sit infirmus, set bene fit per vicarium.

Interrogati de vita capellani et vicarii responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene.²

|| Et dictus frater Iohannes³ mandavit Matheo Forn nunc vicarius predicte ecclesie ut hinc ad primam dominicam Quadragesimam satisfiat de procuratione quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Solvit Raymundo XII solidos.

1. *Corregeix Marie ratllat.* — 2. *Segueix excepto quod Raymundus d-en Mas ratllat.* — 3. *Segueix visitavit ratllat.*

87

1315 FEBRER 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE PALLEROLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 16r.

Sancta Eugenia de Pugcerdà [co]

Anno quo supra, III° nonas febroarii, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eugenie Podii Cerdani et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Guillelmum Sanç et Petrum Garçia, dicte ecclesie parrochianos, [qui] iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod deffecit in dicta ecclesia diacho[nus ...] debet esse in eadem, alias competenter sit per vicarium quia rector non moratur in [dicta] ecclesia nec facit continuum residenciam.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod est f[ama] quod vicarius nunc consuevit tenere concubinam maritatum nesciunt tamen si modo ipsam tenet.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicarium responderunt in omnibus bene esse excepto quod Bernardus Mora, qui moratur in parrochia Sancte Marie de Podio Cerdano, iniuratur sacristie ipsius quod aufert unam esminam¹ bladi dicte sacristie quam debet facere pro possessionibus quas tenet seu habet in dicta parrochia. Item locus qui antiquitus erat leprosorum debet facere ac consuevit medium quartalem siliginis dicte sacristie.

Et dictus visitator [man]davit vicario ipsius ecclesie ut hinc ad dominicam secundam Quadragesime [satis]faciat [vel] faciat satisferi de procuratione debita ratione visitationis in dicta ecclesia [impense quem termi]num *et cetera* alias ex tunc in hiis scriptis, autoritate qua fungitur, subposuit dicta [ecclesia] ecclesiastico interdicto et persona rectoris excomunicacionis sententia innodavit.

Ud fuit sibi dimissum de gratia speciali silicet X solidos.

Debet LX solidos. Solvit Raymundo

1. *En lloc de eiminam.*

88

1315 FEBRER 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PUIGCERDÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 16v i 19r.

Pugcerdà

Anno quo supra, III° nonas febroarii, antedictus frater Iohannes visitavit ecclesiam et villam Sancte Marie de Podio Cerdano et invenit [ecclesiam] bene paratam.

Super aliis, volens inquirere tam de vita statu clericorum [quam] de vita sta[tu] laycorum, recepit testes silicet Guillelmum Vich, Petrum Cudina, Iacobum Concelabre, Arnaldum Domènech, Guillelmum Molnerii, Arnaldum Avià, Simonem Canals, Raymundum de Capdevila et Arnaldum Aumar, presbiteros, [qui] iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene [fit] [set] non surgunt [bene] ad matutinas comuniter clerici predictae ecclesie.

[Interrogati de] vita clericorum responderunt quod Rumeus Fuster est publicus concubinarius et se[pi]ssime blasphemavit et dicit malum Domini.

Item Iacobus Seguerra est publicus concubinarius et excommunicatus extitit per XI menses et ludit ad tacxillos.

Item Arnaldus de Capdevila est publicus concubinarius et dicit malum Domini et est ebriosus.

Item en Gerona est publicus concubinarius.

Item Petrus Oriquel est publicus concubinarius et non venit ad horas.

Item Petrus Cleyra tenet publice concubinam.

Item Berengarius Prat, presbiter, discurit per mundum cotidie cum meretricibus.

Item Iacobus Ponç tenet publice concubinam et ab anno citra excommunicatus celebrat divinum officium ut prius.

Item Petrus d·Ans est publicus blasfemator¹ nominis Domini ac concubinarius, ebriosus, periurus et dedit denarios pro feudo quem tenet et fecit matrimonium cuiusdam mulieris excommunicate publice in ecclesia.

Item Petrus Gris est publicus concubinarius et percussit Iacobum Seguerra et Petrum Fabra, presbiteros, intus ecclesiam et est periurus quia iuravit quod non luderet ad tacxillos et ludit. Item furatus fuit ceram et alia in ecclesia Podi Cerdani propter que ipse comisit sacrilegium. Dicit etiam per plateas et coram laycis cotidie quod sacrificium Dey quod fit in ecclesia non fit nisi ad² storquendam peccuniam et dicit ipsis laycis quod stulti sunt quia dant aliquid pro antedicto sacrificio. Dixerunt etiam quod rebautizavit in ecclesie Sancte³ Eugenie de Podio Cerdano quendam puerum ipso Petro sciente quod iam dictus puer erat babtitzatus set dixit parentibus pueri quod ipse puer non poterat curari a quadam infirmitate || [...]tur ipse puer nisi rebabtitzaretur.

Item Petrus Solàç cantat [...], ut dicitur.

Item Guillelmus Salit est publicus concubinarius et anno c[itr]a excommunicatus pro suo publico concubinato celebrat ut prius divinum officium.

Item Bartholomeus Pena tenet publice concubinam ancillam suam.

Item Iacobus Capellani tenet publice concubinam maritatam nomine Geronelam.

Item Petrus d·Aya, diachonus, est publicus concubinarius.

Item Iohannes Seguerra, presbiter, est scriptor in criminibus et [recipit] confessiones et vadit in habitu seculari potius quam clericali.

Interrogati de vita laycorum et statu ville responderunt in omnibus bene esse comuniter.

Et dictus visitator mandavit vicario Podi Cerdani ut hinc ad secundam dominicam proximam Quadragesime satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuratione quem ter[mi]num *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Solvit Raymundo VII libras.

1. *Segueix nim ratllat.* — 2. *Segueix est ratllat.* — 3. *Segueix Eugu ratllat.*

Al final del text hi ha un assentament datat el dia 8 de maig de 1315 que fa referència al clergue Pere Gris:

Et anno quo supra, et die intitulata VIII idus maii, [...] Petrus Gris, citatus per dictum Galcerandum in Sede Urgellense et [...] per iuramentum per religiosum virum fratrem Petrum [...] domus predicatorum Sedis coram v[ene]rabili Guillelmo de Apilia arch[...]no [...] in ecclesia Urgellense et [...] Petro de Castellione notario publico Sedis Urgellensis super duobus articulis supradictis videlicet an dixerit illa verba suprascripta de Corpore Christi et an rebabtizaverit puerum [...] quo supra fit mencio. Et negavit omnino con[ten]ta in ipsis articulis.

89

1315 FEBRER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DELS CASTELLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 19v.

Sent Martí deç Castells

Anno quo supra, nonas febroari, predictus frater Io[hannes] visitavit ecclesiam Sancti Martini deç Castells et invenit ecclesiam bene [paratam].

Super] aliis dixerunt testes videlicet Petrum Tort, Guillelmum de Riu et Arnaldum de [...] iurati et interrogati super servicio ecclesie¹ quod bene fit.

Interrogati de vita capellani, responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum, una cum capellano dixerunt in omnibus bene.

Debet XXXV solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix responde ratllat.*

90

1315 FEBRER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ARISTOT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 19v.

Aristot

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Andree d·Aristot et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Guillelmum Pales, Bernardum Petri Guillelmi, parrochianos predicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod capellanus tenet in domo sua quandam mulierem ex qua havit¹ prolem set credunt quod dictus capellanus non habet rem cum dicta muliere set providet sibi in comestione et vestitu.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet L solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

[Debet L] solidos [...] scriptori [...] nobis in [...] L solidos.

1. *En lloc de habuit.*

91

1315 FEBRER 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE BRUGUERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20r.

[Broguera]

[Anno quo supra], VII idus febroarii, Bernardus de Casamiyana, autoritate venerabile Galcerandi [ça Costa, visita]vit ecclesiam Sancti Felicis de Broguera et invenit ipsam ornatam bene.

Super aliis testibus receptis tam super servicio ecclesie, vita capellani quam et supra vita parrochianorum invenit omne bonum.

Debet XXXVIII solidos. Solvit Raymundo.

92

1315 FEBRER 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE FUSTANYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20r.

Fustiyà

Anno quo supra, v^o idus febroarii, dictus Bernardus de Casamiyana visitavit ecclesiam de Fustiyan et invenit ecclesiam competenter ornatam set pan[ni sunt] immundi.

Super aliis testibus receptis iurati et interrogati super servicio ecclesie [d]ixerunt quod ma[le] fit servicium ecclesie cum capellanus sit vagabundus, nec tenet scolarem.

[Super aliis] responderunt omne bonum.

Debet XL solidos. Solvit Raymundo.

93

1315 FEBRER 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE QUERALBS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20r.***Queralps**

Eadem die et anno, predictus Bernardus de Casamiyana visitavit ecclesiam [de Queralps] et invenit ecclesiam¹ bene paratam.

Super aliis testibus receptis invenit omne bonum tam in servicio ecclesie et vita clericorum quam in vita parrochianorum.

Debet XC solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix per ratllat.*

94

1315 FEBRER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE PARDINES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20r.***Perdines** [co]

Anno quo supra, III idus febroarii, dictus Bernardus visitavit ecclesiam de Perdines et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Petrum Franch, Raymundum Oliver, Iachobum de Prato Superior et Iachobum de Lach, faber, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dix(e)runt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod Guillelmus Saurina tenet quandam mulierem secum cum qua habu[it ...] est senex. Item Petrus de Camos tenuit publice concubinam set non credunt quod modo teneat. Habuit tamen ex ipsa prolem.

Super aliis dixerunt in omnibus bene esse.

Debet LXXXV solidos. Solvit Raymundo.

95

1315 FEBRER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE CAVALLERA.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20r.

Cavalera

Eadem die et anno, predictus Bernardus visitavit ecclesiam de Cavalera et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent parrochiani set recepto iuramento a capellano ipsius ecclesie dixit omne bonum in servicio ecclesia et vita eiusdem et etiam parrochianorum.

Debet XXXV solidos. Solvit Raymundo.

96

1315 FEBRER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE VENTOLÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20v.

Ventolà

Anno quo supra, II idus febroarii, predictus Bernardus visitavit ec[clesiam de Ventolà] et invenit eam competenter ornatam.

Super aliis testibus receptis in[venit omne] bonum.

Et dictus Bernardus mandavit dicto rectori ut solvat infra XV dies alias ex tunc *et cetera*.

Debet XX solidos. Solvit Raymundo.

1. Ventola *corregeix* Ventayola.

97

1315 FEBRER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE PLANOLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20v.

Planeoles

Eadem die et anno, predictus Bernardus visitavit ecclesiam de Planeoles et, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie quam in vita parrochianorum.

Debet XXXV solidos. [Solvi]t Raymundo

98

1315 FEBRER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARCEL DE PLANÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20v.

[Planès]

Eadem die et anno, antedictus Bernardus de Casamiyana visitavit ecclesiam de Planès [et] invenit omne bonum tam in servicio ecclesie et vita parrochianorum quam in vita ca[pellani].

99

1315 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE NEVÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20v.

[N]evà

Anno quo supra, idus febroarii, antedictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Christofori de [Ne]và et invenit ipsam bene paratam.

Super aliis recepit testes et invenit omne bonum tam in servicio ecclesie et vita capellani quam in vita parrochianorum.

Debet LX solidos. Solvit Raymundo.

100

1315 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE TOSSES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 20v i 19v.

Toses [co]

Eadem die et anno, predictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Christofori de Toses et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam nomine Berengariam ex qua habet prolem. Item aliam maritatam et est homo rixosus nec cessat fornicari et in pluribus incorrigibile.

Interrogati super aliis responderunt se nichil scire.

Solvit nobis XL solidos. Aliud debet. Item Ferrario LVII solidos.

Al foli 19v hi ha un assentament ratllat que fa referència a Toses:

Toses debet VII libras. Solvit XL solidos de olio. Est prorogatus usque ad kalendas IIII sub pena excommunicationis persone et interdicti ecclesie.

101

1315 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OVELLA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 21r.***O[vela]**

[Eadem die et] anno, predictus Bernardus de Casamiyana, autoritate qua fungitur, visitavit e[cclesiam de] Ovela et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis recepit testes qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt bene.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet plures mulieres et, inter alias, uxorem Bernardi deç Viver.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt bene.

Debet XL solidos. Solvit Raymundo

102

1315 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE SALTÈGUET.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 21r.***Saltègell**

Eadem die et anno, predictus Bernardus de Casamiyana visitavit ecclesiam de Saltègell et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testibus receptis tam in servicio ecclesie quam vita capellani et parrochianorum invenit omne bonum.

Debet LVIII solidos IIII denarios. Solvit Raymundo.

103

1315 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VÍCTOR DE DÒRRIA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 21r.***Dòrria**

Anno quo supra, XV kalendas marcii, predictus Bernardus visitavit eccle[siam de Dòrria] et invenit in omnibus bene paratam et super omnibus articulis¹ om[ne bonum].

Debet XC solidos. Solvit Raymundo.

1. *Segueix one ratllat.*

104

1315 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE SAGRAMORTA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 21r.***Segramorta**

Eadem die et anno, predictus Bernardus de Casamiyana, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam de Segramorta et invenit ipsam ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testibus receptis tam intus quam extra ecclesiam invenit omne bonum.

Debet XL solidos. Solvit Raymundum.

105

1315 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CAMPELLES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 21r.***Campeles**

Eadem die et anno, predictus Bernardus de Casamiyana visitavit ecclesiam de Campeles et invenit omne bonum tam intus quam extra ecclesiam.

Debet L solidos. Solvit Raymundo.

106

1315 FEBRER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE RIBES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VI, fol. 21r.***Ribes**

Eadem die et anno, predictus Bernardus de Cas[amiyana], autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam de Ribes et invenit ipsam ecclesiam competenter paratam.

Super aliis tam de¹ vita capellani, servicio ecclesie quam de vita parrochianorum invenit omne bonum.

Debet LXX solidos. Solvit Raymundo.

1. de *repetit.*

Deganat de Tremp, any 1314

1

1314 OCTUBRE 1

VISITA A LA CANÒNICA DE SANTA MARIA DE TREMP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 1r.

El foli 1r està força malmès a la part superior amb forats en el suport, desgast del paper i desaparició de la tinta. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Tremp

Kalendas [octobris, anno Domini] millesimo [CCC°] XIII°,¹ venerabi[li] Galcerandus] ç[a Costa ... visitavit ecclesiam] Sancte Marie [de] Tremp et invenit [ecclesiam com]petenter paratam.

Super aliis [re]cepit testes A[ndream] Amati, [...] de Meyans, Nicholaum [de n·]Elies, presbiteros et canonicos [eiusdem] ecclesie [qui iurati et interrogati super] servicio [ecclesie] responderunt quod bene fi[t].

Interrogati de vita [clericorum] responderunt quod [...]us de Peçonada consuevit tenere publice concubinam et credunt quod modo habet rem cum ipsa et mutuat apud suam ecclesiam ad usuram peccunias suas. Item Guillelmus de la Carera, presbiter, tenet in domo patris sui concubinam.

Interrogati de vita laycorum responderunt quod Guillelmus Abeló, uxoratus, tenet concubinam nomine Balagariam. Item Arnaldus de Berga, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Arsenetam.

Super aliis dixerunt omne bonum tam in clero quam in populo.

Debet VII libras. Solvit Andree.

1. *Segueix de opermo ratllat.*

2

1314 OCTUBRE 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LLIMIANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 1r-1v.

Limiyana

Anno qua supra, nonas octobris, Nicholaus de n·Elies, canonicus Trempi, gerens vices venerabili Galcerandi çà Costa priori,¹ visitatoris deputatus a reverendo patre domino archiepiscopo Terrachone in civitate et diocese Urgellense secundum gratiam factam a Sede apostolica domino archiepiscopo [supra]dicto, visitavit ecclesiam Sancte Marie de Limiyana et invenit ecclesiam competenter paratam quantum intus ecclesiam.

[Super] aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum Comela, Arnaldum de Cortibus et Raymundus [de] Payerols, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod Bernardus Iohannis tenet concubinam set credunt quod non habet rem cum ipsa, cum quilibet sit in magna sen[e]ctu[te].

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene.

Et [dictus] Nicholaus mandavit Guillelmo Franch, unico vicario ipsius ecclesie, ut infra X dies satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione debita ratione visitatoris in dicta ecclesia impense que² est VII libras barchinonenses.

Debet³ X solidos anni preteriti qui remanserunt ad solvendum quem || terminum eidem pro perhemptorio asignavit cum periculum sit in mora, alias ex tunc in hiis scriptis, autoritate qua fungitur, subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et personam rectoris excomunicacionis sententia innodavit.

Debet VII libras. Solvit L solidos.

1. *Segueix gerens vices ratllat.* — 2. *Segueix su ratllat.* — 3. *Segueix Debet ratllat*

3

1314 OCTUBRE 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'ARANSÍS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 1v.

Arencís

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Petri d'Arencís et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum de Castilione, Arnaldum Çabater et Iacobum Magaró et Guillelmum Çabater qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod Raymundus, scholaris, consuevit tenere immo tenet publice concubinam et eam stetit in sententia excomunicacionis per annum.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Debet XL solidos et de anno preterito XXX^{ta} solituros in festo Omnium Sanctorum sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit XXX solidos.¹ Item X solidos.

1. *Segueix Item XXX solidos pro anno preterito ratllat.*

4

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE CASTELLÓ JUSSÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 1v.

Castayó Iusà

Anno quo supra, VIII° idus octobris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Castilione Inferior et invenit ecclesiam compenter¹ paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum de Salavert et Raymundum Tartera qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod consuevit tenere concubinam ex qua habet prolem set credunt quod non habet rem cum ipsa nec cum ipsa moratur.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano² in omnibus bene esse.

Debet capellanus XVIII solidos solituros in festo Omnium Sanctorum proxime quem terminum sibi peremptorio assignavit, alias ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et personam capellani excomunicacionis sententia innodavit.

Debet XVIII solidos. Solvit nobis.

1. *En lloc de compenter.* — 2. *Segueix responderunt sense cancel·lar.*

5

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLÓ SOBIRÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 2r.

Castayó Superior

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castilione et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis¹ articulis recepit testes videlicet Petrum de Roda et Salvatorem Breschó [et Iacobum Textoris] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod consuevit tenere concubinam sed modo non moratur cum ipso nec satisfaciat sibi in comestione nec in aliis. (Alias) dixerunt bene.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXV solidos solituros in festo sancti Martini proximo, alias ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et predictum capellanum excomunicacionis vinculo innodavit et preter XXV solidos predictos ex III solidos.

Debet XXV solidos. Solvit XX solidos. Item V solidos.

1. *Segueix al ratllat.*

6

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MONTLLOR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 2r.**Muntlor**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus de n·Alies visitavit ecclesiam Sancte Marie de Muntlor et invenit ecclesiam non bene ornatam, pannos immundos, Corpus Domini sine clave, fontes discohopertas et Sanctum¹ Crisma non sub fidei custodia.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bartholomeum Paschual et Guillelmum Mahassèn qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clerici² responderunt quod capellanus tenet publice concubinam et celebrat missam cum filio suo solo.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet VIII solidos pro procuracione solituros in festo Omnium Sanctorum et quod dictus capellanus, hinc ad dictum festum, compareat in villa Trempi coram Andrea Amati compositurus vel peraccaturus cum ipso de suo publico concubina(tus) crimine. Alias ex tunc in hiis scriptis dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et dictum capellanum excomunicacionis sententia innodavit.

Debet VIII solidos. Solvit.

1. *Segueix Crist ratllat.* — 2. *Corregeix clericorum.*

7

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE TOLÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 2r.**Toló**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Toló, et cum ecclesia sit incastellata non potuimus intrare ecclesiam, set dixit capellanus quod erat competenter paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Bernardum Bigorra et Bartholomeum d·Orchau qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum rectore dixerunt in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit rectori ut satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in supradicto termino, alias ex tunc *et cetera*.

Solvit XXXV solidos.

8

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARGARIDA DE BENAVENT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 2v.**Benavent**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Margarite de Benavent et invenit ecclesiam bene paratam competentem.

Super aliis articulis recepit testes vid[elic]et Balaguerium¹ Ferrari, Dominicum Centiyà, Bonafonat Soler et Arnaldum de Centiyà qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse excepto quod est quedam mulier que vocatur Tolosa divinatrix.

Debet LX solidus solituros in festo Omnium Sanctorum sub pena predicta.

Debet LX solidos. Solvit.

1. *Segueix de ratllat.*

9

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE COVET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 2v.**Covet**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Coveto et invenit ecclesiam competentem paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent parrochiani, nec capellani noluerunt facere testes et ita non potuimus facere inquisitionem.

Et dictus Nicholaus mandavit procuratori dicte ecclesie et aliis capellanis ipsius ecclesie ut infra III dies solvant sibi vel Andree Amati XXI^a libras barchinonenses quas debent pro duobus annis preteritis et presenti, alias *et cetera*.

10

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE CONQUES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 2v.

Conques

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Saturni(ni) de Conques et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes videlicet canonicos eiusdem ecclesie et plures laycos qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt in omnibus bene.

Interrogati de vita clericorum et laycorum responderunt in omnibus bene.

Et cum rector nollet convenire de procuratione, dictus Nicholaus mandavit ipsi rectori ut hinc ad festum sancti Martini satisfaciat sive solvat Andree Amati, vicario Trempi, VII libras barchinonenses quem terminum eidem pro perhemptorio assignavit, alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX solidos. Solvit nobis in Sede.

11

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE FIGUEROLA D'ORCAU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 3r.

Figuerola [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Figuerola et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum de Castelló et Ferrarium Traheres qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati [de] vita cler(i)corum responderunt quod rector et Guillemus¹ Orumir et Bernardus de na Merita, presbiteri, tenent publice concubinas.²

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Borra mutuat ad usuras. In aliis responderunt bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit dicto rectori ut in crastinum apud Orchau compareat coram ipso compositurus cum ipso de procuratione et de suo publico concubinatus crimine in quo publice laborat, et nichilominus, ex parte sua, citet predictos Guillemum et Bernardum, presbiteros, ut similiter compareant coram ipso Nicholao composituri de eorum publico concubinatus crimine. Alias ex tunc cum sit terminus perhemptorius assignatus in hiis scriptis *et cetera*.

Debet Guillelmus Oromir XII solidos et Bernardus de Merita VIII solidos solituros in festo (Om)nium Sanctorum, alias ex tunc *et cetera*. Solverunt nobis.

1. *Segueix d'en ratllat*. — 3. *Corregeix concubinam*.

12

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ISONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 3r.

Isona¹

Eadem die et anno, predictus Nicholaus² accessit ad ecclesiam de Isona et cum capellanus nollet dictum visitatorem recipere, allegans quod erat exemptus et quod faceret quod monasterium Agerensis faceret.

Et dictus³ Nicholaus requisivit baiulum ipsius loci ut faceret ipsum admitti ad officium visitationis et quod faceret satisfieri de procuratione debita ratione visitationis quod dictus baiulus omnino facere recusuavit.

Et dictus Nicholaus subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto quamvis iam esset interdicta.

1. A la línia superior Agerensis. — 2. Segueix visi ratllat. — 3. Segueix rector ratllat.

13

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE BASTURS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 3r.

Besturç [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Besturç et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Rog et Petrum de Comela qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod non bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Et dictus Nicholaus mandavit dicto rectori ut in crastinum compareat coram ipso in ecclesia d'Orchau satisfactorius sibi de procuratione et de suo publico concubinato, alias ex tunc *et cetera* qui capellanus noluit convenire et dictus Nicholaus subposuit suam ecclesiam ecclesiastico interdicto et ipsum [excomunicacion]is sententia innodavit.

Solvit XXV solidos. Item XXXV solidos.

14

1314 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ORCAU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 3v.

Orchau

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Orchau et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes Arnaldum Ledós et Guillelmum Canal, presbiteros, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet C solidos solituros in festo sancti Martini, alias ex tunc *et cetera*.

Debet C solidos. Solvit.

15

1314 OCTUBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE PUIGFALCONER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 3v.

Pugfalconer

Anno quo supra, VI° idus octobris, dictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Pugfalconer et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit silicet Petrum Myet et Bernardum d'Alerén qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt bene.

Interrogati de vita capellani responderunt quod¹ tenebat concubinam publice set decessit introitu messium.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et cum capellanus non esset ibi, dictus Nicholaus dimisit literam super corporalia in qua mandabat dicto capellano quod infra VIII° dies solveret pro procuracione vicario Trempi XXX^{ta} solidos et pro concubinato quamvis dicta concubina decesserit X aureos, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXII solidos solituros in crastinum Omnium Sanctorum sub pena predicta *et cetera*.

Debet XXII solidos. Solvit nobis.

1. *Segueix tel ratllat.*

16

1314 OCTUBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE TERRASSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 3v.

Terraça

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Terraça et invenit ecclesiam bene secundum facultates ecclesie.

Super aliis testes recepit videlicet Bartholomeum Besturç et Raymundum de Montlor qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita¹ parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Debet XIII solidos solituros in crastinum Omnium Sanctorum sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet XIII solidos. Solvit XI solidos. Item XII denarios.

1. *Segueix parrochiorum ratllat.*

17

1314 OCTUBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE VILAMITJANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 4r.

Vilamiyana¹

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Vilamiyana et non invenit capellanum nec aliquem parrochianum cum quibus posset inquirere, cum ecclesiam esset in contentione inter rectorem de Galliners et prepositum de Tercuy.

1. *A la línia superior nihil.*

18

1314 OCTUBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE GALLINER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 4r.

Galliners

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Galliners et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes silicet Iohannem Guillelmi, presbiterum, qui iuratus et interrogatus dixit tam super servicio ecclesie, de vita clericorum et de vita parrochianorum,¹ respondit in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus, cum non inveniret capellanum, mandavit dicto Iohanni Guillelmi, presbitero, quod hinc in crastinum Omnium Sanctorum solvat pro procuracione dicte ecclesie venerabili Andree Amati, vicario Trempi, VII libras barchinonenses et nihilominus satisfaciatur² [de] procuracione ecclesie de Muntescuiu, alias ex tunc in scriptis subposuit dictas ecclesias ecclesiastico interdicto et eius personam excomunicacionis vinculo innodavit.

Debet VII libras. Solvit I solidum.

1. *Segueix responderunt ratllat.* — 2. *Segueix pro ratllat.*

19

1314 OCTUBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE MONTESQUIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 4r.**Montesquiú¹**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus volens accedere ad ecclesiam de Muntlesquiú et fuit sibi dictum quod non erat capellanus nec aliquem qui apperiret ecclesiam et fecit vocari capellanus ipsius ecclesie² qui comparuit et, iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua et parrochianorum dixit in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit Raymundum de la Serra, capellano ipsius ecclesie, quod hinc in crastinum Omnium Sanctorum satisfiat de procuratione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense, alias ex tunc *et cetera*.

1. A la línia superior nihil. — 2. Segueix quod ratllat.

20

1314 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUCTUÓS D'ARAMUNT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 4v.**Eramunt**

Anno quo supra, v^o idus octobris, dictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Fructuosi d'Eramunt et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum Meló, Petrum de Rivo, Petrum d-en Balaguer et Raymundum de Gradu qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXXII solidos solituros VIII° die post festum sancti Martini sub pena dicta.

Debet XXXII solidos. Solvit XXX solidos. Item II solidos.

21

1314 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PESSONADA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 4v.

Peçonada¹

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte (Marie) de Peçonada et invenit ecclesiam in omnibus male paratam, fontes discohopertas.

Super aliis recepit testes videlicet Petrum Bonet, Andream Aguasça et Guillelmum d'Orteu, presbiterum et vicarium ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum deberent ibi esse duo presbiteri et non moratur nisi unicus presbiter. Et predictus rector vendidit ecclesiam layco videlicet militi et domino ipsius loci.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet apud Trempum concubinam cum qua moratur.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit dicto vicario ut hinc in crastinum Omnium Sanctorum satisfaciatur vel faciat satisfaceri de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense, alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam [ecclesiam] ecclesiastico interdicto et dictum rectorem excomunicacionis sententia innodavit.

Solvit XLVI solidos.

1. *Anotat al costat taxata XLVI solidos.*

22

1314 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'HORTONEDA DE LA CONCA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 4v.

Ortoneda

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Ortoneda et invenit ecclesiam in omnibus paratam bene.

Et nichilominus receptis testibus, invenit tam in clero quam in populo omne bonum.

Et cum rector non esset ibi, mandavit canonicis eiusdem ecclesie ut dicant rectori ut hinc ad festum sancti Martini proxime instantis solvat pro procuracione vicario Trempi VII libras barchinonenses quem terminum eidem pro perhemptorio assignavit, alias ex tunc, autoritate qua fungitur, in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et ipsum rectorem excomunicacionis sententia innodavit.

Debet CX solidos iaccenses. Solvit.

23

1314 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE CLAVEROL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 5r.

Claverol [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Christofforii de Claverol et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis testes recepit et invenit quod capellanus tenet publice concubinam. Et dictus capellanus dixit quod non debebat solvere procurationem domino archiepiscopo cum ecclesia sua erat submissa ecclesie de Ortoneda et contribuebat¹ in procurationibus episcobalibus cum dicta ecclesia.

Et dictus Nicholaus nolens alieni iniuriari, mandavit predicto rectori ut hinc ad festum sancti Martini proxime hostendat causam quare ad predictam procurationem contribuere minime tenantur quem terminum eidem *et cetera*, alias ex tunc *et cetera*.

Debet x solidos pro concubinato solituros in festo Omnium Sanctorum vel in festo sancti Martini sub pena excommunicationis sua persona.

Debet x solidos pro concubinato. Solvit nobis.

1. *Segueix cum sense cancel·lar.*

24

1314 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE SEGUR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 5r.

Segú [co]

Anno quo supra, IIII° idus octobris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Segú et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod fontes non erant ydonei nec calicem habebant competenter¹ nec psalterium.

Super aliis testes recepit videlicet Guillelmum Talada, Raymundum de Remenda et Guillelmum Navara qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector vendidit quoddam tercium terre cuidam parrochiano ipsius ecclesie nomine Ferrario de Ponles. Item dixerunt quod Guillelmus d·Orteu, presbiter ac porcionarius dicte ecclesie, tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Debet rector pro procuratione XL solidos, aliud expendimus, solituros in festo sancti Martini, alias ex tunc *et cetera*. Item Guillelmus d·Orteu pro concubinato v^e solidos solituros ut supra, alias ex tunc ipsum excommunicationis sententia innodavit.

Debet XL solidos rector. Solvit. Item Guillelmus d·Orteu pro concubinato v solidos. Solvit XXXV solidos.

1. *Segueix s ratllat.*

25

1314 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ERINYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 5r-5v.**Eriyà**¹ [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Staphani d-Ariyà et invenit ecclesiam non bene, Corpus Domini sine clavi² et fontes discohoptas et³ aram cuiusdam altaris nimis ydonea.

Super aliis recepit testes silicet Ferrarium Dalmacii et Raymundum de Merint, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector, qui vocatur Raymundus d-Ortoneda, || Guillelmus Bomffil, porcionarius, et Raymundus Cortit, nunc vicarius ipsius ecclesie, tenet publice concubinam quilibet.

Interrogati de vita parrochianorum una cum predicto Guillelmo Bomfil responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit prefato Guillelmo Bomfil ut hinc ad festum Omnium Sanctorum proxime conveniat cum venerabili vicario Trempi de suo publico concubinatus crimine in quo secundum famam publice laborat et nichilominus citet predictum Raymundum Cortit quod similiter faciat ut de se ipse et etiam citet rectorem satisfaciat de procuratione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense in termino predicto et conveniat cum antedicto vicario de suo publico concubinatus vicio in quo ipsum publice laborat, alias ex tunc monitione premissa dictos Guillelmum et Raymundum in hiis scriptis excomunicacionis vinculo innodavit et dictum rectorem et eius ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet XLV solidos solituros ut supra, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLV solidos. Solvit.

1. *Anotat al costat ho Barayl.* — 2. *clave corregeix clavi.* — 3. *Segueix aream ratllat.*

26

1314 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA MAGDALENA DE TORALLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 5v.**Torala**¹ [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Marie Macdalene et invenit ecclesiam in omnibus² male paratam tam in hostis super altaribus quam in omnibus ecclesie ornamentis.

Super aliis articulis recepit testes silicet Ferrarium de Sérvola, Bernardum de Sanola et Bernardum, baiulus de Torala, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod Guillelmum d'Orteu, rector ipsius ecclesie, tenet publice concubinam suam parrochianam, et vadit ad divinatorem et specialiter ivit ad divinatricem de Benavent et non facit bene servicium nec tenet ydoneum scolarem et stetit per annum in sententia excomunicacionis celebrando divinum officium in dicta ecclesia ut prius in despectu clavium ecclesie et Omnipotentis Dey. Generaliter omne malum responderunt in persona dicti capellani.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano quamvis excomunicato responderunt in omnibus bene esse.

1. *A la línia superior nihil.* — 2. *Segueix bene ratllat.*

27

1314 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE RIVERT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 6r.

Rivert¹

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Rivert et invenit ecclesiam² paratam male in omnibus.³

Non est ibi rector nec audet ibi morari immo rector vulneratus fuit ibi per aliquos. Et cum non esset aliquis qui satisfaceret de procuracione, mandavit Salvatori Badia et Arnaldo de Gurp, canonicis eiusdem ecclesie, ut hinc ad festum Omnium Sanctorum satisfaciant vel faciant satisfaceri de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc in hiis scriptis, autoritate qua fungitur, subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

1. *A la línia superior nihil.* — 2. *Segueix bene ratllat.* — 3. *Segueix bene ratllat.*

28

1314 OCTUBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE SALÀS DE PALLARS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 6r.

Salàs

Anno quo supra, III° idus octobris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Salàs et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes videcilet Guillelmum Çerola, Iacobum de Rochafort et Bernardum de Sent Pere qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita¹ parrochianorum una cum capellanis responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit² rectori ipsius ecclesie ut hinc ad festum Omnium Sanctorum vel sancti Martini satisfaciatur de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit nobis LXXX solidos. Aliud ad instanciam sacriste fuit dimissum ei.

1. *Segueix cle ratllat.* — 2. *Segueix de ratllat.*

29

1314 OCTUBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA ENGRÀCIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 6r-6v.

Sancta Gratia

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Gratie et invenit ecclesiam non bene paratam nec hostias competentes nec sufficienciam super altarium nec fontes cohopertas.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum de Claverol et Berengarium de Solerio qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam cui providet || in comestione et moratur cum ipso capellano in hospicio¹ suo sed credunt quod non habet rem cum ipsa silicet quod ipsam cognoscat carnaliter et de bonis ecclesie hemit² possessiones ffiliis suis.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano (responderunt) in omnibus bene esse.

Debet XXX^{ta} solidos solituros in crastinum Omnium Sanctorum sub pena predicta.

Debet XXVI solidos et IIII solidos anni preteriti. Solvit nobis.

1. *Al text hospocio.* — 2. *Segueix possessionibus ratllat.*

30

1314 OCTUBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE GURP DE LA CONCA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 6v.

Gurp

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Gurp et invenit ecclesiam in omnibus male paratam.

Super aliis, receptis testibus, invenit tam in populo quam in capellano non multum beni.

Debet XXII solidos solituros in festo sancti Martini sub pena predicta *et cetera*.

Debet XXII solidos. Solvit.

31

1314 OCTUBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'EROLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 6v.

Eroles

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Eroles et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Bernardum Colom, Guillelmum de Sancto Michaeli et Guillelmum Montaner qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt que bene vivit et etiam alii clerici excepto quod Arnaldus de Cerch¹ ludit publice ad taxillos.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit dicto rectori ut hinc ad festum Omnium Sanctorum sive in crastinum solvat pro procuracione vicario Trempi XL solidos, alias ex tunc in hiis scriptis, cum terminus sit preemtorius, subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et persona dicti rectoris excomunicacionis vinculo innodavit.

Debet XL solidos. Solvit VIII solidos.

1. *Segueix s[...] ratllat.*

32

1314 OCTUBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE TENDRUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 6v-7r.

Tenrui

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Tanrui et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis,¹ receptis testibus, invenit tam in rectore quam in populo omne bonum.

Et dictus Nicholaus mandavit Bernardum Guila, vicario ipsius ecclesie, ut hinc ad crastinum Omnium || Sanctorum satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione debita ratione visitatione in dicta ecclesia impense alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos.

1. *Al text alii.*

33

1314 OCTUBRE 14

VISITA A LA COMANDA HOSPITALERA DE SANTA MARIA DE SUSTERRIS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 7r.

Sotzteres

Anno quo supra, II idus octobris, dictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Sotzteres et invenit ecclesiam bene¹ paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Arnaldum de Gurp et Bernardum Sentiu qui iurati et interrogati super servicio ecclesie et aliarum ecclesiarum responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Arnaldus de la Font tenet publice concubinam apud Talart². Item Alegretus tenet, ut dicitur, concubinam in loco de Subtus Terras. Interrogatus prior de vita clericorum dixit ut supra proximi testi et atdit quod Bernardus Guila, nunc vicarius de Tenrui, tenet publice concubinam apud Talart² ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum prior responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit priori predicto ut hinc ad festum sancti Martini proxime satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense que est VII libras barchinonenses, alias ex tunc in hiis scriptis subposuit ecclesias de Sotzterres, de Talarn et de Palacio ecclesiastico interdicto et dictum priorem excomunicacionis vinculo innodavit et nichilominus solvat quod remansit ad solvendum de ecclesias de Talarn et de Palacio supradictis.

Debet VII libras. Solvit XIII solidos.

1. *Segueix p[...] ratllat.* — 2. *En lloc de Talarn.*

34

1314 OCTUBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CLARET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 7r.

Claret

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Claret et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus¹ receptis, tam capellano quam² parrochianis invenit omne bonum excepto quod Arnaldus de na Salass, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Dolcetam. Item Raymundus et Raymundetus de Vivers tenent publice concubinas.

Debet XII solidos solituros in crastinum Omnium Sanctorum sub pena predicta.

Debet XII solidos.

1. *Segueix receptibus ratllat.* — 2. *Al text tam.*

35

1314 OCTUBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE CASTELLÓ D'ENCÚS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 7v.

Cusp

Eadem die et anno, predictus Nicholaus fecit citari capellanum de Cusp, qui citatus per nuncium domini Galcerandi ça Costa, vocatum Bernardum Petri, noluit comparere.

Solvit VIII solidos.

36

1314 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ALTA-RIBA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 7v.

Alta-riba

Anno¹ quo supra, idus octobris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Alta-riba et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit, et ipsis receptis, invenit tam in capellano quam in populo omne bonum.

Debet XII solidos solituros in crastinum Omnium Sanctorum sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet XII solidos. Solvit² nobis XII solidos.

1. *A la línia superior Eadem ratllat.* — 2. *Segueix VIII solidos ratllat.*

37

1314 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CELLERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 7v.**Selers**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Selers et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent capellanus nec parrochiani et dimisit literam super altare ut hinc in crastinum Omnium Sanctorum solvat pro procuratione vicario Trempi X¹ solidos, alias ex tunc *et cetera*.

Solvit nobis X solidos.

1. X *corregeix* XII.

38

1314 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LA SARGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 8r.**ça Sarga**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Staphani de la Sarga et invenit ecclesiam in omnibus bene paratam non tamen secundum facultates ecclesie, Corpus Domini sine clavi et etiam Sanctum Crissma.

Super aliis recepit testes silicet Petrum d'Alberol et Petrum de Soldevila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod non bene fit cum debeant esse duo presbiteri et modo non moratur nisi unicus vicarius. Item debent comburi III lampades et non¹ ardent modo quia vix non ardet nisi unica.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum Bernardo de la Moha, nunc vicario ipsius ecclesie, responderunt in omnibus bene esse.

Et cum ecclesia esset interdicta pro procuratione anni preteriti quia remanebat ad solvendum aliqua quantitas, fecerunt nobiscum compositionem quod solverent pro anno isto LXX solidos iaccenses quos solverunt incontinenti et pro anno preterito X solidos solituros in festo sancti Martini nisi invenirent gratiam cum venerabile Galcerando ça Costa ad quem miserant alias ex tunc *et cetera* et etiam iuravit capellanus de Alçamora.

Solvit Guillemo de Avenchó LXX solidos.

1. *Segueix m ratllat*.

39

1314 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE GIRBETA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 8r.***Girveta**¹

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Girveta et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent parrochiani nec aliis cum quibus posset facere inquisitionem, et mandavit rectori ipsius ecclesie ut in crastinum compareat coram ipso in villa de Muntayana, qui capellano nec eius procurator [non] comparuit quam expectatus longe tempore.

Et dictus Nicholaus dimisit quandam literam priori de Muntayana in qua mandabat sibi [quod] citaret² abbatem seu rectorem predictem³ ut hinc in crastinum Omnium Sanctorum solvat vicario Trempi XLVI solidos iaccenses quem terminum eidem pro perhemptorio assignavit alias ex tunc in hiis scriptis subposuit prefectam ecclesiam ecclesiastico interdicto et dictum rectorem excomunicacionis sententia innodavit.

Debet XLVI solidos.

1. A la línia superior nihil. — 2. Segueix quod ratllat. — 2. En lloc de predictum.

40

1314 OCTUBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MONTANYANA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 8v.***Muntayana** [co]

Anno quo supra, XVII kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Muntayana et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Pich, Arnaldum de Coll, Bernardum Deyt, Petrum de Berga, Guillelmum de Sancto Petro et Arnaldum Piquer qui iurati et interrogati super servicio¹ ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Petrus Borrell portat botonos et est rixosus. Item Guillelmus de la Serra ludit publice ad tatxilos. Item Dominicus de Falç et Petrus Arnaldus de Empurlans tenent publice concubinas. Item Iohannes de Pugaçons tenet, ut dicitur, et consuevit tenere concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum priore et vicario responderunt quod Guillelmus, filius Raimundi de la Pena, mutuat ad usuras publice. Super aliis responderunt in omnibus bene esse.

Dictus Nicholaus dimisit quandam literam priori predicto quod citet ex parte sua dictos clericos concubinarios ut hinc in crastinum Omnium Sanctorum compareant

coram vicario Trempi solituri quilibet ratione² concubinatus x aureos³ quod dimitant cum effectu suas publicas concubinas alias ex tunc.

Debet VI libras barchinonenses solituras in festo sancti Martini proximo alias ex tunc *et cetera*. Aliud fuit sibi dimissum pro comestione et de gratia speciali.

Debet VI libras barchinonenses. Solvit L solidos. Item XLV solidos iaccenses.

1. servicio *corregeix* sercivicio. — 2. *Segueix* procurationis *ratllat*. — 3. *Segueix* et *ratllat*.

41

1314 OCTUBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE COLLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 8v.

Colls

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Collibus et invenit ecclesiam non bene paratam, Corpus Domini sine clavi et Sanctum Crisma non erat in ecclesia.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum Buru et Dominicum Gili qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum¹ una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XV solidos solituros in festo sancti Martini sub pena predicta.

Debet XV solidos. Solvit nobis.

1. *Segueix* responderunt *sense cancel·lar*.

42

1314 OCTUBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ARENY DE NOGUERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 9r.

Areny

Anno quo supra, XVI kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Martini d'Areny et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet¹ Guillelmum Ferrarii et Petrum d'Orit qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt in omnibus bene.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod abbas sive rector tenet in domo propria quandam mulierem quam cognovit carnaliter et

habuit prolem set credunt quod postquam fuit vulneratus in villa Trempi, non habuit rem nec ipsam cognovit carnaliter et sunt bene IIII^{or} vel V^e anni elapsi.

Interrogati de vita parrochianorum una cum abbate seu rectore responderunt in omnibus bene esse.

Debet CX solidos iaccenses vel VI libras barchinonenses solituros VIII^a die post festum² sancti Martini alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet preter comestionem XV solidos.

1. *Segueix Ferrarium ratllat.* — 2. *Segueix Omnium ratllat.*

43

1314 OCTUBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE SARROQUETA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 9r.

ça Rocha¹

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de ça Rocha et invenit ecclesiam non bene paratam nec pannos bene albos.

Super aliis recepit testes silicet capellanum ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit quod bene vivit.

Interrogatus de vita parrochianorum dixit omne bonum.

Debet preter comestionem XV solidos solituros in festo sancti Andree sub pena predicta.

Debet CX solidos iaccenses.

1. *A la línia superior nihil.*

44

1314 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTERNER DE NOALS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 9r-9v.

Castellner

Anno quo supra, XV kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castellner vel de Ribera et non invenit ecclesiam bene paratam, pannos immundos, nec etiam capellanum nec parrochianum et non potuit inquirere.

Postmodum venit capellanus qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie respondit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit quod tenet in domo publice concubinam ex qua habet prolem set modo non habet rem cum ipsa bene sunt duo anni elapsi.

Interrogatus de vita parrochianorum, dixit quod bene vivunt.

Debet XIII solidos pro procuratione. Item III° solidos pro concubinato solituros in festo sancti Andree || sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Et nichilominus mandavit dicto rectori ut dimitat¹ cum effectum concubinam quam tenet publice, alias ipsum excomunicacionis sententia innodavit.

Debet XIII solidos pro procurationem. Item pro concubinatum III solidos.

1. *Al text dimitant.*

45

1314 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE NOALS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 9v.

Nohals

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Nohals et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum de Sent Gervàs, Iacobum de Podio et Dominicum de Plano qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene [vivit].¹

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet XII solidos solituros ut supra alias ex tunc.

Debet XII solidos.

1. *Corregeix fit ratllat.*

46

1314 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS DE BIBILS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 9v.

Bevils

Eadem die et anno, predictus Nicholaus de n·Elies fecit citari capellanum de Bevils qui iuratus et interrogatus super omnibus articulis dixit in omne bonum.

Debet VII solidos solituros ut supra alias ex tunc.

Debet VII solidos. Solvit Guillelmo.

47

1314 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT LLOP D'ESCANÉ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 9v.

Escaner

Eadem die et anno, predictus Nicholaus fecit ad se vocari capellanum d-Escaner qui iuratus et interrogatus¹ super omnibus articulis dixit omne bonum.

Debet IIII solidos solituros ut supra alias ex tunc.

Debet IIII solidos.

1. *Segueix dixit sense cancel·lar.*

48

1314 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE SENYIU O DE VALLSENYIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 10r.

Valseniu

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Valseniu et invenit (ecclesiam) competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Iacobum de Podiolo et Bernardum de la Mora qui iurati et interrogati [super] servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene¹ vivunt.

Interrogati (de vita) parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXV solidos solituros in festo sancti Andree sub pena predicta.

Debet XXV solidos ex III solidos. Solvit.

1. *Segueix fit ratllat.*

49

1314 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CASTANESA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 10r.

Castanera

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti¹ Martini de Castanera et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Bernardum Sanç, Guillelmus de Cahóss et Guillelmum Carnicer qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXV solidos ultra quod expendimus v solidos² solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXV solidos. Solvit.

1. *Segueix s ratllat.* — 2. *solidos repetit.*

50

1314 OCTUBRE 21

VISITA A LES ESGLÉSIES PARROQUIALS DE LA VALL DE BOÍ (SANT FELIU DE BARRUERA, SANTA MARIA DE CARDET, SANTA MARIA DE DURRO, SANTA EULÀLIA D'ERILL LA VALL, SANT JOAN DE BOÍ I SANTA MARIA DE TAÜLL).

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 10r.

Valle de Boy

Anno quo supra, XII kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesias Valle de Boy et, ad instanciam nobile Guillelmi d'Eril, fecerunt capellani dicte valle pactum et dederunt inter omnes quinquaginta solidos. Aliud fuit dictis capellanis dimissum de gratia speciali ad instanciam predicti venerabili Guillelmi d'Eril.

Solverunt L solidos inter omnes ecclesias.

51

1314 OCTUBRE 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE CÉRVOLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 10r-10v.

Sérvoles

Anno quo supra, XI kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Sérvoles et invenit ecclesiam¹ male paratam, Corpus Domini sine clavi et pannos inmundos, fontes cohoptas² et deffectum librorum.

Super aliis testes recepit silicet capellanum de Bahanuyl et Raymundum de Ortoneda qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de || vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et cum rector non esset in dicta ecclesia, predictus Nicholaus mandavit Raymundo de Ortoneda, rectori ecclesie de Banayl, ut citet an(te)dictum capellanum ut hinc ad festum sancti Martini proxime solvat Trempi vicario pro procuracione XLVI solidos et pro concubinato quinquaginta solidos alias ex tunc *et cetera* et est dimisit literam apud Sanctam Aradam capellano.

Debet XX solidos solituros in festo sancti Andree alias ex tunc *et cetera*.

Debet XX solidos. Solvit XVI solidos et IIII denarios iaccenses ad XV denarios.

1. *Segueix comp ratllat.* — 2. *En lloc de discohopertas.*

52

1314 OCTUBRE 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE SENTERADA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 10v.

Sancta Arada

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam de Sancta Arada et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum Ricol et Bernardum de Ponte et Guillelmum Andreu qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum dechano quod Ferrarius Cunil, uxoratus, tenet publice concubinam. Item Guillelmus de Ecclesia tenet publice concubinam maritatam nomine Berengariam Ricolff. Super aliis, dixerunt in omnibus bene.

Debet XXXV solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos. Solvit XXX solidos.

53

1314 OCTUBRE 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE PERABRUNA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 10v.

Perabruna

Eadem die et anno, predictus Nicholaus volens accedere ad ecclesiam de Perabruna et fuit sibi dictum quod capellanus non erat ibi et misit nuncium suum ut capellanus

compareat coram ipso¹ apud Sanctam Aradam qui capellanus non erat ibi. Et capellanus in crastinum comparuit, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie respondit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit bene.

Interrogatus de vita parrochianorum dixit omne bonum.

Debet XVIII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XVIII solidos. Solvit.

1. *Segueix ad ratllat.*

54

1314 OCTUBRE 23

VISITA AL PRIORAT I ESSLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS DE BELLERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 10v.

Sent Genís¹

Anno quo supra, x^o kalendas novembris, predictus Nicholaus accessit ad ecclesiam Sancti Genesi volens ibi visitationis officium exercere, et prior sive rector noluit ipsum recipere allegans quod erat exemptus et etiam fecerat mandatum abbas de Lavax quod non reciperet aliquem visitatorem dominorum episcopi sive archiepiscopi et dictus Nicholaus, autoritate qua fungiter,²

1. *A la línia superior Lavax est.* — 2. *El text no continua.*

55

1314 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SEBASTIÀ DE LA BASTIDA DE BELLERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 11r.

ça Bastida [concu]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Sebestiani de ça Bastida et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis non potuit inquirere cum non essent parrochiani, set in deffectum ipsorum recepit in testem capellanum ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit quod bene vivit.

Interrogatus de vita¹ parrochianorum² dixit omne bonum.

Debet XX solidos solituros in festo sancti Martini proxime quem terminum *et cetera*. Alias ex tunc *et cetera* et nichilominus mandavit dicto capellano ut hinc ad predictum

terminum componat cum venerabili Andrea Amati, vicario Trempi, de suo publico concubinato, alias ex tunc.

Debet XX solidos.

1. *Segueix clericorum de ratllat.* — 2. *parrocchianorum corregeix parrocciani.*

56

1314 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE SARROCA DE BELLERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 11r.

ça Rocha

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Felicis de ça Rocha de Belera et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis, receptis testibus tam in populo quam in clero, (invenit) omne bonum.

Debet XXVI solidos solituros in festo sancti Martini, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXVI solidos.

57

1314 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA D'ERDO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 11r.

Sancta Columba

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Columbe et invenit ecclesiam comptenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Guillelmum de Sancta Columba qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod non bene fit nec rector¹ moratur ibi immo facit continuam residenciam apud Sanctum Genisium.

Interrogatus de vita capellani dixit quod bene vivit.

Interrogatus de vita parroccianorum dixit omne bonum.

Debet X solidos.

1. *Segueix non ratllat.*

58

1314 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LARÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 11v.**d·Alareny** [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie d·Alareny et invenit ecclesiam bene paratam excepto quod Corpus Domini non est [in] ecclesia.¹

Super aliis testes recepit videlicet Petrum de Barany et capellanum ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem, videlicet III filios par(v)ulinos.

Interrogati de vita parrocchianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit dicto capellano ut in crastinum compareat coram ipso compositurus cum ipso de procuratione et de concubinato ac de aliis, alias ex tunc *et cetera*. Qui capellanus non comparuit.

1. ecclesia *corregeix* ecclesiam

59

1314 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE CASTELLVELL DE BELLERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 11v.**Castellviy** [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Castellviy et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod Sanctum Crisma non erat in dicta ecclesia.

Super aliis testes recepit silicet Guillelmum de Rialp et Guillelmum de la Panella qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod capellanus exercet officium domini terre et ita non potest nec facit compelere officium divinum.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet VIII solidos, aliud dimisimus pro comestione et cum nollet capellanus convenire de suo concubinato, predictus Nicholaus mandavit ipsi ut hinc ad festum sancti Andree proxime dimitat suam publicam concubinam et conveniat cum vicario Trempi, alias ex tunc et solvat dictos denarios.

Debet XIII solidos. Solvit in comestione VI solidos.

60

1314 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CASTELLNOU D'AVELLANOS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 11v.**Castellnou**

Eadem die et¹ anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam de Castro Novo et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit tam in populo quam in clero omne bonum.

Debet XIII solidos solituros ut supra, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XIII solidos.

1. *et repetit*.

61

1314 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'AVELLANOS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 11v.**Avelanes**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam d'Avelanes et invenit tam in¹ ecclesia quam in aliis omne bonum.

Debet XVI solidos IIII^{or} denarios solituros ut supra, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XVI solidos IIII denarios. Solvit XIII solidos minus III denarios.

1. *Segueix ec ratllat*.

62

1314 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CORNELI DE BUIRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 13r.**Buyre**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus volens accedere ad ecclesiam de Buyre et fuit sibi dictum quod non erat capellanus nec aliquis quo sibi daret clavem ecclesie et fecit inquisitionem in ecclesia de Castelvijl et, testibus receptis, invenit omne bonum tam in ecclesia quam in aliis.

Et dimisit quandam literam capellano de Castellviyl citationis in qua mandavit rectori ipsius ecclesie ut hinc ad festum sancti Martini proximum solvat vicario Trempi pro predictam procuracionem XII solidos quem terminum *et cetera*. Alias ex tunc in hiis scriptis sua culpa et mora precedentibus subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdico et ipsum capellanum excomunicacionis sententia innodavit.

Debet XII solidos.

63

1314 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CASTELL-ESTAÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 13r.

Castell Astohol

Anno quo supra, IX° kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam de Castell Astohol et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes, quibus receptis invenit tam in populo quam in clero omne bonum.

Debet XII solidos solituros in festo sancti Andree, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XII solidos. Solvit.

64

1314 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ANTIST.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 13r.

Antist

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam d. Antist et invenit tam in populo quam in clero omne bonum.

Debet XX solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XX solidos.

65

1314 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA LLOGAIA D'ESTAVILL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 13r.

Estavill

Eadem die et anno, predictus Nicholaus fecit citari capellanum d·Estavill, cum ad eius ecclesiam bono modo accedere non posset. Qui capellanus iacens in infirmitate, misit capellanum procuratorem d·Antist qui, iuratus et interrogatus, super omnibus articulis dixit tam in populo quam in clero omne bonum.

Debet XIII solidos solituros ut supra, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XIII solidos.

66

1314 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN BAPTISTA DE GUIRÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 13r.

Eridor¹

Eadem die et anno, predictus Nicholaus volens accedere ad ecclesiam de Eridor et invenit capellanum, qui dixit quod erat exemptus et quod non reciperet ipsum sine voluntate abbatis de Lavax et prioris Sancti Genisi. Et dictus Nicholaus, autoritate qua fungitur, dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et ipsum capellanum excommunicationis sententia innodavit.

1. A la línia superior ex[empta].

67

1314 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OVEIX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 13v.

Ovex

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam de Ovex et non invenit ecclesiam bene paratam nec erat capellanus quia erat defun[t]us et non erat adhuc positus rector per dominum episcopum Urgellensem. Et ita non potuit inquirere plene, set quidam capellanus porcionarius ipsius ecclesie fecit compositionem cum dicto Nicholauo expectans ecclesiam ita quod si ipsa habeat predictam ecclesiam quod solvat pro procuracione XXV solidos. Alias taxavit dictam¹ ecclesiam ipse Nicholaus quod solvat XXX^{ta} solidos. Aliud fuit dimissum propter grandinem.

1. dictam *repetit*.

68

1314 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ASTELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 13v.**d·Astell**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus accessit ad ecclesiam d·Astell et non invenit ibi capellanum quia decesserat et nondum positus erat per dominum episcopum Urgellensem. Et dictus Nicholaus mandavit et dixit quibusdam parrochianis ut hinc ad festum sancti Martini proximum satisfaciant de procuratione, alias ex tunc *et cetera*.

69

1314 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE CABDELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 14r.**Capdela**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Capdela et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Petrum d·Espot, vicarium, et Bernardum des Serrat et Petrum Martini qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Bernardus de Marcho, diaconus, tenet publice concubinam nomine Berengueram, maritatum.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Guillelmus Bernardus, Iacobus Saurí, Raymundus deç Romeu et Raymundus Iohannes tenent publice concubinas.¹

Debet XV solidos pro procuratione. Item inter Guillelmus Bernardus, Iacobus Saurí et Raymundus deç Romeu, XV solidos pro concubinato solituros ut supra alias ex tunc.

Debet XV solidos pro procuratione. Item Guillelmus Bernardi V solidos pro concubinato. Item Iacobus Saurí V solidos. Item Raymundus deç Romeu V solidos pro concubinato. Solverunt omnes.

1. concubinas *corregeix* concubinam

70

1314 OCTUBRE 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ D'ESPUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 14r.

Pug de Capdela

Anno quo supra, VIII° kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Podio de Capdela et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Vinestavyl et Bernardum Ester et Guillelmum Ermengou qui iurati et interrogati super servicio¹ ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Raymundus de Soldevila,² vicarius ecclesie,³ tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum, una cum capellanis responderunt in omnibus bene esse.

Debet XV solidos ut supra. Alias ex tunc *et cetera*.

Debet XV solidos. Solvit.

1. *Segueix* ecclesie ratllat. — 2. *Anotat a la interlínia* purgavit se. — 3. *Segueix* responderunt quod *sense cancel·lar*.

71

1314 OCTUBRE 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BALLMOLL O DE LA TORRE DE CABDELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 14r-14v.

Sent Martí de Bahamol

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Bahamol et invenit ecclesiam in omnibus male paratam, tam in vestimentis quam in omnibus intus ecclesie.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Genalerium Baiulum, Petrum de Senaler, presbiterum, Petrum deç Barri, Bernardum deç Coll, Bernardum Alegret, Raymundum de la Ribera, Petrum Delurt et Ferrarium Cortès qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum debent esse III presbiteri et modo non moratur aliquis nisi quia¹ parrochiani tenent unum tantum.

Interrogati si rector habet literam a suo episcopo de ordine et ecclesia dixerunt quod credunt quod non habet.

Interrogati si ibi tenetur hospitalitas dixerunt quod non.

Interrogati si rector alienaverit || aliqua bona ecclesie responderunt quod sic, redditus quos ecclesia habebat in Solano de la Sorda et possessiones que erant iuxta ecclesiam et hoc fecit sine consensu domini episcopi.

Interrogati si rector est periurus et excommunicatus dixerunt quod sic, pluribus de causis.

Interrogati² si tenet publice concubinam dixerunt quod vadit tanquam instrio sive guliardus cum meretricibus per universum orbem.

Interrogati si rector habuit ecclesiam per simoniacham³ pravitatem dixerunt quod sic.

Interrogati si est promotus sicut decet dixerunt quod credunt [quod] non nec a suo episcopo.

Interrogati si vadit rector in habitu clericali responderunt quod non immo vadit pluries in habitu seculari.

Interrogati si ludit publice ad tacxillos dixerunt quod sic et vadit per tabernas cum guliardis.

Interrogati si celebrat missam solus cum filio suo dixerunt quod sic.

Interrogati generaliter de vita rectoris et servicio ecclesie responderunt in omnibus male ita quod, receptis fructibus ipsius ecclesie, recessit de dicta ecclesia et dimitit penitus ecclesiam in omnibus desolatam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus Nicholaus, atendens quod servicium Dey non fiebat in dicta ecclesia et quod rector acceptus in messibus recditibus omnibus ipsius ecclesie, dimitit sine aliquo pastore ipsam ecclesiam, comisit omnes retditus, exitus et provendus dicte ecclesie Raymundo de Ribera, Petro Delurt et predicto Petro Senaler.

Solvit XLV solidos.

1. *Segueix capellanus ratllat.* — 2. *Segueix de vi ratllat.* — 3. *Segueix per ratllat.*

72

1314 OCTUBRE 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MONT-ROS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 15r.

Mont-ross

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Munt-ross et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum na Ramona,¹ Martinum de Cosel, Bernardum Textoris et Guillemum del Lomay qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Petrus Andree, presbiter, tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse.

Debet Petrus Andreas pro concubinato VI solidos solituros ut supra alias ex tunc. Et dictus Nicholaus mandavit dicto rectori ut hinc ad festum sancti Martini proxime satisfaciat domino Galcerando ça Costa de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet Petrus Andreas pro concubinato VI solidos.

1. *Segueix Bernardum ratllat.* — 2. *Segueix de vi ratllat.* — 3. *Segueix per ratllat.*

73

1314 OCTUBRE 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE GRAMENET.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 15r.***Gremanet**

Anno quo supra, VII° kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Gremanet et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit silicet Staphanum de Gremanet et Bernardum de Mirayes qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet pro procuracione XIII solidos et pro concubinato VI solidos ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XX solidos. Solvit.

74

1314 OCTUBRE 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE BERANUI.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 15r.***Baranuyl**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de Baranuyl et non potuit accedere set fecit vocari capellanum ipsius ecclesie qui, iuratus et interrogatus super servicio ecclesie, responderunt una cum capellano de Gremanet omne bonum tam in populo quam in clero.

Debet XI solidos II denarios solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XI solidos et II denarios.

Deganat de Tremp, any 1315

El volum en què hi ha aquesta visita està malmès a la part inferior, de manera que, dels registres situats en aquesta zona, no es pot llegir entre un quart i la meitat de cada línia a causa de la pèrdua del suport. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

1

1315 OCTUBRE [2]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA ENGRÀCIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 4r.

Sancta Gratia [co]

Eadem die et anno, antedictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam de Sancta Gracia et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod [Cor]pus Domini stat sine clave.

Super aliis recepi[t] testes silicet Petrum Vitale et Perixol de Claverol, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita¹ capellani responderunt quod tenet publice concubinam in domo set credunt quod non habet rem cum ipsa nec audiverunt dici a predicto capellano, et dicit missam cum filio suo solus et non tenet alium scolarem preter filium suum.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Et dictus visitator man[da]vit predicto capellano ut hinc ad festum sancti Luce proximum compareat coram disc[reto] Andrea Amati recepturus et conventurus cum ipso de predictis crimi(ni)bus, alias ex tunc.

Debet pro procuratione XXV solidos. Item pro concubinato xv solidos. Solvit Andree.

1. *Segueix* parrochianorum *ratllat*.

2

1315 OCTUBRE [2]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE GURP DE LA CONCA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 4r.

Gurp

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Gurp et non invenit ibi capellanum nec aliquem parrochianum cum quibus posset facere inquisitionem et dimisit inter corporalia quandam literam in qua mandabat sibi ut hinc

ad festum Omnium Sanctorum solvat pro procuratione venerabili Andree Amati XXV solidos, alias ex tunc.

Debet XXII solidos. Solvit Andree.

3

1315 OCTUBRE [2]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL D'ARRÒS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 4r.

[Arròss]

[Eadem die] et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Michaelis d'Arròss et [invenit eccles]iam competenter paratam secundum facultatem ecclesie.

Super aliis recepit testes [silicet ...] de Fox et Petrum Iohannis, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super [servicio ecclesie] responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod bene vivit.

[Interrogati de vita par]rocchianorum responderunt in omnibus bene esse.

4

1315 OCTUBRE [2]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'EROLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 4v.

Eroles

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit Sancte Marie d'Eroles (et) invenit ecclesiam minus bene paratam cum Corpus Domini et Sanctum Crisma sine clave.

Super aliis recepit testes silicet Iacobum Ross et Guillelmum Montaner, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod male fit una cum Roggerio d'Eroles, domino ipsius loci, quia capellanus est insuficiens omnino cum habeat infirmitatem caducam et ipse capellanus non tenet scolarem, et celebrat excommunicatus bene sunt duo anni elapsi et etiam in ecclesiam interdicta.

Interrogati de vita capellani responderunt quod facit et fecit instrumenta falsa et specialiter fecit ipse capellanus quoddam instrumentum debitorium rectori de Gavet et assignavit sibi fideiussores Petrum Montaner et Arnaldum de Muntsequiu, dicte ecclesie parrochianos, et hoc fecit sine consensu et voluntate predictorum et etiam non vocati ut sibi facerent fideiussionem. Est penitus ignorans nec facit servicium ut deberet. Dimisit etiam ipse capellanus destrui domos penitus ecclesie.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse. Dixerunt etiam quod capellanus nescit facere instrumenta immo recepit dicta

instrumenta solummodo in palma non inscriptis et postmodum in capite VIII° dierum¹ dicit capellano de Gulp faciatis tale instrumentum talium de quo multum conqueruntur parrochiani cum multa mala ex hoc venire aliquibus de dicta parrochia quia capellano non redunt ad memoriam sicut fuit conventum.

Debet XXXV solidos.

1. *Segueix dixit ratllat.*

5

1315 OCTUBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE TENDRUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 5r.

Tenruyl

Anno quo supra, v^o nonas octobris, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Tranruyl et invenit eam competenter paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Arnaldum Colom et Arnaldum de la Pena, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non moratur ibi nec tenetur ibi hospitalitas.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod Bernardus Guila, nunc vicarius, tenet, ut dicitur, concubinam apud Talarn ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum predicto vicario dixerunt omne bonum.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario ut hinc ad festum sancti Luce satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos. Solvit XX solidos Andree.

6

1315 OCTUBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CLARET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 5r.

Claret

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de Claret et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testibus receptis tam super vita capellani, servicio ecclesie quam vita parrochianorum,¹ invenit omne bonum.

Debet [XII]² solidos solituros in festo Omnium Sanctorum, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XII solidos. Solvit Andree.

1. *Segueix de ratllat.* — 2. *Corregeix XXXV ratllat.*

7

1315 OCTUBRE 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE VILAMITJANA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 5r.***Vilamiyana**¹

Anno quo supra, IIII° nonas octobris, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de Villa Mediana et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis [non] recepit testes² cum non sint.

Et dimisit quandam literam scolari ut hinc ad festum sancti Luce proximum solvat pro procuracionibus IIII^{or} annorum preteritorum octuaginta solidos iaccenses, alias ex tunc ut ex nunc monitione permissa et termino pro tribus edictis et peremptorio assignato cum sit periculum in mora, subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et in persona ipsius capellani excomunicacionis sententia fulmigavit.

1. A la línia superior nihil. — 2. Segueix silicet ratllat.

8

1315 OCTUBRE 4

VISITA AL PRIORAT DE SANT JOAN DE PALAU DE NOGUERA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 5r.***[Palacio]**

[Eadem] die et anno, predictus visitator, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti [Iohanni] de Palacio et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit Petrum de Sancti [...] et Guillelmum de Sancto Fructuosio, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati [super servicio] ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene [vivit.]

[Interrogati de] vita parrochianorum responderunt una cum vicario quia ecclesia predicta est [...] de Substerra. In omnibus bene esse.

9

1315 OCTUBRE 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ALTA-RIBA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 5v.***Alta-riba**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Martini de Alta-riba et invenit ipsam minus bene paratam.

Super aliis non potuit inquirere plene cum non essent parrochiani, set recepit in testem capellanum ipsius ecclesie, qui iuratus et interrogatus super omnibus articulis respondit in omnibus bene tam in servicio ecclesie, vita sua quam vita parrochianorum excepto quod dicit missam quandoque cum filio suo.

Debet XII solidos. Solvit Andree.

10

1315 OCTUBRE 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CELLERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 5v.

Selers

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam de Selers et invenit eam minus bene paratam.

Non invenit ibi capellanum immo iverat celebratum apud ecclesiam de la Gardia interdictam per dominos archiepiscopum Terrachone et episcopum Urgellensem. Et parrochiani aliqui vocati noluerunt facere testimonium.

Et dictus visitator dimisit inter corporalia quandam literam in qua mandabat capellano ut hinc ad festum sancti Luce proximum solvat pro procuracione vicario Trempi XII solidos alias ex tunc ut ex nunc *et cetera*.

Debet XII solidos. Solvit XI solidos Andree.

11

1315 OCTUBRE 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LA SARGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 5v.

ça Sarga

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de la Sarga et invenit ecclesiam minus bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Ferrarium Malauti, presbiterum, et Petrum Malautí, dicte ecclesie parrochianum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod fit minus bene cum debeant esse duo presbiteri et modo non moratur nisi unus.

Interrogati de vita vicarii, cum rector non moratur ibi, responderunt quod bene vivit. Item² de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Debet LXX solidos. Item XII denarios pro quadam litera. Solvit Andree.

1. A la línia superior Çagar ratllat. — 2. En lloc de Interrogati.

12

1315 OCTUBRE 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE GIRBETA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 5v-6r.***Girvita**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit [ecclesiam] Sancti Michaelis de Girveta et invenit ecclesiam competen[ter paratam.

Super aliis] recepit testes silicet Petrum Maxó et Bernardum de la Selva, dicte par[rochianos ecclesie qui iurati et] interrogati super servicio ecclesie responderunt quod fit minus bene [...] presbiteri et rector assidue non tenet nec providet [...].

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet [...]. Item Bernardus¹ de la [...], presbiter, qui nunc moratur cum Acard[...] concubinam in dicto loco.

Interrogati de vita clericorum [...] || subiectorum ecclesie predicte tenet publice concubinas. Item Guillelmus, capellanus de Castro Novo, tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt quod sunt multi² qui³ mutant ad usuras. In aliis responderunt in omnibus bene esse.

Fuit citatus literatorie predictus Guillelmus capellanus per capellanum de Collibus.

Debet XLV solidos.

1. *Un signe crida a una anotació al marge esquerre: Debet x solidos pro concubinato. — 2. Segueix quod ratllat. — 3. Segueix [...] ratllat.*

13

1315 OCTUBRE 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MONTANYANA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 5v-6r.***Muntayana**

Anno quo supra, III° nonas octobris, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de Muntayana, autoritate qua fungitur, et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit silicet Guillelmum de Collibus, Alegretum de Apilia, Bernardum de Lobera et Raymundum de Sanctas Masses, presbiteros, cum non posset habere laycos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector de Collibus, qui vocatur Raymundus de Roda, tenuit¹ quandam parrochianam suam Anglesiam, filiam Salvatoris de n-Astruch, consanguiniam suam ut dicitur que erat in III° gradum cum ipso publice concubinam. Et cum dicta mulier esset pregnans et infirmaretur dixit antedicto capellano ut faceret venire sibi confessorem et ipse dixit quod non oportebat set ipse confiteretur eam et sic mortua fuit sine confessione et Corporis Domini

receptione et de hoc est fama publica in loco de Muntayana. Item dixerunt quod Guillelmus de Sancto Petro, Petrus Arnaldi d-en Prulans et Dominicus de Falç, presbiteri, tenent publice concubinas set credunt quod habent absolutionem ab officiali domini episcopi cum audivissent quod visitator domini archiepiscopi debebat venire.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit predictis presbiteris concubinariis ut hinc ad festum Omnium Sanctorum proximum compareant coram venerabili Andrea Amati, vicario Trempi, composituri cum ipso de ipsorum concubinato² secundum constitutiones ecclesie Urgellensis vel alias, excusaturi secundum quod iura dicunt in posse dicti Andree Amati quem terminum eisdem pro primo, secundo, tercio ac perhemptorio asignamus cum sit periculum ipsorum animabus alias extu(n)c ut ex nunc, ex nunc ut ex tunc ipsos in hiis scriptis excomunicacionis sententia innodavit vel quemlibet ipsorum qui in predictis [...]ligens fuerit³ adimpelere quod mandatur.

Debet VI libras et media barchinonenses. Solvit Andree LXXX solidos.

1. Al text tenit. — 2. Segueix sc ratllat. — 3. Segueix am ratllat.

14

1315 OCTUBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE COLLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 6v.

Colls [co]

Anno quo supra, II nonas octobris, dictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Petri de Collibus et invenit eam in omnibus minus bene paratam: Corpus Domini sine clave, fontes immundas.

Super aliis recepit testes videlicet Guillelmum Gili et Bonetum de Colle, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod fit competenter excepto quod est capellanus vagabundus et moratur cotidie in Muntayana.

Interrogati de vita capellani responderunt quod non sunt III epdomade transacte quod fuit quedam mulier¹ mortua inconfessa et sine Corporis Domini receptione cum esset publice concubina² ipsius capellani et erat cum eo in III° vel IIII° gradu et hoc est fama publica in dicta parrochia et in loco de Muntayana et aliis locis convicinis. Vocabatur dicta mulier Anglesia, filia Salvatoris de Colle, et erat dicta Anglesia parrochiana antedicti capellani. Et sunt multum tristes parrochiani cum dicta mulier sit mortua inconfessa et quod fieret per dictum capellanum rem detestabilem [celus]. Et pater³ ipsius mulieris etiam conquestus fuit de dicto capellano cum ipsa abstraxisset aliqua utensilia de domo patris que tenet occupata ipse capellanus et suplicavit dicto visitatori ut sibi faceret restitui antedicta utensilia et valent bene XL solidos.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene.

Postmodum fuit citatus dictus capellanus per antedictum fratrem Iohannem, qui interrogatus super predictis dixit ut proximi testi excepto quod dixit quod postea quam audivit quod dicta mulier erat cum ipso in gradu consanguinitatis non congnoxit eam

carnaliter set tenuit ipsam in sua domo et dixit etiam quod confessus fuit eam quando vidit ipsam in articulo mortis.

Et dictus frater Iohannes cum non haberet in promptu qualiter erat procedendum contra dictum capellanum nec plene deliberaverat, mandavit ipsi ut hinc in crastinum festi Simonis et Iude proximi compareat in villa Trempi coram venerabili Andrea Amati, vicario Trempi gerente vices venerabile Galcerandi ça Costa, visitatoris domini archiepiscopi Terrachone in diocese Urgellense, recepturus ab ipso Andrea⁴ de suis ineritis ut ius et iusticia sua debunt et sua culpa requirit quem terminum *et cetera* alias ex tunc. Monitione promissa in hiis scriptis antedictum capellanum excomunicacionis sententia innodavit et nisi solverit sibi [...] ratione visitationis dictam ecclesia, ecclesiastico⁵ (interdicto) subposuit [...].

Solvit inter omnia LXXV solidos Andree.

1. mulier *corregeix* muliere. — 2. concubina *corregeix* concubinam. — 3. *Al text* perater. — 4. *Segueix* pro *ratllat*. — 5. *Segueix* subp *ratllat*.

15

1315 OCTUBRE 6

VISITA A LA PABORDIA I L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE TERCUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 7r.

Torcuyl

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam seu monasterium Sancti Petri de Torcuyl et invenit monasterium bene paratum.

Et receptis testibus super omnibus articulis tam in servicio ecclesie, quam vita prepositus et clericorum et etiam parrochianorum, invenit laudabile testimonium.

Solvit nobis pro IIII^{or} annis C solidos.

16

1315 OCTUBRE 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ARENY DE NOGUERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 7r.

Areny

Anno quo supra, nonas octobris, predictus¹ frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Martini d'Areny et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Raymundum² d'Areny, Benetum d'Areny, Arnaldum d'Aguilar, en Monçí d'Areny, n-Algarre et Petrum Maça et plures alios,³ dicte ecclesie

parrocchianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto in ecclesia Sancti Romani.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod non tenetur hospitalitas in abbacia sive in domo capellani.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod predictus Raymundus d·Areny, uxoratus, tenet publice concubinam.

Debet VI libras et mediam barchinonenses solituras ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet VI libras et mediam barchinonenses. Solvit Andree.

1. *Segueix [...]* ratllat. — 2. *Segueix d-en sense cancel·lar.* — 3. *Al text aliios.*

17

1315 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTERNER DE NOALS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 7r.

Castellner

Anno quo supra, VIII° idus octobris, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Marie de la Ribera de Castellner et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis non potuit plene inquirere.

Debet X solidos et anni preteriti XIII solidos. Aliud fuit dimissum propter grandinem.

Debet X solidos.

18

1315 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE NOALS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 7r-7v.

[Noals]

[Eadem] die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Marie [de Noals et] invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit silicet Burdum de Sancto Genisio [et ...] de Sancto Genisio, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie [responderunt quod] bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochia[norum responderun]t quod Bernardus Ferrarii, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Sançam. Item Berengarius Frexe [tenet pu]blice concubinam nomine Berengariam Torreçana. Dixerunt quod Arnaldus de lo

Bigó [mutuat a]d usuras publice¹ et mutuat IIII^{or} denarios pro v^e. Item dixerunt quod [...]at, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Arsendem d-Eçcaner.

Et dictus [...] ipsum capellanum rebellem et quod non solverit procuracionem anni preteriti || [m]andavit omnibus clericis convicinis ut ipsum in eorum ecclesiis publice excommunicatum nunciarent et eius ecclesiam interdictam et faciant eum vicari ab aliis ut excommunicatum.

Debet VIII solidos et XII anni preteriti. Aliud fuit sibi dimissum propter grandinem.

1. *Segueix concubinam ratllat.*

19

1315 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE SENYIU O DE VALLSENYIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 7v.

Valseniu

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Petri de Valseniu et invenit eam minus bene paratam.

Super aliis testes recepit silicet Martinum¹ de Ribera et Guillelmum de Gavaret qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod non fit bene cum debent esse duo presbiteri et modo non moratur nisi duo set dicunt quod fit propter grandinem.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt excepto capellano quod est homo male vite, ut dicitur.

Interrogati² de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene.

Et dictus visitator, audita infamia creb(r)a de Petro de Palacio, rectore ipsius ecclesie, mandavit sibi sub pena beneficii et officii ut in crastinum Simonis et Iude proximum compareat in villa Trempi coram venerabili Andrea Amati, vicario ipsius loci, responsurus super hiis que fuerunt denunciata contra eum et nichilominus satisfactorius de procuracione debita ratione visitationis in dicta sua ecclesia impense alias ex tunc procederet contra eum ad privationem beneficiorum ut ius et iusticia sua debunt.

1. *Al text Martinus.* — 2. *Interrogati repetit.*

20

1315 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CASTANESA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 7v.

Castanera

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Martini de Castanera et invenit eam bene paratam.

Super aliis testibus receptis videlicet Bernardo Sanç et capellano ipsius ecclesie invenit omne bonum.

Debet XXV solidos. Solvit XV solidos.

21

1315 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS DE BIBILS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 7v.

Bevils

Eadem die et anno, dictus visitator fecit visitari ecclesiam [de Bibils per capellanum] de Castelner et invenit omne bonum secundum facultates e[cclesie].

Solvit v° solidos nobis.

22

1315 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT LLOP D'ESCANÉ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 8r.

Escaner

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam d'Eçcaner et ipsam invenit in omnibus male paratam cum sit pauperrima.

Super aliis invenit omne bonum.

Debet VIII solidos et IIII solidos anni preteriti.

Debet VIII solidos.

23

1315 OCTUBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE SARROQUETA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 8r.

ça Rocha

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam de ça Rocha et invenit omne bonum tam intus quam extra secundum facultates ecclesie, tam in vita capellani quam parrocchianorum.

Debet X solidos et XVI solidos anni preteriti. Aliud fuit sibi dimissum propter grandinem.

Debet X solidos.

24

1315 OCTUBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE CÉRVOLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 8r.

Sérvoles [co]

Anno quo supra, VI° idus octobris, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam de Sérvoles et invenit ecclesiam minus bene paratam: Corpus Domini et Sanctum Crisma sine clave, fontes discohopertas, festimenta¹ immunda, libros deligatos et altare inmundum.

Super aliis testes recepit silicet Berengarium de Burget et Guillelmum d'Espluga qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod sit competenter.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod Bernardus Scrivà, rector ipsius ecclesie, tenet publice concubinam ex qua habet prolem. Item Raymundus d'Ortoneda, rector d'Ariyà, tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Solvit non pro toto mihi Guillelmo d'Avenchó XV solidos IIII^{or} et obolo iaccenses et II solidos barchinonenses.

1. *En lloc de vestimenta.*

25

1315 OCTUBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE PERABRUNA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 8r.

Perabruna

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Perabruna et invenit ipsam minus bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Arnaldum de Clusa, cum non posset habere plures, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus¹ de vita capellani² dixit quod filius suus mutuat ad usuram et credit [quod mu]tuat de bonis ipsius capellani.

Interrogati de vita parrochianorum dixit omne bonum.

Debet XVIII solidos [...].

1. *Segueix de vita parrochianorum ratllat.* — 2. *Segueix responderunt ratllat.*

26

1315 OCTUBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE SENTERADA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 8r.**[Sancta Arada]**

[Eadem die] et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de Sancta Arada et [invenit ips]am minus bene paratam, Corpus Domini et Sanctum Crisma sine clave, fontes dischoper[tas].

[Super aliis] testibus receptis invenit omne bonum.

27

1315 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LA BASTIDA DE BELLERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 8v.**ça Bastida¹**

A[nn]o quo supra, v^o idus octobris, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani de la Bastida et invenit eam in omnibus male paratam cum sit locus pauperrimus.

Super aliis testes non potuit recipere cum non posset inquirere, cum parrochiani vocati nolent venire.

Et dictus visitator mandavit² rectori ipsius ecclesie ut hinc ad festum Omnium Sanctorum proximum satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione anni presentis et preteriti alias ex tunc *et cetera*.

Debet XX solidos.

1. A la línia superior ça Rocha ratllat. — 2. Segueix Ferrario d'Ordey medio ratllat.

28

1315 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA D'ERDO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 8v.**Sancta Columba**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Columbe et invenit eam minus bene paratam.

Super aliis non potuit invenire parrochianos nec invenit ibi capellanum cum quibus posset inquirere.

Et mandavit capellano de Buyre ut dicat predicto capellano ut hinc ad festum Omnium Sanctorum proximum satisfiat de procurationibus anni presentis et duorum preteritorum alias ex tunc *et cetera*.

Debet XX solidos.

29

1315 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE SARROCA DE BELLERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 8v.

ça Rocha

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam de ça Rocha de Belera et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum.

Et dictus visitator mandavit Ferrario d'Ordey, medio rectore ipsius ecclesie, ut hinc ad festum Omnium Sanctorum satisfiat de procurationibus anni presentis et preteriti alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXVI solidos.

30

1315 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LARÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 8v.

Alareny¹ [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de² [Alereny] et invenit eam competenter paratam secundum facultatem ecclesie et modum terre.

Super aliis testes recepit videlicet Guillelmum Maça, Raymundum de Guillelmo Raymundi et Bernardo de la Tor, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit excepto quod capellanus debet tenere unam lampadem quam non tenet.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano dixerunt in omnibus [bene esse].

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut hinc ad fest[um Omnium Sanctorum] proximum satisfiat de procuratione et conveniat de³ [... alias] ex tunc *et cetera*.

Debet L solidos.

1. A la línia superior Buyre ratllat. — 2. Segueix Buyre ratllat. — 3. Segueix procuratio ratllat.

31

1315 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'AVELLANOS.

Avelanes

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de ça Velanes et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie quam vita parrochianorum et clericorum.

Et dictus visitator mandavit Guillelmo de Ribera, rectori ecclesie predictae, ut hinc ad festum Omnium Sanctorum proximum satisfaciatur de procuracionibus anni presentis et preteriti II solidos III denarios alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos.

32

1315 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE CASTELLVELL DE BELLERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 9r.

Castellviyl [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini deç Castellviyl¹ et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes silicet Guillelmum Calbet et Bernardum de la Fexa, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod capellanus est vagabundus et non facit servicium assidue.

Interrogati de vita capellani responderunt quod capellanus tenet publice concubinam set modo ambo rixati sunt et est unus mensis elapsus quod dicta concubina² non fuit cum dicto capellano.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXIII solidos.

1. *Al text Castellyl.* — 2. *concubina corregeix concubinam.*

33

1315 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CORNELI DE BUIRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 9r.

Buyre

Eadem die et anno, predictus visitator volens accedere ad ecclesiam de Buyre fuit sibi dictum quod non erat capellanus nec morabatur ibi.

Et mandavit capellano de Castellviyl ut visitaret pro ipso dictam ecclesiam et quod mandaret sibi ut hinc ad festum Omnium Sanctorum satisfaciatur de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet VIII solidos.

34

1315 OCTUBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CASTELLNOU D'AVELLANOS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 9r.

[Caste]ll[no]vo

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Petri de Castellnou et, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie et vita ca[pellani] ac etiam parrochianorum, excepto quod capellanus cantat excommunicatus bene sunt duo [anni elap]si.

Et dictus visitator mandavit predicto capellano ut hinc ad festum [Omnium Sanc]torum proximum satisfaciatur de procurationibus anni presentis et duorum annorum [preteritorum] alias ex tunc cum sit terminus sibi pro perhemptorio assignatus¹ sibi in hiis [scriptis ... dictu]m capellanum excommunicacionis sententia innodavit et dictam ecclesiam ecclesiastico (interdicto) subpo[suit ...].

1. assignatus *corregeix* assignavit.

35

1315 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA LLOGAIA D'ESTAVILL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 9v.

Estaviyl [co]

Anno quo supra IIII° idus octobris predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Locaye d'Estavyll et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod Corpus Domini et Sanctum Crisma non tenetur sub clave.

Super aliis testes recepit silicet Berengarium Maça, Raymundum Gibert et Bernardum de Palau, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod sit bene.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet in domo quandam mulierem ex qua habet prolem et dicit missam cum filio suo de quo multum conqueruntur parrochiani cum non debeat feri.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

Debet XV solidos.

36

1315 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ANTIST.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 9v.

Antist [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani d·Antist et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit silicet Petrum d·Alerén, Salvatorem et Bernardum de la Badia, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio¹ ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod nihil sciunt de vita sua cum sit novus in ipsa ecclesia, set dicitur quod tenet concubinam apud Galiners, ibi fuerit longo tempore.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Petrus Roval tenet publice concubinam nomine Guillelmam de Grememet. In aliis dixerunt omne bonum.

Et dictus visitator mandavit rectori d·Estavyl, gerenti vices rectoris ipsius ecclesie, ut sibi dicat quod hinc ad festum Omnium Sanctorum proximum solvat procuraciones anni presentis et preteriti et etiam solvat II solidos qui remanserunt ad solvendum de anno primo quo ad nos alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos.

1. servicio *corregeix* serviunt.

37

1315 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OVEIX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 9v.

Ovex

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie d·[Ovex et] invenit ecclesiam minus bene paratam, Corpus Domini sine clave [...] perhibere testimonium.

Et dictus visitator atendens malicia[m ...]¹ omne subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto et [...]vit Guillelmo Palera, presbitero, gerenti vices dicti rectori,

[ut hinc ad festum Omnium] Sanctorum satisfaciat de procurationibus anni presentis et preteriti [...] III qui remanserunt ad solvendum alias ex tunc, autoritate [qua fungitur, ...].

Debet XXXV solidos.

1. *Segueix ome ratllat.*

38

1315 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ASTELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 10r.

Astell [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree d-Astell et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis testes recepit silicet Iachobum Oliver et Bernardum de Munt-ross, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Debet XXXV solidos.

39

1315 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CASTELL-ESTAÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 10r.

Castellastohon

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam de Castellastohon et, testibus receptis,¹ invenit omne bonum tam in servicio ecclesie, vita capellani quam parrochianorum omne bonum.

Debet XII solidos.

1. *En lloc de receptis.*

40

1315 OCTUBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ D'ESPUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 10r.**Pug de Capdela** [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Podio Capdele et invenit ipsam bene paratam.

Super aliis testes recepit silicet Guillelmum Ermengou et Bernardum Astell, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit secundum consuetudinem terre cum sit ecclesiam vicinale.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod Raymundus de Soldevila, nunc vicarius, tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Debet XV solidos. Solvit XII solidos Andree.

41

1315 OCTUBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE CABDELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 10r.**[Capdela]** [co]

Anno quo supra, III° idus octobris, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit [ecclesiam] Sancti Vincencii de Capdela et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis [testes recepit] silicet Berengarium de Buyre et Bernardum Baiuli, dicte ecclesie parrochianos, qui, iurati [et interrogati super] servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt [quod ...] Ramon, Raymundus Do, filius de n-Alegret, et Iacobus de Saurí et Guillelmus Bernardi tenent [...] concubinas.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario respon[derunt in omnibus] bene esse excepto quod dicitur quod est [quedam]¹ matrimonia² celebratum³ [...]atrem Iacobum de Pratis, predicatorem, quod est positum in III° et IIII° gradu [...] et Mariam, filiam d-Alegret, et Guillelmum Peger et filiam Raymundi [...].

1. *Corregeix* quoddam *ratllat*. — 2. matrimonia *corregeix* matrimonium. — 3. *En lloc de* celebrata.

42

1315 OCTUBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BALLMOLL O DE LA TORRE DE CABDELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 10v.**Bahamol**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Bahamol et invenit ipsam in omnibus male paratam, excepto de libris.

Non invenit ibi rectorem nec aliquem immo invenit ipsam desertam ex toto, et capellanus quando scivit quod¹ dictus visitator veniebat abscondit se. Est homo male vite penitus et de hoc est fama publica per totam terram. Celebrat excommunicatus bene² sunt IIII^{or} anni elapsi et [est] excommunicatus per decimam non solutam per visitatorem domini archiepiscopi per dominum episcopum Urgellensem.

Et dictus visitator recepit in solutione annorum³ preteritorum, non tamen pro toto, unam vacam pro XLV solidos.

Debet LV solidos.

Solvit XLV solidos in quadam vacca, sed non habui(t) nisi XXX solidos.⁴1. *Segueix rector dictus ratllat.* — 2. *Segueix f ratllat.* — 3. *Al text anno.* — 4. *Anotat la part superior del foli.*

43

1315 OCTUBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MONT-ROS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 10v.**Munt-ross**

Anno quo supra, II idus octobris, dictus frater Iohannes visitavit ecclesiam (Sancte Marie de Munt-ross et invenit ecclesiam) competenter paratam.

Super aliis testes recepit silicet Guillelmum Barbay et Bernardum de Molines, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Bernardus Saurí,¹ presbiter, tenet publice concubinam maritatam ex qua habet prolem. Item Petrus Andree, presbiter, tenet publice concubinam. Item dixerunt (quod) en Daviu² et Petrus de Palacio, presbiteri, ludunt publice ad taxillos.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Ferrarius de Mal[...] tenet publice concubinam. In aliis dixerunt omne bonum.

Et d[ictus visitator mandavit] ipsi rectori ut hinc ad festum Sancti Martini proximum satisf[aciat de procuracionibus anni] presentis et preteriti et tercii quo ad nos venerabili Galcerando çà Co[sta ...] alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLVI solidos. Solvit XX solidos Andree.

1. *Segueix et P ratllat.* — 2. *Una crida porta a una anotació al marge esquerre que diu Debet III solidos.*

44

1315 OCTUBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE GRAMENET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 11r.

Gremanet

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Gremanet et invenit ipsam bene paratam.

Super aliis recepit in testem capellanum de Baranuyl qui iurati et interrogati super omnibus articulis dixit omne bonum excepto quod capellanus consuevit tenere concubinam set modo rixati sunt¹ ambo et non moratur cum dicto capellano a festo Pentecostes citra.

Debet XV solidos. Solvit XIII solidos Andree.

1. *Segueix abo ratllat.*

45

1315 OCTUBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE BERANUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 11r.

Baranuyl¹

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de Baranuyl et, testibus receptis, tam in servicio ecclesie, vita capellani quam parrochianorum (invenit) omne bonum.

Debet XII solidos.

1. *A la línia superior Barany ratllat.*

Deganat de Montenartró, any 1314

1

1314 OCTUBRE 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ARBOLÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 15v.

Erboló [co]

Anno quo supra, [VI kalendas novembris], predictus Nicholaus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam [Sancte] Marie de Erboló et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum de Calp et Iacobum Martini, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Petrus Alater tenet publice concubinam set modo non moratur in dicto loco cum sit pauperima et vadit, ut dicitur, ostiatim.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Nicholaus mandavit capellano ipsius ecclesie ut hinc ad diem mercuri proximam conveniat secum de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

2

1314 OCTUBRE 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARÇAL D'ESTAC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 15v.

Estach [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Martialis d'Estach et invenit ecclesiam non bene paratam, fontes discohopertas et pannos immundos.

Super aliis articulis recepit testes silicet Iacobum Çaldua et Guillelmum de Maça qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet concubinam apud Rialp.¹ Item Bernardus de Area tenet similiter concubinam ex qua habet prolem et mutuat bladum ad usuras, ita quod mutuat dictum bladum sicut valebat ad mayus precium hinc ad messes. Item dixerunt quod Iacobus Vitale qui moratur apud Sanctam Mariam de Pug Rog celebrat missam cum filio suo et celebrat in sententia excomunicacionis.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

1. *Segueix et ratllat.*

3

1314 OCTUBRE 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MENCUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 18r.**Muncuy** [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Marie de Muncuy et non potuit personaliter accedere ad ipsam ecclesiam, set fecit ad se vocari vicarium ipsius ecclesie quia rector, qui vocatur Guillelmus Móra, non moratur ibi cum exiverit de parrocchia sua propter adulterium quod comisit cum quadam muliere, parrocchiana eiusdem, que vocatur Maria, filia Berengarii, baiuli d·Estach, et ipsam inde abstraxit, itaquod propter dictum adulterium ubi ipsius comisit adulterium cum quadam alia muliere et moratur in Plana de Guissona, apud Belveher. Qui vicarius comparuit coram dicto Nicholao et iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita eiusdem dixit quod bene vivit.

Interrogatus de vita parrochianorum dixit omne bonum esse.

Et dictus Nicholaus mandavit predictis clericis ut supra dicitur *et cetera*.

4

1314 OCTUBRE 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE LLARVÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 18r.**Lartvén** [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Columbe de Lartvén et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis, in deffectum parrochianorum, in testem recepit capellanum ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita clericorum respondit quod ipse et Raymundus de Muntardit tenent publice¹ concubinas.

Interrogatus de vita parrochianorum respondit in omnibus bene.

Et dictus Nicholaus mandavit rectori ut supra mandavit capellano de Erboló alias ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix concubinam ratllat.*

5

1314 OCTUBRE 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE MONTARDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 18r.

Muntardit [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Cicilie de Muntardit et invenit bene ecclesiam paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit¹ quod capellanus tenet apud Sort publice concubinam ex qua habet prolem par(v)ulinam que nata fuit anno presenti.

Interrogati de vita parrochianorum, responderunt in omnibus bene.

Et dictus Nicholaus mandavit rectori ut supra alias ex tunc.

1. *Segueix ecc ratllat.*

6

1314 OCTUBRE 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ENVINY.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 18v.

Envey [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie d-Envey et invenit ecclesiam in omnibus bene paratam.

Super aliis testes (recepit) silicet Michaellem Exut, Bernardum Talada, Bernardum Macip et Bernardum Daytés, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit¹ excepto quod capellanus non surgit debita hora ad matutinos et etiam² [cantat] aliam ecclesiam³ in diebus die lune et dimitit suam matricem ecclesiam.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam et iurat cotidie per Corpus Domini Iesu Christi et etiam indicit festa suis parrochianis et ipse negotiatur in illis festis et mutuat super terras et vineas ad usuras et facit sepissime contractus usurarios, dicens quod concubina eiusdem facit. Item dixerunt quod [Arnaldus] de la [Font],⁴ presbiter, tenet concubinam publice.

Interrogati de vita parrochianorum una cum Arnaldo de la Font, presbitero predicto, responderunt quod Petrus de Castelló, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Er. d-Archalís. Item Bernardus de Calíc, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Galinam, maritatam. Item Petrus de Muntardit tenet publice concubinam maritatam nomine Elicendam de Torala. Item Saurina, soror baiuli maritata, cognoscitur carnaliter a Iacobus d-Altron. Super aliis responderunt in omnibus bene esse.

Et dictos Nicholaus mandavit rectori et dicto presbitero ut supra alias ex tunc.

1. *Segueix interrogati ratllat.* — 2. *Segueix tenet ratllat.* — 3. *Segueix ad cantandum ratllat.* — 4. *Corregeix Vila ratllat.*

7

1314 OCTUBRE 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE PUJALT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 18v.

Pug Alt

Anno qua supra, IIII⁰¹ kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Pug Alt et non potuit intrare ecclesiam quia non erat ibi capellanus nec eius locum tenens, set recepit testes silicet Petrum Noguera, Raymundum d·Aléss, Guillelmum Galí, Bernardum d·Anx qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit quia rector non moratur ibi nec ille qui tenet suum locum non moratur ibi continue immo moratur apud Vilamflor ubi habet laborationes.

Interrogati de vita parrochianorum² responderunt quod rector bene vivit set Raymundus de Muntcuy, qui tenet ecclesiam, tenet in dicto loco de Vilamflor³ publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt (quod) Bartholomeus de Sauri non moratur cum uxore sua. In aliis⁴ responderunt bene.

Et dictus Nicholaus dimisit in mandatis capellano ut supra alias ex tunc.

1. *Segueix nonas ratllat.* — 2. *En lloc de clericorum.* — 3. *Segueix tenet sense cancel·lar.* — 4. *Segueix dix sense cancel·lar.*

8

1314 OCTUBRE 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OLP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 19r.

Olp

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie d·Olp et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit, quibus receptis, iurati et interrogati dixerunt quod servicium bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano (quod) Guillelmus Esquerre, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Asturgam. Item Petrus Sibilda, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Mariam Guera. Item Raymundus d·Oveix tenet concubinam nomine Burguesam, maritatam. Item dixerunt quod Beronet mutuat ad usuras.

Et dictus Nicholaus mandavit dicto rectori ut supra alias ex tunc *et cetera*.

9

1314 OCTUBRE 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE MURI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 19r.

Muri

Eadem die et anno, dictus Nicholaus volens visitare ecclesiam de Muri et fuit dictum sibi quod non erat capellanus nec aliquis parrochianus et fecit inquisitionem in ecclesia d·Olp per testes predictos receptos in dicta ecclesia d·Olp qui iurati et interrogati dixerunt tam de populo quam de clerico omne bonum.

Et dictus Nicholaus mandavit rectori d·Olp ex parte sua citet capellanum antedictae ecclesie ut in crastinum compareat coram ipso in villa de Sort compositurus cum ipso de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

10

1314 OCTUBRE 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LLESSUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 19r.

Laçuy [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Petri de Laçuy et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum d·Aleger et Raymundo Ferrarii qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod Guillelmus Blanch, Vital Ferrarii et Bernardus de Ponte, [presbiteri], tenent concubinas publice.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellanis responderunt in omnibus bene.

11

1314 OCTUBRE 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VÍCTOR DE SAURÍ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 19v.

Saurí

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Victoris de Saurí et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes, in deffectum parrochianorum, clericos eiusdem ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Bernardus de Veta, vicarius, et Vitalis de Maus, tenent publice concubinas.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus Nicholaus mandavit ut supra alias ex tunc *et cetera*.

12

1314 OCTUBRE 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ D'ALTRON.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 19v.**Altron**

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini d-Eltron et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Iacobus de Maça et Guillelmus d-en Guiu qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod rector tenet publice concubinam maritatam et eius parrochianam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Iacobus Guiu, uxoratus, tenet publice concubinam et mutuat publice ad usuras. In aliis dixerunt bene.

Et dictus Nicholaus mandavit ut supra alias ex tunc *et cetera*.

13

1314 OCTUBRE 29

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CAREGUE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 19v-20r.**Carega**

Eadem¹ die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Carega et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, recepit testes, videlicet, Vitalem Ermengou (et ... de) Carega² qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Bernardus Boneti, uxoratus, tenet concubinam Arssendem Ferrer. Item Martinus Guialart, uxoratus, tenet publice concubinam Guillelmam d-Escort. || Super aliis dixerunt in omnibus bene.

Et dictus Nicholaus mandavit rectori ipsius ecclesie ut supra alias ex tunc *et cetera*.

1. A la línia superior Anno quo supra III° ratllat. — 2. Sembla que haver-se oblidat el nom del segon testimoni.

14

1314 OCTUBRE 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE SURP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 20r.

Surp

Anno quo supra, III° kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Surp et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis¹ recepit testes silicet Petrum de Aragay, Tamerit de Surp et Petrum d-Aran qui iurati et interrogati super omnibus articulis responderunt in omnibus bene, excepto quod Petrus Colombarii tenet publice concubinam.

Et dictus Nicholaus mandavit ut supra alias ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix responde ratllat.*

15

1314 OCTUBRE 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE SORRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 20r.

Sorra

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Sorra et invenit bene ecclesiam paratam.

Super aliis, testibus receptis tam in populo quam in clero, invenit omne bonum.

Et dictus Nicholaus mandavit ut supra alias ex tunc *et cetera*.

16

1314 OCTUBRE 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ALÉS, PRECEDENT DE LA BASTIDA DE SORT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 20r.

Aléss

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Martini d-Aléss et invenit ecclesiam non bene paratam.

Super aliis articulis, testibus receptis, invenit quod rector tenet publice concubinam ex qua habet prolem. Super aliis responderunt in omnibus bene.

Et dictus Nicholaus non invenit ibi capellanum seu rectorem et ita non potuit ipsam ecclesiam taxare, credens quod inveniret apud Sort ipsum capellanum.

17

1314 OCTUBRE 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE RIALP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 20v.

Rialp

Anno quo supra, II kalendas novembris, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Rialp et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum d'Olp et Iohannem de n·Arnau qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum priore sive rectore responderunt in omnibus bene esse.

18

1314 OCTUBRE 31

VISITA AL MONESTIR I ESSLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'OVEIX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 20v.

Oveç [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Vincencii d-Oveç et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testem recepit vicarium ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie (dixit) quod bene fit.

Interrogatus de vita clericorum respondit¹ quod Raymundus Ricart tenet publice concubinam et dixit quod² iste qui habet ecclesiam, habet inmediate post patrem. Interrogatus si est legitimus dixit quod sic.

Interrogatus de³ vita parrochianorum dixit quod⁴ Bernardus d-Estephenia non moratur cum uxore⁵ sua immo tenet publice concubinam. In aliis dixit omne bonum.

Et cum rector allegaret quod non tenebat solvere procuracionem habens privilegium set non habet in promptu. Et predictus Nicholaus, autoritate qua fungitur, ad convincendam maliciam ipsius abbatis seu prioris, assignavit sibi terminum peremptorium ut hinc ad festum sancti Andree proximum, instans compareat coram visitatore domini archiepiscopi hostensurus sibi dictum privilegium si quod habeat alias ex tunc *et cetera*.

1. *Al text responderunt.* — 2. *Segueix f ratllat.* — 3. *Segueix de ratllat.* — 4. *Segueix ben ratllat.* — 5. *Al text xore.*

19

1314 OCTUBRE 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE SORT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 22r.

Sort [co]

Eadem die et anno, predictus Nicholaus visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Sort et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum Scholaris, [Guillelmus] Alenyat et Iacobus de na Raymunda qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam. Item Raymundus Riba tenet publice concubinam et facit contractus¹ usurarios sepissime et mercatur mercimonia sua ut laycus. Item Petrus Çalerer tenet publice concubinam. Item Bernardus Saurí, qui modo moratur a Perrameya, tenet publice concubinam maritatam. Item Bartholomeus de la Saya tenet publice concubinam maritatam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse.

1. *Segueix usura ratllat.*

20

1314 NOVEMBRE 4

VISITA AL MONESTIR I ESSLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE VELLANEGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 22v.

Vilanega

Anno quo supra, pridie nonas novembris, ffrater Iohannes d-Onçès, monachus de Gerra, autoritate sibi comissa a venerabili Galcerando ça Costa, canonico Urgellense, visitatore deputato a domino archiepiscopo Terrachone in diocese Urgellense, visitavit monasterium Sancti Petri de Vilanega et invenit ecclesiam seu monasterium bene paratum.

Super aliis, testibus receptis, invenit tam in priore, clericis quam in populo omne bonum.

Et quia predictus prior non erat in dicto monasterio, dictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, mandavit Raymundo Ferrarii, presbitero ac procuratori dicti prioris in eius ausencia, ut hinc ad festum sancti Andree proxime satisfaciat vel faciat satisferi de procuracione debita ratione visitationis in ipso monasterio impense, et etiam anni preteriti, quem terminum sibi et dicto priori quod primo, secundo, tercio ac perhemptorio assignavit cum periculum sit in mora alias ex tunc. Culpa et mora predicti prioris in hiis scriptis subposuit antedictum monasterium ecclesiastico interdicto et eius persona excomunicacionis sententia innodavit.

Debet XL solidos et per duobus annis preteritis LXXX solidos.

Deganat de Montenartró, any 1315

El volum en el qual hi ha aquesta visita està malmès a la part inferior, de manera que, dels registres situats en aquesta zona, no es pot llegir entre un quart i la meitat de cada línia a causa de la pèrdua del suport. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

1

1315 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ARBOLÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 11r.

Erboló [co]

Anno quo supra, idus octobris, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Erboló et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis [non] recepit testes cum non essent, set recepit in testem capellanum ipsius ecclesie et Petrum Alater, presbiterum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod debent esse III presbiteri et modo non sunt nisi duo, cum sit annus sterelis.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod rector tenet publice concubinam apud Gerram [ex qua habet prolem de novo].

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut hinc ad diem dominicam proximam satisfaciat de procuracione et conveniat cum ipso de¹ suo publico concubinato, alias ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix p ratllat.*

2

1315 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARÇAL D'ESTAC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 11r.

Estach [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Marcialis d'Estach et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis recepit testes silicet Berengarium Çaldua, Petrum de Maça, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per Arnaldum de Molines [...] rectorem et Bernardum de Era fit male cum magis intendat scolaribus negociis quam servicio [ecclesie].

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector et Bernardus de Era quilibet tenet¹ publice [concupinam] ex quibus habent prolem et mutant ad usuras, ut dicitur, et capellanus maritat [...]avit plures filios quibus dedit cuilibet mille solidos vel DCCC ad minus de bonis [...].

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.² Item dixit [runt quod capell]anus de Pug Rog tenet publice concupinam ex qua habet prolem.

1. *Corregeix tenent.* — 2. *Segueix Interrogati de vita ratllat.*

3

1315 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MENCUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 11v.

Muntcuyl

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Muntcuyl et invenit ipsam bene paratam.

Super aliis testes recepit Berengarium Çaldua et Raymundum de Tornafort, vicarium ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per dictum vicarium cum rector non moratur ibi propter adulterium quod comisit cum Maria, uxore Bernardi de Tornafort, consanguinis ipsius, videlicet, erat cum dicto¹ Bernardo in secundo gradu et duxit ipsam secum de quo multum mali provenit et speratur venire in ipsa parrochia et etiam omicidia et etiam vir ipsius mulieris tenet publice concupinam. Morabatur dictus capellanus qui vocatur Guillelmus Móra apud² Belveher iuxta Guissonam.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

1. *Segueix viro ratllat.* — 2. *Segueix Behe ratllat.*

4

1315 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ENVINY.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 11v.

Envey [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Envey et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Petrum de Muntardit, Benedictum Scriptorum et Raymundum Mir, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Guillelmus d-en Berro ludit publice ad tacxillos. Dixerunt etiam quod rector tenet publice concubinam ex qua habet prolem et dicit missam cum filio suo. Item Arnaldus de la Font, presbiter, tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano in omnibus bene esse excepto quod sunt aliqui¹ adulteri. Dixerunt etiam predicti testes quod rector de Muntardit tenet publice concubinam apud Sort ex qua habet prolem. Item rector de² Lartvén tenet concubinam publice ex qua habet prolem et modo iacebat in lecto cum esset abortiva. Item Raymundus de Muntardit, presbiter, et rector Sancti Iohannis tenet publice concubinam.

1. *Segueix aduler ratllat.* — 2. *Segueix Larvet ratllat.*

5

1315 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE MONTARDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 11v.

Muntardit [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Cicilie de Muntardit et non invenit ibi capellanum.

Et mandavit capellano¹ d-Envey u[t citet] capellanum ipsius ecclesie ut infra VIII dies satisfaciatur de procuracione [...] nihilominus conveniat de suo publico concubinato in ipsum invenit [... alias] ex tunc *et cetera*.

1. *Corregeix capellanum.*

6

1315 OCTUBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE LLARVÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 12r.

Lartvén [co]

Eadem die et [anno], predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Columbe de Lartvén et invenit ecclesiam minus bene paratam, set testibus receptis, invenit quod capellanus tenet publice concubinam et modo iacebat in lecto et aburtiverat. Item Raymundus de Muntardit tenet publice concubinam et est presbiter.

Et dictus visitator mandavit capellano d-Envey ut supra mandavat de capellano de Muntardit alias ex tunc *et cetera*.

7

1315 OCTUBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE PUJALT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 12r.

Pug Alt [co]

Anno¹ quo supra, XVII kalendas novembris, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Petri de Pug Alt et non invenit capellanum nec parrochianum cum quibus posset inquirere.

Et dictus visitator mandavit capellano de Olp ut citet ipsum capellanum ut infra VIII° dies continue numerandos satisfaciatur de procuracione dicto visitatori alias ex tunc *et cetera*.

1. A la línia superior Eadem die et anno pre ratllat.

8

1315 OCTUBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OLP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 12r.

Olp

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Olp et invenit ipsam in omnibus paratam bene.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie, vita clericorum quam parrochianorum, excepto quod invenit quod Guillelmus Esquerré, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Asturgam. Item Periconus Sibilla, uxoratus, tenet publice concubinam Mariam Guarreram.

Et dictus visitator mandavit dicto capellano ut infra VIII° dies continue numerandos satisfaciatur de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense, alias ex tunc *et cetera*.

9

1315 OCTUBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ D'ALTRON.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 12r-12v.

[Altron] [co]

[Eadem di]e et anno, predictus visitator, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti [Saturnini de A]ltron et invenit ipsam minus bene paratam quantum ad

ornamenta ecclesie [...]bi capellanum cum propter minas domini terre non audet ibi morari.

Super [aliis testes recep]it silicet Guillelmum Perdiger et Petrum Barduy, dicte ecclesie parrochianos, qui [iurati et interrogati su]per servicio ecclesie responderunt quod minus bene fit cum capellanus non [...] co]missit adulterium et Guillelmus de Belera, propter dictum adulterium predictum [...] bona ipsius capellani et ac dicta dimisit ipsam ecclesiam.

Interrogati de [vita clericorum respon]derunt quod tenet, ut dicitur supra, concubinam maritatum et est penitus [...]ns vocatur ipsa concubina Sància.

Interrogati de vita parrochianorum || (responderunt) in omnibus (bene) esse.

10

1315 OCTUBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE SORRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 12v.

Sorra [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Sorra et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis testes recepit silicet Petrum Ferrarii et Bernardum Staphani, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod fit competenter.

Interrogati de vita capellani responderunt quod celebrat missam cum filio suo solus et facit divinationes et respicit in spatlis et facit insperimenta.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Iacobum Sala tenet publice concubinam maritatum nomine Bartholomeam. In aliis dixerunt omne bonum.

Et dictus visitator mandavit¹ capellano de Laçuyll ut citet capellanum ipsius ecclesie ut infra VIII° dies satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc *et cetera*.

1. mandavit *repetit*.

11

1315 OCTUBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VÍCTOR DE SAURÍ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 12v.

Saurí

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Victoris de Saurí et invenit ecclesiam bene paratam secundum constitutionem ipsius ecclesie.

Super aliis, testibus receptis¹ super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum (responderunt) quod Bernardus Deveta, vicarius, tenet publice concubinam. Item Vitalis de Menori, porcionarius ipsius ecclesie, tenet similiter concubinam et est rixosus.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt (quod) Benetus d'Erboní, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Ioveretam, maritatam. Item Martinus Alater, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Guillelmam Iordanam, maritatam. In aliis dixerunt omne bonum.

Et dictus visitator mandavit²

1. *Al text recitis.* — 2. *El text no continua.*

12

1315 OCTUBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LLESSUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 12v.

Leçuy

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Laçuy et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum parr[occhiani] noluerunt facere testem, set recepit in testes Guillelmum Blanch [et ...] de Malavela, presbiteros, qui, iurati et interrogati [in] servicio ecclesie [...]

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Vitalis Ferrarii, Bernardus de Po[...] Blanch, presbiteri, tenent publice concubinas.

Interrogati de vi[ta parrochianorum dixerunt] omne bonum.

13

1315 OCTUBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE DE SURP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 13r.

Surp

Anno¹ quo supra, XVI kalendas novembris, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Surp et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis, testibus receptis, super servicio ecclesie interrogati dixerunt omne bonum.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice [concubinam] ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit dicto capellano ut infra VIII° dies continue numerandos satisfaciatur de² procuracione et conveniat de suo publico concubinato quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

1. A la línia superior Eadem die ratllat. — 2. Segueix procur ratllat.

14

1315 OCTUBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CAREGUE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 13r.

Carega

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Carega et invenit ipsam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum super servicio ecclesie.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet quandam mulierem quam habuit in concubinam set credunt quod modo non habet rem cum ipsa cum sint¹ senes.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit capellano² predicto ut infra VIII° dies continue numerandos satisfaciatur de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

1. Segueix senex ratllat. — 2. Segueix responderunt ratllat.

15

1315 OCTUBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'OVEIX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 13r-13v.

Oveç

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Vincencii d'Oveç et invenit ipsam minus bene paratam.

Super aliis testes recepit Petrum¹ Lena et Bernardum de Area, presbiteros nunc deservientos in dicta ecclesia, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie, responderunt quod fit minus bene cum debeant esse IIII^{or} presbiteri et modo non sunt nisi III.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector sive abbas tenet publice concubinam et non est promotus ad aliquem sacrum ordinem infra tempus a iure statum immo tenet ipsam ecclesiam de facto ocupatam. Preter(e)a interfuit morti Bartholomei Perdiger in villa de Rialp et dedit ipse abbas dicto Bartholomeo et infra III

dies dictus² Bartholomeus fuit mortuus [de alio] homo male vite. Dixerunt etiam quod dictus rector habuit beneficium per simoniam [... ex]tortionem ac terrorem aliquorum amicorum suorum. Dixerunt etiam quod est excommunicatus et [...]rari in ecclesia interdicta per visitatores domini archiepiscopi Terrachone. Dixerunt etiam [quod ...]ri presbiter qui modo moratur tenet publice concubinam maritatam et est exco[municatus ...] dictum visitatorem bene sunt duo anni elapsi et sicut excommunicatus ingerit [...]it prius.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et [dictus visitator] mandavit dicto Bernardo de Era, vicario ipsius ecclesie, ut dicat rectori qui [...] satisfaciat de procuratione anni presentis et preteriti infra VIII° dies [... secun]dum pro tribus edictis et perhemptorio assignavit cum sit periculum in [mora ...] monitionem permissa in hiis scriptis dictum rectorem excommunicationis sententia || innodavit et³ dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

1. *Segueix de ratllat.* — 2. *Segueix abbas ratllat.* — 3. *Segueix dictum ratllat.*

16

1315 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE RIALP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 13v.

Rialp

Anno quo supra, XV° kalendas novembris, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Rialp et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit Arnaldum Perdina et Petrum d'Olp, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio (ecclesie) dixerunt quod fit minus bene cum debent esse duo presbiteri et modo non est nisi unus.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

17

1315 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE MURI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 13v.

Muri

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam de Muri et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie, vita capellani quam vita parrochianorum.

Et dictus visitator mandavit capellano ipsius ecclesie ut infra VIII° dies continue numerandos satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

18

1315 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ALÉS, PRECEDENT DE LA BASTIDA DE SORT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 13v.

Aléss [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Martini d'Aléss et invenit ipsam minus bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit quod capellanus tenet publice concubinam.

19

1315 OCTUBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE VILAMUR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 14r.

Vilamur [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Vilamur et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit silicet Raymundum Tixedor et Arnaldum Ferrarii, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Amatus, rector de Siarp, tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

Postmodum invenit quod capellanus de Surigera tenet publice concubinam.

Et dictus visitator mandavit dicto priori ut infra VIII° dies satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Item¹ Bernardus Moltó, presbiter, tenet publice concubinam.

Solvit XL solidos nobis. Aliud debet.

1. *Una crida a una anotació al marge esquerre que diu* Debet x solidos solituros in festo Natalis Domini. Dedit fidem Petrum de Fraxino et iuravit.

20

1315 OCTUBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE SIARB.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 14r.***Siarp** [co]

Anno quo supra, XIII° kalendas novembris, dictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Siarp et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum excepto quod capellanus tenet publice concubinam.

Solvit nobis en Canturri pro ipso XV solidos pro anno isto. Debet de anno preterito.

21

1315 OCTUBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE SORIGUERA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 14r.***Surigera** [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Surigera et invenit ipsam in omnibus male paratam.

Super aliis testes recepit silicet Petrum de Bosil et Arnaldum de Solquet, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod fit minus bene cum capellanus non stet ibi nec¹ celebrat ibi nisi bis in epdomeda et capellanus facit continuam residenciam apud Vilamur.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam apud Vilamur.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

1. *Segueix facit ratllat.*

22

1315 OCTUBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SALVADOR DE RUBIÓ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 14r.***[Ru]bió** [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Sal[vator]is et invenit ipsam male paratam in omnibus.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne [bonum ta]m in servicio ecclesie, vita vicarii quam vita parrochianorum.

Et dictus visitator mandavit [vicario] ipsius ecclesie ut infra VIII° dies satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

23

1315 OCTUBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE MALVEÍ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 14r-14v.

[Malvehí]

[Eadem die et] anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Malvehí et invenit [ipsam male] paratam videlicet sine fontibus, Corpus Domini et Sanctum Crisma sine clave.

Super aliis [non potuit] inquirere cum capellanus, sentiens venire dictum visitatorem, abscondit se [...], invenit antedictus visitator quod capellanus tenet publice concubinam ex qua [habet prolem ...]r baiuliam domini temporale et facit male servicium ipsius ecclesie [... tam] circa temporalia quam spiritualia.

Et dictus visitator mandavit capellanis || de Masons et de Fraxino ut ex parte sua citent antedictum capellanum ut infra VIII dies compareat coram ipso satisfactorius de procuratione et de suo publico concubinato alias ex tunc *et cetera* et dimisit ipsis literam.

24

1315 OCTUBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE MESONS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 14v.

Masons [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Christoffori de Masons et invenit ipsam ecclesiam minus bene paratam.

Super aliis, testibus receptis pluribus parrochianis, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod capellanus non moratur ibi immo facit continuam residenciam apud Castelàç et non celebrat nisi diebus dominicis in ipsa ecclesia, de quo multu¹ conqueruntur predicti parrochiani, et supplicaverunt dicto visitatori quod capellanus moretur in dicta ecclesia.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet apud Castelàç publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Omnium Sanctorum proximum faciat in dicta ecclesia continuam residenciam et die martis proxima

compareat coram ipso apud Sort compositurus cum ipso de procuratione et de suo publico concubinato quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix* conquerent ratllat.

25

1315 OCTUBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE FREIXE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 14v.

Frexe

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Fraxino et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie, vita vicarii, cum capellanus non moratur ibi, quam vita parrochianorum.

Et dictus visitator mandavit dicto capellano ut infra VIII° dies satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Solvit XX solidos nobis.

26

1315 OCTUBRE 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE TORNAFORT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 14v.

Tornafort

Anno quo supra, XIII° kalendas novembris, dictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de Tornafort et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis recepit testes silicet Raymundum de Campo et Salvatorem Guitart, dicte ecclesie parrochianos, qui super servicio ecclesie iurati et interrogati dixerunt omne bonum.

Interrogati de vita capellani dixe[runt omne bonum].

[Interrogati] de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

Et dictus visitator [mandavit dicto ca]pellano ut supra satisfaciat de procuratione alias¹ ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix* et cetera ratllat.

27

1315 OCTUBRE 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE MALMERCAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 14v-15r.**Malmercat**

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit eccle[siam Sancti Andree de Mal]mercat et invenit ipsam minus bene paratam.

Super aliis [testes recepit silicet ...] d'Areyel et Arnaldum Alamay, dicte ecclesie parrochianos, [qui iurati et interrogati super servicio] ecclesie responderunt quod fit competenter.

Interrogati de vita [capellani responderunt quod] || tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit capellano antedicto ut infra VIII° dies satisfaciat de procuracione et de suo publico concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Solvit nobis XXXV solidos et Petrus de Fraxino debet V solidos. Alii fuerunt dimissi.

28

1315 OCTUBRE 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JUST DE SAVERNEDA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 15r.**ça Verneda [co]**

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iusti de ça Verneda et invenit ipsam minus bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, interrogati super servicio ecclesie invenit quod vicarius, qui vocatur Bartholomeus de na Sala, est aliquando vagabundus.

Interrogati de vita rectoris et vicarii responderunt quod rector tenet publice concubinam set modo non est in dicto loco immo arendavit dictam ecclesiam. Item dictus¹ vicarius tenet publice concubinam maritatam, et propter [adu]lterium ipsius vicarii hospicium dicte concubine est destructum, ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario ut supra alias ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix vicariis ratllat.*

29

1315 OCTUBRE 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE SORT.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 15r.***Sort**

Anno quo supra, XII° kalendas novembris, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Sort et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis testes recepit silicet Raymundum de Torena, Dominicum Baró et Bernardum Ferrarii, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie, responderunt quod fit bene.

Interrogati de vita clericorum (responderunt) quod rector et Raymundus Riba tenent publice concubinas. Item Raymundus¹ Sag, rector de Muntardit, tenet ibi publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Iacobus de Canavés, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Casteletam.

1. *Segueix de ratllat.*

30

1315 OCTUBRE 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE VILAMFLOR.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 15r.***[Vilamflor]**

Eadem die (et anno), dictus frater Iohannes volens accedere ad ecclesiam de Vilamflor et propter frigus [non po]tuit ad ipsam accedere et comisit visitationem ipsius ecclesie venerabili capellano de Sort [...] ad eius mandatum visitavit et invenit¹ ipsam ut dixit dictus capellanus male in [omnibus par]atam et, receptis testibus, invenit quod capellanus tenet publice concubinam. In aliis [...] invenit quantum ad parrochianos.²

1. *Segueix in ratllat.* — 2. *Al text perarocchianos.*

31

1315 OCTUBRE 22

VISITA AL MONESTIR I ESSLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE VELLANEGA.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 15r-15v.

[Vilanega]

[Anno quo supra], XI kalendas novembris, dictus frater Iohannis, autoritate qua fungitur, visitavit [monasterium de] Vilanega et, testibus receptis tam in servicio ecclesie, vita prioris et aliorum [...]orum invenit omne bonum excepto quod Raymundus de la Pera, porcionarius, [tenet pub]lice concubinam maritatam apud Scaló.

Et dictus visitator mandavit priori ipsius || loci quod mandet ex parte visitatoris ut dictus Raymundus cum effectu dimitat antedictam concubinam, alias non respondeat sibi de porcione¹ quam recipit in antedicto monasterio et nihilominus hinc ad kalendas novembris satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix quod ratllat.*

32

1315 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE MONTENARTRÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 15v.

Muntanartó

Anno quo supra, x^o kalendas novembris, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Muntanartó et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit quod servicium ecclesie fit minus bene.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum¹ responderunt omne bonum.

Et dictus visitator mandavit predicto rectori ut satisfaciat de procuratione sicut capellanus de Sort sibi mandabit alias ex tunc *et cetera*.

Solvit nobis XXII solidos.

1. *Segueix omne ratllat.*

33

1315 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE ROMADRIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 15v.

Riumadriu

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Riumadriu et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis testes recepit silicet Guillelmum Cristina et Petrum d'Uliana, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam in domo set credunt quod non¹ habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum, dixerunt omne bonum.

Et dictus visitator mandavit capellano ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Solvit nobis XXV solidos.

1. *Segueix* habent *ratllat*.

34

1315 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE BIUSE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 15v.

Biuse

Eadem die et anno, predictus visitator volens accedere ad ecclesiam de Biuse et fuit sibi dictum quod capellanus non morabatur in dicta ecclesia cum exivisset propter gueram, nec etiam populi stat ibi set capellanus stat in monasterio Sancte Cilie et moraturus conducticius cum domina abatissa et ita non potuit impelere in ipsa ecclesia officium visitationis.

35

1315 OCTUBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SERRET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 15v.

Serret

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam de Seret et non invenit ibi capellanum nec aliquem parrochianum, set invenit quod capellanus non habet curam animarum, nec episcopus cotulit ipsam ecclesiam, nec habet potestatem absolvendi, nec ligandi immo dictus capellanus celebrat in dicta ecclesia interdicta et non tenet sentenciam [...] nec etiam visitatoris domini archiepiscopi Terrachoni.

Et dictus visitat[or ...] Castel Arnau, scolari, ac fratri rectori ipsius ecclesie, [...] ipso rectori ut solvat quod debet de anno preterito al[ias ex tunc *et cetera*].

Deganat de Cardós, any 1314

1

1314 NOVEMBRE 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE RIBERA DE CARDÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 23r.

Ribera

Anno quo supra, nonas novembris, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Marie de Ribera et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Raymundum de Surri, presbiterum, et Bernardum de Sagarer qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod solebant esse III^{or} presbiteri cum rectore et modo non moratur nisi IIIes.

Interrogati de vita rectoris et aliorum clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod est fama quod rector habuit ecclesiam per simonyacham pravitatem et quod dedit magnam peccunie quantitatem ut haberet ecclesiam archidiachono de Erill.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

2

1314 NOVEMBRE 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ESTAON.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 23r.

d·Estahon [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d·Estahon et invenit ecclesiam bene paratam quantum ad intus ecclesie.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Iohannem Marquès, Peruchàç et Peruchàç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Raymundus Marquès, Arnaldus Baiuli et Guillelmus d-en Iohan tenent publice concubinas. Item Guillelmus Lau, rector d·Enàss, tenet publice concubinam in dicta villa d·Astahon.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene excepto quod male dantur comuniter decime.

3

1314 NOVEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ D'ANÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 23r.

Anàs [co]

Anno quo supra, VIII° idus novembris, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Romani d·Anàs et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Ricart et Guillelmum Thome qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod est fama quod Guillelmus Lau habuit ecclesiam per simoniam et tenet apud Estahon publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellanis responderunt in omnibus bene.

4

1314 NOVEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE BONESTARRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 23v.

Bonestarrí

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Bonestarrí et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum de Bonestarrí et Bernardum de Sancto Martino, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod bene vivunt.

5

1314 NOVEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA D'AINET DE CARDÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 23v.

Aynet [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eugenie d·Aynet et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Bernardum d·Aynet et Petrum d·Abrich qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita¹ clericorum responderunt quod Arnaldus Paschalis de Benant tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Grayda, fil(i)a Guillelmi Vitalis d·Aróss, non moratur cum viro suo immo dictus vir comisit a(d)ulterium et moratur ipsa apud Tavaschan. In aliis responderunt in omnibus bene.

Et dictus frater Iohannes mandavit rectori ut die lune proxima compareat coram ipso apud Riberam compositurus cum ipso de procuratione et quod citet ex parte sua predictum Arnaldum Paschalem ut conveniat de suo publico concubinatus vicio alias ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix eccl ratllat.*

6

1314 NOVEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ D'ARRÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 23v.

Arróss [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Iuliani d'Arróss et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Rocbau et Arnaldum Paschu, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum (responderunt) quod Iohannes d-en Gloriona, porcionarius ipsius ecclesie, tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum Martino d'Arróss, presbitero, responderunt omnibus bene esse.

7

1314 NOVEMBRE 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PAU I SANT PERE D'ESTERRI DE CARDÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 24r.

Esterri

Anno quo supra, VII° idus novembris, predictus Frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Pauli d'Esterri et non potuit intrare ecclesiam cum non potuerit clavem ecclesie habere set recepit testes silicet Petrum d'Esterri, Muntanerium d'Esterri et Petrum de Soldevila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Iohannes d-en Gloriona, nunc vicarius antedecte, tenet publice concubinam et vendunt ipse et rector¹ bladum sicut carius venditur infra annum.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Petrus Dolça et quidam alii iuvenes mutuunt ad usuras bladum et denarios. Item dixerunt quod sunt multi qui nolunt complere voluntatem defunctorum. Super aliis responderunt in omnibus bene.

1. *Segueix vendunt ratllat.*

8

1314 NOVEMBRE 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE GINESTARRE.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 24r.***Genestarri**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Marie de Genestarri et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Beneti et Petrum Quare qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene¹ vivit.

Interrogati de vita parrochianorum² una cum capellano responderunt in omnibus bene.

1. *Segueix vivunt ratllat.* — 2. *Segueix dixerunt ratllat.*

9

1314 NOVEMBRE 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUITÓS DE BOLDÍS SOBIRÀ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 24r.***Buldís**

Eadem die et anno, predictus Frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Fructuosi de Buldís et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Guillelmum de Ladrós et Guillelmum de Riu qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt [quod bene fit.

Interrogati de vita cappellani responderunt] quod consuevit tenere concubinam set modo non moratur cum ipso. In aliis dixerunt in omnibus bene.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

10

1314 NOVEMBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE BOLDÍS JUSSÀ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 24v.***Buldís Inferior**

Anno quo supra, VI idus novembris, predictus Frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Christofforii de Buldís Inferior et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Guillelmum Garssia et Iohannem Staphani, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

11

1314 NOVEMBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE SERRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 24v.

Serra

Eadem die et anno, predictus Frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Serra et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum d-en Surri et Berengarium d-en Surri qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

12

1314 NOVEMBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE RIBERA-AIGUA (LLADORRE?).

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 24v.

Ribera Aygua [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Martini de Ribera Aygua et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raymundum de Castayer et Bernardum Riu qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam. Item Bernardus Iserén, presbiter, tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

13

1314 NOVEMBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ADRIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 25r.

Sanctus Adrianus [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Adriani et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod Corpus Domini erat sine clavi.

Super aliis articulis recepit testes videlicet, in deffectum testium,¹ capellanum ipsius ecclesie et capellanum de Ribera Aygua qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit [excepto quod tenet concubinam].

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

1. *Segueix et ratllat.*

14

1314 NOVEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SIMEÓ DE TAVASCAN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 25r.

Tavaschan [co]

Anno quo supra, v^o idus novembris, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Simonis de Tavaschan et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Petrum Gilter et Guillelmum Resso qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod¹ rector tenet publice concubinam ex qua habet prolem. Item Arnaldus Resso, rector d·Ayet, facit idem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

1. *Al text quia.*

15

1314 NOVEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ D'AINETO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 25r.

Ayet

Eadem¹ die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Romani d·Ayet et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit ut supra in ecclesia de Taveschan.

Super aliis invenit omne bonum tam in populo quam in clero.

1. *A la línia superior Anno ratllat.*

16

1314 NOVEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LLADRÓS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 25r-25v.***Ladrons**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Petri de Ladrons et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Oliva et Bernardum Bertrandi qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit quia Petrus de Tavaschan, medius epdomedarius ipsius ecclesie, non facit continuam residenciam in ipsa ecclesia immo moratur apud Tirviam et comitit locum suum aliteri epdomedario socio eiusdem de quo multum conqueruntur parrochiani.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Petrus Piyana bene su[n]t d]uo anni elapsi quod non dedit decimam ecclesie || de aliquibus terris quas habet in parrochia predicta. Super aliis dixerunt in omnibus bene.

17

1314 NOVEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CORNELI I SANT CEBRIÀ DE LLERET.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 25v.***Leseret [co]**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Cornelii de Leseret et non potuit bono modo accedere personaliter ad ipsam ecclesiam, set fecit ad se vocari capellanum ipsius ecclesie cum duobus parrochianis qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

18

1314 NOVEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT LLISER DE BENANTE.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 25v.

Benant [co]

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancti Laserii [de Benant] et non invenit ibi capellanum, set recepit testes videlicet Iohannem Pascalis et Raymundum Mironis qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

19

1314 NOVEMBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE CASSIBRÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 25v.

Carcibrós [co]

Anno quo supra, III° idus novembris, predictus Frater Iohannis visitavit ecclesiam Sancti Andree de Carcibrós et invenit ecclesiam bene et competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Iohannem de Peruquès et Bernardum de Sancto Michaelo qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse.

20

1314 NOVEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE SURRI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 27r.

Surri [co]

Anno quo supra, III° idus novembris, predictus Frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Columbe de Surri et invenit ecclesiam competenter paratam. Super aliis articulis, testes recepit, silicet, Estahon d'Elçamira et Raymundum de Móra, ipsius ecclesie parrochianos, qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, responderunt quod bene fit quo ad presens per vicarium, set ecclesiam est Iohannis d'Esterri qui tenet ecclesiam de facto cum de iure vacet cum non sit ordinatus ad sacros ordines sive ad ordinem presbiteratus et etiam pluribus aliis de causis dicta ecclesia vacat et etiam tenet publice concubinam maritatam.

Interrogati de vita parrochianorum, una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

21

1314 NOVEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE TÍRVIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 27v.**Tírvia**

Anno quo supra, II idus novembris, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Tírvia et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Arnaldum de Guerau et Iacobum de Mayolins qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarios set rector non moratur ibi, cum sit in Colis.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Solvit Petrus de Soldevila, presbiter, LXVI solidos.

22

1314 NOVEMBRE 12

VISITA A LES ESGLÉSIES VEÏNES DE TÍRVIA. NO HI HA PROU DADES PER AFIRMAR SI NOMÉS ES TRACTA DE LES ESGLÉSIES DE LA COMA DE BURG O TAMBÉ ES REFEREIX A LES DE LA VALL FERRERA, JA QUE NO HI HA REGISTRES DE VISITA D'AQUEST ANY.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 27v.

Et dictus frater Iohannes volens visitare ecclesias circumvicinas, dictum fuit sibi quod non visitaret¹ predictas ecclesias cum periculum emineat evidenter et, convocatis omnibus clericis, convenerunt ipsi capellani cum dicto fratre Iohanne de procuracione debita ratione visitationis predictarum ecclesiarum et promisserunt dare inter omnes XII libras et mediam.

Item solvit pro eis Bernardus Bons CLVI solidos

1. *Segueix cum ratllat.*

Deganat de Cardós, any 1315

El volum en el qual hi ha aquesta visita està malmès a la part inferior, de manera que, dels registres situats en aquesta zona, no es pot llegir entre un quart i la meitat de cada línia a causa de la pèrdua del suport. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

1

1315 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE BURG.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 17r.

Burch [co]

Anno quo supra, IX° kalendas novembris, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Christoffori de¹ Burch et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis testes recepit Petrum de Clos, Guillelmum de Tornafort et Petrum de Barrer, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum debent esse duo presbiteri et duo epdomedarii et modo non moratur nisi unus. Et Petrus de na Catalana, in parte rector ipsius ecclesie, non facit continuam residenciam nec tenet aliquem servitorem immo facit deserviri pro Petrum del Cudel, in parte rectorem antedictem,² de quo multum conqueruntur parrochiani.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod predictus Petrus del Cudel tenet publice concubinam suam parrochianam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit dicto capellano ut infra VIII dies satisficiat de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense quem terminum eiusdem pro primo, secundo, tercio et perhemptorio assignavit alias ex tunc monitione permissa in hiis scriptis dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et dictos rectores excomunicacionis sententia innodavit et etiam mandavit sub dicta³ pena ut infra dictum tempus dictus Petrus dimitat dictam concubinam et conveniat nichilominus [cum] eidem ut solvat dicto visitatori X aureos pro pena imposita publicis concubinariis clericis et alias ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix Burg ratllat.* — 2. *En lloc de antedictum.* — 3. *Segueix [...] ratllat.*

2

1315 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE FARRERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 17r.

Ferraria

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Ferraria et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie, vita clericorum quam vita parrochianorum, hoc excepto quod Bernardus de Mayolins iuravit super Sancta Dey III^{or} Evangelia satisfacere in victum et vestitum competenter Iohanni Colomer et non facit.

Et dictus visitator mandavit capellano ipsius ecclesie ut satisfaciat de procuracione infra predictum tempus sic mandavit capellano de Burch quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

3

1315 OCTUBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LA SERRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 17r.

Sancta Maria de la Serra [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de la Serra et non invenit capellanum, cum dimissa ipsa ecclesia, arendavit ecclesiam de Tírvia et moratur ibi, set facta inquisitionem in ecclesiam de Ferrera, invenit quod male fit servicium in ipsa ecclesia et quod capellanus [tenet] publice concubinam.

4

1315 OCTUBRE 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE MONTESCLADO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 17r.

[...]

[Anno quo supra], VIII° kalendas novembris, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de [..... et] invenit ipsam competenter paratam, set non invenit ibi capellanum nec parrochianum [... in]quirere, set dixit scolaris quod capellanus tenet extra domum suam concubinam.

Postmodum [...] capellanum ipsius ecclesie in villa Tirvie et mandavit sibi quod infra VIII° [dies ...] de procuracione debita ratione visitationis in eius ecclesia impense quem terminum [...]avit cum sit periculum in mora, alias ex tunc in hiis scriptis dictum capellanum [...] eius ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

5

1315 OCTUBRE 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE TÍRVIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 17v.**Tírvia**

Eadem die et anno, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Tírvia et invenit ipsam competenter paratam.

Super aliis testes recepit silicet Petrum de Mayolins, Bartholomeum Formenti, Bartholomeum Domènech et Guillelmum de Soldevila, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod rector Sancte Marie de la Serra stat ibi pro capellano.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod en Selvay, vicarius ac rector de la Serra, tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit vicario ipsius ecclesie ut infra VIII° dies continue numerandos satisfaciat de procuracione alias ex tunc autoritate qua fungitur subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

6

1315 OCTUBRE 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ARAÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 17v.**Arós [co]**

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani d'Arahós et invenit ipsam¹ satis bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Biuse Amorosa et Petrum Diset, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Petrus Donat, rector ipsius ecclesie, tenet quandam mulierem quam habuit in concubinam set credunt quod modo non habet rem cum ipsa cum sint senes et quasi in decrepita etate.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit ut supra rectori ipsius ecclesie quem terminum *et cetera* alias ex tunc in hiis scriptis, autoritate qua fungitur, subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et eius persona excomunicacionis sententia innodavit.

1. *Segueix bene sense cancel·lar.*

7

1315 OCTUBRE 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ D'AINET DE BESAN.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 17v.***Aynet**¹ [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani d'Aynet et invenit ipsam ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Arnaldum [... et ...] Semília, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio e[cclesie dixerunt quod bene] fit.

Interrogati de vita² capellani responderunt quod tenet publice [concubinam ex qua habet] prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt [in omnibus bene esse].

Et dictus visitator manda(vit) dicto capellano ut infra VIII° di[es ... di]mitat suam publicam concubinam et nichilominus solvat pro p[ro]curacione ac satisfaciat [de] procuracione debita ratione visitationis in eius [...] ipsum excomunicacionis sententia innodavit et dictam ecclesiam suam ecc[lesiastico interdicto].

1. A la línia superior d'Aynet ratllat. — 2. Segueix parrocc ratllat.

8

1315 OCTUBRE 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ALINS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 18r.***Elins**¹ [co]

Anno quo supra, VII° kalendas novembris, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Vincencii d'Alins et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit silicet Raymundum de Narius et Arnaldum Guçida, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod fit competenter quamvis rectores sunt inscientes et iuvenes in officio.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Bernardus Bons quandoque tenet concubinam, quandoque non. Quando sentiit quod dominus episcopus debet visitare vel aliqui visitatores, dimitit ipsam et postea recepit ipsam in domo.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellanis responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit rectoribus ipsius ecclesie ut infra VIII° dies continue numerandos satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in eorum ecclesiis impense quem terminum *et cetera* alias ex tunc dictus visitator, autoritate qua fungitur,

subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et ipsos capellanos excomunicacionis sententia innodavit.

1. *A la línia superior Al ratllat.*

9

1315 OCTUBRE 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE NORÍS

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 18r.

Anorís

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini d'Anorís et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit¹ silicet Iacobum de Bernardus et Bartholomeum de Vives de Lavaneres, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano omne bonum.

Et dictus visitator mandavit dicto capellano ut² infra VIII° dies satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impese³ quem terminum *et cetera* alias ex tunc in hiis scriptis dictum capellanum excomunicacionis sententia innodavit et dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

1. *Corregeix* recepit. — 2. *Segueix* hinc ratllat. — 3. *En lloc* de impense.

10

1315 OCTUBRE 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU D'ÀREU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 18r.

Àreu¹ [co]

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Felicis d'Àreu et invenit ipsam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Petrum d'Araós et Iohannem de Clos, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellanorum responderunt quod Michaelis Bomfil, presbiter, tenet publice concubinam nomine Blancham [...] et est, ut dicitur, dicta concubina in III° vel IIII° gradu cum dicto Michaeli. Item [...] de na Blanca, rector ipsius ecclesie, tenet quandam mulierem in domo propria ex [qua habet pro]lem set sunt ambo adeo senes quod credunt quod non habet rem cum dicta muliere.

[Interrogati de vita par]rocchianorum una cum dicto Raymundo responderunt in omnibus bene esse.

1. *A la línia superior An ratllat.*

11

1315 OCTUBRE 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LA TORRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 18r.

[ça Tor]

[Eadem die et ann]o, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de ça Tor et invenit [... mo]ratur¹ ibi. Et dictus visitator mandavit vicario ipsius ecclesie ut [...] satisfaciatur de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

1. *Segueix ill ratllat.*

12

1315 OCTUBRE 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE TOR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 18v.

Tor [co]

Eadem die et (anno), predictus visitator volens accedere ad ecclesiam Sancti Petri de Tor et non potuit propter nives et glacies et viarum asperitatem, et citav[i]t¹ capellanos per suam literam ut comparent coram ipso visitatore cum duobus vel tribus parrochianis, et ipsi citati, non comparuerunt.

Et dicto visitator misit eis aliam literam ut infra VIII° dies satisfaciatur de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Postea dicti rectores miserunt Iohanem de Buldís, presbiterum ipsorum procuratorem, qui iuratus et interrogatus super omnibus articulis dixit omne bonum excepto quod ipse tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

[Interrogatus] quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent XXV libras. Et dictus visitator misit dictam literam ipsis capellanis per antedictum presbiterum.

1. *Segueix ip ratllat.*

13

1315 OCTUBRE 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE BESAN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 18v.**Besant**

Anno quo supra, VI° kalendas novembris, dictus frater Iohannes¹ volens accedere ad ecclesiam de Besant et fuit sibi dictum per² Petrum Donat quod capellanus non erat ibi immo iverat Tirviam et, quando fuit dictus visitator Tirvie, mandavit dicto capellano ut sibi satisfaceret de procuracione et dixit quod faceret sicut alii clerici facient.

Et dictus visitator videns rebellionem³ antedicti capellani in hiis scriptis excomunicacionis sentenciam in dictum capellanum promulgavit et eius ecclesiam interdixit.

1. *Segueix visitavit ratllat.* — 2. *Segueix B ratllat.* — 3. *Segueix suam ratllat.*

14

1315 OCTUBRE 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE CASSIBRÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 18v.**Calcibrós**

Anno quo supra, V^o kalendas novembris, predictus frater Iohannes, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Andree de Calcibrós et invenit eam competenter paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum vocatus rector noluit comparere set loco ipsius comparuit Raymundus Ferrarii, vicarius ipsius ecclesie, qui dixit quod non reciperet dictum visitatorem cum tempus gratie domine archiepiscopi sit transacta, nec satisfaceret de procuracione cum sic habeat in¹ mandatis a rectore ipsius ecclesie.

Et dictus visitator videns maliciam ipsius vicarium ac etiam rectoris, dicta autoritate, excomunicacionis sentenciam ipsum rectorem innodavit [...] vicarium antedictum et dictam ecclesiam in hiis scriptis subpos[uit ecclesiastico inter]dicto.

1. *in repetit.*

15

1315 OCTUBRE 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA D'AINET DE CARDÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 18v.

Aynet

Eadem die et anno, predictus visitator visitavit ecclesiam [Sancte Eugenie d'Aynet] et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis testes [recepit silicet ... et] Raymundum Mir, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et int[errogati super servicio ecclesie dixerunt] quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod [...], rector de¹ Benant, tenet publice concubinam ex [qua habet prolem. Item dixerunt quod] rector ipsius ecclesie mutuatur, ut dicitur, ad usuras.

[Interrogati de vita parrochianorum] responderunt in omnibus bene.

Et cum² rector [...] ³

1. Segueix Bes ratllat. — 2. Segueix vicari ratllat. — 3. El text s'interromp i el llibre en el qual està inclosa aquesta visita finalitza en aquest foli.

Deganat de Berga, any 1313

1

1313 FEBRER 9

VISITA A LA CANÒNICA DE SANT JAUME DE FRONTANYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 1r.

Fruntiyà [concu]¹

Anno Domini millesimo CCC^o XII, quinto idus febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iachobi de Fruntyano et invenit ecclesiam bene ornatam et super aliis articulis testes recepit Iohannem, baiulum de Sancto Iachobo, et Raymundum de Capraria, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod bene esse per omnia.

Et dictus visitator² plures testes recepit in testes Petrum de Solerio et Raymundum de Fru(n)tyano (qui) iurati et interrogati dixerunt quod Petrus Carbo[ne]ll, presbiter, tenet publice concubinas nomine Guillelma ça Vall ex qua habet prolem [parvam] et alia vocatur Palmerola et dictus³ presbiter debet cantare altari sancti Petri.

So[l]vit VI libras et mediam.

1. Anotat a sota Solvit xv solidos. — 2. Segueix Et dictus ratllat i recipere sense cancel·lar. — 3. Segueix presber ratllat.

2

1313 FEBRER 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ D'ARANYONET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 1r.

Arayonet¹

Anno quo supra, III° idus febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Romani de Arayonet et invenit ecclesiam non bene quia Corpus Christi stat sine clave et turpis[sim]a vestimenta et indiget epistolerio et responsorio.

Super aliis articulis recepit testes silicet Com[...] Deher, Petrum Figuera qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod ecclesia fuit collata Guillelmo de Gereberto bene sunt XXⁱⁱ anni elapsi et hoc anno in festo Natal[is] Domini fuit factus acolitus et subdiachonus, ut dicitur. Et facit ecclesiam deserviri per quendam presbiterum nomine Guillelmum de Solerio.

Interrogati de vita rectoris et capellani dixerunt quod rector ludit ad taxillos publice.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Guillelmus ça Cerqueda tenet publice concubinam nomine Guillelmam de ça Pobra.

Item tenetur ecclesie ratione Petri presbiteri et alterius Petri presbiteri ça Cerqueda qui demiserunt ecclesie predicte legata sua et ipse accepit predictorum bona et non vult solvere ipsa legata.

Item debet xx^{iv} solidos ecclesie quos dixit eidem pro Petro presbitero fatre suo.
Super aliis articulis dixerunt per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent xx libras.

Et dictus visitator mandavit Guillelmo de Solerio, deservienti in predicta ecclesia, ut satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuratione ratione visitationis dicte ecclesie hinc ad diem iovis proximam alias ex nunc ut ex tunc [et ex tunc ut ex nunc] subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Item dixerunt quod dictus Guillelmus [ça] Cerqueda non complevit voluntatem matris sue in elemosina et aliis.

Item dixerunt quod Raymundus ça Cerqueda, frater predicti Guillelmi et dictorum clericorum, qui mortui fuerunt a Tregó² cuius ecclesie de Tregó erat rector alter predictorum presbitorum, dimisit ecclesie de Arayonet et omnia bonorum dictorum trium fratrum venerunt in posse dicti Guillelmi ça Cerqueda.

Interrogati rector quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent x libras.

Solvit xx solidos.

1. Anotat a la línia superior Rivipulli est. — 2. Anotat al marge esquerre Vide ha Tregó.

3

1313 FEBRER 10

VISITA A LA CANÒNICA DE SANTA MARIA DE LILLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 1v.

Lilet

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de¹ Lilet et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Arnaldum Pelicer et Bernardum de Sarga qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum una cum vicario responderunt per omnia bene esse excepto quod Petrus Iuyent non stat cum uxore sua Guillelma.

Item dixerunt quod Sibília de Gerebert non vult morari cum marito suo [Thoma]² de Colle.

Super aliis responderunt per omnia bene esse excepto que plures parochiani sunt in dicta parochia qui nolunt complere voluntatem testaris.

Item dixerunt quod Matheua d-Uriols non stat cum³ viro suo nomine Raymundo de Buxo.

Et dictus visitator mandavit Petro Serra, presbitero, ut satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuratione sibi debita ratione visitationis⁴ predictae ecclesie hinc a proxima die

dominica ad VIII dies alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet C solidos solituros prima die dominica sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

1. *Segueix Lilet ratllat.* — 2. *Corregeix Roma ratllat.* — 3. *Segueix ux ratllat.* — 4. *Segueix in ratllat.*

4

1313 FEBRER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLAR DE N'HUG.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 1v.

Castellar

Eodem anno, III idus febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte¹ Marie de² Castellar et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Iacobum Buatella, Iacobum Castell, Raymundum Iacobi et Iacobum Ququet qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt tamen³ rector consuevit tenere publice concubinam set credunt quod modo non tenet.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Miquel Buatella, uxoratus, tenet publice concubinam in domo sua nomine Guillelmam.

Debet XL solidos solituros prima die dominica Cadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

1. *Segueix M ratllat.* — 2. *de repetit.* — 3. *Segueix dictus ratllat.*

5

1313 FEBRER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE RUS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 1v.

Rus

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Rus et invenit ecclesiam satis bene set invenit¹ Corpus Domini sine clave.

Super aliis articulis non² invenit ibi testes nisi Bernardum de Cerqueda qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita clericorum dixit quod bene vivunt.

Interrogatus de vita parochianorum dixit bene per omnia et dixit capellanus quod Petrus de Vila-seca bene sunt VIII° vel IX annis [elapsi] quod est in sua parochia et non

confesus fuit, et dicit etiam predictus Petrus de Vila-seca³ quod nuncquam confesus fuit nisi semel et etiam non tenuit penitenciam que fuit sibi comissa.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XII libras.

Solvit XXX^{ta} solidos.

1. *Segueix ecclesiam ratllat.* — 2. *Segueix in repetit.* — 3. *seca corregeix sera ratllat.*

6

1313 FEBRER 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE RIUTORT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 6r-6v.

Sancta Cilia de Riutort

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Cicilie [de Riutort] et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Berengarium de Rivo Torto,¹ Matheum de Rixacho et [Petrum] Cumba qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent²

Et dictus rector conquerens de priore Sancti Iacobi de Fruntiyano coram dicto visitatore obtulit queddam instrumentum cuius tenor talis est:

«Pateat universit quod nos, Guillelmus prior Sancti Iacobi de Fruntiyano per nos et omnes nostros successores presentes et futuros, laudamus atque concedimus tibi Bernardo Guamir, clerico in beneficio personale vicarie ecclesie³ nostre Sancte Cicilie de Riutord cum sua sufraganea Sancte Marie Machdalene de Sorigera sub tali pacto quod facias provere ad sacros ordines et personaliter facias ibi residenciam et teneas hospicium et servias predictas ecclesias in divinis officiis cum clericis qui ibi stare consueverunt. Et damus tibi ad habendum tua necessarie et familie tue totam terciam partem decimam et primiciam bladi et vini totius dicte parochie illorum fructum de quilibet parochiani illius ecclesie tenetur dare terciam partem decime et primicie. Et damus tibi omnem laborationem pertinentem ad predicam ecclesiam Sancte Cicilie. Et damus tibi omnes oblationes et defunctiones et alios exitus contingentes capellano predicte ecclesie et totam decimam primiciam caseorum agnorum, lane ovorum et carniarum. Item retinemus nobis et ecclesiam Sancti Iacobi de Fruntinyano et omnibus successoribus nostris totam decimam et primiciam bladi, videmie et aliorum fructuum et agnorum lane, caseorum et carniarum que omnia clericus sive rector ecclesie Sancte Cicilie predicte acceptare debeat sive accipit et accipere⁴ consuevit in toto manso et honore de Surigera sive in omnibus suis terminis et pertinenciis. Et quod tu vicarius servias in divinis officiis predictam ecclesiam Sancte Marie Machdalene dicti loci de Suriguera prout clericus sive capellanus Sancte Cicilie servire consuevit sine omni impedimento. Et tu habeas et accipias omnes oblationes et defunctiones et nupcias et

penitencias, ova et garbas de salpos et nos promitimus tibi servare te indepne de omni subsidio et procurationibus domini episcopi Urgellensis. Et nos ponemus personam nostram ante te ad defendendum de hiis predictis. Et cum non tenantis aliquod census facere nobis nec ecclesie Urgellensis nisi XII denarios per opera. Et nos presentamus te domino episcopo Urgellense ad recipiendum curam animarum cum predicto beneficio. Et ego predictus Bernardus Guamir clericus recipio a vobis domino Guillelmo priore Sancti Iacobi de Fruntiyano predictum beneficium et promito vobis et omnibus successoribus vestris esse obediens et fidelis de omnibus predictis et teneor observare sentencias domini episcopi Urgellensis et vestras per omnium successorum || vestrorum. Et promito vobis quod nunquam contra vos vel succesores vestros et ecclesiam Sancti Iacobi de Fruntiyano veniam vel venire faciam. Specialter promito vobis quod in hiis que vos recipietis in signum domini ad opus vestri ecclesie Sancti Iacobi de Fruntiyano in manso et honore de Soriguera et terminis eiusdem aliquid non tangea nec tangere faciam nec petam vel petere faciam set vos libere et quiete ea possitis accipere petere et habere sine aliquo impedimento. Et promito predictam ecclesiam Sancte Marie Machdalene servire et facere servire in divinis officiis prout consuetum est et ut predicta omnia firmitus⁵ teneant iuro super sancta III^{or} evangelia meis propriis manibus tacta et sub fide omagii per me vobis prestiti predicta omnia tenere et observare et nunquam contravenire.⁶ Et est manifestum quod est actum anno Dominice incarnationis M^o CC^o LXX° IX, die X^o kalendas madii. Sig+num *et cetera.*»

Et cum prior Sancti Iacobi non servet dicto rectori in dicto instrumento contenta, suplicavit dicto visitatori sibi super permissis de oportuno remedio provideri.

Interrogati rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent X libras.

Debet⁷ XX solidos. Solvit XII solidos et VI denarios. Residuum⁸ expendimus in comestione VII solidos et VI denarios.

1. *Segueix Mah ratllat.* — 2. *La frase no està acabada d'escriure i hi ha l'espai d'una línia en blanc a continuació.* — 3. *Segueix nostre ratllat.* — 4. *Segueix debet ratllat.* — 5. *Segueix tenat ratllat.* — 6. *nire corregeix nie.* — 7. *Precedeit de Solvit XVI solidos ratllat.* — 8. *Al text residium.*

7

1313 FEBRER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE CERDANYOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 6v.

Cerdayola

Eadem anno, pridie idus februarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Cerdayola et invenit ecclesiam cum turpissimis vestimentis et illotis [et Corpus Domini sine clave].

Super articulis [aliis]¹ recepit testes videlicet Guillelmum Tonerii et Bernardum ço Brandor,² Petrum Ferrari et Petrum de Sala qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt per omnia bene esse.

Debet XXX[V]³ solidos solituros prima die dominica sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XXX^{ta} solidos.

1. *Corregeix rece ratllat.* — 2. *Segueix p ff p ratllat.* — 3. *XXXV corregeix XXX.*

8

1313 FEBRER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS DE GAVARRÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 6v.

Gavaret [co]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Gen(i)si de Gavaret et non potuit accedere ad dictam ecclesiam personaliter et fecit ad se vocari vicarium eiusdem ecclesie qui iuratus et interrogatus de vita parochianorum dixit per omnia bene esse.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario ut satisfaciat sibi de procuracione sibi debita ratione visitationis predictae ecclesie vel faciat satisfaceri hinc ad die iovis proximam alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Interrogatus rector de vita parochianorum dixit bene.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent XV libras.

Solvit XXX^{ta} solidos.

9

1313 FEBRER 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE GRÉIXER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 7r.

Garéxer

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Garéxer et non potuit accedere ad dictam ecclesiam propter asperitatem et fecit ad se venire clericum ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus de vita parochianorum dixit per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent VIII libras.

Solvit XVI solidos.

10

1313 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE BAGÀ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 7r.***Bagà** [concu]

Anno quo supra, idus febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Bagano et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Raymundum de Geneberto, Romeum de Froumir et Guillelmum de Capite Ville qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt [excepto quod Petrus Compayó¹ tenet publice concubinam nomine Berengariam].

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Berengarius Cases, sagio, mutuat peccuniam ad usuras et sunt plures alii qui faciunt malas baratas.

Item dixerunt quod Berengarius Furtuny, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Margalidam Galifa. Item dixerunt quod Sibília d-en Mascharó non vult morari cum viro suo nomine Arnaldo Besora. Item dixerunt quod Raymundus Espuny, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Matheuam de na Sur. Item dixerunt quod Guillelmus Besora non vult morari cum uxore sua nomine Alicesende. Item dixerunt quod ipse Raymundus de Geneberto, testis, et prepositus de Lileto et capellanus de Bagà sunt manumissores Guillelmi de Villa, condam, et minime adimpleverunt voluntatem defuncti sunt et plures alii in dicta parochia qui nolunt complere voluntatem defunctorum tam manumissores quam heredes.

Et dictus visitator mandavit Petro de Sent Serni, presbitero, coram testibus supradictis ut hinc ad [VIII dies]² sastisfaciat vel faciat satisfaceri de procuratione sibi debita ratione visitationis predicte ecclesie alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit LXX solidos.

1. *Un signe crida a una anotació al marge:* Solvit Petrus Compayo v solidos. — 2. *Corregeix diem lune proximam ratllat.*

11

1313 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE FALGARS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 7r.***Falgars**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit capellatum Sancte Marie de Falgars et non potuit accedere ad dictam capellam personaliter et fecit ad se vocari capellatum dicte capelle qui iuratus et interrogatus dixit per omnia bene esse.

Interrogatus capellanus quantum valent redditus capelle dixit quod valent VI libras.

Debet X solidos solituros hinc ad VIII dies sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

12

1313 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE VALLFOGONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 7v.

Valfegona

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Christoforii de Vallefegona et non potuit ad dictam ecclesiam personaliter accedere et fecit ad se vocari capellanum ipsius ecclesie, qui capellanus misit capellanum de Falgars qui iurati et interrogati super omnibus¹ articulis dixit per omnia bene esse.

Debet VIII solidos solituros hinc ad VIII dies sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario Berge.

1. *Segueix artich ratllat.*

13

1313 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DEL PUIG.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 7v.

Pug [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Podio et non potuit accedere personaliter ad ipsam ecclesiam set fecit ad se vocari¹ capellanum ipsius ecclesie cum duabus parochianis videlicet Bartholomeo de Podio et Guillelmo de Podiolo de ça Fagola, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam nomine Anglesiam set credunt quod non habet rem cum ipsa cum ambo sint senes.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene per omnia.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent VI libras.

Debet VIII solidos. Solvit VIII solidos.

1. *Segueix dictum ratllat.*

14

1313 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE DE MONNELL O MOLNELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 7v.**Mulnell** [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti¹ Iscli de Molnell et non potuit accedere ad dictam personaliter et fecit ad se vocari² capellanum ipsius ecclesie cum uno parochiano qui vocatur Guillelmus Oliba qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogatus de vita³ rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam tamen dixit rector quod non habet rem cum ipsa quia dicta mulier bene sunt v^e anni elapsi quod ipsa infirmatur.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene per omnia.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent VI libras.

Debet XII solidos solituros hinc ad VIII dies sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XII solidos.

1. *Segueix Isch ratllat.* — 2. *Segueix dictum ratllat.* — 3. *Segueix cl ratllat.*

15

1313 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE LA CLUSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 7v.**ça Clusa**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Romani de ça Clusa et personaliter non potuit ad dictam ecclesiam ecedere set fecit vocari ad se capellanum ipsius ecclesie qui venit cum Iachobo de Torenti, parochiano predicte ecclesie, [et Antonio Scolare] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita¹ rectoris dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie dixerunt quod valent VI libras.

Debet XIII solidos. Solvit.

1. *Segueix p ratllat.*

16

1313 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BROCÀ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 8r.***Brochà** [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Brochà et personaliter non accessit ad ecclesiam set recepit in testem rectorem predicte ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit quod tenet publice concubinam nomine Berengariam ex qua habet filios.

Interrogatus de vita parochianorum dixit per omnia bene esse.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent xv libras.

Debet xx^{ti}viii solidos solituros hinc ad viii dies sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit xxviii solidos.

17

1313 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE TURBIANS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 8r.***Torbiàs** [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Michaeli de Torbiàs et non potuit personaliter accdere ad dictam ecclesiam set fecit ad se vocari clericum ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit quod tenet publice concubinam.

Interrogatus de vita parochianorum dixit per omnia bene.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent vi libras et media.

Solvit xii solidos.

18

1313 FEBRER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE GRESOLET.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 8r.

Graielet

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit capellam Sancte Marie de Grealet et non p(ot)uit accedere personaliter ad dictam capellam et fecit ad se vocari capellanum predicte capelle qui iuratus et interrogatus dixit super servicio capelle bene.

Interrogatus de vita sua dixit quod bene vivit.

Solvit V solidos.

19

1313 FEBRER 16

VISITA AL MONESTIR DE SANT LLORENÇ PROP BAGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 8r-9r.

Sen Lorenc

Die veneris que intitulatur XIII kalendas marcii, anno quo supra, accessit ad monasterium Sancti Laurentii de Bagadano Raymundus de Sancto Saturnino rector ecclesie de Bagano, visitator constitutus a venerabili domino Galcerando de Costa, canonico Urgellense ac visitatore constituo in civitate et diocese Urgellense per reverendum dominum archiepiscopum Terrachone iuxta gratiam sibi factam per dominum Clementem V ut possit provinciam suam visitare et per procuracionem suam et inde provisionem a locis recipere visitatis in peccunia numerata secundum taxationem predicti domini archiepiscopi.

Et processit in dicto monasterio ad visitationem exarcenda in hunc modum. Visis primo ordinationibus ecclesie dicti monasterii, visis libris, corporalibus, crismelis et aliis ornamentis invenit predicta fere in bono statu salvo quod precepit dictus visitator quod in custo||dia Corporis Christi fieret clavis quam teneret sacrista dicti monasterii.

Super statu dicti monasterii fuerunt interrogati abbas et¹ monacchi² iacebant in dormitorio temporibus debitis.

Interrogati super servicio ecclesie responderunt quod fit competenter.

Interrogati de vita monachorum et clericorum dixerunt bene per omnia.

Interrogati super aliis articulis et circumstanciis responderunt quod secundum ordinationem anticam dicti monasterii³ fiebant omnia bene et ordinate salvo quod repertum est quod abbas dicti monasterii erat interdictus propter decimam non solutam.

Repertum est etiam quod in dicto monasterio non erat perfectus numerus monachorum qui ibidem consueverunt interesse.

Unde dictus visitator, auctoritate qua fungitur, mandavit abbati et procuratori dicti loci et monachis aliis dicti monasterii ut hinc a medium Cadragesime proxime insta(n)tis solverent peccuniam debitam ratione decime et procuracione ut abbas esset a dicto interdicto sive⁴ excommunicatione absolutus.

Item ordinavit quod hinc ad festum Sancti Michaeli instantis reciperentur duo monachi in dicto monasterio [idonei]⁵ ut abbas dicti monasterio asserebat et predicta mandavit, auctoritate predicta sub virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis quam in hiis scribitis contra ipsos tulit nec facerent quod mandatur.

Et peracta visitationem dicti monasterii dictus visitator voluit visitare ecclesias Sancti Michaeli et Sancti Clementis et Sancti Saturni(ni) de Maçaners set abbas predictus una cum monachis dicti monasterii allegaverunt privilegium exemptionis quod asserebant se habere ratione cuius predicte ecclesie non debebant per aliquem ordinarium visitari nec fuit actenus⁶ consuetum.

Ideo dictus visitator volens iura dicti monasterii illiba servare assignavit⁷ eis terminum perhemptorium ut infra VIII° dies proxime sequentes ostenderint seu ostendant sua privilegia [cum effectu] alegationes [et] iura coram venerabili domino Galcerando ça Costa, visitatore predicto, qui visis privilegiis et iuribus et defensio(n)ibus dicti monasterii si inveniatur dicta privilegia pro⁸ || dicto monasterio faciencia denu(n)ciet dictas ecclesias ad dictam visitationem non teneri. Tamen si videatur quod dicta privilegia immuninatem non probeant super visitatione predicta ecclesiis antedictis quod transacto termino predicte ecclesie visitentur et debita pensionem vis(it)ator predictus habeat apredictis et rectoribus [earundem].⁹

Et dictus visitator mandavit predicto abbati et procuratori dicti monasterii ut satisfaciant de procuracione sibi debita ratione visitationis prefate hinc ad diem mercurii Cinerum in principio Quadragesime alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictum monasterium ecclesiastico interdicto.

Solvit vicario VII libras. Debet pro ecclesiis de Maçaners et Sancti Clementis XXX^{ta} solidos solituros XV kalendas aprilis sub pena suspensionis et interdicti ecclesiarum. Solvit XXX^{ta} solidos.

1. *Segueix monaxi ratllat.* — 2. *Segueix fu ratllat.* — 3. *Segueix [...] ratllat.* — 4. *Segueix x ratllat.* — 5. *Corregeix ut iam per alios visitatores preteritors domini episcopi Urgellensis extiterat ordinatum ratllat.* — 6. *En lloc de hactenus.* — 7. *Segueix est ratllat.* — 8. *L'escrivà utilitza l'abreviatura de pro però completa la paraula de manera que la lectura resultant és proro.* — 9. *Corregeix eiusdem ratllat.*

20

1313 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE VALLCEBRE JUSSÀ, PRECEDENT DE L'ESGLÉSIA DE FRÉIXENS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 9r.

Sent Iulià de Balcebre

Eadem die et anno, dictus Raymundus de Sancto Saturnino, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Balcebre et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Petrum de Brató et Bartolomeum des Puyal¹ qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et capellani dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum responderunt per omnia bene esse.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie seu proventus respondit per fidem suam quod valent VIII libras.

1. des Puyal *corregeix* Despu.

21

1313 FEBRER 16

VISITA A LES ESSLÉSIES DE SANTA MARIA DE VALLCEBRE I SANT MATEU DE FUMANYA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 9r.***Sancta Maria de Balcebre et Sent¹ Matheu de Fumaya**

Eadem die et anno, dictus visitator volens accedere ad ecclesias Sancte Marie de Balcebre et Sancti Mathei de Fumaya et capellanus Sancti Iuliani predictus opposuit quod a fundatione ecclesiarum predictorum fuerunt unite predicte ecclesie ecclesie Sancti Iuliani et ipse rector respondit pro predictis ecclesiis et rectoribus earundem super provisionibus ratione visitationis et pro eisdem vadit ad sinodum et respondit pro eisdem et super aliis² seu collectis requisitis per episcopum Urgellensem et in omnibus aliis universis.

Et interrogatus super serviciis ecclesiarum dixit bene quod capellanus de Fumaya non facit propter antiquitatem suam non facit officium competenter nec continuam residenciam.

Ideo dictus visitator mandavit dicto rectori sub virtute sancte obediencie quod faciat posse suum quod dictus capellanus de Fumaya faciat residenciam in ecclesiam suam et officium quod debet feri in dicta ecclesia per rectorem alias sanguis ipsius clerici a manibus ipsius capellani³ Sancti Iuliani requiretur.

Interrogatus de vita clericorum et parochianorum dixit bene in omnibus ut de propriis.

Interrogatus quantum valent redditus ipsarum ecclesiarum respondit quod utrarumque ipsarum ecclesiarum redditus valent v libras.

Debet pro ecclesiis predictis et sua XXX^{ta}v solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena suspensionis et interdicti ecclesiarum. Solvit XXXV solidos vicario.

1. *Segueix Sent Iulia de F ratllat.* — 2. *En lloc de aliis.* — 3. *Segueix de ratllat.*

22

1313 FEBRER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE SALDES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 9v.***Salcetz [concu]**

Eadem die et anno, dictus Raymundus visitator predictus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Salçes et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Tonerii, Bartalomeum Ferrarii et Petrum Granerii qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit quod non tenet hoc anno diachonum quem debet tenere quia non potuit invenire hoc anno.

Interrogati de vita rectoris et alterius clericorum dixerunt quod rector tenet publice concubinam nomine Camdor [ex qua habet¹ prolem]. Item rector capelle castri de Salçes tenet similiter concubinam Er. Parada [ex qua habet prolem].

Interrogati cuius parochie erant mulieres predictae dixerunt quod sunt de eadem parochia.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Guillelmus Tomàs emit aliquo(c)iens bladum ut carius vendit et pro minori precio emit quam habeatur in foro.

Item dixerunt quod Petrus Graneri, testis predictus, tenet publice concubinam nomine Raymundam.

Item Guillelmus Graneri tenet publice concubinam maritatum nomine Er. filiam capellani de Gósols.

Super aliis articulis dixerunt per omnia bene esse.

Interrogatus Romeus, capellanus dicte capelle, quantum valent redditus sue capelle respondit quod valent v libras. Interrogatus quantum valent redditus ecclesie maioris dixit xxx^{ta} libras.

Et dictus visitator mandavit dicto Rumeo² ut ex parte ipsius immo verius ex parte venerabile Galcerandi ça Costa, visitoris domini archiepiscopi Terrachone, mandet sub pena excommunicationis quam ipsum incurere voluit nisi perficeret quod mandatur³ capellano dicte ecclesie ut hinc ad dominicam Carnisprivi satisfaciat sibi de procuracione sibi debita ratione visitationis facte in predicta [ecclesia] et etiam componat cum eodem de pena contra concubinarios constituta alias ex tunc ut ex nunc⁴ et exunc ut ex tunc dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et dictum capellanum suspendit a celebratione divinorum in hiis scriptis.

Debet XXI solidos capellanus capelle solituros in festo Carnisprivi sub pena suspensionis et interdicti capelle. Solvit XVI solidos. Item solvit capellanus ecclesie xx^{ti} solidos et iii^{or} solidos in comestione.

1. *Segueix prob ratllat.* — 2. *Segueix si ratllat.* — 3. *Segueix [...] ratllat.* — 4. *Al text nnunc.*

23

1313 FEBRER 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE L'ESPÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 9v.

ç·Espahà

Anno quo supra,¹ XIII kalendas marcii, dictus visitato(r) visitavit ecclesiam Sancti² Andree ç·Espahà et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Iacobum çes Conamines, Bernardum Cudines et Petrum de Curtines qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt in omnibus bene.

Interrogati (de vita) parochianorum una cum³ rectore dixerunt bene excepto quod dixit rector quod aliqui de parochianis suis videlicet Raymundus Yosa confessus fuit se

fecisse falsum [testimonium]⁴ iuramentum ratione cuius iuramenti separatum fuit quedam matrimonium quod erat inter ipsum Raymundum et [na Mateuam Coma]⁵. Et etiam aliud matrimonium fuit separatum ratione dicti iuramenti videlicet Raymundi Yserén et Berengaria de Saus rationi dicti iuramenti fuit ecclesia decepta quia fuit sententia lata contra matrimonium per propositum de libet.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XV libras.

Debet XXV solidos solituros prima die dominica Quadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XXV solidos vicario.

1. *Segueix* dictus *ratllat*. — 2. *Al text* Sancte. — 3. *cum repetit*. — 4. *Corregeix* iure *ratllat*. — 5. *Corregeix* Berengaria de Saus *ratllat*.

24

1313 FEBRER 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE GÓSOL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 10r.

Gósols

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Gósols et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Raymundum de Palers, presbiterum, Guillelmum Coll de Soribes et Petrum Ferrarii de Gósols, Raymundum de Vilieles et Petrum Gag qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et capellani dixerunt quod capellanus tenuit concubinam set modo non tenet.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Bernardus, filius capellani de Gosols, tenet publice concubinam nomine Er. Ferrara. Super aliis articulis dixerunt per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt XXX^{ta} libras.

Et dictus visitator mandavit predicto Raymundo de Palers, tenenti locum capellani de Gó(so)ls in eius ausencia, sub virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis quam in eum tulit si mandatum per dictum visitatorem sibi factum neclexiret ad implere quod denunciaret dicto capellano visitationem facta per eundem et quod mandat dictus visitator eidem capellano ut hinc ad dominicam proximam Carnisprivi satisfaciat et solvat procuracionem sibi debita ratione visitationis alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc personam dicti capellani interdixit¹ et ecclesiam suam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet LX solidos solituros prima die dominica Quadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit et habet vicarius Berge L solidos.

1. interdixit *corregeix* interdiximus.

25

1313 FEBRER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE MALANYEU.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 10r.***Malayeu**

Anno quo supra, XII kalendas marcii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Malayeu et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis testes recepit silicet Petrum Berengarii et Raymundum Coma qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene eum vivere.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore dixerunt bene per omnia.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent XV libras.

Debet XXIII solidos soluturos in festo Carnisprivi sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

26

1313 FEBRER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE LA NOU DE BERGUEDA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 10r-10v.***ça Nou**

Eadem die et anno, dictus Raymundus de Sancto Saturnino visitator predictus visitavit ecclesiam Sancti Martini de ça Nou et invenit ecclesiam satis bene.

Super articulis testes recepit videlicet Berengarium de Caseles, Petrum de Quero, Guillelmum ça Canal et Raymundum de Boxeder qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt per omnia bene esse.

Interrogati una cum capellano¹ quantum valent redditus ecclesie dixerunt quod valent XXV² libras.

Et dictus visitator mandavit Iacobo d'Albars, deservienti in dicta ecclesia, ut faciat satisfaceri vel satisfaciat de procuracione sibi debita ratione visitationis facte de predicta ecclesia hinc ad dominicam Carnisprivi alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc predictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto. Et hoc mandatum fuit factum coram predictis testibus dicto capellano sub virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis.

Debet XL solidos. Solvit vicario.

1. *Segueix dixerunt ratllat.* — 2. *Segueix solidos ratllat.*

27

1313 FEBRER 18

VISITA AL MONESTIR I ESSLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SALVADOR DE LA VEDELLA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 10v.***Sent Salvador**¹

Anno quo supra, die dominica in Sexagesima, declinavit dictus Raymundus [de] Sancto Saturnino, visitator substitutus predictus ad ecclesiam Sancti Salvatoris² de ça Velera, et monuit et requisivit in presencia reverendi prioris domini abbatis Sacti Saturnini de³ Tavernolis, auctoritate visitacionis sibi comisse a venerabili domini Galcerandi ça Costa, visitatore constituto a reverentissimo domini archiepiscopo Terrachone in civitate et diocese Urgellense iuxta gratiam sibi factam a sumo pontifico Clementem V^o ut posset per substi(tu)tum suam provinciam visitare, capellanum dicte ecclesie ut eundem amiteret ad visitationis officium exercendum in sua ecclesia predicta.

Et dictus abbas qui presens erat nomine suo et dicti rectoris [dixit] quia cum monasterium su(u)m sit exemptum tam in capite quam i(n) membris non tenetur eum recipere ad dictum officium exercendum maxime cum in gratia facta domino archiepiscopo Terrachone non faciat mencionem de exemptis locis nisi de illis quod de iure vel de consuetudine consuevit⁴ visitare.

Et cum iam dictus abbas appelaverit a predictis visitationibus ad sumum pontificem et intendit proseguire et proseguatur suam allegationem.

Et dictus visitator non obstante predicta excusatione iterum monuit dictum capellanum cum dicta excusatio salva eius gratia locum non habeat in hunc casum quia si allegavit exemptionem seu privilegium debuit illud ostendere dictis visitatoribus infra tempus a sumo pontifice constitutum et quia venerabilis dominus abbas circa ostensionem dictorum privilegiorum et exemptionum si quam habet exteterit negligens et remissus idcirco dicta excusatio vel responsio non admitenda ideo si dictus capellanus non admitat eum, auctoritate visitationis sibi comisse persona dicti capellani, interdicat et dictam ecclesiam subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto predicta autem omnia fuerunt facta [...] in presencia Petri, presbiteri, Raymundi Fabra, Petri de Becrano et Petri de Funtanelis et plurimorum aliorum.

Solvit XIII solidos capellano de Bagà et ipse nobis.

1. Anotat a la línia superior Sancti Saturnini est. — 2. Segueix et ratllat. — 3. Segueix Traver ratllat. — 4. Segueix visitaveret ratllat.

28

1313 FEBRER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE CERCS.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 11r.

Cerchs

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Andree de¹ Cerchs et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum de Mintresa et Petrum de Archa qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum una cum sacerdote responderunt bene per omnia esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent² VII libras.

Debet XVI solidos solituros die³ cenerium proxima sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

1. *Segueix Cerc ratllat.* — 2. *Segueix dixerunt quod x ratllat.* — 3. *Segueix c sense cancel·lar.*

29

1313 FEBRER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LA BAELLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 11r.

la Beell

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator, (visitavit) ecclesiam Sancte Marie de la Beell et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit Berengarium de Mirales et rectorem ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Petrus de Mirales facit de *corexalt* accipiendo pectinem qui non serviverit et oum *qui sia post a diyous ho a dimartz* et discurit per fontes vivos et postmodum ponit oum et pectinem subtus glebam terre et facit calcare predicta cum talo patientis. Super aliis responderunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent VII libras et medium.

Debet XVII solidos et VI denarios solituros in festo Carnisprivi sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit in comestione V solidos et VI denarios. Solvit XII solidos vicario.

30

1313 FEBRER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE FÍGOLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 11r.

Fígols

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit personam ecclesie Sancte Cicilie de Fígols et non potuit accedere ad ecclesiam personaliter propter viarum asperitatem et fecit ad se vocari capellanum ipsius ecclesie cum uno parochiano videlicet Bernardo de Bocrà qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod non bene fit complete quia clericus non habet de quo vivat.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent VI libras.

Debet XIII solidos solituros in festo Carnisprivi sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario XIII solidos.

31

1313 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE VILADA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 11v.

Vilahada

Anno quo supra, XI kalendas marcii, predictus Raymundus, visitator substitutus, visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de Vilahada et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum ça Peçola, Berengarium de Viladomat et Bernardum Ferrarii de Vilahada qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum una cum vicario responderunt quod Petrus [de] Nogera est publicus usurarius. Item dixerunt quod Guillelmus de Soribes, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Guillelmam Donada.

Super aliis articulis dixerunt per omnia bene esse excepto quod Bernardus de Roseto Superior non dat decimam nec primiciam ecclesie predictae.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent XX^{ta}v libras.

Et dictus visitator mandavit Arnaldo de Casa de Sancto Petro, presbitero, in virtute sancte obediencie et sub pena excommunicationis ut dicat rectori ecclesie predictae ut hinc ad dominicam proximam solvat et¹ satisfaciat eidem visitatori de procuratione sibi debita ratione visitationis per eum facte in ecclesia sua predicta, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc² in personam eius sententia excommunicationis tulit in hiis scriptis et predictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet³ XLVIII solidos. Solvit vicario.

1. *Segueix satisf ratllat.* — 2. *Segueix sub ratllat.* — 3. *Precedeix Debet XXXVIII solidos ratllat.*

32

1313 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE CASTELL DE L'ARENÝ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 11v.***Castell**

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Castell d'Alerén et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum de Casis et Petrum, filium eius, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt bene per omnia esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XV libras.

Debet XXX solidos solituros in festo Carnisprivi sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit in comestione V solidos. Solvit XXV solidos vicario.

33

1313 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE ROTGERS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 11v-12r.***Rogers**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Rogers et in dicta ecclesia non invenit capellanum set invenit duos iuvenes,¹ parochiani predictae ecclesie, quos dictus visitator predictus interrogavit de statu capellani et dixerunt quod dictus capellanus in mandatis receperat ab abbate Rivipullensis ut non admitteret aliquos visitatores. Dixerunt etiam quod in ecclesia de consuetudine non sunt ibi servientes nisi presbiter et scolaris.

Et dictus visitator invenit ecclesiam apertam et intravit et vidit ornamenta dicte ecclesie altare et corporalia et Corpus Domini et, visis predictis, mandavit dictis iuvenibus predictis ut dicerent capellano quod dictus visitator mandabat eidem in virtute sancte obediencie et || sub pena excomunicacionis² quod a presenti die usque ad dominicam proximam Carnisprivi, solveret eidem procuracionem sibi debita ratione visitationis predictae ecclesie, alias dictus visitator in hiis scriptis in persona predicti capellani tulit excomunicacionis sentenciam et ipsam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Et hoc fuit factum coram Bernardo de Roseto, Andrea de Masone et Bernardo de Torente, parochiano predictae ecclesie.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent v libras.

Debet IX solidos solituros die cenerum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

1. *Segueix de ratllat.* — 2. *Segueix et ratllat.*

34

1313 FEBRER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE PALMEROLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 12r.

Palmerola

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Palmerola et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Arnaldum de Palmerola et Petrum Berengarii qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene.

Interrogati de vita paroch(i)anorum responderunt quod Petrus Prat est publicus usurarius. Item dixerunt quod Guillelmus Ferrarius tenet publice concubinam nomine Mariam. Super aliis dixerunt bene in omnibus.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie responderunt quod valent xv libras.

Debet xxx^{ta} solidos solituros die iovis post cinerum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit x solidos in comestione. Solvit xx^{ta} solidos. Ego dedi vicario.

35

1313 FEBRER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BOATELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 12r-12v.

Buatella [concu]

Anno predicto, x kalendas marcii, dictus visitator declinavit ad ecclesiam Sancti Martini de Buatella et officium visitationis exercuit in eadem. Et invenit ecclesiam non bene ordinatam et hoc in ausencia rectoris qui non erat in dicta ecclesia nec facit in dicta ecclesia continuam residenciam.

Super aliis articulis testes recepit videlic[e]t Raymundum ç-Englada et Petrum de Riera qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod non bene fit ibi servicium cum rector non moratur ibi set ter tantum celebrat ibi missam in septimana.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam in parochia Sancti Petri de Salseles.

Interrogati de vita parochia(no)rum dixerunt bene per omnia.

Et dictus visitator monuit¹ dictos testes parochianos predictos ut dictam visitationem denuncient dicto capella(no) et quod dictam ecclesiam melius ordinet quam sit ordinatam et quod satisfaciat de procuracione sibi debita ratione visitationis predictae || hinc ad diem dominicam proximam, alias in personam dicti rectoris tulit sententiam excomunicacionis et dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie dixerunt quod valent v libras.

Debet xv solidos solituros prima die dominica Quadragesime sub pena predicta. Solvit. Dedi vicario.

1. *Segueix dictus ratllat.* — 2. *Segueix et ratllat.*

36

1313 FEBRER 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE BORREDÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 12v.

Boredà [concu]

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancte Marie de Boredano et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum Çabater et capellanum de Rotgers qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod non potest feri ibi compeletum servicium seu perfectum quia dominus abbas Rivipullensis redditus ipsius ecclesie pertinentes ad rectorem auctoritate propria vendidit retinendo sibi illud quod rector debebat habere.

Interrogati de vita rectoris et aliorum clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam apud¹ Bergam nomine Berengariam, filiam capellani de ça Nou.

Interrogati de vita parochianorum una cum vicario eiusdem ecclesie responderunt quod Petrus Deligalbé tenet publice concubinam nomine Matheuam. Item Petrus de Fayà tenet publice concubinam nomine Er. Super aliis articulis dixerunt bene per omnia.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie responderunt² quod valent xv libras.

Et dictus visitator³

Debet xxv[III] solidos solituros die cenerum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit in comestione III solidos. Solvit xxv solidos mihi et ego vicario dedi.

1. *Segueix p ratllat.* — 2. *Segueix nihil ratllat.* — 3. *El text no continua.*

37

1313 FEBRER 21

VISITA AL MONESTIR DE SANT PERE DE LA PORTELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 12v-13r.

Monasterium de Portella

Anno quo supra, IX kalendas marcii, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit monasterium Sancti Petri de Portella et vocavit ad se monachos cum dominus abbas non esset presens in dicto monasterio et recepit ab ipsis iuramentum, qui interrogati si servatur ibi regulam beati Benedicti, responderunt quod sic et iacent insimul in uno loco.

Interrogati de numero monachorum se non esse certos de numero set viderunt in¹ instrumentis antiquis firmas VIII vel IX monachorum qui firmabant omnes insimul instrumenta set quia modo dictum monasterium est pluribus debitis agravatum non possunt esse comode tot monachi ut consueverant ibi esse.

Et dictus visitator ex officio suo mandavit eisdem et consuluit quod, cum tempus oportunum eis adfuerit numerus [monachorum] in antiquis instrumentis contentus [in] dicto monasterio, adimpleatur.

Interrogati de statu aliorum clericorum dixerunt in omnibus bene.

Interrogati de omnibus aliis articulis dixerunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogati de vita clericorum et parochianorum in omnibus dixerunt bene.

Hiis peracitis² quia dicti monachi auctoritate abbatis et conventus dicti monasterii proposuerunt quod erant privilegiati quod ecclesia de ça Quar et ecclesia³ Sancti Maurici et clerici deservientes in eisdem, non debent vivitari per alios nisi per abbatem ipsius monasterii nec || provisionem rationem visitationis dare immo contribuunt procuratori faciente per abbatem predictum. Ideo dictus visitator mandavit monachis predictis et abbati ut infra VIII dies ab hoc die proxime labentes et continue subsequentes ostendant vel ostendi faciant in villa Berge in domo capellani privilegium per eos alegatum et quod solvant tunc provisionem sibi debitam rationem visitationis infra terminum antedictum, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc⁴ persone dicti domini abbatis ab regressu ecclesie [interdicimus]⁵ et dictum monasterium subposumus ecclesiastico interdicto.

Solvit CXXV solidos vicario.

1. *Segueix instris ratllat.* — 2. *En lloc de peractis.* — 3. *ecclesia corregeix ecclesiam.* — 4. *Segueix perpers ratllat.* — 5. *Corregeix ponimus ratllat.*

38

1313 FEBRER 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT QUIRZE DE PEDRET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 13r.

Pedret

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Quirici de Pedreto et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Guillelmum d'Arquimbau et rectorem predictae ecclesie [et Petrum Arquimbau] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt in omnibus et per omnia (bene esse).
Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent x libras.

Debet XX^{ti} solidos solituros prima die dominica proxima sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

39

1313 FEBRER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE CASTELLAR DEL RIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 13r.

Castellar

Anno predicto, VIII° kalendas marcii, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Castellar et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis testes recepit Berengarium Çerbelera, Petrum de Rivo et Iacobum de Cerduya¹ qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de (vita) parochianorum responderunt quod Berengarius de Terça tenet publice concubinam nomine Guillelmam de Villa. Super aliis responderunt bene in omnibus.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent xv libras.

Debet XX^{ti}v solidos solituros die cinerum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XXV solidos vicario.

1. *Segueix s ratllat.*

40

1313 FEBRER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ESPINALBET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 13v.

Espinalbet

Eadem die et anno, dictus Raymundus de Sancto Saturnino, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Vincencii d'Espinalbet et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet rectorem predictae ecclesie quia quidem parochiani videlicet Arnaldus de Apiera et Guillelmus Box, vocati per dictum visitatorem noluerunt venire, et interrogatus dictus rector et iuratus super servicio ecclesie dixit quod bene fit ser(viciu)m quod consuetum est.

Interrogatus de vita sua dixit quod vivit honeste.

Interrogatus [de vita] parochianorum respondit quod bene per omnia.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent XX^{ti} libras.

Et dictus visitator ma(n)davit dicto rectori sub virtute sancte obediencie et sub pena excommunicationis quod cum dicti parochiani ad mandatum¹ dicti visitatoris noluerunt venire ut ferent testimonium veritatis, habeat eos et vitet tamquam excommunicatos donec meruerint a [dicto visitatore]² beneficium absolutionis obtinere.

Debet XL solidos solituros prima die dominica Quadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Relaxavit dominus Gaucerandus II solidos ex omni. Solvit XXXVIII solidos vicario.

1. *Segueix lic ratllat.* — 2. *Corregeix nobis ratllat.*

41

1313 FEBRER 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE MADRONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 13v.

Madrona [concu]

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Petri de Madrona et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum de Berga Freyta et Raymunum de Comba, paroch(i)anos dicte paroch(i)e, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod vicarius est aliquantulum et multociens vagabundus.

Interrogati de vita rectoris et vicarii dixerunt quod quilibet ipsorum tenet publice concubinam nomine Ninam Moram ex qua habent prolem.

Interrogati de vita parochianorum una cum vicario responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Et dictus visitator mandavit Petro Rosselló, deservienti in predicta ecclesia, et Guillelmo de Condamines, procuratori venerabile Bernardi de Condamines, ut satisfaciant vel satisfaceri faciant de procuracione sibi debita ratione visitationis facta in ecclesia de Madrona hinc ad VIII dies pro primo labentes alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc predictam ecclesiam de Madrona ecclesiastico subposuit interdicto.

Debet XCV solidos. Solvit.

42

1313 FEBRER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OLVAN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 16r.

Olvany

Anno quo supra, VII kalendas marcii,¹ dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Olvany et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum de Vilario, Petrum de Muyal et Guillelmum de Minoves qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt quod Berengarius de Caseis tenet publice concubinam nomine Raymundam. Super aliis omnibus articulis dixerunt bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent xxv libras.

Debet XLV solidos solituros prima die dominica Quadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

1. *Segueix R ratllat.*

43

1313 FEBRER 23

VISITA AL MONESTIR DE SANTA MARIA DE VALLDAURA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 16r-16v.

Vallaura

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus,¹ accessit ad monasterium monialium de Vallaura et in presencia² domine abbatissie et priorisse et aliarum monialium, voluit³ procedere ad officium visitationis exercendum et dicta domina abbatisia [et] priorissa atque alie moniales proposuerunt quod non debebant per archiepiscopum seu per aliquem alium visitari cum essent privilegia summi pontifice premunita.

Et incontinenti ostenderunt dicto visitatori quedam instrumenta papalia in quibus de exemptione dicti monasterii mencio non fiebat. Et ideo dictus visitator mandavit dicte domine abbatisie priorisque et⁴ ceteris aliis monialibus, in virtute sancte obediencie et sub pena etiam excommunicationis, ut ad officium dicte visitationis exercendum eum admitterent ita ut posset dictum monasterium et ipsas moniales visitare, set proposuerunt quod si dicta instrumenta per eas ostensa non sufficebant ad earum exemptionem comprobendam habebant nichilominus quedam alia privilegia efficaciora que quo ad presens non habebant in promptu ratione quarum ostensorum intendebant se⁵ esse exemptas a iurisdictione⁶ ordinariorum et a dicta visitatione. Ideo rogaverunt dictum visitatorem ad dictam privilegiam ostendenda daret eis terminum competentem et etiam quod a dicta visitatione cessaret unde dictus visitator earum precibus inclinatus cessavit a dicta visitatione sub tali modo et conditione quod ut infra VIII° dies continue sequentes et || proxime ostendant privilegia per eas allegata venerabili Galcerando ça Costa aut eis locumtenenti in villa Berge, alias non cessavit nec cessat requirere visitationem et procuracionem sibi debita ratione visitationis. Et ultra dictum terminum

[si] cessarent recipere ipsius visitationem et procuracionem dare, [et] ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictum monasterium subposuit ecclesiastico interdicto.

Nihil.

1. *Segueix visit ratllat.* — 2. *Segueix de ratllat.* — 3. *voluit corregeix voluimus.* — 4. *Segueix et e ratllat.* — 5. *Segueix ex ratllat.* — 6. *Segueix ordiar ratllat.*

44

1313 FEBRER 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE SAGÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 16v.

Sagars

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Andree de Segars et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Et super aliis articulis recepit testes videlicet Berengarium Textorem et Petrum Ermengaldum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt eos bene vivere.

Interrogati una cum rectore de vita parochianorum responderunt (bene) in omnibus et per omnia.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent XV libras.

Debet XXVIII solidos solituros prima die dominica Quadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XXVIII solidos vicario.

45

1313 FEBRER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MERLÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 16v.

Marlès¹ [concu]

Anno quo supra, VI kalendas marcii, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancte Marie de Merlesio et invenit dictam ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Arnaldum de Rovira et Guillelmum de Ulmo et Arnaldum de Vilalta qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod non est ibi diachonus qui debet esse quia non invenit hoc anno ad conducendum.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod dictus rector tenet² concubinam, ut dicitur, in parochia Sancti Martini de Merlesio.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt bene in omnibus.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod³ non tenebatur dare ut videbatur sibi nec computare expleta laborationis sue et ecclesie predicte aplicate in recditibus ecclesie cum dicti laboratio teneatur pro ecclesia Vicense et censum facit pro eadem et decimam inde tribuit. Et quia visum fuit dicto visitatori quod ipsa expleta in recditibus debant comptare mandavit eidem capellano in virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis quam in ipsum in hiis scriptis tulit nisi faceret quod mandatur ut hinc ad diem veneris sequentem compareat coram venerabili Galcerando ça Costa aut eius locum tenente in villa Berge et computet cum eodem de expletis et recditibus de quibus computare tenetur et solvat procuracionem sibi debitam rationem visitationis in predicta ecclesie facte. Alias ex nunc ut ec tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

[Ex]timata fuit [ad] IX libras, so[lv]at XVIII solidos. [So]lvit vicario.

1. *Anotat a la línia superior Rivipullensis.* — 2. *Segueix public ratllat.* — 3. *Segueix valent. Et dictus ratllat. lat.*

46

1313 FEBRER 24

VISITA A LES ESGLÉSIES PARROQUIALS DE SANTA MARIA DE LA GUÀRDIA, SANT ESTEVE DE VALLDORIOLA I SANT ANDREU DE GAMISSANS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 17r.

Ça Garda

Valeriola

Gamiçans [concu]

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesias Sancte Marie de Gàrdia, Sancti Staphani de Valeriola et Sancti Andree de Gamiçans et super statu ipsarum ecclesiarum recepit testes videlicet Petrum Graït, Bartolomeum Iohannem et Iacobum de Muyals qui interrogati et iurati super servicio ecclesiarum predictarum responderunt quod rector non facit bene servicium cum habet III ecclesias parochiales [et] deberet tenere presbiterum et non tenet et ita non fit nec potest ibi bene feri servicium.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod tenet publice concubinam maritatum ex qua habet III filios et ipsa modo est pregnans, [nomine Berengaria de Podiolo].

Interrogati de vita parochianorum omnium predictarum ecclesiarum dixerunt bene in omnibus.

Interrogatus rector de vita parochianorum dixit quod Petrus de Gamiçans, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Alicsendem de Sorerols. Item Cerdanus de Sorerols tenet publice concubinam.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent x libras.

Et dictus visitator, intellectis dictis testibus, mandavit dicto capellano in virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis quam in eum tulit nec fecerit quod mandatur ut ideo quod compertum est quod inter retditus parochiales et expleta possessionum dicte ecclesie de Gardia et obvenciones que veniunt ibi nomine Romiere

posset ibi clericus sustentari quod faciat ibi officium ut melius poterit et ibi faciat residenciam.

Mandavit etiam eidem rectori sub pena predicta ut hinc ad die veneris sequentem compareat coram venerabili Galcerando ça Costa vel eius locum tenente in villa Berge et quod solvat procuracionem sibi debita ratione visitationis facte in predictis ecclesiis [et secum componat de publico concubinatum in quo iacet], alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in eundem capellanum tulit in hiis scriptis sentenciam excomunicacionis et dictas ecclesias subposuit ecclesiastico interdicto.

Extimata fuit ad X libras, solvat XVIII solidos. Solvit vicario.

47

1313 FEBRER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BIURE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 17r.

Biure

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Biure et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Vitale et Petrum Guinart qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene [vivit].

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt quod bene vivunt.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie respondit rector quod valent VII libras et mediam.

Debet XV solidos solituros prima die dominica Quadragesime. Solvit. Dedi vicario.

1. quod *repetit*.

48

1313 FEBRER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE GIRONELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 17v.

Geronela

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Geronela et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Poncium Martini et Guillelmum Capellanum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod vivit bene et oneste.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt bene excepto quod sunt aliqui qui tenent publice concubinas.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent v libras.

Debet x solidos solituros prima die dominica Quadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit x solidos vicario.

49

1313 FEBRER 24

VISITA AL PRIORAT DE SANT PERE DE CASSERRES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 17v.

Sanctus Petrus Castriserensis

Eadem die et anno, dictus Raymundus, vistor predictus, visitavit ecclesiam Sancti Petri de Casseres et non moratur ibi capellanus cum ecclesia sit collata aut conju(n)cta cuidam manso qui vocatur mansus Sancti Petri et ipse conduce ibi presbiterum quolibet anno quia sic habet ex privilegio abbatis Sancti Saturnini de Tavèrnoles.

Debet x solidos solituros prima die sabati sub pena interdicti ecclesie. Solvit vicario.

50

1313 FEBRER 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PAU DE CASSERRES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 17v.

Sanctus Paulus Castrisserensis¹

Eadem die et anno, dictus Raymundus, vistor predictus, visitavit ecclesiam Sancti Pauli Castrisserensis et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Petrum de Cruylops et Iacobum de Prato qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent xv libras.

Debet xxxv solidos. Solvit [in] comestione v solidos. [S]olvit postmodum [xx]x^{ta} solidos. Dedi [vi]cario [x]xx^{ta} solidos.

1. *Anotat al marge esquerre* Expendimus v solidos.

51

1313 FEBRER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE PUIG-REIG.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 17v-18r.***Pug-rex**

Anno quo supra, v^o kalendas marcii, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Pug-rex et invenit satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Guillelmum de Palaciolo, Guillelmum d-en Barí et Petrum de Cubins qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod vivunt bene.

Interrogati de vita parochianorum una cum vicario responderunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogatus vicarius quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent xxx^{ta} libras.

Interrogatus quantum valent redditus presbiteratus¹ constitutus in predicta ecclesia et dixerunt quod valent viii^o libras.

|| Et dictus visitator mandavit dicto vicario ut compareat coram venerabili Galcerando ça Costa vel eius locum tenente ut hinc ad diem dominicam proximam [et] solvat procuracionem sibi debita ratione visitationis in predicta ecclesia facte. Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc ipsam ecclesiam in hiis scriptis ecclesiastico² subposuit interdicto.

Eodem modo mandavit Berengario Direna, beneficiato in dicta ecclesia de Pug Rex, ut hinc ad diem predictam dominicam proximam satisfaciat vel solvat eodem modo pro suo beneficio alias personam dicti capellani subposuit ecclesiastico interdicto ut supra dicitur.

Extimata fuit comuniter xxv libras, solvat rector xxx solidos et vicarius x. Residuum dimititur ratione pauperitatis. Capella cum sit in ecclesia parrochiali sita quasi de novo ordinata qua solvat ad presens nihil.

1. *Segueix ip ratllat.* — 2. *Segueix sup ratllat.*

52

1313 FEBRER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MEROLA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 18r.***Merola**

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancte Marie de Merola et invenit ecclesiam non bene ornatam.

Super aliis articulis fuerunt requisiti¹ Arnaldus Rog, Guillelmus Saura et Bernardus de Muntada ad perhibendum testimonium veritatis super visitatione² in dicta ecclesia facienda. Et quia predicti, vocati et requisiti, noluerunt dictum testimonium prohibere, vocatus fuit rector eiusdem ecclesie ad faciendum dictum testimonium qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene facit servicium.

Interrogatus de vita sua dixit quod ludit publice ad taxillos.

Interrogatus de vita parochianorum dixit quod Petrus Mulnerius, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Sauram. Item Guillelmus ça Devesa tenet publice concubinam nomine Pocham ça Muntada.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie, respondit quod valent XII libras. Et³

Debet XXV solidos solituros prima die dominica Quadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix* Simon de Podio *ratllat*. — 2. *Segueix* [...] *ratllat*. — 3. *El text no continua*.

53

1313 FEBRER 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CREU DEL MUJAL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 18r-18v.

Muyal [concu]

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancte Crucis des Muyal et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum de Podio, Bernardum de Ferran, Guillelmum Taltuyl et Petrum de Pelldestiu [et Berengarium Bartolomeum] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publicam concubinam nomine Guillelmam.

Interrogati de vita una cum rector parochianorum¹ responderunt quod Bernardus de Cudibus tenet publice concubinam nomine Romiam. Super aliis articulis responderunt in omnibus et per omnia.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent XII libras et mediam.

Et dictus visitator mandavit dicto capellano ut hinc ad diem veneris proximam compareat coram venerabili Galcerando ça Costa aut eius locum tenente [et tunc] solvat procuracionem sibi debitam rationem visitationis facte in ecclesia sua et etiam || de bona debita ratione concubinatus [secum componat] nisi possit se verisimiliter excusare. Alias ex² tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc in personam dicti capellani sentenciam excomunicacionis in hiis scriptis tulit et dictam ecclesiam³ subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet XXIX solidos. Solvit vicario et pro concubinato XV solidos.

1. *En lloc de* Interrogati de vita parochianorum una cum rector. — 2. *Al text et*. — 3. *Segueix sup ratllat*.

54

1313 FEBRER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CUGAT SALOU (O DEL RACÓ) I L'ESGLÉSIA SUFRAGÀNIA DE SANTA MARIA DE LES ESSLÉSIES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 18r-18v.***Sanctus Cuguphatus de Alodio** [concu]

Anno quo supra, IIII° kalendas marcii, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesias Sancti Cuguphati et Sancte (Marie) de Ecclesiis et invenit ecclesiam Sancti Cuguphati satis¹ male paratam; ad² aliam non accessit cum esset sofragianiam ipsius.

Super aliis articulis testem recepit videlicet Arnaldum de Sancto³ Cuguphati. Super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita capellani dixit quod tenet publice concubinam nomine Er.

Interrogatus de vita parochianorum dixit bene in omnibus et per omnia.

Et dictus visitator mandavit ipsi teste ut dicat rectori ipsarum ecclesiarum ut hinc ad diem veneris seguentem compareat coram venerabili Galcerando ça Costa aut eius locum tenente in villa Berge paratus solvere et componere, solvat et componat procuracionem sibi debita ratione visitationis per eum facte in dicta ecclesia et de publico concubinato in quo⁴ iacet, alias in persona dicti capellani in hiis scriptis sentenciam excomunicacionis tulit et ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictas ecclesias subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet cum concubinato XX^{ti}IIII^{or} solidos. Solvit.⁵

1. *Segueix be ratllat.* — 2. *ad repetit.* — 3. *Segueix Cup ratllat.* — 4. *quo corregeix quod.* — 5. *Segueix michi et dedi vicario ratllat.*

55

1313 FEBRER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE COANER.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 18v.***Cohaner**

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Cohaner et invenit ecclesiam male dispositam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Guillelmum de Cumba et Rumeum Bertrandum et Romeum, filium Raymundi Andree, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod aliqui sunt mutuanes peccuniam et recepiunt inde servicium et hemunt bladum, largius ut carius vendere¹ possint. Item Guillelmus Viyet tenet publice concubinam nomine Guillelmam ça Cumba. Item Petrus de Podades non moratur cum uxore sua.

Interrogati quantum valent retditus² ecclesie dixerunt quod valent xv libras.

Et dictus visitator mandavit clerico deservienti in dicta ecclesia ut hinc ad diem veneris sequentem compareat coram venerabile Galcerando ça Costa aut eius locum tenente in villa Berge et solvat procurationem sibi debita ratione visitationis in dicta ecclesia per eum facte. Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam³ subposuit ecclesiastico interdicto et dictum clericum suspendit a divinis.

Debet xxx^{ta} solidos solituros prima dominica Quadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

1. *Segueix possunt ratllat.* — 2. *Segueix et ratllat.* — 3. *Segueix sup ratllat.*

56

1313 FEBRER 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SALVADOR DE TORROELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 19r.

Torehela

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Salvatoris de Torehella et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Miquellem de Gratacunills et Bernardum de Balcebre, presbiterum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt (quod) bene fit.

Interrogati de vita rectoris et vicarii responderunt quod rector hoc anno recepit omnes fructus seu proventus ipsius ecclesie et in festo Omnium Sanctorum vel circa dimisit ipsam ecclesiam. Conduxit hunc presbiterum testem qui deserv(i)ret in predicta ecclesia.

Interrogati si tenetur ibi hospitalitas dixerunt quod fit elemosina pauperibus set quando aliqui nunci prelatorum vel religiosorum aut ipsimet religiosi veniunt ad dictam ecclesiam oportet eos miteri apud Cardonam pro necessariis cum in dicta ecclesia nihil remaneat de expletis nisi solum ad provesionem dicti vicarii.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario sub pena excomunicacionis quod procuret et faciat feri quod hospitalitas secundum valorem recdituum ibi teneatur et quod rector dicte ecclesie redeat ad suam ecclesiam, ibi residenciam faciat ut promisit et hoc hinc ad festum sancti Iohannis Babtiste et sub (e)adem pena mandavit dicto rectori.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene in omnibus articulis.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent xv libras.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario, teste predicto, quod satisfaciat vel faciat satisferi de procuracione sibi debita ratione visitationis per eum facte in predicta ecclesia hinc ad diem dominicam proximam. Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet xxx solidos. Solvit. Habet vicarius Berge.

57

1313 FEBRER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE CASTELLADRAL.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 19r.***Castelladral**

Anno quo supra, III° kalendas marcii, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Miquaelis de Castelladral et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis testes recepit rectorem ipsius ecclesie, quia non invenit parochianos quos posset recipere in testis quamvis longo tempore eos expectavit, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod facit posse suum.

Interrogatus de vita sua dixit quod vivit honeste.

Interrogatus de vita parochianorum dixit bene in omnibus.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent XX libras.

Debet XXXVIII solidos solituros hinc ad VIII dies proximos labores sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

58

1313 FEBRER 27

VISITA AL MONESTIR DE SANTA MARIA DE SERRATEIX.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 19v-20r.***Saratex**

Eadem die et anno, dictus Raymundus de Sancto Saturnino, predictus visitator, visitavit monasterium Sancte Marie (de) Saratex et invenit monasterium satis bene ornatum.

Et in absentia abbatis, requisiti fuerunt domini monachi ipsius monasterii¹ ad perhibendum testimonium veritatis super statu monasterii, abbatis et monachorum qui, virtute mandati eis facti dictum iuramentum perstiterunt, qui interrogati et iurati super statu monasterii responderunt quod est satis in bono statu quamvis aliqui redditus ipsius monasterii sunt ad huc obligati.

Interrogati utrum abbas² regat discrete bona monasterii dixerunt quod sic secundum quod ipsis videtur.

Interrogati de vita abbatis responderunt quod est bene conversatoris et bene vivit.

Interrogati super aliis articulis de persona abbatis et eius regimine circa opus³ sive operationes dicti monasterii dixerunt omne bonum de eo excepto quod non est bonus operarius.

Interrogati si credunt quod absque dampno monasterii posset ipse abbas operari et dixerunt quod sic.

Interrogati si abbas providebat eis in porcionibus et in aliis consuetis et dixerunt quod sic.

Interrogati super statu monachorum dixerunt⁴ (quod) iacebant omnes in dormitorio excepto sacrista qui habet cameram apropiatam et comedunt in refetorio temporibus debitis.

Interrogati si fit ibi servicium bene responderunt quod bene fit secundum quantitatem monachorum.

Interrogati si erat ibi completus numerus monachorum et dixerunt quod non quia ut in instrumentis antiquis expressum est debent ibi esse XII monachi sine abbati et modo non sunt cum abbate nisi sex.

Interrogati si credunt quod retditus monasterii possint suficere omnibus predictis monachis et dixerunt se credere quod non propter quedam debita et expensas quas dictum abbatem oportet facere set bene credunt quod⁵ sufficienter⁶ VIII monachos sine abbate.

Interrogati si sciunt quod aliqui monachi intraverint dictum monasterium per simoniacham⁷ pravitatem et dixerunt quod non.

Interrogati si credunt vel sciunt aliquid corigendum seu reformandum in dicto monasterio videlicet in priore, sacrista et camerario et dixerunt quod non est aliquid reformandum in dictis officialibus cum faciant ea que debent facere competenter.

Interrogati si sunt obedientes dicti monachi abbati et priori iuxta precepta licita et honesta et secundum regulam beati Benedicti et dixerunt quod sic iuxta posibilitatem ipsorum.

Interrogati si aliquis ex eys esset usurarius aut publicus || mercator, sacrilegus, excommunicatus seu interdictus aut periurus dixerunt quod non.

Super omnibus aliis articulis diligenter interrogati dixerunt se credere quod erant in bono statu secundum intentionem eorum.

Et dictus visitatur intellectis omnibus supradictis ordinavit in hunc modum et mandavit primo abbati [et monachis] dicti monasterii cum intellexerit quod in dicto monasterio sint pauci monachi respectu quantitatis monachorum antique, in virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis quam in hiis scriptis nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in eos tulit nisi facerent quod eis mandatur ut hinc ad festum sancti Michaeli proxime recipiant [unum monachum]⁸ qui una cum eis voleant officium facere et dicto monasterio deservire.

Mandavit insuper abbati sub pena predicta ut opus claustrum compleat infra annum vel ad minus medietatem.⁹

Item mandavit dicto¹⁰ venerabili abbati ut hinc ad die dominicam proximam solvat procuracionem sibi debitam ratione visitationis per eum facte in dicto monasterio et aliam procuracionem sibi debita ratione ecclesie Sancti Petri que, ut dicitur, dicto monasterio est unita, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictum monasterium et dictam ecclesiam Sancti Petri subposuit ecclesiastico interdicto.

Solvit vicario VII libras.

1. monasterii *corregeix* monasteriiu. — 2. *Amb una línia d'abreviació ratllada.* — 3. *Segueix m ratllat.* — 4. *Al text dixerunt.* — 5. *quod repetit.* — 6. *Al text fuficienter.* — 7. *Segueix m ratllat.* — 8. *Corregeix duos monachos ratllat.* — 9. *Segueix alioquin ex tunc si infra dictos terminos non impleverit ea que precipiuntur ey nescat se sibi eigressus se ipso facto sentenciam excomunicacionis incurisse ratllat.* — 10. *Segueix domino ratllat.*

59

1313 FEBRER 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE VIVER.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 20v.***Viver**

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam¹ Sancti Miquaelis de Vivario et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Berengarium Scutiferum et Petrum de Vilanova qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod debent ibi esse duo presbiteri set unus illorum non audet ibi stare et non ex culpa ipsius clerici.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum una cum capellano responderunt bene in omnibus et per omnia.

Et dictus visitator mandavit Berengario de Sancto Genesio, deservienti in ecclesia predicta, ut denu(n)ciet capellano ipsius ecclesie ut solvat aut solvi faciat procuracionem sibi debitam ratione visitationis per eum facte in dicta ecclesia [hinc ad VIII dies proximos], nam nisi faceret quod ey precipitur ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et in personam dicti rectoris excomunicacionis sentenciam in hiis scriptis tulit.

Debet XL solidos. Solvit vicario Berge.

1. *Segueix de ratllat.*

60

1313 FEBRER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE MONTDARN.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 20v.***Muntarn**

Anno quo supra, predie kalendas marcii, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de Muntarn et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum de Sala et Guillelmum Viver qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod in parochia Sancti Martini de Muntarn sunt duo parochiani qui tenent publice concubinas, videlicet Berengarius de Musardan tenet Er. de Cercuns et Guillelmus çes Cases, uxoratus, tenet filiam de na Cogata.

Item in parochia Sancti Iohannis, Bernardus de Buyasacs¹ tenet publice concubinam nomine Alicsendem Cercuns. Et Arnaldus de Ila tenet publice concubinam nomine Berengariam Balegera.

Super aliis articulis dixerunt in omnibus bene esse.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie dixerunt quod valent xv libras.

Et dictus visitator mandavit rectori ipsius [ecclesie] qui nunc servit in predicta ecclesia pro domino episcopo Urgellense ut satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione sibi² debita ratione visitationis per eum facte in dicta ecclesia hinc ad diem dominicam proximam. Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc predictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet xxxii solidos solituros prima dominica Quadragesime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario xxxii solidos.

1. Buyasacs *correix* Buyasag. — 2. *Segueix s ratllat*.

61

1313 FEBRER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DEL PUJOL DE PLANÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 21r.

Puyol

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Podiolo et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet [Agramunt]¹ ça Sala et Petrum filium Petri ça Sala, Guillelmum ça Serra, qui vocati noluerunt perhibere testimonium veritatis. Et ideo in defectu ipsorum fuit super omnibus articulis rector ipsius ecclesie interrogatus et primo super servicio ecclesie dixit quod bene fit sicut potest.

Interrogatus de vita sua dixit quod vivit honeste.

Interrogatus de vita parochianorum dixit in omnibus bene.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent x libras.

Quibus peractis, dictus visitator mandavit dicto capellano in virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis quam in personam suam in hiis scriptis posuit nisi fecerit quod mandatur quod propter rebellitatem dictorum parochianorum qui noluerunt perhibere testimonium veritatis in ipsius visitationem ut vitet eos tanquam excomunicatos donec meruerint a dicto visitatore absolutionis gratiam obtinere.²

Debet xxxii solidos solituros prima dominica sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

1. *Correix* Aramunt *ratllat*. — 2. *Anotat al marge esquerre* Absol[uti] sunt.

62

1313 FEBRER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE MONTMAJOR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 21r.

Muntmayor

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Monte Mayori et invenit ecclesiam indigere libris et clavibus in pixide Corporis Domini et Crimatis.¹

Super aliis articulis testem recepit silicet Bernardum de Lena qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita rectoris et capellani dixit quod bene vivunt.

Interrogati (de vita parochianorum) una cum rectore dixerunt² bene in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent XV libras.

Debet XXX^{ta} (s.) solituros hinc ad VIII° dies sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit vicario.

1. *En lloc de Crismatis.* — 2. *Segueix quod Berengaria ratllat.*

63

1313 FEBRER 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE MONTCLAR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 21r.

Muntclar

Eadem die et anno, dictus Raymundus, predictus visitator, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Monte Claro et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum çe Cignes, Iachobum Ferrarii et Arnaldum Pochó qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene.

Debet XXIX solidos solituros a prima die sabati ad VIII dies sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit in comestione VIII solidos et VI denarios. Solvit vicario XXIII solidos et VI denarios.

64

1313 MARÇ 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'AVIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 21v.

Sanctus Martinus d'Aviano

Anno quo supra, kalendas marcii, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Aviano et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis [vocavit in]¹ testes² aliquos parochianos dicte ecclesie super statu ecclesie, clericorum et parochianorum qui ad mandatum eius noluerunt venire, silicet Petrus de Sera et eius filius qui erant satis in loco competenti. Ideo mandavit clerico infra scripto ut ratione tante inobediencie predictorum, in virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis vitaret eos tanquam excomunicatos tantum et tamdiu donec ab eadem visitatore meruerint absolutionis beneficium obtinere.

Et in defectu ipsorum vocavit Petrum de Nogra, vicarium predicte ecclesie, in testem qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie respondit quod bene fit per dictum testem set³ rector non moratur ibi.

Interrogatus de vita sua et aliorum clericorum respondit quod bene vivunt.

Interrogatus de vita parochianorum respondit quod Guillelmus de Cutina, ut dicitur,⁴ duxit duas vel tres uxores. Super aliis articulis dixit bene in omnibus et per omnia.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie dixit quod venditi sunt retditus deducto servicio D solidos.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario ut infra VIII° dies⁵ proxime labentes solvat aut solvi faciat procuracionem sibi debita ratione visitationis per eum facte in predicta (ecclesia). Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet LXXXV solidos. Solvit vicario LXXX solidos.

1. *Corregeix* recepit ratllat. — 2. *Segueix* silicet ratllat. — 3. *Segueix* vicarius n ratllat. — 4. *Segueix* dus ratllat. — 5. *Segueix* proix ratllat.

65

1313 MARÇ 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE L'ESPUNYOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 21v.

[E]spuyola

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam de ç-Espuyola et invenit ecclesiam male paratam et male dispositam et non invenimus ibi rectorem nec aliquem parochianum qui posset nobis perhibere testimonium veritatis.

[So]lvit vicario [...]II solidos.

66

1313 MARÇ 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'AVIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 21v.

Sancta Maria de Avià

Eadem die et anno, dictus Raymundus, visitator predictus, visitavit ecclesiam Sancte Marie de Avià et non invenit ibi capellanum nec parochianum, set invenit ipsam ecclesiam satis bene ornatam.

Et dictum fuit nobis quod valebant retditus predictae ecclesie VI libras.

67

1313 MARÇ 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'OBIOLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 23r.

Albiols

Anno predicto, VII° idus marcii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Albiols et invenit rectorem in villa Berge et recepit testimonium ab eo.

Et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod fit bene servicium diebus certis prout actenus consuetum est feri cum retditus ecclesie predictae non sufficiant ad completum servicium faciendum.

Interrogatus super statu persone sue et clerici ibi servientis dixit quod bene vivunt.

Interrogatus de vita parochianorum dixit bene excepto uno¹ casu de quo iam fuit facta corectio et fiet amplius imposterum iusticia mediante. Super aliis dixit bene.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie dixit x libras ipsam valere.

Et dictus visitator quia erat corporaliter impeditus et² quedam facta Berge venerant coram eo que non poterat comode expedire et specialite factum iudeorum comisit ipsa facta venerabili capellano de Bagano presenti et recipienti coram venerabilibus vicario Berge et Petro Berengarii³ tenenti locum officialis in villa Berge.

Solvit XVIII solidos vicario.

1. Al text unno. — 2. Segueix qued ratllat. — 3. Segueix off ratllat.

68

1313 MARÇ 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE BERGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 23r.

Berga

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Berge.¹

Solvit C solidos.

1. El text no continua.

Deganat de Berga, any 1315

Aquesta visita al deganat de Berga s'inclou en el llibre III, el qual a la coberta té escrit «Iste liber est decanatum Berge et Valle Lurdi et de ultimo anno». Atès que li succeeix la visita al deganat de la Vall de Lord, efectuada en part pel mateix visitador, i aquella és datada l'any 1315, considero que aquesta també es devia realitzar aquell any.

Els primers dos folis estan molt malmesos i pràcticament no s'han conservat, de manera que és molt difícil conèixer què hi havia escrit. Els folis següents presenten unes llacunes molt grans en el paper que dificulten la lectura, si bé permeten reconstruir la visita.

Per comparació amb la visita de l'any anterior hi manquen les esglésies de la zona sud-oriental del deganat i, si assumim que es van visitar les mateixes, faltarien: Pedret, la Portella (amb l'annexa de la Quar), Valldaura, Sagàs, Biure i la Guàrdia, Valldoriola i Gamissans.

Al foli 1r sembla haver-hi vestigis de la visita a dues esglésies. De la primera, només hi ha les restes de la quantitat a pagar, mentre que de la segona hi ha un fragment de text més important, però no permet analitzar-la ni identificar-la. Al foli 1v només hem pogut observar-hi restes d'escriptura, però la seva mala conservació no ha permès de transcriure res.

Al foli 2r sembla haver-hi restes de la visita a tres o quatre esglésies, de les quals només es pot confirmar la presència de l'església de Merlès. El registre anterior al de Merlès, pel traç de la primera lletra del topònim emmarcat, crec que ha de referir-se a Sagàs. A la part superior del foli hi ha restes clares d'una altra visita, però la presència de tinta una mica més avall del que li pertocaria em fa pensar que potser hi havia un quart registre. Al foli 2v només hem pogut observar-hi restes d'escriptura, però la seva mala conservació no ha permès de transcriure res.

És per aquest motiu que només donem numeració als registres d'aquelles esglésies de les quals s'ha conservat alguna mostra legible d'escriptura.

1

1315 MARÇ [...]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE [...].

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 1r.

[...]

[...]

[Debet] XX solidos II [...]. Solvit [...] nobis.

2

1315 MARÇ [...]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE [...].

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 1r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès. Només s'ha conservat parcialment el marge esquerre i el terç inferior, de manera que no es pot llegir el darrer quart de cada línia a causa de la pèrdua de paper. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

[...]

bene. Interrogati de vita parrochianorum responderunt [...] [valent] retditus ecclesie responderunt xx^{ti} libras [...parro]cchiani qui supervenerunt iurati et interrogati confirmarunt [...] quod dictus capellanus est infamatus quod tenet publice concubina[m ...] parrochianam de qua fuerat iam corectus per dominum E[piscopum ...] dixerunt quod tenet concubinam Berge que vocatur Er. Ga[...] predicte Raymunde Cape cum quibus, ut dicitur, conversatur male. Item [...] mu]tuat peccunias suas ad usuras et specialiter mutuavit Raymundo [...] Berge et capellano Sancti Pauli de Casserres et capellano d·Esp[...] eiusdem super aliis dixerunt contra dictum capellanum ut in qua[...]

3

1315 MARÇ [...]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE [...].

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 2r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès. Només s'ha conservat parcialment el marge esquerre i el terç inferior, de manera que no es pot pràcticament res a causa de la pèrdua de paper. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

[...]

[...]

Debet v [solidos]. Solvit [nobis]

4

1315 MARÇ [...]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE SAGÀS

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 2r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès. Només s'ha conservat parcialment el marge esquerre i el terç inferior, de manera que no es pot pràcticament res a causa de la pèrdua de paper. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

S[agàs]

[...]

Debet [...]. Solvit [...]

5

1315 MARÇ [...]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MERLÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 2r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès i d'aquest registre manca el darrer quart de cada línia a causa de la pèrdua de paper. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Marlès

Eadem die et anno, antedictus Arnaldus de Manso visitavit [ecclesiam Sancte Marie de Marlès] et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis re[cepit testes, videlicet ...] Guillelmum Çalom et Bernardum de Solerio, dicte ecclesie parrochianos, qui [iurati et interrogati super] servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani r[esponderunt quod bene] vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano [bene esse].

Debet XXII solidos. Solvit Iacobo.

6

1315 MARÇ 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE GIRONELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 3r.

[Geronela] [co]

[Anno quo supra], III kalendas¹ aprilis, antedictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam [San]cte Eulalie de Geronela et invenit ecclesiam bene paratam excepto quod esset necessarius unus liber qui vocatur ferial.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent nisi duo parrochiani² et unus ipsorum qui vocatur Raymundus de Geronel noluit iurare, set postmodum recepit in testem capellanum qui iuratus et interrogatus dixit quod Petrus de Solerios,³ presbiter qui nunc mor[a]tur apud Segar, tenet in concubinam quandam coniugatam nomine

Romiam Sala. Item dixit quod Guillelmus Esquerich, baiulus nobili Guillelmi de Portella, uxoratus, tenet ibi in concubinam quandam coniugatam nomine Er. Salam. In aliis dixit omne bonum.

D[ebet]. Solvit Iacobo.

1. *Segueix* apreles ratllat. — 2. *Al text* perarochiani. — 3. *Un signe crida a una anotació al marge:* purgavit se.

7

1315 MARÇ 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OLVAN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 3r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen més de mitja línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Olvany

Eadem [die et] anno, p[redictu]s Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Olvany et [invenit ecclesiam bene par]atam hoc excepto quod defecit unum vestimentum.

Super [al]ii[s recepit testes vide]licet Petrum de Podio d'Olvany et Raymundum de Solerio, dicte [ecclesie parrocchianos, qui iurati et] interrogati super servicio ecclesie [responder]unt quod deffecit [...] presbiterorum, diachoni et scholaris [...] ecclesiam continua residenciam [... Interrogati] de vita parrocchianorum dix[...] ecclesiam dictus visitator [...] infra XV dies conti[nue] [...] subpos]uit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet L solidos. Solvit Iacobo.

8

1315 MARÇ 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'OBIOIS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 3r-3v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen el darrer quart de línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Albiols

Eadem die et an[no], predictus venerabilis Arnaldus de Manso visitav[it ecclesiam Sancti Vincen]cii d'Albi[o]ls et invenit e[cc]lesiam satis bene paratam.

S[uper aliis testes] recepit videlicet Bartholomeum Lobeti et Berengarius de Albar [dicte ecclesie parrochianos] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod [bene fit].

[Interrogati de] vita clericorum responderunt quod bene vivunt presentes deservientes [...] condam vicarius dicte ecclesie tenet publice concubinam in villa Ber[ge].

[Interrogati de vita] parrochianorum responderunt quod Moneta de Condamines, uxor(a)ta non [moratur cum viro] || suo nec cohabitare vult immo habet quendam [...] quidem Amasius expulso viro de domo moratur cum [...].

Solvit Guillelmo de Avenchó XVIII solidos.

9

1315 MARÇ 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'AVIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 3v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, però les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Sancta Maria d·Avià¹

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie d·Avià et invenit ecclesiam competenter paratam et non invenit capellanum nec aliquem qui sibi satisfaceret de procuratione nec etiam potuit inquirere quia non moratur ibi capellanum.

1. A la línia superior nihil.

10

1315 MARÇ 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'AVIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 3v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. D'aquest registre s'ha perdut gairebé tot el text i només s'han conservat una paraula a l'inici de la línia i un parell al final. Les parts perdudes que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Sanctus Martinus d·Avià

Eadem die et [anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti] Martini de Aviano [...] dicta ecclesia capella[...] parrochianos cum [...] kalendas au[gusti ...].

Debet XC solidos. Solvit nobis Gissone.

11

1315 MARÇ 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE CASTELLAR DEL RIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 4r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen entre un quart i mitja línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

[Castellar] [co]

[Anno quo supra], pridie kalendas aprilis, predictus venerabilis Arnaldus de Manso visitavit [e]cclesiam Sancti Vincencii de Castellar et invenit ecclesiam antedictam bene paratam excepto quod¹ defficit unum vestimentum et unum responsorium.

Super aliis recepit testes videlicet Berengarium Çerbelera [et] Petrum ça Morera, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam parrochianam ex qua modo de nova quandam filiam procreavit et tenet ipsa in domo propria nomine Er. çes Cases. Item habuit a quadam muliere que vocatur Maria Ovela, et moratur modo Berge, quendam filium et venit cotidie ad domum ipsius capellani. Item dixerunt quod babtizavit bis quandam filiam Petri deç Colar predictus capellanus videlicet semel in domo dicti Petri et fuit unus tunc patrinus et iterum babtizavit dictam filiam in ecclesia et tunc fuerunt duo patrini et ita babtizavit ipsam bis in aqua. Item dixerunt quod in state dictus capellanus hemit vini[um ...]udit illud et tenet in ecclesia tabernam. In aliis dixerunt [...] esse.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano [...].

Postmodum dictus Arnaldus de Manso audiens quod non receperat [... vid]elicet Berengarium Ponç et Guillelmum Çobach et [...] interrogati super omnibus articulis antedictis [...] vita parrochianorum quod Maymonus [...] suam consanguiniam in [...] confessus fuit omnia [...] Ovela. Et dictus visitator mandavit antedicto [...] compareat coram ipso in villa Berge recepturus penitentiam [...] contra eum ut ius et iustitia suadebet.

Debet inter omnia IX libras [...] Pentecostes alias ex tunc *et cetera*. Residuum vero in kalendas [...].

Debet [...] XXX^{ta} [...]. Item ex alia causa CX solidos. Solvit Iacobo.

1. *Segueix non ratllat.*

12

1315 MARÇ 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ESPINALBET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 4v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, però les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Espinalbet

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua [fungitur, visitavit ecclesiam] Sancti Vincencii d-Espinalbet et invenit ecclesiam bene paratam.

[Super aliis articulis] testes recepit Rivipullum ça Querosa et Guillelmum Box, dicte ecclesie [parrocchianos], qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita cap[ellan]i responderunt quod non est aliquid corrigendum in persona capellani excepto¹ quod quedam mulier sua parrochiana ex qua habet prolem venit cotidie et revenit ad domum dicti capellani. Ignorant tamen si habet rem cum ipsa set bene credunt quod providet d[icta] mulieri de bonis antedictae ecclesie.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene excepto quod est quedam mulier que vocatur Maria de ça Vilela que non confitetur nec recipit ecclesiastica sacramenta sicut alii parrochiani.

Capellanus interrogatus super omnibus² articulis dixit quod semel in signum Corporis Domini Nostri Iesu Christi tradidit hostiam non santificatam cuidam parrochiane sue nomine Marie de ça Vilela dixit tamen quod hoc fecit quia videbatur sibi quod erat [...] sensata.

Debet XLV solidos ratione procurationis. Solvit Iacobo.

1. Al text excepto. — 2. Segueix a ratllat.

13

1315 MARÇ 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LA BAEELS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 4v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. D'aquest registre s'ha perdut gairebé tot el text i només s'han conservat una paraula a l'inici de la línia i un parell al final. Les parts perdudes que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

La Baels

Eadem die et [anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie] de La Bahels et fecit [...] de Ser[...] dixerunt omne [...].

Debet XXIII solidos. Solvit Iacobo.

14

1315 MARÇ 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE MADRONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 4v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. D'aquest registre s'ha perdut els inicis de línia. Les parts perdudes que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Mad[rona]

[Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso] visitavit ecclesiam Sancti Petri de Ma[drona ... ecclesiam ...]. Denunciaverunt parrochiani antedicto visita[tori ...] in omnibus divinum officium fit in dicta ecclesia non moratur vicarius [et ce]lebrat missam nisi bis vel tris in epdomeda.

15

1315 ABRIL 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE VILADA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 5r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, però les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Vilada

Anno quo supra, kalendas aprilis, antedictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de Vilada et invenit ecclesiam competentem ornatam. Defficiebat tamen unum vestimentum et ecclesiam discohopertam. Defficiebat tamen vestimentum diachoni. Et mandavit¹ capellano ut iniungat parrochianis ut dicta vestimenta et reparationem ecclesie faciant infra annum et hoc sub pena excommunicationis quam in eosdem ferat elapso anno nisi fecerint quod mandatur.

Et recepit in testem Petrum çes Nogueres, dicte ecclesie parrochianum, iuratus et interrogatus de vita capellani et aliorum² clericorum respondit in omnibus bene esse.

Postmodum dictus visitator invenit³ quod predictus rector tenet in parrochia de Rotgers publice [concubinam ex] qua habet prolem.

Debet L solidos. Item XV solidos pro concubinato. Solvit Iacobo.

1. Segueix parrochianis ratllat. — 2. Segueix p ratllat. — 3. Segueix invenit ratllat.

16

1315 ABRIL 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE CASTELL DE L'ARENÝ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 5r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen entre un quart i tres quarts de línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Castell Alareny [co]

Eade[m die et anno, predictu]s venerabilis Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti [Vincenci de Castell Alareny et in]venit ecclesiam bene paratam.

Super aliis [recepit testes videlicet ...] de Camp-rubí et Guillelmum de Belestar [...] super omnibus tam de vita clericorum [...] bonum esse. Invenit quod Guillelmus de Solde[vila] [...] Raymundus de [...], presbiter, iacuit bene per [...] consanguinam que vocatur [...].

Debet XXXIII solidos [pro] procurationis. Solvit Ia[cobo].

17

1315 ABRIL 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE LA CLUSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 5r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen entre un quart i tres quarts de línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

ça Clusa

Eadem die et [anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ec]lesiam¹ Sancti Romani de ça Clusa et, [test]ibus [receptis, inventi omne bon]um tam in capellano quam in aliis.

Debet XVI solidos. Solvit Iacobo.

1. *Segueix de ratllat.*

18

1315 ABRIL 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE ROTGERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 5r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen les darreres paraules de cada línia. Les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Rotgers

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de [Rot]gers et invenit ecclesiam Corpus Domini sine clave, in aliis competenter paratam.

S[uper aliis recepit testes] videlicet Petrum de¹ Ecclesia et Guillelmum de Comeles, dicte ecclesie parrochianos, qui noluerunt iurare nec etiam capellanum. Et dictus¹ visitator, autoritate qua fungitur, subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Et invenit quod capellanus de Vilada, Canet [...], tenet publica concubinam ex qua habet prolem.

Solvit inter omnia XXII solidos.

1. Segueix El ratllat. — 2. Segueix ca ratllat.

19

1315 ABRIL 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE BORREDÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 5v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, però les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Boredà¹

Eadem die et anno, antedictus Arnaldus de Manso visitavi[t ecclesiam Sancte Marie] de Boredà et invenit ecclesiam in omnibus male paratam ac [...]tu rector non moratur ibi nec fit ibi divinum officium.

Super alii[s] non potuit inquirere cum non essent parrochiani nec eos potuit habere ipsos parrochianos. Et dictus Arnaldus de Manso mandavit Petro² Fayoni, presbitero nunc deservienti in ipsa ecclesia, ut a dominica proxima ad VIII° dies faciat satiferi de procuratione debita tam anni preteriti quam presentis alias ex tunc autoritate qua fungitur subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto. Prolongatus est usque ad festum sancti Iohannis.

1. A la línia superior nihil. — 2. Segueix Fugo ratllat.

20

1315 ABRIL 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE PALMEROLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 5v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, limitada a les paraules centrals de les dues darreres línies. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Palmerola

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Paumerola et invenit in dicta ecclesia om[ne bo]um, testibus receptis, excepto quod capellanus erat aliquantulum surdus et [...] sibi quod non audiret decetero confessiones sed comiteret alicui locum [...] Sancti Iacobi de Fruntyà.

Debet XXVII solidos.¹ Solvit Guillelmo de Avenchó.

1. *Segueix Guillelmo de Avenchó ratllat.*

21

1315 ABRIL 2

VISITA A LA CANÒNICA DE SANT JAUME DE FRONTANYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 5v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen entre un quart i tres quarts de línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Frontiyà

Anno quo supra, II[II° nonas aprilis, predictus Arnaldus de Manso, autoritate q]ua fungitur, visitavit eccle[siam Sancti Iacobi de Frontiyà et invenit ecclesi]am bene paratam.

Super [aliis testes recepit videlicet ...]oles et Iacobum Ponç [... qui iurati et interrogati super ...] dixerunt omne bonum.

[...] Ferrarii et Guillelmus Çabater, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati dixerunt quod Bernardus, clericus ipsius ecclesie¹ porcionarius, tenet, ut eisdem videtur, concubinam in parrochia de Cosp. In aliis dixerunt omne bonum.

Debet VI libras. Solvit nobis.

1. *Segueix pro ratllat.*

22

1315 ABRIL 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BOATELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 6r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, però les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

[Buatella]

[Eade]m die et anno, predictus Arnaldus de Manso volens visitare ecclesiam de Buatella fuit sibi dictum quod non erat capellanus nec inven(i)ret parrochianos nec aliquem qui sibi traderet clavem ecclesie. Et comisit locum suum in visitatione impendenda in dicta ecclesia, venerabili Iacobo Agaza, priori Sancti Iacobi de Fruntiyà, et quod inveniret in visitationem sub sigillo suo miteret. Et dictus Iacobus Agaza satisfecit sibi de procuratione dicte ecclesie.

Solvit [pro procur]atione Guillelmo de Avenchó XIII solidos. Solvit Iacobo ipse Guillelmus.

23

1315 ABRIL 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ D'ARANYONET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 6r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen entre un quart i tres quarts de línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Arayonet¹

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, gerens vices venerabilis Galcerandi ça Costa, Urgellensis canonici,² visitavit ecclesiam Sancti Romani d'Arayonet et invenit ecclesiam Corpus Domini sine clave.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Raymundum Ardeu, Petrum de Soler et Bernardum de Portello, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium secundum quod eis videtur set rector non [moratur ibi] nec facit continuam residenciam. Invenit etiam quod rector non fuit [...] a iure statutum.

Postmodum renunciavit dicte ecclesie [...] contulit sibi dictam ecclesiam de novo et facta [... ca]pellanus fecit se proveri ad ordinem presbiteratus et [...] et adhuc non celebravit missam et [...].

Interrogati de vita parrochianorum una [...].

Debet XXIII solidos. Solvit Iacobo.

1. A la línia inferior Gavaret ratllat. — 2. Segueix ac ratllat.

24

1315 ABRIL 2

VISITA A LA CANÒNICA DE SANTA MARIA DE LILLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 6v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, però les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Lilet

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua [fungitur, visitavit] ecclesiam Sancte Marie de Lilet et invenit ecclesiam bene paratam.

[Super aliis] articulis recepit in testes, volens inquerere contra prepositum, videlicet [...] Serra, Bernardum de Iuyent et Guillelmum de Genebret et Guillelmum çes P[...]s, canonicos dicti loci, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie, responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita domini prepositi responderunt bene.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Item prepositus predictus testis iuratus et interrogatus super omnibus antedictis articulis dixit omne bonum.

Debet VII libras. Solvit C solidos Iacobo.

25

1315 ABRIL 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE FALGARS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 6v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, però les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Falgars

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso fecit vocari capellanum de Falgars et testibus receptis invenit omne bonum tam de vita capellani quam de¹ servicio ecclesie.

Debet X solidos. Solvit Iacobo.

1. Segueix seri ratllat.

26

1315 ABRIL 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CRISTÒFOL DE VALLFOGONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 6v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, limitada a les paraules centrals de les tres darreres línies. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Valfogona

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso fecit citari capellanum de Valfogona cum bono modo ad ecclesiam ipsius capellani prop[ter asp]eritatem.

Et capellanus de Falgars, nomine ipsius capellani, comparuit [...] dixit omne bonum in omnibus et per omnia omne bonum [...] quod solvat pro procuracione x solidos.

Debet x solidos. Solvit Iacobo.

27

1315 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE RIUTORT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 6v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen entre un quart i tres quarts de línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Riutort

Anno quo supra, II[I]º [nonas aprilis, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam] Sancte Cicilie de Riu[tort ...] potuit plene inquirere [...] ipsius¹ ecclesie qui iuratus et [interrogatus ...].

Interrogatus de vita sua et alterius capellani [nomine Bernardi de Rivo] dixit quod ipse Bernardus de Riutort tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogatus de vita parrochianorum dixit omne bonum.

Et fuit iposita pena c solidos dicto Benrardo de Rivo aplicanda domino archiepiscopo si de cetera teneat publice concubinam.

Solvit Guillelmo XXX solidos. Solvit Iacobo. Solvit Guillelmo IX solidos.

1. *Segueix capellani ratllat.*

28

1315 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GENÍS DE GAVARRÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 6v i 10r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. L'afectació d'aquest registre no és gaire important, però les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Gavaret

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Genisi de Gavaret et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit in testem Raymundum Plana et Petrum Plana, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod Romeus de Maçanes [presbiter] tenet in concubinam, ut dicitur, quandam ancillam que solebat morari cum capellano et vocatur Berengaria. Item quod rector est infamatus de || [quad]am muliere ex qua habet prolem et moratur apud Baganum quod habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt bene esse.

Et dictus visitator mandavit predicto Romeo de Mazanes ut dicat rectori ut infra VIII° dies satisfaciat de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos. Solvit Iacobo.

29

1315 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BROÇÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 10r.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen entre un quart i mitja línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Brochà

Eadem [die] et anno, antedictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Brochà et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum de Lenes et Romeum de ça Ioveria,¹ dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie respond[erunt quod] bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod consuevit tenere concubinam et ita [...] sciunt. Petrus de Brochà, presbiter, testis iuratus et interrogatus super omnibus articulis dixit quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem videlicet [...].

[Interrogati] de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in [omnibus bene].

[Et dictus Arnaldus] de Manso, autoritate qua fungitur, mandavit dicto cap[ellano] [...] domino archiepiscopo Terracone nec decetero [...].

Debet XL solidos. Solvit Iacobo.

1. *Segueix [...] ratllat.*

30

1315 ABRIL 4

VISITA AL MONESTIR DE SANT LLORENÇ PROP BAGÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 10v.

El foli en el qual hi ha aquest registre està molt malmès, amb una pèrdua important de paper que afecta el centre i les parts superior i inferior. Les parts perdudes d'aquest registre suposen entre un quart i mitja línia i les que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Monasterium Sancti Laurentii de Bagà

Anno quo supra, II nonas aprilis, venerabilis Arnaldus de Manso, predictus [visitator], visitavit monasterium Sancti Laurentii de Bagà et exercens ibi visitatio[nem ...] recepit in testes venerabilem fratrem Guillelmum ça Vila, camerarium ac procuratorem¹ dicti monasterii, qui super omnibus articulis iuratus et interrogatus dixit quod licet certum sit et notorium quod aministratio bonorum temporalium dicti monasterio sit abbati interdicta² nichilominus idem abbas se ingerit aministrationi predicte malo velle etiam fratris Guillelmi de Villa predicti procuratoris dicti monasterii per dominum episcopum Urgellensem et [per] presidentis ordinis deputati. Super aliis dixit omne bonum.

Item frater Bernardum Sacrista testis iuratus et interrogatus ut supra dixit in omnibus ut supra proximus testis si est numerus monachorum completus dixit quod sunt septem³ et abbas et sic consuverunt esse.

Postmodum fuit denunciatum ibidem ex parte abbatis dicto visitatori quod erat notorium et manifestum in ipso monasterio et per totam terram convincinam quod abbas ad instanciam domini Petri Ga[lcer]andi indebite et iniuste et nullo iure ordine observato fuerat privatus ab aministratione temporali dicti monasterii ad tempus et postea illo tempore elapso frater Guillelmus de Villa[...] cum abbate de Baniolis, qui est eius avunculus, quod ipse esset aministrati[...] quod abbas erat malus aministrator cum in veritate [...] ex bonus clericus et exhoneravit dictum monasterium [...] fuit abbas et emit molendiam [...] notoria quare suplicabatur ex parte abbati [...]. Et dictus Arnaldus de Manso respondit quod [...] ad recognoscendum que facienda erant [...] Berge et tunc ipse faceret quod iure esset.

Debet pro se et ecclesiis suis IX libras. Solvit Iacobo.

1. *Segueix dicti ratllat.* — 2. *Segueix ipse dominus ratllat.* — 3. *Segueix cum ratllat.*

31

1315 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE CERDANYOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 11r.

[Cerdayola]

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso non potuit bono modo accedere ad ecclesiam Sancti Iuliani de Cerdayola set fecit ad se vocari duos parrochianos qui iurati et interrogati dixerunt in omnibus et per omnia bene esse.

Debet xxxiv solidos. Solvit Guillelmo de Avenchó.

32

1315 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE GRÉIXER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 11r.

Garéxer

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso fecit ad se vocari capellanum de Garéxer qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit bene.

Interrogatus de vita parrochianorum dixit omne bonum.

Solvit Guillelmo de Avenchó xvi solidos.

33

1315 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE BAGÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 11r.

Bagà

Eadem die et anno, antedictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Bagà et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum de Genebret, Iacobum Martí, Bernardum Casteló, Petrum de Castell et Berengarium Cases, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt bene excepto quod Berengarius Gahamir, rector altaris sancti Iuliani siti in ecclesia Sancti Staphani parrochiali, facit male servicio in dicto altari nec tenet ibi quandam lampadem assidue quam deberet tenere.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Berengarium Fortuny,² uxoratus, dimitit uxorem suam et cohabitatur³ cum quandam que vocatur Galifa. Item quod Sibilia uxor Arnaldi Besora non vult morari cum viro suo et ipse tenet in conubium quandam que vocatur Sibilia Borrel. In aliis dixerunt bene.

Debet vi⁴ libras. Solvit nobis C solidos. Aliud fuit sibi dimissum de gratia speciali.

1. *Segueix Iohannis ratllat.* — 2. *Al text Frortuny.* — 3. *Al text cohabitatur.* — 4. vi corregeix vii.

34

1315 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE GRESOLET. EL VISITADOR FA CRIDAR AL CAPELLÀ A LA PARRÒQUIA DE SALDES PERÒ NO HI ACUT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 11v.

Grehalet

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso fecit ad se vocari capella[num Sancti Marie de] Grehalet et dixit quod compareret coram visitatore apud ecclesiam de Salt[zes ...] et non fecit et facta inquisitione ibi de vita sua invenit quod consuevit tenere concubinam set credunt quod modo non tenet.

Et fuit mandatum per dictum visitatorem capellano de Saltzes ut dicat dicto capellano de Grehalet solvat pro procuracione v solidos.

Debet v solidos. Solvit Iacobo.

35

1315 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE RUS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 11v.

Rus

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Rus et fecit ad se vocari quendam capellanum deservientem in ipsa ecclesia qui iuratus et interrogatus dixit super omnibus articulis¹ tam servicio ecclesie quam vita clericorum² dixit et confesus fuit Iohannes Çelom, presbiter, quod tenet publice concubinam set asserit quod est corectus.

Interrogatus de vita parrochianorum³

Debet XXXVII solidos et II solidos anni preteriti. Solvit Iacobo. Debet XV solidos pro concubinato. Solvit Iacobo.

1. *Segueix de ratllat.* — 2. *Segueix responderunt ratllat.* — 3. *El text no continua.*

36

1315 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLAR DE N'HUG.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 11v.

Castellar de Nuch

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castelà de Nuch et receptis testibus invenit omne bonum tam de servicio ecclesie quam vita clericorum et etiam parrochianorum dixerunt omne bonum.

Debet LV solidos. Solvit Iacobo.

37

1315 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE DE MONNELL O DE MOLNELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 11v.

Monel

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam de Molnel et testibus receptis invenit omne bonum tam de vita clericorum quam servicio ecclesie et etiam de vita parrochianorum.

Debet XIII solidos. Solvit Iacobo.

38

1315 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE L'AVELLANET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 11v.

Avelanet

Eadem die et anno, predictus Arnaldus visitavit ecclesiam d'Avalanet et testibus receptis invenit omne bonum tam de vita parrochianorum et servicio ecclesie quam de vita capellani responderunt omne bonum.

Solvit Guillelmo de Avenchó X solidos.

39

1315 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE TURBIANS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 12r.

[Turbians]

Anno¹ quo supra, dictus Arnaldus de Manso, II nonas aprilis, visitavit ecclesiam de Turbians et testibus receptis invenit omne bonum tam de vita capellani et servicio ecclesie quam de vita parrochianorum.

Debet XIII solidos. Solvit Iacobo.

1. *A la línia superior Anno Domini ratllat.*

40

1315 ABRIL 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE SALDES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 12r.

Saltzes¹ [co]

Anno quo supra, nonas aprilis, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Saltzes et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Clerici et Guillelmum Granerii, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio dixerunt quod non bene fit quia ecclesia est presbiteri, di[a]choni et scholaris set non tenet rector diachonum quem deberet tenere.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam ex qua habet prolem [et modo peperit], et Romeus ça Tor, presbiter ac rector capelle castri de Saltzes, tenet publice concubinam ex qua habet prolem et dicte mulieres sunt dicte ecclesie parrochiane.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Petrus Graneri, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Monetam Colla. Item dixerunt quod inter Iacobum Ponç et uxorem suam Er. fuit lata sententiam divorcii eo quia, ut dicitur, era(t) firigidus et maleficiatus² set³ nunc iniuriatur ecclesia decepta eo quia ex quadam muliere que⁴ es filia d-en Alou filios procuravit et sic debet redire ad uxorem. Item dixerunt quod Bernardus Arnaldi⁵ contraxit cum quadam que vocatur Raymunda Mascharona et non vult cohabitare cum ipsa. In aliis dixerunt bene.

Et dictus visitator mandavit capellano ipsius ecclesie ut die⁶ iovis XX^{ma} compareat coram venerabili Galcerando ça Costa in villa Berge vel in ausencia ipsius coram ipso visitatore compositurus cum ipso de procuratione et de suo publico concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Debet capellanos capelle de Saltzes XV solidos pro concubinato. Solvit Iacobo. Item capellanus pro procuratione XL solidos. Item pro concubinato XXX solidos.

1. *A la línia superior nihil.* — 2. *Segueix set ratllat.* — 3. *Segueix nunquid ratllat.* — 4. *Segueix erat ratllat.* — 5. *Segueix de ratllat.* — 6. *Segueix dominica ratllat.*

41

1315 ABRIL 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE L'ESPÀ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 12v.***ç-Espahà¹**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam [Sancti Andree] de Saltzes² et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Raymundum Baiuli et Guillelmum de Collello et Berengarium Aleu qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod rector non moratur ibi et licet, ut asserunt, habeat dispensationem a domini episcopo proficiendi ad studium. Celebrat, ut dicitur, sive tenet quoddam feudum in Ciritania set dicunt quod bene fit per vicarium qui modo moratur ibi.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum vicario quod Iacobo de Cundamines, dimissa uxore sua, cohabitat cum alia et etiam dicta uxor³ cognoscitur ab alio.⁴ Item Bernardus⁵ Pedrera mutuat ad usuras.

Debet XL solidos. Solvit Iacobo.

1. A la línia inferior Saltzes ratllat. — 2. En lloc de ç-Espaha. — 3. uxor corregeix uxore. — 4. Segueix inter ratllat. — 5. Segueix Pedra ratllat.

42

1315 ABRIL 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE GÓSOL.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 12v.***Cósol**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie de Cósol et invenit ecclesiam bene parata.

Super aliis testibus receptis tam in servicio ecclesie, de vita clericorum quam de vita parrochianorum invenit omne bonum.

Debet LXX solidos. Solvit Iacobo LX solidos.

43

1315 ABRIL 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE VALLCEBRE JUSSÀ, PRECEDENT DE L'ESGLÉSIA DE FRÉIXENS.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 12v.

Sent Iulià de Balzebre [co]

Anno quo supra, VIII° idus aprilis, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Balzebre et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod defecit unus calix.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Gabret, Bartholomeum deç¹ Puyal et Bernardus de Gargalet qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod capellanus sive rector tenet publice concubinam ex qua habet prolem et etiam habuit nuper prolem etiam est parrochiana² dicti capellani. Dixerunt etiam quod non servat constitutiones Urgellenses quia habet in suis filiis III^{or} vel III patrinos.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod bene vivunt.

Et dictus visitator mandavit prefato rectori ut die sabati proxima compareat coram ipso satisfactorius cum ipso de procuratione et de suo publico concubinato alias ex tunc.

Item invenit quod predictus capellanus absolvit non facta satisfactione Raymundum Riambau, excommunicatum per visitatoris³ domini archiepiscopi ac parrochianum Sancte Marie de Balçebre, qui fuerat excommunicatus eo quia iniuriabatur ecclesie de Figols.

Et dictus visitator assignavit diem dicto capellano ut a crastina die ad [III] epdomadas⁴ quod conveniat cum ipso de concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXI solidos pro procuratione. Item pro concubinato XX solidos. Solvit Iacobo XXX solidos.

1. *Segueix Pug ratllat.* — 2. parrochiana *corregeix* parrochiani. — 3. *Segueix dicti ratllat.* — 4. *Corregeix* VIII dies *ratllat*.

44

1315 ABRIL 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE VALLCEBRE SOBIRÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 13r.

[Balzebre] [co]

Eadem die et¹ anno, predictus Arnaldus de Manso fecit vocari vicarium Sancte Marie de Balzebre et testibus receptis invenit omne bonum in omnibus articulis, set invenit quod vicarius tenet apud ç-Espau publice concubinam.

Debet inter omnia XXIII solidos. Solvit Iacobo.

1. *Segueix et ratllat.*

45

1315 ABRIL 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE MALANYEU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 13r.**Malayeu** [co]

Eadem die et anno, antedictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Malayeu et invenit ecclesiam bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet en Casal de Malayeu, Petrum Berengarii et Bernardum de Belveher, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet, ut dicitur, publice concubinam suam parrochianam ex qua habet prolem, videlicet duas filias. Item dixerunt quod capellanus recipit ad babtismum III¹ compatres.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano dixerunt in omnibus bene esse.

Et cum capellanus nollet cum dicto visitatore, asignavit diem ipsi capellano ut die sabati proxima compareat coram ipso in villa Berge [et] de procuratione et de aliis crim(in)ibus secum conveniat alias ex tunc *et cetera*.

Debet inter omnia L solidos. Solvit Iacobo.

1. *Segueix coh ratllat.*

46

1315 ABRIL 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MATEU DE FUMANYA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 13r.**Fumaya**¹

Eadem die et anno, antedictus visitator visitavit et fecit vocari ad se capellanum de Sancti Mathei de Fumaya, qui capellanus comparuit. Et predictus visitator addiens² multa mala de dicto capellano, tam de vita sua quam de servicio ecclesie, itaque est dandus coadiutor ipsi capellano et mandavit prefato capellano ut die sabati proxima compareat coram ipso in villa Berge cum duobus vel tribus parrochianois ipsius ecclesie.

Debet XVI solidos.

1. *A la línia superior nihil.* — 2. *En lloc de audiens.*

47

1315 ABRIL 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE FÍGOLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 13v.**Fígols**

Eadem die et anno, predictus visitator volens accedere ad ecclesiam de F[ígols et] fuit sibi dictum quod capellanus non erat ibi et misit nuncium et capellanus comparuit coram dicto visitatore.

Et dictus visitator mandavit dicto capellano ut in crastinum compareat coram ipso apud ecclesiam de ça Vedera, qui capellanus comparuit et ab ipso iuramento recepto dixit omne bonum tam de vita sua, de servicio ecclesie quam de vita parrocchianorum.¹

Debit XVII solidos. Solvit Iacobo.

1. *Segueix dixit ratllat.*

48

1315 ABRIL 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE LA NOU DE BERGUEDÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 13v.**ça Nou**

Anno¹ quo supra, VII° idus aprilis, antedictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de ça Nou et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Bernardum de Podio qui² iuratus et interrogatus una cum capellano super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrocchianorum responderunt in omnibus bene esse.

Postmodum dictus visitator invenit per testem prefatum (quod) rector habuit quendam filium a quadam ancilla que morabatur cum dicto rectore.

Et dictus visitator mandavit ipsi rectori ut die iovis proxima sit in villa Berge compositurus cum ipso de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLV solidos. Solvit in comestione VIII solidos. Solvit XXXVII solidos Iacobo.

1. *A la línia superior* Eadem die et anno *ratllat*. — 2. *Segueix iure noluit ratllat*.

49

1315 ABRIL 7

VISITA AL MONESTIR I ESLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SALVADOR DE LA VEDELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 14r.

[ça Vedera] [co]

Eadem die et anno, prefatus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Salvatoris de ça Vedera et invenit ipsam ecclesiam competenter paratam excepto quod Corpus Domini est sine clavi et in dicta ecclesia erant multe [ar]che.

Super aliis recepit testes videlicet Guillelmum Benet et Raymundum Fabra, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod male fit cum Petrus de Vilaspasa, presbiter nunc vicario ipsius ecclesie, multaciens interssit¹ ludo taxillorum et ludat. Tenet insuper quandam concubinam que vocatur Mariam Brega et fetur etiam [quod in] Septimana Sancta tenuit ipsam in domo. Dixerunt etiam quod scolaris est uxoratus. Item dixerunt quod predictus vicarius est datus cohaiutor capellano ipsius ecclesie per abbatem Sancti Saturnini mediante C solidos quos dedit ipsius vicarius prefato abbati et ita est institutus cohaiutor per simoniacham pravitatem.

Et dictus visitator mandavit antedicto Petro de Villaespesa ut die veneris proxima compareat coram ipso vel venerabili Galcerando ça Costa cum ipso compositurus de suo publico concubinato et de aliis inventis in inquisitionem alias ex tunc monitione premissa in hiis scriptis excommunicationis vinculo innodavit.

Debet XIX solidos pro procuratione. Solvit Iacobo.

1. *Segueix dieb ratllat.*

50

1315 ABRIL 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE CERCS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 14r.

Cerchs

Eadem die et anno, antedictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Cerchs et invenit ecclesiam competenter paratam secundum facultates ecclesie.

Super aliis testes recepit videlicet Raymundum de Cerchs et Bernardum de Mintosa, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod credunt quod non habet rem cum quadam muliere que moratur cum ipso in domo set habuit et pocuravit ab [ipsa]¹ filios et moratur cum ipso assidue in domo antedicti capellani.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XX solidos pro procuratione. Solvit Iacobo.

1. *Corregeix ipsos ratllat.*

51

1315 ABRIL 8

VISITA AL PRIORAT DE SANT PERE DE CASSERRES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 14v.

Sent Pere de Casserres

Anno quo supra, VI idus aprilis, predictus Arnaldus de Manso visitavit [ecclesiam Sancti Petri] de Casserres et invenit ecclesiam male parata, Corpus Domini sine cla[vi et etiam] Corpus Domini fragmentatum. Invenit etiam quod cura animarum non est comissa presbitero deservienti in dicta ecclesia ab episcopo immo ab abbate Sancti Saturnini de Tavèrnoles et quidam laycus, qui moratur iuxta ecclesiam, tenet ipsam et posit quolibet anno presbiterum non¹ presentatum episcopo set abbati Sancti Saturnini.

Et dictus visitator non invenit ibi capellanum et mandavit Raymundo de Sancto Petro, patrono ipsius ecclesie, ut mandet ex parte sua quod die sabati proxima compareat coram ipso in villa Berge. Et etiam mandavit ut supra capellano Sancti Pauli ut citaret dictum capellanum Sancti Petri Castriserrensis.

Debet XII solidos. Solvit Iacobo.

1. *Segueix presentum ratllat.*

52

1315 ABRIL 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PAU DE CASSERRES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 14v.

Sent Pol de Casserres [co]

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Pauli Castriserrensis et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Bartholomeum Rusiyol et Bernardum de Muntana, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Petrus Tiurana, presbiter, tenet publice concubinam nomine Verdegueram apud Castriserrensis.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit capellano predictae ecclesie ut citet ex parte sua dictum [Petrum]¹ Tiurana ut die sabati proxima compareat coram ipso in villa Berge.

Debet XL solidos. Solvit.

1. *Corregeix Bernardum ratllat.*

53

1315 ABRIL 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE PUIG-REIG.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 14v.***Pug-regs**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de Pug-rex et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bartholomeum çes Comes et Berengarium Serra, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Debet XL solidos. Solvit XXX solidos et VIII denarios Iacobo.

54

1315 ABRIL 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MEROLA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 15r-15v.***[Merola]**

Anno quo supra, v^o idus aprilis, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie de Merola et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod Corpus Domini est fractum.

Super aliis articulis recepit testes,¹ audita infamia capellani ipsius ecclesie que si vera esset non debet coniunctibus ecclesiis perstransire, silicet Bernardum de Merola, Petrum de Sala et Arnaldum Rog, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod² male fit: rector est vagabundus.

Interrogati de vita capellani responderunt quod est male cum predicto Bernardo de Merola, teste, et perquirat omne malum dicto Bernardo cum domino terre et cum aliis quibus potest. Interrogati dixerunt quod ipse capellanus erat sediciosus et querit cotidie bricas et discordias inter suos parrochianos et est multi[s]modis seminator discordie et procurat malum et dampnum inter parrochianos suos et multa mala denunciaverunt de ipso capellano.

Item dixerunt quod Berengarius de Podio, suus parrochianus, invenit ipsum in domo cum uxore sua. Postea exivit domo ipse capellanus ex una parte et uxor ex alia. Et dictus Berengarius de Podio iruit in uxorem et capellanus in ipsum Berengarium de Podio, et vulnaverit ipsum Berengarium in brachio et nichilominus percussit eum et

perforavit cum cultello tunicam, camisiam et femoralia. Et³ cum quedam mulier Ermesendis nomine occureret adiuvandum dictum Berengarium vulneratum, percussit eam et prostravit ipsam ad terram ex qua percussione dicta mulier infra III dies⁴ mortua fuit inconfessa quia, cum ipse capellanus recesserat propter vulnera que fecerat, non potuit alicui confiteri.

Item dixerunt quod audiverunt dici ab aliquibus clericis convicinis quod non⁵ dicit horas suas ut deberet, et dicit sepissime missam non celebratis matutinis nec etiam aliis⁶ horis. Et vadit cum armis cum clientibus et non vadit in habitu clericali. Invenit etiam dictus visitator quod ipse capellanus existens in excommunicatione celebrat⁷ divinum officium ut prius. Item dixerunt quod impignoravit quoddam superpellicium apud Pug Regs et finaliter fuit ibi venditum percussorem publicum in loco de Pug Regs. Dixerunt etiam et hostenderunt inquisitionem quod ipse capellanus furatus fuerat cuidam⁸ mulieri quoddam brisaldum.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Guillelmus ça Devesa, uxoratus, dimissa uxore sua, cohabitavit cum quadam alia que vocatur [Pocha].⁹ Item dixerunt [quod] Petrus Mulnerii, dimissa uxore sua qua habet Cardone, cohabitavit cum quadam alia que vocatur Saura.

Interrogatus capellanus dixit inter cetera quod Bernardus de Merola supradictus testis periudicat ecclesie sibi || retinendo tascham de quadam pecia terre quam tenet pro ecclesia [...] sacristia.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut¹⁰ die veneris proxima compareat coram ipso in villa Berge satisfactorius cum ipso de procuratione et de aliis inventis in inquisitionem alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos. Item anni preteriti¹¹ VIII solidos.¹² Solvit Iacobo.

1. *Segueix videlicet ratllat.* — 2. *Segueix b ratllat.* — 3. *Segueix cum ratllat.* — 4. *Segueix mortura ratllat.* — 5. *Segueix [...] ratllat.* — 6. *Segueix hora ratllat.* — 7. *Segueix din ratllat.* — 8. *Segueix bria ratllat.* — 9. *Corregeix Saura ratllat.* — 10. *Segueix die sa ratllat.* — 11. *Segueix IX solidos ratllat.* — 12. *Segueix Item scriptori XII denarios ratllat.*

55

1315 ABRIL 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CREU DEL MUJAL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 16r.

Muyal

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Crucis de Muyal et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum de Sancta Cruce et Guillelmum Çoliva, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod consuevit tenere publice concubinam set modo nesciunt si habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

Et dictus visitator vistrationis officium exercentes² in ecclesia Sancti Cugufati invenit¹ quod predictus capellanus tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Debet pro procuratione XXIX solidos. Solvit Iacobo.

1. *Segueix ecclesiam ratllat.* — 2. *En lloc de exercens.*

56

1315 ABRIL 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CUGAT SALOU O DEL RACÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 16r.

Sent Colgat

Eadem die et anno, antedictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Cuguphati de Çalou et invenit ecclesiam decenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Iohannem Lorencii et Berengarium de Rocha de Munistol, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam suam parrochianam ex qua habet prolem. Item dixerunt quod capellanus de Muyal tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt omne bonum.

Debet inter omnia XXV solidos. Solvit Iacobo.

57

1315 ABRIL 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE CASTELLADRAL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 16r-16v.

Castelladral

Eadem die et anno, dictus visitator volens accedere ad ecclesiam de Castelladral et capellanus Sancti Cuguphati dixit sibi quod non morabatur ibi capellanus ne etiam inveniret aliquem qui sibi traderet claves ecclesie et misit ad dictam ecclesiam quendam nuncium suum ut si capellanus esset, compareret coram ipso in monasterio de Saratex. Et dictus nuncius non invenit antedictum capellanium cum ipsum oporteat absentare a dicta ecclesia propter ingratitude[m] quam habet cum Arnaldo de Olivella, milite, et propter rapinam quam fecit ipse Arnaldus ipsi ecclesie servatur ibi co(n)stitutio Terrachone.

Et dictus Arnaldus de Manso, visitator predictus, per literas suas fecit citari ipsum capellanium ut infra [III]¹ dies satisfaciatur de procuratione debita ratione vistrationis et

nichilominus compareat coram ipso cum duobus vel tribus parrochianis suis qui || sciant super statu parrochie dicere veritatem alias ex tunc *et cetera*.

Et in crastinum predictus capellanus comparuit coram ipso visitatore in ecclesia de Viverio et interrogatus tam de vita sua quam parrochianorum et servicio ecclesie dixit omne bonum.

Debet XLVI solidos. Solvit Iacobo XXXVIII solidos.

1. *Corregeix xv ratllat.*

58

1315 ABRIL 9

VISITA AL MONESTIR DE SANTA MARIA DE SERRATEIX.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 16v.

Saratex

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit monasterium Sancte Marie de Saratex et invenit ecclesiam et altarem satis competenter paratas, tamen invenit aliqua alia reformanda et reparanda. Prima videlicet claustrum dirutum ob convenum, etiam pro maiori parte destructum propter quam diruccionem cloquerii, ecclesia in aliqua sui parte minabatur ruynam et indecenter stabat.

Invenit insuper secundum facultates monasterii paucos monachos ibi ita quod inter cetera numerus esset augendus maxime cum debeat esse XII monacchi preter abbatem et non sunt nisi VI cum abbate.

Invenit etiam tam de vita¹ monachorum quam abbatis et ipsorum aministratorem tam in temporalibus quam in spiritalibus omne bonum.

Et recensitis et visis omnibus supradictis, mandavit dictus visitator predicto domino abbati in virtute sancte obediencie quod infra duos annos faciat dictum claustrum omnimode reparari et recuperatis recditibus d[...] augeat numerum monachorum et preter istos qui modo sunt, ponat duos. Et nichilominus labore viribus quibus poterit ut campanile dicti monasterio penitus reparetur.

Solvit Guillelmo de Avenchó VII libras.

1. *Segueix monacho ratllat.*

59

1315 ABRIL 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE VIVER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 17r.

Viver

Anno quo supra, III° idus aprilis, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Viverio et invenit ecclesiam condecenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Petrum Guillelmi et Petrum Çescasades, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

Debet LIII solidos. Solvit XL solidos Iacobo. Item totum eidem.

60

1315 ABRIL 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE MONTDARN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 17r.

Musendarn

Eadem die et anno, antedictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de Musendarn et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis, testibus receptis, tam de vita parrochianorum et sua, quam de servicio ecclesie dixerunt omne bonum.

Debet XXXV solidos. Solvit Iacobo.

61

1315 ABRIL 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE MONTCLAR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 17r.

Mutclar¹

Eadem die et anno, antedictus venerabilis Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de Monteclaro et testibus receptis tam in servicio ecclesie et vita capellani, quam etiam vita parrochianorum invenit omne bonum.

Debet XXX solidos. Solvit Iacobo.

1. *En lloc de Muntclar.*

62

1315 ABRIL 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE COANER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 17r.**Cohaner**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Cohaner et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Boschó et Raymondetum de Casanova, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit per vicarium set rector non moratur ibi.

Interrogati de vita vicari et rectoris dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt bene esse.

Debet XL solidos. Solvit Iacobo.

63

1315 ABRIL 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SALVADOR DE TORROELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 17v.**Torella**

Eadem die et anno, antedictus Arnaldus de Manso¹ volens accedere a[d ecclesiam] de Torehela et non potuit propter aquarum inundationem. Citavit ipsius ecclesie capellanum literatorie ut die sabati proxima compareat coram ipso in villa Berge cum duobus vel tribus suis parrochianis qui sciant dicere veritatem super statu sue parrochie alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXVII solidos.

1. *Segueix* visitavit ratllat.

64

1315 ABRIL 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE L'ESPUNYOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 17v.

Espuyola

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Clementis d·Espuyola et invenit ecclesiam non bene paratam, Corpus Domini sine clavi, defe[c]tus superaltarium.

Et super aliis, testibus receptis, invenit quod capellanus non facit bene servicium ecclesie nec tenet ornamenta ecclesie munda. In aliis competenter vivit antedictus capellanus.

Super vita parrochianorum dixit capellanus omne bonum.

Debet X solidos. Aliud fuit sibi dimissum ob precoces Raymundi d·Espuyola. Solvit Iacobo.

65

1315 ABRIL 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE MONTMAJOR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 17v.

Muntmayor

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso volens accedere ad ecclesiam de Munt(ma)yor et capellanus de Muntclar dixit sibi quod non erat capellanus et fecit citari capellanum ipsius ecclesie ut die sabati ad VIII dies compareat coram ipso in villa Berge compositurus cum ipso de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Et capellanus comparuit cum duobus parrochianis suis videlicet cum Bernardo Çaselva et Guillelmo Albert, dicte (ecclesie) parrochianis, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie, vita capellani seu vicarii et etiam parrochianorum (dixerunt) omne bonum.

Et dictus visitator mandavit Romeo de Vilarçesa, nunc vicario ipsius ecclesie, ut infra VIII dies satisfiat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLIIII solidos.

66

1315 ABRIL 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE PUJOL DE PLANÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 21r.

Puyol

Anno quo supra, idus aprilis, Arnaldus de Manso fecit vocari capellanum ecclesie de Puyol et recepit in testes predictos testes de Muntmayor qui interrogati et iurati dixerunt super omnibus articulis nichil se scire.

Debet XXIII solidos IIII denarios et anni preteriti IIII^{or} denarios. Solvit Iacobo XXIII solidos.

67

1315 ABRIL 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE BERGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 21r-21v.**Berga¹**

Anno quo supra, idus aprilis, venerabilis Galcerandus ça Costa visitavit ecclesiam et villam Berge. Et primo recepit in testes silicet Bernardum Çelom, Guillelmum Guerau, Iacobum ça Tor et Guillelmum de Prato, dicte ecclesie² presbiteros, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod Hugo de Cahorç debet tenere quendam presbiterum in capella sua cui sunt iam certi retiditus asignati qui ascendunt ultra CCL solidos. Et dictus Hugo conducit unum presbiterum pro LX solidos vel ad plus pro LXXX^a et retinet sibi residuum.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Raymundus de Piyana, iureperitus, tenet publice concubinam et consuevit habere virum et vocatur na Goça. Item Aprilis de Vilasau, iureperitus, tenet publice concubinam. Item Iacobus de Nomdedeu, sutor uxoratus, tenet publice concubinam in domo nomine³ Berengariam, uxor condam Berengarii Martí, et hoc facit eius uxore expulsa. Item dixerunt quamplurimi usurari et non ad implentes voluntatem testarum.

Eadem die et (anno) fuit denunciatum dicto visitatori per rectorem ecclesie predicte quod in periudicium ecclesie parrochiale et absque licencia domini episcopi Urgellensis fuerunt aliqua⁴ altaria in capella seu oratorio Sancti Iohannis ville Berge quare supplicavit super hoc sibi et ecclesie sue de oportuno remedio provideri. Et dictus visitator volens scire an predicta continant veritatem, recepit in testes antedictos presbiteros qui iurati et interrogati super predictis dixerunt vera esse sicut per rectorem denunciatum existit. ||

Eadem die dictus visitator fecit vocari aliquos et plurimos dicte ville [parrochianos] qui iurati et interrogati silicet Raymundum d'Olvay, Berengarium de Cantalops, Raymundum Guilabert, Iacobum deç Graner, Berthrandrum Sag, Guillelmum Abbat, Arnaldum Miquels, Guillelmum de Cundamines, Arnaldum de Aquilarii, Arnaldum de Bretons et Guillelmum Ferrarii et Berengarium Clarii et Ferrarium Tomàs, responderunt quod hic debent esse III presbiteri solidi in ipsa ecclesia et unus pro ecclesia Sancte Marie Magdalene et non⁵ sunt nisi III et secundum quod dicunt debent esse III^{or}.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Raymundus Fresch mutuat ad usuras et dixerunt etiam quod sunt quamplurimi usurarii.

Interrogati etiam de vita clericorum responderunt quod Arnaldus Marlès, [presbiter], tenet publice concubinam nomine Sibília Collorera que alio nomine vocatur na Orssa. Item dixerunt quod Guillelmus de Calvinça, presbiter, tenet publice concubinam nomine na Berga.⁶

Cum Petrus de Villacorba presbiter⁷

Guillelmus de Calvinça, presbiter, gratis et certa sciencia coram nos et testis infrascriptis obligavit se visitatori predicto legitime stipulati et recipienti⁸ sub pena C solidos barchinonenses quod nunquam erit in loco suspecto cum Sibília Berga,

concubina sua, quam penam voluit totiens amittere et ab eo exigere quotiens inventus fuerit cum dicta muliere in loco suspecto vel certum fuerit dictam mulierem carnaliter cognovisse que quidam pena domino archiepiscopo aplicetur presentibus testis Francischo de Calvinça, Arnaldo de Manso, rectore ecclesie Berge, capellano de Pedreto, Francisco de Urtigues, rectore ecclesie de Muntmayor et Guillelmo Boxo, de villa Berge.

Debet LXX solidos.

1. A la línia superior nihil. — 2. Segueix parrochianos ratllat. — 3. Segueix G ratllat. — 4. Segueix capelle ratllat. — 5. Segueix debet ratllat. — 6. Segueix Item Petrus de Vilacorba ratllat. — 7. Segueix un espai en blanc equivalent a quatre línies, que s'hauria deixat per completar més endavant, tot i que no s'acabà fent. — 8. recipienti corregeix receipienti.

Deganat de la Vall de Lord, any 1313-1314

El lector observarà que els últims registres de visita d'aquest deganat (90-96) estan datats el 14 de març de 1314, un any després de la resta de la visita. El bloc principal de la visita fou realitzat per Ramon de Sant Sadurní, rector de Bagà, mentre que les últimes sis esglésies foren visitades per Galceran Sacosta. Aquestes darreres tenen un redactat molt succint, diferent a la resta.

Com que aquests registres comencen en el mateix foli, a continuació dels anteriors, que conclouen el 6 d'abril de 1313, es pot descartar que es tracti d'un foli intercalat. Atès que, a la vista dels altres registres conservats d'aquesta sèrie de visites, és estrany que es conclouï una visita un any després de ser iniciada, penso que deu haver estat un error de l'escrivà. En datar aquests darrers registres només escriu «anno quo supra pridie idus marcii» en el primer, i en els següents «eadem die et anno», de manera que és possible que s'hagués equivocat i hagués escrit *març* en comptes de *maig*, de manera que tindria un sentit cronològic.

Una altra possibilitat és que, com que a l'inici de la visita la data és «anno Domini M^o CCC^o XII° pridie idus marcii», l'escrivà es refiés i no tornés a escriure l'any, de manera que Galceran Sacosta hauria visitat aquestes esglésies en paral·lel a Ramon de Sant Sadurní el dia 14 de març de 1313, sense tenir en compte que en la visita a l'església de Torà (44) ja s'havia canviat l'any seguint l'estil florentí: «anno Domini millesimo CCC^o XIII°». Si l'escrivà hagués tingut això en compte, efectivament aquestes últimes esglésies s'haurien visitat un any després, el 14 de març de 1314.

Atès que no hi ha altres elements per aclarir-ho, mantinc la data tot i que crec que es tracta d'un error i que totes foren visitades l'any 1313.

1

1313 MARÇ 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CAPOLAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 24r.

Capolat

Anno Domini M^o CCC^o XII°, pridie idus marcii, Raymundus de Sancto Saturnino, rector ecclesie de Bagano, inceptit visitare dechanatum Valle Lurdi pro venerabili Galcerando ça Costa, canonico Urgellense et visitatore reverendi patris in Christo domini archiepiscopo Terrachone.

Et inceptit visitare primo ecclesiam Sancti Martini de Capolat et requisito capellano per sacramentum super statu ecclesie sue, cum dictus visitato(r) non potuit accedere ad dictam ecclesiam personaliter, bono modo dixit quod tenebat crisma sub clave et Corpus Domini sub clave et [in] custodia honoriffice ut decebat, altaria et vestimenta erant munda et suficienciam. Non erant arche in ecclesia nisi duo que nomine ecclesie existebant.

Super aliis articulis recepit testes Dominichum Oliba, Petrum de Castelló et Petrum de Casafont qui iurati et interrogati super servicio (ecclesie) dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.¹

Interrogati de vita parochianorum² una cum rectore dixerunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent XII libras et mediam.

Debet XXIX (s.) solituros in festo sancte Marie Marcii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Berge. Habet vicarius Berge.

1. vivit *corregeix* fivit. — 2. *Segueix* u *ratllat*.

2

1313 MARÇ 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DEL CINT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 24r-24v.

Cint [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Cint et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raymundum ça Cundamina, Petrum Cint et Guillelmum de Nogra et capellanum de Capolat qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de v[ita] [rectoris] dixerunt quod non tenet publice concubinam in parochia set dixerunt quod [capel[lanus]] tenet concubinam apud Bergam.

Super aliis interrogati articulis an rector habuerit dictam ecclesiam per simonyacham pravitatem responderunt quod nesciunt excepto¹ quod audiverunt dici quod fecit magnas expensas in habendo ipsam ecclesiam.

Et c[um] non invenerimus cum fuisset² apud ecclesiam de Cint veritatem super statu rectoris ipsius ecclesie et dictum fuerat nobis quod venerabile Guillelmo de Piyana, dachanus ville³ Lurdi, sciebat statum eiusdem clerici, interrogatus fuit et dixit quod audiverat dici ab⁴ Bernardo de Gósol, milite, quod ut dictus capellanus de Cint habuerat ecclesiam de Cint dedit peccuniam Bernardo Galcerandi de Pinos ut intercederet pro eo apud episcopum Urgellensem. Interrogatus si credit quod bono zelo moneat se dictus Bernardus de⁵ Gols et dixit se credere quod non immo quia [sibi] non dedit unum pondus [monete] quod ab eo requirebat et noluit dictus clericus sibi dare.

|| Interrogati una cum rectore, [qui vocatur Berengarius Iulianus], de vita parochianorum dixerunt quod Burdus de Montepesato acomadat peccunias suas ad usuras.

Item dixerunt quod Raymundus ça Tor tenet publice concubinam nomine Romiam et frater suus Guillelmus tenet concubinam publice nomine Berengariam.

Super aliis articulis dixerunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent XX libras.

Debet L solidos solituros die sancte Marie Marci sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit L solidos.

1. *Al text excepeto.* — 2. *Al text fuissemus.* — 3. *En lloc de valle.* — 4. *Segueix [...] ratllat.* — 5. *Segueix Cols ratllat.*

3

1313 MARÇ 15

VISITA A LA CAPELLA SANTA MARGARIDA DEL MERCADAL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 24v.

Capella des Mercadal

Anno predicto, idus marcii, accessit visitator predictus ad capellam des Mercadal et vidit¹ ibi vestimenta, libros et alia ornamenta. Vidit etiam et inspexit quedam instrumenta dotacionis ipsius capelle et interrogavit capellanum dicte capelle si tenebat et recipiebat retditus dicte capelle asignatos et respondit quod non.

Et dictus visitator mandavit sibi quod hinc ad festum sancti Iohannis mensis iunii procuraret sibi de quodam originali in quo continetur de confirmatio dotacionis dicte capelle et cum ipso compareret coram venerabili Galcerando ça Costa, visitatore venerabile domini archiepiscopi Terrachoni, qui iuaret eum ad habendum ius suum pertinens ad dictam capellam. Extimati sunt retditus ipsius capelle ad X libras set eas non potest habere nec recipere perfecte cum Raymundus Fulconis detineat ipsos.

Debet VII solidos die sancte Marie menses [m]arcii sub pena [s]uspensionis et inter[di]cti ecclesie. Solvit VII solidos.

1. *Segueix ill ratllat.*

4

1313 MARÇ 15

VISITA A LA CAPELLA DE SANTA MARIA DELS TORRENTS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 24v.

Capella des Torens

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit capellam Sancte Marie de Torentibus et invenit ipsam capellam satis bene ornatam in libris et ornamentibus.

Et fuerunt donate et interrogati de vita capellani et dixerunt bene in omnibus de eo et tenet ibi hospicium et hospitalitatem et inve(n)imus quod habet XXV solidos in recditibus quos recepit ab ecclesia de Cint pro servicio ipsius capelle.

Debet III solidos solituros die sancte Marie mensis marcii¹ sub pena suspensionis et [i]nterdicti capelle. Solvit Berge.

1. *Segueix suspena ratllat.*

5

1313 MARÇ 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE LA SANT MARTÍ DE CORREÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 24v.

[C]orreà

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Corehà et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Petrum des Verdeger et Guillelmum des Verdeger qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene eum vivere.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt [se nescire].

Et dictus visitator mandavit scolari ipsius ecclesie ut dica(t) rectori quod sastisfaciat sibi de procuracione quam debet ratione visitationis hinc ad VIII dies alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc subposuit dictam ecclesiastico interdicto.

[Debet] XVIII solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit. Habet vicarius Berge.

6

1313 MARÇ 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE LA SANT MARTÍ DE TENTELLATGE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 24v.

Tantelatge

Eadem die et anno, dictus visitator vistavit ecclesiam Sancti Martini de Tantelatge et invenit ecclesiam male, pannos ablutos et inmundos.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum de Vilario [et Iacobum Tomàs]¹ qui iurati et interrogati super servicio ecclesie² dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene in omnibus et per omnia excepto quod Iacobus de Torentibus cum desponsasset quandam filiam Iacobi de Torentibus condam carnaliter cognovit ante quam congnosceretur dicta disposata ab eo ma[tr...] ipsius desposante et ab ea filium procreavit, nunc autem socra sua predicta mortua cognovit desponsatam predictam et cum ea cohabitat et ex ea filios habet.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt v libras.³

Debet XI solidos VIII denarios solituros in festo sancte Marie marcii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Berge.

1. *Corregeix Guillelmum de Berga ratllat.* — 2. *Segueix dx ratllat.* — 3. *Segueix et mediam ratllat.*

7

1313 MARÇ 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE LA SANTA EULÀLIA DE LA VALL D'ORA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 25r.

d·Ohra [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d·Ohra et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Oncines, Romeum de Oncines et Bernardum Rivo qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent x libras.

Debet inter omnia XXVII solidos solituros in festo sancte Marie marcii sub pena s[u]spensionis. Solvit Berge.

8

1313 MARÇ 16

VISITA A LA CANÒNICA DE SANT PERE DE GRAUDESCALES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 25r.

Escales

Anno predicto, XVII kalendas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri d·Escales et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Et quia non sunt ibi aliqui parochiani cum non sit ecclesia paroch(i)alis et recepit in testes rectorem dicte ecclesie et vicarium ipsius loci qui iurati et interrogati super servicio dixerunt quod bene fit et quod sunt illi clerici qui debent ibi morari.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod vivunt bene et honeste.¹

Interrogati de vita parochianorum Sancti Christoffori de Busa, cum sit unita ecclesie Sancti Petri predicti, responderunt in omnibus bene et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valebant cum ecclesia Busa XXV libras.

Debet L solidos solituros prima die aprilis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Berge.

1. *En lloc de honeste.*

9

1313 MARÇ 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE LA SELVA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 25r.***ça Selva**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Clementis de ça Sellva et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Petrum de Casafont et Petrum de Vilamalendre qui iurati et interrogati super servicio ecclesie respond[e]runt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de v[ita] parochianorum responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retd[itus] ecclesie responderunt quod valent VI libras et mediam.

Debet XV solidos II denarios solituros in festo sancte Marie mensis marcii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Berge.¹

1. *Segueix XII ratllat.*

10

1313 MARÇ 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE MARCINYAC.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 25r.***Marceyach [concu]**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Marceyach et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Brochà et Berengarium de Marçeyach qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita¹ rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam.

Interrogati una cum rectore de vita parochianorum responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent VI libras et mediam.

Debet XXX^{ta} solidos solituros prima die² marcii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Berge.

1. *Segueix parochian ratllat.* — 2. *Segueix Sancte Marie [marcii] mensis ratllat.*

11

1313 MARÇ 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE BESORA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 25v.***Besora** [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Besora et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Iachobum Cabut et Guillelmum de na Ferrea qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et alterius capellani responderunt quod tenet publice concubinam apud Solsonam nomine Guillelmam, secundum quod ipsi credunt.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent VIII libras.

Debet XV solidos solituros prima die aprilis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

12

1313 MARÇ 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OSSEA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 25v.***d·Osea**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie d·Osea et invenit ecclesiam indecenter.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Arnaldum Brochó et Raymundum Feliu qui vocati noluerunt perhibere testimonium veritatis et ideo precepimus capellano sub virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis quod eos habeat tanquam excomunicatos et vitet eos recepimus in testem Iachobum capellanum dicte ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixit in omnibus et per omnia bene.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent VII libras et mediam.

Debet XVIII solidos solituros prima die aprilis sub pena suspen[s]ionis et interdicti [e]cclesie. Solvit Berge.

13

1313 MARÇ 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARGARIDA DE NAVÈS.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 25v.

[N]aveès [concu]

Anno quo supra, XVI kalendas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Margarite de Naveès et invenit ecclesiam in omnibus indecenter.

Et quia rector ipsius ecclesie erat absens et non potuimus aliquem parochianum habere in testem, ideo facta visitatione in ecclesia ut decebat, non potuimus inquirere de excessibus capellani et parochianorum set dedimus Berengario de Tuxén, presbitero in mandatis, quod dictus rector hinc ad diem lune proximam compareat coram nobis cum¹ tribus parocchianis sue ecclesie cum quibus possemus inquirere et visitationis officium exercere, par(a)tus satisfacere nobis de procuracione nobis debita ratione visitationis predictae, alias nisi impleverit quod mandamus ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam suponimus ecclesiastico interdicto et dictum capellanum suspendimus a divinis.

Die tali quam intitulum III° kalendas aprilis dictus visitator recepit in testes super statu ecclesie predictae videlicet Ffrancischum de Villa d'Archs et Petrum des Coça qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod rector est vagabundus.

Interrogati de vita² clericorum³ responderunt quod tenet publice concubinam nomine Er.

Interrogati una cum capellano responderunt super vita parocchianorum quod Iachobum Tentelatge tenet publice concubinam nomine Berengariam Iohannis Felicis. Super aliis dixerunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie respondit⁴ quod valent VIII libras.

[Debet] XXX^{ta} solidos inter [omni]a solituros [die l]une post [Pas]cha (sub pena) suspensionis et interdicti ecclesie. [Sovit Bo]nanato [...]II solidos.

1. Segueix du ratllat. — 2. Segueix par ratllat. — 3. Segueix respondit ratllat. — 4. En lloc de responderunt.

14

1313 MARÇ 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE LLUELLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 28r.

Sent Feliud¹ de Loseles

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Loseles et invenit ecclesiam satis bene ornatam excepto quod panni erant illoti.

Super aliis articulis testes recepit silicet rectorem ipsius ecclesie et Raymundum Vitalem qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in onmnibus et per omnia bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent VI libras et mediam.

Debet XVIII solidos solituros² hinc a dix dies sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Berge XVII solidos. Item totum solvit.

1. *En lloc de Feliu.* — 2. *Segueix d ratllat.*

15

1313 MARÇ 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE PEGUEROLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 28r.

Pegueroles¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Pegueroles et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Ross et Raymundum ça Tapia qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent VI libras.

Debet XIII solidos solituros in festo [sancte Marie] mensis marcii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Berge.

1. *Anotat al marge dret exp[...] III.*

16

1313 MARÇ 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE GARGALLÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 28r.

Garguelà

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit Sancti Andree de Garguelà et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis testes recepit silicet Raymundum de Frabechà et rectorem ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus bene et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent VI libras.

Debet X solidos solituros prima die aprilis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Bonanato de Nava.

17

1313 MARÇ 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'AGUILAR.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 28r.***Aguilar**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Aguilar et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testem recepit Bartolome[um] de Colle, vicarium ipsius ecclesie, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene [fit] secundum facultatem ecclesie.

Interrogatus de vita ipsiusmet dixit quod ten(u)it¹ publice concubinam set modo dixit quod non tenet quia corectus est.

Interrogatus de vita parochianorum dixit in omnibus bene.

Interrogatus² quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent quinquaginta solidos.

Debet [IIII]³ solidos solituros in festo sancte Marie mensis marcii sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. ten(u)it *corregeix* tenet. — 2. *Segueix* de v *ratllat*. — 3. *Corregeix* III *ratllat*.

18

1313 MARÇ 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE SORBA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 28v.***Sorba**¹ [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator [declinavit ad]² ecclesiam de Sorba et cum vellet ibidem visitationem officium exercere, invenit ostium ecclesie clausum et requirens clavem dicte ecclesie sibi³ tradi per mulieres, aliquas ibi existentes responderunt quod clavem non traderent nec nos admitterent ad visitationem dicentes quod non erat ibi rector, quamvis in rey veritate intus domus seu ecclesiam existeret cum nobis constitit per aliquos fore verum sic non potuimus de statu rectoris et parocchianorum inquirere ut⁴ decebat.

Et pro tanta contumacia ibidem inventa non aliquatenus existeret impunita ipsam ecclesiam subposuimus ecclesiastico interdicto.

Et in dictum rectorem in hiis scriptis sentenciam excomunicacionis tulimus et ipsum excomunicatum denunciari facimus et recepimus in testem capellanum de Navehès qui iuratus et interrogatus dixit quod dictus clericus est publicus usurarius et tenet publice concubinam.

1. *A la línia superior* Rivipulli est. — 2. *Corregeix* visitavit *ratllat*. — 3. *Segueix* dui *ratllat*. — 4. *Segueix* deb *ratllat*.

19

1313 MARÇ 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE CARDONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 28v-29r.**Cardona**

Anno quo supra, XV kalendas aprilis, dictus visitator accessit ad villam Cardone ad visitationis officium exercendum et vocavit aliquos probos homines dicte ville ad fer(e)ndum testimonium veritatis super ipsa visitatione reformatione seu corectione in eadem villa facienda qui consilio habito inter eos responderunt quod non, iurarent nec reciperent visitationem eius seu corectionem quia iam alias reverendo patri in Christo domino episcopo Urgellense illud idem facere negaverunt.

Et dictus visitator timens scandalum oriri in dicta villa si eos compelleret per iuredisdictionem ecclesiastica sub quadam palliatione cessavit quousque maioribus ecclesie nunciaret quid esset super predictis faciendum.

Et vocavit aliquos presbiteros qui testimonium deberent facere veritatis videlicet Guillelmum çà Tor, Petrum de Villanova et Berengarium Çarboçeda [et rectorem ipsius ecclesie] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod fit bene.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod Bartolomeus de Colle¹ tenet publice concubinam filiam de Cardoneta. Et Berengarius de Aguilar² lusit et ludit³ ad taxillos in camera. Item Romeus Cudinet⁴ tenet publice concubinam filiam d-en Roquet nomine Romiam. Et Iachobus de Turibus ludit ad taxillos. Et Bernardus Bertrandi tenet publice concubinam nomine na Çabatera. Et Raymundus Guinart ludit.

Interrogati si sciunt utrum quis clericus ex predictis haberet suum beneficium per simonyacam pravitatem et responderunt quod non.

Interrogati specialiter rector si⁵ aliqui iniuriatur sibi super hiis que pertinent ad suam ecclesiam dixit quod Berengarius de Aguilar tenens nunc locum officialis indebite et iniuste protocolla seu materialia [et capdebrevia et instrumenta] scribanie dicte ville que debent penes rectorem existere asportavit secum ita ut intellexit quod fecit quedam instrumenta et in formam publicam redegit absque ipsius rectoris auctoritate et voluntate et notarii ipsius et petiit inde super hiis feri iusticie complimentum atdens etiam quod dictus Berengarius de Aguilar predictus absque causa rationabili monet rixas et contentiones contra eum dicendo ey verba iniuriosa. Ideo petiit illum moneri ut a predictis omnibus abstineat et ablata restituat cum predicta facta fuerint⁶ eiusdem rectoris et ecclesie sue in magnum periudicium et gravamem. Tamen suplicavit dictus rector quod nisi dictus Berengarius de Aguilar restituat incontinenti predicta materialia, protocolla, capdebrevia et cetera instrumenta cum sapit quodammodo ab rapinam ut constitutionem sacri concilii Terraco[n]ensis contra raptos et invasores⁷ rerum ecclesiasticorum editam⁸ quousque satisfactionem seu restitutionem predictorum [habuit]⁹ in villa Cardonensis et in ecclesiis eiusdem facerem firmit observari.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod satis bene est populus in bono statu et erent parti recipere corectionem.

Proposuit etiam dictus rector quod cum consueverit miterere seu ponere in aliquibus ecclesiis suffraganeis suis donatos seu donatas et fuerit in possessione in eis ponendi ut predicatur dictus Berengarius de Aguilar non inveniendo ipsum rectorem super

predictis in aliquo necgligentem mitit seu ponit ipsos donatos seu donatas in predictis ecclesiis sufraganeis in magnum detrimentum ipsius rectoris et dictarum ecclesiarum et periudicium eorum et gravamem maxime quia dictus Berengarius imponit velum donatis predictis quod facere non debet quare petiit dictus rector in possessionem restitui predictorum.

Interrogati super aliis articulis responderunt in omnibus bene.

Interrogati rector quantum valent redditus ecclesie dixit quod valent XXXV libras.

[Debet] LXX solidos. [So]lvit. [Item] debet pro concubinato [...] solidos solituros [in f]esto sancti Bertolo[me]i. Solvit Aquilar.

1. *Anotat al marge esquerre* Solvit x solidos. — 2. *Anotat al marge esquerre* purgavit se. — 3. *Segueix publice ratllat.* — 4. *Anotat al marge esquerre* Solvit x solidos. — 5. *Segueix q ratllat.* — 6. *Segueix in ratllat.* — 7. *Segueix re ratllat.* — 8. *Segueix faceremus ratllat.* — 9. *Precedit de sibi fuerit ratllat i també interliniat.*

20

1313 MARÇ 19

VISITA AL MONESTIR DE SANT VICENÇ DE CARDONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 29v, 32r-34r.

Monasterium Cardone

Anno quo supra, XIII° kalendas aprilis, dictus visitator visitavit monasterium de Cardona et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Et postea vocavit aliquos de capitulo et omnes unanimiter interrogati super statu abbatis primo interrogati utrum abbas ipsorum bene faciat officium suum in hiis que pertinent ad abbatis officium responderunt quod sic.

Interrogati si circa regimen spiritualium seu regule sancti¹ Agustini sit diligens circa corectiones subditorum suorum iuxta regulam beati Agustini et separatim fuit interrogatus sacrista qui dixit super statu abbatis quod abbas bene peragit officium suum in spiritualibus set in temporalibus non videtur sibi quod peragit discrete nec proficit multum in monasterio ut deberet.

Interrogatus super continencia abbatis dixit quod vivit honeste.

Interrogatus si dictus abbas retinet penes se aliqua officina et dixit quod tenet cellarium et quandam preposituram de Geronès quamvis anno preterito per discretum et venerabilem Petrum Bos retinisset asignationem dictarum officinarum reverendo patri domino archiepiscopo Terachone qui archiepiscopus contulit sive asignavit dicta officina eiusdem monasterii de Cardona set dictus abbas de Cardona a dicta collatione sue asignatione ad dominum Papam apellavit quam appellationem pro cellaria prosequitur in curia super prepositura autem non credit quod dictus abbas fuerit ipsam prosequutus.

Interrogatus si dictus abbas faciat aut fecerit aliqua precepta indiscrete et dixit quod fecit hoc anno aliqua precepta videlicet quod aliqui ex ipsis canonicis non exiret cepta dicti monasterii sine licencia abbatis aut prioris et sine socio clerico et hoc sub pena excomunicacionis et etiam precepit officialibus quod darent sibi residuum facto servicio eidem de omnibus recditibus et proventibus que dicti officiales recipiunt de officinis suis

set ab istis preceptis tam officiales quam canonici ad dictum episcopum Urgellensem appellaverunt qui recepit appellationem et comisit causam venerabili preposito Solsonense.

Interrogatus an abbas predictus dat canonicis suis² portionem antiquitus consuetam et sufficientem dixit quod aliquociens minus bene dat quia non dat pulcrum panem ut deberet nec hora debita nec coquinam seu³ alia pulmenta ut dari constiterit consuetum.

Interrogatus an dictus abbas defendat iura dicti monasterii et dixit quod sic secundum posse.

Interrogatus si tenet abbas hospitalitatem dixit quod sic. Dixit etiam quod cessat dare portionem portariis dicti monasterii.

Interrogatus super statu canonicorum dixit quod servatur bene regula sancti Augustini et vivunt caste sine proprio exceptis officium nocturnum et diurnum officium fit ibi bene secundum quantitatem canonicorum.

Interrogatus an sit numerus canonicorum dixit quod non, immo deficiunt duo ut sibi videtur de numero comedunt in refectorio set non possunt dormire in dormitorio cum minetur ruinam et dictus abbas deberet reparare ex precepto dicti Petri Bos et [ad]⁴ huc non fecit.

Interrogatus si officiales peragant officium eis ipositum et dixit quod bene excepto quod dixit de se ipso quod a modico tempore citra collata ||^(fol. 32r) fuit sibi sacristia et cum inulta sint [in] dicto monasterio operanda cum adminus deberent esse congregata aliqua bona recepta per predecessores suos nihil invenit nisi predecessores sui parum operati sunt respectu redditus quos receperunt et isti testem impositum est totum⁵ honus et peciit se iuvari ab illis qui per plures annos receperunt redditus sacristie.

Interrogatus si clerici ibi servientes scolares faciant officium suum bene et dixit quod bene set corrigendi essent in aliquibus quod essent in dicto monasterio divinis horis diuturnis et nocturnis cum non sint set excusant se dicti clerici quod abbas non vult ostendere eis nec canonicis instrumenta ut scirent quid agere debent et⁶ habere.

Item dixit quedam contentio fuit mora inter abbatem et canonicos et ordinati fuissent arbitri qui determinaverunt ipsam contentionem et fecissent ordinationes auctoritate episcopi confirmatas nunc abbas non vult quod dicte ordinationes in formam publicam redigantur nec vult solvere scriptori quod inde debet habere.

Camerarius testis interrogatus an abbas faciat officium suum dixit quod sic et etiam alii canonici nisi salve aliqui qui credunt se esse excommunicati. Interrogatus super continentia dixit quod abbas et canonici nunc existentes sunt continentes. Interrogatus super officinis dixit idem ut proximus testis. Interrogatus de preceptis dixit ut proximus testis. Interrogatus super portione dixit quod a tempore visitationis Petri Bos dat competenter. In[terrogatus] super iure monasterii defensione dixit quod abbas facit posse suum. Interrogatus si tenetur ibi hospital[itas] dixit quod bene fit. Interrogatus super observatione regule dixit quod observatur ibi bene. Interrogatus de numero cano[nicarum] dixit ut proximus testis. Interrogatus si officiales peragant officium suum dixit illud idem ut proximus testis set [...] quod ordinatum fuerat per episcopum Urgellensem quod certa quantitas daretur operi et adhuc non est factum. Dixit de portariis ut proximus testis. Interrogati si clerici faciant officium suum dixit ut proximus testis. Super aliis dixit ut proximus testis in omnibus et per omnia.

Precentor testis interrogatus super primo articulo videlicet de officio abbatis dixit bene. Super temporalibus dixit ut primus testis set atdidit quod coadiutor fuerat sibi datus per episcopum et visitatorem. Interrogatus super secundo articulo dixit quod

abbas et canonici sunt continentes et vivunt caste. Interrogatus super III° [articulo] dixit quod hospitalitas servantur ut consuetum est. Interrogatus [super] IIII° articulo utrum officiales peragant officium suum dixit quod bene peragunt set dixit quod abbas retinet sibi aliqua officina. Super aliis istius articuli dixit quasi ut primus testis. Interrogatus (super) V^o articulo an abbas det portionem consuetam dixit ut primus testis. Interrogatus super VI° articulo an abbas defendat monasterii iura dixit quod sic, ut potest. Interrogatus super VII° articulo videlicet auservetur ibi regula et dixit quod sic, ut primus testis.⁸ ||^(fol. 32v) Interrogatus super VIII° articulo videlicet super numero canonicorum (dixit) quod non erat perfectus set est contentio super quodam que dominus episcopus Urgellensis precepit ibi recepi. Et quida(m) alius qui iam concessus et tunc, cum illi duo fuerint, erit numerus perfectus ut ipse credit. Interrogatus de secularibus clericis dixit quod aliqui ex eis faciunt diligenter officium suum et alii non ita bene. Interrogatus utrum abbas facit parte cum aliquibus canonicis et dixit quod sic quia, cum tencio⁹ sit inter ipsos canonicos et Petrum de Vallo, qui asserit se canonicum cum non sit ut ipsi canonici asserunt, facit dictus abbas cum dicto Petro parte. Interrogatus super aliis articulis dixit se non recordare set continentur aliqua in ordinatione dicti Petri Bos et domini episcopi Urgellensis et illa ordinatio¹⁰ requirit ut inspeciatur et secundum eam dicti monasterii negocia reformatur quam ordinationem abbas debet abere et Bertrandus Quanti.

Bertrandus Quanti interrogatus testis super omnibus articulis dixit quod videtur sibi quod omnia que in articulis interrogantur sunt in constitutionibus seu ordinationibus venerabili Petri Bos et domini episcopi Urge[ll]ensis que sunt inserte seu etiam ordinate set super hiis que tempore visitationis dicti Petri Bos in ipso monasterio sunt innovata, dixit quod quidam precepta fuerunt facta per abbatem sub pena excomunicacionis a quibus extitit appellatum ad dominum episcopum Urgellensem qui comisit venerabili preposito Solsona ipsum negocium terminandum et adhuc ipsum negocium non est difinitum. Interrogatus super excomunicacione aliquorum qui dicuntur esse excomunicati dixit quod¹¹ dominus archiepiscopus intelle[c]ta visitatione seu ordinatione facta per dictum Petrum Bos, visitatorem suum in monasterio predicto, contulit cellarariam eidem Bertrando perhibens nec aliquis contradiceret sibi et executores deputati ad hoc vel alter ipsorum tulit sentenciam excomunicacionis in contradictores et rebelles. Et cum dictus abbas et quidam alii se opposerunt et contradixerint ideo dicuntur excomunicati et publice denunciatur in ecclesia Cardone parochiali. Interrogatus utrum abbas faciat parte et dixit sic ut dixit proximus testis. Dixit etiam quod ratione compromissi seu arbitrarii ordinati in dicto monasterio per fratrem Petrum Olivo debet habere inde competens salarium.

Petrus de Valle, canonicus eiusdem monasterii, interrogatus testis relictis omnibus aliis articulis super quibus iam dictus visitator extiterat informatus quamvis statum abbatis circa spiritualia aprobaret et lauderet tamen super reformatione seu corectione canonicorum et aliorum clericorum ibidem serviencium dixit quodam modo dictus abbas est negligens cum aliqua evedencia corectione digna cessat corrigere et reformanda quodam modo reformanda in hoc specialiter quod aliqui clerici seculares cum superpellicio vadunt ad spectaculam mulierum propter quod canonici dicti monasterii difamantur cum layci tales clericos videntes indutos superpellicio credunt fore canonicos et reprobant vitam canonicorum indebite et iniuste maxime cum dicti clerici non debeant extra ecclesiam superpellicium deportare. Cetera autem per eum

dicenda et reformatione digna ||^(fol. 33r) sunt in ordinationibus dicti Petri Bos et domini episcopi Urgellensis inserta largius et conscripta.

Abbas dicti monasterii testis interrogatus si canonici ipsius ecclesie sunt obedientes dixit quod sic quandoque et quandoque non, cum alias appellaverint a preceptis suis. Interrogatus si seravatur ibi regulam sancti Agustini et dixit quod sic in parte et in parte non. Interrogatus si canonici sui vivant caste et dixit credit quod sic quamvis fama sit in contrarium in aliquibus set non publica. Interrogatus an vivant sine proprio et dixit quod credit quod sic exceptis illis qui habent officia. Interrogatus si sit ibi officium et dixit quod sic. Interrogati si sint aliqui canonicorum periuri, excommunicati vel irregulares dixit se nescire nisi sint ratione cuiusdam precepti sive sentencie posita contra eos per eundem abbatem quia monuit eos ne transgrederent cepta dicti monasterii et retderent comptum de redditibus officiorum suorum singulis annis quamvis appellaverint ab ipso precepto quamvis non credat quod in talibus appellatio habeat locum. Interrogatus si sint aliqui canonici ligitiosi, detraentes aliis et dixit quod aliqui sunt. Interrogatus utrum iaceant canonici in dormitorio et dixit quod non quia pretendunt quod domus illa non est suficiens [...] que in dormitorio antico quia minatur ruinam quamvis dictus abbas aserat contrarium nam eiusdem fortitudis et firmitatis est nunc domus illa sic erat XL anni sunt elapsi quamvis propter preceptum domini episcopi mandavit feri ibi opus inceptit operi faciendo feri unum furnum *de calç* qui constituit bene D solidos et plus quem fecit ad faciendum illud opus cum iuvamine officialium.

Et dictus visitator, visis et auditis que super visitatione sua [et inquisitione per eum facta] reperta fuerunt, viso etiam quod reveren[dus] pater dominus episcopus Urgellensis super quibusdam articulis et quasi super omnibus que nunc reperta fuerunt per d[ictum] visitatorem, determinationem suam posuit et mandatum post hec etiam venerabilis Petrus Bos canonicus [...]ronose visitator¹² reverendi patris domini Guillelmi divina providencia arch[iepiscopi] Terrachone, qui post reverendum dominum episcopum Urgellensem ipsum monasterium de Cardona visitavi[t] et quedam ordinata per ipsum dominum episcopum aprobaverit et quedam de aliis duxerit corrigenda dictus visitator aprobans ea que per dictos dominos fuerant ordinata.

Super aliquibus articulis mitigantes sentenciam eorundem ordinavit sic super ipsis capitulis et etiam super receptis per eum in visitatione sua ut subsequitur ordinavit aprobans primum articulum, II et III ut venerabilis Petrus Bos ordinavit et etiam aprobavit hoc acdito quia dictus abbas Cardone [non] compleverat opus quod per eum complendum fuerat ordinatum et infra certum tempus auctoritate visitationis sue ideo quia ipse abbas multipliciter excusabat se de inpotencia operandi seu complendi ipsum opus per duos annos ultra prolongavit eundem abbatem ultra terminum ey constitum per dictum Petrum Bos. Ordinavit etiam dictus visitator quia periculum est coadiutorem habere et ordinare absque magna causa et tutius est quod sub umbra abbatis monasterium gubernetur quam si forte indiscrete persone et ignote comissum fuerit dictum monasterium¹³ gubernadum¹⁴ ||^(fol. 33v) [tamen si procurator est necessarius in regendis bonis dicti monasterii constituatur ibi prout ordinatum fuit per Petrum Bos set fiat hinc ad festum Pentecostes cum tempus constitutum per ipsum Petrum Bos ad hoc sit elapsum].

Super XII articulo ordinavit etiam quod sacrista qui nunc est qui nondum redditus sacristie recepit non teneatur ad illa est dicto articulo contenta quousque dictos redditus receperit [et tunc solvat quod ordinatum est aut competet cum abbate de redditibus operis secundum quod consuetum est aut redditus dicti operis sufficient], set

predecessor suus qui recepit retditus teneatur computare et tradere ut in dicto articulo ordinatum est cetera in dicto articulo contenta que nondum completa existunt mandavit in virtute sancte obediencie quod hinc ad festum Pentecostes predicta omnia ibi ordinata compleatur.

Super XIII° articulo mandavit dictus visitator quod si predicta in eo contenta non fuerint ordinata cum iam dies ibi statuta¹⁵ transierit infra mensem ab hoc precepto computandum ut ponitur in dicto articulo compleantur.

Super XVII° articulo cum ad sumum pontificem [appellatum]¹⁶ extiterit super eodem noluit aliquam ordinare super iuramentum autem et dispensationem facta [super eodem]¹⁷ per dominum episcopum Urgellensem noluit aliter ordinare set servetur quod dominus episcopus ordinavit quousque de predicto de iure fuerit per¹⁸ dictum visitatorem aliter ordinatum.¹⁹ Cetera autem per dictum Petrum Bos ordinata prout sunt iuri consona aserbavit²⁰ et mandavit sub virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis firmiter observari.

In super cum invenerit in inquisitione seu visitatione per eum facta quod in dicto monasterio non esset prior, mandavit dicto domino abbati [quod] aut conferat prioratum discrete persone aut committat alicui officium prioratus qui compleat et faciat ea que per priorem sunt facere consueta.

Item ordinavit et mandavit dictus visitator quod capbrevium ordinatum de consensu abbatis et canonicorum in formam publicam redigatur et in omnibus observetur quia cum semel abbati et conventui placuit non debeat super eo ulterius dissentium [cum si instrumentum aut instrumenta aparararent aut causa rationabile aversancia alicui capitulo seu capitulis in dicto capbrevio contentis redigantur ad ius comune].

Item invenit dictus visitator in inquisitionem facta per eum quod clerici seculares in ipso monasterio domino servientes portant extra monasterio superpellicium inhoneste ideo mandavit dictis clericis sub pena excomunicacionis quam eos noluit incurere ipso facto nisi compleverint quod eis mandatur quod non portent superpellicium indutum extra cepta dicti monasterii evagando nisi causa superfuerit et honesta ut auferatur difamandi materia et vis[...].malivolorum hominum obtundatur.²¹

Item cum dictus visitator invenerit quod super articulis primis non obstantibus sentenciis super ipsis observandis ponitis abbas et canonici transgressi fuerint et nihilominus negligentes exteterint et remissi et non sit dubium in excomunicacionis sentencias incurrisse volentes cum ipsis misericorditer agere cum ipso abbate et canonicis antedictis, auctoritate qua fungitur, in hac parte predictos abbatem et canonicos si super predictis articulis non observatis eos contingerit excomunicacionis sentencias incurrisse ipsos absolvi²² ad cautellam et etiam ab iregularitate inde contracta eos duxit [fore] penitus absolutos²³ mandavit tamen dictus visitator, auctoritate sibi comissa, abbati et canonicis dicti monasterii Cardone supradictis in virtute sancte obediencie et sub pena excomunicacionis quam in hiis scriptis eos predictos et quemlibet predictorum ipso facto incurere volui²⁴ nisi ad impleverint observaverint seu etiam observarent et pro verbis adimpleverint quod mandabat quod omnia predicta capitula et singula per venerabilem Petrum Bos²⁵ ordinata et per ipsum visitatorem²⁶ nunc aserbata salvis atdicionibus seu ||^(fol. 34r) corectionibus per eum ponitis compleant penitus et observent et teneantur complere ut predicatur et penitus observare [non secundum rigorem iuris set secundum ordinis instituta. Voluit tamen quod si ratione predicti precepti incurrent canonici penam excomunicacionis quod abbas possit

despensare cum ipsis tamen si ipse abbas inciderit quod absolutionem teneatur recipere a maiori].

Dixit tamen dictus visitator quod si abbas predictus vellet reparare anticum dormitorium infra terminum sibi datum quod non teneatur nisi vellit domum constitutam canonicis ad dormiendum [de albare]²⁷ seu etiam exaltare nisi fecerit ex propria sua voluntate et ortactus est dictum abbatem ut coquinam restituat dictis canonicis asuetam.

Et si abbas super absolutione impendenda canonicis in predicto casu esset austerus et in misericors quod eos possit absolvere prior eorum claustralis vel locum eius tenens et si abbas incurreret, requiret absolutionem a maiori vel a confessore suo per maiores sibi concesso stat incurrant predicti abbas seu canonici dictam sententiam nisi expresse fecerint contra articulos antedictos.

Debet VII libras solituras in festo Pasche proxime alias subposuimus dictum monasterium ecclesiastico interdico. Solvit VII libras Galcerando.

1. *Segueix agusta ratllat.* — 2. *Segueix pro ratllat.* — 3. *En lloc de seu.* — 4. *Corregeix huc ratllat.* — 5. *Segueix hon ratllat.* — 6. *Segueix ab ratllat.* — 7. *° corregeix or.* — 8. *Segueix Interrogatus ratllat.* — 9. *Segueix f ratllat.* — 10. *Segueix in ratllat.* — 11. *Segueix dictus P ratllat.* — 12. *Segueix anno M° CCC° undecim ratllat.* — 13. *Segueix gub ratllat.* — 14. *Segueix quod aga||tent et perpendent canonici interrogati se an per ipsum abbatem una cum consilio ipsorum valeant sine coadiutore bona monasterii regere sine autem fiat prout fuerat ordinatum per dictum Petrum Bos verumtamen si videatur canonicos quod necessarius fuerit coadiutor cum tempus datum ad recipiendum dictum cohaduitorem [extitit iam clausum], dicimus et mandamus quod hinc ad festum Assencionis Domini quod mandatur super coadiutore compleatur ut extiviterat iam preceptum per dictum Petrum Bos [nisi abbas sic paratus se habere super regimen diligencius abbacie] ratllat. — 15. *Segueix transeret ratllat.* — 16. *Corregeix ordinatum ratllat.* — 17. *Segueix facta ratllat.* — 18. *Segueix nos ratllat.* — 19. *Segueix E ratllat.* — 20. *Corregeix asserp ratllat.* — 21. *Segueix Item cum monerit ordinatum quod in dicto monasterio debeat pannis canonicorum ratllat.* — 22. *Corregeix absolvimus.* — 23. *Segueix mandates dicto visitatore ratllat.* — 24. *Corregeix voluimus.* — 25. *Segueix [...] ratllat.* — 26. *Segueix [...] ratllat.* — 27. *Corregeix [...] ratllat.**

21

1313 MARÇ 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE BERGÚS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 34r.

Begurç

Anno quo supra, XII kalendas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de Begurç et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum de Glarill et rectorem ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixit¹ quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixit¹ quod bene vivit.

Interrogati de vita parocchianorum responderunt quod bene vivunt et honeste.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent [IIII]² libras.

Debet IX solidos et IIII denarios solituros dominica proxima sub pena suspensionis et interdici ecclesie. Solvit IX solidos.

1. *En lloc de dixerunt.* — 2. *Corregeix v ratllat.*

22

1313 MARÇ 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE MATAMARGÓ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 34r.***Matamargó**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Matamargó et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Gueraldum Gasçó qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita rectoris dixit bene eum vivere.

Una cum rectore interrogati de vita parocchianorum dixerunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent [XV]¹ libras.

Debet XXXV solidos solituros in festo ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Corregeix xx ratllat.*

23

1313 MARÇ 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE VALLMANYA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 34r.***Valmaya**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Valmaya et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Poncium de Castelló, Raymundum de Rippa Alta et Iacobum çes Solanes qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod tenet publice concubinam nomine Berengariam.

Interrogati de vita parocchianorum una cum rectore responderunt quod Poncius de Fitor, [uxoratus], tenet public[e] concubinam nomine Alicsendem. Item Berengarius de Madrigeria, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Er. Ferraria.

Super aliis articulis responderunt bene in omnibus et per omina.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XV libras.

Debet XXXV solidos solituros in festo ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie et hoc debet inter omnia tamen expendimus in comestione V solidos. Solvit.

24

1313 MARÇ 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE PINÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 34v.

Pinós [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Pinós et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit (testes) videlicet Petrum Cort, Guillelmum Balera, Raymundum Guerau, Bernardum Perpeya, Bernardum Querol et Bernardum Vila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod capellanus non surgit mane ad matutinos propter senectutem.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod tenet concubinam in domo set credunt quod [non] habet rem cum ipsa propter senectutem.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus et per omnia (bene), excepto quod Paulus de Sisquaro retinet indebite decimas sue laborationis que pertinent ad ecclesiam et usque nunc dicta ecclesia [perceperat]¹ ipsas decimas.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent xv libras.

Debet xxx solidos solituros ut supra sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Expendimus II solidos set non sunt in isto co(m)poto. Solvit.

1. *Corregeix perperat ratllat.*

25

1313 MARÇ 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE SALO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 34v.

Salau

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Salu et dictam ecclesiam personaliter non potuit accedere et fecit ad se vocari capellanum et quedam parochianos ipsius ecclesie videlicet Berengarium Vitalem qui iurati et interrogati una cum rector super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie respondit¹ quod valent x libras.

Debet xxiii solidos et iii denarios solituros in festo Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *En lloc de responderunt.*

26

1313 MARÇ 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ARDÈVOL.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 34v.***[A]rdèvol**

Anno quo supra, XI kalendas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Ardevol et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis testes recepit silicet Poncium de Moragues et Arnaldum Saguer qui iurati et interrogati super servicio eccleise dixerunt bene.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent VII libras et mediam.

Et dictus visitator mandavit Bartolomeo, scolari dicte ecclesie, quod dictat capellano ut hinc ad festum ramispalmarum satisfaciat sibi de procuracione sibi debita ratione visitationis dicte. Alias ex nunc ut ex tunc¹ et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico einterdicto et rectorem predictae ecclesie suspendit a divinis.

[D]ebet XV solidos solituros ut supra. Solvit XIII solidos. Item totum.

1. *Segueix dicta ratllat.*

27

1313 MARÇ 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CLARET.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 34v, 39r.***Claret**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Clareto et invenit ecclesiam indecenter videlicet Corpus Domini sine clave et crisma et pannos inmundos.

Super aliis articulis non potuit inquirere cum parochiani vocati per dictum capellanum noluerunt venire videlicet Rumeum de Porta [et] Iacobum Socharatz set recepit in || testem rectorem ipisius ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene facit.

Interrogatus de vita sua dixit quod est homo bone vite.

Interrogatus de vita parochianorum dixit in omnibus bene.

Interrogatus quantum valent retditus dicte ecclesie respondit quod valent X libras.

Debet XX¹ solidos² solituros in festo Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit X solidos.

1. XX *corregeix* XXIII. — 2. *Segueix* IIII *ratllat*.

28

1313 MARÇ 22

VISITA AL PRIORAT DE SANTA MARIA DE CASTELLFOLLIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 39r.**Castellfollit¹**

Eadem die et anno, dictus visitator accessit ad monasterium seu ad ecclesiam Sancte Marie de Castellfolyt et invenit ibi fratrem Raymundum de Monte Peytano, monachum eiusdem monasterii, et Guillelmum Pontaró, presbiterum et deservientem in dicto loco. Et dictus visitator petiit se admitti ad officium visitationis ibi exercendum cum de iure communi pertineat ad ordinarios maxime cum dicta visitatio requiratur non solum m[...]² archiepiscopi immo specialiter domini pape.

Et dictus Raymundus frater monachus predictus respondit quod cum monasterium Sancti Benedicti de Bages sit in capite et in membris privilegium non teneatur recipere visitationem in dicto capite seu in membris suis nisi solum a dicto domino papa et etiam super³ eadem requisitione facta per Petrum Bos canonicum Tirasonensem emissa fuerit appellatio ad summum pontificem per dictum abbatem Sancti Benedicti non admitteret eum nec intendit ipsum admittere ad visitationem ibi exercendam.

Et dictus visitator proposuit quod ponito sine periudicio quod predictum monasterium Sancti Benedicti reperitur exe(m)ptum in capite et in membris non intelligitur nisi specialiter exprimat in eo quod curam animarum possit dictus abbas vel sui alicui comitere immo solus ordinarius curam animarum comitit et ideo dicit se debere admitti ratione curam animarum et debet videre sta[tum] ecclesie utrum Corpus Christi sit in loco honorifico prout decet et eodem de⁴ crimaste et utrum ecclesiastica sacramenta ibidem legitime conferantur parochianis⁵ ecclesie parochiali dicti loci.

Et si asserat dictus frater Raymundus dictum monasterium fore privilegium ut propositum fuit per eundem,⁶ petit dictus visitator sibi ostendi privilegium antedictum. Et dictus frater Raymundus dixit quod non habeat in promptu privilegium alegatum per eundem nec etiam si haberet non hostenderet quo ad presens. Et dictus visitator assignavit eis terminum ut infra VIII dies continue lebentes ostendant privilegium per ipsum allegatum nisi cumque ipsi fuerit alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictum monasterium ecclesiastico interdicto.

1. A la línia superior nihil. — 2. Segueix suorum ordinarium ordo ratllat. — 3. Segueix ad ratllat. — 4. Segueix crist ratllat. — 5. Segueix ecc ratllat. — 6. Segueix pecit ratllat.

29

1313 MARÇ 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CELLERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 39v.**Selers¹ [concu]**

Eadem die et anno, dictus visitator accessit ad ecclesiam de Solers² et non invenit ibi aliquem qui daret sibi clavem ecclesie quamvis miserit nuncium ad capellanum³ ipsius

ecclesie et ipse abscondit se secundum [quod] nuncius dixit et ita noluit venire et non potuit ad alium procedere in visitationis officio exercendo set interrogavit Berengarium Menesguera⁴ de vita rectoris dixit quod tenet publice concubinam ex qua habet filios.

Solvit V solidos Bonanat Navà.

1. A la línia superior Sancti Saturnini. — 2. En lloc de Selers. — 3. Segueix p ratllat. — 4. Segueix et dix ratllat.

30

1313 MARÇ 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CUGAT D'IVORRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 39v.

d·Ivorra

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie¹ d·Ivora et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Guillelmum Martí, Iacobum Bota et Berengarium Milàç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Berengarius Çentol tenuit concubinam set credunt quod modo non cognoscit ipsam.

Interrogati de vita parocchianorum una cum rectore responderunt quod Petrus Iohannes, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Er. Super aliis interrogati dixerunt bene in omnibus.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie dixit quod valent XX libras illud quod capellanus debet recepere et valent retditus² quos recepit prepositus Solsona V libras.

Debet XL solidos solituros in festo Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Item Raymundus de Meya III [...]s september X solidos [...] Galcerando Ilerde.

1. L'església d'Ivorra està dedicada a Sant Cugat. — 2. Segueix ip ratllat.

31

1313 MARÇ 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE VIVER DE SEGARRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 39v.

Viver

Anno quo supra, X kalendas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Viverio et invenit ecclesiam satis bene ornatam. Super aliis articulis testes recepit, Petrum Cardona, Bernardum de Rivippullo et¹ Bernardum Vilana [et Petrum de

Rivipullo], qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene per conducticium quia rector non moratur ibi.

Interrogati de vita clericorum dixerunt bene eos vivere.

Interrogati de vita parochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent xv libras.

Et dictus visitator mandavit Guillelmo Rosselli vicario eisdem ecclesie ut hinc ad dominicam Ramispalmarum solvat aut satisfaciat sibi de procuratione sibi debita ratione visitationis ibidem facte. Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet xxxv solidos soli[t]uros in festo Pasche sub pena suspensionis (et) interdicti ecclesie. Solvit xv solidos.

1. et repetit.

32

1313 MARÇ 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE GOSPÍ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 39v, 43r.

Abospí¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martinus de Albospí et invenit ecclesiam [male in omnibus].²

Super aliis articulis recepit testes silicet Ferrarium de Solerio et Bertrandum de Caneto qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non moratur ibi.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivunt et etiam conducticius. Et repertum est quod rector qui modo est fuit capellanus de Montepolt ille qui modo est capellanus de Muntpolt erat rector istius ecclesie et interveniente peccunia permutaverunt sibi ecclesias.

Interrogati de vita parochianorum una cum Guillelmo Traver, vicario ipsius ecclesie, responderunt quod Guillelmus de Valle tenet concubinam maritatam || nomine Er.

Interrogati super aliis articulis responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent xx libras.

Et dictus visitator mandavit predicto Guillelmo T[r]aver vicario in dicta ecclesia ut hinc ad dominicam Ramispalmarum satisfaciat aut faciat satisfaceri [a] capellano de procuratione sibi debita ratione³ visitationis ibidem impense alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et quia dictus visitator non potuit se certificari quantum valent retditus ecclesie non potuit tacxare ipsam ecclesiam quare mandavit ut dictus rector compareat personaliter coram ipso ad tanxandum dictos retditus.

Et dictus visitator mandavit rectori predictae ecclesie ut infra VIII dies sibi solvere XL solidos ratione visitationis alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictum rectorem in hiis⁴ scriptis suspendit a divinis.

Debet XXXV solidos solituros XV kalendas augusti sub pena predicta. Solvit Iacobus Parelo, parochianus ipsius XXX^{ta}II solidos et fuit prologatus per XV dies.

1. A la línia superior usurarius ratllat, sinoya ratllat i simonya. — 2. Corregeix satis bene ratllat. — 3. Segueix [...] ratllat. — 4. Segueix scribtris ratllat.

33

1313 MARÇ 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CUGAT DE PORTELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 43r.

Portell

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Cuguphati de Portello et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Gerona et Raymundum de Meyà qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt bene eos vivere.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XX libras.

Debet XL solidos solituros in festo Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

34

1313 MARÇ 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE LA MANRESANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 43r.

Manresana¹

Eadem die et anno, dictus visitator accessit ad ecclesiam de la Manresana et non invenit ibi capellanum nec aliquem cum quo posset facere inquisitionem set visitavit ipsam ecclesiam satis bene paratam.

Et mandavit Guillelmo Rosselli, deservienti in ecclesia de Viverio, ut diceret rectori ipsius ecclesie ac mandaret ex parte sua ut hinc ad festum Ramispalmarum satisfaciatur sibi de procuracione sibi debita ratione visitationis quam personaliter fecit in² predicta ecclesia alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc u[t] ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

1. A la línia superior est Agerensis. — 2. Segueix sua ratllat.

35

1313 MARÇ 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JORDI D'ALTA-RIBA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 43r.***Alta-riba**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Giorgi de Alta Rippa et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis recepit testes silicet Raymundum Amat et Berengarium Milaç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita parocchianorum una cum capellano responderunt quod bene¹ vivunt in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent x libras.

Debet XX solidos solituros in festo Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Post solvit VIII° kalendas augusti.

1. *Segueix iu ratllat.*

36

1313 MARÇ 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE SANTA FE.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 43v.***Sancta Fe**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Sancta Fe et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Mateum de Sala et Bernardum Cabrera qui iurati et interrogati super (servicio) ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita parocchianorum¹ responderunt quod bene² vivit.

Interrogati de vita parocchianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene esse excepto quod Bernardus de Falchs retinet sibi decimam primiciam quam debet dare de alodis suis ecclesie predictae.³

Interrogati quantum valent retditus ecclesie respondit⁴ quod valent XII libras et mediam.

Debet XXV solidos solituros in festo Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solut.⁵ Solut VIII kalendas augusti.

1. *En lloc de rectoris.* — 2. *Segueix fit ratllat.* — 3. *Segueix ecclesie expuntuat.* — 4. *En lloc de responderunt.* — 5. *Segueix Expendimus IIII solidos ultra [...] ratllat.*

37

1313 MARÇ 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE MONTFALCÓ MURALLAT.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 43v.***Montfalchó**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Monte Falcone et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testem videlicet Arnaldum de Canoses qui iuratus et interrogatus [una cum rectore et Petro ça Grau] super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita¹ parochianorum responderunt quod bene vivunt in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent x libras.

Cum dictus visitator, cum ibidem officium visitationis impenderet, invenit quod rector predictus non solverat de anno preterito procurationem et confesus fuit dictus rector quod paserat in deposito pro se et pro capellano de Vergóss Gareyat xxv solidos qui debebant nomine procurationis anni preteriti quos debuerat recipere Petro Bos set propter aliqua negocia infirmitatis occupati solvere non potuerunt set in deposito posuerunt et nunc nobis officium dicti Petri Bos dictos xxv solidos tradiderunt.

Debet xx solidos solituros die martirs post festum Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit xv solidos. Item v solidos.

1. *Segueix rectoris ratllat.*

38

1313 MARÇ 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OLUJA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 43v.***[U]luya [concu]**

Anno quo supra, ix kalendas¹ aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Uluya et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Maché et Guillelmum filium suum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam nomine Gualdam. Item Bernardum² Porta, presbiter, tenet publice concubinam³ ap(u)d Cervariam et etiam ludit ad taxillos publice.

Interrogati de vita parochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene eos vivere.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie respondit⁴ quod valent xi libras.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut hinc ad diem mercuri proximam compareat coram [ipso]⁵ apud Solsonam compositurus cum⁶ [eo] de procuratione sibi debita ratione visitationis quam fecimus in dicta ecclesia et etiam quod tunc componat secum de publico concubinato quo iacet, alias ex nunc ut ex tunc [et]⁷ ex tunc ut ex nunc subponimus dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et ipsum suspendimus a divinis.

[Sol]vit XL solidos [pro] procuratione.

1. *Segueix aprilis ratllat.* — 2. *Corregeix en.* — 3. *Segueix no ratllat.* — 4. *En lloc de responderunt.* — 5. *Corregeix nobis ratllat.* — 6. *Segueix nobis ratllat.* — 7. *Segueix ut ratllat.*

39

1313 MARÇ 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA MAGDALENA DE VERGÓS GUERREJAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 48r.

Vergós Gareyat

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie Macdalene de Vergós Gareyat et non potuit accedere bono modo ad dictam ecclesiam cum esset ibi guera magna set fecit ad se vocari capellanum dicte ecclesie qui iuratus et interrogatus una cum capellano de Montefalchone super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parocchianorum responderunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent IIII libras et mediam.

Debet X solidos solituros in festo Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.¹

1. *Anotat al marge esquerre post.*

40

1313 MARÇ 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MALGRAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 48r.

Malgrat [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Malgrat et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Berengarium Valle et rectorem ipsius ecclesie, cum non essent ibi parocchiani, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam apud Castrum No(v)um.

Interrogati de vita parocchianorum responderunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent x libras.

Et dictus visitator¹

Debet xxii solidos solituros die martirs post festum Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Item debet pro concubinato xv solidos solituros ut supra sub pena predicta. Solvit xxxii solidos.

1. *El text no continua.*

41

1313 MARÇ 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE TUDELA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 48r.

Todela

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Todela et invenit satis bene set, quia rector erat¹ absens² nec potuit invenire aliquem parocchianum, non potuit plus procedere ad inquisitionem ibi faciendam set dimisit cum litera sua capellano in mandatis ut infra tridu(u)m coram³ eo dictus capellanus compareat cum duobus parocchianis suis pro dicta visitationem complenda et procuracione⁴ sibi debita ratione visitationis solvenda alias dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet xxxv solidos. Solvit Guillelmus de Viverio pro ipso xxvii solidos et vi denarios.

1. *Corregeix erant.* — 2. *Segueix non ratllat.* — 3. *Segueix ep ratllat.* — 4. *Corregeix procuracionem i segueix hb ratllat.*

42

1313 MARÇ 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE TALTEÜLL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 48r-48v.

Taltayll

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Taltayl et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Iot et Petrum Calp qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus et per omnia [bene].

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt [quod nesciunt].

Et dictus visitator mandavit Berengario Canal, scolari ipsius ecclesie, ut denunciaret rectori ipsius ecclesia ut hinc (ad) diem martirs proximam compareat coram ipso ad computandum et ad satisfaciendum de procuratione sibi debita ratione visitationis || ibidem facta. Alias nisi fecerit quod mandatur ex nunc ut ex tunc et [ex] tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XX libras.

Debet XLVI² solidos VIII° denarios solituros in festo Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XLVI solidos. Aliud fuit sibi dimissum.

1. A la línia superior Taltayll ratllat. — 2. Corregeix XLVIII.

43

1313 MARÇ 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE BIOSCA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 48v.

Bioscha

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Bioscha et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Comayonchosa et Arnaldum de Comayonchosa [et Arnaldum de Turi], parochianos dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non moratur ibi nec facit residenciam set colligit fructus tempore statis et postmodum receptis fructibus dimitit ecclesiam et fugit.

Interrogati si auctoritate episcopi dictus rector absentat dixerunt se nescire.

Interrogati si ex causa rationabili dimitit ecclesiam dixerunt quod ideo quia dictus rector non faciebat ea que facere debebat parochianis suis dominus temporalibus minatus est ey dicendo verba ey minatoria silicet quod dimiteret¹ ecclesiam aut serviret eam bene.

Interrogati de vita vicarii et rectoris responderunt quod bene vivit vicarius set de rectore nesciunt.

Interrogati una cum Petro de Sancta Fe, vicario ipsius ecclesie, de vita parochianorum responderunt quod Raymundus Bover est publicus usurarius. Super aliis dixerunt bene in omnibus.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XL libras.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario ut hinc diem dominicam Ramispalmarum satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuratione ratione visitationis dicte ecclesie alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto

et quod denunciaret dicto rectori ut infra triduum compareat coram nobis satisfactorius de quibusdam querimoniis obponitis per parochianos contra eum alias procederemus contra eum ut iusticia sua debet.

Debet LX solidos. Solvit XX solidos. Alios debet solvere sub pena suspensionis² et interdicti ecclesie in festo Asensionis Domini. Item solvit Guillelmus de Viverio pro ipso XXIX solidos et VII et obolum. Item III denarios et obolum.

1. *Segueix ecclesia ratllat.* — 2. *Corregeix suspensens.*

44

1313 MARÇ 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE L'AGUDA DE TORÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 48v.

Torà [cocu]

Anno¹ domini millesimo CCC^o XIII°, octavo kalendas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Torà et invenit ecclesiam satis bene ornatam et par(a)tam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Balaguerium de Risquet et Raymundum Luçà qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum una (cum) rector responderunt bene in omnibus.

Interrogati quantum valent [retditus]² ecclesie responderunt quod valent XX libras.

Et postmodum fuit dicto visitatori denunciatum quod capellanus predictus tenebat publice concubinam.

XL solidos solituros in festo Ramispalmarum sub (sus)pensionis et interdicti ecclesie pena. Solvit.

1. *A la línia superior Anno quo supra VIII kalendas aprilis ratllat.* — 2. *Corregeix retidus ratllat.*

45

1313 MARÇ 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE FONTANET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 51r.

Fontanet [concu]¹

Eadem die (et) anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Fontanet et invenit ecclesiam satis bene secundum facultatis ipsius ecclesie.

Super aliis articulis recepit testes silicet Iachobum de Solerio, Petrum de Fontibus et Raymundum de Iohans qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita parocchianorum² responderunt quod tenet publice concubinam apud Toranum.

Interrogati de vita parocchianorum una cum rectore responderunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie responderunt quod valent v libras.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori ut hinc ad diem mercuri proximam compareat coram ipso in villa Solsona compositurus et satisfactorius sibi de procuratione sibi debita ratione visitationis in sua ecclesia per eundem facta et compositurus secum de publico concubinatus crimine in quo iacet. alias ex nunc ut ex tunc (et) ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et dictum rectorem suspendit a divinis.

Debet xv solidos solituros in festo Ramispalmarum sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *A la línia superior* Fuit [...] per episcopum. — 2. *En lloc de rectori.*

46

1313 MARÇ 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE VALLFEROSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 51r.

Valferosa¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Valleferosa et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Mirs et Guillelmum de Riabaus qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parocchianorum una cum rectore responderunt in omnibus bene.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie responderunt quod valent v libras.

Et dictus visitator² mandavit dicto rectori ut hinc ad diem mercuri compareat coram ipso in villa Solsona compositurus cum ipso de procuratione sibi debita ratione visitationis dicte ecclesie alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto dictum capellanum suspendit penitus a divinis.

Debet xv solidos solituros ut supra et sub pena. Solvit xv solidos.

1. *A la línia superior* Solsona tercia pars. — 2. *Segueix* visitavit ratllat.

47

1313 MARÇ 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE LLOBEROLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 51r-51v.

Loberola [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Loberola et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Berengarium de Cortz, Ferrarium Leló et Raymundum Ferrarii qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit nam rector ipsius ecclesie non tenetur tenere ibi nisi presbiterum et scolarem set de gratia tenet duos set tenet medietatem ipsius presbiteri pro donacione domini castri ipsius loci.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod¹ rector tenet publice concubinam apud Fluvianum et conducticius, [nomine Petrus Tixedor], tenet similiter publice concubinam apud Loberolam nomine Arsendem, [maritatam].

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie noluit dicere rector nec convenire nobiscum de procuracione || set fuit prolongatus usque venerabilis Galcerandus accederet ad villam Guissone aut ipse Galcerandus² antedictam peccuniam duxerit requirendam.

Debet rector pro concubinato [XL]³ solidos et⁴ conducticius XXX^{ta} solidos solituri in festo Pentecostes. Tamen debet omnes et est dictus rector sub pena suspensionis officii. Solvit XX^{ta} solidos. Item debet pro procuracione XXX^{ta} solidos solituros in festo sancti Iohannis sub pena predicta. Solvit procuracionem et totum.

1. *Segueix vicarius ratllat.* — 2. *Segueix eius ratllat.* — 3. *Corregeix xxx^{ta} ratllat.* — 4. *Segueix rector ratllat.*

48

1313 MARÇ 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE PINELL DE SOLSONÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 51v.

Pinell

Anno quo supra, VII° kalendas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Pinel et invenit ecclesiam non bene par(a)tam nec etiam pannos mundos.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum de Soler Barch et Raymundum de Sancto Ponçio qui iurati et interrogati super servicio ecclise responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XV¹ libras.²

Debet XXX³ solidos solituros die lune post Pascha sub pena suspensionis et⁴ interdicti ecclesie. Solvit totum.

1. *Corregeix XVII.* — 2. *Segueix et mediam ratllat.* — 3. *Corregeix XXXV.* — 4. *Segueix inter ratllat.*

49

1313 MARÇ 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE MIRAVÉ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 51v.***Miravé**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Miravé et invenit ecclesiam non bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Dach, Bernardum de Gispertz et Petrum de Oliveres qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.¹

Interrogati de vita parochianorum una cum capellano responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XV² libras.

Debet XXV[III]³ solidos solituros die lune post Pascha sub pena suspensionis et interdicti ecclesie.

1. *Precedit d'una crida a una anotació al marge esquerre [...no]nas novembris solvit pro [...B]onenatus de Nava, capellanus [...] XXIII solidos tallada per la pèrdua de paper* — 2. *Corregeix XII.* — 3. *Corregeix XXX.*

50

1313 MARÇ 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LLOBERA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 51v.***Lobera**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Lobera et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum de Prato, Iachobum ça Torà et Guillelmum de Bachons (qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt) quod bene excepto quod rector non facit ibi continuam residenciam.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit Guillelmum Erimbau, vicario ipsius ecclesie, ut hinc ad festum Ramispalmarum satisfaciatur vel faciat satisferi de procuracione sibi debita ratione visitationis in predicta ecclesia impense alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet L solidos solituros die lune post Pascha sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Et expendimus V solidos in comestione. Solvit totum.

51

1313 MARÇ 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PERACAMPS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 51v.***Parachamps**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Parachamps et invenit ecclesiam male paratam in omnibus et per omnia.

Super aliis articulis [voluit] recipere¹ testes² set noluerunt iurare et fuit dies eys assignata ad iurandum die mercuri proximam.³

Debet XX solidos. Solvit Bonanato.

1. *Corregeix* recepit. — 2. *Segueix* silicet ratllat. — 3. *El text no continua.*

52

1313 MARÇ 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE LLANERA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 57r.***Lanera**

Anno quo supra, VI kalendas april[i]s, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Lanera [et] invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Pola et Petrum de Bas[...] qui [iurati] et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod b[ene f]it.

Interrogati de vita [capella]ni responderunt quod non credunt quod teneat concubinam.

Interrogati de vita par[occhian]orum una cum capellano responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogatus [r]ecto[r] quantum valent retditus ecclesie respondit quod¹ valent XV libras.

Debet [XXV]² solidos soli[turos in] festo Pasche [sub p]ena suspensionis [et i]nterdicti ecclesie. Solvit XV solidos. [Solv]it X solidos. Solvit totum.

1. *Segueix* [...] ratllat. — 2. *Corregeix* [...] ratllat.

53

1313 MARÇ 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE SU.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 57r.

Suu

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Su et invenit ecclesiam satis bene set haberet necessarium melioramentum.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Vilela, Iachobum ça Font et Guillelmum de Solerio qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parocchianorum una cum capellano responderunt quod Bernardus Rahedor tenet publice concubinam nomine Berengariam de Solerio. Super aliis responderunt in omnibus bene esse.

Interrogatus capellanus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent.¹

Et² Galcerandus ça Costa suspendit dictam³ sentenciam hinc ad festum Pentecostes.

Debet XXI solidos solituros⁴ die martirs post Pascha [sub pena] suspensionis et interdicti ecclesie sub pena predicta. Sub eadem pena fuit prorogatus usque ad idus augusti. Solvit nobis.

1. *El text no continua.* — 2. *Segueix dictus ratllat.* — 3. *Segueix sa ratllat.* — 4. *Segueix die lune ratllat.*

54

1313 MARÇ 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE CLARIANA DE CARDENER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 57r.

Cleriana [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Cleriana et invenit ecclesiam secundum facultates ecclesie satis bene excepto quod indiget libris.

Et non invenit ibi parocchianos cum quibus posset inquirere set recepit in testem rectorem ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie respondit quod bene facit servicium.

Interrogatus de [vita] ipsius respondit quod bene vivit.

Interrogatus de vita parocchianorum respondit in omnibus et per omnia bene.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent x libras set ultra extimantionem recepit camerarius monasterii Cardone quartam partem omnium ex(p)letorum.

Et postmodum fuerunt interrogati vicarius de Rayner et solaris utrum dictus capellanus teneat publice concubinam et responderunt quod sic.

Debet [XIII]¹ solidos solituros et sub pena ut supra. Solvit Agilario.

1. *Corregeix xx.*

55

1313 MARÇ 27

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE RINER.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 57r.***Rayner**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Reynerio [e]t invenit ecclesiam satis bene par(a)tam.

Super aliis articulis fuerunt vocati Guillelmus Martinus et Matheus Borelli in testes et noluerunt venire, et recepit in testem Raymundum de Campmayor, vicarium ipsius ecclesie, qui iuratus et interrogatus super servicio dixit quod non bene fit cum duo presbiteri solebant ibi esse et modo non moratur nisi unicus.

Interrogatus de vita sua respondit quod bene vivit.

Interrogatus de vita parochianorum respondit in omnibus et per omnia bene.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent XXX^{ta} libras.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario in virtute sancte obediencie et sub pena excommunicationis ut satisfaciat vel faciat satisfaceri [de] procuracione sibi debita ratione visitationis in dicta ecclesia per eum facta hinc ad festum Ramispalmarum alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet XL solidos solituros ut supra et sub pena predicta et expendimus VI solidus in comestione. Solvit.

56

1313 MARÇ 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE JOVAL.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 57v.***Ioval**

Anno quo supra, quinto kalendas aprilis, dictus visitator vistavit ecclesiam Sancti Martini des Ioval et non ivenit ibi capellanum et fecit ad se vocari dictum capellanum qui venit cum uno parochiano suo videlicet Bartolomeo de Ioval qui iuratus et interrogatus una cum capellano ipsius ecclesie super servicio ecclesie dixerunt quod bene^l fit.

Interrogati de vita capellano dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus bene.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent VII libras et mediam.

Et dictus visitator mandavit dicto rectori de Ioval deservienti in ecclesia Sancti Iusti de Ioval ut hinc ad die lune Pasche satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione sibi debita ratione visitationis quam fecit in dicta ecclesia Sancti Iusti alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet XVI solidos solituros die lune post festum Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XVIII solidos Bonanato.

1. *Segueix vivit ratllat.*

57

1313 MARÇ 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'OLIUS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 57v.

Olius [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Ulius et invenit ecclesiam Corpus Domini sine clave et non bene par(a)tam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum de Terariis et Guillelmum Textorem qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod Bernardus de Fonte, vicarius dicte ecclesie, tenet publice concubinam apud Solsonam nomine Mariam [ex qua habet prolem].

Interrogati de vita parocchianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent xxx^{ta} libras.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario ut hinc ad festum¹ Pasche satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione sibi debita ratione visitationis ibidem impensa alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Solvit L solidos.

1. *Segueix Ramispalmarum ratllat.*

58

1313 MARÇ 29

VISITA A LA CANÒNICA DE SANTA MARIA DE SOLSONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 58r-58v.

Solsona [concu]

Anno quo supra, quarto kalendas aprilis, dictus visitator accessit ad monasterium Solsonensem ut in dicto loco officium visitationis exercet. Et primo vocavit ad se seculares videlicet Petrum de Vilario, Bonanatum de Neveno, capellanum de Solsona, Guillelmum Vitalis, Raymundum de Villanova et Bernardum de Caselles, presbiteros,¹ super visitatione corectione et reformatione per ipsum visitatorem ibidem facienda, qui iurati et interrogati dixerunt super vita dictorum clericorum in omnibus et per omnia

ipsos bene vivere excepto Berengarius de Avella, qui nunc moratur in ecclesia castris de Solsona, tenet publice concubinam.

Item vocavit dictus visitator aliquos probos homines ville Solsonensis videlicet Bartolomeum de Lobera, Poncium Solà, Berengarium de Prexan et Berengarium Speciarium qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene et complete sit ibi servicium divinum.

Interrogati de vita clericorum responderunt bene eos vivere.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Iohannes ça Monagal, Raymundus de Aguilario, Martinus Cava Roques, Arnaldus de Turi, Iachobus² ça Vila et Raymundus ça Vila exercent quodammodo usuras et aliqui ex eis mutuunt pecuniam suam iudeis ut inde plus possint lucrari ut audiverunt dici [et] est fama.

Item dixerunt quod Bertrandus de Ponte dimisit uxorem suam et tenet publice concubinam nomine Cultia.

Dixerunt etiam quod quedam mulier est apud Fraxinum divinatrix.

Interrogati super aliis articulis responderunt se nihil scire.

Item in crastinum quia eadem die, propter diversa negocia occupatus, non potuit capitulum ipsius monasterii visitare dictus visitator, et vocavit ad se dominum priorem et alios canonicos et, auctoritate visitationis sibi comisse, interrogavit eos qui dixerunt super statu prepositi se bonum prelatum habere et circa temporalia providum et discretum, circa spiritualia satis devotum, circa corectionem subditorum austerum suo tempore et benignum, circa provisionem per eum faciendam erga canonicos et alios porcionarios mediocriter largum, sed dixerunt³ quod aniversarii sive obitus non solvebantur bene quamvis ibi fieret pro predictis completum officium ut deceret.

Dixerunt etiam quod camerarius minus bene solvebat [aliquibus]⁴ canonicis vestiarium consuetum vel antiquitus ordinatum, frivolum excusationem pretendens dictus camerarius quod non est consuetudo quod novicii canonici debant habere vestiarium per biennium ab ingressu et sic cessat conferre eis dictum vestiarium absque alia rationabili causa. Et iam super predictis venerabilis Petrus Bos, visitator domini archiepiscopi Terrachone, ordinaverat per literam suam qualiter predicta deberent conferri sine dari set dictum preceptum non fuit actenus excu(sa)tioni mandatum.

Interrogati super statu canonicorum dixerunt dictos canonicos honeste vivere regulam Sancti Augustini [secundum]⁵ posse observare. Iacent omnes in dormitorio et comedunt omnes in refectorio nisi fuerit auctoritate prelati aliquibus temporibus aliter ordinatum obediencia provantes.

Super omnibus aliis articulis, super statu canonicorum dictus visitator reperit omne bonum.

Interrogati an officiales dicti monasterii facerent ea que in quibus dictum officium est obligatum et dixerunt quod salvis prepositis supra de camerario et salvo quod infirmarius non complet bene officium suum erga infirmos in hiis que debent dari infirmis. Ceteri complent officium eis commissum seu per eos faciendum utiliter atque bene.

Interrogati super statu clericorum secularium responderunt et dixerunt omne bonum exceptis Bonanato vicario et Ferrario de Beyona et Berengario Avella quod tenent publice concubinas et etiam vicarius perpetuus ecclesie de castro de Solsona.

Et dictus visitator, completa visitatione, requisivit et monuit priorem et procuratorem dicti monasterii ut hinc in crastinum Pasche proximum componerent cum eo de procuracione sibi debita ratione visitationis impensa⁶ et hoc significarent

venerabili preposito Celsonense et hoc requisivit tam de monasterio predicto quam de ecclesiis d'Ulius et castri de Solsona. Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictum monasterium et ecclesias predictas ecclesiastico interdicto.

Solvit VII libras.

1. *Corregeix presbiteri.* — 2. *Segueix ça Villa de Villa ratllat.* — 3. *En lloc de dixerunt.* — 4. *Segueix nonicis ratllat.* — 5. *Corregeix quod ratllat.* — 6. *En lloc de impense.*

59

1313 MARÇ 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE CASTELLVELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 58v.

Castell de Solsona [co]

Anno quo supra, tercio kalendas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Michaeli de Castro Solsonae et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum Figera, Bernardum Sancti Iusti et Guillelmum de Coloma qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod nunc bene fit servicium per clericum conducticum set vicarius perpetuus in dicta ecclesia constitutus, propter modicam porcionem sibi assignatam ratione sue vicarie, non potest ibi facere continuam residenciam personaliter quia dicit quod non potest sibi sufficere porcio seu servisio predicta immo oportet eum u[nd]ique perquirere suum victuum.

Interrogati de vita vicarii et conducticii responderunt quod quilibet ipsorum tenet publice concubinam et vocatur conducticius Berengarius de Avellana. Item dixerunt quod dictus vicarius est multipliciter vagabundus.

Interrogati de vita parochianorum una cum¹ dicto conducticio responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XL libras.

Solvit L solidos.

1. *cum repetit.*

60

1313 MARÇ 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE CLARÀ

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 62r.

de Clarà

Anno quo supra, pridie kalendas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Clerà et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raymundus de Solano, Petrum Bayona et Petrum Andream qui iurati et interrogati super servicio ipsius ecclesie dixerunt quod bene fit per vicarium set rector non facit ibi residenciam.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parocchianorum una cum vicario responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent XL libras.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario et procuratori rectoris ut hinc ad diem lune Pasche proximam solvat et satisfaciant¹ de procuracione sibi debita ratione visitationis in dicta ecclesia impensa² alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto. Et³ Galcerandus ça Costa ad istanciam eorundam supendit dictam sentenciam hinc ad festum Pentecostes.

III nonas novembri solvit XL solidos. Super residuo fuerunt sentencie suspense Petro Fare usque ad kalendas ianuarii.

1. *En lloc de satisfaciat.* — 2. *En lloc de impense.* — 3. *Segueix dictus ratllat.*

61

1313 MARÇ 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CASTELLAR DE LA RIBERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 62r.

Castelar

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Castellar et invenit satis bene ornatam [ecclesiam].

Super aliis articulis recepit [in] testes silicet¹ capellanum in defectum testium et parocchianorum, qui iurati et interrogati² super servicio ecclesie dixit quod bene fit secundum posse.

Interrogatus de vita capellani respondit in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus de vita parocchianorum respondit quod Petrus Soler, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Romyam.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent X libras.

Debet XX solidos solituros die lune Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit [...].

1. *Segueix Burdum de Pinol ratllat.* — 2. *En lloc de iuratus et interrogatus.*

62

1313 MARÇ 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE CEURÓ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 62r.***Çeuró¹**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Çeuró et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Petrum Textorem et Bernardum Fabre qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parocchianorum una cum rectore responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie respondit rector quod valent xv libras.

Debet xxx solidos solituros die lune post Pascha sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit xx solidos. Item solvit x solidos ex [...].²

1. *Anotat al marge dret* Ex[pendimus] v [solidos]. — 2. *Anotat al marge esquerre* Petrus.

63

1313 MARÇ 31

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE LA SALSA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 62r.***ça Sallsa**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de la Salsa et invenit ecclesiam¹ satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum de Pampanell et Petrum Camatz qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parocchianorum una cum rectore responderunt bene in omnibus.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent x libras.

Debet xxii solidos solituros die lune post Pascha sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.²

1. *Segueix sai ratllat*. — 2. *Anotat al marge esquerre* Petrus.

64

1313 ABRIL 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JUST I SANT PASTOR DE LA VALLDAN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 62v.**An**

Anno quo supra, kalendas (aprilis), dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iusti de d·An et invenit ipsam ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Bertran et capellanum, quia alii parocchiani noluerunt iurare, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod solebat tenere publice concubinam.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Et dictus visitator mandavit sub pena excomunicacionis ut dictus capellanus in crastinum compareret coram ipso apud Cambrils satisfactorius sibi de procuracione sibi debita ratione visitationis in dicta ecclesia per ipsum visitatorem¹ impense.

Interrogatus capellanus quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent VIII libras.

Debet XXX^{ta} solidos inter omnia solituros die lune Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Corregeix* visitationem.

65

1313 ABRIL 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE LES ANOVES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 62v.**çes Noves** [concu]

Eadem die die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de ses Noves et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum Oliver, Agramuntum d·Ortonales qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellanorum responderunt quod bene vivunt excepto quod Arnaldus Desura tenet publice concubinam apud Uliana nomine Mariam.

Interrogati de vita¹ parochianorum una cum vicario responderunt in omnibus et per omnia (bene) esse.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie responderunt quod valent XV libras. Et Galcerandus ça Costa sub pena predicta suspendit hinc ad festum Pentecostes predictas sentencias.

Debet [XVI solidos]² solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit XV solidos.

1. *Segueix rectoris responderunt de vita ratllat.* — 2. *Corregeix XV solidos ratllat.*

66

1313 ABRIL 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE PERLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 62v.

Perlles¹

Anno quo supra, III^a nonas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Romani de Perlles et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Dominicum Vilana et Dominicum Balesterium qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum una cum capellano responderunt in omnibus et per omnia bene² esse.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent IIII^{or} libras et mediam.

Debet IX solidos solituros die lune post Pascha sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit IX solidos.

1. *Anotat al marge dret* Expendimus III solidos. — 2. *Segueix ece ratllat.*

67

1313 ABRIL 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE I SANT LLORENÇ D'ALINYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 62v, 66r.

Aliyà [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Aliyà et invenit ecclesiam satis bene ornatam. Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Moragues et Salvatorem¹ Catlana qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam [parochianam suam] nomine Berengariam.

Interrogati de vita parocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie dixit (quod) valent XXV libras.

Et dictus visitator, inquisitione facta seu visitatione, invenit quod dictus capellanus erat concubinarius publicus ita quod non erat annus transactus quod habuerat filium ex predicta concubinam. Et quia dictus rector noluit componere cum || dicto visitatore de predicto publico concubinato, ideo mandavit sibi ut hinc ad die martirs post dominicam Ramispalmarum compareat coram venerabili Galcerando ça Costa in Sede Urgellense compositurus cum eodem de predicto concubinato alias in hiis scriptis ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc ingressum ecclesie sibi penitus interdixit.

Debet LVI solidos solituros die lune post Pascha sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Item debet pro concubinato XV solidos sub pena et die predictis.² Solvit XV solidos pro concubinato. Solvit XLIX solidos.

1. *Segueix Canl ratllat.* — 2. *Corregeix predictos.*

68

1313 ABRIL 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE FREIXA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 66r.

Frexe

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini des Frexe et non potuit accedere ad ipsam ecclesiam personaliter et fecit ad se vocari capellanum dicte ecclesie qui venit cum uno parocchiano¹ suo qui vocabatur Petrus de Serra qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogatus de vita sua respondit quod tenet publice concubinam nomine [Raymundam].

Interrogati de vita parocchianorum responderunt in omnibus et per omnia excepto quod aliqui sunt qui noluit recipere Corpus Domini Iesu Christi.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie respondit rector quod valent VII libras et mediam.

Debet Frexe XX solidos solituros die lune Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie.

1. *Segueix vestro ratllat.*

69

1313 ABRIL 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CAMBRILS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 66r.

Cambrils¹

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Cambrils et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes [silicet] Bernardum de Torente, Iachobum de Pugpinos et² quia testes vocati noluerunt perhibere testimonium veritatis per iuramentum,³ ideo mandavit Arnaldo de Sura, ibi servienti, ut significet capellano ipsius ecclesie quod hinc ad diem iovis proximam compareat coram dicto visitatore paratus stimare retditus ecclesie et satisfacere de procuratione sibi debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent X libras.

Debet XXV solidos solituros die martirs post Pas[ch]a sub pena suspensionis et interdicti [ec]clesie. Solvit.

1. *Anotat al marge dret* Expen[dimus] III solidos. — 2. *Segueix* qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt *ratllat*. — 3. *Segueix* et *ratllat*.

70

1313 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA D'ODÈN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 66r.

Odèn

Anno quo supra, III° nonas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Cicilie de Odèn et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes Petrum Bernardi et vicarium ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie¹

Interrogati de vita vicarii et rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus et per omnia bene esse excepto quod Bernardus Sischar, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Cervariam. Item Er. [de Riu Lachó], maritata que, dimisso marito, adesit a n·Agramunt. Item Petrus de Cugulers tenet publice concubinam nomina Romiam.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XX libras.

Et dictus visitator mandavit dicto vicario ut satisfaciat sibi de procuratione hinc ad diem martirs Pasche alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet XL solidos solituros die martirs post Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Dimisit postmodum dominus Galcerandus X solidos. Solvit XXX solidos.

1. *El text no continua.*

71

1313 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PAU DE TERRASSOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 66v.**Teraçola**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Pauli de Teraçola et non potuit personaliter accedere ad dictam ecclesiam et fecit ad se vocari capellanum ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie responderunt una cum Petro Pich de ça Lena et Guillelmo de Curnudels quod servicium ecclesie bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parocchianorum responderunt in omnibus bene.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent IIII^{or} libras et mediam.

Et Galcerandus ça Costa sub predictis¹ penis suspendit dictas sentencias hinc ad festum Assensionis.

Debet XII solidos solituros die martirs Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit Bonanato.

1. predictis *repetit*.

72

1313 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE LA LLENA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 66v.**ça Lena**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de ça Lena et fecit sicut supra dicitur et recepit supradictos testes [proxime] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parocchianorum responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogatus (rector) quantum valent retditus ecclesie respondit quot valent IIII^{or} libras et mediam.

Debet X¹ solidos solituros ut supra et sub pena predicta proxima. Solvit.

1. *Corregeix XII*.

73

1313 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE MONTPOL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 66v.**Montpolt**

Eadem die et anno, dictus visitator citaverat capellanum de¹ Montpolt ut compareret coram ipso apud ecclesiam Sancte Eulalie de Timoneda, qui dictus capellanus non comparuit die et hora sibi assignata. Et dictus visitator mandavit cape[llan]o de Teraço(la) et etiam tradidit sibi literam quod citaret predictum capellanum de Montpolt ut hinc a(d) diem Ramispalmarum proximam satisfaceret sibi de procuracionem sibi debita ratione visitationis sue ecclesie alias dictum capellanum excomunicacionis sententia innodavit et dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Et in crastinum comparuit capellanus de Timoneda pro dicto capellano de Montpolt coram dicto visitatore et interrogatus per dictum visitatorem per iuramentum de servicio ecclesie dixit quod bene fit comuniter in ecclesia parochiali, in aliis ecclesiis sufraganeis non potest accedere cum sit senex.

Interrogatus de vita capellani dixit quod non credit ipsum capellanum de Montpolt fore criminosum propter senectutem ipsius et dixit etiam quod non credit quod a IX annis citra non habuit rem cum aliquam muliere quamvis in domo teneat concubinam.

Interrogatus de vita parochianorum dixit quod audivi dici a capellano de Montpolt quod omne bonum erat inter ipsos parochianos.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent XX libras.

Debet XL² solidos³ solituros die lune Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XL solidos. V solidos fuerunt dimissi ad precos [vice]comitisse Cardone.

1. *Segueix Mol ratllat.* — 2. *Corregeix XLVI.* — 3. *Segueix VIII denarios ratllat.*

74

1313 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE TIMONEDA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 69r.**Timoneda**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Timoneda et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes capellanos de Teraçola et de ça Lena qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent VI libras.

Debet XIII solidos solituros die martirs Pasche sub pena suspensionis et [int]erdicti ecclesie. [Solvit].

75

1313 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE LLADURS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 69r.

Ladurç¹

Eadem die et anno, dictus visitator accessit ad ecclesiam Sancti Martini de² Ladurç visitandam et, pulsato ad ianuam dicti loci noluerunt aperirere³ ecclesiam, quare non potuit ipsam visitare ob culpam ibi existentium. Et mandavit per literam suam missam capellano eiusdem ecclesie ut infra IIII^{or} dies a receptione presentium numerandos, compareret coram eo paratus satisfacere sibi de procuratione sibi debita ratione visitationis impense, cum id quod potuerit, fecit alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in hiis scriptis in dictum capellanum sententiam excommunicationis tulit et predictam ecclesiam de Ladurç subposuit ecclesiastico interdicto.

Solvit per duobus annis XXIII solidos.

1. A la línia superior Sancti Saturnini. — 2. *Segueix Lardu ratllat*. — 3. *En lloc de aperire*.

76

1313 ABRIL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE CANALDA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 69r-69v.

Canalda [concu]

Eadem die et anno, dictus visitato(r) visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Canalda et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum de Comellis et Solsonam de Reguerio qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium qui modo est, set male fiebat et fit per rectorem qui non faciebat ibi residenciam immo cum alique oppressiones occurebant in ipsa ecclesia oportebat eos miteri nuncium Solsonam et super aliis pluribus erat multum ingratus eis et est.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector consuevit tenere publice concubinam Celsone set nunc ignorant.

Interrogati de vita parocchianorum¹ responderunt quod Bernardus Batell tenet publice concubinam nomine Domengiam de Vilela. Super aliis dixerunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit vicarius quod² nescit.

Et [dictus] visitator mandavit dicto vicario ut denunciaret capellano quod debeat extimare totam receptam ecclesie sue de Canalda hinc ad diem veneris proxime sequentem coram || [ipso]³ ubicumque fuerit⁴ alias cum constet sibi quod recepta dicte ecclesie val(e)at XX libras et plus. Et nisi infra dictum terminum dictus capellanus dictam receptam seu retditus dicte ecclesie taxaverit seu extimaverit dictam receptam quod dicta taxatio per [eum] facta valeat et dictus vicarius solvat procuracionem sibi debita ratione visitationis impense in ecclesia antedicta usque ad diem martiris in octabis Pasche alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam de Canalda subposuit ecclesiastico interdicto.

Solvit XXX^{ta} solidos.

1. *Segueix rs ratllat.* — 2. *Segueix valent ratllat.* — 3. *Corregeix nobis.* — 3. *Corregeix fuimus.*

77

1313 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DEL CAVALL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 70v.

Escaval

Anno quo supra, pridie nonas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri deç Caval et non potuit accedere ad dictum locum. Vocavit ad se Iachobum Marquès, vicarium ipsius ecclesie, cum rector in eadem non facit ibi residenciam personalem, qui vicarius interrogatus per iuramentum una cum capellano de Torentibus super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et vicarii responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parocchianorum responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent v libras et mediam.

Debet X solidos.

78

1313 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DELS TORRENTS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 70v.

Torens

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Torentibus et eodem modo quo supra fecit ad se vocari¹ capellanum ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus super omnibus articulis respondit sicut supra.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent VII libras et mediam.

Debet XIII solidos. Solvit

1. *Segueix dictum ratllat.*

79

1313 ABRIL 4

VISITA AL MONESTIR DE SANT LLORENÇ DE MORUNYS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 70v-71r.

Meruyls

Eadem die et anno, dictus visitator¹ accessit ad monasterium sive locum Sancti Laurentii de Maruyns pro visitationis officio exercendo. Et quia non erat prior dicti loci non fuimus admissi ad visitationem ibidem faciendam per clericos seu per procuratorem dicti prioris immo clausurunt ostium ecclesie in adventum ipsius visitatoris.

Et predictus visitator monuit dictos clericos et procuratorem ut admitterent visitationem suam. Et quia predicti ipsum visitatorem noluerunt recipere mandavit ipsis clericis et procuratori in virtute sancte obediencie et sub pena excommunicationis quam ipsos incurere voluit et dictum priorem etiam ex quo de predictis fuerit certificatus nisi adimplerent quod mandabat quod hinc ad diem iouis proximam post dominicam de Quasimodo solvant et solvi faciant procuracionem sibi debitam || ratione visitationis ibidem faciendae nisi [fu[...]esset] impeditus ut nihilominus recipiant dictum visitatorem ad visitationem ibidem exercendam alias (ex) nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc ecclesiam seu monasterium predictum ecclesiastico subposuit interdicto. Et hoc mandatum fuit factum presentibus testibus fratre Raymundo de Turi, monacho Sancti Benedicti de Bages, et priore de Castrofullito et² pluribus aliis.

Solvit pro duobus annis LXXX solidos Bonanato.

1. *Segueix visitav ratllat.* — 2. *Segueix plures alii ratllat.*

80

1313 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE POSADA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 70v-71r.

Posada¹

Eadem die et anno, [dictus visitator] citavit capellanum Sancte Eulalie de Posada, qui capellanus comparuit dicens quod non reciperet dictum visitatorem ad visitationem

cum esset subditus monasterium Sancti Laurentii de Merulls quod monasterium erat exemptum et ecclesias submisit dicto monasterio.

Et dictus visitator fecit in omnibus et per omnia in dicto negocio sicut fecerat de predicto monasterio de Meruyls. Et quedam alia capella submissa dicto monasterio de Meruyls que vocatur Sancta Maria de Lort et moratur ibi capellanus et habet redditus et laborationes et fecit visitator ut supradicitur.

Debet XII solidos VI denarios.

1. *A la línia superior Sent Lau.*

81

1313 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT QUIRZE I SANTA JULITA DE LA COMA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 71r.

ça Coma

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Quiricii de ça Cumba de Valle Lurdi et invenit ecclesiam satis bene, tamen non vidit Corpus Christi quia capellanus non erat ibi presens et requisivit si posset habere aliquos parocchianos ad perhibendum veri[ta]tis testimonium et non potuit habere set reliquit in mandatis in hospicio dicti capellani ut eadem die compareret coram ipso in ecclesia seu monasterio Sancti Laurentii de Meruyns par(a)tus solvere procuracionem sibi debitam ratione visitationis impense in predicta ecclesia et quod ducere secum duos parocchianos vel¹ tres qui super statu parocchie perhiberent testimonium veritatis, qui capellanus predicta die non comparuit.

Et in crastinum comparuit capellanus ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus una cum capellano de ça Pera super servicio ecclesie dixerunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogati de vita capellani responderunt quod vivit honeste quamvis mulier quam consuevit tenere aliquociens moratur secum aliquociens cum filio suo.

Interrogati de vita parocchianorum responderunt quod Bernardus Miquel, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Iachobam. Super aliis responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie respondit capellanus quod valent IX libras et mediam.

Debet XXII solidos solituros die lune post Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix ters ratllat.*

82

1313 ABRIL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE LA PEDRA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 71v.***ça Pera**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de ça Pera et invenit ecclesiam minus bene paratam. In omnibus et per omnia fuit factum et dictum, capellano absente, per dictum visitatorem sicut fecit in predicta ecclesia de ça Coma de Valle Lurdi.

Et in crastinum comparuit¹ capellanus et Petrus de Rivo qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod Arnaldus de Podio tenet publice concubinam nomine na Salvanam Rocha. Super aliis dixerunt bene in omnibus et per omnia.

Interrogatus rector quantum valent redditus ecclesie respondit quod valent [VIII]² libras et mediam.

Debet x³ solidos⁴ solituros die martiris post Pasche proxime sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix dictus ratllat.* — 2. *Corregeix x ratllat.* — 3. *Corregeix xi.* — 4. *Segueix minus ratllat.*

83

1313 ABRIL 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE CASTELLTORT.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 71v.***Castelltort** [cuncu]

Eodem anno, nonas aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Castelltort et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Iachobum de Curtibus et Nesquiud de Castelltort [et Iachobum de Curtibus], qui¹ vocati noluerunt iurare. Et dictus visitator mandavit² capellano ipsius ecclesie sub pena excomunicacionis quam ipsum incurere voluit ipso facto nisi faceret quod mandatur quatenus habeat dictos parochianos excomunicatos tantum et tandiu donec a dicto visitatore aliud receperit in mandatis.

Et recepit in testes capellanum ipsius ecclesie et capellanos de ça Coma et de ça Pera qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt bene.

Interrogati de vita capellani responderunt³ quod capellanus tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parocchianorum responderunt quod Nesquid tenet publice concubinam nomine Gueraldam. Super aliis articulis dixerunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent x libras.

Debet XXIII solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Item debet pro concubinato XVII solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit nuncio nostro VII kalendas augusti.

1. *Segueix iurati et interrogati super servicio ecclesie ratllat.* — 2. *Segueix dicto ratllat.* — 3. *Segueix in ratllat.*

84

1313 ABRIL 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE VALLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 71v.

Valls

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Valls et invenit ecclesiam satis bene.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum Maçanes et Petrum de Riu qui iurati et interrogati super servicio ecclesie¹ responderunt quod bene fit secundum posse capellani.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit excepto quod tenet publice concubinam nomine Arseno de Valls et dictus capellanus propter pauteritate ecclesie non potest ibi vivere et habet quere victum aliunde.

Interrogati de vita parocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent IIII libras et mediam.

Debet IX solidos solituros die martiris post Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit VIII solidos VII kalendas augusti.

1. *Segueix rn ratllat.*

85

1313 ABRIL 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE LLINARS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75r.

Linars¹ [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavi ecclesiam Sancti Açischli de Linars et invenit eccleisam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum de Sancto Açisclo et Bernardum Çabaterium qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod tenet publice concubinam nomine Guillelmam.

Interrogati de vita parochianorum una cum rectore responderunt quod Guillelmus, filius Guillelme ça Mata, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Berengariam.

Interrogati super aliis articulis responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit rector quod valent XV libras.

Debet XXX^{ta} solidos solituros die martirs² sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Item debet X solidos pro concubinato sub pena predicta et die. Solvit XL solidos.

1. *Anotat al marge dret* Expendimus v solidos. — 2. *Segueix solituros ratllat.*

86

1313 ABRIL 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE SISQUER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75r.

Sisquer

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Sisquer et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Pasquet, Petrum Pasquet, Petrum de Sisquer et Iachobum de Sisquer qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum una cum capellano responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit rector quod valent XX libras.

Debet XLV solidos solituros die martirs Pasche sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit XLV solidos.

87

1313 ABRIL 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE LA CORRIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75r.

ça Curiu [concu]

Anno quo supra, VIII° idus aprilis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de ça Curiu et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raymundum de Podio Aguilar et Raymundum de Sancto Martino qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam nomine Saurinam.

Interrogati de vita parochianorum una cum capellano responderunt in omnibus et per omnia bene.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie respondit capellanus quod valent x libras.

Debet xxx^{ta} solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit xxx^{ta} solidos.

88

1313 ABRIL 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE MORIPOL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75r.

Mirapol

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Mirapol et invenit ecclesiam satis bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Sauri et Berengarium de Podio Aguilar qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt bene eum vivere.

Interrogati de vita parochianorum responderunt in omnibus et per omnia bene ipsos vivere.

Interrogatus rector quantum valent retditus ecclesie respondit quod valent x libras.

Debet XIII solidos solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit XIII solidos.

89

1313 ABRIL 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE BONNER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75v.

Buchner

Eadem die et anno, dictus visitator vocavit ad se capellanum¹ Sancte Eulalie de Bucner quia bono modo non potuit accedere ad dictam ecclesiam dictus visitator et dictus capellanus propter infirmitatem non comparuit coram dicto visitatore.

Et ipse visitator recepit in testes supra predictos proxime positus qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene facit servicium secundum retditus ecclesie.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit et honeste.
 Interrogati de vita parocchianorum responderunt in omnibus et per omnia bene esse.
 Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent v libras.

Debet x² solituros ut supra et sub pena predicta. Solvit VIII solidos.

1. *Segueix de ratllat.* — 2. *Corregeix XIII.*

90

1314 MARÇ 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE TUIXÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75v.

Tuxén

Anno quo supra, pridie idus marcii, dominus Galcerandus ça Costa visitavit ecclesiam de Tuxén et invenit tam in ecclesia quam in populo in omnibus et per omnia bene esse.

Solvit C solidos.

91

1314 MARÇ 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE FÓRNOLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75v.

Fórnols

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam de Fórnols et invenit ecclesiam satis bene et similiter omne bonum in populo.

Solvit XL solidos.

92

1314 MARÇ 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CORNELLANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75v.

Cornelana

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam de Cornelana et invenit tam in clero quam in populo omne bonum.

Debet LVIII solidos. Solvit a-n Torel.

93

1314 MARÇ 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LA VANSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75v.

Sent Pere de Lavança

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri de Lavança et invenit in omnibus omne bonum.

Solvit XLV solidos.

94

1314 MARÇ 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE LA VANSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75v.

Sent Iulià de Lavança

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Lavança et invenit tam in capellano quam in clero¹ omne bonum.

Solvit XXVIII solidos.

1. *En lloc de populo.*

95

1314 MARÇ 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE JOSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 75v.

Iosa

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam [de] Iosa et invenit omne bonum tam in populo quam in clero.

Solvit LVIII solidos.

96

1314 MARÇ 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ADRAÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 76r.

Adrén [concu]

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam d·Adrén et invenit quod capellanus tenebat apud Sedem publice concubinam ex qua habet filios. In omnibus aliis invenit omne bonum.

Solvit L solidos pro procuracione.

Deganat de la Vall de Lord, any 1315

Aquesta visita al deganat de la Vall de Lord s'inclou en el llibre III que té la inscripció «Iste liber est decanatum Berge et Valle Lurdi et de ultimo anno» a la coberta, el qual ja he comentat que té un relligat diferent amb plecs inserits al final. És per aquest motiu que crec que l'ordre original pot haver quedat alterat, ja que les dates no se succeeixen cronològicament. Tal i com es conserva actualment el volum hi ha una visita parcial realitzada per Arnau de Manso entre el 28 d'abril i el 8 de maig, seguida per una altra visita feta per Pere Graner, entre el 15 i el 19 de març, i per últim, una darrera visita parcial realitzada per Guillem de Viver, entre el 3 i 5 de juliol.

Atès que no tinc prou elements per assegurar-ho, mantinc l'ordre amb el qual apareix actualment al llibre de visites. Per aquest motiu el lector observarà que després del registre 63, datat el 8 de maig, li segueix el 64, datat el 15 de març. A partir d'aquí els registres ja segueixen un ordre cronològic lògic.

1

1315 ABRIL 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CAPOLAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 22v.

Capolat

Anno quo supra, IIII° kalendas may, venerabilis¹ Arnaldus de Manso, rector ecclesie Berge, auctoritate qua fungitur pro venerabili Galcerando ça Costa, Urgellense canonico et visitatore deputato in diocese Urgellense a reverendo patre domino Guillelmo, divina gratia archiepiscopo Terrachone, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Capulat et invenit ecclesiam competentem paratam excepto quod hostie non erant competentes.

Super aliis recepit testes videlicet Bernardum de Mesens, Arnaldum de Fraxino, Petrum de Casafont et Poncium de Carrares, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati (et) interrogati super² servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod capellanus est infamatus quod tenet publice concubinam set credunt quod modo non habet rem cum ipsa cum uterque sint senes et impotentes.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene³ esse.

Debet XXX^{ta} solidos solituros Berge.

Debet XXX solidos Berge. Solvit Iacobus ça Tor Berge.

1. Segueix Galceran ratllat. — 2. super repetit. — 3. Segueix [...] ratllat.

2

1315 ABRIL 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DEL CINT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 22v.**Cint**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Cint et invenit ecclesiam male paratam tam in vestimentis quam in aliis ornamentis ipsius ecclesie, Corpus Domini indecenter, fontes Domini sine cohopertorio.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Ripullum de Podio Luch, Berengarium Yonquar et Guillelmum de Nogra, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod non tenet sufficientem scolarem et quod, ut dicitur, debet esse diachonus in dicta ecclesia et modo non est, et¹ quandoque vadit Berga et² moratur ibi per IIII^{or} dies vel per VI et tunc vacat servicium ipsius ecclesie.

Interrogati de vita capellani responderunt quod capellanus emit aliqua marcimonia et revendit in dicta sua parrochia dicta marcimonia cariora quam emit. Item consuevit tenere concubinam que³ vocatur Rasola et moratur Berge. Item dixerunt quod audiverunt a pluribus quod habuit ecclesiam per simoniacham pravitatem et est cupidus et avarus.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Burdus de Montepesat est publicus fenerator. Item quod Guillelmus ça Tor tenet publice concubinam nomine Berengariam d·Ambruyachs quem mater dicte mulieris levavit de Sacrofonte. Item dixerunt quod Petrus Ferrari d·Ambruyachs estetit per XX^{ti} annos et plus quod non venit ad⁴ confessionem. In aliis dixerunt una cum capellano omne bonum.

Debet pro procuratione LXX solidos solituros prima die martirs post festum Pentecostes Berge alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX solidos Berge. Solvit Iacobo Berge.

1. *Segueix quociens ratllat.* — 2. *Segueix est ratllat.* — 3. *Segueix [...] ratllat.* — 4. *Segueix confer ratllat.*

3

1315 ABRIL 28

VISITA A LA CAPELLA DE SANTA MARGARIDA DEL MERCADAL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 23r.**Mercadal**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso fecit citari capellanum capelle deç Mercadal, qui capellanus coram ipso comparuit apud ecclesiam de Cint. Et dictus Arnaldus volens ipsam visitare respondit predictus capellanus quod tenebat suos retditus ipsius capelle pro domino Raymundo Fulchonis et ordines pro domino episcopo Urgellense, alias non tenet nec recognosceret aliquem pro domino preter

predictos nec faceret aliquid pro domino archiepiscopo nec satisfaceret de procuratione nec¹ dixit quod solum modo quod dictus Raymundus Fulchonis vellet vel mandaret sibi celebraret in dicta capella non obstante mandato facto per dominum archiepiscopum vel eius visitatorem.

Et dictus Arnaldus de Manso audiens que dictus capellanus dicebat quod erat [contra] ecclesiasticam libertatem subposuit dictam capellam ecclesiastico interdicto et ipsum capellanum excommunicationis sententia innodavit.

Debet VII solidos.

1. *Segueix etiam ratllat.*

4

1315 ABRIL 28

VISITA A LA CAPELLA DE SANTA MARIA DELS TORRENTS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 23r.

Torens

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam seu capellam Sancte Marie de Torentibus et mandavit dicte capelle capellano quod satisfaceret de procuratione anni preteriti et presentis hinc ad primam diem martiris post festum Pentecostes quem terminum *et cetera* alias ex tunc in hiis scriptis, autoritate qua fungitur, subposuit monitione premissa dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et ipsum capellanum excommunicationis sententiam innodavit.

Debet III solidos et anni preteriti III solidos.

5

1315 ABRIL 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CORREÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 23r.

Correhà

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de Correhà et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum deç Verdeger et capellanum ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene se vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Solvit Guillelmo de Avenchó XVIII solidos.

6

1315 ABRIL 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE TENELLATGE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 23v.**Tantelatge**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de la Tantelatge et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum de Solerio et Petrum de Podiolo, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Iacobum de Torente contraxit matrimonium cum Berengaria de Torente et postmodum cognovit matrem ipsius Berengarie, ex qua habet prolem et modo habet prolem ex dicta filia. Item dixerunt quod capellanus de Sorba aufert sextam partem decime et primicie duorum mansium silicet Iohannis de Quererols et mulnerii. In aliis dixerunt bene.

Debet cum XII denariis anni preteriti XX solidos solituros die martiris Pentecostes proxime alias ex tunc *et cetera*.

Debet cum XII denariis anni preteriti XX solidos. Solvit Bonanato et ipse nobis.

7

1315 ABRIL 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE LA VALL D'ORA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 23v.**d·Ora**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de d·Ora et invenit ecclesiam minus bene paratam, corporalia immunda ac etiam super altaria.

Super aliis non potuit plene inquirere cum non tenet parrochiani set recepit in testem capellanum de la Tantelatge convicinum ipsius ecclesie et capellanum antedecte ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt bene esse.

Debet XXV solidos.

Debet XXV solidos. Solvit X solidos Bonanato.

8

1315 ABRIL 28

VISITA A LA CANÒNICA DE SANT PERE DE GRAUDESCALES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 23v.**Ecales**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Petri des Cales et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testibus receptis tam de servicio ecclesie, de vita clericorum quam de vita parrochianorum.

Debet¹ L solidos.

Debet L solidos. Solvit XL solidos Iacobo Rotlandi et ipse nobis.

1. *Segueix xxv solidos ratllat.*

9

1315 ABRIL 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE LA SELVA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 23v.**ça Selva**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Clementis de la Selva et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenint¹ in omnibus et per omnia bene esse.

Debet XVIII solidos ex II solidos. Solvit XVIII solidos Bonanato.

1. *En lloc de invenit.*

10

1315 ABRIL 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE MARCINYAC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 24r.**Marceyach [co]**

Anno quo supra, pridie kalendas madii, prefatus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Marceyach (et) invenit ecclesiam satis competenter paratam.

Super aliis non potuit inquirere bene veritatem cum non esset suficiencia parrochianorum set recepit in testem capellanum ipsius ecclesie et Berengarium de Marceyach, dicte ecclesie parrochianum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet in parrochia quandam mulierem ex qua habuit prolem set modo assidue non moratur una cum capellano set intrat et exit domum capellani sepissime et credit dictus Berengarius quod capellanus providet prefate mulieri. Item dixerunt quod Andreas de Torentibus, rector capelle de Castilione, tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Arnaldus dimisit quandam literam rectori predicto ut ex parte¹ sua citet dictum Andream ut dimitat ex toto suam publicam concubinam et quod hinc ad festum Pentecostes proxime solvat Bonanato de Nevà, vicario Solsone, x aureos alias ex tunc autoritate qua fungitur, ipsum Andream excomunicacionis sentenciam innodavit.

Debet XXV solidos solit(ur)os VIII° die post festum Pentecostes alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXV solidos. Solvit Bonanato.

1. *Segueix unam ratllat.* — 2. *Segueix est ratllat.* — 3. *Segueix [...] ratllat.* — 4. *Segueix confer ratllat.*

11

1315 ABRIL 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE BESORA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 24r.

Besora

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Besora et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis non potuit plene inquirere cum non essent parrochiani set recepit in testem, in defectum aliorum, capellanum antedicte ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit quod bene vivit.

Interrogatus de vita parrochianorum dixit omne bonum.

Debet XVII solidos. Solvit Bonanato.

12

1315 ABRIL 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARGARIDA DE NAVÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 24r.

Navehès

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Margarete de Navehès et invenit ecclesiam minus bene paratam cum deficiat calix, unum superpellicium, unum superaltarem et unum psalterium et fontes bapismales sunt abtandi.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Berengarium d'Antigues¹ et Bernardum de Sagrera, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt [bene].

Interrogati de vita capellani responderunt quod competenter vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit antedicto capellano ut compareat coram ipso in villa Solsone alias procederet² contra ipsum.

Et dictus visitator taxavit antedictam ecclesiam XLVI solidos.

Debet XLVI solidos.³

1. *Segueix bi ratllat.* — 2. *Corregeix procedemus.* — 3. *Anotat al marge esquerre XLVI solidos.*

13

1315 ABRIL 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OSSEA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 24v.

d·Oseha

Eadem die et¹ anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie d·Oseha et invenit ecclesiam satis competenter paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent parrochiani set recepit in testem capellanum prefate ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie respondit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit quod benen vivit.

Interrogatus de vita parrochianorum dixit omne bonum.

Et cum capellanus stetisset in excommunicatione bene per unum annum²

Debet XXIII solidos et III solidos anni preteriti. Solvit XXIII solidus et III denarios Bonanato.

1. *Segueix [...] ratllat.* — 2. *El text no continua.*

14

1315 ABRIL 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE LLUELLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 24v.

Loseles

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Loseles et invenit ecclesiam satis competenter ornatam.

Super aliis non potuit inquirere cum parrochiani aliqui vocati noluerunt¹ iurare. Et ideo cum essent conductores et rebelles gratie facte domino archiepiscopo autoritate qua fungitur subposuit dictam ecclesiam et locum ecclesiastico interdicto in hiis scriptis.

Debet XXIII solidos solituros in kalendas augusti.

Debet XXIII solidos. Solvit Bonanato.

1. *Segueix iure ratllat.*

15

1315 ABRIL 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE PEGUEROLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 24v.

Pegueroles

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de Pegueroles et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam de vita capellani et servicio ecclesie quam de vita parrochianorum.

Debet XIII solidos. Solvit Bonanato.

16

1315 ABRIL 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE GARGALLÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 24v.

Garguelà

Eadem die et anno, predictus Arnaldus accessit ad ecclesiam de Garguelà et non invenit ibi capellanum nec aliquem qui sibi traderet clavem ecclesie nec etiam cum quo posset inquirere. Cum capellanus penitus sit infelix et pauperimus nec moratur continue in dicta ecclesia.

Debet X solidos.

17

1315 ABRIL 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'AGUILAR.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 25r.***Aguilar**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso accessit ad ecclesiam de Aguilar et cum non esset ibi capellanus nec aliquem qui sibi traderet ecclesie claves non potuit plene visitationis officium exercere quia non moratur ibi capellanus immo moratur Cardone.

Debet IIII solidos.

18

1315 MAIG 1

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE CARDONA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 25r.***Cardona [co]**

Anno quo supra, kalendas may, antedictus Arnaldus de Manso autoritate qua fungitur visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Cardona et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum de Raters, Berengarium Çarboçada, Petrum Ferrari et Romeum Calaff [et Raymundum de Graells], presbiteros dicti loci, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Romeus Cudina et Bernardus Bertran tenent publice concubinas.

Interrogati de vita parrochianorum respon(derunt) quod Berengarius de Mercadal, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Queralam. Item Iacobum Porter, uxoratus, tenet publice concubinam Berengariam Bohella. Item Iacobum Alexa(n)dre, uxoratus, tenet concubinam na Truyola. In aliis dixerunt omne bonum.

Debet VII libras. Solvit Aquilario.

19

1315 MAIG 1

VISITA AL MONESTIR DE SANT VICENÇ DE CARDONA.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 25v.

Monasterium Cardone

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso autoritate qua fungitur visitavit monasterium Sancti Vincencii de Cardona et invenit monasterium bene paratum.

Super aliis interrogavit canonicos eiusdem monasterii si essent aliqua corrigenda vel esmenanda in persona abbatis, qui dixerunt quod dum tamen servaret ordinationes quas iam visitatores domini archiepiscopi fecerant quod satis erant dictum monasterium in bono statu.

Debet VII libras. Solvit Bonanato.

20

1315 MAIG 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE BERGÚS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 26r.

Begurç

Anno quo supra, VI^a nonas may, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Iohannis de Begurç et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Guillelmum de Castell et Bernardum de Noguera, dicte ecclesie parochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse excepto quod Berengario de¹ Vilones mutuat ad usuras. Item Arnaldus, generii de Vilones, blasphemavit Deum et Beatam Mariam et non vult parere mandatis ecclesie nec² a XXX^{ta} annis citra non venit ad confessionem.

Debet IX solidos.

1. *Segueix Viones ratllat.* — 2. *Segueix venit sense cancel·lar.*

21

1315 MAIG 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE MATAMARGÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 26r.

Matamargó

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Petri de Matamargó et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Petrum de les Ribes et Iacobum de Sorerols qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod¹ bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod n·Alicsendis Marçayach non² vult cohabitare cum viro suo Poncio de Fitor, qui quidem Poncius tenet apud Valmaya publice concubinam nomine Alicsende de na Barchna. Item Raymunda de Gals non moratur cum viro suo nomine Raymundo de Prato de Valmaya. In aliis dixerunt bene esse in omnibus et per omnia.

Solvit Guillelmo de Avenchó pro procuracione XXX^{ta}v solidos.

1. *Segueix male ratllat.* — 2. *Segueix ul ratllat.*

22

1315 MAIG 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE VALLMANYA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 26r.

Valmaya

Anno quo supra, v^a nonas may, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Petri de Valmaya et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Raymundum Ferrari et Guillelmum de Malgosa, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod consuevit tenere concubinam set modo nesciunt utrum habeat rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt quod Berengarius de Madriguere non moratur cum uxore sua que comisit adulterium. In aliis dixerunt bene esse in omnibus et per omnia.

Debet XXXV solidos solituros in kalendas iulii alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos. Solvit Bonanato XXX solidos.

23

1315 MAIG 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE SALO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 26v.

Saleu¹

Eadem die et anno, antedicuts Arnaldus de Manso volens accedere ad ecclesiam Sancti Felicis de Saleu et fuit dictum sibi quod capellanus non erat² ibi et misit nuncium quod capellanus compareret coram ipso ad ecclesiam de Valmaya qui capellanus iuratus et interrogatus et etiam testibus receptis invenit omne bonum tam de vita capellani et servicio ecclesie quam de vita parrochianorum excepto quod Maria de Duarria non

moratur cum viro suo nomine Petro Tayabosch et moratur ipsa apud Pinos comitendo ibi adulterium.

Debet XXIII solidos IIII denarios solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXIII³ solidos IIII denarios. Solvit Bonanato.

1. A la línia superior Salo ratllat. — 2. Corregeix erant. — 3. Corregeix XXIII.

24

1315 MAIG 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE PINÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 26v.

Pinós

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Pinós et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis non potuit inquirere quia¹ parrochiani noluerunt iurare. Postea dicti parrochiani silicet Arnaldus de Guerau, Guillelmus Basses et Guillelmum deç Clergue, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXXII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXII solidos. Solvit Bonanato.

1. Segueix tales ratllat.

25

1315 MAIG 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ARDÈVOL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 26v.

Ardòvol

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie d'Ardòval et invenit ecclesiam satis competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Bernardum d'Argerichs et Raymundum de Soldevila, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Debet XV solidos solituros in kalendas iunii alias ex tunc *et cetera*.

Debet XV solidos. Solvit Bonanato.

26

1315 MAIG 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CELLERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 26v.

Selers

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de Selers et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis non potuit plene inquirere cum non essent parrochiani set invenit secundum famam quod capellanus facit bene servicium ecclesie et de vita parrochianorum similiter et de vita capellani¹ quod consuevit tenere concubinam et creditur quod modo habet rem cum ipsa set non moratur in domo cum ipsa.

Debet XI solidos pro procuratione.

1. *Segueix res ratllat.*

27

1315 MAIG 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CLARET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 27r.

Cleret

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam (Sancte Marie de Cleret et invenit ipsam) minus bene paratam, Corpus Domini sine clavi, fontes sine cohoptorio et sine libris est ecclesia.

Super aliis testes recepit plures parrochianos ipsius ecclesie qui iurati et interrogati dixerunt omne bonum.

Debet XXV solidos solituros in medio iulii alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXV solidos.

28

1315 MAIG 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE FONTANET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 27r.

Fontanet¹

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Fontanet et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Arnaldum de Solà et Iacobum de Solerio, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod consuevit tenere concubinam set modo non moratur cum ipso in dicta domo ipsius capellani.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

Debet XXIII solidos solituros in kalendas iulii alias ex tunc.

Debet XXIII solidos.

1. A la línia superior Cleret ratllat.

29

1315 MAIG 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE L'AGUDA DE TORÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 27r.

Torà

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Salvatoris¹ de Torà et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Raymundum de Luçà, Poncium de Solerio et Berengarium de Capiteville qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellanorum responderunt quod rector est infamatus quod tenet concubinam set assidue non moratur cum ipso in domo propria.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

Debet LX solidos pro procuracione solituros in kalendas iunii alias ex tunc *et cetera*.

Debet LX solidos. Solvit² Bonanato L solidos.

1. És l'advocació d'un dels altars de l'església de Santa Maria de l'Aguda de Torà. — 2. A la línia superior slv ratllat.

30

1315 MAIG 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE BIOSCA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 27r-27v.

Bioscha

Anno quo supra, III° nonas may, dictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie de Bioscha et invenit ecclesiam minus bene paratam, fontes [dis]cohopertas, panos¹ immundos.

Super aliis articulis testes recepit silicet Arnaldum de Comaioncosa, [Genenu] Cortades et Raymundum Cortades, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Petrus de Sancta Fe tenet publice concubinam nomine Manresanam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod en Rula, uxoratus, tenet publice concubinam || nomine Gueraldam.

Invenit etiam nichilominus dictus visitator quod Iohannes d·Aschó, condam rector de Bioscha, et nunc est rector de Conques predecessor suus apropiavit sibi LXXX solidos qui sunt et esse debent ecclesie predictae quos habuit de [cuncta] cuiusdam coromine. Item asportavit sibi duos libros dicte ecclesie et dodaliam² dicte ecclesie quare supplicavit predictus rector de Bioscha ut sibi restitui faceremus et nichilominus optulit sibi quandam sedulam. Et³ predictus Arnaldus de Manso literatorie fecit citari prefatum capellanum de Conques ut hinc ad diem sabati post festum Pentecostes antedicta omnia restituat ecclesie de Bioscha vel eius rectori alias ex tunc procederetur contra⁴ ipsum rectorem de Conques ut ius et iusticia suadebunt, et compareat coram ipso in Sede Urgellense vel coram venerabili Galcerando ça Costa, visitatore in diocese Urgellense pro domino archiepiscopo Terrachone.

Debet capellanus predictae ecclesie pro procuracione LX solidos solituros in kalendas iunii alias ex tunc *et cetera*. Item⁵ invenit predictus Arnaldus quod est fama quod capellanus de Torà tenet concubinam. Et dictus Petrus de Sancta Fide imposuit sibi penam C solidos gratanter aplicandam domino archiepiscopo vel eius visitatori si decetero cum dicta muliere vel etiam cum aliqua esset in loco suspecto vel⁶ haberet rem.

Fuit etiam denunciatum et etiam invenit per testes quod ecclesiam de Fontanet debet ponere terciam partem in omnibus procuracionibus et exactionibus domini episcopi et aliorum dominorum.

Item quod Raymundus de Camporels petit et accipit violenter cenam ab ecclesia predicta.

Item auf(e)ret decimam cuiusdam bosci, qui⁷ vocatur Bosch de Serro, ipsi ecclesie a X⁸ annis citra.

Item auferet quandam vineam *a les Tires* dicte ecclesie de qua non dat decimam nec primiciam et quantum que omnia debet recipere antedicta ecclesia.

Item tollit decimum et censum hospicii de na Domènega et d·en Pug predictae ecclesie.

Item predictus Raymundus de Camporells fecit claudi domum hospicii dicti capellani et etiam facit cotidie multa opropria ipsi capellano.

Item antedictus Raymundus fecit et facit cotidie multa opropria capellano ipsius ecclesie tam in sua persona quam in aliis et facit vituperari a familia sua et fecit percuti quandam ancillam suam.

Item invenit quod parrochiani ponunt quandam mansum qui est ecclesie in questia domini terre vel eius loci.

Debet LX solidos. Solvit Bonanato.

1. *Segueix impo ratllat.* — 2. *En lloc de dotaliam.* — 3. *Segueix nos ratllat.* — 4. *Segueix vos ratllat.* — 5. *Segueix invenimus ratllat.* — 6. *Segueix habet ratllat.* — 7. *Segueix vosca ratllat.* — 8. *Corregeix XII.*

31

1315 MAIG 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE LLOBEROLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 28r.

Luberola [co]

Anno quo supra, III° nonas may, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Loberola et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Horacium et Raymundum Baló, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod capellanus sive rector tenet, ut dicitur, publice concubinam apud Guissonam. Item Petrus Textor, presbiter, tenet publice concubinam quandam maritatam quam abstulit eius viro et tenet viro contradicente de quo multum gravantur parrochiani.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Arnaldus Riber, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Berengariam Torana. In aliis dixerunt omne bonum.

Et dictus visitator mandavit predictis capellanis ut hinc ad kalendas iunii satisfaciat rector de procuratione et nichilominus conveniant de ipsorum publico concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Solvit nobis procuratione XL solidos. Item pro concubinato XX solidos.

32

1315 MAIG 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE VALLFEROSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 28r.

Valferosa

Eadem die et (anno), predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Petri de Valferosa et invenit ecclesiam minus bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum set capellanus est valde senex.

Debet XVI solidos solituros in kalendas iunii alias ex tunc *et cetera*.

Debet XVI solidos. Solvit Bonanato.

33

1315 MAIG 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE LLANERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 28r.**Lanera**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Lanera et invenit ecclesiam minus bene paratam, silicet fontes discohopertas, repletam ipsam ecclesiam vasis vinariis.

Super aliis non potuit inquirere cum non esset¹ capellanus, [et]² parrochiani quidam vocati noluerunt iurare. Postmodum venit capellanus et duo parrochiani silicet Petrum Ciyar et Bernardum Pala, dicte ecclesie parrochiani, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod recipit III padrinos in babtismo et dicitur quod capellanus consuevit tenere concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXX^{ta} solidos solituros in kalendas iunii alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX^{ta} solidos. Solvit Bonato XIX solidos. Item solvit Bonanto VI soldios. Aliud dimisimus ei ad instructam aliquorum.

1. *Segueix p ratllat.* — 2. *Corregeix nec ratllat.* — 3. *Segueix e ratllat.*

34

1315 MAIG 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE SU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 28v.**Suu**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Marie de Suu et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Berengarium Guerau et Bernardum Porta, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita parrochianorum¹ et etiam capellani responderunt in omnibus bene esse excepto quod Petrus Rul mutuat ad usuras.

Debet XXV solidos solituros in kalendas iunii proxime instantibus alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXV solidos. Solvit Bonanato XXIII solidos. Item eidem solvit XII denarios.

1. *Segueix responderunt ratllat.* — 2. *Corregeix nec ratllat.* — 3. *Segueix e ratllat.*

35

1315 MAIG 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE RINER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 28v.**Rayner**

Eadem die et anno, antedictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de Rayner et invenit ecclesiam in omnibus in male statu, hospicium ecclesie dirutum, rector non moratur ibi set vendidit retditus ipsius ecclesie ad III^{or} vel v^e annos Raymundo de Campmayor, presbitero, qui, ut dicitur, hemit ipsos retditus ad opus cuiusdam loci qui vocabatur Bernardi de Rayner.

Dictus visitator non¹ invenit in dicta ecclesia aliquem presbiterum² videlicet rectorem nec conducticium et vocatur presbiteri qui nunc tenent ipsam ecclesiam, Raymundus de Campmayor predictus et alter Ferrarius de Trinitati. Et dictus visitator, cum non posset aliud facere nec complere officium visitationis exercere in ipsa ecclesia, dimisit ibi quandam literam inter corporalia in qua mandabat dictis presbiteris ut die veneris proxima compareant coram ipso in villa Solsona cum duobus vel tribus parrochianis alias ex tunc procederet contra ipsos ut de iure fuerit procedendum.

Solvit XLV solidos Bonanato.

1. *Segueix* in dicta *ratllat*. — 2. *Corregeix* vel *ratllat*.

36

1315 MAIG 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE CLARIANA DE CARDENER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 29r.**Cleriana**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso volens accedere ad ecclesiam Sancti Saturni(ni) de Cleriana et non potuit propter inundationem aquarum set fecit citari capellanum antedictae ecclesie, qui capellanus comparuit coram ipso apud ecclesiam de Rayner qui iuratus et interrogatus super omnibus articulis tam de servicio ecclesie et vita sua, quam etiam parrochianorum dixit ipse capellanus omne bonum, set fuit dictum dicto visitatori quod capellanus tenet Cardone cocubinam.

Debet XXVI solidos.

37

1315 MAIG 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE PERACAMPS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 29r.

Peracamps

Anno quo supra, II nonas madii, dictus Arnaldus de Manso volens visitare ecclesiam de Peraca(m)ps et fuit sibi dictum quod capellanus non erat in dicta ecclesia et misit nuncium ut ipse capellanus compareret coram ipso apud Luberam et non invenit ipsum. Et dictus visitator mandavit quandam literam vicario de Lobera quod capellanus compareat coram ipso die veneris proxima in villa Solsonense.

Debet VIII solidos. Solvit Bonanato.

38

1315 MAIG 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE TORREDENEGÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 29r.

Torradenagó

Torranagà debet X solidos.

Debet X solidos. Solvit Bonanato IX solidos.

39

1315 MAIG 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE SASSERRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 29v.

Sanctus Petrus de Serra

Eadem die et anno, predictus visitator volens visitare ecclesiam Sancti Petri de Serra et fuit sibi dictum quod non erat capellanus cum moratur apud Solsonam et vocatur rector Raymundus de Vilanova¹ et celebrat in ipsa ecclesia pro dicto rectore capellanus de Peracamps.

Debet IX solidos.²

1. *Segueix* et moratur ratllat. — 2. *Anotat al marge esquerre nihil*.

40

1315 MAIG 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LLOBERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 29v.

Lobera

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Petri de Lobera et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Berengarium Çerola et Petrum deç Laval, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati dixerunt in omnibus bene tam in servicio ecclesie quam de vita clericorum et parrochianorum.

Et dictus visitator mandavit Guillelmo Erimbau, nunc vicario ipsius ecclesie, ut hinc ad kalendas iunii proxime satisfaciatur vel faciat satisfieri de procuratione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense et de XX^{ti} solidos qui remanserunt ad solvendum anni preteriti ratione predicta, quem terminum eidem pro primo, secundo et tercio ac peremptorio assignavit cum periculum sit in mora, alias ex tunc in hiis scriptis monitione premissa autoritate qua fungitur subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit Bonanato L solidos. Aliud fuit ei dimissum.

41

1315 MAIG 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE MIRAVÉ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 29v.

Miravé

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam de Miravé et invenit ecclesiam minus bene paratam, pannos immundos et corporalia, fontes dischopertas et non invenit in dicta ecclesia capellanum nec etiam parrochianum cum quibus posset inquirere veritatem.

Et dictus visitator dimisit inter corporalia quandam literam in qua mandabat ipsius ecclesie rectori ut hinc ad kalendas madii¹ satisfaciatur de procuratione ita quod solvat Bonanato de Nevà, vicario Solsone, XXXVe solidos quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Capellanus predictus comparuit coram dicto visitatore et fecit compositionem quod solvat pro dicta procuratione XXXIII solidos solituros in kalendas iunii alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXIII soldios. Solvit Bonanato XXI solidos.

1. *En lloc de iunii*.

42

1315 MAIG 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE PINELL DE SOLSONÈS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 30r.

Pinel

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit Sancti Michaelis de Pinal et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Arnaldum Mir de Odèn, Guillelmum de Boscho et Bernardum de Sancto Acisclo qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit excepto quod capellano non tenet sufficientem scolarem.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Berengarius ça Velana, presbiter, quem tenet ibi Raymundus de Pinel, tenet publice concubinam nomine Er. de Freser.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano in omnibus bene esse.

Et dictus visitator mandavit rectori ipsius ecclesie ut citet predictum Berengarium ça Velana ut compareat coram ipso die veneris proxima in villa Solstone compositurus cum ipso de suo publico concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Et dictus capellanus conquestus fuit de Raymundus de Campmayor quia fecit quoddam matrimonium cuiusdam sui parrochiani ipso non consulto.

Debet XXXIII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXIII solidos. Solvit Bonanato. XVII solidos. Item eidem solvit totum.

43

1315 MAIG 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE CLARÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 30r.

de Clarà

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Andree de Clarà et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis non potuit inquirere quia non invenit capellanum nec aliquem parrochianum set invenit quod debent esse duo presbiteri et modo non est nisi uno et sic divinum officium in dicta ecclesia defraudatur.

Et dictus visitator dimisit inter corporalia quandam literam in qua mandabat rectori ipsius ecclesie vel eius locum tenenti quod hinc ad kalendas iunii proxime solvat pro procuracione VII libras et pro anno preterito C solidos quos debet quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet VII libras. Solvit Bonanato. X solidos.

44

1315 MAIG 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CASTELLAR DE LA RIBERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 30v.

Castellar

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso volens accedere ad ecclesiam Sancti (Petri) de Castellar et fuit sibi dictum quod non erat capellanus nec aliqui qui sibi traderet claves ecclesie et misit quendam nuncium ad dictam ecclesiam et non invenit ibi dictum capellanum.

Et dictus visitator cum non posset aliud facere dimisit quandam literam capellano de Çeuro in qua mandabat antedicto capellano de Castellar ut hinc ad kalendas iunii proxime solvat Bonanato de Nevà, vicario Solsona, pro procuratione xxx^{ta} solidos quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet xxv solidos solituros in festo sancti Iohannis alias ex tunc *et cetera*.

Debet xxv solidos. Solvit Bonanato.

45

1315 MAIG 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE CEURÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 30v.

Çeuró

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Çeuró et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie et vita capellani quam etiam in vita parrochianorum.

Debet xxx^{ta} solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet xxx solidos. Solvit Bonanato.

46

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE LA SALSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 30v.

ça Salsa

Anno quo supra, nonas madii, predictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de ça Salsa et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod fontes erant discohoperti¹ et plura vasa erant in dicta ecclesia.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie quam in aliis excepto quod² Bernardus de Solanes, presbiter, qui modo moratur apud Castelvadre tenet publice concubinam nomine Guillelmam ex qua habet prolem. Invenit etiam quod capellanus d·An tenet publice concubinam.

Et dictus visitator, cum capellanus non esset ibi, dimisit quandam literam in qua mandabat predicto rectori quod citet ex parte sua dictum Bernardum presbiterum quod dimitat dictam concubinam et quod solvat Bonanato de Nevà C solidos hinc ad kalendas iunii proxime et quod solvat pro procuracione sue ecclesie XXV solidos alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXV solidos. Solvit Bonanato.

1. *Corregeix* discohoperte. — 2. *Segueix* Arnaldus de Lobera presbiter qui modo moratur *ratllat*.

47

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE FREIXA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 31r.

Frexe

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de Fraxino et invenit ecclesiam in omnibus et per omnia male¹ paratam quia ex toto dicta ecclesia minabatur ruinam.

Super aliis, testibus receptis, invenit² omne bonum.

Debet XV solidos solituros in festo sancti Iohannis mensis iunii alias ex tunc *et cetera*.

Debet XV solidos.

1. *Segueix* fit *ratllat*. — 2. *Corregeix* in *ratllat*.

48

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE MONTPOL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 31r.

Montpolt

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Montpolt et invenit ecclesiam competenter paratam. Super aliis recepit testem videlicet Raymundum de Solanes, dicte ecclesie parrochianum, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita capellani responderunt¹ quod bene vivit.

Interrogatus de vita parrochianorum responderunt¹ in² omnibus bene.

Debet XLV solidos solituros in kalendas iunii alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLV solidos.

1. *En lloc* de respondit. — 2. *Segueix* ob *ratllat*.

49

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JUST DE LA VALLDAN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 31r.**An**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso fecit citari capellanum d·An, cum non posset personaliter accedere ad eius ecclesiam, qui capellanus comparuit coram ipso apud ecclesiam de Cambrils, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogati de vita sua dixit bene, set fuit postea dictum dicto visitatori quod dictus capellanus tenet publice concubinam, ut dicitur.

Interrogati de vita parrochianorum dixit omne bonum.

Debet xxv solidos. Solvit Bonanato xv solidos.

50

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE LES ANOVES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 31r.**çes Noves**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de çes Noves et, testibus receptis, (invenit) tam in servicio ecclesie quam vita clericorum et parrochianorum¹ omne bonum.

Interrogatus capellanus² d·An per iuramentum quantum valent redditus ecclesie dixit quod tota recepta ipsius ecclesie valet xxv solidos et plus.

Et dictus visitator mandavit Iacobo Vitalis, vicario ipsius ecclesie, ut dicat rectori ipsius ecclesie ut hinc ad kalendas iunii proxime solvat pro³ procuracione xl solidos quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet xxx^{ta} solidos solituros in festo sancti Iohannis alias ex tunc *et cetera*.

Debet xxx solidos. Solvit xxv solidos nobis. Aliud fuit dimissum.

1. *Corregeix* parrochianrum. — 2. *Segueix* per iu *ratllat*. — 3. *Segueix* dicta *ratllat*.

51

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE I SANT LLORENÇ D'ALINYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 31v.

Alinyà

Eadem die et anno, antedictus Arnaldus de Manso fecit vocari capellanum Sancti Laurenti de Aliyà cum non posset bono modo accedere ad ecclesiam predictam, set, testibus rece[p]tis, et etiam recepto iuramento a dicto capellano, invenit omne bonum tam in vita capellani et servicio ecclesie quam de vita parrochianorum.

Debet LVI solidos. Solvit nobis in Sede.

52

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE PERLES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 31v.

Perles

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Romani de Perles et invenit ipsam ecclesiam in¹ omnibus bene parata tam intus quam extra.

Debet XII solidos. Solvit Bonanato.

1. *Segueix ob ratllat.*

53

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CAMBRILS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 31v.

Cambrils

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de Cambrils et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit in testem Arnaldum deç Tromps, nuncium capellani ipsius ecclesie, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit omne bonum in omnibus et per omnia.

Debet L solidos solituros in festo¹ sancti Iohannis alias ex tunc *et cetera*.

Debet L solidos. Solvit Bonanato.

1. *Segueix Omnium Sanctorum ratllat.*

54

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA D'ODÈN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 31v.**Odèn¹**

Anno² quo supra, nonas madii, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancte Cicilie d'Odèn et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit Bernardum Siscar, Petrum de Podio, Bernardum d'Oriola et Iacobum ça Canal, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita³ vicarii responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse excepto quod Gueralda de Sischar non moratur cum viro suo immo chohabitat cum quodam viro qui vocatur Simon et moratur in parrocchia de Fígols.

Debet LXX solidos.⁴

1. A la línia superior Odne ratllat. — 2. A la línia superior Eadem die et anno ratllat. — 3. Segueix parrochian ratllat. — 4. Anotat al marge esquerre LXX solidos ratllat.

55

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE CANALDA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 32r.**[C]analda**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Canalda et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet en Solsona de Canal, Bernardum de Comeles, Petrum de Prato et Raymundum de Prato, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit in dicta ecclesia cum ipse capellanus vadit Solsonam¹ qualibet epdomeda die lune et moratur ibi usque² in die sabati, aliquo presbitero ibi non dimisso nec sufficientem scolarem tenet in dicta ecclesia.

Interrogati de vita capellani responderunt bene.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Dixerunt etiam quod excommunicatus antedictus capellanus qui vocatur Simon Vilela celebrat divinum officium ut prius.

Et dictus visitator dimisit quandam literam inter corporalia presentibus testibus supradictis ut in crastinum dictus capellanus compareat coram ipso in villa³ Solsone alias ex tunc *et cetera*.

Solvit Bonanato X solidos.

1. Segueix die ratllat. — 2. Segueix ad ratllat. — 3. Segueix Sos ratllat.

56

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE LA LENA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 32r.**ça Lena**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso fecit vocari capellanum de ça Lena cum non posset bono modo ad eius ecclesiam accedere.

Et dictus capellanus iuratus et interrogatus super servicio ecclesie et vita sua quam de vita parrochianorum (respondit) omne bonum et misit quandam literam per dictum capellanum rectori de ça Lena ut citet ipsum.

Debet XV solidos.

57

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PAU DE TERRASSOLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 32r-32v.**Teraçola**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus fecit vocari capellanum de Teraçola cum non posset ad eius ecclesiam bono modo accedere, qui iuratus et interrogatus super omnibus articulis dixit omne bonum tam in vita sua et servicio ecclesie, quam etiam de vita parrochianorum excepto quod capellanus extetit in¹ excommunicationem celebrando² divinum officium ut prius.

Et dictus visitator mandavit dicto capellano quod cum intellexerit quod ipse capellanus extetit in excommunicationem per annum et plus quod non ulterius non celebret donec habuerit absolutionem a curia romana et nichilominus mandavit dicto rectori ut in crastinum compareat coram ipso in villa Solsona auditurus sententiam super predictis alias ex tunc procederet contra ipsum ut postulaverit iuris ordo. Et dictus visitator dispensavit cum dicto capellano.

Debet XIII solidos VI denarios solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XIII solidos VI denarios. Solvit Bonanato.

1. *Segueix exco ratllat.* — 2. *Segueix dim ratllat.*

58

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE TIMONEDA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 32v.

Timoneda

Eadem die et anno, dictus Arnaldus misit quendam nuncium suum ad capellanum de Timoneda ut compareret coram ipso apud ecclesiam de Ladurç et ipse nuncius non invenit antedictum capellanum. Et dictus visitator misit quendam literam ipsi capellano¹ per rectorem de çà Lena ut in crastinum compareat coram ipso in villa Solsone alias procederet contra ipsum ut² postulaverit iuris ordo.

Postmodum fuit denunciatum dicto visitatori quod capellanus est divinator et rebabtizavit quendam mulierem que dicebatur quod habebat in se demones.

Debet XXII solidos. Item III solidos anni preteriti.

1. *Corregeix* capellanum. — 2. *Segueix* uri uri ratllat.

59

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DEL CAVALL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 32v.

es Caval

Eadem die et anno, dictus Arnaldus de Manso misit quendam nuncium suum ad rectorem Sancti Petri deç Caval quod compareret¹ coram ipso apud ecclesiam de Ladurç et dictus rector respondit dicto nuncio quod iam convenerat cum venerabili Galcerando çà Costa.

Debet X solidos.

1. *Segueix* contra ratllat.

60

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DELS TORRENTS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 33r.

Torens

Eadem (die) et anno, predictus Arnaldus misit nuncium suum cum sua litera ad capellanum Sancti Iuliani de Torentibus ut compareret coram ipso apud ecclesiam de Ladurç qui capellanus dixit dicto nuncio quod iam convenerat cum venerabili Galcerando çà Costa de procuratione.

Debet XVI solidos. Solvit XI solidos Bonanato. Item totum.

61

1315 MAIG 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE LLADURS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 33r.***Ladurç**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Martini de Ladurç et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testibus receptis tam in servicio ecclesie et vita capellani, quam etiam de vita parrochianorum (invenit) omne bonum.

Solvit Guillelmo d-Avenchó XXV solidos.

62

1315 MAIG 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'OLIUS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 33r.***Olius**

Anno quo supra, VIII° idus madii, predictus Arnaldus de Manso visitavit ecclesiam Sancti Staphani d-Olius et invenit ecclesiam minus bene paratam.

Debet L solidos. Solvit Bonanato.

63

1315 MAIG 8

VISITA A LA CANÒNICA DE SANTA MARIA DE SOLSONA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 33v.***Solsona**

Eadem die et anno, predictus Arnaldus de Manso visitavit villam et monasterium de Solsona et recepit in testes Iachobum de Rivo, Iachobum de Torentibus, Bernardum de Casellis et Berengarium de Torentibus, presbiteros ipsius loci, qui iurati et interrogati super omnibus articulis dixerunt omne bonum in vita clericorum.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Raymundus de Aquilari et Martinus Cava-rochas mutuunt ad usuras. Item Guillelmus de Solanes. Item Berengarius Martini, filius Guillelmi Martini de Vallibus, facit idem. Item Bernardus Parat de Cardona facit idem publice. Item dixerunt quod Berthrandus de Sancto Petro, uxoratus, dimissa uxore, tenet publice concubinam nomine Cultiam. Item Raymundus Sartre, filius Raymundi Sartre, tenet publice concubinam nomine na Cases, martitatam.

Item recepit in testis predictus visitator priorem et precentorem et canonicos eius monasterii qui iurati et interrogati super omnibus articulis responderunt in omnibus bene excepto quod silentium non servatur bene in dicto monasterio nec legitur continue dum comedunt canonici ipsius monasterii. Sunt etiam in dicto monasterio pauci canonici secundum monasterii facultates:¹ non sunt cum preposito nisi XII. Insuper dictum monasterium est male debitorum obpressum. Interrogati de vita prepositi responderunt quo ad presenes bene et etiam canonicorum.

Debet VII libras. Solvit Bonanato.

1. *Corregeix facultatem.*

64

1315 MARÇ 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ADRAÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 35r.

Adrén [co]

Anno Domini millesimo CCC^o XIII°, idus marcii, Petrus Granerii, gerens vices venerabile Galcerandi ça Costa, Urgellensis canonici ac visitatoris domini archiepiscopi Terrachone in civitate et diocese Urgellense visitavit ecclesiam Sancti Martini d-Adrén et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit Guillelmum de Bestia et non invenimus ibi capellanum nec aliquem parrochianoum preter dictum¹ Guillelmum de Bestia [et Petrum Serra] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt² quod male fit cum sit vagabundus et moratur cotidie in Sede nec ibi soficientem scolarem nec tenet hospitalitatem.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam maritatam in Sede Urgellense ex qua habet prolem videlicet III filios.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Debet [pro pro]curatione LV solidos so[lituros] ydus aprilis sub pe[na excommunicationis] persona rec]toris et interdicti [ecclesie]. So[lvit] Torelló.

1. *Segueix pred ratllat.* — 2. *Corregeix dixit.*

65

1315 MARÇ 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE LA VANSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 35r.

Sanctus Iulianus de Lavança [co]

Eadem die et anno, antedictus Petrus Granerii autoritate qua fungitur visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Lavança et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Berengarium Guitart et Arnaldum de Rocha, parrochianos predicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet, ut dicitur, in Sede concubinam et etiam Bartholomeus, qui solebat esse capellanus dicte ecclesie et modo est rector de Benat, tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus visitator dimisit ibi quandam literam cum capellanus non erat in dicta ecclesia ut hinc in crastinum sancte Marie Marci conveniat cum dicto Galcerando de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XL solidos solituros in kalendas Augusti sub pena excomunicacionis persone et interdicti ecclesie pro procuracione. Solvit Torelló.

66

1315 MARÇ 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE LA VANSA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 35r.

Sanctus Petrus de Lavança [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Petri de Lavança et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testibus receptis invenit super servicio ecclesie quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus ben esse.

Debet XLV solidos in octabis Pasce sub pena excomunicacionis persone et interdicti ecclesie. Item pro eodem die se purget vel solvat concubinatu. Solvit XL solidos Petro de Torelló.

Et III kalendas aprilis, dictus capellanus ad purgandum se ipsum obtulit testes sequentes et primo Guillelmum de Casteltort et Guillelmum Palerols, parrochianos suos, qui iurati et interrogati dixerunt quod habet ex quadam muliere filium et filiam et pastat ei et coquinat. Cum ipsi ignorant utrum habet rem cum ea vel non et ipsa conqueritur de eo dicens quod male providet ei et est homo male amministracionis.¹

1. Text afegit amb posterioritat a la visita.

67

1315 MARÇ 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE FÓRNOLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 35v.**Fórnols**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Fórnols et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit¹ super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus visitator mandavit antedicto capellano ut hinc in crastinum sancte Marie Marci conveniat de procuratione² cum domino Galcerando ça Costa alias ex tunc *et cetera*.

Solvit nobis IIII ydus novembris LXV solidos.

1. *En lloc de interrogati.* — 2. *Segueix al ratllat.*

68

1315 MARÇ 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CORNELLANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 35v.**Cornelana** [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Petri de Cornelana et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum Sanç et Iacobum Ravala, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem suam parrochianam cui providet set credunt quod modo non habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Solvit Torelló LVIII solidos.

69

1315 MARÇ 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUITÓS DE L'ESPLUGA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 35v.***Esplugues**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii volens accedere ad ecclesiam d·Esplugues et fuit sibi dictum quod non erat capellanus nec aliquis qui sibi daret clavem ecclesie et mandavit et etiam rogavit rectorem ecclesie Sancti Iuliani de Lavança ut ipse nomine venerabile Galcerandi ça Costa visitaret antedictam ecclesiam d·Espluga et quiquid inveniret sub sigillo suo dicto Galcerando transmitteret.

Solvit Torelló x solidos.

69bis

1315 MARÇ 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUITÓS DE L'ESPLUGA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 38r.***c·Espluga**

c·Espluga. Sanctus Fructuosus d·Espluga fuit visitata per capellanus Sancti Iuliani de mandati domini Galcerandi.

Debet x¹ solidos solituros die Ascensionis sub pena excommunicacionis persone et interdicti ecclesie.

1. *Corregeix XII.*

70

1315 MARÇ 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE JOSA DE CADÍ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 36r.***Iosa¹**

Anno quo supra, XVII kalendas [aprilis],² predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Marie de Iosa et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Dominicum de Cardinasal, Guillelmum de Pendes et Petrum Arnaldi qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene et per omnia.

1. A la línia superior nihil. — 2. *Corregeix marcii ratllat.*

71

1315 MARÇ 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE TUIXÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 36r.

Tuxén

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Staphani (de) Tuixén et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, interrogati de servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum (responderunt) in omnibus bene esse.

Solvit Torelló C solidos.

72

1315 MARÇ 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT QUIRZE I SANTA JULITA DE LA COMA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 36r-36v.

ça Coma [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Quirici et Iulite de ça Coma Valle Lurdi et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Iacobum de Cumba, Iacobum de ça Villa et Raymundum de Mohol, parrochianos antedictae ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet in domo quendam mulierem ex qua habet prolem set est vetula et credunt quod non¹ habet rem cum ipsa set providet sibi in victu et vestitu.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Postmodum fuit dictum dicto visitatori quod illi qui periberant testimonium erant consanguini dicti capellani et non dicerant veritatem. Voluit inquirere super predictis plenane² et recepit in testes silicet Petrum Balager, Raymundum Berengarii, Petrum Saurí et Guillelmum Berengarii, Raymundum de Vals [et] Guillelmum Carivén³ qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum capellanus

magis intendat circa temporalia quam spiritualia nec tenet sufficientem scolarem et dixerunt etiam quod quidam parrochiani dicte ecclesie fuerunt mortui et capellanus || nolebat tradere ecclesiastica sacramenta ita quod steterant in defectum capellani per duos dies in domo quia nolebat eis tradere ecclesiastica sacramenta. Iuravit etiam quod capellanus de ça Pera⁴ nunquam cantaret in sua ecclesia. Item dixerunt quod fecit admitti XL solidos Petro Saurí suo parrochiano a domino Raymundo Fulchonis. Item dixerunt et in confessionis [petiit]⁵ quandam mulierem nomine Subiranam quod cognosceretur a dicto capellano. Dixerunt quod capellanus pro nichilo habet rixam cum ipsis parrochianis. Item dixerunt quod debet XL solidos sacristie dicte ecclesie quos non vult solvere et⁶ requisiverunt dictum visitatorem ut faciat restitui dicte sacristie.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet capellanus XXX solidos solituros in medio aprilis ratione procurationis alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX^{ta} solidos solituros ratione procurationis. Solvit Bonanato.

1. *Segueix ha sense cancel·lar.* — 2. *En lloc de plene.* — 3. *Segueix et ratllat.* — 4. *En lloc de ça Coma.* — 5. *Corregeix petit ratllat.* — 6. *Segueix requisierunt ratllat.*

73

1315 MARÇ 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE LA PEDRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 36v.

ça Pera

Eadem anno, XVI kalendas aprilis, predictus Petrus Granerii, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Saturni(ni) de ça Pera et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Iacobum deç Lor et Arnaldum Raymundi, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Guillelmus de Podio, uxoratus, non moratur cum sua uxore et tenet publice concubinam nomine Salvanam. Item Solsona Textor, dimissa uxore, tenet publice concubina. In aliis responderunt in omnibus bene.

Debet XXIII solidos solituros in medio aprilis sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet XXIII solidos. Solvit Bonanato.

74

1315 MARÇ 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE LA CORRIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 36v.**Corriu¹**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Martini de ça Curriu et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum Suriba, Petrum ça Muntada, Petrum de Marginades, Romeum ça Serra et Raymundum Móra, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita² capellani responderunt quod tenet quandam (concubinam) apud Villam Cireres ex qua habet prolem et credunt quod habet rem cum ipsa, set ipsa moratur in quodam hospicio quod hermit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Debet XXX^{ta} solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos. Solvit Bonanato.

1. *Correix* Correu. — 2. *Segueix* parrochianorum *ratllat*.

75

1315 MARÇ 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE MORIPOL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 37r.**Mirapal**

Eadem die et anno, antedictus Petrus Granerii, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Mirapol et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Gillelmum Ferré et Petrum Mohol, dicte¹ ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XIII solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XIII solidos. Solvit Bonanato XII solidos.

1. *Segueix* ep *ratllat*.

76

1315 MARÇ 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE BONNER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 37r.**Buchner**

Anno quo supra, xv^o kalendas aprilis, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Buchner et invenit ecclesiam secundum facultates ecclesie competenter paratam cum sit in¹ recditibus valde tenuis.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Guillelmum Guerra et Raymundum Canals et Benardum Narbona, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet x solidos in medio aprilis alias ex tunc *et cetera*.

Debet x solidos. Solvit Bonanato.

1. *Segueix ri ratllat.*

77

1315 MARÇ 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE SISQUER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 37r.**Sisquer**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Sisquer et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum de Sisquer et Bernardum de ça Parera, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet XLV solidos solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLV solidos. Solvit Berge Iacobo ça Tor.

78

1315 MARÇ 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE DE LLINARS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 37r.***Linars**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Linars et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Guillelmum Ribera et Iacobum de Clasquariyl, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt¹

Interrogati de vita capellanorum responderunt quod consuevit tenere quandam² mulierem in concubinam suam parrochianam ex qua habet prolem³ anniculam set credunt quod modo non habet rem cum ipsa. Item dixerunt quod⁴ Petrus Carbó presbiter qui moratur in ecclesia de Mata, capella dicte parrochie.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Arnaldus Pereta mutuat ad usuras. In aliis responderunt in omnibus bene esse.

Debet XXX^{ta}V solidos solituros in festo Pentecostes sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie quam ipso facto incurat nisi solverit ut mandatur.

Debet XXXV solidos. Solvit Bonanato.

1. *El text no continua.* — 2. *Segueix in ratllat.* — 3. *Segueix aniculum ratllat.* — 4. *Segueix Iacobum ratllat.*

79

1315 MARÇ 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE VALLS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 37v.***Vals**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Marie de Vals et invenit antedictam ecclesiam in omnibus male paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Simonem de Vals et Guillelmum de Soler, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit excepto quod est in sententia excomunicacionis bene per unum annum.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Maria de Gatular, maritata, non moratur cum viro suo immo comitit adulterium cum Arnaldo Dalmalers, uxorato.

Debet XIX solidos cum X solidos anni preteriti solituros in festo Pentecostes alias ex tunc *et cetera*.

Debet XIX solidos.

80

1315 MARÇ 19

VISITA AL MONESTIR DE SANT LLORENÇ DE MORUNYS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 37v.**Sanctus Laurentius** [co]

Anno quo supra, XIII° kalendas aprilis, predictus Petrus Granerii visitavit monasterium Sancti Laurenti de Maruyls et invenit ipsum monasterium bene paratum quantum ad ea que sunt intus ecclesiam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Iacobum Ferrarii, Berengarium Ermengou, Bernardum Rusiyol et Guillelmum Berthran, dicti loci parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt [et] responderunt¹ etiam de vita prioris in omnibus bene excepto quod Iachobus de Sancta Eulalia, nunc vicarius dicti loci, tenet publice concubinam ex qua habet prolem. Dixerunt etiam quod non fit ita complete helemosina sicut solet fieri.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt quod Guillelmus de Viladarchs, Petrus Comes et Guillelmus çes² Cortz et Guillemus deç Codol et Monetis de Viladarchs mutant ad usuras publice. In aliis dixerunt in omnibus bene.

Solvit Bonanato XL solidos.

1. *Segueix et ratllat.* — 2. *Segueix Comes ratllat.*

81

1315 MARÇ 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE CASTELLTORT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 37v-38r.**Castelltort** [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Castelltort et invenit ecclesiam male paratam, Corpus Domini sine clave et pannos inmundos.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Berengarium Blanch et Iacobum çes Cortz, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod debent esse duo presbiteri in dicta ecclesia et modo non moratur nisi unus videlicet unus quem instituit dominus de Caldes condam, dominus illius loci, stabilivit in capella Sancti Saturnini et assignavit dicto presbitero certos redditus dicte capelle de quibus potest vivere sufficienter unus presbiter nec etiam tenet scolarem¹ sufficientem immo dicit misam cum filio suo solus capellanus. Dixerunt [etiam] quod capellanus est vagabundus.

Interrogati de vita capellani responderunt quod propter defectum rectoris quedam mulier que morabatur in castro de || Castelltort decessit incofessa quia capellanus

predictus noluit ipsam confiteri. Item dixerunt quod dictus capellanus tenet publice concubinam ex qua habet prolem et modo² peperit non sunt IIII^{or} dies elapsi.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Petrus Granerii mandavit dicto capellano ut XV^a die post³ Pasca quem terminum *et cetera* compareat coram venerabile Galcerando ça Costa compositurus cum ipso de suo publico concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Debet ratione visitationis cum tribus solidos anni preteriti XL solidos [pro procuratione] solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XL solidos solituros in Pentecoste sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Item pro concubinato XL solidos in kalendas augusti sub eisdem penis. Solvit XL solidos [Bonanato].⁴ Item solvit XX solidos. Debet XX solidos.

1. *Segueix s ratllat.* — 2. *Segueix est ratllat.* — 3. *Segueix oist ratllat.* — 4. *Segueix Debet XII solidos XX solidos ratllat.*

82

1315 JULIOL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE TALTEÜLL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 39r.

Taltauyl [co]

Anno Domini millesimo CCC^o XV°, quinto nonas, iulii Guillelmus de Viverio, canonicus Guissone gerens vices venerabile Galcerandi ça Costa, Urgellensis canonici ac visitatoris domini archiepiscopi Terrachone in diocese Urgellense deputati autoritate gratie a Sede Apostolica facte eidem domini archiepiscopo, visitavit ecclesiam Sancti Petri de Taltauyl¹ et invenit ecclesiam competententer paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum Iohannis, Berengarium Ioc et Raymundum Pintor, dicte ecclesie procchianos² qui iurati et interrogati super sercicio³ ecclesie ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector tenet apud Toranum publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Gillelmus de Viverio, autoritate qua fungitur, mandavit dicto rectori ut infra VIII° dies continue numerandos conveniat cum dicto Galcerando de procuratione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc *et cetera* in hiis scriptis.

Debet LX solidos pro procuratione solituros in festo Sancte Marie Augusti.

Debet LX solidos. Solvit Guillelmo de Viverio.

1. *En lloc de Taltauyl.* — 2. *En lloc de parrochianos.* — 3. *En lloc de sercicio.*

83

1315 JULIOL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE VICFRED.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 39r.**Bechfret**

Eadem die et anno, antedictus Guillelmus de Viverio accessit ad ecclesiam Sancti Staphani de Bechfret et volens ipsam ecclesiam visitare et capellanus dixit quod non reciperet visitationem alicuius preter abbatem Agerensis cui ipsa ecclesia est subiecta et eius monasterii cum dictum monasterium sit exemptum ut dicitur tam in capite et in membris.

Et dictus visitator audiens rebellionem ipsius capellani quam faciebat ad visitandum corectionem subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto et personam ipsius capellani excomunicacionis sententia innodavit.

1. A la línia superior Agerensis est. Nihil

84

1315 JULIOL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE VIVER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 39r.**Viverio**

Eadem¹ die et anno, predictus Guillelmus de Viverio visitavit ecclesiam Sancte Marie de Viverio et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod fontes sunt discohoperto.²

Super aliis testes recepit silicet Petrum Cardona, Petrum de Rivipullo et Petrum de Castelló, dicte (ecclesie) parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Guillelmus mandavit rectori ipsius ecclesie ut infra VIII° dies satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc *et cetera* quem terminum *et cetera*.

Debet XL solidos in kalendas augusti solituros ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XL solidos. Solvit nobis XXV solidos.

1. A la línia superior Solvit Francischo Mayori C solidos hostendit albaranum. — 2. En lloc de discohoperti.

85

1315 JULIOL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CUGAT DE PORTELL.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 39v.***Portell**

Eadem¹ die et anno, antedictus Guillelmus de Viverio visitavit ecclesiam Sancti Cuguphati de Portello et invenit ecclesiam competenter par(a)tam.

Super aliis testes recepit videlicet Guillelmum Verdera et Guillelmum Brandiç, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod consuevit tenere publice concubinam set credunt quod modo non habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Debet quinquaginta solidos solituros in festo Sancte Marie Augusti proxime instantis sub pena excommunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet L solidos. Solvit Guillelmo de Viver.

1. *A la línia superior* Solvit anno preterito Galcerando et hostendit albaranum suo sigillo sigillato et scriptum sua manu.

86

1315 JULIOL 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CUGAT D'IVORRA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 39v.***Ivorra [co]**

Eadem die et anno, predictus Guillelmus de Viverio visitavit ecclesiam Sancti Cuguphati d'Ivorra et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Raymundum de Salavert, Arnaldum Guiraldi et Arnaldum de Foratmichó, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod¹ [Berengarius] Çentol, qui moratur modo apud Castellfulit, tenet in dicta parrochia publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene esse excepto [quod] Guillelmus Martini mutuat ad usuras.

Et dictus Guillelmus de Viverio, autoritate qua fungitur,² mandavit Raymundo Meyano, nunc vicario ipsius ecclesie, ut hinc ad festum Sancti Iacobi proxime satisfaciat

de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense³ quem terminum *et cetera* alias ex tunc in hiis scriptis *et cetera*.

Debet XL solidos. Solvit Guillelmo de Viverio.

1. *Segueix Raymundus ratllat.* — 2. *Segueix visita ratllat.* — 3. *Segueix alias ratllat.*

87

1315 JULIOL 3

VISITA AL PRIORAT DE SANTA MARIA DE CASTELLFOLLIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 39v-40v.

Castellfollit¹

Eadem die et anno, predictus Guillelmus de Viverio, autoritate qua fungitur, accessit ad monasterium Sancte Marie de Castellofulito volens ibi visitationis officium exercere et de hoc requisivit priorem ipsius loci qui presens erat. Et idem prior respondit quod non admitteret ipsum ad visitationem cum reverentia domini archiepiscopi semper salva idem monasterium fuerit et [est]² || exemptum per summum pontificem cum ecclesiis eidem monasterii subiectis et ipsa exemptione idem prior et predecessores sui in dicto monasterio fuerint usi et utantur sine impedimento cuiusquam bona fide et a tanto tempore citra quod hominum memoria non existit.

Verumtamen venerabilis abbas Sancti Benedicti de Bages ad romanam ecclesiam nullo medio pertinentis simul cum dicto monasterio Sancte Marie de Castrofullito pretextu exemptionis apostolice eidem monasterii Sancti Benedicti concessa exercuit et exercet visitationem in dicto monasterio Castrofulliti et in ecclesiis eidem subiectis videlicet in ecclesiis Sancti Vincencii de Castrofullito et de Ferran et de Malacara et Sancte Susane a tanto tempore citra quod non est hominum memoria in contrarium.

Et minus etiam iustus titulus tribuit causam prescribendi et ea etiam que ad prescribentem non pertinent de iure comuni prescribuntur si ea possederit vel ipsis usus fuerit per tantum tempus quod memoria hominum non extet in contrarium ut in [C episcopum LI° VI°] extra de prescriptionibus.

Et paratus est loco et tempore oportunis hostendere privilegia sua ut de iure³ fuerint hostendenda et ex quibus simul cum usu inde subsecuto evitenter patebit dictum dominum archiepiscopum ius visitandi in dicto monasterio de Castrofullito et in ecclesiis superius nominatis.

Et dictus Guillelmus de Viverio respondit ad ea que superius sunt dicta pro dicto priore dicens quod est paratus videre dicta privilegia⁴ allegata per ipsum priorem si qua habet que eximant monasterium et ecclesias antedictas a iurisdictione domini archiepiscopi Terrachone. Et dictus prior dixit quod non habet dicta privilegia impromptu cum essent in monasterio Sancti Benedicti de Bages set hostenderet in loco congruo et securo et tempore competenti assignatis per dictum visitatorem. Et dictus Guillelmus dixit quod iam erant eidem priori plures termini assignati ut faceret fidem de sua exemptione per privilegia si qua haberet set adhuc de gratia speciali ad convincendam maliciam et rebellionem ipsius prioris assignabit sibi terminum ad

hostendenda privilegia exemptionis si qua habet in loco de Guissona v^o idus iulii proxime coram venerabili Galcerando ça || Costa visitatore depu[t]ato in diocese Urgellense a dicto domino archiepiscopo quem terminum et locum dictus prior gratanter accepat pro congruo et securo.

Et III° idus iulii in dicto loco de Guissona coram dicto Galcerando comparuit Berengarius Çentol, vicarius ecclesie de Castrolfullito, procurator dicti prioris et nomine ipsius prioris obtulit quedam scripta que dicebat esse transsumpta privilegiorum quarum scriptuarum series sic se habet.⁵

1. A la línia superior nihil. — 2. Corregueix sit ratllat. — 3. Segueix fuerit ratllat. — 4. Segueix all ratllat. — 5. Segueix un senyal de crida a dos privilegis transcrits als folis 41r-43v que fan referència a la possible exempció del monestir (vid. Altra documentació registres núm. 3, 7 i 8).

88

1315 JULIOL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME DE LA MANRESANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 40v.

Manresana¹

Anno quo supra, III° nonas iulii, dictus Gillelmus de Viverio accessit ad ecclesiam Sancti Iacobi de ça Manresana volens ibi visitationis officium exercere et Vincencius Boti, rector ipsius ecclesie, dixit quod non reciperet ipsum ad dictam visitationem cum habeat in mandatis ab abbate Agerensis et eius procuratoribus quod non recipiat aliquem visitatorem preter abbatem Agerensis vel suos vicarios cum dicta ecclesia est subiecta monasterii Agerensis quod est exemptum ut dicitur tam in capite quam in membris.

Et dictus Guillelmus de Viverio videns maliciam et rebellionem antedicti rectoris in hiis scriptis monitione premissa dictum capellanum excommunicationis sententiam innodavit et dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et nihilominus innodavit omnibus clericis convicinis ut dictum rectorem in suis ecclesiis excommunicatum denunciaret candelis extintis et pulsatis campanis et² ipsam ecclesiam interdictam.

1. A la línia superior Agerensis est. — 2. Corregueix ipm ratllat.

89

1315 JULIOL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JORDI D'ALTA-RIBA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 40v.

Alta-riba

Eadem die et anno, antedictus Guillelmus de Viverio visitavit ecclesiam Sancti Giorgii de Alta Ripa et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis non potuit plene inquirere cum non essent testes set recepit in testis¹ rectorem ipsius ecclesie qui iuratus et interrogatus dixit tam in servicio ecclesie, vita sua et etiam parrochianorum omne bonum.

Debet xxⁱⁱ solidos solituros in festo Sancte Marie Augusti proxime alias ex tunc *et cetera*.

Debet xx solidos. Solvit Guillelmo de Viverio.

1. *Segueix dictum ratllat.*

90

1315 JULIOL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE SANTA FE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 46r.

Sancta Fe

Eadem die et anno, predictus Guillelmus de Viverio visitavit ecclesiam Sancte Fides et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod fontes sunt discohoperti.

Super aliis testes recepit silicet Dominicum de Grayena, Petrum Botet et Berengarium de Solerio, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt bene esse.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene.

Debet l solidos solituros in kalendas september sub pena excommunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet lⁱ solidos. Solvit nobis XLV solidos. Aliud fuit sibi dimissum.

1. *Corregeix LVIII.*

91

1315 JULIOL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA MAGDALENA DE VERGÓS GUERREJAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 46r.

Vergós Guareyat

Eadem die et anno, predictus Guillelmus de Viverio visitavit ecclesiam Sancte Marie Machdalene et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie quam vita capellani et etiam parrochianorum.

Debet x solidos solituros in kalendas augusti sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet x solidos. Solvit nobis.

92

1315 JULIOL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE MONTFALCÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 46r.

Montfalchó

Eadem die et anno, predictus Guillelmus de Viverio, autoritate qua fungitur visitavit ecclesiam Sancti Petri de Montfalchó et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bartholomeum Guanga et Gombaum Panós, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt bene eum vivere excepto quod dicit misam cum quodam filio suo.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellanorum responderunt in omnibus bene excepto quod¹ dictus Gombaum, testis predictus, mutuat quandoque ad usuras. Item quod na Clara, que habet virum Cervarie, non moratur cum viro suo et tenet ipsam in concubinam Matheus d-en Iohan.

Debet xxv solidos solituros in kalendas augusti sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet xxv solidos. Solvit nobis.

1. quod *repetit*.

93

1315 JULIOL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'OLUJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 46r-46v.

Uluya [co]

Eadem die et anno, predictus Guillelmus de Viverio, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Marie d-Uluya et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bartholomeum de Serra et Raymundum de Rabinat, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod || Bernardus Porta, presbiter, tenet apud Cervariam concubinam, quatenus rector tenet quandam Cervarie ex qua habet prolem cui providet in victu et vestitu. In aliis dixerunt bene.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Guillelmus de Viverio mandavit dicto rectori ut VIII^a die continue sequente compareat Guissone coram venerabili Galcerando ça Costa compositurus cum ipso de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense et nihilominus auditorus sentenciam super comissis alias ex tunc procederetur contra¹ predictum capellanum ut ius et iusticia suadebunt.

Debet L solidos solituros in² festo sancte Marie Augusti alias ex tunc *et cetera*.

Debet L solidos. Solvit Guillelmo de Viverio XLV solidos.

1. *Segueix vos ratllat.* — 2. *Segueix [...] ratllat.*

94

1315 JULIOL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CASTELLNOU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 46v.

Castellnou¹

Eadem die et anno, predictus Guillelmus de Viverio accessit ad ecclesiam Sancti Petri de Castro Novo et invenit vicarium ipsius ecclesie et requesivit ipsum vicarium ut admitteret ipsum ad² visitationem qui respondit quod habebat in mandatis ab abbate Agerensi, cui dicta ecclesia est submissa, quod non reciperet aliquem visitatorem preter abbatem predictum vel eius procuratores et ita non reciperet ipsum ad dictam visitationem.

Et dictus Guillelmus de Viverio in hiis scriptis tulit sentenciam excomunicacionis contra rectorem et subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto mandans clericis convicinis ut dictum rectorem denuncient excomunicatum et eius ecclesiam interdictam candelis extinctis et pulsatis campanis.

1. *A la línia superior Agerensis est.* — 2. *Segueix dictam ratllat.*

95

1315 JULIOL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MALGRAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 46v-47r.

Malgrat [co]

Eadem die et anno, predictus Guillelmus de Viverio visitavit ecclesiam Sancte Marie de Malgrat et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Guillelmum Soler, Petrum Mercader, Berengarium de Rochabruna, Guillelmum Comalada et Petrum Botí, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet apud Castrum Novum publice concubinam ex qua habet prolem. Item, ut dicitur, tenet aliam in domo propria et celebrat divinum officium in ecclesia de Castro Novo interdicta per visitatorem domini archiepiscopi pro eo quia non vult obedire mandatis dicti archiepiscopi secundum gratiam a Sede Apostolica sibi concessam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et cum dictus Guillelmus de Viverio inveniret quod predictus rector existens excommunicatus celebraverit divinum officium ut prius n[...] ecclesie contempnendo et etiam sit pluribus et diversis mulieribus inquinatus mandavit eidem sub pena excommunicationis ut VIII^a die continue sequenti compareat Guissone coram venerabili Galcerando ça Costa predicto || auditurus sententiam pro commissis per ipsum rectorem quem terminum eidem pro primo, secundo, tercio ac peremptorio assignavit cum eius anime periculum sit in mora alias ex tunc procederetur contra eum ut ius et iusticia suadebunt.

Solvit Guillelmo¹ XXXIX solidos.

1. *Segueix* XL solidos ratllat.

96

1315 JULIOL 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE TUDELA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 47r.

Todela¹

Eadem die et anno, antedictus Guillelmus de Viverio visitavit ecclesiam Sancti Petri de Todela et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie quam de vita vicarii et etiam parrochianorum.

1. *A la línia superior* nihil.

97

1315 JULIOL 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE GOSPÍ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 47r.

Avelspí

Anno¹ quo supra, III° nonas iulii, antedictus Guillelmus de Viverio, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Martini d·Avelspí et invenit ipsam ecclesiam competenter paratam.

Super aliis non potuit plene inquirere cum non essent parrochiani set recepit in testem Raymundum Hugueti, nunc vicarium ipsius ecclesie, qui iuratus et interrogatus super omnibus articulis respondit in omnibus bene esse excepto quod capellanus non moratur in dicta ecclesia.

Et dictus Guillelmus de Viverio mandavit rectori ipsius ecclesie presenti quod hinc ad die veneris proxime compareat Guissone coram venerabili Galcerando ça Costa compositurus cum ipso de procuratione² et quia celebraverat excommunicatus recepturus penitentiam alias ex tunc *et cetera* quem terminum *et cetera*.

Debet XL^a solidos. Solvit Guillelmo XL solidos.

1. *A la línia superior* Eadem die et anno *ratllat*. *També a la línia superior* Solvit Francischo Mayori ut dicitur. Non ostendit albaranum. — 2. *Segueix* alias *ratllat*.

Deganat d'Urgell, any 1315

1

1315 SETEMBRE 17

VISITA AL PRIORAT DE SANTA MARIA DE MEIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 32r-35r, 37r.

Monasterium de Meyà

Anno Domini millesimo CCC^o quintodecimo, XV° kalendas octobris, venerabilis Galcerandi¹ ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense, auctoritate Sedis Apostolice deputatus a reverendo patre domino Guillelmo divina providencia archiepiscopo Terrachone, auctoritate qua fungitur, visitavit monasterium Sancte Marie de Mediano et invenit ecclesiam² satis bene paratam.

Super aliis, vero volens inquirere veritatem, recepit in testes fratrem Bernardum de Campis, priorem eiusdem loci, qui iuratus et (interrogatus) super statu monasterii et personarum, meram et plenam dicere veritatem, dixit super servicio ecclesie quod fit satis bene excepto quod Petrus Remir et frater Berengarius tarde celebrant missas respectu aliorum.

Item dixit quod frater Berengarius tenet proprium sine licencia sui prioris set asseritur quod habet licenciam a domino abbate Rivipullensis.

Item dixit quod aliquando monuit ipsum fratrem Berengarium quod non exiret ecclesiam vel c(l)austrum vel non transcederet cepta monasterii sine licencia, et ipse frater respondebat quod non posset abstinere immo stitius dimitteret ordinem seu locum.

Item dixit quod, ad mandatum domini abbatis Rivipulli, ipse prior monuit antedictum fratrem Berengarium nec iaceret in uno lecto nec etiam participaret secrete cum Bernardo Bertrandi, nunc rectorem³ ecclesie de Villanova [nec cum] Arnaldo de Valespir, nunc rectore ecclesie Castilionis,⁴ et hoc mandavit dictus prior quia infamia vicii sodomitici⁵ comitabatur dictum fratrem Berengarium et timebatur nec cum predictis peccaret. Et dictus frater Berengarius fuit locutus, ut credit, cum dicto domino abbate et dictus abbas mandavit predicto priori quod revocaret mandatum predictum.

Item dixit quod, cum dictus frater Berengarius haberet aliqua verba iniuriosa cum Iacobo de Ponte, canonico dicti monasterii in presencia ipsius prioris et plurium, dictus Iacobus dixit eidem fratri pluries et pluries «bacalar, font homes» et ipse prior cepit ambos et ob honorem ordinis subfocavit verba in quantum potuit et fecit eos amicos. Item dixit se audivisse quod Petrus Meença, canonicus dicti loci, dixit similia verba predictis dicto fratri Berengario cum sederent ad mensam. Item dixit quod quedam cantio sive *co[p]les* fuerunt facte et publice cantate diu contra dictum fratrem que secuntur: «*Frare Berenguer la orde par que's muda de sent Benet e ve contra natura et trobaretz si guardat[z ...tura] que [negú]⁶ hom qui d-atre aya cura non ||^(fol. 32v) deu aver mays somera ho mula que-l diren tant tro que-l foch les atura, negú monge qui d-aquest abit sia non creure mays que bo ne leyal sia si no fan del ço que pendre duria que [ho] diguen la y hon l-apostole sia si no o fan l-orde ençò vendria que-l [...] fe ho amas vilania*»,

quas coplas fecerent Veyanus de Vall-lebrea et Guillelmus de Campis, domini abbatis predicti scutiferi.

Item dixit quod tanto erat fama publica contra predictum fratrem de vicio antedicto quod curia secularis voluit capere dictum fratrem Berengarium et *en* Valespir. Et recepit super hoc testes ut est fama publica.

Item dixit quod dictus frater Berengarius nescit cantare vel legere nisi modicum et valde male.

Item dixit quod Petrus Meença, canonicus, tenet quandam mulierem publice concubinam. Nescit tamen si modo habet rem cum ipsa et vocatur Gualda de Solans.

Item dixit quod Petrus Remir, canonicus, consuevit tenere concubinam publice et fuit fama quod habuit rem cum duabus sororibus.

Item dixit quod Berengarius Rubey, canonicus, ludit at taxillos aliquando et in ludo mutuat ad usuras et est negligens in horis.

Item dixit quod Iacobus de Ponte, canonicus, consuevit ludere quamvis⁷ iurasset non ludere et est homo⁸ rixosus.

Item dixit quod Raymundus Arnaldi, canonicus et rector de Fontlonga, tenet publice concubinam apud Alòss.

Item dixit quod frater Berengarius⁹ dedit CCCC^o solidos priori tunc de Mediano et est fama publica quod dedit ut fieret monachus.

Item dixit quod Guillelmus Nicholay et Berengarius Rubey vel alii pro eis dixerunt ipsi priori quod si daret eisdem canonicis que fuerant Arnaldi de Valespir et Bernardi Bertrandi darent eidem certam peccunie quantitatem et ipse prior respondit quod non intendebat aliquam canonicam ibi vacare set propter monasterii pauperitatem venderet eisdem victum sicut datur uni canonico et L solidos vestiario Guillelmo Nicholay et XXX^{ta} Berengario Rubey vel plus si plus vellent emere et ipsi dixerunt quod non intendebant emere set habere de gratia speciali et dare pro elemosina illam quantitatem et dictus prior dixit quod ipse intendebat vendere sicut de suis redditibus propriis et de gratia speciali recepit eos confreres in specialibus et sic recepit a dicto Nicholao CCCC^o solidos et a Berengario Rubey CCL solidos.

Item dixit quod contulit ecclesiam de Sancta Eufemia Guillelmo Traguamí et posuit eum in possessionem et postam noluit tradere fructus ipsius ecclesie donec dictus capellanus convenit cum eo de fructibus primi anni per quandam constitutio[nem ...] monasterii Mediani. Et dictus capellanus ||^(fol. 33r) volens¹⁰ intrare possessionem dedit plus XXX^{ta} vel XL^{ta} solidos quam valerent et pro predicta peccunia habuit quendam ortum et domos qui fuerant cuiusdam canonici Mediani in quibus dictus prior intendebat habere ius et ideo non intendebat aliquod recipere alienum.

Interrogati de vita sua dixit quod tenet publice concubinam maritatam nomine na Claretam.

Item vendidit duo paria gallinarum censualium super orto predicto.

Item dixit quod ad mandatum abbatis Rivipulli assignavit sibi abbati ad vitam suam castrum de Rubis cum omnibus suis pertinenciis et valet comuni extimationem annuatim D solidos.

Item ipse prior obligavit se Guillelmo de Sorra, militi, solvere annuatim dum ipse miles v(i)veret CC solidos quos ipse melies¹¹ recipiebat in violario in predicto castro de Rubis quem v(i)olarium dictus abbas dum¹² erat prior Mediani vendidit dicto militi.

Item dixit quod ad mandatum dicti abbatis obligavit se solvere dum viveret ipse abbas¹³ annuatim in festo sancti Andree CCCL solidos et [tadine] in medio

Quadragesime. Et de predictis omnibus, dictus prior facte instrumenta iurata et hoc timore et ad minas ipisus abbatis qui citavit eundum priore ad locum de Sorba qui est iurisdictionis speciale et temporale ipsius abbatis. Et postea duxit ipsum ad monasterium Rivipulli ubi habuit facere aliud instrumentum de omnibus supradictis ad mandatum abbatis et requisitionem prepositi Ausonie cohaviuitoris ipsius abbatis qui abbas et prepositum asserebat quod debebant recipere fructus omnium beneficiorum vacantium per III annos solum per unam vacationem per concessionem presidencium ordinis. Et dicebat etiam quod presidentes determinaverant ipsum abbatem debere tenere in vita sua castrum de Rubis.

Item dixit quod dictus dominus abbas dum erat prior dicti monasterio Mediani [et electus Rivipulli] dedit turrem deç Coltels aut alias alienavit *a-n* Monge, scutifere suo.

Item dixit quod dictus abbas dum erat prior vendidit ad violarium domine Sibilie de Apilia *xx^{ta} fanegues* formenti *purgat* et unum modium cum dimidio vini melioris dicti monasterii et tercium alodii.

Item dictus abbas dum erat prior Mediani dedit in violairum discreto Bernardo de Ortoneda omnes retditus quos monasterio Mediani¹⁴ recipere debet in villa d·Alòss.

Item vendidit decimam furni d·Alòss retentis dicto monasterio censualibus x solidos.

Item dictus prior dedit ad mandatum ipsius abbatis c solidos in violarium annuatim venerabili Bertrando de Uliola propter quandam mitram quam dictus Bertrandus dederat ipsi abbati quamvis alia causa contineatur in instrumento vendicionis predicte.

Item dictus [abbati dum e]rat prior alienavit in perpetuum quodam ||^(fol. 33v) alodium terre Raymundo Arnaldi rectori de Fontlonga et eidem dedit unam canonicam in absencia.

Item dedit in infitosim quandam v(i)neam Petro de Campis et aliam anfica quasi pro nichilo.

Item dedit dictus abbas dum¹⁵ erat prior Mediani Guillelma d-en Company et filio eius Salvatori ad violarium amborum decimas, primicias, pernam, questiam et omnem aliam servitutem quam mansus de Cortada debebat facere monasterio Mediani.

Item dedit dictus abbas Berengario Claverii de Villanova quod quiquid posset emere de iuridictionem prioratus Mediani haberet franchum in vita sua.

Item dixit quod dictus abbas alienavit multa bona dicti monasterii Mediani et posuit in dicto monasterio plures porcionarios seu canonicos quam possint facultates monasterii subportare.

Petrus Meença et Petrus Romerii, dicti loci canonici, testes iurati et interrogati super omnibus articulis responderunt super servicio ecclesie¹⁶ quod bene fit. Interrogati de vita prioris responderunt quod bene vivit. Interrogati de vita monachorum et clericorum responderunt bene esse. Dixerunt etiam quod abbas Rivipulli, qui solebat esse prior dicti monasterii, dedit plures terras ad censum et credunt quod est monasterium difraudatum. Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Berengarius Rog, Gillelmus Nicholay et Raymundus Paneres, dicti monasterii canonici, testes iurati et interrogati super omnibus articulis responderunt quod¹⁷ servicium ecclesie bene fit. Interrogati de vita prioris, monachorum, clericorum et conversorum, responderunt quod audiverunt dici quod frater Berengarius¹⁸ predictus est difamatus de crimine sodomicii et tenet proprium contra voluntatem prioris. Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Guillelmus Sorra, miles, tenet

in domo quandam mulierem nomine Berengariam ex qua habuit prolem. In aliis responderunt in omnibus bene esse.

Arnaldus de Valespir, rector ecclesie Castilionis, testem iuratus et interrogatus super predictis et primo super servicio ecclesie responderunt¹⁹ quod fit competenter. Interrogatus de vita prioris, monachorum, clericorum et etiam conversorum dixit quod prior tenet publice concubinam maritam²⁰ nomine *na* Cleretam. Dixit quod frater Iacobum de Queralt ludit aliquando ad tacxillos. Item dixit quod frater Berengarius voluit semper habere nimiam familiaritatem hominum²¹ masculinorum ita quod placet sibi multum homines osculari ac si quis oscularetur affectuose mulierem, sic quod iste testis dixit sibi bis coram quibus concanonicis quod a modo ||^(fol. 34r) non haberet cum eo tantam familiaritatem et ab illo tempore citra dictus frater abstinuit a familiaritate et osculis dicti testis et adesit Bernardo Bertrandi, rectori nunc de Villanova Mediani, et Guillelmo Guasch in familiaritate predicta, ut audivit.

Item dixit quod est fama quod *en* Mehença tenet publicam concubinam.

Item dixit quod ipse testis una cum Boràç et Marcoval Podii Sancte Marie de Mediano tractabat cum priore nunc Mediani quod Guillelmus Nicholay reciperetur in canonicum monasterii Mediani et volebant dare dicto priori pro hoc CCC solidos Iaccensis et prior tunc noluit quia videbatur sibi esse modicum. Et iste testis dixit dicto Guillelmo Nicholay «non des plus alias ego nolo interesse» et postea audivit quod intervenientibus predictis Marchoval et Boràç prior habuit CCCC solidos et dictus Guillelmus Nicholay receptus fuit in canonicum et nunc est canonicus.

Item dixit se audivisse quod Berengarius Rubey, data peccunia priori qui nunc est receptus fuit in canonicum Mediani.

Item dixit quod predictus frater Berengarius habet proprium.

Item dixit quod Guillelmus Beluga, uxoratus, consuevit tenere in Villa Sancte Marie quandam mulierem publice concubinam.

Item dixit quod abbas Rivipulli qui solebat esse prior dicti monasterii existens prior alienavit et dedit in infiteosim alica loca et plures terras et quando dedit in²² infiteosim plures dicbant quod erat utilitas monasterii.

Guillelmus Sorra, miles comorans in dicto monasterio ac habens etiam in dicto monasterio suam canonicam porcionem, qui iuratus et interrogatus super omnibus articulis et primo super servicio ecclesie respondit²³ quod fit competenter. Interrogati de vita clericorum respondit quod Iacobus de Ponte et Berengarius Rog et Paneres et Arnaldus Scriptor ludit publice ad tacxillos. Dixit et etiam quod audivit quod frater Berengarius monachus dicti monasterio habet proprium sine licencia sui prioris. Item frater Iacobus de Queralt ludit ad tacxillos publice. Item dixit quod audivit dici quod Berengarius Rog, Guillelmus Nicholau et en Paneres et frater Berengarius fuerunt recepti in dicto monasterio mediante peccunia et de hoc est fama. Dixit etiam quod fuit fama de illo crimine de quo superius dictum est in fratre Berengario predicto. In aliis dixit se nihil scire.

||^(fol. 34v) Guillelmus Beluga, scriptor, testis iuratus et interrogatus super omnibus predictis dixit super servicio ecclesie²⁴ quod quando sunt straney bene fit, alias male fit. Interrogati de vita prioris, monachorum, clericorum et conversorum dixit quod predictus prior tenet publice concubinam maritam et est pregnans. Item dixit quod est fama publica et audivit plures quod frater Berengarius habet rem cum hominibus et habuit cum Arnaldo de Valespir et habet etiam cum Bernardo Bertrandi et est fama quod promitebat C solidos dicto Valespir ut oscularetur eum. Dixit etiam quod plures

dixerunt dicto fratri Berengario «*Bacalar pude(n)t*, qui habetis rem cum hominibus» et specialiter dixit Guillelmus de Sorra. Dixit etiam quod dictus frater Berengarius habet²⁵ proprium sine licencia sui prioris. Dixit etiam quod Petrus Mehença, canonicus, tenet quandam vetulam in concubinam. Item dixit quod audivit dici quod Guillelmus Nicholay et Berengarius Rog et frater Berengarius predictus fuerunt recepti in dicto monasterio mediante peccunias. Dictus frater Berengarius dedit D solidos, Guillelmus Nicholay dedit CCCC solidos et Berengarius Rog CCL solidos. Aliud nescit.

Frater Berengarius, monachus eiusdem monasterii, testis iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit. Interrogati de (vita) prioris, monachorum, clericorum et conversorum, dixit quod audivit quod prior tenet²⁶ concubinam maritatum nomine Claretam. Item dixit quod Petrus Maença, canonicus, tenet, ut dicitur secundum famam, concubinam. Item dixit quod Arnaldus et Iacobus de Ponte, canonici, ludunt ad tacxillos. Item dixit quod Guillelmus Nicholau fuit receptus in canonicum [pro]²⁷ CCCC^o solidis quos dedit priori. Item Berengarius Rog fuit receptus in canonicum pro CCL solidis quos dedit priori. Interrogati si est aliquis monachus qui habet proprium dixit quod sic, ipsemet habet unum trocium safrani et pannos [ecclesie et *toales*] et aliqua alia utensilia et in debitis CC[X]²⁸ solidos. Item valet dictum trocium safrani LX solidos. Item habet VIII° capita animalium. Item dixit (quod) habet in *caxa* II libras croci. Item habet apud Cusculera²⁹ XIII fanequias de mustura. Dixit tamen quod debet CXX solidos. In aliis dixit se nihil scire.

||^(fol. 35r) Guillelmus de Tírvia, rector de Ffiguerola, testis iuratus et interrogatus super omnibus supradictis articulis et primo super servicio ecclesie, dixit quod bene fit. Interrogatus de vita monachorum et clericorum dixit tam prioris quam aliorum, in effectu, ut Arnaldus de Valespir supradictus, teste a(n)tedicto quod dixit quod erat magna familiaritas inter fratrem Berengarium predictum et dictum Valespir ita quod cotidie ibant soli separanti et credit quod adhuc debet aliquam quantitatem peccunie dictus Valespir ipsi fratri Berengario et non audet petere ab ipso propter dictam familiaritatem. Aliud nescit. Interrogati super alienationem monasterii, dixit ut prior predictus testis. Item dixit quod predictus prior et abbas olim prior posuerunt plures porcionarios quam deberant.

||^(fol. 37r) Item dictus visitator recepit in testes super omnibus predictis silicet Guillelmus Rog et Agramunt de Vernet, laycos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita monachorum et clericorum ac etiam conversorum, responderunt quod en Beença tenet publice concubinam etiam quasi in monasterio. Item dixerunt quod Iachobus, [canonicus], consuevit ludere publice ad tacxillos. In aliis dixerunt bene.

Debet VII libras. Solvit Galcerando.

1. *En lloc de Galcerandus*. — 2. *Segueix se ratllat*. — 3. *En lloc de rectore*. — 4. *Segueix ex tunc ratllat*. — 5. *Corregeix sodomite*. — 6. *Corregeix null ratllat*. — 7. *Segueix iur ratllat*. — 8. *Segueix ruxisus ratllat*. — 9. *Segueix ut ratllat*. — 10. *Segueix ha ratllat*. — 11. *En lloc de miles*. — 12. *Segueix erat ratllat*. — 13. *Segueix CM de quibus ratllat*. — 14. *Segueix recepi ratllat*. — 15. *Segueix et ratllat*. — 16. *Segueix [...] ratllat*. — 17. *Segueix ser ratllat*. — 18. *Segueix predictos ratllat*. — 19. *En lloc de respondit*. — 20. *En lloc de maritatam*. — 21. *Segueix masclorum ratllat*. — 22. *Segueix imphi ratllat*. — 23. *Corregeix responderunt*. — 24. *Segueix dixit sense cancel-lar*. — 25. *Segueix rem ratllat*. — 26. *Segueix publice ratllat*. — 27. *Corregeix cum ratllat*. — 28. *Corregeix CCV*. — 29. *Segueix XX ratllat*.

2

1315 SETEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SALVADOR DE VILANOVA DE MEIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 37v.

Vilanova de Meyà

Anno quo supra, XIII° kalendas octobris, dictus venerabilis Galcerandus ça Costa visitavit ecclesiam Sancti Salvatoris de Mediano et invenit ipsam ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit in testes silicet Iachobum Dalmau, Guillelmum Beloga, Petrum Espayol, Andream Clericum et Petrum Iover, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod fit bene excepto quod clerici faciunt murmur et murmurant in ecclesia quando celebrant divinum officium nec induunt se intus sacristiam quod feri non debet et sedent horis non debitis. Dixerunt etiam quod rectores non tenent scolares nec sunt suficiencia superpellicia immo scolares serviunt altari sine superpellicio. Item audiverunt quod Bernardus Bertrandi, in parte rector ipsius ecclesie, non surgit assidue ad matutinus et celebrat matutinis non celebratis.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Bernardus Bertrandi tenet publice concubinam nomine Çaldua et iacet modo in parturam et dicitur quod est ipsius affinis. Item Bartholomeus Oromir tenet publice concubinam nomine Berengaria et dicit missam in septimana sua cum filio suo ilegitimo. Parrocchiani non possunt habere pacem nisi a ffilio suo. Item Petrus Espayol tenet publice concubinam nomine Dulciam. [Habet ex ea filiam]. Item Guillelmus Piquer tenet publice concubinam nomine Sançetam et tenet etiam aliam¹ et habet ex ea prolem. Item Bernardus Carbonelli, rector de Frabegada,² tenet publice concubinam. Item capellanus d'Argentera tenet ibi concubinam nomine Guillelmam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Guillelmus³ Beluga, uxoratus, tenet publice concubinam⁴ maritatam nomine Mariam de Vernet et abstulit eam viro. Dixerunt etiam quod Arnaldus Franch, Arnaldus de Val-lebre, Salvador d'Arques mutant ad usuras XII denarios in septimana pro uno. Item dixerunt quod Arsendis Fonera est sortilega. Item uxor textoris de Limiyana facit idem.

Debet quilibet C solidos solituros in festo sancti Michaelis alias ex tunc.

Debet quilibet C solidos solituros in festo sancti Michaelis. Debent inter omnia VII libras et X solidos solituros in festo Sancte Luce. Solverunt Guillelmo de Avenchó CXX solidos in XII libras safrani.

1. *Segueix que vocatur ratllat.* — 2. *En lloc de Fabregada.* — 3. *Segueix Belo ratllat.* — 4. *Segueix mi ratllat.*

3

1315 SETEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ARGENTERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 38r.**Argentera**

Eadem die et anno, predictus Galcerandus ça Costa fecit visitari ecclesiam Sancte Marie de Argentera et non potuit intrare ecclesiam. Berengarius Rog, gerens vices dicti Galcerandi, et receptis testibus, invenit quod male fit servicium ecclesie cum capellanus non moratur in ipsa nec celebrat in epdomeda nisi in diebus dominicis nec tenet scolarem nec etiam aliquis est qui accendat lampades, de quo multum conqueruntur parrochiani et supplicaverunt dicto visitatori ut super hoc adibeatur remedium salutari vel saltim det ipsis licenciam ut possint penes se retinere iura ipsius ecclesie quibus possint facere feri officium in ecclesia antedicta quia capellanus colectis fructibus recditibus et exitibus ipsius ecclesie non facit servicium in eadem nec facit feri immo expendit bona dicte ecclesie cum quadam meretrice in Villanova Mediani et destruuntur possessiones ipsius ecclesie.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod tenet publice concubinam in Villanova Mediani ex qua habet IIII^{or} vel v^e filios.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt omne bonum.

Postmodum invenit clavem ecclesie et aperuit ipsam et invenit Corpus Domini sine aliquo panno lineo vel sirici, pannos inmundos, fontes discohopertas, lampades sine igne, Corpus Domini sine clave et recepit iuramentum in testes Petrum Eriet, Bernardum Dominici, Petrum Vaquer, Arnaldum Vaquer et Bernardum Planeès, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super omnibus articulis responderunt ut supra proximi testis, addito quod fuerunt aliqui parrochiani inconfessi cum vellent confeteri non poterant habere capellanum et sic mortui fuerunt inconfessi.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene excepto quod sunt aliqui manumissores qui non complent voluntatem ultimam testatorum.

Interrogati quantum¹ valent retditus ecclesie dixerunt quod si laboratio ecclesie erat in bono statu, set est penitus destructa, valent XV libras.

Debet I libra et *mitja de safrà*. Solvit Guillelmo de Avenchó.

1. quantum *repetit*.

4

1315 SETEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ARIET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 38v.

Eriet

Eadem die et anno, predictus Galcerandus fecit visitari ecclesiam Sancti Andree d'Eriet per Berengarium Rog, canonicum Mediani, gerentem vices dicti Galcerandi et invenit ipsam ecclesiam bene paratam.

Super aliis fuerunt recepti testes silicet Raymundum de la Capella, Petrum Tregunay et Aramunt Muret, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita [clericorum]¹ dixerunt quod tenet publice concubinam nomine Ermesendem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet inter omnia LXX solidos solituors in festo sancti Michaelis alias ex tunc *et cetera*.

Debet inter omnia LXX solidos. Solvit Iachobi Dalmacii.

1. *Corregeix* parrochianorum *ratllat*.

5

1315 SETEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE CASTELLÓ DE MEIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 38v.

Castayó

Eadem die et anno, predictus Berengarius Rog, auctoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Martini de Castilione et invenit ecclesiam bene paratam excepto quod Corpus stat sine clave et fontes sunt discohoperti.

Super aliis recepit testes silicet Salvatorem de Fontellis et Balagarium Raymundi, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam nomine Gueraldam maritatam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet LX solidos solituors in festo sancti Michaelis alias ex tunc *et cetera*.

Debet LX solidos. Solvit L solidos. Aliud debet.

6

1315 SETEMBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GIL D'ORENGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 38v.

Orenga

Anno quo supra, XIII° kalendas octobris, predictus Berengarius Rog, auctoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Egidii d-Orenga et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes silicet Bertrandum d-Orenga, militem, et plures alii qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Debet XXX solidos solituros in festo sancti Michaelis alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos. Solvit Iacobi Dalmacii.

7

1315 SETEMBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE FIGUEROLA DE MEIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 40r.

Figuerola

Eadem die et anno, predictus Berengarius Rog, auctoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Figuerola et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Matheum d-Algerra et Raymundum de Ulçina, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet LXXX solidos solituros in festo sancti Michaelis alias ex tunc *et cetera*.

Debet LX¹ solidos. X solidos fuerunt dimissi.

1. *Corregeix* LXXX.

8

1315 SETEMBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MONT-ROIG.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 40r.

Munt-rog¹

Eadem die et anno, predictus Berengarius Rog visitavit ecclesiam Sancte Marie de Munt-rog et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes silicet Raymunum Rossel, Bernardum Rossel et Raymundum Molnar, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod non celebrat assidue in ecclesia² propter longitudinem³ loci.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt cum capellano quod Sibila Lambarda uxor *d'en Cornet de la perarocchia*⁴ de Limiyana non moratur cum viro suo et tenet ipsam in concubinam Miquaelis de Palacio, eiusdem parrochie de⁵ Munt-rog. In aliis dixerunt omne bonum.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem et dicit missam cum filio suo solus. In aliis dixerunt ben esse.

Debet XXXV solidos solituros in festo sancti Michaelis alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos. Solvit XXX solidos Iacobi Dalmacii.

1. A la línia superior Pug-rog ratllat. — 2. Segueix in ecclesia ratllat. — 3. En lloc de longitudinem. — 4. En lloc de parrochia. — 5. Segueix p ratllat.

9

1315 SETEMBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE FONTLLONGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 40r.

Fontlonga

Eadem die et anno, predictus Berengarius Rog, auctoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Fontlonga et invenit ipsam ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes silicet Raymundum de Cahorç, Iacobum Arnaldi, Bernardum de Regay, Arnaldum de Chaorç, Bartholomeum et Raymundum Sarayó, dicte ecclesie parrochianos qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt excepto quod rector tenet publice concubinam apud Alòss.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene.

Debet inter omnia LXXX solidos solituros in festo sancti Luce sub pena excomunis et interdicti. Solvit Guillelmo de Avenchó.

10

1315 SETEMBRE 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUFÈMIA DE LA BARONIA DE SANT OÏSME.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 40v.

Sancta Eufemia

Anno quo supra, XII kalendas octobris, dictus Berengarius Rog, auctoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancte Eufemie et invenit ecclesiam minus bene paratam cum valde pauperrima.

Super aliis, testibus receptis tam in servicio ecclesie, tam vita capellani quam parrochianorum, invenit omne bonum.

Debet XV solidos solituros in festo sancti Michaelis alias ex tunc *et cetera*.

Debet XV solidos. Solvit Iacobi Dalmacii.

11

1315 SETEMBRE 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE DE CABRERA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 40v.

Cabrea

Anno quo supra XII kalendas octobris dictus Berengarius Rog, auctoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti (Petri) de Cabrera et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam in servicio ecclesie, vita capellani quam parrochianorum.

Debet XXII solidos solituros in festo sancti Michaelis alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXII solidos. Item mihi XXV solidos. Solvit Iacobi Dalmacii totum.

12

1315 SETEMBRE 25

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE FABREGADA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 38r.

Fabregada

VII kalendas octobris, visitavimus ecclesiam Sancti Saturnini de Fabregada et invenimus ecclesiam bene satis paratam. Super aliis non potuimus inquirere. Invenimus Corpus Domini et Crisma sine clavi.

Deu mija libra de safrà.

13

1315 SETEMBRE 29

VISITA AL MONESTIR DE SANTA MARIA DE GUALTER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 38r.

Galter

Anno quo supra, III° kalendas octobris, dictus visitator visitavit monasterium Beate Marie de Guauterio et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes Matheum ça Porta, Iacobum de Monfager, Felipum de Bargés, Raymundum de Pedrós, Berengarium Boquet et Raymundum de Serradel, presbiterorum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Item interrogati de vita clericorum dixerunt quod bene vivunt una cum priore.

Item interrogati de vita parochianorum responderunt quod bene vivunt.

Debet VI libras in festo Omnium Sanctorum. Solvit Guillelmo de Vi(v)erio.

Deganat d'Urgellet, anys 1312-1313

1

1312 DESEMBRE [...]

VISITA A LA CATEDRAL DE SANTA MARIA DE LA SEU D'URGELL. S'INTERROGA SOBRE LA PERSONA DEL BISBE RAMON TREBALLA. ES COMENÇA LA VISITA UN DIA DE DESEMBRE DE 1312 I S'ALLARGA FINS EL DIA 8 DE DESEMBRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 1r-1v, 2r.

Els primers folis del llibre I estan molt malmesos a causa de l'humitat i d'orins i d'altres taques. La tinta està molt esvaïda i és impossible llegir-los amb llum ultraviolada. El foli 1r i les primeres nou ratlles del foli 1v són completament il·legibles. A la resta de folis hi ha llacunes importants. Les parts que no s'han pogut interpretar s'indiquen amb [...].

[...]

||^(fol. 1v) [...]

Super IX articulo dixit quod non regebat bene ecclesiam [...]. Interrogatus in quibus respondit quod ipso existente in coro magis quam alias [...] et murmuro ita quod aliquando accidit quod laici respondent «et cum spiritu tuo» vel anime [ante] in coro propter eorum murmuratores vox celebrantis presbiteri audiatur.

Super XI° articulo respondit quod certus erat et fama publica [...] habuit [...] ut posset duos canonicos ponere in ecclesia Urgellense et prebendas sibi assignare [...] facultas quas canonicos et pre[...] unam videlicet sacono et alia [...] civibus [...].

Interrogatus per quantam cantitate respondit quia ipsi vel amici sui mutuaverunt sibi C et LX [...] solverunt domino comiti Fucxensi quos sibi dominus episcopus promisset ut cum [...].

Interrogatus [...] respondit [...] erat [...] abbatem Fucxensem ubi etiam erat capellanus domini Fucxensis canonici supradicti et dominus [...] Fucxensis [...] et officialis [...] de Castro Verduno miles [...] supradictum [...] promiserat domino comiti supradicto [...] teneret [...] et deductis [...] et necessariis [...] Super [...] ||^(fol. 2r) domino [...]. Interrogatus [...] maiori parte loic dicitur [...].

Supra XIII° articulo [...] ecclesie ymo redimit se [...] data pecunia vel [...].¹

Supra XIII° articulo respondit quod non [...] in [...] subditorum nisi spectet inde pecuniam extorquere.²

Super ultimo capitulo respondit quod male servat constitutiones Teragone timens magis potestatem temporalem quam spiritualem.³

Item eadem diem, dictus visitator [...] fecit citari dominum Iacobum Rafi, canonicum Urgellensem, qui veniens ad citationem iuratus sub forma predicta respondit [...] articulos singu[lariter et] divisim dicens se credere [...] posse sui bene agere, regere et gubernare tamen in persona [...] quam in personas clericorum et laicorum sibi subditorum et etiam circa officium et regimen sibi comissum.

Item, VIII idus [decembris], visitator fecit citari dominum Iacobum Agaça, [canonicum Urgellensem], ad faciendum testimonium qui super omnibus articulis tangentibus⁴ dominum episcopum interrogatus singulariter et divisim respondit

dominum episcopum in quantum potencia et scientia sufragantur eidem bene se habere et facere ut ipse credit.

Anno quo supra, VII idus decembris, continuavit visitare [...] episcopum dominus Raymundus de Besora, sascrista in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus respondit dominum episcopum [...] se in omnibus habere [...] sui potenciam et scienciam recepto quod constitutiones Terragone nec [alias] potest bene facere observari quia non fuit facta sinodus in ecclesia Urgellense bene sunt XX^{IV} anni elapsi.

Item eadem die dominus Guillelmus⁵ Bernardus de Lordato, canonicus Urgellensis, [testis] iuratus et interrogatus⁶ super x^o decimo articulo quod dominus episcopus omnibus et singulis articulis respondit dominum episcopum [...] sui scientiam et potestatem et terre conditionem bene se habere et facere.

Anno quo supra, VI idus decembris, dictus visitator continuavit visitare in episcopum et Arnaldus de [...], testis iuratus et interrogatus super omnibus articulis singulariter et divisim respondit se nichil scire.

1. *Al marge esquerre XIII.* — 2. *Al marge esquerre XIII.* — 3. *Al marge esquerre ultimo.* — 4. *Segueix ad ratllat.* — 5. *Al text domini Guillelmi.* — 6. *Segueix super x^o articulo respondit sense cancel·lar i quod dominus episcopus ratllat.*

2

1312 DESEMBRE 6

VISITA AL CAPÍTOL DE LA CATEDRAL DE SANTA MARIA DE LA SEU D'URGELL. ES COMENÇA LA VISITA EL 6 DE DESEMBRE DE 1312 I S'ALLARGA FINS EL DIA 9 DE DESEMBRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 4r-7v.

Els primers folis del llibre I estan molt malmesos a causa de l'humitat i d'orins i d'altres taques. La tinta està molt esvaïda i és impossible llegir-los amb llum ultraviolada. Les parts que no s'han pogut interpretar s'indiquen amb [...].

Anno quo supra, VIII idus decembris.

Dictus visitator [visitavit] in capitulum [...] Petrus de Freixa, pre(s)biter et beneficiatus in Sede Urgellense, testis vocatus et iuratus et interog[atus super omni]bus articulis tangentibus capitulum. Super tercio capitulo respondit quod Guillelmus de Apilia, canonicus Urgellensis, tenet publice quadam que vocatur Teresa ex qua quedam filium habet forte VI mensium.¹ Interrogatus dixit quod Ferrarius de Barbarano tenet publice quadam ex qua habet filium habentem circiter VII mensium.² Interrogatus de nomine mulieris non recordatur. Super VI articulo interogatus respondit se nescire aliquem periuri seu irregularem nisi forte dictum Ferrarium de Barbarano qui quasi cotidie celebrat publice.³

E(a)dem die et hora, eodem forma, Iacobus Moxela vocatus et iuratus. Interrogatus super XI° capitulo respondit famam publicam esse in Sede Urgellense quod Ferrarius de Barbarano facit in domo sua nutrire quedam filium parvulinum habentem forte VI menses quem habuit a quadam sua ancilla.⁴ Item dixit quod dicitur comuniter in Sede dictum Guillelmum de Apilia tenere publice quadam nomine Teresam a qua habuit

quedam filium habentem forte VI menses.⁵ Item super XV capitulo dixit ecclesiam indigere libris et calicibus.⁶

Item eadem die, [...] fuit citatus Iacobus de Oncèzs, presbiter beneficiatus in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus singulariter et divisim super omnibus capitulis tangentibus capitulum. Super XI° capitulo respondit esse famam quod Ferrarius de Barbarano habet quedam filium parvulinum quem in domo sua nutrire facit.⁷ Item quod Guillelmus de Apilia, canonicus supradictus, tenet publice ut dicitur quandam que vocatur Teresa ex qua filium habet parvulinum minorem anno.⁸

Anno quo supra, VII° idus decembris, dictus visitor⁹ continuavit quod superius incepit et fuit citatus Petrus de Sarat, rector ecclesie de Terminis, qui iuratus et interrogatus respondit super XI articulo quod ignorat omnino aliquem canonicum Sedis Urgellensis tenere (con)cubinam publice quia non fuit hic hoc anno nisi a paucis diebus citra.¹⁰ Super XIII articulo interrogatus respondit quod erat in Sede maxima indigencia librorum cantus.¹¹

||^(fol. 4v) Eadem die, Petrus Auriol [presbiter beneficiatus in ecclesia Urgellense] fuit citatus, iura[tus et interrogatus] respondit [super XI arti]culo quod Ferrarius de Barabarano tenebat, ut dicebatur, publice co(n)cubinam ex qua [habet filium] parvulinum. Interrogatus de nomine mulieris dicit se nescire nisi quod audivit [...].¹² Item dicit quod Guillelmus de Apilia tenet quandam publice nomine Teresa ex qua habet filium parvulinum.¹³ Item dixit quod Bernardus de Con(d)eminis tenuit¹⁴ hoc anno quandam concubinam in domo ut dicebatur publice set modo credit, ut dicitur, eam esse Berge.¹⁵ Super XV articulo interrogatus respondit quod est ibi indigencia magna librorum cantus.

Ipsa die et e(a)dem hora, Petrus Alegre, presbiter beneficiatus in ecclesia Urgellense, citatus, testis iuratus et interrogatus. Super XI articulo respondit quod publice dicitur in Sede quod Ferrarius de Barbarano, canonico Urgellense, tenere publice quandam concubinam nomine [...]uriza, ex qua habet filium parvulinum.¹⁶ Item dixit esse famam publicam in Sede Guillelmus de Apilia tenere publice concubinam nomine Teresa ex qua habet filium parvulinum.¹⁷ Item super XV articulo dixit quod in ecclesia Urgellense est indigencia librorum cantus. Super aliis articulis respondit se nichil scire.

Item dominus sacrista [testis iuratus et interrogatus] eadem die dixit¹⁸

Item dominus Raymundus de Besora, sacrista in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus, dixit super XI articulo esse famam publicam in Sede Urgellense Guillelmum de Apilia canonicum tenere publice concubinam nomine Teresa ex qua habet filium parvulinum ut dicitur.¹⁹ Item idem testis interrogatus respondit super XI articulo Ferrarium de Barbarano tenere publice concubinam ut dicitur comuniter ex qua habet filium parvulinum.²⁰ Item idem testis super XI articulo interrogatus respondit publicam famam esse in Sede Urgellense Bernardus de Condeminis tenere publice concubinam aliquando hic aliquando Berge.²¹

Ipsa die, Guillelmus Besora, [presbiter] beneficiatus in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus²² super XI° articulo respondit quod erat²³ fama publica in Sede Bernardum de Condeminis, canonicum, tenere publice concubinam ex qua filios habuit aliquando in Sede aliquando Berge.²⁴ Item interrogatus respondit ad ea que continetur in XI articulo quod dicebatur comuniter in Sede Guillelmum de Apilia, canonicum Urgellensem, tenere publice concubinam nomine Teresa ex qua habuit ||^(fol. 5r) filium parvulinum forte VII annorum.²⁵ Item interrogatus super eodem XI articulo [...] quod publice et comuniter habetur in Sede Ferrarius de Barberano [tenuit]²⁶ publice

concubinam ex qua ha[bet filium p]arvulinum que nutrire facit per nutricem quia mater eius pueri fuit infirmata.²⁷ Super xv articulo respondit ecclesiam indigere libros cantus.²⁸

E(a)dem die, magister Bartolomeus, canonicus Urgellensis, testis iuratus et interrogatus super vii articulo respondit esse famam, publicum et certum quod Bernardus de Condeminis habuit canonicam ecclesie Urgellensis per simoniacam pravitatem.²⁹ Item (super) xi articulo respondit Guillelmum de Apilia, canonicum, habere in Sede Urgellense concubinam [publicam] nomine Teresa ex qua habet filium parvulinum et tenet aliam in castro de Monteliano de quo ipse est prepositus a longo tempore citra.³⁰ Item super xi capitulo interrogatus respondit Bernardum de Condeminis canonicum Urgellensem tenere in domo [propria] publice et notorie concubinam ex qua iii filios generavit et tenet genus in domo.³¹ Item super eodem xi articulo interrogatus respondit Ferrarium de Barberano, canonicum Urgellensem, tres tenere concubinas ex quarum una iii filios habet, ex altera duos [et] ex novissima quam ut dicitur virginem habuit hoc anno procreavit filium parvulinum circiter vi menses quas omnes comedunt continuiter in domo dicti Ferrarii de Barberano.³² Item super [dicto] xi articulo respondit interrogatus Guillelmum Bernardi tenuisse publice concubinam ex qua habuit filium. Non recordatur nomine mulieris set dixit eam esse [...].³³ Item super³⁴ xv articulo interrogatus respondit³⁵ [altare] maius valde i calice indiget et libris cantus. Item super vii^ox articulo interrogatus respondit quod pauci de[ie]iuniant ut deberet.³⁶ Item interrogatus super xx articulo respondit Bernardum de Condeminis tenere publice generum suum qui de pecunia dicti Bernardi de Condeminis publice mutuatur ad usuras.³⁷ Item super eodem articulo interrogatus respondit Guillelmum de Apilia, canonicum Urgellensem, tenere publice quedam corruaterium nomine Ministrels qui pecuniam dicti Guillelmi de Apilia [pu]blice mutuatur ad usuras et³⁸ predicti mutuari faciunt tali modo quod habent pro libra qualibet die iii denarios pro usuris.

Item super iii articulo interrogatus respondit magistrum Raymundum de [Lauro], canonicum Urgellensem, [non] caste vivere neque bene quia habet uxorem in Montepesullano ut comuniter dicitur et comunis est cui dat quolibet anno ccc solidos et tenet etiam in Balagario unde ipse est rector, ut dicitur, [publice] concubinam ||^(fol. 5v) que est consanguinea proxima ipsius magistri [...] expulit quedam scutiferum qui modo moratur cum decano Terragone. Super aliis interrogatus [respondit s]e nihil scire.³⁹

Eodem [die], dominus Guillelmus Bernardi testis iuratus et interrogatus [...] respondit⁴⁰ quod audivit Bernardum de Condeminis tenuit concubinam. Item dicitur in civitate Urgellense quod Guillelmum de Apilia tenet nunc mulierem⁴¹ nomine Teresa.⁴² Ignorat tamen aut publice vel non. Item quod audivit Ferrarium de Barberano⁴³ tenuit quadam ex qua habuit filium parvulinum.⁴⁴ Super xv articulo dixit quod in ecclesia Urgellense exest maxima indigencia librorum cantus.

Anno predicto, [vi idus decembris], dictus visitator continuavit visitare [in capitulum]. Et Bernardus de Condeminis, canonicus Urgellensis, testis iuratus et interrogatus super xi articulo respondit Ferrarium de Barberano tenere [publice] ut est fama publica in Sede concubinam.⁴⁵ Item super eodem xi articulo interrogatus dixit esse famam publicam in villa Sedis Urgellensis Bertolomeum de Gariga, archidiaconum in ecclesia Urgellense, habere rem cum [quedam]⁴⁶ mulier que vocatur Maria Romana, sorore magistri Raimundi de Villauta, canonici Urgellensis.⁴⁷ Item super xv respondit ecclesiam Urgellensem minus bene ornatam libris cantus (esse). Super aliis articulis omnibus singulariter interrogatus dixit nichil aliud scire.

Eadem die, Raymundus de Campredon civis civitatis Urgellensis [testis] iuratus et interrogatus super XI articulo respondit Bernardus de Condeminis tenuisse quadam nomine Saurina de Sede ex qua filios procreavit et aliam de Baga nomine na Ressa, filiam de na Ressa, ex qua filios procreavit et inter alios filiam quam desposavit Bernardo de Sancto Stephano, filio quedam [Petri de Sancto Stephano], procentoris, et eum tenet in domo.⁴⁸ Item super eodem articulo respondit esse famam publicam in Sede Urgellense Guillelmum de Apilia tenere publice concubinam quandam mulierem nomine Teresa ex qua habet filium parvulinum habente circiter v menses.⁴⁹ Item interrogatus super eodem XI articulo respondit Ferrarium de Barbarano, canonicum Urgellensem, publice concubinas tenuisse et adhuc in domo tenere ex qua 1^a habuit filios diu est, ex alia habuit etiam et ex tertia noviter filium procreavit.⁵⁰ ||^(fol. 6^r) Ita quod aliquando est in domo dicti [...] quod m[...] maximus rixa etiam atque postea inter co(n)cubinas prefatas. Super aliis articulis interrogatus respondi se nichil scire. Item super xx^o articulo respondit quod Guillelmus de Apilia et Guillelmus Bernardi tenent, ut dicitur, pecuniam suam publice ad usuras in tabula et in posse Ferrario de Torell camsor et est curraterius publicus in facto eorum predicto Bernardo de Ministrels.⁵¹

Item ipsa die, Petrus de Briançó testis iuratus et interrogatus super XI articulo respondit esse notorium et famam publicam in Sede Urgellense Bernardum de Condeminis, canonicum Urgellensem, tenere hac tenuisse a longo tempore citra publice concubinam aliquando in Sede aliquando Berge ex qua filios habuit et habet et tenet generum in domo maritum silicet cuiusdam filie sue.⁵² Item [dixit] quod Ferrarius de Barbarano, canonicus,⁵³ tenuit quandam publice concubinam nomine Alicsendis ex qua filium procreavit et postea dedit eam in uxorem cuidam suo serventi. Nunc autem tenet eam continue in domo vivente marito ipsius. Item tenet alias duas ex quarum altera filiam habuit et ex alteram filium qui adhuc est parvulinus et aliquando et sepe inter omnes tres comedunt simul in domo sua ex quo rixa et tumultus sepissime exauditur.⁵⁴ Item super xi^o articulo supradicto respondit Guillelmum de Apilia, canonicum Urgellensem, tenere publice concubinam nomine Teresa ex qua habet filium parvulinum habente circiter VI vel V menses.⁵⁵ Item super eodem XI articulo interrogatus respondit esse famam⁵⁶ in Sede Bertolomeum Sagariga habere rem cum quadam muliere nomine Maria Romana.⁵⁷

Item anno quo supra, v idus decembris, Bernardus de Vilamijana testis iuratus et interrogatus respondit super XI articulo quod est fama publica in Sede Guillelmum Bernardi [habuisse]⁵⁸ rem cum quadam muliere nomine Abeylona et cum aliis pluribus incesanter.⁵⁹ ||^(fol. 6^v) Item interrogatus dixit esse famam publicam [in Sede] Guillelmum de Apilia, canonicum Urgellensem, tenere publice concubinam nomina T(e)resa, ex qua habet filium parvulinum.⁶⁰ Item super eodem articulo dixit Ferrarium de Barba[rano], canon]icum Urgellensem, tenere publice III concubinas et ex qualibet prole habuit et hoc est publicum et notorium.⁶¹ Item interogatus respondit Bernardum de Condeminis tenere publice concubinam ex qua filios procreavit et generum tenet in domo.⁶²

Item e(a)dem die et hora, Bernardus Vilanova, traperi civis Sedis Urgellensis, testis iuratus et interrogatus respondit esse famam publicam in Sede Guillelmum Bernardi, canonicum Urgellensem, t(e)nere publice concubinam nomine Abeylona ex qua filium habet.⁶³ Item interrogatus respondit esse famam publicam in Sede Bernardum de Condeminis tenere publice concubinam nomine Saurina et tenuit aliam de Berga ex qua filios procreavit et tenet generum in domo.⁶⁴ Item interrogatus respondit Guillelmum de Apilia, canonicum Urgellensem, tenere publice concubinam nomine⁶⁵ Teresa ex qua

habet filium parvulinum et de hoc est fama publica in Sede.⁶⁶ Item interrogatus respondit Ferrarium de Barbarano tenere publice concubinam ex qua habet⁶⁷ prolem tenere et consuevit aliam tenere cui dedit virum.⁶⁸ Item super XX articulo interrogatus dixit Guillelmum Bernardi, canonicum Urgellensem, tenere XX^{ti} libras apud quedam carnificem nomine Arnaldum de n-Aldosa ex quibus habet XL solidos quolibet anno de usuris.

Item e(a)dem die et hora, Iohannes de Soldevila testis iuratus et interrogatus respondit super XI articulo esse famam publicam in Sede Guillelmum Bernardi, canonicum Urgellensem, habere rem cum uxore Andree Perera et de hoc est fama publica in Sede. Et aliam tenuit nomine Abeylana ex qua filium habuit. Et alia etiam Antorana quam induit de novo et postea fecit eam expoliari.⁶⁹ Item interrogatus super eodem articulo respo(n)dit Bernardum de Condeminis tenere publice concubinam que est de Berga ex qua filios procreavit et tenet generum in domo.⁷⁰ ||^(fol. 7r) Item interrogatus super eodem articulo respondit esse famam publicam in Sede Guillelmum de Apilia, canonicum Urgellensem, tenere publice concubinam nomine Teresa ex qua filium habet parvulinum.⁷¹ Item interrogatus super eodem articulo respondit Ferrarium de Barbarano, canonicum Urgellensem, tenere publice concubinas et qualibet habet prolem et unum filium parvulinum.

1. *Al marge esquerre III i al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 2. *Corregeix menses.* — 3. *Al marge esquerre VI.* — 4. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Ferrarius de Barbarano. — 5. *Al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 6. *Al marge esquerre XV.* — 7. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Ferrarius de Barbarano. — 8. *Al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 9. *Segueix incepit in ratllat.* — 10. *Al marge esquerre XI i al marge dret* nichil scit. — 11. *Al marge esquerre XIII.* — 12. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Ferrarius de Barbarano. — 13. *Al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 14. *Corregeix tenet.* — 15. *Al marge dret* Bernardus de Con(d)eminis. — 16. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Ferrarius de Barbarano. — 17. *Al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 18. *Sembla que es comença a escriure la frase però no acaba i no es cancel·la.* — 19. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 20. *Al marge dret* Ferrarius de Barbarano. — 21. *Al marge dret* Bernardus de Condeminis. — 22. *Al marge dret* Guillelmus Besora. — 23. *Segueix et est ratllat.* — 24. *Al marge esquerre XI.* — 25. *Al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 26. *Corregeix tenere.* — 27. *Al marge dret* Ferrarius. — 28. *Al marge esquerre XV.* — 29. *Al marge dret* Bernardus de Condeminis. — 30. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 31. *Al marge dret* Bernardus de Condeminis. — 32. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 33. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus Bernardi. — 34. *Segueix XI ratllat.* — 35. *Segueix altari ratllat.* — 36. *Al marge esquerre XVII.* — 37. *Al marge esquerre XX i al marge dret* Guillelmus de Condeminis. — 38. *Segueix predic ratllat i et sense cancel·lar.* — 39. *Al marge dret* Magister Raymundus. — 40. *Segueix* Ferrarium de Barbarano, Guillelmum de Apilia, Bernardum de Condeminis tenere publice *ratllat.* — 41. *Segueix item ratllat.* — 42. *Segueix item ratllat.* — 43. *Segueix tenere ratllat.* — 44. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus Bernardi [ratllat], Bernardus de Condaminis, Ferrarius de Barberano. — 45. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus de Condeminis [ratllat], Ferrarius de Barberano. — 46. *Corregeix aliqua ratllat.* — 47. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Bartolomeus de Gariga. — 48. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Raymundus de Campredon, Bernardus de Condeminis. — 49. *Al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 50. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Ferrarius de Barbarano. — 51. *Al marge esquerre XX i al marge dret* Guillelmus Bernardi et Guillelmus de Apilia. — 52. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Bernardus de Condeminis. — 53. *Segueix tenet expuntuat.* — 54. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Ferrarius de Barbarano. — 55. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 56. *Segueix publicam ratllat.* — 57. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Bartolomeum Gariga. — 58. *Corregeix habere.* — 59. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus Bernardi. — 60. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 61. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Ferrarius de Barbarano. — 62. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Bernardum de Condeminis. — 63. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus Bernardi. — 64. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Bernardum de Condeminis. — 65. *Segueix Tresa ratllat.* — 66. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus de Apilia. — 67. *Segueix filiam ratllat.* — 68. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Ferrarius de Barbarano. — 69. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Guillelmus Bernardi. — 70. *Al marge esquerre XI i al marge dret* Bernardus de Condeminis. — 71. *Al marge dret* Guillelmus de Apilia.

3

1312 DESEMBRE 8

VISITA ALS PARROQUIANS DE LA CATEDRAL DE SANTA MARIA DE LA SEU D'URGELL. FA LA VISITA ENTRE ELS DIES 8 I 10 DE DESEMBRE I MÉS ENDAVANT CONTINUA LA VISITA ELS DIES 26, 27 I 31 DE DESEMBRE DE 1312 I EL 16 DE GENER DE 1313.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 8r-11r.

Els primers folis del llibre I estan molt malmesos a causa de l'humitat i d'orins i d'altres taques. La tinta està molt esvaïda i és impossible llegir-los amb llum ultraviolada. El foli 1r i les primeres nou ratlles del foli 1v són completament il·legibles. A la resta de folis hi ha llacunes importants. Les parts que no s'han pogut interpretar s'indiquen amb [...].

Anno quo supra, VI idus decembris.

Dictus¹ visitator incepit visitare in laycos [et [...] in capitulum] et Bernardus de Ministrels, sutor, super omnibus articulis respondit se nichil scire.

Item eadem die et hora, Raymundus de Campredon vel de Rec, iuratus testis et interrogatus, dixit quod Petrus Magister, filius Bernardi Magistri, et Guillelmus de Adrallo,² Periconus³ Toloni et Iacobus de Surigera et Petrus filius eius, dant eorum pecunias ad usuras⁴ publice per coraterios. Dixit etiam quod quasi omnes in civitate Urgellense dant suas pecunias quando posunt ad usuras publice vel oculte et bladum et alia que habere possunt. Item super v^o articulo⁵ interrogatus respondit quot Sabaterius de Stamariu iuravit super altari Sancti Iohannis quod numquam luderet at taxillos. Postea vero iuravit Petro de Bellopodio et Arnaldo de Sancto Andrea quod nunquam luderet ad taxillos et de hoc fecit publicum instrumentum et in utroque casu predictorum degeravit ludendo postea ad taxillos. Item super x articulo respondit quod minus bene colunt festa et ieiunant ieiunia.

Item ipsa die, Petrus de Briançó, [testis iuratus]⁶ et interrogatus super primo articulo respondit Raymundum de Campredon, solutum, t(e)nere publice [in domo] quadam nomine Ermesen et tenuit forte [a] x annis citra ex qua habet filium. Item super VI articulo interrogatus respondit esse famam publicam in Sede et Castrobono quod quedam mulier nomine Sebilis Fical que sortilega dicitur comuniter et quod scit solvere vel ligare coniunctos. Item x articulo interrogatus respondit quod vix cognoscuntur ieiunia tempore Quadragesima vel alia in Sede Urgellense. Item super primo articulo recordatus respondit quod Iacobus de Benat, [coniugatus], tenet quandam ut est fama publica in Sede Urgellense nomine Talarna [...]. Item super eodem I respondit quod Rotgerium Muntanerii, solutus, tenet quandam publice concubinam in domo sua a x annis citra ex qua filiam habet. ||^(fol. 8v) Item super eodem I articulo interrogatus dixit quod Guillelmus Ferrarii, [çabaterius] laicus et solitus, tenet quandam publice concubinam que vocatur Maria ex qua filia habet. Item super eodem I articulo respondit quod Guillelmus Fabre, fferarius, tenet quandam publice concubinam ex qua filios habuit et credit quod vocetur Guillelma Aristotila et habet virum ut creditur. Item super eodem I articulo respondit quod Bernardus [de] Senesquiu de Munteylà, solutus, tenet quandam publice concubinam. Interrogatus de nomine dixit quod non recordatur. Item dixit quod Spurius, filius Arlandi de n-Ansovel, qui est cum alia desposatus, tenet publice concubinam que vocatur Blanca den Perato.

Anno quo supra, v idus decembris, Bernardus de Vilamijana parator et civis Sedis Urgellensis, citatus testis, iuratus et interrogatus super primo articulo respondit quod Guillelmus Donat, solutus, tenet publice quadam mulierem nomine Geraldam ex qua filiam parvu(l)ina habet. Item dixit quod Petrus Colom tenet publice concubinam. Item super IIII° articulo interrogatus dixit quod Iacobus Toloni dat publice mediantibus corateriis suas pecunias ad usuras et de hoc [est] fama publica in Sede. Item interrogatus respondit quod Guillelmus Donati volens fraudem comitere et penas contra usuarios⁷ editas evitare vendit pannos vel bladum seu alias res indigentibus pecunia multo carius quam res valent expectando emptores usque ad certum tempus. Et ipse idem aliquando illas res per ipsum venditas emit vilius vel facit emi. Item⁸ Petrus Maestre facit idem. Item Petrus de Sorigera, filius Iacobi de Sorigera facit idem. Item Guillelmus de Adral facit hoc quod dictum est. Item Petrus Toloni facit idem. Omnes istos⁹ interrogatus dixit quod [exercent]¹⁰ usuras sicut superius dictum est. Item interrogatus super XI articulo respondit quod Guillelmus Ferrari, [sabaterius],¹¹ filius Raymundi Ferrarii, draperii, tenet publice concubinam et de hoc est fama publica in Sede. ||^(fol. 9r) Item super VI articulo interrogatus respondit quod est in Sede quedam mulier Archaveyla que manet¹² sub Calallis iuxta oram vallis que est publica sortilega. Dicit enim pueris patientibus filu[...] *veya com jo-t veit que mal te féu* et tenet coram oculis suis copertoriam ferream balneatam et percutit eam cum cinere et si multum de cinere remanet in copertoria dicitur magnum malum habebat, iste dicens quod *e/n] males coses so/fts] esdevenguts*. Facit etiam coniuria et plura alia sortilegia et hoc est publicum et notorium in Sede.

Anno quo supra, et e(a)dem die et hora, Bernardus de Vilanova, traperii, civis Sedis Urgellensis, interrogatus super IIII° articulo respondit Guillelmum de Adral dare publice suas pecunias ad usuras corateris mediantibus videlicet Bernardus de Ministrels et Raymundus de Camredon. Item interrogatus respondit quod Petrus Toloni facit idem [quod] sicut dictum est de¹³ Guillelmo de Adral. Item super VI articulo interrogatus respondit quendam mulierem nomine Archaveyla, uxorem Petri Pasqueti, que coniurat pueros ponendo eis manum in capite dicens aliquando *fort era aqest caregat en bon loc havetz acoregut*. Et [si] aliquis puer sit infirmus in Sede incontinenti matres concurrunt ad predictam mulierem. Item super IX capitulo respondit quod quantum ad cimiterium esset reformatio facienda nam sine certa pecunia non potest aliquis sepeliri in cimiterio Sedis et illa habet solvi ante quam corpus exiratur de domo. Super aliis articulis dixit¹⁴ se nichil scire. Item recordatus super XIII° articulo respondit quod Filipus Fornerii de Sede instituit capellaniam in ecclesiam Sancti Petri in altare Sancti Pauli cui capellanie dimisit M et D solidos vel C solidos in redditibus et ad hoc obligavit heredem suum Arnadam de Savertes, capellanum Sancti Clementis de Salent et nichil factum est adhuc. Item dixit quod nullus exsecutor testamentorum¹⁵ bene facit vel complet voluntatem defuncti in Sede Urgellense i(m)mo comuniter faciunt omnes male.

||^(fol. 9v) Item e(a)dem die et hora, Iohannes de Soldevila testis iuratus et interrogatus respondit super IIII° articulo plures esse usurarios in Sede inter quos est Guillelmus de Adral et Petrus Toló et Petrus de Sent Ius, sagio. Item super VI articulo interrogatus respondit quod quedam mulier nomine n·Archaveyla, uxor Petri Pasquet, que moratur *a les Canals* facit sortilegia cum prunis et cum cultellis habentibus manubia [*loragats*] vel virgata. Et proicit prunas in aliquo vas aque et cum prune vadunt ad abissum ipsa dicit multum eratos oneratus et coniurat spatulas et quando quis patitur puer vel magnus habetur recursus incontinenti ad dictam mulierem magis et sciis quam ad alium medicum.

Item eadem die, Archavela, uxor Petri Pasquet, que moratur *a les Canals*, iurata quod tam contra se quam contra alios ad interrogata veraciter responderet super VI articulo interrogata respondit se ignorare aliquem vel aliquam sortilegum vel sortilegam in Sede. Et de se ipsa etiam interrogata respondit quod nichil immundo facit nec fecit, set aliquando pueris vel aliis habentis morbum qui vocatur *cireras* dicto ter Paternoster et ter Ave Maria frangit eas cum digito cooperto sindone vel panno lineo subtili ne unguis tereat paciente vel ledat quia lesio unguis ut dixit multu est nociva.

Anno quo supra, IIII idus decembris, Petrus Pasquetus [testis] iuratus et interrogatus super [VI] articulo respondit quod uxor sua Archavela frangit *cireres* vel aliud malum. Item illi qui sunt ulpreses facit per ulpreso extinguendo prunas in aquam dicendo *axí s'apag lo teu mal com aquestes brases s'apaguen* et plures super hoc veniunt ad eam et sanat eos.

Eadem die et hora.¹⁶

||^(fol. 11r) Anno quo supra, VII kalendas ianuarii, dictus visitator continuans visitationem in Sede Urgellense. Audita infamia contra iudeos de episcopatu et iudeas quod comitebantur propter ignoranciam aliquando cum christianis et econtra fecit ad se citari iudeos infra scriptos, videlicet, Habarum filium d-en Benvenyà, Avio filius den Benvenyà, Vitalem de Camporotundo, Iuphep de Matzeres, Isach Bonio, Salamon Cohen, Samuel Vitalis, Ruben Hisahac, Creyén Benedictus et Habraham Cohen, quibus comparentibus precepit dictus visitator iuxta constitutiones¹⁷ sacri concilii Terracone et canonica instituta ut signum notabile reciperent ab eodem tam masculi quam mulieres presentibus testibus en Valdelort, sagio domini episcopi Urgellensis, Bernardo Talarn, Guillelmo de Avenchó, frater prior [de ordina] predicatorum et frater Iachobus Barach, de ordine predictorum. Et in crastinum comparuerunt aliqui iudey silicet Iuphep de Matzeres, Vitalem de Camporotundo, Isahach Bonio et Habraham Cohen coram dicto visitatore nomine suo et totius *aljame* sive totius comunitatis iudeorum Sedis Urgellensis et responderunt et rogaverunt quod dictus visitator supersederet a¹⁸ petitione predicta donec dominus episcopus esset in Sede Urgellense. Et dictus visitator noluit adquiescere rogaminibus¹⁹ eorundem set ex habundanti et de gratia iterum asignavit eis terminum peremptorium ad diem iovis in crastinum hora tercię ut compareant coram eo et signum reciperent notabile quod eis dictus visitator asignaret ut christianis tam masculi quam mulieres distinguerentur a parte. Et dixerunt predicti iudey quod baiulus domini episcopi preceperit eis quod nullo modo obedirent mandatis dicti visitatori nisi dominus episcopus vel eius officialis eis daret aliud in mandatis. Et dictus visitator asignavit diem et terminum ut supra.

||^(fol. 10r) VI kalendas ianuarii, dictus visitator continuans visitacionem in Sede Urgellense. Fecit ad se vocari²⁰ na Benvenguda Iudeam, coroteriam de²¹ usuris cui precepit peremptorie et sub pena C solidos quod a modo non procuraret nec consentiret usuras per christianum aliquem faciendas et hoc preceptum fuit factum coram en Valdelort, sagione domini episcopi Urgellensis.

Anno quo supra, pridie kalendas ianuarii, dictus visitator continuans visitacionem in Sede Urgellense. Fecit ad se vocari testes infrascriptos videlicet Bernardum de Casamiyana, Petrum de Frexe, Iachobum Moxella, Raymundum Destrull et Raymundum de la Maçana, presbiteros Sedis Urgellensis qui interrogati et iurati²² [de vita clericorum] de Sede²³ dixerunt quod Bernardus Paschal et Petrus Magister Iohannis et Arnaldus Guillelmi, Petrus Alacer, Arnaldus Falgera, Vilamiyana, Arnaldus Peyrona, Mauri, capellanus Sancti Sepulcri, Petrus d·Archavell, en Prat, Raymundus d·Aristot et

Iachobus d·Espén et Iachobus d·Onçès quod tenent publice concubinas. Interrogati qualiter veniunt ad horas responderunt quod Bernardus Paschal et Petrum Magister Iohannis et Arnaldus Falgera ac Vilamiyana, capellanus Sancti Sepulcri et Petrus d·Archavell pessime ac²⁴ rarissime veniunt ad horas. Interrogati si sciunt aliqua crimina corrigenda in predictis dixerunt quod capellanus d·en Argelagueres et Mauri et Petrus Magister Iohannis in plateis et in locis inhonestis cum ludentibus ad aleas vel alias ad tatxillos *traverssen* et *travesando* ponens peccunias suas ibi. Interrogati super aliis articulis singulariter et distrigte dixerunt nihil scire.

Et dictus visitator quia Arnaldus Peyrona negat omnino se concubinam habere vel habuisse a tempore quo supra. Super hoc fuit absolutus eo petente et volente indixit sibi purgationem cum v manu sui ordinis ad quam prestandam assignavit sibi terminum perhemptorium hinc ad diem dominicam qua intitulatur XVIII kalendas febroarii. Quadie comparuit dictus Arnaldus Peyrona et fuit prorogata dicta purgatione usque in crastinum.

||^(fol. 10v) Et²⁵ anno quo supra, XVIII kalendas febroarii, dictus visitator continuans visitationem in Sede Urgellense mandavit publicari²⁶ literam infra scriptam: «Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator civitatis et diocesis Urgellensis, dilectis in Christo vicariis Sancti Iohannis et Sanchi Michaelis in Sede, salutem in Domino. Vobis dicimus et mandamus sub pena excomunicacionis quam vos incurere volumus ipso facto nisi feceritis quod mandamus quatenus ambo simul infracriptis omnibus presentem literam insinuetis legendo eam vel ad legendum tradatis eisdem et ex parte nostra moneatis expresse et perhemptorie Iachobum d·Onçès, Bernardum Paschal, Iachobum de Spehén, Petrum Magister Iohannis, Arnaldum Guillelmi, Petrum Alacir, capellanum de Sancta Eugenia, Ferrarium de Mayolins, Arnaldum Falguera, Vilamiyana, Arnaldum Peyrona, Maurinum, capellanum Sancti Sepulcri, Petrum d·Archavell, Raymundetum de Sancta Columba, Raymundum d·Aristot ut hinc ad IX kalendas febroarii dimitant cum efectu suas publicas concubinas nec ipsas vel alias resumant in futurum eorum quoque concubinas modo simili moneatis ut infra predictum tempus omnino discedant ab eis ad ipsos nullatenus reversure. Et nihilominus tam ipsi quam ipse mecum vel procuratore modo componant de tanto scelere comisso per eosdem secundum constitutionem domini episcopi Urgellensis alias ipsos clericos et quemlibet eorumdem ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in hiis scriptis suspendimus ab officio quamvis iam sint a iure suspensi et ipsas mulieres excomunicacionis sententia innodamus nec possint absolvi ab alio quam a nobis vel ab eo cui hoc duxerimus comitendum nisi in mortis articulo constituti. Data et actum in Sede Urgellense pridie idus ianuarii anno ab incarnatione Domini millesimo CCC° XII°».

Anno et die quo supra, dictus visitator continuans visitationem in Sede Urgellense mandavit publicari literam infra scriptam: «Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator civitatis et diocesis Urgellensis pro reverendo patre domino archiepiscopo Terracone, dilectis in Christo vicariis Sancti Iohannis et Sanchi Michaelis de Sede, salutem in Domino et mandatis nostris immo verius apostolicis firmiter obedire. Vobis dicimus et mandamus sub pena excomunicacionis ut in vestris predictis ecclesiis publice nuncietis in genere omnes usurarios et tenentes publice concubinas ut ab esuris desistant et concubinas dimitant omnino dicendo et expremendo publice quod nec fecerint. Nos intendimus fortiter procedere contra eos et hanc monitionem faciatis

tribus d(i)ebus dominicis in vestris ecclesiis quando mayor ibi populi aderit multitudo. Data in Sede die Sancti Ylarii anno Domini M^o CCC^o XII°».

1. La lletra D inicial està decorada. — 2. Segueix Petrus ratllat. — 3. Periconus interlineat. — 4. En lloc de usuras. — 5. Segueix [...] ratllat. — 6. Correeix tstitis iuratus. — 7. En lloc de usurarios. — 8. Segueix B ratllat. — 9. Segueix fac ratllat. — 10. Correeix mutuat ad ratllat. — 11. Correeix Fabre, ferrarius, et ratllat. — 12. Segueix in ratllat. — 13. Segueix [...] ratllat. — 14. Segueix seme ratllat. — 15. Segueix [...] ratllat. — 16. El text no continua. — 17. Segueix sanc ratllat. — 18. Segueix petione ratllat. — 19. Segueix eorum ratllat. — 20. Segueix Ben ratllat. 21. Segueix esures ratllat. — 22. Segueix qualiter clerici ratllat. — 23. Segueix veniunt ad horas ratllat. — 24. Segueix rassi ratllat. — 25. Segueix [...] ratllat. — 26. Segueix in medio [...] ecclesie Urgellensis ratllat.

4

1312 DESEMBRE 9

VISITA A LA CAPELLA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE LA SEU D'URGELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 15r.

de Sancto¹ Iohanni in Sede

Anno quo supra, v idus decembris, dictus Gaucerandus vis(it)ator domini archiepiscopi Taragonem² visitavit altare sive capellam Sancti Iohannis parrochiam sitam infra ecclesiam catedralem et invenit per Dei gratiam omnia bene esse excepto quod aliquibus paliis et corporalibus dicta capella indigebat.

Debet xxx^{ta} solidos. Solvit.

1. Segueix [...] ratllat. — 2. En lloc de Tarragone.

5

1312 DESEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DEL PONT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 15r.

Ecclesia Sancti Stefani de Ponte

Item visitavit eadem die ecclesiam Sancti Stephani de Ponte et invenit per Dei gratiam omnia bene esse in qua ecclesia nullus parrochianus extat.

Solvit XIII solidos.

6

1312 DESEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE LA SEU D'URGELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 15r.

Ecclesia Sancti Michaelis

Item eadem die visitavit ecclesiam Sancti Michaelis sita in Sede, parrochiam et invenit per Dei gratiam bene esse excepto quod Corpus Christi¹ non custoditur sub clavi set penitentio altari satis honorifice.

Nihil habuimus.

1. *Segueix ste ratllat.*

7

1312 DESEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT NICOLAU DE LA SEU D'URGELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 15r.

Ecclesia Sancti Nicolay

Item eadem die et hora,¹ visitavit ecclesiam Sancti Nicholai in Sede et invenit eam bene ornatam excepto quod indiget calice(m) et refectionem cooperture et cimiterium, quod est ibi ubi pauperes sepeliuntur, consuevit esse clausum ut aparet manifeste, modo porcis et aliis animalibus hoc etiam ab hominibus defendatur sic quod, ut asseritur, accidit nuper quod corpus cuiusdam pueri ibi sepulti porci iam quasi discoperiebant et predicta asserebant Raymundus de Sancta Gratia, capellanus dicti [loci] et Petrus de Frexa, presbiter beneficiatus in ecclesia Urgellense, et Raymundus de Saix, laicus, testes adhoc vocati.

Nihil habuimus.

1. et hora *expuntuat.*

8

1312 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE CASTELLCIUTAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 15r-15v.

de Ciutat

Anno quo supra, II idus decembris, dictus visitator visitavit ecclesiam de Ciutat. Testibus vocantibus scilicet magister Emfós Medi[c]us, Petrus de Erís, Arnaldus de Riumidrans, Bernardus de Pal, qui iurati et interrogati dixerunt quod capellanus vel rector facit competenter officium suum et tenet in ecclesia illas [personas] que tenendo sunt ac tamen tenet publice concubinam ex qua filiam habet.

Item interrogati si erant aliqui usurarii responderunt quod Donatus de Aguilaro mutuavit publice pecunias C solidos in anno pro X. Interrogati si erant aliqui sortilegii responderunt quod Berga *de una mà*, sic vocata quia non habet nisi 1^a mà, coniurat spatulas et facit per sobreventa.

|| Item interrogati an sint aliqui adulteri vel tenentes publice concubinas responderunt quod Bernadus Orseti, uxoratus, tenet publice quedam maritatum. Item interrogati dixerunt quod Raymundus Cartona tenet publice concubinam. Item quod in periudicium ecclesie de Ciutat falso impetravit scribaniam de Ciutat a domino comite Fuxensi que scribania semper consuevit esset et est de iure rectoris ecclesie de Ciutat et iam alias comes Fuxensis accepit ad se dictam scribaniam et postea recognoscens se male agere eam restituit dicto rectori.

Abate est Sancti Saturni(ni). Debet pro duobus annis preteritis L solidos solituros in festo Natalis Domini sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie et hoc fuit factum VII kalendas decembris anno Domini M^o CCC^o XIII°. Solvit.

9

1312 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE MONTFERRER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 15v.

de Montferer

Item eadem die, visitavit ecclesiam¹ Montferrario et Raymundus de la Canonie et Bartolomeus de Solerio, testes vocati et iurati hac interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod rector non facit ibi residenciam II° anni sunt elapsi et amplius set conducit aliquem modico dato et ille moratur continue in Sede et venit diebus dominicis ad celebrandum ibidem.

Interrogati per iuramenti quantum valent reditus responderunt quod si faceret residenciam in loco rector bene valeret sibi² XVIII libras.

Item interrogati de vita rectoris responderunt quod cum faciebat in dicto loco residenciam tenebat quandam maritatum publice nomine na Flors, que erant tunc gravida a dicto rectore, ut dicebatur et cum ipso venit ad dictam ecclesiam et credunt et audiverunt adhuc tenere eam. [Et XVI kalendas febroarii dictus visitator in loco de Belveher et coram Petro Rippa, canonico Teloni, et rectore de Pino et Guillelmo Custurerio precepit dicto rectori presenti ut sibi satisfaceret de procuracione sibi debita ratione visitationis et de concubinato usque ad diem dominicam proximam alias in hiis scriptis eidem rectori sentencialiter ingresum ecclesie interdixit.]

Item e(a)dem die et hora, coram testibus supradictis et capellano, dictus visitator citavit dictum rectorem peremptorie ut a dicta die usque ad festum Carnisprivi veniat ad faciendum residenciam in dicta ecclesia alias quavis forte de iure privatus existet eadem procedet contra eum ut de iure fuerit faciendum et mandavit capellano predicto qui in dicta ecclesia ut dictum est celebrat pro rectore prefato ut dictum rectorem eadem ecclesia publice citet tribus diebus dominicis vel festivis ibidem ut maior aderit populi

multitudo usque ad prefatam diem ad sepe dictam ecclesiam veniat pro residencia facienda alias dictus visitator procederet contra eum ut de iure fuerit faciendum.

Debet XX^{ti} solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix un espai en blanc que ha estat rascat.* — 2. *Segueix XLIII ratllat.*

10

1312 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ADRALL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 15v i 17r.

de Adral

Item eadem die, visitavit ecclesiam Sancte Marie de Adral et Arnaldus Redon, clericus, et Bernardus Baicies, testes vocati hac interrogati dixerunt super officio ecclesie quod non potest fieri penis asserentes quod ecclesia predicta est parochialis et consueverunt ibi esse duo presbiteri et unus diaconus || et alterius [sub]diaconus et quilibet presbiterorum habebant XXIII sester siliginis et diaconus et subdiaconus habebat quilibet XII sester siliginis pro vestitu et salario et archidiaconus maior in ecclesia Urgellense cui illa ecclesia ut credebant fuerat unita dabat predictis IIII ad comedendum in dicto loco de Adral. Et ibi tenebatur ospicium et ospitalitas et illi IIII faciebant servicium ecclesie. Set tempore venerabilis Gauceradi archidiacono de Urgio, Urgellensem Sedem, quod moriebantur dicti clerici, neminem reponebat ibi postea fuit et est archidiaconus venerabilis Petrus de Montecatano et vendidit quasi continue redditus dicte ecclesie de Adral et alios redditus et alios redditus archidiaconus cum honore suo et emptores non tenuerunt ibi dictas personas specialiter Guillelmus de Apilia et Guillelmus Bernardi, canonici Urgellensis, neminem tenuerunt dum fuerunt emptores dicti loci sic quod modo quidam vicarius de loco vocato de *la Paròquia* venit ibi diebus dominicis et currendo celebrat misam et recedit. Dixerunt etiam et est manifestum quod ecclesia est destructa sic quod non sunt ibi nisi tantum modo parietes set ibi prope valde quedam capella ermitana ubi audiunt parrochiani misam quando possunt. Libri etiam consueverunt ibi esse et sunt set totaliter destructur cum sint sine ulla gardia seu custodia. Vestimenta etiam non sunt nisi villissima et turpissima.

Solvit XXV solidos ad instanciam d-en Torelló. Solvit.

11

1312 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ D'ARFA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 17r.

Asfa¹

Item e(a)dem die, visitavit ecclesiam Sancti Saturni(ni) de Aspha et neminem invenit ibi, clericum vel laicum, set invenit satis bona preparamenta, ecclesiam bene ornatam excepto quod sanctum crisma et sanctum oleum sub clave non custodient et sunt corporalia defectiva et polluta et sarta tecta ecclesie reparanda.

Item in via dum recedebat dictus visitator testes iurati hac interrogati dixerunt Raymundus de Riu, Guillelmus d-en Domingo quod capellanus non venit celebrandum nisi diebus dominicis nec tunc dicit aliquas horas nisi tantum celebrat missam et² recedit nec tunc parrochianos expectat ymo cucurendo³ celebrat et recessit.

Solvit XVIII solidos.

1. A la línia superior de Aspha ratllat. — 2. et repetit. — 3. En lloc de curendo.

12

1312 DESEMBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT TIRS DEL PLA DE SANT TIRS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 17v.

de Sancto Tirso

Anno quo supra, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Tirsi de Plano, idus decembris, [testes vocati]¹ Petrus Iovere, Arnaldus Marquès, Salvador Mosquera, Petrus de Aguilar, qui iurati et interrogati dixerunt super servicio ecclesie quod rector non facit ibi² residenciam set tenet ibi clericum conducticium qui facit quod potest. Tum conqueruntur ipsi et alii parrochiani quia rector non facit ibi residenciam.

Item dictus visitator invenit altare male paratum tam in palis, corporalibus quam aliis. Tamen invenit Corpus Christi male stabat et sine clavatura.

Item interrogati de vita vicarii responderunt quod tenet quadam nomine Gueralda ex qua habet duas filias quarum I^a adhuc lactat.

Interrogatus quantum valent redditus ecclesie responderunt quod ultra XX^{ti} libras.

Item dixerunt et manifestum erat quod domus capellanie sunt³ in parte destructe.

Solvit XXV solidos. Aliud dimisit de instanciam sacriste sicut fecerat Petrus Bot.

1. Correeix vocatis testibus ratllat. — 2. Segueix servicium ratllat. — 3. Segueix tote ratllat.

13

1312 DESEMBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE SAUVANYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 17v.

Eadem die, dictus visitator per literam suam citavit capellanum de Salvayano, cum comode ad ecclesiam suam accedere non posset, ut x kalendas ianuarii cum duobus vel tribus parochianis eiusdem in Sede Urgellense coram eo personaliter compareret, quam die dictus capellanus comparuit set nullus de ipsius parochianis venit.

Et interrogatus dictus capellanus dixit quod tenebat publice concubinam nomine Raymundam ex qua sex filios habet et minor est forte anniculus.

Interrogatus quantum valent retditus sue ecclesie respondit quod valent xv libras Barchinonenses.

Debet LX solidos cum concubinato solituros in festo Sancti Vincencii.

14

1312 DESEMBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE TOST.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 17v.

de Tost

Eadem die, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Tost et testes vocati, iurati et interrogati Petrus de Borançó et Arnaldus del Col de Tost [et Guillelmus Filveyà] dixerunt super servicio¹ ecclesie bene fieri et ecclesiam satis bene esse paratam.

Item interrogati de vita rectoris dixerunt ipsum esse probum virum tamen tenet [publice] concubinam [Guillelma] ex qua vi filius habet et minor habet fere vii annos.

Item interrogati dixerunt quod Raymundus, canonicus dicti loci, tenere publice concubinam nomine Moneta ex qua filios habet IIII^{or} et minor habet fere IIII^{or} annos.

Debet vii libras solvere in festo [Car]noprivi cum concubinato. Solvit.

1. *Segueix ecclesie bene ratllat.*

15

1312 DESEMBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE NABINERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 17v.

de Nabiners

Eadem die, visitavit ecclesiam Sancti Satur[ni]ni de Nabiners et non invenit clericum neque laicum set invenit vestimentam *suitza* et turpissima. Invenit etiam quod calix indiget reparationem. Item die sabati proxima¹ vicarius deduxit testes apud Sedem ut fuerant sibi mandate Petrus de Nabiners, Petrus de Lerola qui iurati et interrogati dixerunt quantum ad servicium ecclesie bene fit. Rector autem novus est nec adhuc aliqui percipit in ecclesia. Item dixerunt interrogati etiam [vicarius interrogatus]² quod

reditus equivalebant³ XXX libras [eos tenetur]⁴ teneatis in [muneria] quia non bene stimaverit.

Debet LV solidos solituros in festo Sancti Vincencii sub pena suspensionis. Solvit L solidos.

1. *Segueix [...] ratllat.* — 2. *Corregeix rector ratllat.* — 3. *Corregeix equipollebant ratllat.* — 4. *Anotat al marge esquerre.*

16

1312 DESEMBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE VILANOVA DE BANAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 18r.

de Vilanova de Benat

Anno quo supra, XVIII kalendas [ianuarii],¹ dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Cicilie de Villanova et in ornamentis altaris et ecclesie invenit eam comuniter ornata. Et testes vocati, iurati Guillelmus Isern, Iacobus Petrus Raymundus interrogati dixerunt super servicio ecclesie quod bene fit secundum quod ipsi scire possunt. Item super vita rectoris responderunt quod est fama eum tenere quandam in Sede. Interrogati si habet filios dixerunt quod ignorant. Item interrogati super usuris responderunt quod Vilanova del Ferer consuevit emere bladum anovel.

Debet XL solidos solvere in festo Carnisprivi sub [pena] suspensionis. Solvit XL solidos.

1. *Corregeix decembris ratllat.*

17

1312 DESEMBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE BANAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 18r i 17v.

La visita a aquesta església es reproduïx al foli 18r, al final de la qual hi ha una crida que porta al text del foli 17v.

de Benat

E(a)dem die, visitavit ecclesiam Sancti Romani de Benat et testes vocati et iurati Guillelmus de Soldevila et Petrus Serventi, clericus, interrogati responderunt super servicio ecclesie quod satis bene¹ fit. Item interrogati de vita rectoris responderunt quod consuevit tenere [hic et modo est in Sede] quandam² nomine Berengaria set audiverunt ab eo dimisit eam. Item interrogati si est aliquis exercentes usuras responderunt quod Raymundus Sala et Guillelmus de Soldevila mutant fromentum sub tali conditione

quod detur eis tam in mensibus quantum plus valuit in aliquo foro in Sede Urgellense a tempore mutationis usque ad meses futuris set Raymundus Sayla prestat XX^{ti} solidos et prodetur sibi II sester frumenti pro usura et restituuntur dicti XX^{ti} solidos. Interrogati super aliis articulis responderunt omnia bene esse quantum ad rectorem et quantum ad populum.

||^(fol. 17v) Item testes vocati,³ iurati et interrogati Petrus Salla, Arnaldus Den, Raymundus de⁴ Benat [et rector dicti loci] dixerunt quod Petrus de Sancto Michaeli tenet quedam quam disposavit, ut dicitur, et eam tenet publice uxorem nomine Maria et ut publice dicitur sunt filii consanguinorum germanorum et mater dicte Marie et pater dicti Petri erant consanguini germani.

Debet rector XXX solidos so(l)vere in festo Sancti Vincencii Martiris sub pena suspensionis.

XXX solidos debet II denarios. Solvit.

1. *Segueix* fuit ratllat. — 2. *Segueix* in Sede expuntuat. — 3. *A la línia superior* Isti sunt de Benat. — 4. *Segueix* Bent ratllat.

18

1312 DESEMBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ARTEDÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 18r.

Artedó

Item dictus visitator volebat ire apud Artedó set dictum fuit sibi quod non inveniret clericum neque laicum nec aliquem pendente sibi claves. Item e(a)dem die citavit capellanum de Letó ut die sabbati proxima apud Sedem comparet coram ipso quia propter nives et clacies¹ ad dictum locum accedere non audebat.

Solvit XIII solidos.

1. *En lloc de glacies.*

18bis

1312 DESEMBRE 24

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ARTEDÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 18v.

de Artedó

Nono kalendas ianuarii, anno quo supra, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Artedó et recepit testes¹ infrascriptos videlicet Martinum de Artedó, Bernardum Soler et Arnaldum Staphanum, parochianos dicte ecclesie, [qui] iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit nam consueverunt ibi habere continue rectorem modo habent conducticium clericum qui debet ibi esse diebus dominicis et bis in septimana.

Interrogati² quantum valent retditus ecclesie responderunt quot valent XII libras.

Solvit XIII solidos.

1. *Segueix s ratllat.* — 2. *Segueix de ratllat.*

19

1312 DESEMBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ALÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 9v-10r, 18v.

Sent Esteve

Anno prefato, [XVIII kalendas ianuarii], dictus visitator visitavit¹ ecclesiam [Sancti Stephani] d'Alàs [et invenit altare et ecclesiam satis bene paratam] et testes iurati et interrogati, Petrus Taylafet [Guillelmus Porta, Arnaldus Rosel], Bartolomeus Domènec² dixerunt super servicio ecclesie quod comuniter fit. Non tamen tenet ibi hospicium nec hospitalitatem ymo vadit ad comedendum qualibet die ad Sedem. Interrogati super omnibus aliis et singulis articulis dixerunt omnia bene esse quam in rectore quam in populo.

||^(fol. 10r) Et dictus visitator quia Petrus Taylafet, Bartolomeus Domènec in visitationis officio perturbabant, nolentes contra rectorem vel populum ferre testimonium quamvis requisiti pluries et rogat hac etiam monitii mandavit Bernardo Gerbaudi, rectori ecclesie prelibate, ut eos excommunicatos in sua ecclesia diebus dominicis et festivis ubi maior aderit populi multitudo, excommunicatos publice nunciaret cum ipso facto sententiam excommunicationis incurerint iuxta processum factum per executores gratie domino archiepiscopo Terragone a Sumo Pontifice facte super visitatione facienda per alium.

||^(fol. 18v) Rector ecclesie del Alàs debet XL solidos quos debet solvere in festo sancti Vincencii sub pena suspensionis.

1. *Segueix visitavit ratllat.* — 2. *Petrus Taylafet i Bartolomeus Domènec expuntuat i subratllat.*

20

1312 DESEMBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JUST I SANT PASTOR DE CERC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 18r.

de Cerch

Anno quo supra, XVIII kalendas¹ ianua[rrii], visitavit ecclesiam de Cerch et invenit ecclesiam in ornamentis comuniter paratam.

Et Arnaldus Castel et Iacobus Rosel, testes vocati et interrogati, iurati responderunt super servicio ecclesie quod bene facit.

Interrogati de vita [rectoris] dixerunt quod tenet quandam publice concubinam nomine Berengariam in domo propria.

Item interrogatus rector super articulo ****² quod Iacobus Rosel, solutus, tenet quandam [solutam] publice concubinam, ut dicitur.

Debet CL solidos [solituros] in festo Aparectionis. Solvit CL solidos.

1. *Segueix ianari ratllat.* — 2. *Hi manca el número de l'article i el verb.*

21

1312 DESEMBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE LA BASTIDA D'HORTONS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 18r.

de Bastida

Eadem die, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Columbe de la Bastida et invenit dictam ecclesiam comuniter ornatam, vestimentis et libris tamen invenit quod Christi stabat minus decenter et in vaso sine clave, neque invenit ibi rectorem facientem residenciam ymo est in scolis nec aliquem vicarium tenet ibi.

Solvit XXV solidos ad instanciam Torel.

22

1312 DESEMBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LLETÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 18v.

de Lotó

Item anno quo supra, [XVII kalendas ianuarii], capellanus de Lotó venit apud Sedem quia citaverat cum dictus visitator deduxit secum III testes Raymundus Roca, Raymundus de Fonte, Raymundus de Capiteville. Responderunt omnia bene esse.

Dictus capellanus debet XL [solidos] so(l)vere in kalendas febroarii dicto visitatori vel Ferrario de¹ Torel.

Debet XL solidos. Solvit.

1. *Segueix Tol ratllat.*

23

1312 DESEMBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE LA FREITA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 18v.

de la Freita

Item anno quo supra, [XVII kalendas ianuarii], visitavit ecclesiam Sancte Eugenie de la¹ Freita et testes vocati apud Sedem quia in dicto loco non manet rectorem, iurati et interrogati Arnaldus Martí et vicarius Petrus de Comela dixerunt quod rector non moratur ibi nec bene facit ecclesie de serviri set tenet conducticium vicarium de Nabiners qui vadit illud diebus dominicis et festivis duplicibus et 1ª die in septima(na).

Debet solvere festo sancte Marie febroarii XX solidos sub pena suspensionis.

Solvit XX solidos.

1. *Segueix Fe ratllat.*

24

1312 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA SUFRAGÀNIA DE SANTA COLOMA D'ANDORRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 20r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 81.

Sancta Columba¹

Eodem anno, XV° kalendas ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Columbe de valle de Andora et invenit Corpus Domini male stare et totum confractum² et contrictum et in panno sirico involutum. Item invenit solum et unicum vestimentum illotum et turbidum.

Bernardus Gueraldi et Guillelmus Rosselli et Petrus Losada et Seviss, testes iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt communiter fieri.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenuit quandam mulierem nomine Guillelmam fere a XXX^{ta} annis citra.

Interrogati super omnibus aliis articulis tam populum quam clericum tangentibus responderunt omnia bene esse.

Interrogati quantum valebant retditus dicte ecclesie responderunt quod medietas quam recipit ibi sacrista Urgellensis venditur VI libras computando primo denarios.

Debet XIII solidos. Solvit XII solidos.

1. *Anotat al marge dret* Unita est ecclesie Andorra. — 2. *Corregeix* conhofractum.

25

1312 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA ESTEVE D'ANDORRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 20r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 82.

Sancti¹ Staphani

Eadem die, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Andora et invenit quod altare indiget duabus pallis et corporalibus et invenit vestimenta dicte ecclesie turpissima et male abluta et etiam indiget uno vestimento et uno salterio.

Et Petrus de Solerio et Guillelmus Fabre et Babotus, parochiani dicte ecclesie, testes iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt satis beni fieri.

Interrogati de vita rectoris dixerunt [quod tenet] quandam mulierem nomine Guillelman publice in domo ab xxx^{ta} annis citra.

Item interrogati dixerunt quod Bernardus Calbó, uxoratus, tenet quandam² publice concubinam in domo propria, uxore expulsa, nomine Mariam.

Interrogati super aliis articulis responderunt omnia bene esse.

Solvit xx^{ti} solidos pro concubinato.

1. *En lloc de Sanctus.* — 2. *Segueix plub ratllat.*

26

1312 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE LA MASSANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 20r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 82-83.

Sancte¹ Iscle

Eodem² die, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte³ Iscle de la Maçana et quantum ad ornamentam et statum ecclesie invenit ipsam satis bene.

Super servicio ecclesie dictus visitator recepit testes videlicet Arnaldum de Querol et Baraç qui iurati et interrogati dixerunt quod servicium dicte ecclesie satis bene fit, tamen non stat in domibus dicte ecclesie set moratur pro maiori parte *ha* Herç, in parochia de Pal.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod tenuit et adhuc tenet, ut communiter dicitur, quandam publice concubinam vocatam Raymundam⁴ Miretam ex qua habuit v^e vel sex filios et tenet hospicium cum dicta concubina et filia et genero ipsius.

Interrogati super aliis articulis tam populum quam clericum contangentibus dixerunt communiter bene esse.

Eadem die dictus visitator per specialem nuncium videlicet per Raymundum Scolarem, capellani de la Maçana [citavit] capellanum de Pal ut ad eum cum aliquibus de parochis suis accederet in crastinum ad locum de Urdina cum dictus visitator, propter glacies et nives maximas ad locum de Pal accedere non posset.

Solvit xx solidos pro concubinato.

1. *En lloc de Sanctus.* — 2. *En lloc de Eadem.* — 3. *En lloc de Sancti i segueix Ische ratllat.* — 4. *Segueix Mile ratllat.*

27

1312 DESEMBRE 18-19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CORNELI I SANT CEBRIÀ D'ORDINO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 20v-21v.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 83-85.

Sancti¹ Sabriani

Eadem die, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Sabriani de Urdina et recepit testes videlicet Bernardum Babot, Bernardum d'Altorer, Arnaldum Pelicer, Rosell de Sornàs et Arnaldum Buyda.

Interrogati et iurati super servicio ecclesie responderunt quod rector non moratur ibi immo tenet hospicium suum in loco de la Curtinada infra p[ar]ochiam ecclesie supradicte. Venit tamen compareret ad dictam ecclesiam sufficienter suum officium exercendo. Item interrogati dixerunt quod consueverunt ibi esse duo presbiteri et modo non est nisi unus nec illi vivere posset de eo quod dominus episcopus [Urgellensis] dat sibi nec essent viros sui patrimonii.

Interrogati super vita rectoris, dixerunt quod quo ad presens nullam habet publice concubinam. Habuit tamen duas concubinas et ex utraque ipsarum² habuit prolem.

Interrogati super aliis articulis clericum et populum tangentibus responderunt omnia bene esse.

Item invenit dictus visitator esse ecclesiam bene ornatam set invenit Corpus Christi sine clave.

Anno quo supra, XIII° kalendas ianuarii, dictus visitator continuans visitationem in ecclesiam Sancti Sabriani. Venit ad eum capellanus de la Maçana conquerens lacrimabiliter de reverendo patre domino episcopo Urgellense qui sibi primicias auf(e)ret omnino que eidem capellano cum ecclesia fuerat concessa a domino Petro condam episcopo Urgellense ut in instrumento collationis de predictis sibi facto plenius continetur expresse quod instrumentum sigilli pendentis prefati domini episcopi erat muniminem roboratum cuius series sequitur in hunc modum «Noverunt universi presentes pariter et futuri quod nos Petrus miseratione divina Urgellensis episcopus damus et concedimus et in beneficium ecclesiasticum assignamus tibi Ferrario Domènec, clerico, in tota vita tua ecclesiam Sancti Aciscli de ça Maçana cum novem modiis bladi quos capellanus predictae ecclesie in³ nostris decimis recipere consuevit et cum primiciis, oblationibus, defuntionibus et minuciis universis que ad ipsam ecclesiam spectant aliqua ratione. Et curam animarum in eadem tibi commitimus quam diu igitur vixeris predictam ecclesiam habeas, teneas et possideas cum omnibus supradictis pacifice et quiete ad honorem et fidelitatem nostri et successorum nostrorum et ecclesie Urgellensis salvas census, procuraciones et⁴ alia nobis et ecclesie Urgellensis ad sinodos nostras venias nisi impeditio canonica fueris impeditus, mandata nostra et sentencias servaveris in omnibus et per omnia. Et de bonis [ipsius]⁵ ecclesie nichil vendas, impignores vel alienes nec porcionarios instutuas in eadem absque consensu et voluntate nostra vel successorum nostrorum et licencia speciali. Et in ipsa ecclesia residenciam facias personalem et debitum obsequium in divinis et temporalibus officiis adimpleas convenienter || et sit nobis bonus, obediens et fidele. Ideoque ego Ferrarius Domenec predictus recipiens a vobis domino nostro episcopo supradicto predictam

donacionem seu concessionem cum condicionibus supraonitis promito vobis hec omnia supradicta et singula fideliter adimplere. Et in testimonium huius rey presentem cartam nostro sigillo fecimus sigillari. Quod est actum XI kalendas decembris anno Domini M^o CC^o LXXX secundo».

|| Anno quo supra eadem die dictus visitator, audita infamia turba contra capellanum Sancti Sabriani de Urdina, incepit testes recipere iterum super vita et conversatione dicti capellani.

Bernardum de Pal testis, iuratus et interrogatus super vita predicti capellani, respondit quod tenet in domo propria filiam maritatum set non permitit⁶ quod maritus stet cum uxore immo Berengarius Iohannis diachonus⁷ ipso capellano sciente⁸ et consenciente habet rem cum dicta filia capellani et ex ea habuit prolem ut comuniter dicitur in illa parochia.

Item Arnaldus Babot testis, iuratus et interrogatus super eodem, respondit quasi idem quod supra proximius testis, addito quod hoc anno dictus capellanus non permitebat generum accedere ad uxorem immo clauserat⁹ yanuam et gener rupit eam et hoc est notorium. Item dixit quod predictus diachonus et mater dicte fillie capellani erant primi consanguinei et habet tamen dictus diachonus filium a dicta filia capellani nomine Maria, ut dicitur comuniter in dicta parochia.

Item Guillelmus Plau d'Arans testis, iuratus et interrogatus super predictis,¹⁰ dixit quod est fama publica de omnibus que testes superiores deposuerunt.

Item¹¹ Petrus Oliba testis, iuratus et interrogatus, dixit esse famam de eo quod supradicti testes dixerunt. Super aliis dixit nihil scire.

Debet XX solidos pro concubinato solituros in festo Epiphanie.

1. *En lloc de Sanctus.* — 2. *Segueix ab ratllat.* — 3. *Segueix nos ratllat.* — 4. *Segueix alia ratllat.* — 5. *Corregeix dicte ratllat.* — 6. *Corregeix premitit.* — 7. *Crida a una anotació al marge esquerre* Solvit pro concubinato diachonus de Urdina XX solidos. — 8. *Corregeix scientere.* — 9. *Segueix ganuam ratllat.* — 10. *Segueix [...] ratllat.* — 11. *Segueix Olib ratllat.*

28

1312 DESEMBRE 19

VISITA A L'ESGLÉSIA SUFRAGÀNIA DE SANT CLIMENT DE PAL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 22r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 85-86.

de Pal

Item anno quo supra et die, dictus¹ visitator inquisivit in personam rectoris et populi de Pal unde Ferrarius Dominici, capellanus de la Maçana, testis, vocatus, iuratus et interrogatus de vita et² [servicio ecclesie] capellani de Pal, dixit quod servicium ecclesie facit capellanus comuniter.

Item interrogatus respondit quod forte duo anni sunt transacti quod cum dictus capellanus de Pal veniens de Monteserarato³ cum iam esset in parochia sua, Petrus Fornerii accessit ad dictum capellanum de Pal et dixit sibi «Domine, venite ad patrem⁴

meum qui graviter infirmatur et vult confiteri. Venite et confiteamini eum» qui predictus capellanus respondit «fessus sum, cras vadam» et dictus Petrus dixit «non habebitis tempus?» et tamen capellanus non ivit et patrem predicti Petri [nomine Raymundi⁵ Tornerii]⁶ decessit inconfessus et de hoc dixit esse famam publicam et ita naravit sibi predictus Petrus Tornerii in crastinum quod illud fuit factum.

Item Raymundus Bons et Guillelmus Bons, parochiani de Pal, testes, iurati et interrogati, dixerunt quasi per omnia ut testis supraproximus et de hoc est et fuit fama in parochia de Pal.

Interrogati quantum valent retditus de Pal dixerunt quod pars episcopi vendita est XXVIII modiis.

Interrogati super aliis articulis responderunt populum et clericum tangentibus bene esse comuniter.

Item Berengarius de Pal, capellanus de Pal, iuratus et interrogatus super predicto casu predicti Raymundi Tornerii dixit quod cum ipse veniens de Montserrat in parochia sua occurrit sibi Petrus Tornerii dicens quod iret ad patrem confitendum qui graviter infirmabatur et non ivit donec in crastinum et dictus Raymundus fuit mortuus. Dixit tamen quod non erat longum tempus quod ipse Raymundus fuerat sibi confessus.

Interrogatus quantum valent retditus ecclesie dixit quod ecclesia sua est sofragania de la Maçana et valent comuniter retditus parochiarum de la Maçana et sue centum modios uno anno cum alio computato.

Debet L solidos pro concubinato solituros in kalendas febroarii.

1. *Segueix visi ratllat.* — 2. *Segueix seu ratllat.* — 3. *En lloc de Montserrat.* — 4. *Corregeix patreum.* — 5. *Segueix Fornerii ratllat.* — 6. *Anotat al marge dret.*

29

1312 DESEMBRE 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ENCAMP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 22v.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 86-87.

Sancte Eulalie de Camp

Anno quo supra, XIII kalendas ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam¹ Sancte Eulalie de Camp et invenit ipsam quantum ad ornamenta ecclesie male dispositam quia indiget ornamentis.

Et super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum d'Alorén, Bernardum Martini et Arnaldum Vitalis, [Iohannes² Ermengou, Guillelmum Parador et Petrum Parador], parochianos dicte ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod comuniter fit non tamen in ista ecclesia non moratur nisi unus capellanus cum ab antico solebant duo esse ante quam dominus episcopus Urgellensis sibi primicias et decimas dicte ecclesie sibi appropriaret et idem consuevit esse in aliis ecclesiis de valle de Andora.

Interrogati de vita clericorum serviencium dixerunt bene esse.

Interrogati de vita parochianorum, dixerunt quod Arnaldus Morató, uxoratus, tenet quandam publice concubinam nomine Sança Cadena. Item quod Petrus Andreas, desposatus cum fil(i)a Petri Mayol, tenet quandam publice concubinam nomine Raymunda Arnalda. Item dixerunt quod³ Arnaldus Petrusarnaldus est uxoratus cum quadam nomine Guillelma que est consanguinea sua, secundum famam. Item dixerunt quod Arnaldus França, solutus, tenet quandam publice concubinam maritatam⁴ nomine Aleu Calbona.⁵ Item dixerunt quod Raymundus Guillelmi de Sede Urgellense, uxoratus, tenet in eorum parochia quandam solutam nomine Guillelma Ricarda.

Interrogati super aliis articulis responderunt omnia bene esse.

1. *Segueix de ratllat.* — 2. *En lloc de Iohannem.* — 3. *Segueix Petrus Arnaldus ratllat.* — 4. *Segueix ne ratllat.* — 5. *Segueix Interrogati ratllat.*

30

1312 DESEMBRE 20

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE CANILLO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 22v.
a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 87-88.

Sancti Saturnini de Canilo

Eadem die, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Canilo et quantum ad ornamenta ecclesie invenit eam satis bene dispositam.

Super aliis articulis recepit testes Guillelmum Mir et Iohannem Vitali [et Iohannem Ricart] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati super vita rectoris responderunt quod tenet in domo propria publice concubinam nomine Berengariam de qua habet III^{or} [inter] filios et filias. Item dixerunt interrogati [quod] dictus rector tenet locum in temporalibus dominorum episcopi Urgellensis et comitis Fuxensis et est iudex ipsorum quod parochianis qui sibi habent confiteri displicet valde et suplicabant per se [et]¹ per alios remedium adiberi.

Interrogati quantum valent retditus dicte parochie responderunt quod pars domini episcopi Urgellensis fuit vendita XC libras et plus qui recipit ibi primicias et medietatem decimam et aliam medietatem recipit capitulum Urgellensem et dominus episcopus dat capellano pro servicio ecclesie IX mod(i)os bladi.

Interrogati super aliis articulis responderunt omnia bene esse.²

Interrogati si rector dicte ecclesie alienaverit aliqua de bonis dicte ecclesie, responderunt quod quodam hospicium fuit sibi donatum quod hospicium faciebat annum censum ecclesie sancti Michaeli et ecclesie sancti Iohannis et dictus rector non [solvit] dictum censum a X annis citra que ecclesie sunt infra limites sue parochie.

1. *Corregeix vel ratllat.* — 2. *Segueix Item ratllat.* — 3. *Segueix Petrus Arnaldus ratllat.* — 4. *Segueix ne ratllat.* — 5. *Segueix Interrogati ratllat.*

31

1312 DESEMBRE 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE LÒRIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 23r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 88-89.

Sancti Iuliani de Lúria¹

Anno quo supra, XII kalendas ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Lúria et invenit dictam ecclesiam quantum ad ornamentum ipsius non bene dispositam.

Raymundus Martini, Raymundus Rul et Petrus Ferrarius de Sartès, parochiani dicti ecclesie, testes iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt [quod] comuniter fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod predictus rector tenet in domo propria publice concubinam nomine Guillelmam de qua habet duos filios.

Interrogati super vita parochianorum dixerunt quod Iohannis Stefanus, uxoratus, tenet publice concubinam. Ignorant tamen nomen ipsius concubine. Item quod Petrus Giberga, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Mariam.

Interrogati super aliis articulis responderunt omnia bene esse.

Debet XX solidos solituros in festo sancti Ylarii. Solvit

1. *Anotat al marge dret* Vale medietas decimi istius ecclesie et primicia quas recipit episcopus XL libras.

32

1312 DESEMBRE 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'OS DE CIVÍS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 23r.**Sancti Petri d·Aóss**

Eadem die, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Petri d·Aóss et recepit testes videlicet Petrum Martini et Guillelmum Iohannem qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati¹ de vita rectoris dixerunt quod bene et honeste vivit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Guillelmus Sibran tenet publice concubinam nomine Ferrariam.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie responderunt quod valent XXX^{ta2} libras.

Debet XXX^{ta} solidos solituros in festo Carniprivii sub pena suspensionis. Solvit XXX^{ta} solidos.

1. *Segueix su ratllat.* — 2. *Corregeix xxxv^{ta} i segueix libras ratllat.*

33

1312 DESEMBRE 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ARCAVELL.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 23r.***Sancti Andree de Archavell**

Eadem die, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Archavell et quantum ad¹ ornamenta ecclesie invenit ipsam² corporalibus indigere et est in ecclesia Sancte Marie illud idem.

Petrus Delart, Berengarius de l·Obach, testes iurati et interrogati³ super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene esse.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod [Petrus]⁴ de Ferrera tenet publice concubinam nomine Raymundam. Et III° kalendas ianuarii dicti Petrus de Ferrera et Raymunda comparentes coram dicto visitatore citati, offerentes se stari iuri et mandato simplici dicti visitoris iurarunt in manu eiusdem super sancta Dey III^{or} euvangelia stare mandatis ecclesie.

Debet LXXIII solidos minus II denarios solituros in festo sancte Marie mensis febroarii sub pena suspensionis.

1. *Segueix orma[menta] ratllat.* — 2. *Segueix [...] ratllat.* — 3. *Segueix de vita ratllat.* — 4. *Segueix capelle ratllat.* — 5. *Corregeix Bernardus.*

34

1312 DESEMBRE 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE CIVÍS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 23v.***Seviç**

Anno quo supra, XI° kalendas ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Romani de Seviç et recepit testes videlicet Petrum Traver, capellanum d·Argolell, Guillelmum Sala, presbiterum, Bernardum de Soldevila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod consuevit tenere publice concubinam ex qua filios habuit.

Interrogati de vita parochianorum responderunt omnia bene esse.

Interrogatus rector quantum valet ecclesia sua in redditibus dixit quod XXX^{ta} libras Barchinonenses.

Debet LX solidos in festo Carniprivii solituros sub pena suspensionis.

35

1312 DESEMBRE 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ARS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 23v.**Ecclesia¹ d·Artz**

Eadem die, visitavit ecclesiam Sancti Martini d·Artz et recepit testes superius² positos et capellanum de Seviç et Petrum de la Riba qui interrogati et iurati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod consuevit tenere concubinam ex qua habuit filios.

Interrogati de vita parochianorum et rector cum eis (dixerunt) quod bene est.

Interrogatus rector quantum valent redditus sue ecclesie respondit quod XI libras.

Debet XXV solidos solituros in festo Carniprivii sub pena suspensionis.

1. *Segueix dr ratllat.* — 2. *Corregeix super[...].s.*

36

1312 DESEMBRE 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA D'ARGOLELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 23v.**d·Argolell**

Eadem die, visitavit ecclesiam Sancte Eugenia¹ d·Argolell et recepit testes superius nominatos et capellanum d·Artz qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenuit concubinam ex qua habuit filios.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod bene est.

Interrogatus rector quantum valent redditus sue ecclesie dixit quod² VI libras.

Debet XIII solidos solituros ut supra sub pena³ suspensionis.

1. *En lloc de Eugenie.* — 2. *Segueix libr ratllat.* — 3. *Segueix excommunicationis ratllat.*

37

1312 DESEMBRE 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ASNURRI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 24r.

d·Anuri

Eadem die, visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d·Anuri et dictus visitator invenit panos dicte ecclesie inmundos et Corpus Domini Iesu Christi sine clave.

Super aliis articulis dictus visitator recepit testes videlicet Berengarium de Soldevila, Petrum Vilana, Guillelmum [de Vila],¹ presbiterum, Petrum de la Riba, Bernardum de Soldevila et Guillelmum Paleres qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod male fit immo nullum fit per rector vel eius nomine set parochiani de suo faciunt fieri dictum servicium quandoque rector enim non facit in dicta ecclesia residenciam nec unquam fecit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet apud Sanctam Mariam de ça Vila quandam publice concubinam [nomine Guillelma Çavila]² ex qua filios habet et cui emit domos.

Item dixerunt quod est excommunicatus dictus rector et consuevit excommunicari publice Organiani campanis pulsatis et candelis extintis.

Interrogati dixerunt quod dictus rector celebravit pluries missam in dicta ecclesia cum quodam filio suo spurio nomine Arnaldo.

Interrogati dixerunt quod hoc anno iuxta festum sancti Iohannis mensis iunii, dictus rector asportavit de ecclesia supradicta ad Sedem Urgellensem clam quendam librum nomine *Ofeyer* et temptavit in pluribus locis in Sede peccuniam recipere mutuo super dicto libro set non potuit quia aliqui de parochianis dicte ecclesie hoc scientes miserunt ad Sedem et dictum librum recuperaverunt.

Item dixerunt quod parochiani tradiderunt dicto rectori XX^{ti}II³ solidos et promisit aportare ad dictam ecclesiam *uns hostihers* et non fecit quamvis sit annus transactus.

Interrogati dixerunt quod facit annum censum luminaribus ecclesie videlicet duo sextaria bladii et sminam ad mensuram Sedis quem non solvit quod rodundat⁴ in decrimentum ecclesie.

Item interrogati dixerunt quod in dicta ecclesia consueverunt esse et debent esse duo presbiteri quia habent servire tribus ecclesiis videlicet mayori ecclesie, predicte ecclesie et Sancte Iohannis et Sancti [Iachobi]⁵ de Minestrels.

Item interrogati dixerunt quod dictus capellanus habuit predictam ecclesiam per simonye pravitatem⁶ nam dat annuatim Raymundeto de Sancta Columba XX^{ti}V sextarios medios furmenti et medios siliginis et de hoc fecit dictus rector eidem Raymundeto publicum instrumentum ante quam posset habere instrumentum collationis ecclesie supradicte quam ecclesiam Raymundus de Sancta Columba, avonculus dicti Raymundeti, corfere et dictus Raymundus regitur per prefatum Raymundetum et de hoc est fama publica in dicta parochia. Et hoc etiam dixit dictus rector Petro Vilana teste predicto petens ab eo consilium si predictam obligationem dicti bladi posset infringire quamvis predictam obligationem iurasset.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene esse.

Et dictus visitator || auditis non sine corde amaritudine que superius dicta fuit, mandavit Berengario de Soldevila, Petro Vilana et Bernardo de Soldevila, parochianis ecclesie supradicte, ut ipsi bene et fideliter recolligerent omnes redditus ecclesie supradicte et faciant fieri ecclesie servicium consuetum donec ab eodem visitatore contrarium receperint in mandatis. Residuum vero quod facto servicio ecclesie superaverit debent fideliter reservare. Et mandavit Bernardo de Villa, presbitero qui tunc in dicta ecclesia serviebat predictam comissionem parochianis omnibus aliis

denunciaret. Et nihilominus in hiis scriptis et coram predictis tulit sententiam excommunicationis contra omnes et singulos dicte comissioni se opposentes ve contradicentes publice vel oculte per se vel [per] alium quoquo modo. Et ad hoc fuerunt testes presentes capellani de Savíç, d·Artz et d·Argolell et pluries alii videlicet testes superius nominati. Emparavit etiam XX^{ti} sextaria formenti que tenebat Petrum Vilana nomine dicti rectoris.

Interrogati predicti quantum valebant⁷ redditus dicte ecclesie responderunt quod bene valent XL libras Barchinonenses.

Debet XCIII solidos IIII denarios solituros in festo Carniprivi alias subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto dictus visitator.

1. *Corregeix Sala ratllat.* — 2. *Anotat al marge dret.* — 3. *Segueix duos ratllat.* — 4. *Corregeix rotdundat.* — 5. *Corregeix Iahobi ratllat.* — 6. *Segueix nam ratllat.* — 7. *Segueix rec ratllat.*

37bis

1312 DESEMBRE 23

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ASNURRI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 24r.

Anno quo supra, X kalendas ianuarii, dictus visitator in Sede Urgellense visitavit persona dicti rectoris qui iuratus et interrogatus qualiter ecclesiam habuerat, respondit quod Raymundetus de Sancta Columba dixit sibi quodam vice a Tiurana quod multum diligebat eum interrogans quid sibi daret si impetraret sibi ecclesiam de Villaplana vel de n·Urri vel canonicam de Guissona qui [rector]¹ nunc predictus respondit sibi «darem vobis quod volletis et specialiter darem vobis libenter XII sextaria² ad mensuram Agrimontis» quod tempore vacuit ecclesia d·Anurri quam sibi contulit Raymundus de Sancta Columba et fecit ipsum poni in possessionem per dictum Raymundetum quo facto dictus Raymundetus requisivit prefatum capellanum quod daret sibi XX^{ti}v sextaria in medietate siligiris et alia medietate formenti, qui capellanus hoc prorogavit facere in quantum potuit set tandem dictus Raymundetus dixit sibi expresse quod oportebat eum ascurare dare quolibet anno predicta XX^{ti}v sextaria aserens quod non potuit habere instrumentum collationis donec fecerit sibi instrumentum obligationis predictorum XX^{ti}v sextariorum quod dictus rector habuit facere et etiam iuravit non venire contra predictum instrumentum et ita solvit iam per III annos.

Et quinto kalendas ianuarii fuit dicto rectori litera citatoria presentata coram Arnaldo Seguí rectore d·Arcavell, Raymundeto de Sancta Columba et Iachobo Talarn ut dictus rector faciat in³ predicta ecclesia⁴ continuam residenciam hinc ad festum Carniprivi et nihilominus sibi mandavit ut non exuat Sedem donec cum dicto visitatore convenisset de publico concubinato in quo iacet prostatus et quia cum filio suo illegitimo pluries celebravit.

1. *Corregeix rector ratllat.* — 2. *Segueix [...] ratllat.* — 3. *Segueix pre ratllat.* — 4. *Corregeix ecclesiam.*

38

1312 DESEMBRE 26

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT TOMÀS DE CALBINYÀ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 25r.***Calvià**

Anno quo supra, VII kalendas ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Tome de Calvià et quantum ad ornamenta ecclesie invenit¹ in ipsa vestimenta turpissima et male illota et Corpus Domini sine clave et dictam ecclesiam male dispositam.

Super aliis articulis dictus visitator testes recepit silicet Petrum de Pal, Petrum Malet, Guillelmum de Fonte et Arnaldum de Sancto Andree, parochianos dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio [ecclesie] dixerunt quod male fit nam capellanus vadit sepiissime ad Sedem et ibi vagatur et stat.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod est homo pessime aministratoris et tempore suo domus ecclesie sunt destructe nec tenet hospicium nec retditus quamvis pinguet sibi sufficere possunt immo obligavit retditus ecclesie ad v annos Bernardo de n-Ansovell nec lectum habet immo pro maiori parte iace indutus et in ecclesia. Et raro etiam celebrat in dicta ecclesia immo die predicta que erat festum sancti Staphani in mediis terciis qua dictus visitator visitavit ipsam ecclesie adhuc iacebat in lecto nec adhuc dixerat matutinas.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Arnaldus Salines tenet publice quandam maritatam nomine Iohannam.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie predicte una cum rectore responderunt quod valent XXX^{ta}V libras Barchinone.

Debet XLVII solidos. Solvit.

1. *Segueix ipsam ratllat.*

39

1312 DESEMBRE 27

VISITA AL MONESTIR DE SANT SERNI DE TAVÈRNOLES.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 25r.***Sanctus Saturninus**

Anno quo supra, VI kalendas ianuarii, dictus visitator accessit ad monasterium Sancti Saturnini de Tavèrnulis causa visitationis et, cum esset in ecclesia volens suum officium exercere, frater Raymundus de Nevà, infirmarius, et frater Raymundus de Bachó, sacrista dicti loci, dixerunt¹ sibi quod monasterium erat exemptum et proprii unde non reciperent eius² visitationem nec sustinerent aliquo modo quod ipse ibi in aliquo visitaret.

Et dictus visitator assignavit eis [et abbati eorum] terminum peremptorium ad privilegia [exemptionis]³ sibi exhibenda vel ad faciendum [eidem] alias fidem de sua exemptione si possent in Sede Urgellense ad diem [veneris]⁴ que intitulabitur III^{or} kalendas ianuarii, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc subposuit dictus visitator dictum monasterium [et ecclesiam] ecclesiastico interdicto et eis tamquam rebellis ex tunc ingressum ecclesie interdixit.

Et nihilominus in quantum potuit dictum monasterium et ecclesiam visitavit, et invenit altare satis bene ornatum et satis bonis libros in coro.

1. *En lloc de dixerunt.* — 2. *Segueix vistationem ratllat.* — 3. *Corregeix exemptoris ratllat.* — 4. *Corregeix iovis ratllat.*

40

1312 DESEMBRE 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ESTAMARIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 28r.

Estamariu

Anno quo supra, III° kalendas ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincencii d'Estamariu et invenit ecclesiam quantum ad ornamenta ipsius bene dispositam et in bono statu.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raymundetum Traver, Bernardum Bertran et Raymundum Mir,¹ [Arnaldum Ribes et Stamariu Yserén, parochios² dicte ecclesie], qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita presbiterorum responderunt quod vivunt satis honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene eos vivere.

Interrogati rectores quantum valent retditus ipsius ecclesie responderunt quod anno³ preterito dedit quilibet XXI solidos [et III] obolos.

Debet [XLII]⁴ solidos et III denarios solituros idus ianuarii sub pena suspensionis. Solvit XL solidos VI denarios.

1. *Segueix parochianos dicte ecclesie ratllat.* — 2. *En lloc de parochianos.* — 3. *Segueix pp ratllat.* — 4. *Corregeix XL ratllat.*

41

1312 DESEMBRE 30

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BESCARAN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 28r.

Bascharan

Eadem die, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Bascharan et invenit eam bene ornatam.

Et super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Baiulum, Guillelmum Fabre et Bernardum Armenytruyt et Andream Bertrandum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit satis honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod [gener] Arnaldi de Muro non stat cum sua uxore, socero procurante, et Bernardus Pascual, solutus, tenet publice concubinam nomine Ermenyó. Item Miró Fabre, uxoratus, tenet quandam publice concubinam nomine Mariam. Item Petrus Eróss, uxoratus, tenet publice quandam concubinam nomine Bernardam.

Interrogatus rector quantum valent retditus predicte ecclesie, respondit quod valent XXIII libras Barchinonenses.

Debet L solidos solituros in festo Carniprivii sub pena suspensionis.

42

1313 GENER 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE LA PARRÒQUIA D'HORTÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 28r.

Laortó

Anno quo supra, IIII° nonas ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Andree de Laortó et invenit ipsam cum vilissimis¹ vestimentis et sanctum Cri(s)ma sine clave.

Super aliis articulis recepit testes infra scriptos videlicet Raymundum Pastorem et Iohannem Alacrén [et Petrum Alamany et Petrum d'Aguilar], parochianos dicte parrochie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod rector non moratur ibi nec tenet ibi hospitalitatem, set tenet ibi quendam clericum conducticium qui facit quod potuit et rector arendavit, ut credunt, ecclesiam de Les et ibi moratur.

Interrogati de vita rectoris et conductici responderunt quod satis [vivunt]² honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod³ [Burdus de Rochafort mutat peccunias suas ad esuras].

Interrogati quantum valent retditus dicte (ecclesie) dixerunt quod rector recepit totam primiciam et medietatem decimam ipsius parrochie.

Item interrogati de vita parochianorum iterum responderunt quod Petrus Taús, uxoratus, non stat cum uxore sua.

Debet L solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis.

1. *Corregeix vilissimas.* — 2. *Corregeix vivit ratllat.* — 3. *Segueix bene est ratllat.*

43

1313 GENER 2

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE NOVES DE SEGRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 28v.**Noves**

Eadem die, anno quo supra, visitavit dictus visitator ecclesiam Sancti Saturnini de Noves et invenit ecclesiam indigere libris et vestimentis et pallis altaris et corporalibus.

Et super aliis articulis recepit testes infra scriptos videlicet Petrum de Capiteville, Bernardum Dengeré et Petrum d'Osàs, parochianos dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Guillelmus de Soldevila, uxoratus, tenet publice concubinam nomine na Gardich. Item dixerunt quod Raymundus Tava tenet quandam maritatam publice concubinam nomine Arsendem.

Interrogati super aliis articulis dixerunt bene esse tangentibus tam populum quam clericum.

Debet XXVII solidos. Solvit.

44

1313 GENER 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE LA SANTA CREU DE TREJUVELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 28v.**Tresiovell**

Anno quo supra, III nonas ianuarii, dictus visitator visitavit ecclesias¹ Sancte Crucis de Teresiovel et invenit ecclesiam male ornatam et Corpus Domini sine clave et vestimenta illota et immunda.

Super aliis articulis recepit testes infra scriptos videlicet rectorem dicte ecclesie, Petrum Farnós, scolarem, Arnaldum de Tresiovell et Guillelmum Rocha qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Guillelmus de Capdevilla, filius de n·Agramont, expulit suam uxorem de domo, nomine Er.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie dixerunt quod valent XVIII libras Barchinone.

Et dictus visitator mandavit eide(m) rectori sub pena suspensionis quam ipsum voluit incurere ipso facto nisi faceret quod mandavat quatenus de procuratione sibi satisfaceret usque ad kalendas febroarii.

1. *En lloc de ecclesiam.*

45

1313 GENER 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ESPAÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 28v.**Espén**

Eadem die, anno quo supra, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d'Espén et recepit testes silicet Bernardum Montaner et Petrum de Belpuy, parochianos dicte parochie, qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod bene¹ vivunt.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie² una cum clerico responderunt quod valent X libras Barchinone.

Debet XV solidos solituros in festo Sancte Marie febroari sub pena suspensionis.

1. *Segueix vivit ratllat.* — 2. *Segueix responderunt sense cancel·lar.*

46

1313 GENER 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BERÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 28v.**Berén**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Berén et invenit ecclesiam communiter bene esse.

Super aliis articulis recepit testes infrascriptos videlicet Raymundum Vall, Bernardum de Guarmós et Raymundum Móra et Bernardum Lorenç, parochianos dicte parochie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod [non] bene fit.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod vivit honeste excepto quod non tenet hospitalitatem nec dicit horas cotidie in ecclesia sicut deberet, immo stat sepissime per XV dies vel III epdomadas¹ quod non celebrat² ibi missam.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse.

Interrogati quantum valent [retditus ecclesie] responderunt quod valent xxxv libras.

Eadem die et coram rectore d'Espén, Guillelmo Frederera, Guillelmo de Castelló et Arnaldo Roca, dictus visitator mandavit prefato rectori sub pena suspensionis quam ex nunc ut ex tunc tulit in eum quatenus eidem de procuratione satisfaciatur hinc usque ad kalendas febroarii, retento sibi plenarie quod dictus visitator ibidem in cena expenderat.

Debet L solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis.

1. *Té una ratlla d'abreviatura innecessaria.* — 2. *En lloc de celebrat.*

47

1313 GENER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLÀS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31r.***Castellàç**

Anno quo supra, pridie nonas ianuarii, in monasterio Sancte Cicilie, propter [glacies]¹ et nives, fecit ad se vocari [dictus visitator] capellanum de Castellàç qui iuratus pro se et parochianis super manifestis interrogatus dicere veritatem et cum eo testis iuratus capellanus de Payerols, qui interrogati dixerunt quod rector ecclesie non potest vivere de redditibus dicte predicte set² vicarium de Marons facit feri servicium asuetum.

Interrogati de ornamentis ecclesie dixerunt bene esse.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent VIII libras.

Debet XV solidos solituros in festo sancte Marie mensis febroarii sub pena suspensionis. Solvit Ferrario.

1. *Corregeix galcies ratllat.* — 2. *Segueix tenet ibi ratllat.*

48

1313 GENER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUITÓS DE GUILS DEL CANTÓ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31r.***Guills**

Eade(m) die et anno, dictus visitator visitavit, et in eodem loco et ex causa predicta, ecclesiam de Guills et testes presentes et [rector]¹ supradictus et Petrus Traver qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de ornamentis ecclesie responderunt comuniter esses.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse.

Et dictus visitator coram supradictis testibus mandavit dicto vicario sub pena suspensionis quod satisfaciat sibi de visitatione hinc ad festum sancte Marie mensis febroarii.

Debet XXXV solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis.

1. *Corregeix vicarius ratllat..*

49

1313 GENER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE TAÚS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31r.**Taús**

Eadem die et anno, et loco ex causis predictis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Martini de Taús et rector interrogatus super hiis que infra ecclesiam sunt, dixit bene esse.

Interrogati de vita ipsius rectoris dixit bene.

Interrogati de vita parochianorum respondit bene esse exceptis aliquibus quos ipse rector cotidie monet ut a peccatis recedant.

Interrogati quantum valent retditus ipsius ecclesie dixit¹ xv libras.

Debet xxx^{ta} solidos solituros [idus]² mensis febro[arii] sub pena suspensionis.

1. *Segueix x ratllat.* — 2. *Corregeix in festo sancte Marie ratllat.*

50

1313 GENER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LA GUÀRDIA D'ARES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31r.**Ça Gàrdia**

Eadem die et anno, et loco ex causis predictis, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Gàrdia et rector una cum rectore de Taús [qui] iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum respondit bene esse exceptis aliquibus quos ipse rector monet cotidie in sua ecclesia.

Interrogati quantum valent retditus ipsius ecclesie dixit quod valent xv libras.

Debet xxx^{ta} solidos solituros in festo san[cte] Marie mensis febroarii sub pena suspensionis.

51

1313 GENER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT LLISER DE GRAMÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31r.

Garamós

Eadem die et anno, dictus visitator voluit visitare ecclesiam de Garamós et fuit dictum sibi quod non inveniret ibi aliquem qui daret sibi clavem nec moratur ibi capellanus et sic ad dictam ecclesiam accedere non potuit.

Solvit XII solidos.

52

1313 GENER 4

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31v.

de Castells

Eadem die et anno, et loco ex causis predictis, visitator predictus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castellis. Et rector una cum rectoribus de Taús et de Gàrdia [qui] iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod tenet quandam¹ publice concubinam² nomine Simonam ex qua habet IIII^{or} filios.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod bene est.

Interrogati quantum valent retditus ipsius ecclesie dixit rector quod valent x libras.

Debet XX^{ti} solidos solituros in festo sancte Marie mensis febroarii sub pena suspensionis. Item X solidos pro concubinato solituros prima die marcii.

1. quandam *repetit*. — 2. *Segueix me ratllat*.

53

1313 GENER 4

VISITA AL MONESTIR DE SANTA CECÍLIA D'ELINS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31v.

Sancta Cicilia

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit monasterium Sancte Cicilie oridinis sancti Benedicti et invenit ecclesiam et clericos et moniales in omnibus bene esse comuniter. Solvat minus quam anno preterito xv solidos [idus febroarii]¹ sub pena suspensionis quantum ad deservientes et quantum ad monasterium sentenciam interdicti quas penas eos incurere volimus ipso facto nisi faciunt quod mandatur.

1. *Corregeix* in festo Purificationis *ratllat*.

54

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE PALLEROLS DEL CANTÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31v.**Payerols**

Anno quo supra, nonas [ianuarii],¹ dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Romani de Payerols et quantum in ornamentis ecclesie invenit ipsam bene comuniter.

Super aliis articulis recepit testes infra scriptos videlicet Bernardum de Solans, rectorem predictae ecclesie, et Raymundum de Payerols, presbiterum, Guillelmum Val et Arnaldum d'Alins qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris et vicarii dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum responderunt bene.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent x libras.

Debet xx^{ti} solidos solituros in festo sancte Marie mensis februarii sub pena suspensionis.

1. *Corregeix febroarii ratllat.*

55

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN D'AVELLANET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31v.**Avelanet**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iohannis d'Avelanet et recepit testes supradictos qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt (quod) bene fit.

Interrogati de vita rectoris et parochianorum dixerunt bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie responderunt quod valent vi libras.

Debet x solidos solituros in predicto et sub predicta pena.

56

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE LA TORRE DE SANT CLIMENÇ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 31v.

Sent Clemenç

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Clementis et recepit testes, rectorem dicte ecclesie et rectorem de Castrobono [et Iohannem Sancti Andree], qui iurati et interrogati super servicio ipsius [ecclesie] dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod bene est.

Debet XVIII solidos solituros prima die marcii sub pena suspensionis.

57

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLBÒ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 32r.

Castrum Bonum

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castrobono et invenit ecclesiam in ornamentis ipsius satis et competenter ornatam.

Super aliis articulis, testes recepit videlicet¹ Bernardum de Savartosio, Bernardum de Malràs, Arnaldum Cerdà et Benardum de Castris, parochianos dicte parochie, [et capellanum de Vilamiyana] qui iurati et interrogati primo et principaliter super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod est avarissimus.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Raymundus Lombart, uxoratus, tenet publice concubinam.² Item Iachobus Fornerii, uxoratus, tenet quandam publice concubinam nomine Ermenyartz de la Tora. Item Arnaldus de Capdevila, uxoratus, tenet quandam publice concubinam maritatam ex qua habet filios et vocatur ipsa Graciona. Item Bartolomeus Ferrarii, uxoratus, tenet quandam publice concubinam nomine Berengariam de Valle de Andora. Item Raymundus d-en Vilar, scuder, tenet quandam maritatam publice concubinam nomine Monetam Serra.

Item dixerunt quod Sibia Ficy est fetilera et dicitur quod liga et desliga et alias cum plumbo facit fetiles, et dicitur quod quando matrimonia fiant si potest habere de pannis viri vel mulieris ligat et impendit boni matrimonium³ ut postea diligendo vel solvendo illud malum vinculum possit inde peccuniam extorquere.

Interrogati si sint usurarii in dicta parochia dixerunt quod Raymunda de Castellarnau mutuat peccuniam suam ad usuras videlicet C solidos pro XV solidos.⁴

Item dixerunt capellanus predictus et alii supradicti quod Raymundus Porta, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Mariam. Item dixerunt quod Bernardus Gasch est usurarius publicus.

Debet XL solidos solituros in festo sancte Marie febroarii sub pena suspensionis.

1. *Segueix videlicet ratllat.* — 2. *Segueix nomine sense cancel·lar i Lombardam ratllat.* — 3. *Segueix du ratllat.* — 4. *Segueix Inter ratllat.*

58

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE VILA-RUBLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 32r.**Vila-rúbia**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Saturni(ni) de Villarúbia et ad dictum locum propter glacies et nives personaliter accedere non potuit et ita habuit visitare dictam ecclesiam per testes infra¹ scriptos videlicet capellanum de Guills et rectorem dicte ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.²

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum responderunt quod bene est.

Interrogati quantum valent redditus ecclesie responderunt quod valent XX^{ti} libras.

Debet XXX^{ta} solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis. Solvit Ferrarii de Torelló.

1. *En lloc de supra.* — 2. *Segueix Int ratllat.*

59

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE DE TURBIÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 32v.**Torbiàs**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte¹ Iscle de Torbiàs et recepit testes supra scriptos et Petrum de Aldua, parochianum dicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio² ecclesie dixerunt quod bene fit excepto quod rector non facit ibi residenciam.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod bene est

Interrogati quantum valent redditus ecclesie dixerunt x libras.

Debet XX solidos solituros in festo sancte Marie febroarii sub pena suspensionis.

1. *En lloc de Sancti.* — 2. *Segueix ecc ratllat.*

60

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE VILAMITJANA.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 32v.***Vilamiyana**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Columbe de Vilamiyana et recepit testes supradictos et etiam recepit iuramentum a rectore predicte ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt quod Raymundus de Pulcropodio, uxoratus, tenet publice concubinam ex qua habet filios et filias et etiam neptes.

Interrogati capellanus de Castrobono et rector ipsius ecclesie quantum valebant retditus dicte ecclesie dixerunt quod valent xxx^{ta} libras uno alio cum anno computato set hoc anno propter casmata nihil valuit.

Debet XL solidos solituros in festo sancte Marie febroarii sub pena suspensionis. Solvit nobis.

61

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CREU DE CASTELLBÒ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 32v.***Sancta Crux**

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancte Crucis et recepit testes, rectorem ecclesie predicte et rectores de Castrobono et de Solanels,¹ qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati super ornamentis ecclesie dixerunt quod satis comuniter fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse.

Debet XXIII solidos solituros in festo sancte Marie febroarii sub pena suspensionis.

1. *Segueix quod ratllat.*

62

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE SOLANELL.

O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 32v.

Solanel

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Solanel et recepit testes supradictos proxime qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene esse.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse.

Debet XXIII solidos solituros in festo [P]urificationis sub [p]ena suspensionis.

63

1313 GENER 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DELS TORRENTS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 32v.

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Vincenci de Torens et rector infirmabatur et recepit in testem rectores Sancte Crucis et Sancti Iuliani de Solanel qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt bene esse.

Interrogati de vita rectoris dixerunt quod vivit honeste.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene esse.

Es Torens est abbas Sancti Saturnini.

64

1313 GENER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GERVASI I SANT PROTASI DE CARCOLZE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 32v.

Carcotze

Anno quo supra, XVII kalendas febroarii, dictus visitator visitavit ecclesiam Sancti Gervasi de Carcotze et invenit ecclesiam satis decenter in ornamentis.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum Oliba, Guillelmum de Capella et Poncium Boler.

Interrogati de vita rectoris dixerunt bene.

Interrogati de vita parochianorum dixerunt bene.

Super aliis [articulis]¹ interrogati dixerunt² bene esse.

Interrogati quantum³ valent retditus responderunt quod valent XXX^{ta} libras.

Debet L solidos solituros in festo Purificationis sub pena suspensionis.

1. *Segueix articulis ratllat.* — 2. *En lloc de dixerunt.* — 3. *quantum repetit.*

Deganat d'Urgellet, any 1313-1314

1

1313 [NOVEMBRE? ...]

VISITA A LA CATEDRAL DE SANTA MARIA DE LA SEU D'URGELL. S'INTERROGA SOBRE LA PERSONA DEL BISBE RAMON TREBALLA. ES COMENÇA LA VISITA ALGUN DIA, POSSIBLEMENT DE NOVEMBRE, DE 1313. EL 21 DE GENER DE 1314 S'ESMENTA QUE, PER ALTRES ASSUMPTES, NO LA POT COMPLETAR I QUE LA REPRÈN EL DIA 20 D'ABRIL DE 1314.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 1r-1v, 4r

El foli 1 està força malmès amb forats en el suport, desgast del paper i desaparició de la tinta. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

[...]

Anno Domini millesimo CCC° [X]III°, [...] Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese [Urgellense ...] reverendo patre domino Guillelmo d[ivi]nam [pro]videncia archiepiscopo Terrachon[e ...] visitare ecclesiam Urgellensem [...] fratrem Raymundum [...] recepit in te[ste]m [Gui]llemum de Apilia, canonicum Urgellensem, qui iuratus et interrogatus dixit in [...] articulo quod indiget [...] melioratione. Item super XII° articulo dixit quod [...]. Item super aliis articulis dixit nichil se scire.

Item [Berengarium] de Vilaró, canonicum eiusdem [loci] recepit in testem qui iuratus et interrogatus dixit super omnibus articulis in omnibus bene.

Item recepit in testem Poncium de Vilaró, canonicum eiusdem loci, qui iuratus et interrogatus dixit super XIII° articulo¹ dixit quod minus bene defendat ius ecclesie. Super aliis dixit bene [in] omnibus.

Item Ferrarium de Barbarano, canonicum eiusdem loci, qui iuratus et interrogatus dixit [super ... articulo] quod non tenetur iustitia per officiales suos. Super aliis articulis dixit in om[nibus ... b]ene.

Item magister Bartholomeum, canonicum eiusdem ecclesie, qui iuratus et interrogatus dixit super primo articulo² quod male facit officium suum dominus episcopus. Super IIII° articulo dixit quod potat sepissime ultra modum. Item dixit super V° articulo quod [...]rem. Item super VI° articulo dixit quod non servat iusticiam immo vendit eam [...]. Item super X articulo respondit quod male regit ecclesiam suam. Item dixit [super] XI articulo quod omnia beneficia que contulit, dat et vendit per simoni(c)am pravitatem [...]at beneficia habet hemere fructus ille cui est beneficium [...] et habet dare in quadruplo vel quintuplo plus valeant et hoc maxime quando sunt plures concurrentes [...] quia tunc que plus est in fructibus optinet beneficium. Item super XIII° articulo dixit quod male defendit ius ecclesie. Item super XIII° articulo dixit quod male corripit subditorum excessus et³ [entendit] de passionibus eorum. Item super XV° articulo respondit quod non servit nec facit observari constitutiones Terrachone.

Bartolomeus⁴ ça Guarriga, testis iuratus et interrogatus [a]n episcopus supradictus obtinerit episcopatum per simoniacam pravitatem dixit se nescire. Audivit [...] quod

habuit solvere Camere domini Pape magnam pecunie quantitatem et servivit domino [...] magna pecunie quantitate. ||^(fol. 1v) Interrogatus an servet iustitiam dixit quod, secundum suum videre, in Sede non servatur bene iustitia. Interrogatus an bene corrigat celera subditorum dixit quod corrigit sed posset melius corrigere. Interrogatus an servet hostpitali(ta)tem dixit se nescire. Interrogatus an vivat sol[ite et] caste dixit quod in cautum humana fragilitas nosse sivit credit quod sic. Super aliis articulis dixit se⁵ nichil scire nec [...] se intromisit.

Venerabilis Raymundus de Sancta Columba, canonicus Urgellensis, testis iuratus et interrogatus, dixit quod est fama publica et ip[se] credit quod dominus episcopus habuit episcopatum [per s]imoniacam pravitatem quia dedit [m]agnam sumam pecunie domino comite Fuxense qui s[ibi] impetravit episcopatum. Item dixit esse verum et est fama publica quod dictus episcopus nunquam confert tonsuram vel aliquem ordinem sacrum vel non sacrum sine certa pecunia iam taxata. Item dixit quod vendit iustitiam et specialiter recepit pecuniam a iudeis et christia[nis ...] fieret iustitia magno Bartholomeo, canonico Urgellense, super quadam magna quantitate pecunie sibi falso modo in luduo de *la meyleta* ablata. Item dixit quod recepit et recipit plures procuraciones a locis et clericis non visitatis. Item dixit quod dictus dominus episcopus recipit et recepit fructus omnium beneficiorum vacantium primo anno et recipit multo plus [pro fructibus] quam valeant a clericis cui beneficia [confert]. Item dixit quod maritavit de bonis ecclesie quandam mulierem Sancti Salvatoris de ça Vadela quam carnaliter noverat et dedit eam cuidam de Bagà nomine Fortuny. Item dixit quod dictus episcopus fecit quosdam mercatores Sedis infames precipiendo eisdem ne redderent depostium capitulo Urgellense quod in capitulo tenebant etiam ante quam ipse esset episcopus.

||^(fol. 4r) Anno quo supra XII kalendas [febroarii]⁶ dictus visitator non poterat complere visitationem in civitate et diocese Urgellense propter aliqua negocia que ipsum oportuerat expedire. Continuavit visitationem in dicta civitate et⁷ tale die qua intitulatur XII^a kalendas may predictus visitator [resumissit]⁸ visitationem et recepit in testem venerabilem Raymundum de Villalta, canonicum Urgellensem, qui iuratus et interrogatus super vita et conversationem domini episcopi respondit quod comuniter dicit in civitate Urgellense quod dedit comiti Fuxense magnam pecunie quantitatem ut haberet episcopatum. [E]tiam audivit dici a domino episcopo quod propter hoc dederat dicto comiti Fuxense magnam quantitatem pecunie. Super articulis interrogatus dixit nihil se scire cum noviter venerit de scolis.

Item Iachobus d-Onçès et Petrum Orial, [presbiteri et beneficiati in ecclesia Urgellense], iurati et interrogati an aliquis teneret sine iusto titulo suum beneficium [in ecclesia Urgellense] responderunt quod nobilis Petrus de Montecatano quando habuit archidiaconatum mayorem non habeat XXIII^{or} annos. Item dixerunt quod dictus archidiaconatus habet curam animarum quia visitat et habet ecclesiam de Adral curatam.

Item Petrus Alater, testis iuratus et interrogatus, respondit⁹ quod Petrus de Montecatano quando habuit archidiaconatum mayorem [in ecclesia Urgellense] non habebat ut credit XX^{ti} annos secundum staturam ipsius et formam. Item dixit quod dictus archidiaconatus habet ecclesiam d-Adral curatam ex quo credit quod habet curam.

1. *Segueix dixit sense cancel·lar.* — 2. *Segueix dix ratllat.* — 3. *Segueix [...] ratllat.* — 4. *A la línia superior testes iurati et interrogati ratllat.* — 5. *Segueix nescire ratllat.* — 6. *Corregeix may ratllat.* — 7. *Segueix recepit in testem ratllat.* — 8. *Corregeix remusit ratllat.* — 9. *Segueix an aliquis ratllat.*

2

1313 NOVEMBRE 22

VISITA AL CAPÍTOL DE LA CATEDRAL DE SANTA MARIA DE LA SEU D'URGELL. ES COMENÇA LA VISITA EL 22 DE NOVEMBRE DE 1313. EL DIA 21 DE GENER DE 1314 S'ESMENTA QUE NO LA POT COMPLETAR PER ALTRES ASSUMPTES I LA CONTINUA ELS DIES 19 D'ABRIL I 20 DE MAIG DE 1314 I L'ACABA EL 2 DE JUNY DE 1314.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 9r-9v, 11r-11v, 12r-12v.

En aquesta visita s'han ordenat cronològicament els esdeveniments perquè a l'original estan desordenats, ja que es deixava un espai en blanc per completar la visita posteriorment i s'anaven omplint els buits donant com a resultat una visita sense ordre cronològic.

Capitulum

Anno quo supra et die x kalendas decembris, dictus visitator incepit visitare Capitulum Urgellensis et recepit in [testem] Guillelmum de Apilia qui, iuratus et interrogatus, dixit in VI° capitulo an sit aliquis canonicorum periurus, dixit quod sic Francischus de Bisiaura qui iuraverat in paschali [capi]tulo ut moris est solvere decimam VI prepositurarum prima die iulii trans[acti] et non solvit ut toti capitulo Urgellensis est notorium.

Item XV^{o1} articulo, dixit quod est ibi indigencia librorum.

Item recepit in testem Berengarium de Vilaró, canonicum eiusdem loci, qui iuratus et interrogatus super III° articulo dixit quod Ferrarius de Barberano et Guillelmus de Apilia, canonici, tenent publice concubinas. Item dixit super V^o articulo, dixit quod minus bene fit officium divinum in ecclesia Urgellense per canonicos et alios clericos. Item super XV° articulo dixit quod ecclesia indiget libris. Super aliis articulis dixit in omnibus bene esse.

Item Poncium de Vilaró, qui iuratus et interrogatus, dixit super III° articulo dixit quod² Guillelmus de Apilia tenet publice concubinam in Castro de Montiliano ex qua habet filios et tenet aliam in Sede Urgellense que vocatur Teresa et non bene venit ad ecclesiam. Item dixit super XV° articulo quod ecclesia indiget vestimentis et libris. Super omnibus aliis dixit in omnibus et per omnia bene esse.

Item recepit in testem Ferrarium de Barberano qui iuratus et interrogatus dixit super V^o articulo quod minus bene fit officium divinum in ecclesia Urgellense per canonicos, presbiteros, diachonos, subdiachonos et alios oficiales. Super VI° articulo dixit quod Francis(c)us de Bisaura est periurus quia non solvit³ decimam tempore statuto. Item dixit super XV articulo quod ecclesia indiget libris et vestimentis et aliis ornamentis. Super aliis articulis dixit in omnibus bene.

Item magistrum Bartholomeum, canonicum ipsius ecclesie qui, iuratus et interrogatus, dixit super V^o articulo quod male fit officium divinum tam per prelatos, canonicos et alios clericos. Item super VI° articulo dixit quod episcopus, Francis(c)us de Besora, Guillelmus de Apilia, Ferrarius de Barberano et Guillelmus Bernardus de

Lordeto sunt periuri ex eo quia hoc anno in capitulo paschali iuraverunt ut moris est solvere medietatem decime prepositurarum suarum istius anni [...] kalendas [iunii]⁴ et nullius earum solvit. Item dixit quod Guillelmus Bernardi, Ferrarius Barberano et magister Fernando sunt excommunicati ex eo quia cum lata esse sententia [excomunicacionis] per venerabilem Petrum Bos, visitatorem tunc domini archiepiscopi Terrachoni, in [Petro Toló et] Guillelmo de [...], essent ^{||}^(fol. 9v) denunciati et omnes evitarent eosdem ipsa in contemptu domini archiepiscopi supradicti ut ipsi coram omnibus et publice restabant et participabant eisdem. Item super VII° articulo, respondit quod Arnaldus Guillelmi, nunc dechanus, optinuit in curia Romana dechanatum per simoniacham pravitatem, datis sex milibus solidos pro eodem et etiam dicebatur quod litera dechanatus erat falsa. Item super XI° articulo dixit quod Ferrarius de Barberano tenet publice III concubinas et ex duabus ipsarum habuit hoc anno singulos filios et iam alios plures habuerant. Item dixit quod Guillelmus de Apilia tenet publice duas concubinas, unam in Montiliano ex qua habet filios et aliam in Sede nomine Teresam, sororem prioris et lectoris predicatorum, et est nunc gravida ab eodem. Item quod Iachobus Agaza tenet publice concubinam nomine Salta. Item Guillelmus Bernardi tenet publice concubinam et habet inde filium et est in omnibus dissolutus.⁵ Item Francis(c)us de Bisora tenet publice concubinam nomine Gracieta. Item dixit super XII° articulo quod Iachobus Agaça, Iachobus Ray et Ferrarius de Barberano sunt⁶ ebriosi sepiissime. Item dixit super XV° articulo quod ecclesia indiget vestimentis et libris. Super aliis articulis dixit comuniter esse.

^{||}^(fol. 11r) Anno quo supra, III kalendas febroarii, dictus visitator non poterat complere visitacionem in civitate Urgellense⁷ propter aliqua negocia que ipsum oportuerat expedire, continuavit visitacionem in dicta civitate. Et recepit in testem Raymundum Ferrari qui iuratus et interrogatus super statu sive vita⁸ civitatensium dixit una cum Arnaldo Ross et Petro Çaldua⁹

^{||}^(fol. 9v) Anno quo supra, XIII kalendas may, dictus visitator continuans visitationem in ecclesia Urgellense recepit in testem venerabilem Raymundum de Vilalta, [canonicum], qui iuratus et interrogatus dixit quod Guillelmus de Apilia, Ferrarius de Barberano et Guillelmus Bernardi de Lordato tenent publice concubinas et illa Guillelmi Bernardi est maritata. Item interrogatus an esset aliquis de capitulo qui sine iusto titulo teneret beneficium suum respondit quod sunt XIII anni vel ultra ut sibi videtur quod archidiachonatus mayor in ecclesia Urgellense fuit collatus nobili Petro de Montechatano qui secundum aspectum corporis non habebat XX^{ti} annos quamvis dictus archidiachonatus visitationes habeat et per consequens confetur curam animarum habere. Item dixit quod magister Bartholom(e)us, canonicus, ludebat frequenter et libenter. Item super servicio ecclesie dixit quod comuniter fit. Super aliis dixit se nihil scire cum noviter venerit de scolis.

^{||}^(fol. 11r) Eadem anno, XIII kalendas¹⁰ iunii, dictus visitator continuans visitacionem in dicta Sede. Recepit in testem Iachobum Donç et Petrum Oriol, presbiteros, qui iurati et interrogati responderunt quod na Fornera¹¹ et filii sui instituerunt quadam capellaniam in ecclesia Sancti Petri in altari beati Pauli quam tenet Raymundus d·Aristot, presbiter. Item dixerunt quod Bernardus de Costis, archidiachonus mayor in ecclesia Urgellense, instituit quandam capellaniam cantandam in ecclesia Sancti Petri in altari sancti Andree

et culpa Bernardi de Sagarç, condam, manumissor dicti archidiaconi ipsa capellania non cantatur. Super aliis dixerunt se nihil scire.

||^(fol. 9^v) Anno quo supra, IIII nonas iunii, dictus visitator recepit in testem venerabilem Bartholomeum ça Guarriga dechanum in ecclesia Urgellense, qui iuratus et interrogatus dixit quod de [notoriis] de veritate non potest deponere super aliquo excessu. Dixit tamen quod publice dicitur in Sede quod Guillelmus Bernardus de Lordato, canonicus Urgellensis, tenet concubinas et habet inde filios et multotiens vidit quandam mulierem nomine na Bescherana intransent hospicium dicti Guillelmi Bernardi de Seró et exeuntem de mane que dicta mulier est maritata et de qua [nunc] est difamatus. Dixit etiam [quod] Ferrarius de Barberano, canonicus Urgellensis, tenet et¹² ||^(fol. 11^r) tenuit aliquas mulieres ex quibus habuit filios et filias. Item dixit quod comuniter dicitur quod Guillelmus de Apilia, archidiaconus nunc de Liminyana, est concubinariarius et tenet concubinas et habet inde filios et specialiter dicitur quod quedam mulier nomine na Teresa est pregnans ab eo. Super aliquis [articulis] interogatus dixit se nichil scire.

Iachobus de Arnax, capellanus de Cerch, testis iuratus et interrogatus super omnibus articulis dixit se nichil scire.

Petrus de Frexa, presbiter et benefficiatus in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus dixit quod nobilis Petrus de Montecathano, quando archidiaconatus maior fuit sibi collatus, non habebat completos decem et octo annos ut per aspectu corporis manifeste apparebat. Interrogatus an dictus archidiaconus curam habeat animarum, respondit quod sic. Interrogatus quo modo sciat quia habet annexum dechanatum Urgell(et)i ratione cuius visitaciones et procuraciones recipit ratione visitationis. Item habet annexam ecclesiam de Adrayl curatam. Super aliquis dixit se nichil scire.

||^(fol. 11^v) Arnaldus Ciiraça, rector ecclesie Sancte Eugenie de Paylerols et benefficiatus in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus an nobilis Petrus de Montecatano quando sibi fuit collatus archidiaconatus maior in ecclesia Urgellense haberet etatem legitimam, respondit quod non habebat xx^{ti} annos secundum quod apparebat per aspectu co[r]poris quia non habebat pilos in barba.¹³ Interrogatus an dicti archidiaconus curam habeat animarum respondit quod consuevit visitare dechanatum Urgelleti secundum quod audivit et hoc ecclesiam de Adrayl curatam et de Arael suo archidiaconatus annexas. Super aliis dixit se nichil scire.

Magister Ferrarius de Falusa [et Raymundus de Aristot], benefficiati in ecclesia Urgellense, testes iurati et interrogati quot annos poterat habere nobilis Petrus de Montecatano quando sibi fuit collatus archidiaconatus maior in ecclesia Urgellense, responderunt quod habebat xx^{ti} annos secundum [quod] videbatur per aspectu corporis et non plus et nullo modo poterat haberre xx^{ti}IIIes anni etiam non apparebant sibi pili in barba. Interrogati an dictus archidiaconatus curam habeat animarum responderunt quod habet¹⁴ ecclesiam de Adrayl curatam sibi adiunctam.

Raymundus de Cerchs, rector ecclesie de Nargó, testis iuratus et interrogatus quot annos haberet nobilis Petrus de Montecatano quando archidiaconatus maior ecclesie Urgellense fuit sibi collatus, respondit quod xx^{ti} duo anni sunt quod ipse fuit cum nobili domino comite Paliarense in castro de Aytona et tunc dictus dominus Petrus habebat VIII° vel VIII° annos et credit quod sunt circiter XI vel XII anni quod dictus archidiaconus habuit archidiaconatum in ecclesia Urgellense. Interrogatus an dictus archidiaconatus haberet curam animarum respondit se ignorans.

Venerabilis Guillelmus de Appilia, archidiaconus in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus¹⁵

||^(fol. 12r) Venerabilis Raymundus de Sancta Columba, canonicus Urgellensis, testis iuratus et interrogatus an nobilis Petrus de Montechatano haberet etatem legitimam [quando sibi fuit collatus archidiaconatus maior in ecclesia Urgellense] respondit quod non habebat ultra XVIII annos. Interrogatus quomodo scit dixit quod ita apparebat in corpore et ita erat fama publica et ita dicebant illi qui noverunt ipsum a nativitate. Interrogatus an dictus archidiaconus curam habebat curam animarum dixit quod¹⁶ habet ecclesiam de Adrayl curatam et non habet ibi vicarium perpetuum immo ponitur quolibet anno.

Venerabilis Guillelmus de Appilia, archidiaconus in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus an nobilis Petrus de Montechatano haberet etatem legitimam quando sibi fuit collatus archidiaconatus maior in ecclesia Urgellense dixit quod habebat de decem et septem usque ad decem et octo annos secundum que erat fama publica et apparebat per aspectum corporis et dicebatur ab illis qui eum noverant a nativitate et cum frater Guillelmus, bone memorie episcopus Urgellensis, reprehenderetur et diceretur sibi ne conferiet archidiaconatum illi¹⁷ puero videlicet domino Petro predicto dixit surgendo de banca ubi sedebat ite quia non est vis nec contendendum de v^e vel vi annis. Interrogatus an dictus archidiaconatus curam habeat animarum respondit quod sic. Interrogatus quomodo scit respondit quod ipse vidit et presens fuit cum domino Gaucerando de Urgio, olim archidiacono maiori in ecclesia Urgellense, qui visitavit dechanatum Urgelleti annexum archidiaconatui predicto, et procurationes recipiebat et audivit quod dictus dominus Petrus visitavit in dechanatu Urgelli nunc adiuncto archidiaconatui prelibato.

Venerabilis Berengarius de Villanova, canonicus Urgellensis, testis iuratus et interrogatus¹⁸ an nobilis [Petrus de Montechatano haberet] etatem legitimam quando sibi fuit collatus archidiaconatus maior in ecclesia Urgellense, dixit quod non habebat xx^{ti} annos secundum aspectu corporis et secundum [quod erat fama et] quod comuniter dicebatur. Interrogatus an dictus archidiaconatus curam habeat animarum annexam respondit quod ipse vidit dictum Gaucerandum de Urgio, olim dictum archidiaconatum tenente, et faciebat visitari dechanatum Urgelleti annexum dicto archidiaconatui et reci ||^(fol. 12v) piebat xv solidos pro procurationem et vidit quod tunc visitabat pro eo Bernardus de Bagà, nunc rector ecclesie de Berén.

Petrus Magistri Iohannis, beneficiatus in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus an nobilis Petrus de Montechatano haberet etatem legitimam quando archidiaconatus maior [in ecclesia Urgellense] fuit sibi collatus, respondit quod non habebat ultra xx^{ti} annos si illos habebat. Interrogatus quomodo scit dixit qia ita apparebat in corpore nec apparebant sibi aliqui pili in barba et erat multum parve stature. Interrogatus an dictus archidiaconatus curam habeat animarum respondit quod habet ecclesiam de Adrayl curatam annexam dicto archidiaconatui in qua ecclesia ponitur¹⁹ vicarius per archidiaconum quolibet anno. Item per sacramentum dixit quod ipse testis habet xxxi annum et secundum quod ipse testis vidit eundem Petrum et fuit sibi multum familiaris in iuventute credit omnino quod ipse testis habeat iii^{or} annos plus quam dictus dominus Petrus predictus.

Guillelmus Borsa, beneficiatus in ecclesia Urgellense, testis iuratus et interrogatus an nobilis Petrus de Montechatano haberet etatem legitimam quando archidiaconatus maior in ecclesia Urgellense fuit sibi collatus respondit quod secundum aspectu corporis

non habebat ultra XX^{ti} annos quando archidiaconatus fuit sibi collatus. Item interrogatus utrum [dictus] archidiaconatus curam habeat animarum dixit quod habet ecclesiam de Adrayl curatam quia est capud dechanatus Urgelleti et dicta ecclesia est curata nec [habuit]²⁰ perpetuum curatum usuque nunc immo ponebatur per archidiaconatum quolibet anno vel per eius procuratorem.

Petrus Espanyol, capellanus de Estol, testis iuratus et interrogatus an nobilis Petrus de Montechatano haberet etatem legitimam quando archidiaconatus maior in ecclesia Urgellense fuit sibi collatus respondit quod non habebat ultra XVIII° vel XX^{ti} annos ad plus secundum quod per eius aspectum corporis apparebat. Erat enim valde puer nec apparebant sibi pili in barba. Interrogatus an dictus archidiaconatus curam habeat animarum respondit ut²¹ supra proximus²² testis.

1. *Segueix capitulo ratllat.* — 2. *Segueix est fama ratllat.* — 3. *Segueix deciam ratllat.* — 4. *Corregeix madii ratllat.* — 5. *Segueix super XII ratllat.* — 6. *Segueix violenti et ratllat.* — 7. *Segueix [...] ratllat.* — 8. *Segueix [...] ratllat.* — 9. *El text no continua.* — 10. *Segueix madii ratllat.* — 11. *Segueix insti ratllat.* — 12. *Hi ha una crida que porta al text del foli 11r i següents que es transcriu a continuació.* — 13. *Segueix [...] tamen ratllat.* — 14. *Segueix [...] ratllat.* — 15. *El text no continua.* — 16. *quod repetit.* — 17. *Segueix pureo ratllat.* — 18. *Segueix dixit ratllat.* — 19. *Segueix ibi ratllat.* — 20. *Corregeix habet ratllat.* — 21. *Segueix supra ratllat.* — 22. *Segueix testes ratllat.*

3

1313 NOVEMBRE 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE BANAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 13r.

Benat

Anno Domini millesimo CCC^o XIII°, quarto kalendas decembris, Bernardus de¹ Casamiyana, rector² ecclesie de Turbiàs, gerens vices venerabile Galcerando ça Costa, Urgellensis canonici ac visitoris domini archiepiscopi Terrachone in civitate et diocese Urgellense, visitavit ecclesiam Sancti Romani de Benat et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis recepit testem Raymundum de Soldevila qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie respondit quod bene fit.

Interrogatus de vita capellani dixit quod bene vivit.

Interrogatus de vita parrocchianorum una cum capellano respondit in omnibus bene esse.

Interrogatus de recreditibus dixit sicut anno preterito.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Circum(cisionis) conveniat cum predicto Galcerando de procuracione debita racione visitacionis alias ex tunc *et cetera* subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et dictum rectorem excomunicacionis sententia innodavit.

Debet XXXV solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix Vilam ratllat.* — 2. *Duu una línia d'abreviació innecessària.*

4

1313 NOVEMBRE 28

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE VILANOVA DE BANAT.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 13r.***Vilanova de Benat** [concu]

Eadem¹ die et anno, dictus Bernardus accessit ad ecclesiam Sancte Cicilie de Vilanova de Benat et non invenit capellanum nec aliquem qui daret sibi clavem ecclesie et ita non potuit ipsam visitare set invenit in via duos parrochianos ipsius ecclesie qui interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet in Sede Urgellense publice concubinam cui providet in comestione et in aliis suis necessariis.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano literatorie ut hinc ad festum Natalis Domini proxime componat et conveniat cum domino Galcerando ça Costa de procuracione debita racione visitacionis et de suo publico concubinato, alias ex tunc in hiis scriptis interdixit ecclesiam et dictum capellanum excomunicacionis sententia innodavit.

Debet L solidos solituros ut supra. Solvit XXVIII solidos et fuit prolongatus de residuo usque ad festum Sancte Marie Augusti. Solvit Ferrario.

1. *A la línia superior Solvit XL solidos nobis ratllat.*

5

1313 DESEMBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GERVASI I SANT PROTASI DE CARCOLZE.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 13r.***Carcoltze**

Anno quo supra, III° nonis decembris, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Gervasi de Carcoltze et invenit ecclesiam bene paratam.

Super articulis aliis recepit testes silicet Raymundum de Vulmo et Raymundum de Capellano qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non est adhuc.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto Raymundo Çelom, vicario ipsius ecclesie, ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione debita racione visitacionis in dicta ecclesia impense¹ venerabili Galcerando ça Costa. Alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit Guillelmo Bernardi XXXV solidos.

1. *Segueix coram ratllat.*

6

1313 DESEMBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BESCARAN.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 13v.***Bascharan** [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Bascharan et invenit ecclesiam bene paratam. Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Mir, Petrum Lató et Petrum Sag qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellanorum responderunt quod rector¹ tenet concubinam non in domo propria set alicua cui providet ut credunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Mironus Fabre non moratur cum uxore sua nomine Guillelma et moratur Sancti Iuliani de Lúria. Item Petrus Gross est² in simili casu. Super aliis responderunt in omnibus bene.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciat de procuracione debita racione visitacionis. Alia ex tunc, autorite qua fungitur, subposuit dictam ecclesiam in hiis (s)criptis ecclesiastico interdicto.

Debet LXV solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit LXV solidos.

1. *Segueix con ratllat.* — 2. *Segueix si ratllat.*

7

1313 DESEMBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ESTAMARIU.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 13v.***Estamariu**

Eadem¹ die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Vincencii d'Estamariu et invenit ecclesiam bene paratam. Super aliis articulis recepit testes videlicet Arnaldum Torent et capellani ipsius ecclesie qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Arnaldus Ribes mutuat peccunias suas ad usuras. Super aliis responderunt in omnibus bene.

Interrogati de² recditibus ecclesie responderunt ut anno preterito.

Et dictus Bernardus mandavit predictis capellanis sub penis et terminis predictis.

Solvit Petrus Salines pro parte sua XXV solidos et III denarios. Item solvit suus socius XXV solidos III denarios.

1. *A la línia superior* Solvit Guillelmus d'Adral pro Petro Salines XX solidos III denarios. — 2. *Segueix vita ratllat.*

8

1313 DESEMBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ARCAVELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 13v.**Archavel¹**

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Andree d-Archavel et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum de Ripa et Raymundum Sala qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector consuevit tenere concubinam set credunt quod modo non habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Et² dictus Bernardus mandavit dicto capellano sub penis predictis ut supra.

Debet LXXX solidos solituros in feste Carnisprivi sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit in comestione III solidos. Item totum.

1. *Anotat al marge dret* Expendimus III solidos. — 2. *Segueix [...]* ratllat.

9

1313 DESEMBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE CANILLO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 16r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 91.

Canilo [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Canilo et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Sifré, Guillelmum Vilar de Canilo et Feriol Alamay et Canilo de Fuxo qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani et conducticii, responderunt quod [Iohannes]¹ Magister, presbiter, tenet publice concubinam ex qua habet prolem.² Item Berengarius Iohannes, rector nunc ecclesie, tenet publice concubinam apud Urdinam ex qua habet prolem et habuit ecclesiam per simonyam et dedit peccuniam domino episcopo et pluribus officialibus predicti domini episcopi et de hoc est fama publica per totam vallem de Andora.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Raymundus Berengarius habet uxorem que fuit consanguinam uxoris dicti Raymundi Berengarii condam.

Super aliis articulis responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit vicario predictae ecclesie ut citet predictum Berengarium Iohannem ut infra IIII^{or} dies conveniat cum dicto Bernardo de suo publico concubinato et de penis exinde contractis et satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense hinc ad festum Apperitionis Domini proxime instans. Alias ex tunc subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet³ rector pro concubinato XX solidos solituros in festo Carnisprivi(i) sub pena excomunicacionis. Solvit rector XV solidos.

1. *Corregeix* Iachobus *ratllat*. — 2. *Segueix* Item [Berengarius] Iohannes Magister *ratllat*. — 3. *Precedit de* Debet X solidos solituros in festo Circumcisionis Domini sub pena excomunicacionis *ratllat*.

10

1313 DESEMBRE 3

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ENCAMP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 16r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 92.

Encamp [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus de Casamiyana visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d'Encamp et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum Vitale, Iohannem Ricart et Petrum Iohannis Calbó qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod tenet publice concubinam quam invenimus in domo.

Interrogati de vita parrocchianorum responderunt quod Petrus Andreas, uxoratus, tenet concubinam nomine Municam Arnaldam. Item Arnaldus Morato, uxoratus, tenet concubinam nomine Sanciam Cadena.

Super aliis articulis dixerunt in omnibus (bene) excepto quod Arnaldus Franç tenet in concubinam¹ Aleu Calbona, maritatam.

Debet XX solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et hoc pro concubinato. Solvit.

1. *Segueix* Ae *ratllat*.

11

1313 DESEMBRE 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CORNELI I SANT CEBRIÀ D'ORDINO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 16v.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 92-93.

Ordinou

Anno quo supra, nonas decembris, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Sebriani¹ de Ordinu et invenit ecclesiam bene paratam. Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum Pelicer, Berengarium Deyús et² Arnaldum Maria [et Petrum Vilela], qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani et aliorum clericorum, responderunt quod est fama comunis in tota valle d'Andorra quod Berengarius Iohannes habuit ecclesiam de Canilo per semoniam et quod constitit sibi, ut dicitur, xxxv libras et alia *en xenia*.

Interrogati de vita parrochianorum, responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut faciat satisfaceri de procuratione hinc ad festum Apperitionis Domini alias ex tunc *et cetera*.

Capellanus de Ordinou interrogatus an dictus Berengarius Iohannes habuit ecclesiam [de Canilo] per simoniam et dixit quod nescit set audivit dici quod post conllationem dedit denarios domino episcopo et pluribus aliis de curia domini episcopi et Fra(n)cisco Toló.

1. *Segueix de la ratllat.* — 2. *et repetit.*

12

1313 DESEMBRE 5

VISITA A L'ESGLÉSIA SUFRAGÀNIA DE SANT CLIMENT DE PAL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 16v.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 93.

Pal

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Pal et invenit ecclesiam competenter.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Arbertí, Petrum Loretz et Bernardum de Moli(n)s qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Guillelma de Rival non moratur cum¹ suo viro nomine Raymundo Esclusa.

Super aliis responderunt bene in omnibus et per omnia. Et dictus Bernardus ma(n)davit capellano ipsius ecclesie ut supra.

1. *Segueix uxore ratllat.*

13

1313 DESEMBRE 5

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE LA MASSANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 16v.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 93-94.

Maçana [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Iscli de la Maçana et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Saiya et Raymundum de Villa qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod [rector] non tenet sufficientem [scolarem] et vadit ad sepeliendum corpora mortuorum et¹ baptizat sine scolare.

Interrogati de vita capellani responderunt quod non servat hospitalitatem. Item dixerunt quod capellanus tenet publice concubinam ex qua habet filium. Item Arnaldus de l'Aldosa, presbiter, tenet concubinam nomine Guillelma(m) ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum, (responderunt) in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut supra.

Debet Arnaldus de l'Aldosa pro concubinato sub pena excomunicacionis solituros prima die dominica Quadragesime XV solidos. Item debet rector pro concubinato XV solidos solituros ut supra et sub pena excomunicacionis. Solverunt ambo.

1. *Segueix bapti ratllat.*

14

1313 DESEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ANDORRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 17r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 94-95.

Andorra

Anno quo supra, VIII° idus decembris, dictus Bernardus de Casamiyana visitavit ecclesiam Sancti Stephani de Andorra et invenit ecclesiam [bene paratam].

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Sol[erio et] Babotum de Andorra qui iurati et interrogati super servicio ecclesie [responderunt] quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum, responderunt quod bene vivunt.

[Interrogati de vi]ta parrochianorum, una cum capellano responderunt in omnibus et per omnia bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit capellano ut (supra et) cetera.

15

1313 DESEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA SUFRAGÀNIA DE SANTA COLOMA D'ANDORRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 17r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 95.

Sancta Columba

Eadem die et anno, dictus Bernardus vivisitavit¹ ecclesiam Sancte Columbe de Andorra et invenit ecclesiam competenter paratam et in omnibus tam in populo quam in aliis bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciat de procuratione venerabili Galcerando ça Costa, alias ex tunc subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

XVI solidos solvere in sancte Marie februaryi. Solvit XIII solidos. Item solvit II solidos nobis.

1. *En lloc de visitavit.*

16

1313 DESEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE LÒRIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 17r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 95.

Lúria [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Lúria et invenit ecclesiam compe(te)nter set not invenit ibi capellanum necque testes idoneos cum quibus posset inquirere et citavit capellanum ut hinc ad festum Natalis Domini compareat coram venerabili Galcerando ça Costa satisfactorius cum ipso et compositorius de procuratione¹ et de suo publico concubinato in quo publice laborat secundum famam totius pararchie.²

Alias ex tunc in hiis scriptis sua mora et culpa precedentibus dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et personam dicti capellani excomunicacionis sententia innodavit.

1. *Segueix et s ratllat.* — 2. *En lloc de parrochie.*

17

1313 DESEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA D'ARGOLELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 17v.

Argolel

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam d'Argolel et cum non est ibi capellanus non accessit ad dictam ecclesiam set recepit in teste capellanum d'Anurri qui modo tenet ecclesiam qui dixit in [omni]bus tam in populo quam in clerico omne bonum.

XV solidos solituros festo Sancte Marie Februaryi.

18

1313 DESEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ASNURRI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 17v.**Nurri**

Eadem (die) et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d-Anurri et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Vilana et Guillelmum Sala, presbiterum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt¹ quod bene vivit.

Interrogati de vita parrocchianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit capellano predicto qui tenet predictas ecclesias d-Argolel et d-Anurri ut hinc ad festum Circumcisionis Domini conveniat de procuracione debita ratione visitationis predictarum ecclesiarum alias ex tunc subposuit predictas ecclesias ecclesiastico interdicto et personam dicti capellani excomunicacionis sententia innodavit.

LXXXV solidos solituros sancte Marie Februarii.

1. *Segueix in om ratllat.*

19

1313 DESEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE CIVÍS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 17v.**Sevíç¹** [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Romani de Sevíç et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis² recepit testes silicet Mir Domir, Raymundum Iohannis et Guillelmum Butella qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod debent esse ibi duo presbiteri et rector non tenet modo nisi unum nec etiam facit bene servicium nec tenet etiam scolarem.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod tenet [rector] concubinam apud Sedem que modo³ peperit nomine Raymunda.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini proxime satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis venerabili Galcerando ça Costa, alias ex tunc in hiis scriptis, subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et personam dicti capellani excomunicacionis sententia innodavit.

LXXV solidos solvere Sancte Marie.⁴ Item XXV solidos pro concubinato solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Anotat al marge dret* Expendimus IIII solidos. — 2. *Segueix* recepit testes silicet voluit inquirere et non potuit habere testes *ratllat*. — 3. *Segueix* pp *ratllat*. — 4. *Segueix* Debet convenire de concubinato *ratllat*. — 5. *Segueix* debet *ratllat*. — 6. *Segueix* Item Petrus de Vilacorba *ratllat*. — 7. recipienti *correix* recipienti.

20

1313 DESEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ARS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 18r.

d·Artz¹ [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Martini d·Artz et invenit ecclesiam bene paratam.

[Super] articulis aliis recepit testes Raymundum Iayceu et Guillelmum² Sal[a], presbiterum, et Bernardum de Soldevila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod [be]ne fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod³ tenet in domo concubinam set credunt quod non habet rem cum ipsa set moratur in domo dicti capellani.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit predicto Guillelmo Sala ut denunciaret capellano predicte ecclesie ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciat de procuracione venerabili Galcerando ça Costa alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Anotat al marge dret* purgavit se. — 2. *Segueix* S *ratllat*. — 3. *Segueix* credunt *ratllat*.

21

1313 DESEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'OS DE CIVÍFS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 18r.

d·Aóss

Eadem die et anno, dictus Bernardus, cum non posset accedere bono modo ad ecclesiam d·Aóss, et fecit ad se vocari capellanum predicte ecclesie qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit tam in populo quam in clero omne bonum.

Solvit XXX^{ta} solidos.

22

1313 DESEMBRE 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT TOMÀS DE CALBINYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 18r.**Calvià**

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Tome de Calvià et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis non recepit testes cum non invenirentur aliqui parrochiani et fuit preceptum capellano per dictum Bernardum ut hinc ad festum Natalis Domini ducat secum II vel III parrochianos apud Sedem coram venerabili Galcerando ça Costa qui sciant dicere veritatem et etiam conveniat cum ipso de procuratione, alias ex tunc subposuit in hiis scriptis dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et personam dicti capellani excomunicacionis sententia innodavit.

Debet LX solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit.

23

1313 DESEMBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE CASTELLCIUTAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 18v.**Ciutat**

Anno quo supra, VI° idus decembris, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Ciutat et invenit ecclesiam competenter paratam. Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Muntalà, Petrum de n-Esqueu, Bernardum Calvet qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Petrus Fromir non moratur cum uxore sua. Super aliis responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit² capellano predictae ecclesie ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciatur de procuratione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense, alias ex tunc in hiis scriptis dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto, dictum capellanum excomunicacionis sententia innodavit et fuit prolongatus capellanus donec dominus Galcerandus veniret in Sede Urgellense.

Debet XL solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Corregeix* VII. — 2. *Segueix* dicto *ratllat*.

24

1313 DESEMBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE MONTFERRER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 18v-19r.**Muntferrer** [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Monteferrario et invenit ecclesiam bene paratam excepto quod Corpus Christi stat sine clave et fontes discohoperti.

Super aliis articulis recepit testes silicet Ferrarium de Sancto Iuliano et Dominicum de Solans qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit quia rector non moratur ibi nec facit ibi residenciam nec possunt habere parrochiani missam in multis diebus dominicis nec in aliis festivitibus.

Interrogati de vita capellani responderunt quod habuit ecclesiam per simoniam quia dedit c solidos Guillelmo de Apilia, canonico Urgellense. Item dixerunt quod tenet publice concubinam in Ciritania apud Prulans. Item dixerunt quod ludit publice ad taxillos. Item dixerunt quod tenet aliam ecclesiam ad cantandum et in omnibus responderunt in persona dicti capellani omne malum.

Interrogati de vita parrochianorum una cum Arnaldo Falguera, tenente locum dicti capellani, responderunt quod Petrus Flaquer est in tercio gradu cum uxore sua nomine Er. Super aliis articulis responderunt bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit Analdo Faguera, nunc gerenti vices capellani, quod hinc ad festum Circumcisionis Domini proxime venientis satisfaciat vel faciat satisferi de procuratione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense venerabili Galcerando ça Costa et nichilominus conveniat cum¹ ipso de suo publico concubinatus vicio in quo invenit dictus Bernardus dictum capellanum publice laborare et etiam citet dictum capellanum ut hinc ad predictum terminum veniat ad suam ecclesiam facere continuam residenciam quem terminum pro perhemptorio asignavit, alias ex tunc in hiis scriptis sua mora et || culpa precedentibus [subposuit] dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et² dictum capellanum excomunicacionis sententia innodavit, processurus etiam contra dictum capellanum ut iusticia suadebet.

Debet XXX^{ta} solidos in medio Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Item debet pro concubinato XXX solidos solituros ut supra. Solvit.

1. cum *repetit*. — 2. *Segueix* dictam *ratllat*.

25

1313 DESEMBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ADRALL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 19r.

Adral [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Petri¹ de Adral et invenit ecclesiam penitus dirutam et in omnibus tam intus quam extra ecclesiam omne malum.

Super aliis articulis recepit in testes, in defectum testium cum non essent ibi parrochiani,¹ Bernardum de Çaret, presbiterum ac conducticium ipsius ecclesie, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene facit servicium ecclesie secundum posse suum.

Interrogatus de vita sua dixit quod tenet publice concubinam. In aliis dixit bene.

Interrogatus de vita parrochianorum respondit quod Petrus Sauquer, uxoratus, tenet publice concubinam. Ignorat tamen nomen ipsius concubine.

Et dictus Bernardus mandavit dicto Bernardo Saret, presbitero, ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciatur vel faciat satisfieri de procuracione venerabili Galcerando ça Costa et etiam secum conveniat de suo publico concubinato crimine in quo invenit publice laborare, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in hiis scriptis, dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et eius personam excommunicacionis sententia innodavit si non convenerit cum dicto Galcerando pro predicto concubinato et de penis exinde contractis quem terminum ey pro perhemptorio assignavit.

Solvit vicarius Ferrario de Torel pro concubinato XV solidos. Debet ecclesiam procuracionem.

1. *L'església d'Adrall està dedicada a santa Maria.* — 2. *Segueix* qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dix ratllat.

26

1313 DESEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE LA PARRÒQUIA D'HORTÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 19r.

Laortó

Anno quo supra, v^o idus decembris, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Andree de Laortó et invenit ipsam ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Matheum Tarradela et Bernardum Bover qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit capellano ipsius ecclesie ut supra et predicto termino.

Debet LXX solidos solituros II^a dominica Quadragesime sub pena excommunicacionis persone et interdicti ecclesie. Solvit.

27

1313 DESEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE NOVES DE SEGRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 19v.**Noves** [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam [Sancti] Saturnini de Noves et invenit ecclesiam non bene paratam.

Super articulis aliis recepit testes Iachobum Guitart, Arnaldum Piyol et Guillelmum Puyol qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellanorum responderunt quod tenet concubinam set non moratur cum ipso quo ad presens in domo propria set credunt quod dictus capellanus providet sibi in suis necessariis.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse excepto quod sunt aliqui parrocchiani qui nolunt dare decimam de olivis.

Et dictus Bernardus mandavit ut supra dictum est.

Debet LX solidos solituros inter omnia. Solvit XL solidos. Residuum debet solvere in festo Carnisprivii sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Item solvit XX solidos nobis.

28

1313 DESEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LA GUÀRDIA D'ARES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 19v.**ça Gàrdia**¹

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Gàrdia et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Osset et Sayla [et Bernardum de Cabó] qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita² capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut³ hinc ad festum⁴ Circumcisionis Domini conveniat de procuratione cum venerabili Galcerando ça Costa alias ex tunc *et cetera*.

XXXI solidos. Solvit Ferrario de Torelló.

1. Anotat al marge dret expendimus III solidos II denarios. — 2. Segueix capellni ratllat. — 3. Segueix citet capellanum d-en Tresyovel ut ratllat. — 4. Segueix apparitionis ratllat.

29

1313 DESEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE LA SANTA CREU DE TREJUVELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 19v.**Tresyovel**

Eadem die et anno, dictus Bernardus accessit ad ecclesiam Sancti Saturnini¹ de Tresyovel et non invenit ibi capellanum nec aliquem qui sibi daret clavem ecclesie. Et mandavit capellanum de ça Gàrdia ut citet capellanum dicte ecclesie ut hinc ad festum Natalis Domini proxime quem terminum ey pro perhemptorio assignavit compareat coram venerabili Galcerando ça Costa ubicumque sit satisfactorus sibi de procuracione alias ex tunc dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et persona dicti capellani in hiis scriptis excomunicacionis sententia innodavit.

Debet XXII solidos solituros VII° ydus Marcii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit XV solidos II ydus Marcii. Super alio, fuit prorogatus usque dominicam Passionem.

1. *L'església de Trejuvell està dedicada a la santa Creu.*

30

1313 DESEMBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE TAÚS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 22r.**Taús [co]**

Anno quo supra, III° idus decembris, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Taús et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Iacobum Malet et Petrum Colomer qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod [Bernardus] de Sancto Genisio, presbiter, tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt bene esse in omnibus.

Et dictus Bernardus citavit Bernardo de Sancto Genesio perhemtorie cum periculum sit in mora ut hinc ad festum Aparitionis Domini conveniat de suo publico concubinato et de penis exinde contractis cum domino Galcerando ça Costa, alias in hiis scriptis ipsum Bernardum excomunicacionis sententia innodavit et mandavit etiam rectori ipsius ecclesie ut hinc ad predictum terminum conveniat cum dicto Galcerando de procuracione debita ratione visitationis alias ex tunc *et cetera* ut superius est¹ dictum.

Debet XL solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit XXXIII solidos et I denarium nobis.

1. *Segueix d'ccm ratllat.*

31

1313 DESEMBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 22r.**Castells**

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castellis et invenit ecclesiam non bene paratam, pannos immundos, Corpus Domini sine clave.

Super aliis articulis, recepit testes silicet Bernardum Ledó, Ermengaldum de Oliva et Bernardum Momet [et Petrum de Soldevila] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod non fit bene cum capellanus sit vagabundus undique et hoc facit propter paupertatem.

Interrogati de vita capellani responderunt quod capellanus vendidit vel impignoravit propter debita sua quedam *hostier*. Item dicit missam cum filio suo sepissime.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Apperitionis *et cetera* alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et persona dicti capellani excomunicacionis sententia innodavit.

32

1313 DESEMBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 22v.**Castellàç** [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castellàç et invenit ecclesiam male paratam et Corpus Domini sine clave et sine panno et fontes discohopertas.

Super aliis articulis recepit testis silicet Petrum Renau qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quot tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus esse bene.

Et dictus Bernardus ma(n)davit deicto capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciat de procuracione et conveniat cum ipso de suo publico concubinato alias ex tunc in hiis scriptis¹ dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et personam ipsius capellani excomunicacionis sententia innodavit.

1. *Segueix s ratllat.*

33

1313 DESEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE VILA-RUBLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 22v.**Villa-rúbia**

Anno quo supra, III° idus decembris, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Eugenie¹ de Villa-rúbia et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum Textorem et Petrum de Rivo qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non moratur ibi immo suplicaverunt parrochiani domino archiepiscopo vel eius visitatori ut dictus rector faciat in dicta ecclesia continuam residenciam.

Interrogati de (vita) capellani et conductici responderunt quod bene vivit conducticius. De rector autem nesciunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt una cum capellano in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit Arnaldo de Solans, vicario ipsius ecclesie, ut hinc ad terminum predictum faciat satisferi de procuratione debita venerabili Galcerando ça Costa alias ex tunc *et cetera*.

Solvit XXX^{ta} solidos.1. *L'església de Vila-rubla està dedicada a sant Sadurní.*

34

1313 DESEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT LLISER DE GRAMÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 22v.**Garamóss**

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Oliri¹ de Garamóss et invenit ecclesiam competenter paratam et non invenit ibi cum quo posset inquirere set capellanus dixit in omnibus bene² tam de se quam de parrochianis.

Et mandavit capellano de Noves ut citaret dictum capellanum ut infra XV dies satisfaceret de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet³ XII solidos. Solvit Guillelmo de Avenchó.1. *L'església de Gramós està dedicada a sant Lliser.* — 2. *Segueix par ratllat.* — 3. *A la línia superior Solvit ratllat.*

35

1313 DESEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUITÓS DE GUILS DEL CANTÓ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 24r.***Guills** [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Fructuosi¹ de Guills et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum de Canturi et Iacobum Castellàç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum rector non moratur ibi nec facit continuam residenciam et suplicaverunt parrochiani predictae ecclesie ut dictus rector faciat continuam residenciam vel saltem tenant idoneum presbiterum.

Interrogati de vita clericorum dixerunt quod rector tenet in domo propria concubinam ex qua habet² prolem et dicit missam cum filio suo sine altero scolare.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit Petro Andree, vicario ipsius ecclesie, ut hinc ad festum Circumcisionis Domini conveniat [rector] de procuratione cum venerabili Galcerando çà Costa et etiam conveniat cum ipso de suo publico concubinato et de penis exinde contractis, alias in hiis scriptis subposuit ecclesiam predictam ecclesiastico interdicto et personam dicti rectoris excommunicationis sententia innodavit.

Debet xxxv solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie.³ Solvit nobis xxxii solidos.

1. *En lloc de Fructuosi.* — 2. *Segueix probem ratllat.* — 3. *Segueix Item debet ex [mutato] III solidos iaccensis ratllat.*

36

1313 DESEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BERÉN.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 24r.***Barén**¹

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam de Barén et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis non potuit inquirere cum non essent parrochiani set facit iurare capellanum ipsius ecclesie ut diceret veritatem, qui respondit tam de se quam de populo omne bonum.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut satisfaciat de procuratione venerabili Galcerando çà Costa hinc ad festum Circumcisionis Domini quem terminum sibi pro perhemptorio assignavit alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam

ecclesiastico interdicto et personam dicti capellani excommunicationis sententia² innodavit.

Solvit LV solidos nobis.

1. *Anotat al marge dret* Expendimus XIII denarios. — 2. *Segueix ind ind ratllat.*

37

1313 DESEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ESPAÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 24v.

Espén

Eadem die et anno, dictus Bernardus cum non posset accedere bono modo ad ecclesiam d'Espén comisit¹ visitationem ipsius ecclesie Bernardo de Bagano, rectori ecclesie de Barén, ut ipse autoritate sibi comissa valeat dictam ecclesiam visitare et que inveniret in dicta ecclesia visitationis in scriptis transmitat venerabili Galcerando ça Costa. Fuit visitatus per dictum Bernardum de Bagà et invenit bene.

1. *Segueix de ratllat.*

38

1313 DESEMBRE 11

VISITA AL MONESTIR DE SANTA CECÍLIA D'ELINS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 24v.

Monasterium Sancte Cicilie

Eadem die et anno, predictus Bernardus visitavit monasterium Sancte Cicilie et invenit monasterium satis bene paratum. Et, receptis testibus, silicet abbatisa et omnibus monialibus dicti monasterii invenit omne bonum tam in abbatisa quam in monialibus.

Et dictus Bernardus mandavit dicte abbatisse ut hinc ad festum Circumcisionis satisfaciatur de procuracione venerabili Galcerando ça Costa.

Debet C solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Paga LXXI solidos. Item XXVIII solidos.

39

1313 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE PALLEROLS DEL CANTÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 28r.

Payerols

Anno quo supra, pridie idus decembris, dictus [Bernardus] visitavit ecclesiam Sancti Romani de Payerols et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes Guillelmum Val et Petrum Alén qui, iurati et interrogati super servicio ecclesie, responderunt quod bene fit per vicarium set rec[tor] non moratur ibi.

Interrogati de vita capellani et conducticii, qui vocatur [...] de Payerols, dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum, una cum conducticio dixerunt in omnibus bene esse.

XX solidos. Solvit Torelló.

40

1313 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN D'AVELLANET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 28r.

Avelanet

Eadem die et anno, predictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Iohannis d-Avelanet et, cum rector non moretur ibi, non accessit ad dictam ecclesiam, set visitavit capellanum in ecclesia de Payerols qui arendat ipsam, qui iuratus, dixit omne bonum.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut satisfaciat venerabili Galcerando ça Costa de procuratione hinc ad festum Circuncisionis Domini alias ex tunc ut supra subposuit dictas ecclesias de Payerols et d-Avelanet subposuit ecclesiastico interdicto et eius persona in hiis scriptis excomunicacionis sententia innodavit.

X solidos. Solvit Torelló.

41

1313 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE DE TURBIÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 28r.

Turbiàs

Eadem die et anno, predictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Turbiàs et invenit ecclesiam in omnibus male paratam.

42

1313 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CREU DE CASTELLBÒ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 28v.**Sancta Creu**

Eadem die et [anno, dictus] Bernardus [visitavit] ecclesiam Sancte Crucis et invenit ecclesiam non be[ne paratam].

Super aliis non potuit inquirere quia non erant parrochiani nec capellanus [...] venit capellanus et prestitit iuramentum una cum capellano de Sol[anel], qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de [vita capellani] responderunt eum bene vivere.

Interrogati de vita parrochianorum, responderunt [in omnibus] bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini proxime compareat coram venerabili Galcerando ça [Costa] satisfactorius sibi de procuracione debita ratione visitationis alias ex tunc in h[iis] s[criptis] dictam ecclesiam su[bp]osuit ecclesiastico interdicto et personam suam excomunicacionis sentenciam innodavit.

Debet XXX solidos. Solvit totum Torelló.

43

1313 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE SOLANELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 28v.**Solanel¹** [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Solanel et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum de Capdevila et Guillelmum de Pal qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Bernardus de Sobrevila, presbiter, tenet publice concubinam et tenet ipse et rector aliam ecclesiam videlicet² *des Torens* ad cantandum.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Item dixerunt quod predicti capellani celebrant et celebraverunt in ecclesia interdicta silicet in ecclesia de Torentibus interdicta per visitatorem domini archiepiscopi Terrachoni.

Et dictus Bernardus mandavit dicto rectori [et conducticio] ut hinc ad festum aperitionis Domini compareant coram venerabili Galcerando ça Costa satisfactori sibi

de ratione et dictus³ conducticius compositurus de suo publico concubinato alias ex tunc *et cetera*.

Postmodum fuit dictum dicto Bernardo de Casamiyana et denunciatum quod predictus rector tenet publice concubinam in Sede Urgellense et pro certo est verum.

Debet XXX solidos. Solvit VII solidos. Debet residuum sub pena dicta in festo Marie. Item solvit X solidos de totum. Item solvit totum. Item debet Bernardus de Sobrevila pro concubinato X solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis. Solvit.

1. *A la línia superior Torens ratllat i anotat al marge dret* Expendimus IIII solidos. — 2. *Segueix des Terens ratllat*. — 3. *Segueix conductici ratllat*.

44

1313 DESEMBRE 12

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DELS TORRENTS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 29r.

El foli 29r està força malmès a la part superior amb forats en el suport, desgast del paper i desaparició de la tinta. Les parts que no s'han pogut restituir s'indiquen amb [...].

Torens [concu]

Eadem die et [anno, di]ctus [Bernardus visitavi]t [ecc]lesiam Sancti Vincencii de Torentibus et i[n]venit ipsam ecclesiam satis] be[ne para]tam excepto quod non sunt fontes in ipsa [e]cc[lesia].

[Super a]l[iis] a[rticulis r]ecepti[t testes] silicet rectores de Solanel et de Sancta Cruc[e qui iurati et] interrogati [super] servicio ecclesie dixerunt quod bene fit dum capell[...]

[Interrogati de] vita¹ capellani responderunt quod bene vivit excepto quod te[net public]e concubinam et stetit in sententia excomunicacionis domini archiepiscopi vel eius visitatoris.

Interrogati de vita parrocchianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit ca[pellano de]² Solanel procuratori ut dic[e]tur dicti capellani ut hinc ad fe[stum ...] proxime instans satisfaci[at vel] faciat satisfaceri de procuracione d[e]bita [ration]e visitacionis et nihilominus citet capellanum ut hinc ad predictum tempus componat cum domino Galcerando ça Costa de suo publico concubinatus vicio in quo publice laborat alias ex tunc *et cetera*.

[LX]XX solidos solituros in festo C[ar]nisprivii sub pena ex[co]munionis et interdicti [ecclesie]. Solvit filius capellani L solidos. Solvit capellanus XXX solidos.

1. *Segueix parr ratllat*. — 2. *Segueix Solia ratllat*.

45

1313 DESEMBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE LA TORRE DE SANT CLIMENÇ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 29r.**Sent Climent**

Anno quo supra, idus decembris, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Clementis et non invenit ibi capellanum nec aliquem cum quo posset inquirere nec etiam aliquem qui sibi traderet claves ecclesie et dimisit ibi quandam literam ancille dicti capellani ut hinc ad festum Circumcisionis Domini proxime¹ compareat coram venerabili ça Costa in [Sede vel ubicumque] sit alias ex tunc *et cetera*.

Postmodum vero invenit capellanum in ipsa et mandavit verbotenus dicto capellano ut satisfaciat [vener]abili predicto in terminis et sub penis predictis alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXV solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix se ratllat.* — 2. *Segueix Solia ratllat.*

46

1313 DESEMBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLBÒ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 29v.**Castellbò** [concu]

Eadem die [et] anno, dictus B[ernardus] visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castrobono et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Bernardum de Savartés, mercatorem, et Petrum de Sancto Andrea qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per rectorem excepto¹ quod non tenet scolarem sufficientem.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod [rector] tenet concubinam extra [...] providet secundum quod credunt [et est pregnans].

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit predicto capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense et secum conveniat de suo publico concubinato alias ext[unc] *et cetera*.

Debet LX solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *Segueix quod non tenet ratllat.*

47

1313 DESEMBRE 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE VILAMITJANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 29v.**Vilamiyana**

Eadem die et anno, predictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Columbe et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum Ferrarii et Berengarium Galt qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LX solidos solituros in medio Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit.

48

1313 DESEMBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ D'ARFA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 29v.**Asfa**

Anno¹ quo supra,² XIX kalendas ianuarii, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini d'Asfa et invenit ecclesiam bene paratam secundum facultates ecclesie.

Super aliis recepit in testem capellanum ipsius ecclesie, in defectum parrochianorum, qui iuratus et interrogatus super omnibus articulis tam de se quam de populo dixit omne bonum.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut satisfaciat de procuracione hinc ad festum Circumcisionis Domini venerabili Galcerando ça Costa alias ex tunc *et cetera*.

XX solidos. Solvit [...] Solvit Bernardo.

1. A la línia superior Eadem. — 2. Segueix xx ratllat.

49

1313 DESEMBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT TIRS DEL PLA DE SANT TIRS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 32r.

Sentirs

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Tirssi et invenit ecclesiam non bene paratam.

Super aliis articulis predictus Bernardus recepit testes silicet Petrum de Vilanova, Bernardum Rossel et Petrum de Fluxo qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod rector non moratur ibi nec facit continuam residenciam set vicarius qui modo moratur ibi facit satis bene servicium.

Interrogati de vita vicarii et rectoris dixerunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Iohannes Delort, uxoratus, tenet publice concubinam nomine Raymunda de Serra. Super aliis responderunt in omnibus bene esse excepto quod sunt aliqui qui contraxerunt matrimonium et non celebraverunt in facie ecclesie matrimonium.

Et Bernardus mandavit¹ Boronus, vicario ipsius ecclesie, quia invenit ipsum in Sede, ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciat de procuratione venerabili Galcerando ça Costa alias ex tunc *et cetera*.

Solvit XXV solidos.

1. *Segueix [...] ratllat.*

50

1313 DESEMBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE TOST.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 32r.

Tost [concu]

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Tost et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Guillelmum Mir, Petrum Vitalis et Petrum Ferrarii, presbiteros, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod ben fit.

Interrogati¹ de vita clericorum responderunt quod rector tenet publice concubinam. Item Raymundus, canonicus de Tost, tenet publice concubinam nomine Raymundam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini proxime conveniat de procuratione et suo publico concubinato et de penis exinde contractis cum venerabili domino Galcerando ça Costa quem terminum sibi pro perhemptorio assignavit et citavit etiam Raymundum de Tost, canonicum ipsius ecclesie, ut hinc ad predictum conveniat cum dicto Galcerando de suo publico concubinato vicio, alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et dictos [rectores] et Raymundum de Tost excomunicacionis sententia innodavit.

Debet VII libras solituras in medio Quadragesime sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie.² Solvit rector VI libras. Item X solidos.³

1. *Segueix* interrogati *ratllat*. — 2. *Segueix* Item Raymundus canonicus pro concubinato x solidos solituros ut supra sub pena excommunicationis *ratllat*. — 3. *Anotat al marge esquerre* Solvit v solidos nobis.

51

1313 DESEMBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE SAUVANYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 32v.

Salvià

Eadem die et anno, dictus Bernardus volens accedere ad ecclesiam de Salvià et dictum fuit sibi quod non erat capellanus nec aliquis qui sibi tradere clavem ecclesie et misit Guillelmum de Vallem Lort ut citaret capellanum ut cum duobus parrochianis compareat coram ipso apud Nabiners et non invenit ipsum.

Postmodum misit sibi quandam literam per vicarium de Nabineres¹ ut dictus capellanus compareat coram ipso vel venerabili Galcerando ça Costa cum duobus parrochianis qui sciant dicere veritatem super statu ecclesie² et hoc fecerit hinc diem iovis proximam alias ex tunc *et cetera*.

Debet xxxv solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. *En lloc de* Nabiners. — 2. *Segueix* alias *ratllat*. — 3. *Segueix* G *ratllat*. — 4. *Segueix* capelle *ratllat*. — 5. *Segueix* debet *ratllat*. — 6. *Segueix* Item Petrus de Vilacorba *ratllat*. — 7. recipienti *corregeix* recipienti.

51bis

1313 DESEMBRE 22

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE SAUVANYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 32v.

Solvaia¹

Anno quo supra, XI kalendas ianuarii, dictus Bernardus de Casamijana visitavit in Sede ecclesiam de Solvaia, quia eo modo accedere non potuit, set in Sede fecit venire capellanum cum duobus testibus, Guillelmus de Marcafava et Bartolomeus de Marcafava, qui iurati et interrogati responderunt quod capellanus bene faciebat officium et tenebat competer² ecclesiam ornatam set consuevit tenere publice concubinam tamen modo non tenet et dictus Bernardus precepit dicto capellano ut hinc ad festum Epiphanie satisficiat³ domino Galcerando ça Costa [de] procuracione debita ratione ecclesie supradicte alia quin ecclesiam et personam subponebat ecclesiastico interdicto.

1. *Ratllat*. — 2. *Segueix* dicto *ratllat*. — 3. *Segueix* dicto *ratllat*.

52

1313 DESEMBRE 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE LA FREITA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 32v.**la Freyta**

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Eugenie de la Freyta et non potuit aliud facere cum non moratur ibi capellanus quia vicarius de Nabiners tenet ipsam et debet respondere de procuratione et ita fecit inquisitionem apud Nabiners et mandavit dicto vicario ut satisfaciat de predicta procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XX solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Solvit.

53

1313 DESEMBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE NABINERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 33r.**Nabiners¹**

Anno quo supra, XVIII° kalendas ianuarii, dictus Bernardus visitavit ecclesiam¹ Sancti Saturnini de Nabiners et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Petrum de Nabiners et vicarium ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita vicarii et capellani responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto vicario ut hinc ad festum Circumcisionis Domini satisfaciat de procuratione pro ecclesiis de la Freyta (et) de Nabiners venerabili Galcerando ça Costa alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Solvit.

1. Anotat al marge dret Expendimus III solidos. — 2. Segueix de ratllat.

54

1313 DESEMBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE LA BASTIDA D'HORTONS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 33r.

la Bastida

Eadem die et anno, predictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancte Columbe de la Bastida et invenit ecclesiam satis bene paratam. Super aliis articulis recepit testes Iachobum Suyer et vicarium predicte ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita vicarii dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit vicario ipsius ecclesie ut faciat satisfaceri de procuratione alias subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit xxv solidos nobis.

55

1313 DESEMBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JUST I SANT PASTOR DE CERC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 33r-33v.

Cerch [concu]

Eadem die et anno, predictus Bernardus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Iusti et Pastoris et invenit ecclesiam non bene paratam secundum facultates ecclesie. Super aliis non potuit inquirere quia non invenit ibi parrochianos nec aliquem cum quo posset inquirere.

Et dictus Bernardus mandavit rectori ipsius ecclesie ut hinc ad diem sabati proximam compareat coram dicto Bernardo vel coram venerabili Galcerando ça Costa cum duobus vel tribus parrochianis qui sciant dicere veritatem super statu ecclesie et parrochie ac de hoc dimisit literam apud altare alias ex tunc dictam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto et satisfaciatur || de procuratione debita ratione visitationis alias ex tunc *et cetera*.

Postmodum recepit testes silicet Berengarium de Cogomels, Raymundum de Capdevilla et Guillelmum de Planehès qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod quedam mulier que solebat secum morari anno¹ preterito set nesciunt si cognoscat ipsam set dicitur quod sic in parrochia.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Debet² VII libras solituras in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit VI libras, de alio fuit prorogatus usque in octabis Pasce. Solvit totum.

1. *Segueix pp ratllat.* — 2. *Segueix x ratllat.*

56

1313 DESEMBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ARTEDÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 33v.**Artedó**

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam de Artedó et invenit ipsam ecclesiam male paratam et Corpus Domini sine clave et fontes sine cohoptorio, et non invenit aliquem in dicta ecclesia quo posset inquirere nec etiam capellanum et dimisit ibi super altarem literam citatoriam quod compareret [capellanus] coram venerabili Galcerando ça Costa hinc ad diem sabati cum duobus vel tribus parrochianis suis et satisfaceret de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Et capellanus comparuit et protulit testem qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita sua dixit bene.

Interrogatus de vita parrochianorum dixit omne bonum.

Et dictus capellanus noluit convenire de procuratione cum dicto Bernardo. Et dictus Bernardus interdixit suam ecclesiam et personam dicti capellani excomunicacionis sententia innodavit cum ipse illecenciatus recesserit.

Debet xxx^{ta} solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti. Solvit nobis VIII solidos et fuit sibi dimissi II solidos. Item totum.

57

1313 DESEMBRE 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ALÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 33v.**Alàs**

Eadem die et anno, dictus Bernardus visitavit ecclesiam d'Alàs et non invenit ibi capellanum nec aliquem parrochianum et quando¹ recesserat eundo ad Sedem invenit capellano in via et mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini compareat coram² ipso vel coram venerabili Galcerando ça Costa cum duobus vel tribus parrochianis qui sciant dicere veritatem super statu ecclesie et parrochiane et etiam satisfaciatur de procuratione debita ratione visitationis alias ex tunc *et cetera*.

Postmodum die dominica venienti comparuit dictus capellanus cum duobus parrochianis silicet Bartholomeo Dominici et Arnaldo de Soldevila qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod capellanus est vagabundus.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Bernardus mandavit dicto capellano ut hinc ad festum Circumcisionis Domini proxime satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XL solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit VI solidos ordey valent XXI solidos. Item solvit III° solidos, de aliis fuit prorogatus usque in kalendas iulii.

1. *Segueix fuit ratllat.* — 2. *Segueix ipse ratllat.*

58

1313 DESEMBRE 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DEL PONT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 34r.

Sent Esteve del Pont

Anno quo supra, XVII° kalendas ianuarii, dictus Bernardus de Casamiyana, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Ponte et invenit ecclesiam competenter paratam. Et non potuit inquirere de statu¹ ecclesie ac parrochie cum non essent ibi aliqui parrochiani nec etiam morantur ibi.

Et dictus Bernardus mandavit Petro Alacer, nunc vicario ipsius ecclesie,² ut hinc ad festum Circumcisionis Domini proxime in statis satisfaciat vel faciat satisfaceri procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense venerabili Galcerando ça Costa, Urgellense canonico ac visitatori domini archiepiscopi alias ex tunc subposuit prefatam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit XVI solidos.

1. *Segueix et ratllat.* — 2. *Segueix vel ratllat.*

59

1314 GENER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LLETÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 34r.

Letó

Anno quo supra, XVII kalendas febroarii, dictus Bernardus visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Letó et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Berengarium Cerdà, Raymundum de la Font, Petrum Morat, Benat del Pug et Raymundum de Cortis qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt in omnibus bene esse.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano dixerunt in omnibus bene esse. Super articulis aliis responderunt bene.

Interrogatus rector de redditibus dixit ut anno preterito et capellanus noluit convenire de procuratione.

Et dictus [Bernardus] mandavit predicto capellano ut hinc ad dominicam proximam satisfaciat de procuratione debita ratione visitationis in predicta ecclesia impense alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc in hiis scriptis monitione premissa dictum capellanum excomunicacionis sententia innodavit et ipsam ecclesiam subposuit ecclesiastico interdicto.

Debet XL solidos set postea fuit scitum quod nimis solvebat et debet XXXV solidos solituros. Solvit XX solidos alios solituros III^a dominica Quadragesima. Solvit XV solidos in presencia Bernardi de Villanova.

60

[1314 GENER 16]

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL DE LA SEU D'URGELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 34v.

Sanctus Michaelis de Sede

Anno quo supra, venerabilis Galcerandus ça Costa, visitator domini archiepiscopi in civitate et diocese Urgellense, visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Sede Urgellense et invenit ecclesiam in omnibus bene paratam excepto quod Corpus Domini stat sine clave et mandavit vicario ut fecerit feri clavem.

61

[1314 GENER 16]

VISITA A LA CAPELLA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE LA SEU D'URGELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 34v.

Sanctus Iohannis de Sede

Eadem die et anno, dictus visitator visitavit ecclesiam seu capellam Sancti Iohannis de Sede Urgellense et invenit in altare panos immundos et etiam corporalia. Et mandavit vicario ipsius ecclesie seu¹ altaris ut infra X dies satisfaciat vel faciat satisfaceri de procuratione sibi debita ratione visitationis in dicta ecclesia seu altari impense alias monitione premissa ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in hiis scriptis dictam ecclesiam seu altare(m) subposuit ecclesiastico interdicto.

Solvit XXX^{ta} solidos nobis. Aliud fuit dimissum Guillelmo Bernardi.

1. *Segueix altam ratllat.*

Deganat d'Urgellet, anys 1314-1315

1

1314 DESEMBRE 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU D'ARCAVELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 1r.

Archavel [co]

Anno Domini millesimo CCC^o XIII°, s[eptimo idus] decembris, frater Raymundus de Argelagueriis, prior de Vilanega, gerens vices venerabile Galcerandi ça Costa, Urgellensis canonici ac visitoris domini archiepiscopi Terrachone in diocese Urgellense, visitavit ecclesiam Sancti Andree d'Archavel et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Guillelmum¹ Calbet, Bernardus Arnaldi et Arnaldi Carbonelli, parochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod consuevit² tenere concubinam set modo non moratur cum ipso in domo sua set intrat [pl]uries in dicta domo et credunt quod providet sibi.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt quod Iohanna de Soldevila non moratur cum viro suo immo comitit adulterium cum Arnaldo de Salines d'Estamariu et etiam vir ipsius tenet aliam mulierem in concubinam. Super aliis responderunt in omnibus bene.

Solvit [nobis] LXXX solidos pro cena.

1. *Segueix Calp ratllat.* — 2. *Crida a purg[avit se], anotat al marge dret.*

2

1314 DESEMBRE 7

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ENCAMP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 1r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 96.

Encamp

Eadem die et anno, predictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancte (Eulalie) d'Encamp et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Bernardum d'Alereny, Raymundum Iohannis, Vitalem Parador et Arnaldum Vitalis qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responde[un]t quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Arnaldus Morato, uxoratus, tenet publice concubinam, nomine Sanciam Cadena. Super aliis dixerunt in omnibus bene esse.

Solvit XXX solidos nobis.

3

1314 DESEMBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SERNI DE CANILLO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 1v.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 97.

Canilo [co]

Anno quo supra, VI° idus decembris, predictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Canilo et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis testes recepit silicet Iohannem Vitalis, Guillelmum Castilionis et Iohannem Moxart qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium set rector non moratur ibi quia non est adhuc presbiter.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Iohannes Magister, presbiter, tenet publice concubinam. Item Berengarium Iohannis, rector, tenet publice concubinam apud Urdinam et debent ibi esse duo presbiteri et modo non moratur nisi unicus.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse excepto quod heredes Petri Pauli, condam capellani, nolunt satisfacere querelantibus capellani predicti.

Debet Iohannes Magister pro concubinato XII solidos. Solvit nobis.

4

1314 DESEMBRE 8

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE LA MASSANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 1v.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 97.

Maçana [co]

Eadem die et anno, predictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de la Maçana et invenit ecclesiam satis bene paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Guillelmum Lorenç et Petrum Sicart, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum (responderunt) quod Arnaldus de l-A(l)dosa tenet publice concubinam et tenet revenderiam vini et panis.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Debet Arnaldus de Ladosa pro concubinato X solidos. Solvit [nobis].

5

1314 DESEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA SUFRAGÀNIA DE SANT CLIMENT DE PAL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 1v.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 98.

Pal

Anno quo supra, v^o idus decembris, dictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Clementis de Pal et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod pan(n)i et corporalia erant inmundi.

Super aliis testes recepit videlicet Guillelmum Bons, Raymundum del Camp et Guillelmum Ermessendis qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit quia capellanus non tenet scolarem nec aliquem qui iuvat ipsum celebrare missas et hac de causa dimitit plures missas et divinum officium non¹ fit ibi.

Interrogati de vita capellani responderunt in omnibus bene.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

1. *Segueix sib ratllat.*

6

1314 DESEMBRE 9

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CORNELI I SANT CEBRIÀ D'ORDINO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 2r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 98-99.

Ordineu [co]

Eadem die et anno, predictus frater Raymundus visitavit ecclesiam, autoritate qua fungitur, Sancti Sibriani d-Ordineu et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Arnaldum Pelicer, Guillelmum Viuen et Raymundum de Sancto Saturnino qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod non tenet scolarem ad mensam suam.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Berengarius Iohannis¹ et Arnaldus² de Tor quilibet tenet publice concubinas ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellanorum responderunt quod Martinus de Riu tenet publice concubinam maritatam, nomine Romiam d-Aguilar. Item

Petrus Staphani, uxoratus, tenet publice concubinam, nomine Raymundam Capellanam. In omnibus responderunt bene esse.

1. *Crida a una anotació al marge esquerre* Solvit x solidos nobis. — 2. *Crida a una anotació al marge dret incesto.*

7

1314 DESEMBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ANDORRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 2r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 99.

Andorra

Anno quo supra, IIII° idus decembris, dictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Staphani d'Andorra et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Babotum de Andorra, Petrum de Solerio, Bernardum Oriol, Bernardum Calbó et Raymundum Calbet qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod filia Arnaldi Calbó non vult complere voluntatem patris sui. In aliis dixerunt in omnibus bene esse.

8

1314 DESEMBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA SUFRAGÀNIA DE SANTA COLOMA D'ANDORRA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 2r.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 99-100.

Sancta Columba

Eadem die et anno, predictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancte Columbe et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis, receptis testibus, invenit omne bonum tam in populo quam in clero.

Debet XVI solidos et anni preteriti III solidos solituros VIII^a die post festum Epiphantie, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XVI solidos et III solidos anni preteriti. Solvit nobis.

9

1314 DESEMBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE LÒRIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 2v.

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 100.

Lúria [co]

Eadem die et anno, predictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Lúria et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Iohannem Guitart, Guillelmum Bons, Petrum Giberga et Guillelmum de Tor qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit excepto quod capellanus non moratur iuxta ecclesiam quare divinum officium non fit bene immo penitus male fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt¹ quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Iohannes Staphani, uxoratus, tenet publice concubinam, nomine Raymundam. In aliis dixerunt bene.

Debet XX solidos. Solvit Torelló.

1. *Segueix in ratllat.*

10

1314 DESEMBRE 10

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'OS DE CIVÍS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 2v.

Aóss

Eadem die et anno, predictus frater Raymundus¹ volens accedere ad ecclesiam Sancti Petri d'Aóss et fuit sibi dictum quod non erat capellanus, et fecit ad se vocari ipsum capellanum qui iuratus et interrogatus dixit tam in servicio ecclesie, quam vita sua, quam in vita parrochianorum, dixit omne bonum.

Solvit² XXX solidos nobis.

1. *Segueix visitavit ratllat.* — 2. *Precedit de* Debet LXXXV solidos in Pascate sub pena excommunicationis et interdicti ecclesie. Debet *ratllat.*

11

1314 DESEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA D'ARGOLELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 2v.

Argolel

Anno quo supra, III° idus decembris, dictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancte Eugenie d'Argolel et, receptis testibus, invenit omne bonum tam in populo quam in capellano, excepto quod rector non moratur ibi cum habeat licenciam dictus rector secundum quod sibi dictum fuit a suo episcopo.

Debet XV solidos solituros in festo Pasce sub pena excomunicacionis persone et interdicti ecclesie. Solvit nobis.

12

1314 DESEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ASNURRI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 3r.

Nurri [co]

Eadem die et anno, predictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Nurri et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Guillelmum Sala, presbiterum, Petrum de Soldevila, Bernardum de Soldevila, Andream Traverii et Bartholomeum Textoris qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod capellanus tenet apud Argolel publice concubinam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Postmodum, exercendo visitationem, invenit quod quidam presbiter conducticius qui moratur cum capellano tenet¹ publice concubinam in Sede Urgellense.

Debet LXXXV solidos solituros in festo Pasce sub pena excomunicacionis persone et interdicti ecclesie. Solvit LXXX solidos Ferrario. Item V solidos. Item debet pro concubinato.

1. *Segueix in Sede sense cancel·lar.*

13

1314 DESEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE CIVÍS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 3r.

Sevíç [co]

Eadem die et anno, predictus frater Raymundus, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesiam Sancti Romani de Sevíç et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Mironum Domir, Petrum Berengarii, Petrum Sinistre et Raymundum Ponç qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod debent esse duo presbiteri et non est nisi rector tantummodo, quamvis dictus rector sit requisitus per eius parrochianos quod tenant capellanum assuetum et non vult facere, quare requisierunt dictum visitatorem quod decetero dictum capellanum ipse rector teneat dixerunt quod capellanus non facit in messibus nec vindemis divinum officium.

Interrogati de vita rectoris responderunt quod tenet publice concubinam.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene.

Et dictus frater Raymundus mandavit dicto rectori ut hinc ad festum Epiphanie conveniat cum venerabili Galcerando ça Costa de procuratione et etiam de suo publico concubinato, alias ex tunc *et cetera*.

Debet¹ LXXX solidos. Solvit LXIII solidos. Aliud in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Item XXII solidos nobis.

1. debet *repetit*.

14

1314 DESEMBRE 11

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ D'ARS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 3r.

Artz [co]

Eadem die et anno, predictus frater Raymundus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Artz et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes capellanum ipsius ecclesie cum non posset habere parrochianos et Petrum Benedictum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellanum responderunt quod tenet quandam mulierem¹ quam² habuit concubinam set modo, ut dicit capellanus, non habet rem cum ipsa.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Debet XL solidos inter omnia secunda die post festum Apericionis. Solvit XVIII solidos. Solvit totum.

1. *Segueix cum ratllat*. — 2. *Segueix habet ratllat*.

15

1314 DESEMBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ D'ARFA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 3v.

Aspha

Anno quo supra, XVI kalendas ianuarii, Petrus Granerii, gerens vices venerabile Galcerandi ça Costa, visitatoris domini archiepiscopi Terragone in diocese Urgellense, autoritate sibi comissa, visitavit ecclesiam Sancti Saturnini d'Aspha et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes videlicet Bartholomeum Pastor et Guillelmum de l-Obach, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum rector non moratur ibi, de quo non modicum parrochiani sunt conquerentes et suplicant visitatori quod dictus rector moretur ibi.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod bene vivit secundum ipsis videtur.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt bene.

Solvit nobis XX solidos.

16

1314 DESEMBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT TIRS DEL PLA DE SANT TIRS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 3v.

Sentirs

Eadem die et anno, dictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Sisterii et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Petrum de Aquilarii, Arnaldum de Soldevila et Arnaldum Marquisii, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium quia rector non moratur (ibi).

Interrogati de vita vicarii dixerunt quod bene vivit. De rector, ignorant.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario dixerunt bene in omnibus.

Debet XL solidos. Aliud fuit dimissum ex gratia. Solvit XXXVI solidos nobis. Item IIII solidos.

17

1314 DESEMBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE TOST.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 3v.

Tost [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Martini de Tost et invenit ecclesiam bene ornatam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet capellanum ipsius ecclesie et Guillelmum de Sola, presbiterum ac conducticium, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod rector et Raymundus de Soldevila, canonicus eiusdem loci, tenent concubinas ut solitum.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene excepto quod quidam rusticus d·Arches, qui vocatur n·Alanàs, facit quandam in dicta parrochia et alibi divinationes, ut dicitur.

Et dictus Petrus Granerii mandavit predicto Raymundo de Soldevila ut hinc ad festum Epiphanie proxime compareat coram venerabili Galcerando ça Costa compositurus cum ipso de suo publico concubinato alias ex tunc *et cetera*. Idem mandavit rectori et quod satisfaceret de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

Debet VII [libras] solituros die sabati primo post Pasca sub pena excomunicacionis persone rectoris et interdicti ecclesie. Solvit Ferrario. [...]

18

1314 DESEMBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE SAUVANYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 4r.

Salvià [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Salvayano et invenit ecclesiam competenter paratam excepto quod capellanus tenet Corpus Domini sine clave.

Super aliis articulis recepit testes Petrum Ross et capellanum ipsius ecclesie qui iurati et interrogati dixit predictus Petrus Ross super servicio ecclesie quod competenter facit capellanus servicium excepto quod non tenet scolarem suficiente.

Interrogati de vita capellani dixit quod capellanus tenet instate¹ quandam mulierem suam parrochianam in concubinam set in hi(e)me mitit ipsam ad me(n)dicandum sive ad² eundum hostianti.

Interrogati de vita³ parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Petrus, autoritate qua fungitur, mandavit dicto capellano quod hinc ad festum Epiphanie proxime comp[a]reat coram venerabili Galcerando ça Costa.

Debet XXXV solidos solituros in festo Carnisprivii sub pena excomunicacionis lata sentencie in rectore et interdicti ecclesie. Solvit Torelló.

1. *En lloc de instante*. — 2. *Segueix eundem ratllat*. — 3. *Segueix capell ratllat*.

19

1314 DESEMBRE 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EUGÈNIA DE LA FREITA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 4r.

la Freyta

Eadem die et anno, predictus Petrus volens accedere ad ecclesiam Sancte Eugenie de la Freyta et fuit sibi dictum quod non erat capellanus quia vicarius de Nabiners tenet ipsam et ita visitavit ipsam ecclesiam in ecclesia predicta de Nabiners et ibi testibus receptis invenit omne bonum tam intus quam extra.

Debet XX solidos solituros in festo carnisprivii sub pena excommunicationis persone et interdicti ecclesie. Solvit nobis.

20

1314 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE NABINERS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 4r.

Nabiners

Anno quo supra XV kalendas ianuarii predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Nabiners et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis recepit testes videlicet Petrum de Nabiners et vicarium ipsius ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit per vicarium quia rector non moratur ibi nec facit continuam residenciam, cum episcopus Urgellensis dedit sibi licenciam absentandi a dicta ecclesia.

Interrogati de vita vicarii dixerunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene.

Et dictus Petrus mandavit dicto vicario ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX solidos solituros [in] festo carnisprivii sub pena excommunicationis persone et interdicti ecclesie. Solvit nobis.

21

1314 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE LA BASTIDA D'HORTONS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 4v.

la Bastida¹ [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Columbe de la Bastida et (in)venit ecclesiam competenter paratam, excepto quod Corpus Domini est sine clave.

Super aliis testes recepit silicet Simonem d'Alp, vicarium ipsius ecclesie, et Bonanatum Aldomar, scolarem ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit per vicarium quia rector non moratur ibi.

Interrogati de vita vicarii dixerunt quod predictus vicarius tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Interogati de vita parrochianorum dixerunt in omnibus bene esse.

Et dictus Petrus mandavit dicto vicario ut hinc ad festum Epiphanie proxime faciat satisfieri de procuratione et nichilominus conveniat de suo publico concubinato cum venerabile Galcerando ça Costa, alias ex tunc *et cetera*.

Debet de duobus annis. Solvit [XXV] solidos nobis.

1. *A la línia superior Cerch ratllat.*

22

1314 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JUST I SANT PASTOR DE CERC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 4v.

Cerch

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Iusti et Pastoris de Cerch et invenit ecclesiam non bene paratam cum faciant ecclesiam parrochiani de novo et ita non possunt alia sufficere.

Super aliis recepit testes silicet Raymundum de Podio, presbiterum ac vicarium ipsius, cum capellanus infirmatur ad mortem, qui iuratus et interrogatus super servicio ecclesie dixit quod bene fit.

Interrogatus de vita clericorum dixerunt¹ quod bene vivunt.

Interrogatus de vita parrochianorum (respondit) in omnibus bene esse.

Et dictus Petrus mandavit capellano ipsius ecclesie ut hinc ad festum Epiphanie proxime satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet VII libras. Solvit XXXIX solidos. Item C solidos nobis.

1. *En lloc de dixit.*

23

1314 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ARTEDÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 4v.

Artedó [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus accessit ad ecclesiam Sancti Staphani¹ d'Artedó et non invenit ibi capellanum nec aliquem qui daret sibi² ecclesie clavem, set receptis testibus, invenit quod capellanus facit male servicium ecclesie cum sit vagabundus, nec tenet ibi scolarem sufficientem et tenet publice concubinam que est de Ciritania.

Super aliis non potuit plene inquirere.

Et mandavit capellano³ de Lató ut citet capellanum dicte ecclesie⁴ ut hinc ad festum Epiphanie satisfiat de procuratione et de suo publico concubinato, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos solituros in medio augusti sub pena excomunicacionis persone et interdicti ecclesie. Solvit Ferrario.

1. *L'església d'Artedó està dedicada a sant Vicenç.* — 2. *Segueix ecclesiam ratllat.* — 2. *capellano repetit.* — 3. *Segueix ut citet ratllat.*

24

1314 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LLETÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 4v.

Letó

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Staphani de Letó et invenit¹ ecclesiam bene ornatam.

Super aliis testes recepit² et, ipsis receptis, invenit tam de populo, servicio ecclesie quam in clere omne bonum.

Et dictus Petrus mandavit capellano ipsius ecclesie ut hinc ad festum Epiphanie proxime satisfiat de procuratione, alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos. Non solvit.

1. *Segueix ecclesiam Sancti Staphani ratllat i et invenit sense cancel·lar.* — 2. *Segueix silicet ratllat.*

25

1314 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CECÍLIA DE VILANOVA DE BANAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 7r.

Vilanova de Benat [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte [Cicilie]¹ de Vilanova de Benat et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis plene non potuit inquirere cum non essent parrocchiani set recepit in testes capellanum ipsius ecclesie et Petrum Iohannis [et Guillelmum de Buyra, scolarem], qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod rector tenet publice concubinam in Sede Urgellense ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrocchianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus Petrus Granerii mandavit capellano ipsius ecclesie ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet² L solidos. Solvit Ferrario XLVIII solidos.

1. *Corregeix Romani ratllat.* — 2. *A la línia superior Solvit ratllat.*

26

1314 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE BANAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 7r.

Benat [co]

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Romani de Benat et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis non potuit inquirere plene cum non esset capellanus et recepit in testes III parrochianos predicte ecclesie qui iurati et interrogati super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani dixerunt quod tenet in Sede publice concubinam.

Super aliis responderunt in omnibus bene.

Solvit L solidos nobis.

27

1314 DESEMBRE 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE D'ALÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 7r.

Alàss

Eadem die et anno, Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Staphani d'Alàss et invenit ipsam ecclesiam competenter paratam.

Super aliis, receptis testibus, invenit omne bonum tam in servicio, [de] vita capellani quam etiam de vita parrochianorum.

Et dictus Petrus Granerii mandavit capellano predicto ut hinc ad festum Epiphanie proxime satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense alias ex tunc autoritate qua fungitur in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et persona capellani excomunicacionis sententia innodavit.

Debet de anno preterito XV solidos. Item de isto anno XL solidos. Solvit Ferrario L solidos.

28

1315 GENER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT GERVASI I SANT PROTASI DE CARCOLZE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 7v.**Carcoltze**

Anno quo supra, idus ianuarii, predictus Petrus Granerii, autoritate sibi comissa, visitavit ecclesiam Sancti Gervasii et Protasii de Carcoltze et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes silicet Raymundum Botler et Poncium Botler qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit per vicarium cum rector non sit ibi quo ad presens quia ecclesia vacat.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum vicario responderunt in omnibus bene excepto quod Raymundus Marcerii, *cabaner de les Caldes*, uxoratus, tenet publice concubinam ex qua habet prolem.

Et dictus Petrus mandavit Raymundo de Ulmo, nunc vacario¹ predictae ut hinc ad prima dominica Quadragesima proxime solvat et satisfaciat LXXXI solidos pro procuracione debita ratione visitationis in dicta ecclesie impense quem terminum *et cetera*, alias ex tunc in hiis scriptis subposuit dictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Debet XXXV solidos. Aliud fuit dimissum domino Sicardo. Solvit nobis.

1. *En lloc de vicario.*

29

1315 GENER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BESCARAN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 7v.**Basqueran**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Martini de Basqueran et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Arnaldum Rul, Basqueran de Sancto Martino et Poncium de Letó, parrochianos predictae ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod bene vivunt.

Interrogati de vita parrochianorum, una cum Arnaldo de Pal, (...)¹ ipsius ecclesie, responderunt quod Petrus Grass non moratur cum uxore sua et tenet publice concubinam. Item Mir Fabre, uxoratus, facit ibidem. Item dixerunt quod Bartholomeus deç Mur vel de² Basqueran habet uxorem ibi nomine Archavelam ex qua habuit prolem et, dicta uxore dimissa, duxit aliam uxorem apud Merolam et dimisit etiam secundam

uxorem et intravit villam Berge et duxit aliam u[x]orem ibi cum qua modo moratur. In aliis responderunt in omnibus bene.

Et dictus Petrus Granerii mandavit dicto rectori ut infra VIII° dies continue numerandos quem terminum *et cetera* satisfaciat de procuratione debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense venerabili Galcerando ça Costa alias ex tunc *et cetera*.

Solvit LXV solidos nobis.

1. L'escrivà s'ha oblidat indicar el càrrec d'aquest personatge i no es pot restituir en base a d'altres visites. — 2. Segueix Be ratllat.

30

1315 GENER 13

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ D'ESTAMARIU.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 10r.

Estamariu

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Vincencii d'Estamariu et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis non potuit inquirere quia non invenit ibi aliquem nec presbiteres cum quibus posset inquirere. Et dimissit ibi quandam literam super altare sive inter corporalia ut infra VIII° dies satisfaciant de procuratione quem terminum *et cetera* alias ex tunc in hiis scriptis *et cetera*.

Petrus de Salines solvit XXVII solidos et VI denarios nobis. Item Iohannes Palanca XXV solidos Torelló. Item II solidos et VI denarios nobis.

31

1315 GENER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FELIU DE CASTELLCIUTAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 10r.

Ciutat [co]

Anno quo supra, XIX kalendas febroarii, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam S[ancti] Felici de Ciutat et invenit ecclesiam competentem ornatam.

Super aliis testes re[cepit] videlicet Arnaldum de Aquilaro et Raymundum de Cardona et Iacobum de Cariguera qui iurati et [interrogati] super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod Raymundus de Solerio, presbiter, et rector tenent publice concubinas.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Et predictus Petrus mandavit predictis Raymundo ac rectori ut die lune proxima compareant coram venerabili Galcerando ça Costa visitatore in Sede quem terminum *et cetera* composituri cum ipso de procuratione, de publico concubinato in quo publice laborant alias ex tunc *et cetera*.

Debet XLV solidos in Carnisprivio. Solvit nobis.

32

1315 GENER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DE MONTFERRER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 10r-10v.

Muntferrer

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Vincencii de Monte Ferrario et invenit ecclesiam in omnibus male paratam, Corpus Domini sine clavi et defetus librorum et vestimentorum.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Arnaldum de Ciutat et Berengarium de-n Giu [et Petrum de Sancto Iuliano] qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum rector non moratur ibi nec celebrat assidue in ipsa ecclesia immo moratur in Sede Urgellense.

Interrogati de vita capellani responderunt quod consuevit tenere publice concubinam set modo nesciunt si tenet ipsam.¹

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt quod Raymundus de Canonica percussit capellanum et vituperat ipsum et non dimitit intrare ecclesiam et capellanus non audit propter timorem aliquid sibi dicere nec servare constitutionem Terrachone [...] videlicet || rapit cotidie bona ipsius ecclesie. Item predictus Raymundus de Canonica non complet nec vult complere testamentum Bernardi Piquer condam cuius est manumissor. In aliis dixerunt bene.

Et dictus Petrus mandavit capellano predicto ut hinc ad diem lune proximam satisfaciat de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos. Solvit Ferrario XX solidos.

1. *Anotat al marge esquerre* Sicut invenitur a Montela.

33

1315 GENER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA D'ADRALL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 10v.

[Adr]al

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Marie d·Adral et invenit ecclesiam minus bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Arnaldum Ricolf et Bernardum Rotgerii, parrochianos ipsius ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum ibi debebant esse IIII^{or} vel v^e presbiteri et modo non moratur nisi unicus vicarius quia episcopus et capitulum Urgellensem univerunt predictam ecclesiam archediachonatu maiori ecclesie Urgellensis et hac dicta servicium Dey ibi penitus deperitur quamvis predictus vicarius in dicto servicio facit posse suum.

Interrogati de vita vicarii responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Interrogati quantum valent retditus ecclesie, responderunt quod valent MD solidos et plus. Et dictus Petrus dimisit ibi quandam literam ut infra VIII° dies faciat vicarius satisfieri de procuratione alias ex tunc *et cetera*.

[...]t Petrus Mar[...] C solidos [...] nobis.

34

1315 GENER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU DE LA PARRÒQUIA D'HORTÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 10v.

Lorató

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Andree de Loartó et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis, testibus receptis, invenit tam in servicio ecclesie de vita capellani quam de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Petrus Granerii mandavit rectori ipsius ecclesie ut¹ hinc ad festum Carnisprivi satisfaciat de procuratione quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet LXX solidos solituros VIII kalendas marci sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie. Solvit Ferrario.

1. *Segueix infra VIII° ratllat.*

35

1315 GENER 14

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT LLISER DE GRAMÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 11r.

Garamós

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Laserii de Garamós et invenit ipsam ecclesiam in omnibus male paratam nec capellanus moratur ibi propter ecclesie pauperitate et non potuit inquirere cum non invenit ibi aliquem parrochianum, set in omnibus est omne malum in dicta ecclesia et quidam laycus arendat predictam ecclesiam.

Et predictus Petrus Granerii mandavit rectori ipsius ecclesie qui arendavit ecclesiam de Turbians¹ et etiam capellano qui celebrat in dicta ecclesia ut infra VIII° dies satisfaciant de procuratione debita quem terminum *et cetera*, alias ex tunc in hiis scriptis subposuit predictam ecclesiam ecclesiastico interdicto et personam ipsius rectoris excomunicacionis vinculo innodavit.

Debet ****. Solvit VIII solidos Ferrario.

1. *Segueix ut ratllat.*

36

1315 GENER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE NOVES DE SEGRE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 11r.

Noves

Anno quo supra, XVIII kalendas febroarii, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Satur[nini] de Noves et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes Iacobum Arm[...]yol et Guillelmum Puyalt qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod¹ bene fit excepto quod debet tenere presbiterum et modo non tenet quia decessit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam suam parrochianam ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt²

Et dictus Petrus mandavit predicto capellano ut infra VIII° dies continue numerandos quem terminum *et cetera* conveniat de procuratione et de suo publico concubinato alias ex tunc *et cetera* monitione permissa.

Debet LX solidos. Solvit Torelló.

1. *Segueix m ratllat.* — 2. *El text no continua.*

37

1315 GENER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE BERÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 11r.

Barén

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Martini de Berén et invenit ecclesiam bene ornatam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum de Falç, Petrum Huc et Raymundum Móra qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod capellanus es multimodis vagabundus et non dimitit ibi aliquem presbiterum servitorem qui faciat in dicta ecclesia divinum officium, de quo multum parrochiani gravantur, nec facit elemosina predictus capellanus.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capella[no] responderunt in omnibus bene.

Debet LV solidos solituros in festo Carnisprivi proxime alias ex tunc *et cetera*.

Debet LV solidos. Solvit L solidos nobis.

38

1315 GENER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA D'ESPAÉN.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 11v.

Espén

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Eulalie d'Espén et invenit ecclesiam in omnibus et per omnia male paratam, Corpus Domini in quadam¹ teca parvulina inter instrumenta et quedam alia utensilia. Et invenit Corpus Domini fragmentatum super altare in diversis particulis et invenit etiam Sanctum Crisma inter bladum. Et capellanus decoquinat in dicta ecclesia et facit omnes turpitudines ut coquina in² predicta ecclesia.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Bernardum Laguna et capellanum de Beren qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod capellanus non tenet sufficientem scolarem et³ tenet aliam ecclesiam ad cantandam.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano ipsius ecclesie responderunt in omnibus bene.

Et cum dictus visitator invenit multa mala in dicta ecclesia tam intatus⁴ quam extra, mandavit dicto rectori ut infra VIII° dies continue numerandos quem terminum *et cetera* compareat coram venerabili Galcerando ça Costa in Sede compositurus cum ipso de procuratione et etiam de comissis⁵ inventis in dicta visitatione alias ex tunc monitione premissa in hiis scriptis dictam ecclesiam su[b]posuit ecclesiastico interdicto et dictum capellanum quamvis iam sit excommunicatus excommunicacionis vinculo innodavit.

Debet pro tribus annis. Solvit Ferrario XX solidos pro II annis.

1. *Segueix esse ratllat.* — 2. *Segueix in ratllat.* — 3. *Segueix n ratllat.* — 4. *En lloc de intus.* — 5. *Segueix inv ratllat.*

39

1315 GENER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ D'AUSÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 11v.**d·O[us]às**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de d·O(s)às et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit silicet Bartholomeum de d·O(s)às et Raymundum Lorentz, scholaris, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano responderunt¹ in omnibus bene.

Et dictus Petrus Granerii, autoritate qua fungitur, mandavit facta visitacione ut infra VIII° dies continue numerandos satisfaciatur de procuracione debita racione visitacionis in dicta ecclesie impense quem terminum *et cetera* et nihilominus satisfaciatur de procuracione duorum annorum preteritorum.² Et capellanus, hoc mandato audito, vituperavit predictum Petrum et scriptorem et alios qui cum ipso erant et voluit iruere contra ipsos ponendo manum ad gladium et clamando mala voce *viafòs* et morantur quia non sunt nisi falsarii et deceptores.

[...] de tribus annis. Solvit XXII solidos nobis.

1. *Segueix quod ratllat.* — 2. *En lloc de preteritorum.*

40

1315 GENER 15

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DE LA GUÀRDIA D'ARES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 14r.**ça Gàrdia**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Staphani de ça Gàrdia et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis testes recepit videlicet Guillelmum de Capdevila, Raymundum de Favar et¹ Bonanatum deç Vilar qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod non tenet scolarem sufficientem.

Interrogati de vita parrocchianorum una cum capellano dixerunt quod Iachobus de Rochafort aufert decimam operi et ecclesie predictae et etiam aufert decimam ecclesie omnium possessionum mansi de Muntayó quam dimisit Arnaldus de Angelaria, condam, [dominus] castri de Gàrdia, ecclesie antedictae.

Et dictus Petrus mandavit predicto capellano ut infra VIII° dies satisfaciatur de procuracione alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXI solidos preter comestionem solituros in festo Carnisprivi alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX² solidos. Solvit XXX solidos nobis.

1. *Segueix B ratllat.* — 2. *Corregeix xxxv.*

41

1315 GENER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MARTÍ DE TAÚS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 14r.

Taús

Eadem¹ anno, [XVII kalendas febroarii], predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Martini de Taús et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis, testibus receptibus,² invenit tam in populo quam in clero omne bonum except(o) quod Bernardus de Sancto Genisio, presbiter, tenet publice concubi[nam].

Et dictus Petrus Granerii dimisit ibi quandam literam quia capellanus non erat ibi in qua mandabat ut predictus capellanus infra VIII dies continue numerandos est terminum *et cetera* satisfaciat de procuratione et de VII solidos qui remanserunt ad solvendum de ano preterito venerabili Galcerando ça Costa in Sede alias ex tunc *et cetera*.

Debet XL solidos.

1. *Segueix die et ratllat.* — 2. *En lloc de receptis.*

42

1315 GENER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 14r.

Castells

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castells et invenit ecclesiam male paratam, Corpus Domini sine clavi et non invenit ibi capellanum nec aliquem parrochianum nec etiam ipsi citati noluerunt venire immo capellanus abscondit se sentiens dictum visitatorem venire.

Et predictus Petrus dimisit inter corporalia quandam literam continentem quod antedictus capellanus satisfaciat de procuratione debita ratione visitacionis in ipsa

ecclesia impense venerabili Galcerando ça Costa in Sede infra VIII dies continue numerandos quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet de tribus annis L solidos. Solvit nobis.

43

1315 GENER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLÀS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 14v.

Castellàç

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Marie de Castellàç¹ et invenit ecclesiam male paratam, pannos inmundos et non invenit² in dicta ecclesia capellanum set recepit in testem rectorem ecclesie de Masons, Bernardum de Cunyunta, et Bernardum Staphanum qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit excepto quod capellano stetit per II annos in sententia excomunicacionis late³ per visitatorem domini archiepiscopi Terrachone.

Interrogati de vita capellani responderunt quod tenet publice concubinam ex qua habet prolem parvulinam.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene esse.

Et dictus Petrus Granerii mandavit capellano de Masons presenti ut citaret predictum rectorem ex parte sua et officii quo fungitur ut infra VIII° dies satisfaciatur de procuracione debita racione visitacionis in dicta ecclesia impense⁴ venerabili Galcerando ça Costa in Sede quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet de tribus annis.

1. *Segueix et ratllat.* — 2. *Segueix ecclesiam ratllat.* — 3. *En lloc de lata.* — 4. *Segueix quem ratllat.*

44

1315 GENER 16

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT SADURNÍ DE VILA-RUBLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 14v.

Vila-rúbia

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam de Vila-rúbia et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis non potuit inquirere quia non invenit ibi capellanum nec etiam parrochianum.

Et mandavit rectori de Guils ut ex parte sua citaret vicarium ipsius ecclesie ut infra VIII dies continue numerandos post suam citationem satisfaciatur de procuracione dicto

Galcerando quem terminum *et cetera* alias ex tunc in hiis scriptis subposuit ipsam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit XXX solidos nobis.

45

1315 GENER 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT FRUITÓS DE GUILS DEL CANTÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 14v.

Guills

Anno quo supra, XVI° kalendas febroarii, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam [Sancte Marie]¹ de Guills et invenit ipsam ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis, testibus receptis, iuratis et interrogatis super servicio ecclesie responderunt quod male fit cum capellanus predictae ecclesie non relicte aliquo presbitero in eadem dimitit ecclesiam servitore desolata eundo huc et illuc.

Interrogati de vita ipsius capellani dixerunt bene.

Interrogati de vita parrochianorum una cum rectore responderunt in omnibus omne bonum.

Et dictus Petrus Granerii mandavit antedicto capellano idem mandatum ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXXV solidos.

1. *L'església de Guils del Cantó està dedicada a sant Fruitós.* — 2. *A la línia anterior Debet XLV solidos ratllat.*

46

1315 GENER 17

VISITA AL MONESTIR DE SANTA CECÍLIA D'ELINS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 18r.

Monasterium Sancte Cicilie

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii, autoritate qua fungitur, visitavit monasterium Sancte Cicilie et invenit dictum monasterium tam intus quam extra in bono statu et, receptis in testis monialibus dicti monasterii, invenit ipsum monasterium in omnibus et per omnia in bono statu.

Et dictus Petrus mandavit abbatisse predicti monasterii ut infra VIII° dies continue numerandos quem terminum eidem *et cetera* satisfaciat de procuracione debita ratione visitationis in dicto¹ [monasterio]² impe(n)se venerabili Galcerando ça Costa in Sede Urgellense alias ex tunc *et cetera*.

Debet C solidos. Solvit Ferrario.

1. *Corregeix dicta.* — 2. *Corregeix ecclesia ratllat.*

47

1315 GENER 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JOAN D'AVELLANET.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 18r.***Avelanet**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Io[hannis] d·Avelanet et invenit ecclesiam non bene paratam cum sit pauperrim[a].

Super aliis non fecit inquisitionem quia non erat capellanus, quia moratur in ecclesia de Payerols, et ibi facit inquisitionem de omnibus tam de rectore quam etiam de statu parrochie.

Debet x solidos solituros prima dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet x solidos. Solvit Torelló.

48

1315 GENER 17

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ROMÀ DE PALLEROLS DEL CANTÓ.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 18r.***Payerols**

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Romani de Payerols et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis, testibus receptis, invenit omne bonum tam de servicio ecclesie quam de vita capellani et etiam parrochianorum.

Debet capellanus xx solidos solituros prima dominica Quadragesime sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet xx solidos. Solvit Torelló.

49

1315 GENER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ISCLE I SANTA VICTÒRIA DE TURBIÀS.

*O. ACV, Llibre de visites del bisbat d'Urgell, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 18r.***Turbiàs**

Eadem¹ anno, [xv^o kalendas febroarii], predictus Petrus Graneri visitavit ecclesiam Sancti Aciscli de Turbiàs.²

Solvit XXX solidos [nobis], aliud debet. Item XIII solidos Torelló. Debet de anno preterito.

1. *Segueix die et ratllat.* — 2. *El text no continua.*

50

1315 GENER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA CREU DE CASTELLBÒ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 18v.

Sancta Creu

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Crucis et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis recepit testes¹ videlicet Salvatorem de Sancta Cruce et capellanum ipsius ecclesie, in defectum parrochianorum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogatus predictus Salvator respondit quod capellanus tenet publice concubinam in Castrobono in domo patris sui.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responderunt in omnibus bene.

Et dictus Petrus Granerii mandavit predicto rectori ut infra VIII° dies compareat coram venerabili Galcerando ça Costa in Sede compositurus cum ipso² de suo publico concubinato et de procuratione debita ratione visitationis in eius ecclesia impense quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos. Solvit nobis.

1. *Segueix recepit sense cancel·lar.* — 2. *Segueix [...] ratllat.*

51

1315 GENER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JULIÀ DE SOLANELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 18v.

Solanel

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Iuliani de Solanel et invenit ecclesiam competenter ornatam.

Super aliis non potuit inquirere cum non esset ibi rector nec capellanus nec etiam parrochiani, set dimisit super altare quandam literam in qua mandabat ut in crastinum compareat coram ipso cum duobus parrochianis, alias ex tunc *et cetera*, qui sciant dicere veritatem super statu in omnibus parrochie seu ecclesie antedictae.

Et postmodum venit capellanus et mandavit sibi predictus Petrus Granerii antedicto capellano ut infra VIII° dies continue numerandos quem terminum *et cetera* conveniat

cum venerabili Galcerando ça Costa de procuratione¹ et de suo public concubinato alias ex tunc *et cetera*.

[Debet] X solidos. Solvit nobis.

1. *Segueix alias ratllat.*

52

1315 GENER 18

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT VICENÇ DELS TORRENTS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 18v.

Torens

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Marie¹ de Torentibus et invenit ecclesiam in omnibus male paratam et tenet ipsam ecclesiam laycus arendatam. Testibus receptis, invenit quod male fit servicium.

Et predictus Petrus Granerii mandavit capellano deservienti in dicta ecclesia pro antedicto layco ut supra alias ex tunc *et cetera*.

Solvit Petrus Martini XX solidos nobis.

1. *L'església dels Torrents està dedicada a sant Vicenç.*

53

1315 GENER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CASTELLBÒ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 19r.

Castellbò

Anno quo supra, XIII° kalendas febroarii, predictus Petrus Granerii, autoritate qua fungitur, visitavit ecclesie¹ Sancte Marie de Castrobono et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis testes recepit videlicet Arnaldum de Solerio, Bernardum Cadena et Arnaldum Çarcelde, parrochianos predicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita clericorum responderunt quod capellanus consuevit tenere concubinam et moratur quandoque in domo ipsius capellani ex qua habet prolem.

Interrogati de vita parrochianorum una cum capellano responder[unt] in omnibus bene esse excepto quod clerici.

Debet LX solidos² inter omnia solituros in f[esto] Carnisprivi sub pena excomunicacionis et interdicti ecclesie.

Debet LX solidos inter omnia. Solvit LV solidos. Aliud fuit sibi dimissum.

1. *En lloc de ecclesiam.* — 2. *Segueix [...] ratllat.*

54

1315 GENER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA COLOMA DE VILAMITJANA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 19r.

Vilamiyana

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancte Columbe de Vil[a]miya(na) et invenit ecclesiam competenter paratam.

Super aliis articulis testes recepit sili[cet] Arlandum Rog, Bartholomeum de Podio et Raymundum de Turibus qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene.

Et dictus Petrus mandavit presbitero seu rectori predicte ecclesie ut hinc ad festum Carnisprivi conveniat cum venerabili¹ Galcerando ça Costa de procuracione quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet² LX solidos. Solvit nobis.

1. *Segueix Galceran ratllat.* — 2. *A la línia superior Vilamijana ratllat.*

55

1315 GENER 19

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT CLIMENT DE LA TORRE DE SANT CLIMENÇ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 19r.

Sent Climentz

Eadem die et anno, predictus Petrus Granerii visitavit ecclesiam Sancti Clementis et invenit ecclesiam non bene paratam, Corpus Domini sine clavi, pannos inmundos, vasa vinaria in dicta ecclesia et in diversis vasibus bladum.

Super aliis¹ articulis testes recepit videlicet Petrum Rocha et Vitalem de Salet, parrochianos predicte ecclesie, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt in omnibus bene² esse.

Et (cum) dictus Petrus Granerii non invenit in dicta ecclesia capellanum dimisit super altare quandam literam in qua mandabat capellano ut infra VIII° dies continue numerandos quem terminum *et cetera* alias ex tunc *et cetera*.

Debet XXX solidos. Solvit nobis.

1. aliis *repetit*. — 2. *Segueix esse ratllat*.

56

1315 FEBRER 6

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT TOMÀS DE CALBINYÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 19v.

Calvià

Anno quo supra, VIII idus febroarii, predictus Galcerandus fecit visitari per Guillelmum des Castells, presbiterum, ecclesiam Sancti Tome de Calvià et invenit ecclesiam bene paratam.

Super aliis articulis recepit testes videlicet Raynaldum de Pal, dicte ecclesie parrochianum, et capellanum, qui iurati et interrogati super servicio ecclesie responderunt quod bene fit.

Interrogati de vita capellani responderunt quod bene vivit.

Interrogati de vita parrochianorum responderunt quod Raymundus Malet, uxoratus, tenet in domo una cum uxore publice concubinam nomine Ermengartz. Item Arnaldus Salines tenet concubinam¹ Iohannam de Capiteville, maritatum, que non vult morari cum viro suo.

Debet LXXV solidos solituros secunda dominica Quadragesime alias monitione permissa in hiis scriptis autoritate qua fungitur subposuit impsam ecclesiam ecclesiastico interdicto et persona ipsius capellani excomunicacionis vinculo innodavit.

Debet LXXV solidos. Solvit Torelló LXX solidos.

1. *Segueix lohe ratllat*.

57

1315 MARÇ 21

VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE DEL PONT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 19v.

[Sanc]tus Stepha[n]us de Ponte

Anno quo supra, XII kalendas aprilis, venerabilis Galcerandus ça Costa predictus fecit visitari ecclesiam Sancti¹ Staphani de Ponte, positam iuxta Sedem Urgellensem, a Guillelmo de Castells, presbitero ac beneficiato in ecclesia Urgellense.

Et invenit in dicta ecclesia tam intus quam extra omne bonum testibus nichilominus receptis et mandavit dictus Guillelmus de Castells, autoritate qua fungitur, Petro Alacir nunc vicario ipsius ecclesie ut infra X dies continue numerandos quem terminum *et cetera* conveniat [cum] dicto Galcerando de procuracione debita ratione visitacionis in dicta ecclesia impense alias ex tunc in hiis scriptis subposuit antedictam ecclesiam ecclesiastico interdicto.

Solvit XVI solidos.

1. *Segueix Sp ratllat.*

58

21 MARÇ 1315

VISITA A LA CAPELLA PARROQUIAL DE SANT JOAN DE LA SEU D'URGELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 19v.

Sancti Iohannis de Sede

Eadem die et anno, predictus venerabilis Galcerandus ça Costa visitavit altare parrochiale¹ Sancti Iohannis de Sede Urgellense (et) invenit ipsum minus bene paratum.

Solvit [...] solidos.

1. *En lloc de altarem parrochiale.*

DOCUMENTACIÓ ECONÒMICA

En aquest apartat es recull tota la documentació econòmica que apareix als volums. Són principalment comptes dels pagaments que fan les diverses esglésies pel dret de visita o procuració. Hi he recollit tant els documents solts, que són la majoria, com aquelles anotacions en el cos dels volums.

Abreviatures emprades: l. (*libra* o lliura), s. (*solidus* o sou), d. (*denarius* o diner), barch. (barcelonesos), iac. (jaquesos), melg. (melgoresos), tur. (turonesos).

Deganat de Cerdanya

1

1315

REGISTRE DE DEUTORS DEL DEGANAT DE CERDANYA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 20v. (170 x 220 mm)

Cerdaya

Béxech debet IIII s.

Bar, Ramon del Pont LV s.

Múcer III s.

Arànsers debet XC s.

Anes debet X s.

Sancta Eugenia de Beridà XX s.

Caburiu XXX s.

Bederrs IIII s. VI d.

Mosol XLVI s.

Quexans II s.

Oceya VII libras

Aya X s.

Sancta Locaya IIII s.

Luç V s.

la Pertxa nihil

Lívia debet XL s.

Argolisa III¹ s.

Aristot L s.

Toses debet III s.

1. *Segueix d. ratllat.*

2

1315

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT DE CERDANYA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 17r. (115 x 298 mm)

De capellani [...] XVI s.

De Aga fa per Sent Jacme et per Dors IX l.

Et [...] sibi XX s. pro [...] capellanus d·Er et posuit tur. a XVI.

Saltègel paga LVIII s. et IIII diners

Ovela paga XL s.

Sagramorta paga XL s.

Dòrria¹ paga XC s.

Navà paga LX s.

Cavalera paga XXXV s.

Ventolà paga XX s.

Campeles paga L s.

Ribes paga LXX s.

Planeoles paga XXXV s.

Pardines paga LXXXV s.

Queralps paga XC s.

Fustenyà paga XL s.

Bugrera² paga XXXVIII s.

Dóna en Ramon per mi a n'Arnau Jover CXLII l.

Ítem dóna a mi VIII l.

Ítem dóna a mi L l.

Ítem IIII lliures e VII s. e IIII diners e malla.

Ítem me dé XXX s.

Ítem me dé XL s. de Oceya de anno preterito

Ítem LXXX s. dedit mihi quos debebat frater Borrodà.

1. *Precedeix Dòrria ratllat.* — 2. *En lloc de Brugera.*

Deganat de Tremp

1

1314

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT DE TREMP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 47r-47v. (155 x 435 mm)

Denarios infra scriptos recepit Andreas Amati nomine venerabilis ac discreti domini Galcerandi ça Costa, canonici Urgellensis et visitatoris *et cetera*, primo

Capellanus de Celers solvit X s. iac.
 Capellanus de Puyfalconer XXII s.
 Capellanus de Monlor VIII s., nihil de concubinato
 Capellanus d-Alta-riba XII s.
 Capellanus de Casteylló Sotirà XVIII s.
 Capellanus de Benavent LX s.
 Capellanus de Cols XV s.
 Capellanus de Sancta Gratia XXX s.
 Capellanus de Claverol X s.
 Capellanus de Terraça XI s. pro residuo teneo pignus.
 Capellanus d-Arançís LX s. pro anno transacto et presenti, residuum adhuc debet.
 Guillelmus Oromir XII s. pro concubinato. } de Figerola
 Bernardus Merita VIII s. pro concubinato. }
 Guillelmus d-Orteu de Segú V s. pro concubinato.
 Capellanus d-Orchau C s.
 Capellanus d-Orthoneda CX s.
 Capellanus de Galiner L s. pro residuo teneo pignus.
 Capellanus de Basturs XXV s. et recessu illicenciatus.
 Capdela Sobirana XV barch.
 Guillelmus Bernardi V s. barch. pro concubinato } barch.
 Iachobus Saurí V s. barch. }
 Raymundus de Rumeu V s. barch
 Prior de Subterris XIII s., residuum debet.
 Capellanus de Gramenet XX s. barch.
 Capellanus de Puy de Capdela XV s. barch } barch.
 Decanus de Sancta Arata XXX s. barch., residuum debet }
 Capellanus de Cusp VIII s., debet residuum licet teneam pignus iuxta taxationem vestram.
 Capellanus de Sérvoles XVI s. et III d., debet residuum.
 Capellanus de Castel Estahó XII s. barch.
 Capellanus d-Avelanoes XIII s. barch. minus III d., debet residuum. } barch.
 Capellanus de Perabruna XVIII s. barch.
 Capellanus d-Aramont XXX s., debet II^{os} s. et teneo pignus.

Abbas de Castanera XXV s. iac.
 Capellanus de Toló LXX s., debet V s.
 Abbas Sancti Petri de Valseyniu XXV s.
 Abbas de Arennio LX s., debet residuum.
 Capellanus de Segú XXXV s., debet V s. et teneo pignus.
 Capellanus de Casteylló Sobirà XX s., debet V s. et teneo pignus.
 Capellanus de Banuy XLV s. pro residuo teneo pignus.
 Capellanus de Leminyana debet totum et teneo digestum novum in pignore.
 Capellanus de Montesquiui nihil solvit
 Capellanus de Peçonada non solvit aliquid set habebimus I^a octo dies.
 Guillelmus Bonfyll } presbiteri sunt excommunicati et irregulares quia non
 Raymundus Cortit } comparuerunt
 Capellanus de Gurb debet
 Capellanus de Toraylla } non solverunt aliqui et credo que celebrant
 Capellanus de Rivert }
 Capellanus de Salàs vobis satisfiet apud Sedem.
 Capellanus de Eroles debet et tenet sumam.
 Capellanus de Tenrui teneo quandam taçam argenteam in pignore.
 Capellanus de Claret teneo pignus.
 Abbas de Girveta teneo quondam mulum obligatum.
 Montanyana non habui aliqui.

De aliis de quibus non est facta mencio non recepi denarios nec vidi eos, immo sunt excommunicati.

1. domini *repetit*.

Al dors:

Capellanus de Peçona(da) XLVI s.
 Capellanus d·Eramunt II s.
 Capellanus de Sent Feliu V s.
 Prior de Mu(n)tayana L s.

Suma CIII s. quos d. misit per Bernardum Petri.

Capellanus de Limiyana L s.
 Capellanus d·Areny L s.
 Capellanus de Terraça XII d.
 Capellanus de Besturç XXXV s.
 Capellanus de Castayó Subirà V s.
 Prior de Muntayana XLV s.
 Capellanus d·Eroles VIII s.
 Capellanus de Gurp XXII s.

Suma X l. XVI s. de quibus tradidit Guillelmo de Avenchó IX l.

2

1314

PAGAMENT CONJUNT DE LA PROCURACIÓ O DRET DE VISITA DE LES ESGLÉSIES DEL DEGANAT DE MONTENARTRÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 9r.

Habit episcopus de expletiis CC solidos.¹

1. Anotació escrita al centre de la part superior del foli, amb una lletra diferent a la resta del text, sense elements per determinar a què fa referència.

Deganat de Montenartró

1

1314

PAGAMENT CONJUNT DE LA PROCURACIÓ O DRET DE VISITA DE LES ESGLÉSIES DEL DEGANAT DE MONTENARTRÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 22r.

Postea capellani predicti decanatus fecerunt compositionem cum predicto Nicholao quod darent inter omnes, dimissis sibi usque ad presentem diem, omnibus criminibus tamen criminibus exceptis XLV l. Barch. quod fuit eys ex parte predicti Nicholay concessum solituras predictas XLV l. in festo sancte Luce instanti proxime sub pena dupli alias ex tunc *et cetera*.

Misit mihi capellanus de Sort, de predicta pecunia XIX l. minus IIII d., [de quibus recepit a capellano de Masons X s., aliud a capellano de Sort].

Item habui a capellano de Rubió eiusdem decanatus XVIII s.

Item misit per Petrum de Canturi VIII idus februarii XC s.

Item misit mihi capellanus de Sort de dicta pecunia CII s. VI d. qui fuit depredatus in terra de vicecomitatus de Vilamur et per homines eiusdem et vulneratus ad mortem.

Item dedit mihi Guillelmus Sale dictus capellanus XLV s.

Item deditur Guillelmo de Avenchó LIIII s. quando fuit cum Ferrario de Curtibus.

2

1314

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT DE MONTENARTRÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 16r. (115 x 314 mm)

Anno Domini M^o CCC^o XV°

Capelà de Muntardit X s.

Capelà d'Envey VI s. III d.

Capelà de Sort X s.

Capelà d'Alés LXV s.

Prior de Rialb X s.

Capelà de Seurí XII s. VI d.

Abat de Lecuy LVII s. meyns I d.

Capelà d'Eltron XLVII s.

Capelà de Sorre XXV s.

Abat d'Ovey LXXV s.

Capelà de Biuse XV s.

Capelà de Seret XV s.

Capelà de Romadriu XXX s.

Capellà de Muntarnartó XXV s.
 Capellà de Vilamflor XXII s.
 Capellà de Çaverneda XXV s.
 Capelà de Malmerquat XLV s.
 Prior de Vilamur L s.
 Capelà de Soriguera XVIII s.
 Capelà de Bonvey XXVII s.
 Capellà de Messons XVIII s.
 Capelà de Freyxa XXV s.
 Capelà X s. de Peralta.

Suma CCCCCLXII s. VIII d.

3

1315

PAGAMENT CONJUNT DE LA PROCURACIÓ O DRET DE VISITA DE LES ESGLÉSIES DEL DEGANAT DE MONTENARTRÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 15v.

Capellanus de Sort solvit mihi in Sede VIII l. [...] X l. [si] et V l. Item solvit in barch. XCV l. [...] pro capellanis decanatus de Montenortó. Item Guillelmus de Aven[chó ...]. Item dictus capellanus solvit in Sede nobis XX l. inter iac. et barch. [...]. Item dedit Guillelmo de Avenchó XL s.

4

[1314-1315]

REBUT DE PAGAMENTS DEL DEGANAT DE MONTENARTRÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 21r. (122 x 42 mm)

Hic sunt XIII l. et II s. iac. et X s. barch. quos tradidit dominus Andreas Amati Guillelmo de Avenchó. Item XCVII s. iac. quos aportavit Guillelmus de Avencó. Tragine XXXI s. Item XC s. iac. de Sort.

Deganat de Cardós

1

1314

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT DE CARDÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 26r-26v. (122 x 220 mm)

Primer lo capelà en Johan de Gloriana V s. meys III mealles.

Ítem en Guillem de Riu XV s. e III d.

Ítem en Pere d'en Surri X s. e III d.

Ítem

Ítem lo capellà de Bonestarré XV s. e III d.

Ítem lo capellà de Genestarré IX s. e III d.

Ítem en Johan de Ribera III s. e III d.

Ítem n'Arnau Batle VIII s. e VIII d.

Ítem en Montaner Gauter XI s.

Ítem en Guillem d'en Joan VIII s. e VIII d.

Ítem n'Arnau Rossó VIII s. e VIII d.

Ítem n'Arnau Paschali III s. e VIII d.

Ítem en Ramon Pere XV s. e III d.

Ítem en Bernat Rossó VII s.

Ítem en Martí d'Arrol III s. e mig

Ítem en Ramon Marqhues VIII s. e VIII d.

Ítem lo capellà de Leseret XIII s.

Ítem en Pere de Mariol XXIII s.

Ítem en Bernat Guach X s. III d.

Ítem lo capellà d'Esterrí X s.

Al dors:

Solverunt capellanus decanatus de Cardós CIX s. Bernardo Bons.

Item solvit pro eis [capellanus de Ribera]¹ LXXI s.

Item de Benante XX s. capellanus de Ribera pro Guillelmo de Avencó.

Item solvit capellanus de Ribera LX[X]I s.

Item dixit capellanus de Ribera quod Muntaner d'Anas debebat XV s. et III s. pro procuracione X s. pro concubinato et dixit quod C dimisserat ei pro expensis

Item quod capellanus d'Esterrí dimiserat Guillelmo XXXV s. et VI d.

Item pro concubinato X s.

Item dixit quod capellanus d'Arós debebat pro expensis XVIII d.

1. *Corregeix [...] ratllat.*

2

1314

PAGAMENT CONJUNT DE LA PROCURACIÓ O DRET DE VISITA DE LES ESGLÉSIES DEL DEGANAT DE CARDÓS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 27r.

Pro capellanis de Cardós solvit Bernardum Bons CIX s. Item solvit pro eis, capellanus de Ribera LXXI s.

Deganat de Berga

1

1315

REGISTRE DE PAGAMENTS I DE DEUTORS DEL DEGANAT DE BERGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 53r-53v. (100 x 205 mm)

Capellanus de Sancto Martino d·Avià solvit [in Sede]¹ ut dicit XC s. Verum est.
 Capellanus de Boredà debet de duobus annis VII l.
 Prepositus de Lileto non solvit nisi C s.
 Capellanus de Berga nihil solvit et debet VII l.
 Capellanus de Saltzes nihil solvit de aliquo debet [LXX s.].
 Capellanus de Sancto Iuliano de Balçebre non solvit inter omnia nisi XXXta s. Debet XXI s.
 Capellanus de Sancto Mateho de Fumanya nihil solvit. [Debet XVI s.].
 Capellanus de Casteladral non solvit nisi XXXVIII s. debet VIII s.
 Capellanus de Tor(o)ela solvit ut [dicit] Berengario de Aquilario Cardonense. Debet XXXVII s.
 Capellanus de Pug Regs non solvit nisi XXXta s. et VIII d. et debebat solvere XL s.
 Capellanus de Gósol non solvit nisi LX s.
 Capellanus de Muntmayor solvit ut dici XXX s. domino Galcerando Berge. Non dicit verum.

Resta quod predicti debent Berge de anno ultimo.

Al dors:

Tradidit michi Iacobus ça Tor XLI l. barch. [et XIII s.] anno XV° III° idus febroarii testis presentibus Iachobo Rotlandi et Guillemo de Solerio.

1. *Corregeix* Guissone ratllat. — 2. *Segueix* Prior de Sancto Iacobo de Fruntiya nihil solvit nobis ratllat. — 3. *Segueix* Capellanus de Viverio non solvit nisi XL s. ratllat.

2

1315

REGISTRE DE PAGAMENTS I DE DEUTORS DEL DEGANAT DE BERGA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 55r-55v. (132 x 126 mm)

Pedra de procuratione [XXIII s.] et concubinato XXX s.
 Monasterium ça Portella de anno isto et preterito pro ecclesia de ça Quar.
 Ça Gàrdia [XXII s.] de procuratione et concubinato.

Castellar [XXX s.] de procuratione, concubinato et quod rebaptizavit C s.
 Espinalbet tradidit hostiam pro Corpore¹ Domini C s.
 Rotgés [XI s.] de procuratione et concubinato C s.
 Gavaret cum capellanus vel eius amici [et Guillelmus de Maçaners, presbiter,] iruerunt
 contra visitatores pro concubinato. Compareat.
 Sanctus Iulianus de Balçebre pro concubinato L s.
 Ça Vedera Petrus de Vilaspessa, presbiter, et vicarius pro concubinato XXX s.
 Cerchs pro concubinato,² arbitertur.
 Merola pro procuratione et aliis opponitis contra rectorem.
 Muyal pro concubinato, citetur.
 Berga pro concubinato clericorum.
 Sanctus Martinus d·Avià [XC s.] pro procuratione.

1. *Segueix dn ratllat.* — 2. *Segueix arbitur ratllat.*

Al dors:

Fumaya denunciatur episcopo quia coadiutore indiget.
 Capellanus de ça Clusa pro concubinato, citetur.
 Capellanus de Castell Alareny pro concubinato, citetur.
 Petrus de Torentibus, presbiter, qui modo moratur cum predicto capellano de Castell
 Alareny.
 Item Guillelmus de Soldevila, presbiter, pro concubinato.

Deganat de la Vall de Lord

1

1315

REGISTRE DE PAGAMENTS I DE DEUTORS DEL DEGANAT DE LA VALL DE LORD.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 50r-50v. (213 x 145 mm)

De anno III° solverunt vicario Celsone

An XX s.

Ça Curriu XXX s.

Sancta Iscla¹ XXXV s.

Sisquer XLV s.

Perles XII s.

Valferosa XVI s.

Castelar XX s. Debet V s. Solvit postea.

Mirapal XV s.

Biosca LX s.

Çauró XXX s. Debet V s. Solvit postea.

Ladurç XXV s.

Cambrils XXII s. Debet III s. Solvit postea.

Torradenagó IX s. Debet XII d.

Suma XVIII l. et XII d. de quibus solvit mihi in Sede XV l.

Item Ioval XX s.

Odèn XXX s.

Miravé XXX s.

Pinel XX s.

Rayner pro duobus annis LXXX s.

Cint XXV s.

Ça Lena VIII s.

Prior Sancti Laurencii de Marunys XL s.

Frexe XV s.

Madrona de dechanatu Urgelli XLV s.

Torrens X s. Item postea V s.

Suma XVII l. et III s. de quibus solvit dominus Bonanatus Guillelmo de Avenchó XX^{a2} l.

1. Ha de referir-se a la parròquia de Sant Iscle de Llinars. — 2. Corregeix XX^{a2}II ratllat.

Al dors:

Item¹ recepit a domino sacrista inter suam procuracionem de d-Olius et de Castro Solsonensis XII l. quas sunt in compoto supradictorum XXX^a librarum.

De quibus debet capellanus de Navà XLIII s.

Nonas novembres anno Domini M^o CCC^o XIII° solvit mihi Galcerando in Sede Bonanatus de Navà LXXX s.

Item misit mihi per Petrum die veneris *larder* VIII l.

Item dedit mihi ipse Bonanato in Sede in octabis Pasce LXX s.

1. *Segueix solv ratllat.*

2

[1312-1315]

BONANAT DE NEVÀ, CAPELLÀ DE SOLSONA, TRAMET A GALCERAN SACOSTA, CANONGE I VISITADOR D'URGELL, LA RELACIÓ DE DEUTORS DEL DEGANAT DE LA VALL DE LORD QUE AQUEST LI HAVIA DEMANAT ANTERIORMENT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 34r-34v. (200 x 246 mm)

Resta sie al senyor en Galceran za Costa, canonge d'Urgell e visitador del senyor / archabisbe de Tarragona, de mi en Bonanat de Nevà, capelà de Solsona. Saluts sényer ab / tot honrament. Faz-vos saber, sényer, [que e vist vostres lettres [en] les quals me faiets saber] que us trametés traslat de tots aquels que no / aguessen pagats e per que us faz saber que són aquests. Primerament: capelà de Cint, / capelà de Capolat, capelà dez Mercadal, capelà d'Ora, capelà de Caseles, capelà de / Navès, capelà de Guagalà, capelà d'Aguilar, capelà de Cardona, capelà de Begurz, / capelà de Valmaya, capela de Salau, capela de Selers, de Claret, capelà de Fontanet, / capelà de Torà, capelà de [Lanera] capelà de Ssu, capelà de Riner, capelà de¹ za Lena, / capelà de Cleriana, capelà de Lanera, capelà de Peracamps, capelà de Lobera, capelà de / Miravé, capelà de Pinel, capela de Clerà paga XL sous, capelà de Castelar, / capelà de Zauró, capelà de la Salssa, capela de Frexa, capelà de Muntpolt, capelà d'An, / capelà de zes Anoves, capelà d'Odèn, capelà de Canalda, capelà de Timoneda, capelà / de Terrazola, capelà dez Caval, capelà de Joval, capela de Mirapol, capela de Bucner, / capelà de Sisquer, capelà de Vals, prior de² Sent Lorenz paga XL sous. / Que sapiats, sényer, que a tots aquests desús dits trametré missatge / digmenge primer venient que dins VIII dies agen pagat, e aquels / que siran desobediens, forzar-los-em ab vet ab la cort d'en Ramon Folch ab / aquela letra que jo (h)e del senyor en Ramon Folch e si re us pla, sényer, / manadó aures plaer.

Al dors:

Al senyor en Galzeran za / Costa canonge d'Urgel, visi/tador del senyor archabisbe.

1. *Segueix za Nera ratllat.* — 2. *Segueix sel ratllat.*

Deganat d'Urgell

1

[1312-1315]

REGISTRE DE CLERGUES DEUTORS DEL DEGANAT D'URGELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 48r-48v.

Resta quod dubitamus de istis subsequentibus nos et Petrus Bardoyl quia si solverint debet tornore ipse Petrus totum ultra id quod est in instrumento.

Debet capellanus de ces Sogues XV s. Non solvit sibi.

Debet capellanus deç Canar XXX s. Non solvit sibi.

Debet capellanus de Muntclús X s. Solvit nobis.

Debet capellanus de Lebença XLV s. Non solvit sibi.

Debet capellanus [d·Ivarç]¹ XVI s. de procuratione et de concubinato C s. Non solvit sibi.

Debet capellanus de la Fuliola XL s. Solvit Petro Bardoyl XV s. et habet albaranum.

Debet capellanus de ça Guilela X s. Non solvit sibi.

Debet capellanus de Vernet XXX s. Non solvit sibi.

Debet capellanus d·Alentorn XLVI s. et pro concubinato LX s. Non solvit sibi.

Suma de receptis iac. sine dubiis MDCCXLI s. IIII d.

Item de barch. CCCLXXVII s.

Suma de datis iac. MCCCCL s.

Item de barch. CC s.

Suma quo facto compoto debet tornare Petrus Bardoyl domino Galcerando sine dubiis CCXCI s. et IIII^{or} iac.

Item barch. CLXXVII s. et faciunt ad XIII d. CLI s. VIII (d.) et obolo.

Al dors:

Resta quod debent de anno secundo clerici infrascripti qui debuerant solvere procurationis Petro Bardoyl

Et primo capellanus de Linerola XX s.

Capellanus d·Archs pro concubinato

Capellanus de ces Sogues XV s. pro procuratione, de concubinato purgavit se cum presbiteris.

Capellanus de Termes XXX s.

Capellanus de Menargues XII d.

Capellanus deç Canar XXX s.

Capellanus de Cameraasa non solvit nisi LXXX iac. et acomodavit Guillelmo d·Avenchó XX s.

Capellanus de Sancta Línea C s.

Capellanus de Muntclús debet pro concubinato X s. Solvit nobis postea.

Capellanus de Bença XLV s. inter omnia. Non solvat nisi XV s. pro procuratione.

Capellanus de Hiverç debet procuratione XVI s. et pro concubinato
 Capellanus de la Fuliola XL s.
 Capellanus deç Torròç debebat solvere XIII s. Non solvit nisi X s.
 Capellanus d'Aguilela X s.
 Capellanus de Vernet XXX s.

Item clerici de Linesola Guillelmus Clermunt et Guillelmus Natale pro concubinato sunt excommunicati.

1. *Corregeix d'Ivaç ratllat.*

2

[1315]

REGISTRE DE PAGAMENTS DE LES ESGLÉSIES DEPENDENTS DEL MONESTIR DE SANTA MARIA DE MEIÀ

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 17r-17v. (217 x 84 mm)

Vilanova valet tatxationem
 Argentera valet pingue IX l.
 Ariet valet XX l. [XLVI s. et VIII d.]
 Castayló valet pingue XXV l. [C s., LVIII s. et VIII d.]
 Arengua valet XV l. [XXXV s.]
 Figuerola valet XXV l. [LVIII s. et VIII d.]
 Munt-rog valet [XV]¹ l. pingue
 Fontlonga XL l. [XCIII s. et III d.]
 Sancta Eufemia VII l. [XVI s. et III d.]
 Cabrera X² l. [XXIII s. et III d.]
 Fabregada C s.
 Palau X l.

1. *Corregeix X ratllat.* — 2. *Corregeix XV.*

Al dors:

Capellanus de Casteló inter omnia LXX s. Figuerola LXXX s. Sancta Eufemia XV s. Cabrera XXII s. Orença XXX¹ s. Mont-royg² [inter omnia] XXXV s. Eriet LXX s.

1. *Corregeix XXXII.* — 2. *Segueix XXX s. ratllat.*

3

1315

REGISTRE DE LA TRAMESA DE PAGAMENTS DE LES ESGLÉSIES DEPENDENTS DEL MONESTIR DE SANTA MARIA DE MEIÀ A GALCERAN SACOSTA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 40v.

Resta quod de visitationibus ecclesiarum subiectarum monasterii de Meyà solvit Iacobus Dalmacii domino Galcerando XV s. Item misit per Guillelmum Beluga CXV s. Item tradidit Guillelmo de Avenchó L s.

Deganat d'Urgell

1

1312

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT D'URGELLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 1r-1v.

Hoc est translatum de anno M° CCC° XII° quasi in parte de quo reddidit computum Ferrarius de Torelló de anno supradicto. Primo de subsequentibus.

Capítol de la Seu d'Urgell	VII l.
Capellà de Sent Esteve del Pont	XIII s.
Capellà d'Aspha	XIX s.
Capellà del Pla	XXV s.
Capellà d'Adrayll	XXV s.
Capellà de Sent Iohannes	XXX s.
Capellà d'Artedó	XXX s.
Capellà de Noves	XXVII s.
Capellà de la Maçana pro concubinat	XX s.
Capellans de Stamariu	XL s.
Capelà de Lòria pro concubinat	XX s.
Capelà de Calvinyà	XLVII s.
Capelà de Cerch	CL s.
Capelà de Banat	XXX s.
Canonye ¹ de Tost	XV s.
Capelà de Laortó	L s.
Capelà de Turbiàs	XX s.
Capelà de Santa Creu [...] de Quastelbò	XXIII s.
Capelà de la Freyta	XX s.
[Capelà] dez Quer	XXX s.
Capelà Canileu. De Bar	XXX s. Item XX s.
Capelà d'Archavel	LXXXIII s. menys II d.
Capelà de Montalyà	LXXX s.
Capelà de P(a)lyerols	XX s.
Capelà d'Avelanet	X s.
Capelà d'Adreyn	L s.
Capelà d'Espaén	XV s.
Capelà de Berén	XL s.
Capelà de la Guàrdia	XXX s.
Capelà d'Osàs	IX s.
Capelà de Solanel	XXIII s.
Capelà de Castelbò	XL s.
Capelà de Sevíz	LX s.
Capelà de Letó	XL s.
Capelà d'Alàs	XXVIII s.
Abadessa de Sancta Ycília	LXV s.
Capelà de la Bastida ²	XXV s.
^(fol. 1v) Capelà de Solvenyà	LX s.

Capelà de Guils	XXV s.
Capelà d'Ordineu	XX s.
Capelà d'Arguolel	XIII s.
Capelà de Quastelàz	XV s.
Capelà de Sent Climenz	XVIII s.
Capelà d'Arz	XXV s.
Capelà de Taús	XXX s.
Capelà de Vilanova	XL s.
Capelà de Tost	VII s.
Capelà d'Asnurri	LVII s.
Capelà de Besqueran	L s.
Capelà de Cornelyana	(L)VIII
Lo senyor bisbe	VII l. Item paga per Nabiners L s.
Ramon del Pont, capelà de Bar	XL s.
Capelà de Pal	XLIX s.
Capelà de Vilarúbia	XXX s.

Actum est hoc de anno supradicto.

1. *Precedit de cap[elà] ratllat.* — 2. *Anotat al marge.*

2

1313

REGISTRE DE DEUTORS DEL DEGANAT D'URGELLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 19r. (95x210 mm)

Anno secundo debent isti Urgelleti.

Vilanova de Benat XXII s.

Sancta Coloma III s.

Nurri et Argolel XLVIII s.

{ Adral XL s.

{ ça Bastida

{ Trasiovel debet anno preterito XIII s.

{ Item de anno secundo XXVIII s.

[...]aus VII s. [...]

{ Castels de anno primo

{ Item anno secundo debet totum

{ Castelaç debet de anno primo XV s.

{ Item anno secundo

Guills III s.

{ Espén debet de anno primo XV s.

{ Item de anno secundo¹

Turbiàs debet anno primo et secundo

Vilamiyana

Tost X s.

Alàss XV s.

1. *Segueix Avelanet debet x s. ratllat.*

3

1313

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT D'URGELLET. AQUEST DOCUMENT ESTÀ RELACIONAT AMB EL DOCUMENT ECONÒMIC DEL DEGANAT D'URGELLET NÚMERO 4 I AMB LA LITTERA VISITATIONIS NÚMERO 7.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 8r. (115 x 160 mm)

Anno Domini M CCC^o XIII¹

Per lo senyor en Gauceran ça Costa rebem dels clergues de la Seu d'Urgel Primerament d'en

Pere Alegre paga XXV s.

Ítem paga en Pere Oriol XXV s.

Ítem paga per en Guillem Mauri XIII s.

Ítem paga per en Ferrer de Malyolins VIII s.

Ítem paga per en Trasyuvel VIII s.

Ítem paga capelà de Sent Martí XIII s.

Ítem paga Berenger de Vilamur X s.

Ítem paga n'Arnau Alamon XII s.

Suma CXVI s.

Pere de Degà presta e paga per en Vilamijana XIII s. Ítem per n'Espeén VI s. Ítem per en Fexuch IX s.

Ramon de Santa Coloma per si XV s. Ítem per Ramon d'Aristot XII s. Ítem per Arnau Peyrona XIII s. Ítem per Maestre Joan XII s. Ítem per en Falgera II s.

Ítem n'Arnau Terraça dóna peyora per en Fexuch V s. Ítem per en Pasqual IX. Ítem per si XV s.

1. *Escrit al marge dret de dalt a baix.*

4

1313

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT D'URGELLET. AQUEST DOCUMENT ESTÀ RELACIONAT AMB EL DOCUMENT ECONÒMIC DEL DEGANAT D'URGELLET NÚMERO 3 I AMB LA LITTERA VISITATIONIS NÚMERO 7.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 6r. (90 x 150 mm)

Petrus Alegre XXIV s.

Petrus Oriol XXV s.

Sancta Coloma XV s.

Arnaldus Taraça XX s.

Petrus Joan XII s.

Raymundus Aristot XII s.
 Arnaldus Folgera [XIII]¹ s.
 Arnaldus Peyrona [XIII]² s.
 Petrus d-Arcavel XIII s.
 Bernardus Vilamijana XIII s.
 Guillelmus Mauri XIII s.
 Berengarius Vilamur X s.
 Ferrarius Maylolins VIII s.
 Bernardus Pascual IX s.
 Trasiovel VIII s.
 [Iacobus] Aspaén VII s.

1. *Corregeix* XIII ratllat. — 2. *Corregeix* XI ratllat.

5

1314

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT D'URGELLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 3r-3v.

Ab anno incarnationis Domini M^o CCC^o XIII° recepit Ferrarius de Torelló ex facto visitationis ab actoritate venerabile domini Gaucerandi Çacosta, visitatoris in episcopatu Urgellense ex parte nobile domini archiepiscopi Terrachone,

Primo recepit de istis sequentibus.

Capellanus de Palyerols solvit XX s.
 Capellanus d-Avelanet solvit X s.
 Capellanus de ça Guàrdia solvit XXX s.
 Capellanus soldatorius de Adrall solvit XV s.
 Capellanus Castriboni [solvit] LX s.
 Capellanus d-Arcavell solvit LXXVII s.
 Capellanus de la Freyta solvit XX s.
 Capellanus de Nabiners LXX s.
 Capellanus de Calvinyà solvit LXX s.
 Capellanus de Civitate XL s.
 Bernardus presbiter de Solanello solvit X s.
 Capellanus de Banato solvit XXXV s.
 Capellanus d-Asnurri solvit LII s.
 Capellanus de Sancto Clemente solvit XXV s.
 Capellanus d-Arts solvit XXXV s.
 Capellanus de Sevíz solvit C s.
 Capellanus de Solvanyano solvit XXXV s.
 Capellanus de Cerch solvit CXL s.
 Capellanus de Laortó solvit LXX s.
 Capellanus de Cava solvit III s. et VI denarios
 Capellanus de Bar qui vocatur Raimondus de Ponte [solvit] ex sua parte LX s.
 Capellanus de Alinyano solvit L s.
 Capellanus de Ansovello solvit XXV s. Item XV s.

Capellanus de Artedone solvit XX s. et debet amplius X s.
 Capellanus de Monteferrerio solvit LX s.
 Capellanus de Cornelyana solvit LXXIII s.
 Capellanus de Fórnols solvit LXV s.
 Capellanus de Sancta Katernet¹ istitus ville solvit VI libras XV s.
 Capellanus d'Oàss XVI s.
 Capellani istius ville solverunt CXVI s. pro concubinato et Ferrarius de Torelló tradidit albaranum istorum concubinatus domini Gaucerandi.

Incipit capitulum ab anno Domini M^o CCC^o XIII°

Primo

Poncius de Cascals de Sancto Martino de Aviano solvit XC s.

Raymundus de na Blancha, capellanus de Àrau, solvit CXXX s.

1. *En lloc de Katerine.*

6

1314

REGISTRE DE DEUTORS DEL DEGANAT D'URGELLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 20r. (170x220 mm)

Urgelet

Argolel debet XV s.

Nurri debet V s. Item pro concubinato.

Seviç debet XXII s.

la Bastida pro duobus annis debet

Cerch debet VII l.

Letó debet XXXV s.

Alàs debet V s.

Carcolze debet XXXV s.

Stamariu Iohannes Palanca debet XVIII d.

Ciutat pro concubinis debet

Montferrer debet X s. Item pro concubinato.

Adral debet de anno preterito

Barén debet X s.

Espeén debet [...]

Taús debet XL s.¹

Castelàç

Guils XXXV s.²

Calveyà debet X s.

1. *Segueix Castels ratllat.* — 2. *Segueix Vilamiyana ratllat.*

7

[1314-1315]

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT D'URGELLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 15r. (105 x 215 mm)

Ací ha d'Asfa XX s.
 D'Arts XVIII s.
 De Seviç LVII s.
 D'Arcavel LXXX s.
 Ítem XIX s. de Sancta Columba d'Andorra
 Sentís XXXVI s. VI d.
 Tírvia L s.
 De la Serra XVI s.
 Ítem IX s. et III de Rubió
 Ítem XV s. del (co)ncubinat de la Bastida
 Dels quals done al macip de Tores X [l.] e II s. e VI
 Ítem li done XIII lliures e XII s. e VI d.
 Ítem L s. que-l capelà del bisbe me paga.
 Ítem X s. de concubinat Arnau de ça Lesa Andorra
 Ítem XII s. de concubinat Joan Magister Andorra
 Ítem de Sancta Creu XXX s.
 Solanel XXX s.
 Ítem de Valfefferrera CLV s.
 Ítem de Cardós CIX s.
 De Stamariu XXVII s. e VI d.
 Ciutat XLV s.
 De Turbiàs XXVI s.
 Ítem XC de Nabiners e de la Freyta
 D'Encamp XXX s.
 Ça Guàrdia XXX s.
 Barén L s.
 Basqueran LXV s.
 Vilanova [Benat] L s.
 Sanctus Clemens XXX

Al marge superior dret: Tragine LX s. que done al degà VI ydus ianuarii per òbits d'Aynet.

8

[1314-1315]

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT D'URGELLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 16r-16v. (135 x 202 mm)

Johan Palanca capelà d'Estamariu paga XXV s. Debet II s.
 Capelà de Lúria paga XX s.
 Capelà d'Avelanet XXX s. pro sua ecclesia et de Palerols
 Vicarius de Turbiàs XIII s.
 Noves LX s.
 Salviyà XXXV s.¹
 Calviyà LXX s. Debet V s.
 Santa Cicília C s.
 Vilanova de Benat LXX s.
 Loartó LXX s.
 Arcègel LXXV s.
 Garamós VIII s.
 Cornelana LVIII s.
 Tuxén C s.
 Tost VII l.
 Asnurri LXXX s.
 Monferrer XX s. Debet X s.
 Adreyn LV s.
 Capelà d'Artedó
 Pere ça Torre, capelà d'Espluga de Lavança X s.
 Capelà de Lívia de Cerdanya C s.
 Dominus episcopus solvit XV l. cum dimidia

||^(fol. 16v) Argolel XV s.
 Nurri LXXXV s. Debet V s.
 Sevís XXII s.
 Sentirs XII d.
 Tost VII l. Solvit
 la Bastida debet de duobus annis
 Cerch debet VII l.
 Artedó XXX s.
 Letó XXXV s.
 Vilanova de Benat II s.
 Alàs debet de anno preterito XV s.
 Item de isto anno XL s.
 Carcolze debet XXXV s.
 Stamariu Joan Palanca debet II s. e VI d.
 Montferrer debet X s. Item pro concubinato.
 Garamós debet III s.
 Espeén debet de tribus annis.
 Taús debet XL s.
 Castels
 Castelàç
 Vila-rúbia
 Guils
 Calviyà debet V s.

1. *Segueix* Cabó LXX s. *ratllat*.

9

1315

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT D'URGELLET, DEL QUAL NO HI HA TOTES LES QUANTITATS ESCRITES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 15v. (105 x 215 mm)

Urgelleti

Nurri

Seviç

Sentís

Tost

ça Bastida pro duabis annis

Cerch

Artedó

Letó

Vilanova

Benat

Alàs

Carcolze

Stamariu - Joan Palanca II s. e VI d.

Montferrer

Loartó

Garamós

Esperan

Taús

Castels

Castelàç

Vilarulbia

Guils et de anno preterito

Vilamijana

Calvià v s.

10

1315 FEBRER 6

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT D'URGELLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 1v-2v.

Anno Domini¹ (M^o) CCC^o XIII°, VIII° ydus febroarii.

Capelà d'Estamariu	XXVII s.
Capelà de Sent Julià de Lòria	XX s.
Capelà d'Avelanet	XXX s.
Vicari de Turbiàs	XIII s.
Capelà de Noves	LX s.

Capelà de Solvenyà	XXXV s.
Capelà de Cabó	LXX s. pro ecclesia de Calvinyà
Abadessa de Sancta Ycília	C s.
Capelà de Vilanova	LXX s.
Capelà de la parròquia de Laorto	LXX s.
Capelà d'Arcègal	LXXV s.
Capelà de Guaramós	VIII s.
Capelà de Cornelana	LVIII s.
Capelà de Tuxén	C s.
Capelà de Tost	VII l.
Capelà d'Asnurri	LXXX s.
Capelà de Monferrer	XX s.
^(fol. 2r) Capelà d'Adreyn	LV s.
Capelà d'Esplugua	X s.
Capelà de Lívia	C s.
Capelà d'Arguolel	XIII s.
Senyor bisbe	XV l. e miya
Capelà d'Espaén	XX s.
Capelà d'Alàs	L s. per II ans
Pere Gris paga CC s., mas dix que fossen deliurats a manament d'en Guillem Bernat	
Capelà de Sent Julià de Lavança	XL s.
Capelà de Sent Pere de Lavança	XL s.
Capelà de Frexa paga per I capelà de Cerdanya, per Toses	LVII s.
Capelà d'Artedó	XXX s.

Anno Domini M^o CCC^o XV°, III° kalendas se[p]tembris.

Pere de Cuberes, canonye d'Orguanyà	IX l. e II s.
Capelà de Favà	XV s.

Set tamen necimus de computo anni Mⁱ CCCⁱ XIIIⁱ si sunt aliqui quod solvissent in anno M^o CCC^o XV°, ita quod nos deberemus ponere eos in anno XV° et posuimus in anno XIII° propter guarantiam nostram, set indegua[re] tante sicut interest nostri.

Suma de receptis quas acceperat Ferrario de Torelló anno preterito, CIIII l. et IIII s.

||^(fol. 2v) [...] de Casa X s. Ítem XXVIII s. [...]. Ítem XIII s. Ítem C s. Ítem III s. Ítem XCVII s. Ítem L s. Ítem L s. Ítem a-n Bartolomeu Escuder XXX s. Ítem C s. a-n mestre Jouan. Ítem XIX diners a la Aluda.

Resta de omnibus que recepit capellanus nomine Galcerandi ça Costa a Ferrario de Torelló anno XV°:

Et ¹ primo	XIIII s.
Ítem altra vegada	C s.
Ítem en Vengiu	III s.
Ítem lo dit capelà altra vegada	XCVII s.
Ítem en Serrat altra vegada	L s.
Ítem lo dit capelà altra vegada	L s.
Suma per tot	CCCXIII s.

Suma de datis quas frater Ferrarius de Torelló, pro domino Galcerando, anno preterito, LXVI libras et XI s. et I denario, computatis in istis LII s. et VI denarios quos debet Guillelmus de Avenchó pro panna dicto Ferrario.

Item debebat dictus Galcerandus dicto Ferrario, de anno XIII°, VIII libras IIII s. et I denario.

1. Domini *repetit i escrit en comptes de millessimo*. — 2. *Segueix primo ratllat*.

11

1316 MARÇ 30

REGISTRE DE PAGAMENTS DEL DEGANAT D'URGELLET.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre V, fol. 3v.

Computis factis de receptis pro visitatione debemus computare [aduch]¹ de duobus annis de ecclesia de Ortons. Item de uno anno inter nos et Franciscum Toloni de uno anno de ecclesia d·Adral.

Resta, factis omnibus computis, debet tornare Ferrarius de Torelló domino Galcerando XXXI libras et XIX s. minus II denarios. Non computavimus tamen de ecclesia d·Adral.

Actum est III kalendas aprilis anno Domini millessimo CCC^o XVI°.

1. *En lloc de adhuc*.

ALTRA DOCUMENTACIÓ

1

1313 GENER 29

PERE TOLDRÀ I ARNAU ESTOVER SÓN INTERROGATS SOBRE LA SEVA INCULPACIÓ D'HERETGES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 50r.

Anno quo supra, quarto kalendas febroarii, dictus visitator volens inquirere contra Petrum Tolrà et Arnaldum Stover in domo prioris Penitentie in Podio Ciritano. Requisivit Raymundum Bertat, iudicem in villa Podii Ciritani pro domino rege Mayoricarum, et Petrum d-Onçès, gerentem vices vicarii Ciritanie, ut darent dicto visitatori in faciendo inquisitionem contra predictos Petrum Tolra et Arnaldum Stover, cum ipsi essent inculpati criminis heresis, qui responderunt quod hoc non facerent cum esset magnum negocium sine voluntate domini regis et precepto et quod scriberent sibi totum factum et quod facerent quod dominis rex precipet. Et hoc fuit factum coram Guillelmo d-Onçès et me notario.

2

1313 GENER 30

GUILLEM ALART COMPAREIX DAVANT EL VISITADOR PERQUÈ LI RETIRI LA PENA D'EXCOMUNIÓ IMPOSADA PER HAVER PEGAT AL CAPELLÀ DE VILIELLA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 52v.

Anno Domini millesimo CCC^o XII III kalendas febroarii comparuit coram dicto visitatore Guillelmus Haluart, senex, umiliter suplicando quatenus ipsum absolvere deberet ab excommunicatione qua ligatus est eo quia percusserat leviter capellanum de Viliela. Et cum eo convenerat ut asserebat et dictus visitator volens scire¹ veritatem recepit testes an esset satisfactum de iniuria dicto capellano vel non. Modo citavit dictum capellanum ad² videndum testes iurare qui comparuit et vidit infra scriptos testes iurantes.

Et primo Bartolomeum Iudice qui iuratus et interrogatus respondit quod cum predicti contenderent super multis et iniuria supradicta compromiserunt super omnibus in dictum testes et Guillelmum Alardi et Arnaldum Ambbertat, generum dicti capellani, et dictus capellanus remisit dictam iniuriam omnino et arbitri in aliis pacificaverunt eos.

Item vidit iurare Guillelmus Alardi,³ iuniorem, qui testis iuratus et interrogatus respondit ut supra testis proximus atdens quod factum predictum fuit positum in posse ipsius et testis supra proximi dicti et Arnald Ambertat fuit positus pro tercio et ipsi tres

pacificaverunt omnes questiones que erant inter eos et dictus capellanus pepercit Guillelmo Hualardi et remisit sibi iniuriam.

Et dictus visitator vocavit ad se dictum capellanum et Guillelmum Haulorat, seniore, et induxit prefatum capellanum ut perceret predicto Guillelmo Hualardi, qui capellanus⁴ pepercit omnem iniuriam et ra(n)chozem et etiam omnia dimisit dicto Guillelmo Hualardi petenti umiliter et felxis⁵ genibus veniam ab eodem qui fuit factum presentibus Bartolomeo Iudice, Petro Romey, Poncio Mercatore et Petro Sancti Staphani, presbiteris, et Guillelmo Hualardi, iuniore.

Et dictus Guillelmus Hualardi requisivit dictum visitatorem et antea requisiverat pluries instanter ut sibi dignaretur absolutionis beneficium impertiri.

Et dictus visitator cogitans talem casum esse in quo legitime poterat dispensare et absolutionis beneficium impertiri iuxta formam ecclesie absoluit predictum Guillelmum a sententia excomunicacionis iniuncta sibi penitentia salutari.

1. *Segueix [...] ratllat.* — 2. *Segueix videndum ratllat.* — 3. *Segueix iunere ratllat.* — 4. *Segueix precepit ratllat.* — 5. *En lloc de flexis.*

3

1313 ABRIL 5

RAMON DE TORRES, ALMOINER DEL MONESTIR DE SANT BENET DE BAGES, I BERNAT SANESPLEDA, PRIOR DE SANTA MARIA DE CASTELLFOLLIT, PRESENTEN DAVANT DEL VISITADOR DELEGAT RAMON DE SANT SADURNÍ, UNA BUTLLA DEL PAPA CELESTÍ III PER PROVAR QUE EL PRIORAT DE SANTA MARIA DE CASTELLFOLLIT ERA EXEMPT I ELS DÓNA UN TEMPS PEREMPTORI PERQUÈ DEMOSTRIN L'EXEMPCIÓ DAVANT DE GALCERAN SACOSTA. AQUEST DOCUMENT ESTÀ RELACIONAT AMB ELS DOCUMENTS NÚMERO 7 I 8 D'AQUEST MATEIX APARTAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 69v-70v.

Die mercuri qua intitulatur pridie nonas aprilis comparuerunt coram dicto visitatore venerabiles domini frater Raymundus de Turibus, elemosinarius monasterii Sancti Benedicti de Bages, et frater Bernardus de Nesplesa, prior monasterii Sancte Marie de Castrofullito, et obtulerunt quoddam privilegium Celestini Pape Tercii ad defensionem iure monasterii Sancti Benedicti de Bages et prioratus Sancte Marie de Castrofullito [cum vera bulla] in quo quidem privilegio tale clausula continetur in suo principio pretera quascumque possessiones quecumque bona idem monasterii in presenciarum iuste et canonice possidet aut in futurum largitione regum vel principium oblatonie fidelium seu aliis iustis modis prestante Domino poterit adipisci dicti monasterii.

Item est in dicto privilegio alia clausula cuius tenor tale est: «in Urgellense diocese monasterium Sancte Marie de Castrofullito cum omnibus ecclesiis et possessionibus ad idem monasterium¹ expentantibus videlicet capella Sancti Vicencii, horatorio Sancti Petri et Sancti Staphani de² Magrà cum omni iuri³ spirtuali⁴ eiusdem castri» et secuntur quedam alie ecclesie in dicta clausula.⁵ Et in fine dicti privilegii⁶ ponitur quedam clausula concludencia predicta in dicto privilegio contenta que tale est: «salva Sedis

Apostolice auctoritate et in supradictis capellis, diocesis episcopi canonica iusticia», quibus clausulis visis per dictum visitatorem, proposuit dictus visitator quod privilegium per eos ostensum non eximebat monasterium Sancte Marie de Castrofullito, quin deberet per diocesem aut per archiepiscopum visitari et corrigi primo, quia dictum privilegium est confirmatorium, non datum et quia non voluit, donatio facta seu concessio per aliquem [facta]⁷ monasterii Sancti Benedicti sine assensu diocesani episcopi in cuius diocesis res donata consistebat sic [...] voluit confirmatio facta per Sumum Pontificem [quia si non valet principale nec cessionem] maxime cum non exprimat in dicto privilegio quod ex certa sciencia per dictum Sumum Pontificem esset facta.

Pretera cum in clausula secunda exprimat quod confirmabat cum omni iuri,⁸ || spirituali intelligit dictus visitator de decimis, primiciis et oblationibus et aliis in dictis ecclesiis advenientibus non de illis que expecialiter in privilegio exprimi desiderant non de aliis que de iure comuni non possunt monasticha exercere sicut sunt sacramenta ecclesiastica ministrare que de iure communi conferi per eos prohibentur.

In super sequitur in tercia clausula quod super omnibus confirmatonibus intelligatur auctoritas Apostolica et iusticia canonica diocesani excepta, quare dictus visitator petiit ut supra petierat se admitti ad visitationem in dicto monasterio et in ecclesiis sibi submissis faciendam et procurationem inde sibi debita ratione visitationis sibi tradendam per priorem dicti monasterii.

Et predicti fratres ad predicta responderunt proposita per dictum visitatorem quod privilegium ostensum per eos ad omnia se extendebat et habebat locum quia quamvis dictum privilegium sic confirmatorium ipsi et venerabile abbas et conventus dicti monasterii de Bages habent obtima⁹ instrumenta donativa et qui dederunt illa bona et ecclesias in privilegio contentas dederunt et poterant dare predicta omnia cum omni iurisdictione tam spiritali¹⁰ quam¹¹ temporalis¹² et in illis ecclesiis in privilegio contentis potuerunt de iure curam animarum conferre et sic cum donatio valuerit confirmatio domini Pape predicta omnia perpetuo confirmavit.

Responderunt etiam prepositis in secunda clausula quod dominus Papa cum omni iuri spirituali confirmavit quia quod omne dicit, nihil excludit. Proposuerunt etiam quod omnes ecclesias in privilegio contentas dictum monasterium et abbates eius possiderunt dictas ecclesias cum omni iuri spirituali et temporalis tanto tempore ab antico quod memoria hominum in contrarium non existit nec unquam diocesani episcopi aut archiepiscopi usi fuerunt predictas ecclesias vistare nec procurationem recipere ab esidem¹³ quare dicunt se non teneri admittere dictum visitatorem nec procuraciones inde dare.

In super predicti monachi obtulerint se paratos probare et dicta instrumenta alegat producere atque prescriptionem probare suo tempore atque loco, coram venerabili Galcerando¹⁴ [ça Costa] visitatore in diocese Urgellense aut coram eodem visitatore [predicto] de voluntate dicti Galcerandi.¹⁵ Et petierunt se interim non teneri ad dictam procurationem solvendam. [Et]¹⁶ quousque ad tempus perfiniendum [per dictum visitatorem] interdictum positum in dicto monasterio si de iure poni potuerit relaxari ad cautellam.

Et dictus visitator assignavit dictis monacchis abbati et conventui Sancti Benedicti terminum atque diem ad ostendendum instrumenta allegat per ipsos vel ad prescriptionem legitimam si de iure admitti debant probandam et omnes alias defensiones per eos proponendas circa negocium antedictum [hinc]¹⁷ ad festum

Assensionis Domini [proximum] et locum quem venerabilis Galcerandus ça Costa vel dictus visitator interim duxerit assignandum.

Et de gratia interdictum positum in dicto monasterio de Castrofullito duxit usque ad predictum [tempus] positus suspendendum tamen || si venerabilis abbas seu conventus dicti monasterio Sancti Benedicti aut prior de Castrofullito circa predicta negligentes exteterint seu remissi dictum monasterium et locum de Castrofullito post dictum terminum sub eodem ex tunc esse voluit interdicto.

4

[1314] MARÇ 31, [LA SEU D'URGELL]

HAVENT TROBAT QUE PERE DE MONTCATÀ, ARXIDIACA MAJOR DE LA SEU D'URGELL, NO TENIA L'EDAT LEGÍTIMA QUAN VA ACCEDIR A L'ARXIDIACONAT, EL VISITADOR VOL INQUIRIR SOBRE LA VERITAT D'AQUEST FET. EL TEXT ÉS INCOMPLERT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 3r. (210 x 60 mm)

Noverint universi quod anno quo supra II kalendas aprilis fuit denunciatum dicto visitatori quod nobilis / Petrus de Montecatano non habebat etatem legitimam quando archidiaconatus mayor¹ in ecclesia Urgellense / extitit sibi collatus. Item quod dictus archidiaconatus habebat curam animarum annexam. Hoc erat / publicum et notorium unde dictus visitator volens super hoc inquirere veritatem recepit testes qui / sequetur²

1. *Segueix s ratllat.* — 2. *El text no continua.*

5

[1314-1315] MARÇ 20

EL CAPELLÀ DE BÉIXEC S'EXCUSA DEL SEU CONCUBINAT PÚBLIC.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 12r. (200 x 68 mm)

Anno quo supra, XIII° kalendas aprilis, volebat¹ dictus capellanus de Bexech scusare² de suo publico concubinato, producit in testes Guillelmum³ Textorem et Arnaldum de Lera, dicte ecclesie parrochianos, qui iurati et interrogati utrum capellanus teneat concubinam responderunt quod dictus capellanus habet inter filios et filias IIII^{or} a quadam muliere nomine Guillelma, set modo non moratur in domo dicto capellani. Interrogati utrum capellanus provideat sibi, responderunt se nescire.

1. *En lloc de volendo.* — 2. *Segueix in sense cancel·lar.* — 3. *Segueix de Be ratllat.*

6

1315 ABRIL 5. [PUIGCERDA]

EL CAPELLÀ D'OCEJA, EL CAPELLÀ DE PRATS I EL RECTOR DE BEDERS HAVENT ESTAT TROBATS CONCUBINARIS EN LA VISITA FETA PER GALCERAN SACOSTA, SE'LS OBLIGA A QUÈ D'ARA EN ENDAVANT NO TINGUIN RELACIÓ AMB CAP DONA NI VAGIN AMB ELLES ENLLOC, I SI HO FAN HAURAN DE PAGAR DEU LLIURES MELGORESES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 2r-2v. (215 x 180 mm).

Noverint universi quod cum Petrus de Ginebreto, capellanus de Ocegia, et Raymundus de Campeylles, capellanus de / Pratis, et Petrus Riba, rector ecclesie de Bederrs, inventi fuerunt de concubinato publico diffamati in visita/tionibus factis per visitatores domini archiepiscopi Terrachone, venerabilis Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus / ac visitator in civitate et diocese Urgellense, auctoritate Sedis Apostolice deputedus a reverendo patre domino Guillelmo, / divina providencia archiepiscopo Sancte Ecclesie Terrachone, vellet eos iuxta constitutiones sinodales punire, / dicti capellani gratis et ex certa scientia promiserunt dicto domino visitatori et mihi, notario publico infrascripto, le/gitime stipulanti et recipienti nomine dicti domini Galcerandi et omnium quorum interest vel interesse poterit in / futurum, quod nunquam habebunt rem cum dictis mulieribus nec erunt cum eis in aliquo loco suspecto, quod / si essent vel facerent, obligaverunt se gratis mihi, notario publico infrascripto recipienti et stipulanti nomine / quorum interest vel interesse poterit, pro qualibet vice qua in contrarium facerent in aliquo premissorum incidant / penam x libras melgurienses eorum quilibet, ipso facto quarum medietas sit domini archiepiscopi sepedicti et nobis tra/datur visitatori predicto; alia vero medietas aplicetur domino episcopo Urgellense. Et ad hoc obligaverunt se et / omnia bona sua habita et habenda.

Actum est hoc nonas aprilis anno Domini millessimo CCC^o quintodecimo / in presencia et testimonio Raymundi de Argilageriis, capellani de Campeylles, Raymundi Gras, rector ecclesie de Agia, et Bernardi Griffé, capellani Sancte Eugenie de Nereliano.

Guillelmus Bernardi de Sancto Felice, publicus Podii Ceritanensis notarius, hoc scrip(*signe*)sit.

7

1315, [ABANS DEL 9 D'OCTUBRE]

GALCERAN SACOSTA, HAVENT LLEGIT DUES BUTLLES DELS PAPES CELESTÍ III I BENET [...], DIRIGIDES A L'ABAT I COMUNITAT MONÀSTICA DE SANT BENET I SANT VALENTÍ DE BAGES, ON ES RECONEIXIEN I CONFIRMAVEN ELS DRETS, BÉNS I PROPIETATS DEL MONESTIR, DISPOSA QUE AQUESTES BUTLLES NO EXIMEIXEN DE VISITA EL PRIORAT DE CASTELLFOLLIT NI CAP ALTRA ESGLÉSIA O CAPELLA SUBJECTES AL DIT MONESTIR. PER AQUESTA RAÓ, BERNAT SANESPLEDA, PRIOR DE CASTELLFOLLIT, DEMANA QUE SE'L CITI A BARCELONA PER PODER PRESENTAR ELS SEUS PRIVILEGIS ENVERS UNA POSSIBLE EXEMPCIÓ. GALCERAN SACOSTA DISPOSA QUE ENTRE EL 9 D'OCTUBRE I NADAL ELS PRESENTI PERQUÈ PUGUIN SER EXAMINATS

I, AIXÍ, SABER SI REALMENT EL PRIORAT DE CASTELLFOLLIT ESTÀ O NO EXEMPT DE VISITA. AQUEST DOCUMENT ESTÀ RELACIONAT AMB ELS DOCUMENTS NÚMERO 3 I 8 D'AQUEST MATEIX APARTAT.

[O. Originals no localitzats]. — 2. A.* Traslats de 1315, ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 41r-43v, ex A.

Hoc est translatum fideliter sumptum a quadam carta papali pergamenea domini Celestini, pape / tercii, cum bulla p(l)umbea et fillo serico integro bullata, non abolita, non abrasa nec in aliqua sui / parte viciata, set omni supspeccione carente, cuius series sic se habet:

«Celestinus episcopus, servus / servorum Dei. Dilectis fili(i)s Petro, abbati monasteri Sanctorum¹ Benedicti et Valentini de Bayes, eiusque / fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum religiosam vitam eligentibus. / Apostolicum convenit adesse presidium neforte cuyuslibet temeritatis incursus aut eos / a preposito [revocet aut]² robur quod absit [sacre]³ religionis infringat. Eapropter dilectis / in Domino filii vestris iustis postulacionibus clementer annuimus⁴ et prefatum monasterium Sanctorum Benedicti / et Valentini de Bayes⁵, quod [ad⁶ ius]⁷ et proprietatem beati Petri nulo medio pertinere / dinoscitur, in quo divino mancipati estis obsequio ad exemplar felicitatis recordationis Benedicti / pape, predecesoris nostri sub beati Petri et nostre proteccione suscipimus et presenti scripti privilegio co/munimus. In primis siquidem statuantes ut ordo monasticus qui secundum [Deum]⁸ et beati Benedicti / regulam in eodem monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuus ibidem temporibus inviolabiliter obser(v)etur. Preterea / quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presenciarum iuste et canonicè possi[det] / aut in futurum concessione pontificum largicione, regum vel principum, oblatione [fidelium seu] / ali(i)s iustis modis prestante Domino poterit adispici, firma vobis vestrisque successoribus et [illibata] / permaneant. In quibus hec propriis duximus sperimenda vocabulis: locum ipsum in quo prefatum monasterium / situm est, cum omnibus tenementis et pertinenciis suis, vilam Sancti Benedicti et parotxiam totam cum omnibus / pertinencis suis, villam Sancti Fructuorsi cum ipsa ecclesia et omnibus pertinentis suis, vilam Sancte Marie de / Clareto cum ipsa ecclesia et omnibus pertinencis suis, quiquid abetis in Sancto Asisclo, ecclesiam sancti Petri de / Auro et medietatem ipsius ville cum omnibus pertinencis suis, vilam Sancti Martini de Toredela / cum ipsa ecclesia et omnibus suis pertinencis. Quiquid habetis in Sancto Iohanne de Villatorada, in ci/vitate Minorisa et in termino eius, in termino castri [Caprarie]⁹ et in termino castri de Tradello, in parochia / Sancte Marie de Seva et apud Vicum et apud Seliforas et apud Medallam, et in castro [de] Centillis et in castro / de Tona, et in castro de Cirino et in castro de Cereiolo et in castro de Clerano, parotxiam et ecclesiam Sancti Petri de Mar/fano cum omnibus suis pertinencis. Quiquid abetis in castro de Calderris et castro de Granariol, et in castro de Talamanqua et in castro de Mureda, in castro de Vaquiriçes et in castro de Rocaforti, ecclesiam Sancte Marie de Villa/amara, ecclesiam Sancte Marie de Navarelis et medietatem ipsius vile cum omnibus pertinencis suis. || Quiquid habetis in castro de Cero, in parochia Sancti Vicencii de Pratis et de Pardines et de Lanera, / et in Bayons et in castro de Vinione, in castro de Alone, in castro Salentis, ecclesiam Sancte Marie de Cerrayma cum parochia et omnibus pertinentis suis. Quiquid abetis in Castro de Balçareyn, in Castro/novo, in castro Lucio, in castro Sancti Matey, in castro de

Falchs, in castro Taylato, in Aquilario, in ecclesia / Vinaria, in Rivogillo et in Castel[...], ecclesiam Sancte Marie de Maçana cum parochia et omnibus pertinencis suis. Quiquid habetis in Podio de Mayor, in Manresana, in Calaf, en Segur, in Cervaria / in castro de Cardialada, in castro de Cirera, in castro de Iorba, villam de Aldorels et quiquid habetis / in Odena, in Rubione et in Castrofolito, castrum de Medianis cum ecclesia Sancti Andree et omnibus pertinencis / suis. Quiquid habetis in castro Odolino, in Gardiola et in Casteleto. Ius tam¹⁰ temporalem quam / speritualem quod abetis per totam diocesem Osenensem, in diocesi [Gerundense],¹¹ in vale de Baso, ecclesiam / Sancti Petri de Peres cum parotxia¹² et omnibus ali(i)s suis pertinencis. Quiquid habetis in parotxia Sancti Privati, / in valle de Bianco, apud Soquarats. In Barchinonense [diocese],¹³ quiquid habetis in ipsa¹⁴ civitate / et eius teritorio, ecclesiam Sancti Christofori d·Espina, quiquid habetis in parochia Sancti Stefani de Granoylés, / in parochia Sancte Eulalie de Çoro, in parotxia Sancti Iuliani de [Liiça], in castro Sancti Vincencii in Tar/raçia, in termino castro de Sobirats, in castro Vitis et apud Quaprariam et in Mediona. [In] Taragonense / [dio]cisi, in termino castro de Sancta Perpetua, dominicaturam de Vila de Perdicibus. In Urgellense / diocesi monesterium Sancte Marie [de] Castrofolito cum omnibus ecclesiis et posesionibus ad idem mones/terium expectantibus, videlicet capella Sancti Vicencii,¹⁵ oratorio Sancti Petri et Sancti Stefani de / Magra cum omni iure sperituale eiusdem castri, ecclesia Sancte Susane, ecclesia Sancti Iacobi de Feran, / ecclesia Sancte Marie de Malacara, ecclesia Sancti Petri de Montefalcone, ecclesia Sancte Marie de Gardia La/da et oratoria cum cimiterio eiusdem castri, ecclesia Sancti Petri de Çalavinaria, ecclesia Sancti Petri de Çavela. Quiquid habetis in castro de Todela, in castro de Bellovicino, in Castrofolito, in castro de Cardona. Quiquid / habetis in Ciritania [ad] Albors et a Caborius. Sane novalium vestrorumque propriis manibus / aut sumptibus colitis sive de fructibus arborum seu nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas / exigere, nihil extorquere presumat. Liceat quoque vobis, clericos vel laycos, liberos et absolutos et seculo / fugientes [ad] conversionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper / ut nulli [fratrum]¹⁶ vestrorum post factam in monesterio professionem fassit ali(i)sque abbatis sui licen/cia de eodem loco nisi arcioris religionis obtentu discedere.¹⁷ Discederente vero || absque comunium literarum cautionem nullus auderat retinere illud districtius [inhibentes]¹⁸ / ne terras seu quolibet beneficium ecclesie vestre¹⁹ collatum, liceat alicuy personaliter dari / sive in alio modo alienari absque consensu totius [capituli]²⁰ vel ma[yoris] ac sinioris / partibus eiusdem. Si quid vero donaciones vel alienationes²¹ aliter quam dictum est / facte fuerint, eas²² iritas esse censemus. Statuimus pretera ut sicut / idem monasterium²³ specialiter beati Petri iuris et proprietatis existit / in eo actenus est observatum nulli [nisi]²⁴ romano pontifici vel legato Apostolice Sedis / aut alicui de mandato eius fassit monesterium ipsum interdicto subponere vel personas vestras / suspendere aut excomunicacionis²⁵ vinculo innodare, cum autem generale interdictum terre fuerit. / Liceat vobis clausis ianuis, exclusis excomunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, / sub pressa voce, divina officia celebrare et fratrum nostrorum corpora sepelire. Crisma vero / oleum sanctum, consecraciones altarium seu basilicarum, ordinationes monachorum seu clericorum / vestrorum, qui [ad] sacras ordines fuerint promovendi a diocesano suscipietis episcopo siquidem cato/licus fuerit et gratiam atque comunione Apostolice Sedis habuerit et ea vobis gratis et sine / pravitate aliqui voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque mualueritis catoli/cum adire antistitem gratiam atque comunione, ut diximus, Apostolice Sedis habentes. / Qui nimirum nostra fultus actoritate vobis [quod]

postulatur impendat. Sepulturam quoque ipsius loci / liberam esse discernimus ut eorum devotioni et extreme voluntati qui se illic sepiliri de/liberaverint, nisi forte excomunicati [vel]²⁶ interdicti sint, nullus absstant, salva tamen / iusticia illarum ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur. Obeunte vero / te nunc eiusdem loci ab[b]ate vel tuorum quolibet successorum nullus ibi qualibet surep/tionis astucia seu violencia preponatur nisi quem fratres comuni concensu vel fra/trum pars consili sanioris, secundum Dei timorem et beati Benedicti regulam, providerint / eligendum. Decernimus [ergo]²⁷ ut nulli omnino hominum fassit prefatum monaster/ium temere, perturbare aut²⁸ eius possessiones auferre vel ablatas retinere, mi||nuere seu quibuslibet vexacionibus fatigare, set omnia integra conserventur / eorum pro [quorum]²⁹ gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis pro futura, / salva Sedis [Apostolice auctoritate].³⁰ Et insuper dictis capellis disociani episcopi / canonica iusticia ad iudicium autem huius a Sede Apostolica [percepte] libertatis et protec- / cionis III besancios nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvetis. Si que igitur / in futurum ecclesiastica secularisve persona hinc nostre constitutionis paginam sciens / contra eam temere venire temptaverit, secundo terciove commonita, nisi reatum / suum cognita satisfaccione corexerit potestatis honorisque sui dignitate / [careat]³¹ ream que se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat / et [a] sacratisimo corpore ac sanguine Dei et [Domini]³² redemptoris nostri³³ Iesu Christi alie/na fiat, atque [in extremo]³⁴ examine divini ulcioni subyaceat. Cunctis autem eidem / loco sua [iura]³⁵ servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi quatinus [et hic]³⁶ fructum / bone accionis percipiant, et apud³⁷ districtum iudicem premia eterne [pacis] / inveniant. Amen.

Ego [Melcior], sanctorum Iohannis et Pauli presbiter *et cetera*.

Data Lateranencii per manum Centi *et cetera*».

(*Signum*) Sancii Guilelmi Ollemari, gerentis vices venerabilis Bernardi de Ponte, / vicarii Barchinone et Vallensis, eo absente, huic t(r)anslato sumpto *et cetera*.

(*Signum*) Iacobi de [Fulquerers], notarii publice³⁸ Barchinone, qui hoc t(r)anslatum sumptum fideliter / ab originali suo *et cetera*

1. *Segueix Sancti sense cancel-lar.* — 2. *Corregeix [...] ratllat.* — 3. *Corregeix sancte ratllat.* — 4. *Segueix [...] ratllat.* — 5. *Segueix quod ad ratllat.* — 6. *Segueix iuis ratllat.* — 7. *Corregeix [...] ratllat.* — 8. *Corregeix cum ratllat.* — 9. *Corregeix Caprasia ratllat.* — 10. *Segueix rem ratllat.* — 11. *Corregeix Ierundense ratllat.* — 12. *Corregeix parochiam.* — 13. *Corregeix disocii ratllat.* — 14. *Segueix ci ratllat.* — 15. *Segueix cum ratllat.* — 16. *Corregeix fratum ratllat.* — 17. *Segueix [...] ratllat.* — 18. *Corregeix iniubentes ratllat.* — 19. *Segueix conol ratllat.* — 20. *Corregeix capiculi ratllat.* — 21. *Segueix ad ratllat.* — 22. *Segueix irati ratllat.* — 23. *Segueix spencialiter beati ratllat.* — 24. *Corregeix sine ratllat.* — 25. *Corregeix scomunicationis ratllat.* — 26. *Corregeix et ratllat.* — 27. *Corregeix ego ratllat.* — 28. *Segueix eus ratllat.* — 29. *Corregeix quam ratllat.* — 30. *Corregeix [...] ratllat.* — 31. *Corregeix caureat ratllat.* — 32. *Corregeix ei ratllat.* — 33. *Segueix x ratllat.* — 34. *Corregeix vestre ratllat.* — 35. *Corregeix iure ratllat.* — 36. *Corregeix [...] ratllat.* — 37. *Segueix [...] ratllat.* — 38. *En lloc de publici.*

||^(fol. 43r) «Benedictus episcopus, servus servorum Diey. Romani, abbati venerabilis cenobii Sancti Benedicti / Bagensis, et cuncte tue congregationi successoribusque tuis perpetuam in Domino / salutem. Convenit apostolico moderamini pia religione pollutibus benivola com/passione succurrere et petencium desiderii congruum impertire sufragium. / Et ideo, postulatis a nobis quatinus confirmaremus vobis vestrisque successo/ribus predictum monasterium et nostra sub protectione eum recipere, cum omnibus / que modo habere ibidem videntur vel offerenda sunt a piis christianis et que / iuste a vobis adquisita sunt vel adquirenda erunt et a vestris

successoribus in / perpetuum, et ab omni iure et dominio eum subtraeremus soli Deo et sancto / Petro romanisque pontificibus, eum sumitendo inclinati precibus vestris monasterii Sancti / Benedicti de Bages nostro privilegio munimus et sub nostra protectione eum reci/pimus cum omnibus que ibi habere videntur vel habituri sunt in perpetuum et ab / omni iure et dominio eum subtraximus. Ita [sane]¹ ut nullus rex, archiepiscopus, episcopus, / comes vel vicecomes seu aliqua magna parnaque persona sub iure et dominio / suo predictum monasterium mitere audeat, set soli Deo et Sancto Petro nobis nostrisque successo/ribus omni tempore sit subditum. Et nullus mortalium que ibi sunt modo / vel erunt invadere vel usurpare presumat aut fratres ibidem servientes / inquietare. Ita silicet ut singulis quibusque annis, sine aliqua mora, pensionis nomine / bidancios² optimos ecclesie Sancti Petri cui Deo auctore presidemus et roma/no pontifici qui in tempore fuerit persolvat. Si vero custos et observator huius / nostri privilegii fuerit, gratia omnipotentis Dey et apostolorum principis nostraque³ bene/dictione⁴ fruatur. Si vero, quod non optamus, contemptor et transgressor huius / nostri privilegii fuerit, iram omnipotentis Dey incurat et nostra apostolica auctoritate / quousque digne satisfecerit excommunicatus maneat et a Sancte Ecclesie collegio seque/stratus et sit sociatus illis qui dixerunt domino Deo recedere a nobis scienciam ani-/ marum tuarum nolumus.

Scriptum per manus Petri diachoni, Sancte Romane Ecclesie *et cetera*».

Arnaldus subdiachonus, qui hoc, semota omni fraudelencia, fideliter translavit *et cetera*.

1. *Corregeix silicet ratllat.* — 2. *En lloc de besancios.* — 3. *Segueix dicte ratllat.* — 4. *Segueix fratur ratllat.*

|| Quibus quidem scripturis et transsumptis visis et diligenter examinatis, dictus Galcerandus, / visitator ut supra, dixit et pronunciavit dicta scripta sive transsumpta privilegiorum / non exihmere¹ prioratum Castrifulliti nec aliquam ecclesiam vel capellam monasterio / Sancti Benedicti de Bages subiectas, nec etiam erant talia quod si originalia etiam / hostenderentur in prima figura similia dictis transsumptis quod darent in monasterio, / prioratibus, ecclesiis, plebibus vel capellis dicto monasterio Sancti Benedicti subiectis, causam ali/quam prescribendi. Quare dixit et pronunciavit ipsum fore admitendum ad visita/tionis officium exercendum in prioratu Castrifulliti et ecclesiis, plebibus et ca/pellis in Urgellense diocese constitutis, subiectis videlicet monasterio Sancti Benedicti de Bages predicto. /

Et iterum, VII ydus octobris, frater Bernardus ça Nespleda, prior Castrifoliti, / allegans plures rationes quare sua privilegiat² hucusque hostendere non potuit, / rogavit humiliter dictum visitatorem ut sibi Barchinonensem locum et / terminum assignaret et personas ydoneas coram quibus sua privilegia / exempcionis ostenderet. Et dictus visitator, considerans quod dictus prior comode / venire non poterat in Urgellum sine periculo eius persone, assignavit / Barchinone et terminum hinc ad festum Natalis Domini pro ydoneys / congruis et securis et coram venerabilibus et discretis, omni suspicione / currentibus, **** Tarafa,³ Barchinonense canonico, et **** de Aba/dia,⁴ iurisperito Barchinone, quibus comisit videnda, examinanda / privilegia exempcionis que dictus prior hostendere voluerit pro sua exempcione. / Et determinandum que sufficiencia essent ad dandam exempcionem vel / prestarent causam prescripcioni et que an super exempcione esset prescriptum contra / dominum archiepiscopum

Terracone quod videlicet non posset in monasterio Castri/foliti et eius ecclesias visitare, quem terminum et locum et personas pro congruo / ydeoneo et securo et pro non suspectis immo omni suspicione carentibus / acceptavit gratanter prior prefatus coram discretis Guillelmo de Viverio, canonico / Gissone, Berengario Centoyli, Bartolomeo Çacanal et Francisco, capel/ani Sancti Francisci, pro testibus adibitis.

1. *En lloc d'exhimere.* — 2. *En lloc de privilegia.* — 3. *Manca el nom, l'escrivà deixa l'espai per posar-lo.* — 4. *Manca el nom, l'escrivà deixa l'espai per posar-lo.*

8

[1312-1315]

FRAGMENT D'UNA BUTLLA PONTIFÍCIA A FAVOR DEL MONESTIR DE SANT BENET I SANT VALENTÍ DE BAGES. AQUEST DOCUMENT ESTÀ RELACIONAT AMB ELS DOCUMENTS NÚMERO 3 I 7 D'AQUEST MATEIX APARTAT.

[O. Original no localitzat]. — A.* Còpia de [1312-1315], ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 3r-3v. (220 x 110 mm), ex A.

Sancti Benedicti de Bagis ibi quoddam privilegium transsumptum non tamen autenticum est ubi sunt clausule sequentes:

Rectis pretibus vestris inclinati monasterio Sanctorum Benedicti et Valentini nostro privilegio roboramus et sub / nostra protectione ipsum accipimus cum omnibus qui ibi habentur et ad eus pertinenciam refferuntur seu memorantur / vel habenda sunt in perpetuum et ab omni iure et dominio illud subraximus. Ita sane ut nullus rex, archi/episcopus, episcopus, comes vel vicecomes seu quecumque persona sub iure et dominio suo predictum monasterium mitere / auderat, set soli Deo et Sancto Petro nobis nostrisque successoribus omni tempore sit subditum et deffensione / firmitum. Et nullus¹ omnium mortalium que ibi sunt modo seu alibi habentur ex quibuscumque possessionibus vel que habenda sunt invadere presumat aut usurpare aut fratres seu ministros ibidem / servientes inquietare. Eo pacto silicet ut singulis quibusque annis tres bisanteos optimos ecclesie / Sancti Petri cui constituent Deo presidemus et romano pontifici sine aliqua mora qui in tempore fuerit monasterio pater persolvat. Si quis autem in hac predicto monasterio data libertate nobiscum concesserint et huius nostri privilegii custos fuerit *et cetera*.

Al dors: In secundo dialogorum, in xxxv capitulo, verso *Cum vero ora iam quietis² exigeret, in cuius turris superioribus se / venerabilis.*³ Debeo videre in libro Sedis quia mendatum est hic.

1. *Segueix hom ratllat.* — 2. *Segueix ex ratllat.* — 3. *Diàlegs de Sant Gregori Magne, Liber secundus, cap. IV, Colloquium cum S. Scholastica. Huius et S. Germani animae visae deferri in caelum. Obitus S. Benedicti, 35.* Vegeu: <https://la.wikisource.org/wiki/Gregorius_Magnus,_Dialogi_liber_II>.

9

[1312-1315]

INTERROGATORI SOBRE EL VALOR DE L'ESGLÉSIA D'OLUJA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 4r-4v. (220 x 120 mm)

Interrogatus per iuramentum capellanus [...] retditus seu recepta ecclesie / de Uluya. Et dixit quod semper valent comuniter XXV libras. Et facit provisionem domino episcopo solus./ Dixit etiam quod si capellanus dicte ecclesie de Uluya vellet vendere ipsam ecclesiam quod daretur sibi / CC solidos de ducto servicio./

Item rector de Torà, iuratus et interrogatus, super predictis dixit quod semper audivit dici quod¹ tantum valebat / vel plus quam sua ecclesia./

Item Iacobus Lubet, presbiter, testis iuratus super predictis dixit illud idem ut supra proximus testis.

1. *Segueix plus ratllat.*

10

[1312-1315]

RELACIÓ D'ESGLÉSIES DEPENDENTS DEL PRIORAT DE SANTA MARIA DE CASTELLFOLLIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 38r-38v. (218 x 50 mm)

et Sancti Vincencii oratorium Sancti Petri et Sancti Stephani de Magrà, de Castrolfolito et Sancte Susanne et Sancti Iacobi de Ferran et Sancte Marie de Malacara et Sancti Petri de Montefalco et Sancte Marie de ça Guàrdia Lada et oratorio cum cimiterio eiusdem castri et Sancti Petri de Cellavinaria et Sancti Petri de Avellano.

Supradicte ecclesie sunt priore Castrifoliti.

11

[1312-1315]

[GALCERAN SACOSTA] RESPON NO ESTAR D'ACORD AMB L'EXPOSICIÓ DE MOTIUS DE PERE JOAN PALAI, RECTOR DE CARDONA, SOBRE LA DISPENSACIÓ PER RAÓ D'UN DEFECTE FÍSIC I LI DEMANA QUE MOSTRI ELS TÍTOLS PELS QUALS TÉ L'ESGLÉSIA DE CARDONA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 26r-26v. (208 x 157 mm)

Infra duos dies dictus visitator respondit quod non intendebat dictum Petrum Iohannem Palay, qui se asserit / rectorem ecclesie de Cardona, in aliquo agravasse vel¹ contra ius agravare quod si fecit quamvis / non credat, revocat omnio² et revocare paratus est facta fide prius de ipso gravamine, / dixit tamen sibi constare ut visita[to]ri

quod quando ecclesia de Cardona fuit eidem Petro Iohanne assignata / non fuit sibi animarum cura commissa ex quo periclitantur anime sibi commisse et suam. Item constat / eidem ut visitatori quod [quando] cum dicto Petro fuit super deffectu natalicio dispensatum fuit tacita / per ipsum Petrum veritate et expressa falsitate cum de sacerdote filius fuerit et de minore expresserit / ordine. Item fuit sibi denunciatum quod dictus Petrus Iohannis Palay habuit primo ecclesiam de Sort / et postea ea resignata imperravit in forma pauperum tacito de dicto defectu et de ecclesia / quam primitus obtinuerat nulla facta penitus mencione, quare dictus visitator asseruit quod predicta non poterat ecclesiis con/niventibus pertransire, set ad evitandum periculum anime dicti rectoris et animarum hominum ville Cardone citavit predictum / capellanum ut sibi ostendat infra tempus legitimum literas dispensacionum super deffectum nathalium ipsi Petro / Iohannis concessas, maxime cum dicto visitatori sit denunciatum quod ipse litere sint false. Et nihilominus mostret sibi / titulum si quem habet in ecclesia de Cardona. Tamen asseruit quod si ipse visitator est eidem Petrus Iohannis suspectus, assigna/vit sibi aliquem cui predicta ostendat non sibi suspectum et in loco quem dictus Petrus Iohannis duxerit eligendum infra / diocese Urgellense.

1. *Segueix et ratllat.* — 2. *Segueix dixit cum ratllat.*

12

[1312-1315]

EXPOSICIÓ FETA PER [...] SOBRE LA SUBJECCIÓ DE SANT MIQUEL DE CARDONA AL MONESTIR DE SANT VICENÇ DE CARDONA I DE LES RENDES QUE REP.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 30r-30v. (147 x 220 mm).

Inter alia que possunt dici ad excusandum quod sacrista Cardone quod¹ tenetur aliquid / solvere in procuracione quam visitator domini archiepiscopi petit ab ecclesia Sancti Michaelis / Cardone, potest dici quod antiquitus dicta ecclesia fuit annexa monasterio Sancti Vincen/cii ut videtur per quoddam privilegium in qui sunt hac verba:

«In primis tradimus et con/dotamus predicte ecclesie Sancti Vincencii cunctas ecclesias que sunt infra terminos opidi / Cardone cum primiciis et offerendis». Hec clausula est in forma publica inter alia scripta et est confirmata per dominum Papam et hodie etiam sunt aliqui libri in ecclesia / Sancti Michaelis secundum ordinationem dicti monasterii Cardone et non secundum Urgellensem consueta. / Item quod rectores dicte ecclesie consueverunt semper omnia honora dicte ecclesie subcumbentia / tam in procuracionibus, albergis, subsidiis, talliis et aliis quibuslibet subportant ita in / solidum quod nunquam sacrista in talibus aliqui contribuere consuevit. /

Item quod redditus quos rector precepit per se sufficiunt, habundantur ad dandum procura/cionem completam iuxta taxationem domini archiepiscopi supradicti et amplius videlicet / quod tota collecta seu acervus scribanie ascendit ad mille solidos Barchinonenses licet / iste rector vendiderit ipsam scribaniam pro quadringentis L solidos quitiis. / Item vendidit anno isto² suam medietatem primicie³ / pro precio CCC solidos. Item recipit pro capella / Sancte Trinitatis plus quam CC solidos. Item ea que veniunt ad fores ecclesie ascen/dunt ad partem rectoris a CCCC solidos et amplius [cum

nuperis]. Item census et olive / quas recipit⁴ ascendunt ad L solidos et amplius. Item recipit VIII⁵ sester / ordeï quod valet uno anno cum alio computato XL solidos. Item [quinque] esminas ordeï / quas recipit in granerio decime que valent XII solidos cum dimidio. Item V esmi/nas⁶ vini que valent VI solidos et VIII denarios. Item pro albergis L solidos vel / LX quolibet anno». /

Hec omnia recipit dictus rector ad partem suam quitie. /

Item inter alia instrumenta est quoddam instrumentum in quo dicitur quod sacrista erat capellanus.

1. *Segueix [...] ratllat.* — 2. *Segueix primiciam ratllat.* — 3. *Segueix cum IX sester / ordeï que recipit pro himine ratllat.* — 4. *Segueix ad ratllat.* — 5. *Segueix solidos ratllat.* — 6. *Segueix ordeï ratllat.*

LITTERÆ VISITATIONIS

1

1312 DESEMBRE 24. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE CASTELLCIUTAT QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA SOTA PENA D'ENTREDIT I PERQUÈ ADVERTEIXI PÚBLICAMENT ALS CONCUBINARIS QUE DEIXIN LES SEVES CONCUBINES SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 12r-12v. (210 x 122 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Teracone. Dilecto capellano de Ciutat. Salutem in Domino. Cum nos, ut scitis, auctoritate nobis comissa vestram / ecclesiam duxerimus visitanda, vos pro primo, secundo ac tercio et preemptorie monamus ut hinc usque ad diem sabati, que / intitulabitur tercio kalendas ianuarii, satisfaciatis nobis de procuratione quam [debetis] ratione visitationis anno preteriti et presentis, / alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc vestram ecclesiam de Ciutat ponimus ecclesiastico interdicto. Mandantes / nihilominus vobis sub pena excommunicationis quam vos incur(r)ere volumus ipso facto nisi feceritis quod mandamus, quatenus in vestra / ecclesia diebus dominicis et festivis publice moneatis Bernardum Osseti et Raymundum Cardona ut dimitant quas / [tenent]¹ publice concubinas, quod si non fecerint legi[ti]mi moniti auctoritate nostra excommunicatis eosdem cum ita publicum / celus in despectum omnipotentis Dei non debeat collerari. Pretera, sub eadem pena, vobis dicimus et mandamus ut / de hinc ad² diem sabati supradictam compareatis personaliter coram nobis pro concubinato vestro et aliis ut suadebe / iusticia recepturus, alias contra³ vos iure mediante acriter procedemus.

Data in Sede Urgellense IX kalendas / ianuarii anno Domini M^o CCC^o XII°.

Retdite literas presencium portitori vestro sigillo vel signo signatas. || Que litera fuit dicto capellano presentata v kalendas ianuarii per Guillelmum de Castello, presentibus testibus [... bene] / et pehederes. Qui capellanus respondit quod abbas Sancti Saturnini, ad cuius presentationem spectat ecclesia [de ...], mandaverat / sibi expresse quod dicto visitatori in aliquo nullatenus responderet. / Et dictus visitator atendens contumacia manifesta ac veram prefati rectoris eum in hiis scriptis / ac eum mandavit per ecclesias civitatis Urgellensis excommunicatum publice nunciari.

1. *Corregeix [...] ratllat.* — 2. *Segueix dim ratllat.* — 3. *Segueix vos ratllat.*

2

1313 GENER 6. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA AL VICARI DE SANT TIRS QUE ES PRESENTI A LA SEU D'URGELL SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 14r-14v. (210 x 60 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Teracone. Dilecto vicario¹ de Sentis. Salutem in Domino. Deim-vos e us manam, sotz / pena d'escomunicació, que vós vingatz davant nós a la Seu diluns que serà VI idus ianuarii.

Data a la / Seu VIII idus de gener, anno Domini millessimo CCC^o XII°.

Retetz les presens letres al portador de les / presens segellades ab vostre segell ho seyades ab vostres seyal.

Al dors: Jo Pere Eestay, qui esta letra vit.

1. *Corregeix* presbiter.

3

1313 GENER 7. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE MONTFERRER QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA SOTA PENA D'ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 16r-16v. (205 x 87 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Teracone. Dilecto capellano de Montefferrario vel eius locum tenenti. Salutem in Domino. Con¹ / nós, peça ha, ayan visitada l'esgléya de Montferrer, manam a vós, fermament e destreta, que d'ací ha idus / de gener ayatz a nós satisfet de la procuració degua per rahó de la dita visitació, en altra manera, en / aquest escrit, d'aquel dia avant, posam entredit en l'esgléya damunt dita de Montferrer e d'aquí avant / enantaram contra vós, axí com dret e justícia sia.

Data a la Seu d'Urgell VII idus de gener, anno Domini / millessimo CCC^o XII°.

Retetz les presens letres al portador de les presens seyades ab vostre seyal ho se/gelades ab vostre segell.

Al dors: Ego Arnaldus Peytona vidi literam.

1. *Segueix* nos ratllat.

4

1313 GENER 8. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA A L'ARRENDATARI DE L'ESGLÉSIA D'ARTEDÓ QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA I QUE LIQUIDI EL DEUTE PEL SEU CONCUBINAT, SOTA PENA D'ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 19r-19v. (180 x 57 mm)

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro rev/erendo patre domino archiepiscopo Teracone. Dilecto Raymundo d·Aristot, arendatori ecclesie d·Artedó. Salutem / in Domino. Dicimus vobis et mandamus [ut] hinc ad diem dominicam proximam venientem compareatis coram / nobis soliturus nobis quod ratione visitationis nobis remanet ad solvendum et etiam compositurus pro vestro publico / concubinato alias a predicta die dominica in antea ponimus dictam ecclesiam de Artedó ecclesiastico interdicto / et vobis ingressum ecclesie penitus interdicimus.

Data in Sede Urgellense VI idus ianuarii, anno Domini / millesimo CCC° XII°.

Retdite literas latori presencium signo vel sigillo vestro ponito in eisdem.

5

1313 GENER 11. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA AL VICARI DE SANT TIRS QUE PAGUI EL DEUTE PEL SEU CONCUBINAT, SOTA PENA DE SUSPENSIO DE L'OFICI DIVÍ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 13r-13v. (210 x 59 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Teracone. Dilecto vicario Sancti Tirsio. Salutem in Domino. Dicimus vobis et mandamus ut hinc ad / die dominicam proximam venientem compareatis coram nobis in Sede Urgellense, satisfactorius nobis de vestro publico / concubinato, alias ex tunc ut ex nunc vos in hiis scriptis a divino officio suspendimus.

Data in Sede Urgellense / III° idus ianuarii, anno Domini millesimo CCC° XII°.

Retdite literas latori presencium vestro sigillo vel signo preponito / in eisdem.

Al dors: Et vicarius dedit pro dicto concubinato / x solidos, solituros in festo Purificationis, / sub pena suspensionis.

Jo Pere Eestay qui esta letra vit.

6

1313 MARÇ 25. FONTANET

RAMON DE SANT SADURNÍ, DELEGAT DE GALCERAN SACOSTA, MANA A ARNAU D'ISONA, CAPELLÀ DE BIOSCA, QUE FACI CONTÍNUA RESIDÈNCIA A LA SEVA ESGLÉSIA SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 49r-49v. (205 x 104 mm).

Raymundus de Sancto Saturnino, rector ecclesie de Bagaà, gerens vices venerabilis Galcerandi ça Costa, canonici / Urgellensis ac visitatoris in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino archiepiscopo Terrachone. / Dilecto Arnaldo d'Isona, capellano de Bioscha. Salutem in Domino. Cum nos, in vestra ecclesia de Bio/scha visitationis officium exercentes, invenimus quod vos non facitis in vestra ecclesia¹ residenciam personalem, / unde parochiani vestri nobis umiliter suplicarunt quod ex quo ipsi dant ea que vobis et [vestris] predecessoribus [dant et] consueve/runt dare ut compelleremur vos in ecclesia vestra ad residenciam faciendam et ibidem pro receptis fruc/tibus et recipiendis divinum officium faceretis. Qua de causa, cum iura clamant quod ratione officii benefi/cia tribuantur, mandamus vobis sub pena excomunicacionis, quam vos incurere volumus ipso facto nisi feceritis quod man/damus, quatenus die mercuri proxima vel saltem die iovis compareatis coram nobis in villa Solsona paratus [[dicere et]] respondere / querimonis dictorum parochianorum et de² residencia facere quod dictaverit ordo iuris, alias ex tunc [contra vos] acrius proce/demus.

Data apud Fontanetum VIII kalendas aprilis anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Retdite literam latori presencium signo vel sigillo [vestro] ponito in eadem.

Al dors: Sig(*signe*)num mei, Arnaldi d-Isona, rector ecclesie de Bioscha, qui predictam literam recepi no/nas aprilis, [anno quo supra], coram Arnaldo Mascaró et Raymundo de Cervera, in hostaleria predicti Raymundi in civitate Illerdense. /

Et post qua dici prefixa, ut continetur in litera, sit transacta, unde si³ habuerim presentem / literam libenti [omnino] comparuerim et comparebo ubicumque me citetis et penam meam excusationem / de predictis et respondebo querelis parochianorum.

1. *Corregeix* vestram ecclesiam. — 2. *Segueix s ratllat*. — 3. *Segueix* habuerit *ratllat*.

7

1313 MARÇ 31. LA SEU D'URGELL

GALCERAN ÇA COSTA MANA AL VICARI DE SANT JOAN DE LA SEU D'URGELL QUE ADVERTEIXI A UN GRUP DE CANONGES CONCUBINARIS QUE HAN DE PAGAR DEU LLIURES PER RAÓ DEL SEU CONCUBINAT. AQUEST DOCUMENT ESTÀ RELACIONAT AMB EL DOCUMENT ECONÒMIC DEL DEGANAT D'URGELLET NÚMERO S 3 I 4.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 7r-7v. (211 x 136 mm)

Galcerandus ça Costa Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto vicario Sancti Iohannis de Sede Urgellense vel eius locumtenenti. Salutem in / Domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus sub pena excomunicacionis, quatenus ex parte nostra moneatis Bernardum Paschal, / Petrum Magistri Iohannis, Arnaldum Guillelmi, capellanum Sancti Martini, Petrum Alater, Arnaldum Falguera, Tresiovel, / Guillelmum Mauri, Arnaldum Peyrona, Ferrarium de Mayolins, Petrum d'Archavel, capellanum Sancti Sepulcri, Raymundum d·Aristot, / capellanum Sancte Eugenie, Iachobum d·Espén, en Vilamiyana, Berengarium d·Arques et Raymundetum de / Sancta Columba, presbiteros, ut hinc ad dominicam Carnisprivii proximam venturam quilibet ipsorum satisfaciatur Raymundo / de Sancta Columba, Arnaldo Teraça et Petro Uriol pro parte sibi contingente in illis decem libras Barchinonenses / quas promiti nobis fecerunt ratione publici concubinitus omnium predictorum quem terminum eisdem et cuilibet / eorundem pro primo, secundo, tercio et peremptorio assignamus, alias sua culpa et mora precedentibus et illos / qui non solverint in termino supradicto ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in hiis scriptis excomunicacionis / sententia innodamus.

Data in Sede Urgellense pridie kalendas febroarii anno Domini millesimo CCC^o XIII°. /

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo signatam in singum mandati completi.

8

1313 ABRIL 2. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA AL VICARI DE CASTELLBÒ QUE ELS JUEUS PORTIN EL DISTINTIU QUE ELS IDENTIFICA I NO ES BARREGIN AMB ELS CRISTIANS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 65r-65v. (216 x 120 mm).

Venerabilibus et discretis dominis vicario Castriboni vel eius locum tenenti et Arnaldo Raymundi, iudice loci prefati. Galcerandus ça / Costa, canonicus Urgellensis ac visitator civitatis et diocesis Urgellensis pro reverendo patre domino archiepiscopo Tarrachone. Salutem / in Eo qui est omnium vera salus. Cum sit cautum in iure quod habitu iudeorum a christianorum habitu discernatur et nobis sit / certum per inquisitionis quas [iudicare] fecimus quod mala plurima et obbrobriosa fidei christiane per iudeos, tam masculos quam mulieres, quia non cognoscebantur per habitum qui non distingebatur nec distingitur adhuc a christianorum habitum / pro dolor evererunt, vos rogando requirimus ut sicut fidelissimi christiani sitis zelatores et cultores fidei orto/doche, cogentes iudeos, tam masculos quam mulieres, ad portandum signum aliquod patens, tam ante quam retro in/veste superiori, [si]ne pretextu ignorancie cuius legis existant a christianis mu[l]ieribus] iudei valeant somisteri vel / a christiani mulieribus iudeorum hoc enim de iure facere debetis et fit per universum orbem ubi iudei consistant. / Et hoc ob honorem domini nostri comitis ac vestri et ex curialitate fieri requirimus et rogamus cum nos predicta facere / ex officio nostro sine vestra requisitione, possemus set speramus taliter vos facturos quod honor domini comitis et placitum / decxerit. Scientes quod in defectum vestri, quod absit, nos ad hoc

compelleremus iudeos vestre iurisdictioni subiectos, sicut / iuris ratio postularet si vultis aliqua nos facturos, sicut fratri rescribere confidenter.

Data in Sede Urgellense IIII° / nonas aprilis anno Domini M^o CCC^o XIII°.

9

1313 ABRIL 4. SANT LLORENÇ DE MORUNYS

RAMON DE SANT SADURNÍ, DELEGAT DE GALCERAN SACOSTA, MANA AL CAPELLÀ DE CANALDA, QUE PAGUI EL QUE DEU DE LA PROCURACIÓ, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 68r-68v. (215 x 102 mm)

Raymundus de Sancto Saturnino, rector ecclesie de Bagaà, gerens vices venerabile Galcerandi ça / Costa, canonici Urgellensis ac visitatoris in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Canalda. Salutem in Domino. Cum nos ad / vestram ecclesiam accessimus ibi officium visitationis exercentes, interrogavimus vicarium ibi exist/entem quantum valent retditus predictae ecclesie et respondit quod nesciebat, quare nobis dici/mus et mandamus sub pena excomunicacionis, quam vos incurere volumus ipso [facto] nisi feceritis quod man/damus, quatenus hinc ad diem veneris proxiam compareatis coram nobis ubicumque simus, paratus computare, / taxare per iuramentum, retditus predictae ecclesie, alias acrius contra vos procederemus ut iusticia / suadebit.

Data apud Sanctum Laurentium de Maruls pridie nonas aprilis anno Domini millesimo / CCC^o XIII°.

Retdite literam latori presentium signo vel¹ sigillo vestro ponito in eadem.

Al dors: Ista litera fuit presentata coram Bonanato / capellano de Solsona et capellano d-en Ba/yona et Petro d-Odèn, çabaterio, et dictus / rector noluit ponere sigillum suum.

1. *Segueix sill ratllat.*

10

[1313] ABRIL 25. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA ALS CAPELLANS DE CAMPELES I DE RIBES QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ I D'ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 55r-55v. (210 x 64 mm)

Galcerandus Çacosta Urgellensis canonicus ac vi[sitator in ci]vitate et diocese Urgellense. Venerabili capellano / de Campeles et capelle castri de Ripis. Salutem in [domino Iesu] Christo. Vobis dicimus et mandamus quatenus infra / x dies a presentacione¹ presencium, satisfacia[tis] de procuracione nobis debite racione dicte capelle, / quam nos personaliter visitavimus, quod nisi feceritis [ex]nunc ut ex tunc et ex

tunc ut ex nunc ipsam / capellam castri de Ripis subponimus in hiis scriptis ecclesiastico interdico et vos excomunicacionis sententia / innodamus. Predictum autem terminum x dierum vobis pro primo secundo ac tercio termino et peremptorio / termino assignamus.

Data in Sede Urgellense VII kalendas maii.

Al dors: Fuit hostensa sibe² per manu nostra Bernardo.

1. *Segueix presentacione ratllat.* — 2. *En lloc de sibi.*

11

1313 JUNY 1. EL LLOR

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE TUDELA QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA PEL CAPELLÀ DE BAGÀ EN NOM SEU, SOTA PENA D'ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 47r-47v. (200 x 91 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Todela vel eius locum tenenti. Salutem / in domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus quatenus, infra sex dies a receptione presentium / continue numerandos, satisfaciatis nobis de procuracione nobis debita ratione visitationis in vestra / ecclesia impense per venerabilem capellanum de Bagaà, gerentem tunc nostras vices in predicta / visitationem, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vestram [preatam] ecclesiam supponimus / ecclesiastico interdico.

Retdite literam latori presentium signo vel sigillo vestro signatam / in signum presentis litere recepte.

Data *has Lor* kalendas iunii anno Domini M^o CCC^o XIII°. /

Sig(*signe*)num meum, Guillelmus Besuldons.

12

1313 JULIOL 15. GUISSONA

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE SANT JULIÀ DEL LLOR QUE CITI EL PRIOR DE SANTA MARIA DE CASTELLFOLLIT PERQUÈ, ABANS DE LA FESTA DE SANTA MARIA D'AGOST, ES PRESENTI A GUISSONA AMB ELS DOCUMENTS D'EXEMPCIÓ DE VISITA, SI ÉS QUE ELS TÉ, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ I D'ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 37r-37v. (220 x 89 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellani Sancti Iuliani deç Lor. Salutem in domino Iesu Christo. / Vobis dicimus et mandamus, sub

[pena] excomunicacionis quam vos incurere volumus ipso facto nisi feceritis quod mandamus, / quatenus citetis perhemptorie venerabilem fratrem Bernardum, priorem de Castrofullito, vel eius locumtenentem ut / hinc ad festum sancte Marie mensis augusti compareat coram nobis, [vel nostro procuratore], apud Guissonam, hostensurus nobis privi/legia exempcionis si qua habet, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in hiis¹ scriptis / eius monasterii de Castrofullito subponimus ecclesiastico interdicto et ulterius persona dicti prioris procedemus ut / postulaverit ordo iuris.

Retdite literam latori presencium signo vel vestro sigillo signata in sig/num mandati recepti.

Data Guissone idus iulii anno Domini millesimo CCC^o terçidecimo. /

Constet nobis de interliniario in III^a linea ubi dicitur pena et in quinta ubi dicitur vel² nostro procuratore.

Al dors: Ego Raymundo Sestero, rector ecclesie deç / Lor, que hoc mandatum inplevi et meum / [sig](signe)num feci.

1. *Segueix scriptis ratllat.* — 2. *Segueix no ratllat.*

13

1313 JULIOL 19. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE VIVER QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE DEU LLIUERS BARCELONESES PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 40r-40v. (219 x 110 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Viverio vel¹ eius locumtenenti. Salutem in domino Iesu Christo. Vobis / dicimus et mandamus, sub pena excomunicacionis quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, quatenus / infra sex dies a receptione presentium continue numerandos satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, / canonico Guissone, de procuracione nobis debita ratione visitationis ecclesie vestre. Et quia in contemptu Dei et ho/minum celebra[s]tis suspensus et incessanter facitis celebrari in vestra ecclesia interdicte, vos in decem libras / Barchinonenses, predicto domino archiepiscopo aplicandis,² sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas augusti, alias / ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos in hiis scriptis ob officio et beneficio suspendimus, processuri / contra vos ex tunc ad privationem ecclesie vestra pertinacia ac contumacia exigente. Estis enim ir(r)egularis et / immiscitis vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit pravitatem heseris manifeste.

Retdite / literam latori presentis vestro signo vel sigillo ponito in eadem.

Data in Castro Episcopali XIII° kalendas augusti, / anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Al dors: Ego Guillelmus Resoll, vicarius ecclesie de Viver, qui hanc literam recepi et meum sig(*signe*)num posui.

1. *Segueix ex ratllat.* — 2 *En lloc d'aplicandas.*

14

1313 JULIOL 19. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]
GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE SANT CUGAT DEL PORTELL QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE DEU LLIURES BARCELONESES PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 41r-41v. (220 x 114 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terrachone. Dilecto rectori Sancti Cuguphati de Portello vel eius locumtenenti. Salutem in Domino. / Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi feceritis quod manda/mus, quatenus infra sex dies a receptione presentium continue numerandos satisfaciatis nobis de procuratione nobis / debita ratione visitationis vestre ecclesie vel Guillelmo de Viverio, canonico Guissone. Et quia in contemptu Dei / et hominum celebratis suspensus et incessanter facitis celebrari in vestra ecclesia interdicta, vos in decem / libras Barchinonenses, predicto domino archiepiscopo applicandis,¹ sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas augu/sti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos in hiis scriptis ab officio et beneficio suspen/dimus, processuri contra vos ex tunc ad ecclesie privationem vestra pertinacia ac contumacia exigente. Estis / enim ir(r)egularis et immi(s)citis vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit pravitatem heseris / manifeste.

Retdite literam presentis latori vestro signo vel sigillo ponito in eadem.

Data in Castro / Episcopali XIII° kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC^o terciodecimo.

Al dors: Ego Petrus Nin, rector ecclesie del / Portel, re(ce)pi literam et meum / sig(*signe*)num possui.

1. *En lloc d'aplicandas.*

15

1313 JULIOL 19. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]
GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ D'ALTA-RIBA QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. TAMBÉ LI IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER CONTINUAT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 42r-42v. (220 x 110 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto rectori de Alta Ripa vel eius locum tenenti. Salutem in domino Iesu / Christo. Vobis dicimus et mandamus sub pena excomunicacionis, quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi feceritis quod man/damus, quatenus infra sex dies continue numerandos a receptione presentis litere satisfaciatis nobis vel Guillelmo / de Viverio, canonico Guissone, de procuratione nobis debita ratione visitationis in vestra ecclesia impense. Et, quia / in contemptu Dei et hominum, celebra[s]tis suspensus et incessanter cotidie facitis celebrari in vestra ecclesia / interdicte, vos in centum solidos Barchinonenses, predicto domino archiepiscopo aplicandis sentencialiter, condempnamus solvendis / nobis hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc, vos in hiis scriptis ab officio / et beneficio suspendimus processuri contra vos ex tunc ad ecclesie privationem vestra pertinacia et contuma/cia exigente. Estis enim irregularis immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit / heserim manifeste.

Reddite literam presentis latori vestro signo vel sigillo ponito in eadem in signum / mandati recepti.

Data in Castro Episcopali XIII° kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Al dors: Ego Arnaldus Dalmaci, rector ecclesie / d·Altariba recepi et meum / sig(*signe*)num posuit.

16

1313 JULIOL 19. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE SANT PERE DE SANTA FE QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE QUINZE LLIURES BARCELONSESES PER HAVER SEGUIU CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 44r-44v. (220 x 96 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano Sancti Petri de Sancta Fide vel eius locum tenenti. Salutem in Domino. Vobis dicimus / et mandamus, sub pena excomunicacionis quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies / a presentium receptione continue numerandos satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Guissone, de procuratione / nobis debita ratione visitationis ecclesie vestre. Et quia in contemptu Dei et hominum celebra(s)tis suspensus et incessanter cotidie / facitis celebrari in vestra ecclesia interdicta, vos in quindecim libras Barchinonenses, predicto domino archiepiscopo aplicandis,¹ sentencialiter / condempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos in hiis / scriptis ab officio et beneficio² suspendimus, processuri contra vos ex tunc ad privationem ecclesie vestra pertinacia et / contumacia exigente. Estis enim ir(r)egularis immi[s]cendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod / sapit heserim manifeste.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo ponito in eadem in signum / mandati recepti.

Data in Castro Episcopali XIII° kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Al dors: Ego Guillelmus, capellano de Sancta [Fide], vidi questam literam et [hoc] sig(*signe*)um feci.

1. *En lloc d'aplicandas.* — 2. *Segueix [...] ratllat.*

17

1313 JULIOL 19. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE MONTFALCÓ I DE VERGÓS GUERREJAT QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIU CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 45r-45v. (220 x 128 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis rectoribus Sancti Petri de Montefalchone et Sancte Marie Macdalene de Vergós / Gareyat. Salutem in domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam in vos et / qualibet vestrum in hiis scriptis ferimus nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies a receptione presentium / continue numerandos satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Guissone, de procuratione nobis / debita ratione visitationis in vestris ecclesiis impense. Et quia in contemptu Dei et hominum celebratis / suspensi et incessanter cotidie facitis celebrari in predictis ecclesiis interdictis, utrumque vestrum in centum / solidos Barchinonenses, predicto domino archiepiscopo aplicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas augusti, / alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos et qualibet vestrum in hiis scriptis¹ ab officio et / beneficio duximus suspendendos, processuri contra vos ex tunc ad privationem ecclesiarum vestra pertinacia et / contumacia exigente. Estis enim ir(r)egulares immi[s]cendo vos divinis ut prius claves ecclesie contemp/nendo quod sapit heserim manifeste.

Reddite literam latori presentis vestro signo vel sigillo ponito in / eadem in signum mandati recepti.

Data in Castro Episcopali XIII° kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC^o terciodecimo.

Al dors: Sig(*signe*)num mei, Berengarii de Melione, rector ecclesie de Montefalchone, qui vidi literam Galceran/di ça Costa. Sig(num) (*signe*) Raymundi de Bayes, capellanus de Vergós Gareyat, qui hoc scripsi.

1. *Segueix ob ratllat.*

18

1313 JULIOL 19. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ D'IVORRA QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE DEU LLIURES BARCELONESES PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS. AL MATEIX TEMPS, LI MANA QUE DENUNCII L'EXCOMUNIÓ DEL PREVERE BERENGUER CENTOLL I EL CITI AL CASTELL EPISCOPAL PER DONAR COMPTE DELS SEUS DEMÈRITS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 73r-73v. (220 x 137 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Ivo[r]ra vel eius locum tenenti. Salutem in domino / Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excomunicacionis quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi / feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies continue numerandos a receptione presentium satis/faciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Guissone, de procuracione nobis debita ratione visita/tionis ecclesie vestre. Et quia in contemptu Dei et hominum celebrastis suspensus et celebrari fecistis / in vestra ecclesia interdicta, vos in decem libras Barchinonenses, domino archiepiscopo aplicandis,¹ sentencialiter con/dempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc / vos in hiis scriptis ab officio et beneficio suspendimus, processuri contra vos ex tunc ad privationem / ecclesie vestra pertinacia ac contumacia exigenete. Estis enim ir(r)egularis et immi(s)citis vos divinis / ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit heserim manifeste. Mandamus vobis sub pena predicta / ut visis presentibus et qualibet die postea denunciatis publice excommunicatum Berengarium Çentol, presbiterum, / et nihilominus² citetis eundem ut hinc ad diem dominicam proximam in Castro³ Epischopali compareat / coram nobis pro⁴ suis demeritis recepturus.

Retdite literam latori presentis signo vel sigillo vestro / signatam.

Data in Castro Epischopali XIII° kalendas augusti, anno Domini millessimo CCC^o XIII°.

Al dors: Bernardus de Viola, rector ecclesie de Yvorra, qui hoc scripsi et meum / sig(*singne*)num feci.

1. En lloc d'aplicandas. — 2. Segueix s ratllat. — 2. Segueix es ratllat. — 3. Segueix de ratllat.

19

1313 JULIOL 19. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE MALGRAT QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE DEU LLIURES BARCELONESES PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 46r-46v. (223 x 114 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano Sancte Marie de Malgrat vel eius locum tenenti. Salutem in Domino. / Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam in vos in hiis scriptis ferimus nisi feceritis quod mandamus, / quatenus infra sex dies a receptione presentium continue numerandos, satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, ca/nonico Guissone, de procuratione nobis debita ratione visitationis in vestra ecclesia impense. Et, quia in¹ con/temptu Dei et hominum, celebra[s]tis suspensus et incessanter cotidie facitis celebrari in predicta ecclesia vestra, / vos in decem libras Barchinonenses predicto domino archiepiscopo aplicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis / hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos in hiis scriptis ab officio / et beneficio suspendimus, processuri contra vos ex tunc ad ecclesie privationem vestra pertinacia et contumacia / exigente. Estis enim irregularis inmiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit / pravitatem heseris manifeste.

Retdite literam presentis latori vestro signo vel sigillo signatam in signum / mandati² recepti.

Data in Castro Episcopali XIII° kalendas augusti, anno Domini millessimo CCC^o XIII°.

Al dors: Ego Berengarius dez Vilar, rector ecclesie de Malgrat, rece/pit literam et meum (*signe*) signum posui.

1. *Segueix coptep ratllat.* — 2. *Segueix reecpti ratllat.*

20

1313 JULIOL 20. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE SANT MARTÍ D'AVIÀ QUE CITI AL RECTOR DE L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA D'AVIÀ PERQUÈ PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ I D'ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 22r-22v. (215 x 115 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellensis pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano Sancti Martini de Aviano vel eius locum tenenti. Salutem in Domino. / Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam vos incurere volumus ipso facto nisi feceritis quod man/damus, quatenus citetis perhemptorie capellanum seu vicarium Sancte Marie de Aviano ex parte nostra ut infra decem / dies continue numerandos post datam litere, satisfaciat nobis vel vicario de Berga de procuratione nobis / debita ratione visitationis in dicta ecclesia impense. Alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam / ecclesiam subponimus ecclesiastico interdicto, scientes quod quicumque in predicta ecclesia celebraret a predicta die in / antea sine dubio esset ireglaris. / Mandamus etiam vobis sub pena predicta ut infra sex dies a presencium / recepcione numerandos, satisfaciatis nobis vel predicto vicario de quinque solidos qui remanent ad

solvendum / illa peccunie quantitate quam nobis debebatis ratione procurationis vestre ecclesie de Avià. Alias vos in hiis scrip/tis suspendimus a divinis processuri ulterius contra vos ut iusticia suadebe.

Retdite literam latori presencia / vestro signo vel sigillo signatam.

Data in Castro Episcopali, XIII° kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

21

1313 JULIOL 20. GUISSONA

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE GARGALLÀ QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIU CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT. TAMBÉ LI MANA CITAR AL CAPELLÀ DE SANT FELIU DE LLUELLES PERQUÈ PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 26r-26v. (220 x 145 mm)

Galcerandus ça Costa canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Garguelà vel eius locum¹ tenenti. Salutem / in domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excomunicacionis quam in vos ferimus in hiis scriptis / nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies a receptione presencium continue numerandos, satisfaci/atis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Guissone, de procuratione nobis debita ratione visitacionis in vestra ecclesia / impense. Et quia in contemptu dei et hominum celebrastis suspensus, et incessanter cotidie celebratis et etiam / facitis celebrari in predicta ecclesia interdicta, vos in centum solidos Barchinonenses predicto domino archiepiscopo appli/candis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc / ut ex nunc vos in hiis scriptis ab officio et beneficio suspendimus processuri contra vos ex tunc ad ecclesie / privationem vestra pertinacia et contumacia exigente. Estis enim irregularis immiscendo vos divinis ut / prius claves ecclesie contempnendo quod sapit pravitate heresis manifeste. Et mandamus vobis sub pena / predicta quatenus citetis capellanum Sancti Filice de Loseles ut hinc ad predictum terminum solvat nobis illud quod / remanet ad solvendum de procuratione nobis debita racione visitacionis sue ecclesie alias in [hiis] scriptis dictum ca/pellanum de² Loseles excomunicacionis sententia innodamus.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel / sigillo signatam in signum mandati recepti.

Data Guissone XIII° kalendas augusti, anno Domini millesimo / CCC^o terciodecimo.

Al dors: Fuerunt citati per Guillelmum de Castelló, nuncium dicti Galcerandi, et non posuit signum vel / sigillum suum.

1. *Segueix teeti ratllat.* — 2. *Segueix Loserles ratllat.*

22

1313 JULIOL 20. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE NAVÈS QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA I PAGUI TAMBÉ PEL SEU CONCUBINAT, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE DOS-CENTS SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 27r-27v. (220 x 122 mm)

Galcerandus ça Costa Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellensis pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Navehès vel eius locumtenenti. Salutem in Domino Iesu Christo. / Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, / quatenus infra sex dies a recepcione presencium continue numerandos, satisfaciatis nobis vel Guillelmo de / Viverio, canonico Guissone, de procuratione nobis debita ratione visitationis in vestra ecclesia impense, et etiam de / publico concubinatus crimine in quo iacitis prostratus et de penis exinde contractis. Et quia in contemptu Dei et / hominum celebrastis suspensus et incessanter cotidie celebratis et facitis celebrari in vestra ecclesia / interdicta, vos in ducentis solidos Barchinonenses predicto domino archiepiscopo applicandis, sentencialiter condempnamus, sol/vendis nobis hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc, vos in hiis scriptis / ab officio et beneficio duximus suspendendum processuri contra vos, ex tunc ad ecclesie privationem vestra / pertinacia et contumacia exigente. Estis enim irregularis immiscendo vos divinis ut prius claves / ecclesie contempnendo quod sapit heresim manifeste.

Retdite literam presentis latori vestro signo vel sigillo posito in eadem in signum mandati completi aut recepti.

Data in Castro Episcopali XIII° kalendas / augusti, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

23

1313 JULIOL 20. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ D'ARDÈVOL QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 35r-35v. (220 x 125 mm)

Galcerandus ça Costa Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Ardovol vel eius locumtenenti. Salutem in Domino. Cum non / satisfeceritis nobis de procuratione quam debetis ratione visitacionis in vestra ecclesia impense, immo retinuistis penes / vos aliquam partem, vobis dicimus et mandamus sub pena excommunicationis quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi / feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies a recepcione presencium continue numerandos, satisfaciatis

nobis / complete vel Guillelmo de Viverio, canonico Guissone, de predicta procuratione. Et quia in contemptu Dei et hominum / celebrastis suspensus et incessanter cotidie celebrastis et etiam facitis celebrari in predicta vestra ecclesia / interdicta, vos in centum solidos Barchinonenses dicto domino archiepiscopo aplicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis / hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos in hiis scriptis ab officio et / beneficio suspendimus processuri contra vos ex tunc ad ecclesie privationem vestra pertinacia et contumacia / exigente. Estis enim irregularis immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit / pravitatem heresis manifeste.

Retdite literam presentis latori vestro signo vel sigillo posito in eadem / in signum mandati¹ recepti.

Data in Castro Episcopali XIII° kalendas augusti, anno Domini M^o CCC^o XIII°.

Al dors: Meum sig(*signe*)num feci.

1. *Segueix [...] ratllat.*

24

1313 JULIOL 20. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE CLARET QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 36r-36v. (220 x 126 mm)

Galcerandus ça Costa Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Clareto vel eius locumtenenti. Salutem in Domino Iesu Christo. / Cum non satisfeceritis nobis de procuratione quam debetis ratione visitationis in vestra ecclesia impense, immo penes / vos retinu(i)stis¹ aliqua partem, vobis dicimus et mandamus sub pena excomunicacionis quam in vos ferimus in hiis / scriptis nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies a recepcione presencium continue numerandos satis/faciatis nobis complete vel Guillelmo de Viverio, canonico Guissone, de predicta procuratione. Et quia in contemptu / Dei et hominum celebrastis suspensus et incessanter cotidie celebrastis et facitis celebrari in predicta ecclesia / interdicta, vos in centum solidos Barchinonenses domino archiepiscopo supradicto applicandis, sentencialiter condempnamus, solven/dis nobis hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos in hiis scriptis / ab officio et beneficcio suspendimus processuri contra vos ex tunc ad ecclesie privationem vestra pertina/cia et contumacia exigente. Estis enim irregularis immiscendo vos divinis ut prius claves / ecclesie contempnendo quod sapit pravitatem heresis manifeste.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo signatam in signum mandati recepti.

Data in Castro Episcopali XIII kalendas / augusti, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Al dors: Et dictus capellanus, citatus per Guillelmum de Castelló, nuncium dicti Galcerandi, noluit suo signo vel / sigillo dictam literam signare.

1. *Segueix quod ratllat.*

25

1313 JULIOL 21. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE TALTEÜLL I DE BIOSCA QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, ELS IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS. TAMBÉ MANA AL RECTOR DE TALTEÜLL QUE CITI EL PREVERE QUE VIU AMB ELL PERQUÈ COMPAREGUI DAVANT DEL VISITADOR I ES RETRACTI DEL CONCUBINAT I ADULTERI EN QUÈ VIU, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 50r-50v. (219 x 177 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reve(re)ndo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis rectoribus de Taltauyl et de Bioscha vel eorum loca tenentibus. / Salutem in domino Iesu Christo. Vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam in / vos ferimus in hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies a receptione presentium conti/nue numerandos satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Gissone, integraliter de procuracione / nobis debita ratione visitationis in vestris ecclesiis impense. Et quia in contemptu Dei et hominum celebrastis sus/pensi et incessanter cotidie celebrastis et facitis celebrari in predictis ecclesiis interdictis utrumque / vestrum in centum solidos Barchinonenses, predicto domino archiepiscopo applicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis / hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc ad ecclesiarum privationem vestra pertinacia et / contumacia exigente. Estis enim ir(r)egularis immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo / quod sapit pravitatem heseris manifeste. Mandamus etiam vobis capellano sive rectori de Taltauyl, sub pena predicta, quatenus ex parte nostra citetis Petrum Muner, presbiterum comorantem vobiscum sive in vestra ecclesia, ut infra / decem dies post vestram citationem factam continue numerandos compareat coram nobis vel predicto Guillelmo / de Viverio, compositurus nobiscum vel ipso Guillelmo de publico concubinatus crimine et adulterio in quibus iacet mani/feste prostratus [et de penis exinde contractis], alias ex nunc in hiis [scriptis] predictum Petrum Muner excommunicationis sententia innodamus, processuri ult(er)ius contra ipsum ut / postulat iuris ordo.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo ponito in eadem in signum / mandati recepti.

Data in Castro Episcopali XII° kalendas augusti, anno Domini M^o CCC^o terciodecimo.

Constet nobis de / interliniario in XVI^a linea ubi dicitur «et de penis exinde contractis».

Al dors: Resta sie al [sènyer] en Galzeran za Costa de part de capelà de Talauyl. Fazvos saber senyor que [...] [...] et nostra letra. E ço que m demanavets de la visitació del archabisbe ya o e / pagat al capellà de Cardona et mon sey (*signe*) al hic pose. /

Ego [...] de Santa Ffide, vicharius ecclesie Biosche, qui ista litera recepi et / sig (*signe*) num mey aposuy.

26

1313 JULIOL 21. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE CASTELLTORT I DE VALLS QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, IMPOSA UNA PENA DE DOS-CENTS SOUS BARCELONESOS AL RECTOR DE CASTELLTORT I DE CINQUANTA SOUS AL DE VALLS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 74r-74v. (220 x 140 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis rectoribus Sancti Clementis de Castelltort et Sancte Marie de Valls vel eorum / loca tenentibus. Salutem in Domino Iesu Christo. Vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis / quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies a receptione presentium con/tinue numerandos satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Guissone, de procuracione nobis debita / ratione visitationis in vestris ecclesiis impense per venerabilem capellanum de Bagaà, gerentem vices nostra in de/chanatum valle Lurdi. Et quia in contemptu Dei et hominum celebrastis suspensi et incessanter cotidie celebratis / et etiam facitis celebrari in predictis ecclesiis interdictis, vos capellanum de Castelltort in ducentis solidos / et vos capellanum de Valls in quinquaginta solidos Barchinonenses predicto domino archiepiscopo applicandis, sentencialiter condemp/namus, solvendis nobis hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos in hiis scrip/tis ab officio et beneficio duximus suspendendos processuri contra vos ex tunc ad ecclesiarum privationem / vestra pertinacia et contumacia exigente. Estis enim irregulares immiscendo vos divinis ut prius claves / ecclesie contempnendo quod sapit pravitatem heseris manifeste.

Retdite literam latori presentis vestro signo / vel sigillo ponito in eadem in signum mandati recepti.

Data in Castro Episcopali posito iuxta Guissona XII° kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC^o terciodecimo.

27

1313 JULIOL 21. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE LLOBEROLA I DE PINELL QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, ELS

IMPOSA UNA PENA DE DOS-CENTS SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 52r-52v. (210 x 115 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terrachone. Dilectis capellanis sive rectoribus de Loberola et de Pinell vel eorum loca tenentibus. / Salutem in Domino Iesu Christo. Vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam in vos / ferimus in hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies a receptione presentium continue numerandos / satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Gissone, de procuracione nobis debita ratione visitationis in vestris / ecclesiis impense. Et quia in contemptu Dei et hominum celebrastis suspensi et incessanter celebratis et / facitis celebrari in predictis ecclesiis interdictis, vos et utrumque vestrum in ducentis solidos Barchinonenses domino archiepiscopo / applicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc / ut ex nunc vos in hiis scriptis et utrumque vestrum ab officio et beneficio duximus suspendendos processuri / contra vos ex tunc ad ecclesiarum privationem vestra pertinacia ac contumacia¹ exigente. Estis enim irregulares immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit pravitatem heseris mani/feste.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo signatam in signum mandati recepti.

Data / in Castro Episcopali XII° kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Al dors: Sig(*signe*)num Berengarii dez Rius rectoris Luperole. / Sig(*signe*)num Guillelmi Moragues rectoris de Pinel.

1. *Segueix exigere ratllat.*

28

1313 JULIOL 21. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE RINER I DE SU PERQUÈ QUE LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, ELS IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 54r-54v. (220 x 135 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellensis pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis [rectoribus] de Rayner et de Suu vel eorum loca tenentibus. Salutem in Domino Iesu / Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam in vos et quemlibet vestrum ferimus in hiis scriptis / nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies a receptione presentium continue numerandos satisfaciatis nobis / vel

Guillelmo de Viverio, canonico Gissone, de procuratione nobis debita ratione visitationis in vestris ecclesiis / impense. Et quia in contemptu Dei et hominum celebrastis suspensi et incessanter cotidie celebratis / et etiam facitis celebrari in vestris ecclesiis interdictis, vos et utrumque vestrum in centum solidos Barchinonenses / predicto domino archiepiscopo applicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas augusti, alias / ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos et utrumque vestrum ab officio et beneficio suspendimus / in hiis scriptis processuri contra vos ex tunc ad ecclesiarum privationem vestra pertinacia ac contumacia exigente. Estis enim irregulares immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo / quod sapit heseris manifeste.

Retdite literam latori presentis signo vel sigillo vestro signatam / in signum mandati completi.¹

Data in Castro Episcopali XII° kalendas augusti, anno Domini M^o / CCC^o terciodecimo. Constet vobis de interliniario in secunda linea ubi dicitur rectoribus.

Al dors: Sig(signe)num mei Ferrarii de Bayona, rectori ecclesie de Suu.

1. *Segueix Reddite lit ratllat.*

29

1313 JULIOL 21. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE CLARIANA DE CARDENER I DE JOVAL QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, ELS IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 55r-55v. (220 x 135 mm)

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis rectoribus de Cleriana et de Ioval vel eorum loca tenentibus. Salutem / in Domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excomunicacionis quam in vos et quemlibet vestrum in / hiis scriptis ferimus nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies continue numerandos a receptione presentium / satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Gissone, de procuratione nobis debita ratione visitationis / in vestris ecclesiis impense. Et quia in contemptu Dei et hominum celebrastis suspensi et incessanter co/tidie celebratis ac etiam facitis celebrari in predictis ecclesiis interdictis, vos et utrumque vestrum in cen/tum solidos Barchinonense predicto domino archiepiscopo applicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc / ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos et utrumque vestrum ab officio / et beneficio in hiis scriptis duximus suspendendos processuri contra vos ex tunc ad ecclesiarum privatio/nem vestra pertinacia et contumacia exigente. Estis enim irregulares immiscendo vos divinis / ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit pravitatem heseris manifeste.

Retdite literam / presentis portitori vestro signo vel sigillo signatam in signum mandati recepti.

Data in / Castro Episcopali XII kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC° XIII°.

Al dors: Fuerunt citati per Bernardum, nuncium dicti Galcerandi, et non inveniunt dictos capellanos.

1. *Segueix cal ratllat.*

30

1313 JULIOL 21. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE CASTELLAR DE LA RIBERA, DE CEURÓ I DE LA Salsa QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, ELS IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 61r-61v. (220 x 140 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis rectoribus de Castellar et de Ceuró et de ça Salsa / vel eorum loca tenentibus. Salutem in Domino Iesu Christo. Vobis dicimus et [mandamus], cuilibet vestrum sub pena / excommunicationis quam in vos et quemlibet vestrum in hiis scriptis ferimus nisi feceritis quod mandamus, quatenus / infra sex dies a receptione presentium continue numerandos satisfaciatis nobis vel Guillelmo / de Viverio, canonico Gissone, de procuracione nobis debita ratione visitationis in vestris ecclesiis impense. / Et quia in contemptu Dei et hominum celebrastis et incessanter cotidie celebratis in predictis ecclesiis / vestris interdictis, vos et quemlibet vestrum in centum solidos Barchinonenses predicto domino archiepiscopo applicandis, / sentencialiter condemnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc / ut ex nunc vos et quemlibet vestrum ab officio et beneficio suspendimus in hiis scriptis proce/ssuri contra vos ex tunc ad¹ ecclesiarum privationem vestra pertinacia et contumacia exigente. / Estis enim irregulares immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit / pravitatem heseris manifeste.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo ponito / in eadem.

Data in Castro Episcopali XII° kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC° XIII°.

Al dors: Sig(*signe*)num mei Guillelmi Berenguerii, capellani de Ceuró. / Sig(*signe*)num Bernardi Clerge, capellano de Castellar. / Signum(*signe*)mei Arnaldi de Luperia, capellani de za Salsa.

1. *Segueix ecclesie ratllat.*

31

1313 JULIOL 21. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE LES ANOVES I D'ALINYÀ QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, ELS IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 63r-63v. (215 x 134 mm)

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellensis pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terrachone. Dilectis rectoribus de ces Noves et de Aliyà vel eorum loca tenentibus. Salutem / in Domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excomunicacionis quam in vos et utrumque [vestrum] ferimus in / hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies continue numerandos a presentium receptione / satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Gissone, de procuracione nobis debita ratione visitationis in / vestris ecclesiis impense. Et quia in contemptu Dei et hominum celebrastis suspensi et incessanter coti/die celebratis ac etiam facitis celebrari in predictis ecclesiis interdictis, vos et utrumque vestrum in centum / solidos Barchinonenses predicto domino archiepiscopo applicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas / augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos ab officio et beneficio suspendi/mus in hiis scriptis processuri contra vos ex tunc ad ecclesiarum privationem vestra pertinacia et contuma/cia exigente. Estis enim irregulares immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnen/do quod sapit pravitatem heseris manifeste.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo signatam in signum mandati recepti.

Data in Castro Episcopali XII° kalendas augusti, anno Domini M^o / CCC^o terciodecimo.

Al dors: Sig(*signe*)num mei Iacobi Vidal, presbiteri locum tenenti capellani de zes Honoves.

32

1313 JULIOL 21. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE FREIXA I D'ODÈN QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, ELS IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 64r-64v. (215 x 130 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis rectoribus deç F[r]exe et Odèn vel eorum loca tenentibus. / Salutem in Domino Iesu Christo. Vobis

dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam in vos ferimus in / hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies a receptione presentium continue numer/andos satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Gissone, de procuratione nobis debita ratione / visitationis in vestris ecclesiis impense. Et quia in contemptu Dei et hominum celebrastis suspensi et / incessanter cotidie celebratis ac etiam facitis celebrari in predictis ecclesiis interdictis, [vos] utrumque vestrum in / centum solidos Barchinonenses predicto domino archiepiscopo applicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc / (ad) kalendas augusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos ab officio et beneficio suspendimus / in hiis scriptis processuri contra vos ex tunc ad ecclesiarum privationem vestra contumacia et pertinacia exigente. / Estis enim irregulares immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit pravitatem / heseris manifeste.

Retdite literam presentis latori vestro signo vel sigillo ponito in eadem in sig/num mandati recepti.

Data in Castro Episcopali XII° kalendas augusti anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Al dors: Capellanus dez Frexe non signavit literam dicens quod non h(ab)ebat incaustum nec sigillum.

33

1313 JULIOL 23. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE MIRAVÉ, DE PERACAMPS I DE LLANERA QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, ELS IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 56r-56v. (220 x 141 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terrachone. Dilectis rectoribus de Miravé, de Paracamps et de Lanera vel eorum loca tenentibus. Salutem / in domino Iesu Christo. Vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam in vos et quemlibet / vestrum in hiis scriptis ferimus nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra sex dies continue numerandos a re/ceptione presentium satisfaciatis nobis vel Guillelmo de Viverio, canonico Gissone, de procuratione nobis / debita ratione visitationis in vestris ecclesiis impense per venerabiliem capellanum de Bagaà, vices geren/tem nostrum in dicta visitatione in dechanatum vallis Lurdi. Et quia in contemptu Dei et hominum celebra/stis et incessanter celebratis et etiam facitis celebrari continue in vestris eclesiis interdictis, vos et / quemlibet vestrum in centum solidos Barchinonenses, predicto domino archiepiscopo applicandis, sentencialiter condepnamus, solven/dis nobis infra decem dies postquam presentes ad vos pervenerint, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut / ex nunc vos et quemlibet vestrum ab officio et beneficio suspendimus in hiis scriptis, processuri contra vos / immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit pravitatem heseris mani/feste.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo signatam in signum mandati / recepti.

Data in Castro Episcopali x kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Al dors: [Resta] lo capelà de Lanera, quod solvit capellano de Cardona rationem vissitacionis domini archiepiscopi / in civitate Sedis Urgellensis, in domo venerabili domini Galcerandi za Costa, canonico eiusdem loci, pro se et pro / capellano d·Azoval e pro capellano de Valferosa, in presencia Guillelmi escriptoris, quando fuerunt ad / [seyetum], et hoc signum (*signe*) aposuit.

1. *Segueix in h ratllat.*

34

1313 JULIOL 23. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE LA LLENA I DE MONTPOL QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ QUE DEUEN PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, ELS IMPOSA UNA PENA DE CENT SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 67r-67v. (218 x 130 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terrachone. Dilectis rectoribus de ça Lena et de Montpolt vel eorum loca tenentibus. Salutem in domino / Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excomunicacionis quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi feceritis / quod mandamus, quatenus infra sex dies a receptione presentium continue numerandos satisfaciatis nobis vel Guillelmo / de Viverio, canonico Gissone, de procuracione nobis debita ratione visitationis in vestris ecclesiis impense. Et quia in contemptu / Dei et hominum celebrastis sus[pens]i et incessanter cotidie celebratis et facitis etiam celebrari in predictis / ecclesiis interdictis, vos et utrumque vestrum in centum solidos Barchinonenses, predicto domino archiepiscopo applicandis,¹ sentencialiter / condemnamus, solvendis nobis infra decem dies [post] presentem literam receptam, alias ex nunc ut ex tunc et ex / tunc ut ex nunc vos et utrumque vestrum ab officio et beneficio suspendimus in hiis scriptis, proce/ssuri contra vos ex tunc ad privationem ecclesiarum vestra pertinacia et contumacia exigente. Estis / enim ir(r)egulares immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod sapit pravitatem / heseris manifeste.

Retdite literam presentis latori in signum mandati recepti vestro signo vel si/gillo ponito in eadem.

Data in Castro Episcopali x kalendas augusti, anno Domini millesimo CCC^o terciodecimo.

Al dors: Ego Petrus [Micerii] vidi literam / et meum sig(*signe*)num feci. / Capellanus de ça Lena non signavit / literam cum non haberet incaustum nec sigillum.

35

1313 AGOST 17. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE CLARÀ QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. VEGEU CARTA 37.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 59r-59v. (204 x 85 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Clarà vel eius locum tenenti. Salutem in Domino Iesu Christo. / Vobis dicimus et mandamus ut infra decem dies a receptione presentium continue numerandos, / satisfaciatis nobis de procuracione debita ratione visitationis in vestra ecclesia de Clarà impense, alias ex / nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam subponimus ecclesiastico interdicto et vos, / in hiis scriptis excomunicacionis sententia innodamus, processuri etiam ex tunc contra vos ut de iure fuerit pro/cedendum.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo ponito in eadem in signum / mandati recepti.

Data in Castro Episcopali XVI° kalendas septembris, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

36

1313 SETEMBRE 15. VILANOVA DE MEIÀ

GACERAN SACOSTA MANA AL RECTOR DE L'ESGLÉSIA DE BALAGUER QUE OBLIGUI PERE TOLÓ A RETORNAR TOT ALLÒ QUE HA USURPAT INJUSTAMENT I ELS CANONGES RAMON FERRER I PERE DE ROCABRUNA A RESIDIR A BALAGUER.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 46r-46v. (210 x 280 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terrachone auctoritate gratie per Summum Pontificem sibi facte. Venerabili et dilecto in Christo rectori / ecclesie de Balagario vel eius vicario. Salutem in Eo qui est omnium vera salus. Cum nos visitationis / officium exercentes in Balagario invenerimus Guillelmum Iay, canonicum Balagari in parte Agerense, fuisse spoli/atum prebenda ipsius canonie et i[u]ribus eiusdem indebite et iniuste per Petrum Toló, rectorem ecclesie Balaga/ri in parte Agerense predicta, quam canoniam, prebendam et iura earum dictus Guillelmum Iay consuevit pacifi/ce possidere; invenerimus etiam quod dictus Petrus Toló debet tenere assiduos duos presbiteros vel unum cum se / ipso quorum alter in tertia septimana que est Agerensis debet celebrare in ecclesia de Almata et alter in / ecclesia Sancti Salvatoris, et in duabus septimanis que sunt partis Urgelli debent dicti due presbiteri Agerenses / celebrare in ecclesia seu capella Çude de Balagario, alter videlicet in una septimana et alter in alia, et in tertia septimana vacat servicium capelle Çude predictae, quod quidem servicium Çude est sub/stractum et subfacatum omnino per dictum Petrum Toló in non modicum

periculum [...] sue et gravamen et / in detrimentum et periudicium divini cultus qui augeri magis et non minui d[...]buisset. Comperimus etiam / in inquisitione predicta quod Raymundus F[errarii], canonicus Balagarii et rector de Casserres, ac Petrus de Rochabru/na, canonicus Balagarii, suam [...] ecclesiam Balagarii debito servicio defraudantes, non resident / in ecclesia Balagarii predicta in su[...] periculum [...]rum, unde cum predicta non possimus nec etiam debeamus / oculis conniventibus pertransire s[...] offens[...] et hominum reprehensione non modica, vobis dicimus et man/damus, sub pena suspensionis officii quam vos volumus incurere ipso facto feceritis quod mandamus, / quatenus omni exceptione, apellatione, ca[nce]llatione et defugio proculpulsis cum spoliatus ante omnia resti/tuendus existat censura ecclesiastica compe[ll]atis Petrum Toló ad reducendum in plenam possessionem ca/nonie et prebende predictae iurium [...] Guillellmum Iay et ipsum faciat ipsa possessione gaudere / pacifice et quiete et ad satis[fa]ciendum eidem de valore prebende ac vestiari a tempore spoliatione / predictae hucusque compellatis. Preterea, ipsum Petrum Toló, ecclesiastica censura vel etiam nostra auctoritate, captis pignoribus / et distractis ad faciendum servicium supradictum in capella seu ecclesia de la Çuda, citetis etiam per vos / vel per alium Raymundum Ferrarii et Petrum de Rochabruna, canonicos supradictos, ut infra viginti dies a / vestra citatione continue numerandos, quem terminum eisdem et cuilibet eorum pro peremptorio assignamus, cum / cultus divinus interim propter eorum absentiam minuatur, veniant ad locum de Balagario acturi continuam resi/denciam in eodem, alias quamvis sint iam secundum quorundam opinionem ipsis canoniis privitati nos ad / privationem earum procedemus iusticie mediante. In premissis vos taliter habentes quod remuneret vobis / Deus et de processu vestro suis loco et tempore, si opus fuerit, possimus facere promptam fidem. In pre/miis etiam videlicet in facto Guillellmi Iay et servicio ecclesie de la Çuda invocetis si necesse / fuerit brachium seculare.

Data in Villanova de Meya XVII° kalendas octobris, anno Domini M^o / CCC^o terciodecimo.

37

[1313] OCTUBRE [...]. [CLARET]

BERTRAN DE SOLANELLES, RECTOR DE CLARÀ, INFORMA GALCERAN SACOSTA DE LES RAONS PER LES QUALS NO VA PODER PAGAR LA PROCURACIÓ QUE LI RECLAMA. VEGEU CARTA 35.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 60r-60v. (153 x 193 mm).

Venerabili provido ac discreto domino, domino Galcerando za Costa, canonico Urgellense. / Bertrandus de Solanellis, rector ecclesie de Clerano. Salutem et se ipsum promptum / ad eius beneplacita et mandata. Significo vobis domine, quod ego recepi vestram literam circa / festum beate Marie augusti super solutionem procurationis domini archiepiscopi, et quia tunc ego / eram infirmus circa litere continenciam non potuy bene avertere, set recolo bene quod / posui in eadem sigillum meum, prout mihi mandabatur. Et in litera, ut mihi videtur, conti[ne]batur spatium / x dierum infra quod ego misi solutionem predictam apud Gissonam ad vos vel ad / dominum Guillellmum de Viver, et ambo eratis absentes. Et quia nesciebam locum certum in quo essetis, / posui

predictam solutionem in manu domini prioris Celsone. Postea, infra xv dies, scivi / quod dominus Guillelmus de Viver erat Gissone et misi sibi immediate et ipse noluit re/cipere quia non habebat locum vestrum nec mandatum ut mihi respondit. Et postea, domine, fuy / occupatus multis negociis, tum propter me tum propter domini Petri de Cardona, et etiam habui ire Bar/chinonam cum predicto domino Petro de Cardona, ubi stetimus bene per unum mensem. Et cum venissemus / credebam quod vos, domine, essetis Gissone et misi nuncium meum ad vos cum solutionem et / non invenit ibi vos nec dominus Guillelmus de Viver voluit eam recipere, set dixit quod credebat / quod essetis in Sede Urgellense. Et interim dominus Petrus de Cardona scivit infirmitatem domini episcopi Ilerdensis / et una cum eo Ilerdam ire habui festinater. Et predictus episcopus decessit vigilia Simonis et Iude et sic / non poteram vobis mittere prefatam procuracionem, modo domine mito vobis per latorem presentium [silicet, xl solidos] et quia non / recordor [utrum] in litera vestra esset ponita pena excomunicacionis, [sub]¹ ista dubitatione tali ab illo tunc / ego non i(m)miscui me divinis, de quo sum valde dolens et nocuyt multum mihi, quare domine / mei plateat vobis quod deinde ordinetis taliter quod mihi non possit accidere talem casum, qui esset damp/num meum. Et non credo quod vobis placeat nam ego vester sum et de vobis gero plenam fiduciam in omnibus / tamquam de domino meo et amico speciali. Et sum paratus semper vestris mandatis in omnibus obedire. Dominus Petrus / de Cardona quam plurimum vos salutatur et dolet multum de morte domini episcopi Ilerdensis, nam eius amicus erat / et bene subveniebat sibi, tamen [residit] in domino, quod nisi dominus Papa impediatur aliquis amicus eius elegerat / presumitur ab omnibus vel a maiori parte, quod elegetur. Dominus Poncius de Vilamur, dominus archidiaconus / Barchinone, nondum venit nec alii canonici qui sunt absentes, tamen est eis dies assignata ad diem sabbati / proximam post festum Omnium Sanctorum. Alia nova non sunt, quod ad presens mandetis mihi in omnibus cum fiducia obti/nendi.

Scripta Ilerde, die lune ante festum Omnium Sanctorum.

Al dors: Venerabili, provido ac discreto domino, domino / Galcerando za Costa, canonico Urgellense.

1. *Corregeix sb ratllat.*

38

1313 NOVEMBRE 25. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA ALS VICARIS DE SANT JOAN I DE SANT MIQUEL DE LA SEU D'URGELL QUE D'OCUPIN DE QUÈ ELS CONCUBINARIS QUE SE CITEN A LA LLETRE DEIXIN A LES SEVES CONCUBINES I PAGUIN LA QUANTITAT CORRESPONENT PER RAÓ DEL SEU CONCUBINAT, SOTA PENA DE SUSPENSIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 47r-47v. (200 x 240 mm).

Galcerandus ça Costa *et cetera*. Dilectis in Christo vicariis Sancti Iohannis et / Sancti Michaelis de Sede. Salutem in domino Iesu Christo. Cum nos visitacionis officium / exercentes invenerimus pro dolor publicos concubinarios Iacobum d-Onçes, Bernardum

Pasqual, / Petrum Magistri Iohannis, Arnaldum Guillelmi, capellanum Sancti Martini, Petrum Alac(e)ri, Arnaldum Falgera, Transiovel, Guillelmum Mauri, Arnaldum Peyrona, Ferrarium de Mayolins, Petrum d·Arcavel, capel/lanum Sancti Sepulcri, Raymundum d·Aristot, capellanum Sancte Eugenie, Iacobum de Spen, / Vilamiyana, Raymundetum de Sancta Columba, Berengarium d·Arques et predicta sedant / inde dictus omnipotentis Dey et vituperium magnum ecclesie Urgellense, quare predicta non / possuimus [nec debemus] oculis conniventibus pertransire, vobis et cuylibet vestrum dicimus et mandamus, / sub pena excomunicacionis, quatenus ex parte nostra moneatis peremptorie, cum¹ periculum / sit in mora, omnes et singulos concubinarios supradictos ut² infra X dies, a tempore / per vos eisdem facti mandati continue numerandos, dimitant omnino et cum effectu concu/binas quas publice tenent et nihilominus precipiatis unicuyque predictorum ut hinc / ad vigilia Natalis Domini solvat quilibet nobis, vel Ferrario de Torel in ausencia nostra, / X auri morobatinos, vel XII solidos pro quilibet [morobatino], ratione pene publicis concubinariis / a [poenitencie] in constitucionibus Urgellensis. Et quia pro ma[yo]ri parte predictos invenimus / anno preterito in delicto simili laborare et illi sunt³ et a nobis et a iure / suspensi, alii vero suspensi a iure et per consequens omnes prefati et singuli qui se / ut prius immiscuerunt se divinis [secundum] veram hostiensis sentenciam in irregu/laritatis [laqueum] incurrerunt et in contemptum clavium et [hominum der/risionem] quam plures eorum [sic irregulares] immiscerunt se divinis, ex quo essent merito deponendi. / Set quia volumus agere miser[cordit]er cum eisdem, moneatis eosdem peremptorie / et auctoritate nostra ut soluta vobis, ut dictum est, pena premissa usque ad kalendas / febroarii se Sedi Apostolice con[...] representent super irregularitate, / dispensationem [humiliter]⁴ postulantes. Alias si aliquod⁵ premissorum omiserint / adimplere infra terminos assignatos, illos videlicet qui non fecerint, quod mandatur / sua mora et culpa precedentibus in hiis scriptis, auctoritate qua fungi/mur, [ex tunc] excomunicacionis sententia innodamus, processuri [ut iuris erit] ad depositionem eorum / si predicta contumaciter neclexerint adimplere.

Data in Sede Urgellense VII° kalendas de/cembris, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

1. *Segueix [...] ratllat i est sense cancel·lar.* — 2. *Segueix h ratllat.* — 3. *Segueix et illi sunt ratllat.* — 4. *Corregeix misericorditer ratllat.* — 5. *Segueix mihi ratllat.*

39

1313 DESEMBRE 8. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA AL VICARI D'ADRALL QUE PAGUI LA QUANTITAT DEGUDA DE LA PROCURACIÓ PER LA VISITA A LA SEVA ESGLÉSIA, SOTA PENA D'ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 9r-9v. (200 x 125 mm).

Gaucerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense, auctoritate Sedis Apostolice / deputatus a reverendo patre domino archiepiscopo Sancte Ecclesie Terrachone. Dilecto in Christo vicario de / Adrayllo vel eius locumtendenti. Salutem in domino Iesu Christo. Vobis, auctoritate qua fungitur, dicimus et mandamus, / ac peremptorie ammonemus, quatinus a recepcione presencium infra sex dies

satisfaciatis [...] / in septem libris Barchinonensis nobis, debitis ratione visitacionis in dicta ecclesia impense, quem terminum / per tribus edictis et peremptorio assignamus, cum plures moniciones fecerimus super facienda ratione / prefata, alias dictis VI diebus et monicione elapsis vestra culpa et mora precedentibus in hiis scriptis ex tunc ut ex nunc dictam ecclesiam d-Adrayllo supponimus ecclesiastico interdicto predicta auctoritate peccunia debita / propter procuracionem debitam, ratione visitacionis in dicta ecclesia a loco d-Adrayllo factam.

Data in / Sede Urgellense VI° ydus decembris, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Sub excomunicacionis pena vobis dicimus ut / lecta littera reddatis eam portitori signo vel sigillo vestro ponito in eadem in signum mandati recepti.

Al dors: Presentata vicario ipsius ecclesie idus febroarii anno predicto per Petrum [...].

40

1313 [...]. CASTELL EPISCOPAL [PROP DE GUISSONA]

GALCERAN SACOSTA MANA AL RECTOR DE LLOBEROLA QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. A MÉS, LI IMPOSA UNA PENA DE CINCENTS SOUS BARCELONESOS PER HAVER SEGUIT CELEBRANT TOT I ESTAR EXCOMUNICAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 53r-53v. (215 x 142 mm)

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre / domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto rectori Sancti Petri de Lobera vel eius locum tenenti. Salutem in Domino Iesu Christo. / Vobis dicimus et mandamus, sub pena excomunicacionis quam in vos ferimus in hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, / quatenus infra sex dies a receptione presentium continue numerandos, satisfaciatis nobis de procuracione nobis debita / ratione visitacionis in vestra ecclesia impense, per venerabilem Raymundum de Sancto Saturnino, capellanum de Bagaà, / in visitacionis officio gerentem vices nostra in dechanatum Vallis Lurdi. Et quia in contemptum Dei et ho/minum celebrastis suspensus et incessanter cotidie celebratis ac etiam facitis lelebrari¹ in vestra ecclesia / interdicta, ratione dicte procuracionis non solute nobis vel nostro procuratori vobis termino asignato, vos in quingentis / solidos Barchinonensis predicto domino archiepiscopo applicandis, sentencialiter condempnamus, solvendis nobis hinc ad kalendas au/gusti, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc vos ab officio et beneficio suspendimus in / hiis scriptis processuri contra vos ex tunc ad ecclesie privationem vestra pertinacia et contumacia exigentes. / Estis enim irregulares immiscendo vos divinis ut prius claves ecclesie contempnendo quod valde sapit / pravitatem heseris manifeste.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo ponito in eadem / in signum mandati recepti.

Data in Castro Episcopali, anno Domini millesimo CCC^o terciodecimo.

Al dors: Guyllelmus Erimbau, vicarius de Luppareia qui presentem literam vidi et meum sig(*signe*)num apposui.

1. *En lloc de celebrari.*

41

1314 GENER 26. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA AL RECTOR DE CANILLO I ALS CAPELLANS D'ENCAMP, DE LA MAÇANA I DE SANT JULIÀ DE LÒRIA QUE PAGUIN LA QUANTITAT DEGUDA PER RAÓ DEL SEU CONCUBINAT, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 15r-15v. (210 x 122 mm).

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 90.

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis in Christo Berengario Iohannis, rectori ecclesie de Canilo, capellano / de Encamp, capellano de la Maçana, Arnaldo de l'A(l)dosa, presbitero, et capellano Sancti Iuliani de / Lúria. Salutem in domino Iesu Christo. Cum nos invenerimus vos in vicio concubinitus publice la/borare, vobis dicimus et mandamus quatenus infra decem a receptione presentium continue nu/merandos, quem terminum vobis pro primo, secundo, tercio et peremptorio asignamus ut vestris percamus¹ / laboribus et expensis, compareatis coram nobis ubicumque simus in diocese Urgellense, composituri nobis/cum de predicto concubinitu, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in hiis scriptis moni/tione premissa vos et qualibet vestrum excomunicaciones sententia innodamus.

Retdite literam latori presentis / vestro signo vel sigillo signatam in signum mandati recepti.

Data in Sede Urgellense / VII° kalendas febroari, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Al dors: Signum Arnau de l'A(l)dosa, prevere. Signum capelà de la Maçana. Signum (*signe*) Berengario Iohannis, presbiter de Canigio.

Vós, capelà d'Encamp, pagat(s) VIII diners al portador de la letra.

1. *En lloc de precamus.*

42

1314 GENER 26. LA SEU D'URGELL

GALCERAN ÇA COSTA MANA ALS CAPELLANS RECEPTORS DE LA LLETRA QUE ELS DIUMENGES I LES FESTES, ELS DIES EN QUÈ HI HA MÉS GENT A L'ESGLÉSIA DENUNCIÏN EXCOMUNICATS ALS CAPELLANS D'AUSÀS, DE CASTELLS, DE CASTELLÀS, DE BERÉN I DE MONTFERRER PERQUÈ NO VAN VOLER PAGAR LA PROCURACIÓ PER LA VISITA EFECTUADA A LES SEVES ESGLÉSIES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 26r-26v. (200 x 115 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro / reverendo patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis in Christo capellanis seu rectoribus / ad quos presentes pervenerint in Urgellense diocese constitutis. Salutem in Illo qui est omnium / vera salus. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam vos incurere volumus ipso / facto nisi feceritis quod mandamus, quatenus in¹ vestris ecclesiis omnibus diebus dominicis et festi/vis, quando mayor populi in eisdem aderit multitudo, denunciatis excommunicatos capellanum d'Ossàs, / capellanum de Castells, capellanum de Castelàç [et] capellanum de Barén [et] capellanum de Montferrer], pro eo quia nolunt solvere / procuracionem quam debent ratione visitationis in ipsorum ecclesiis impense, propter quod auctoritate nostra predicti / capellani sunt excommunicationis sententia innodati. Et hoc facere non cessetis donec a nobis contrarium / receperitis in mandatis.

Data in Sede Urgellense VII° kalendas febroarii, anno Domini millesimo / CCC^o XIII°.

1. *Segueix vestre ratllat.*

43

1314 GENER 31. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA ALS CAPELLANS D'ESTAMARIU I DE VILANOVA DE BANAT QUE PAGUIN EL QUE DEUEN DE LA PROCURACIÓ I LA QUANTITAT DEGUDA PER RAÓ DEL SEU CONCUBINAT, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 14r-14v. (210 x 120 mm).

a. VELA, «Visites pastorals a la diòces d'Urgell...», 1990, p. 89-90.

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilectis in Christo capellanis d'Estamariu et de Villanova de / Benat. Salutem in domino Iesu Christo. Cum non satisfeceritis nobis de procuracione nobis debita ratione visi/tationis in vestris ecclesiis impense, propter quod non est dubium quin sitis excommunicati et vestre ecclesie / interdicte, vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus quatenus hinc ad diem proximam sabati solveritis / nobis vel Ferrario de Torell, vos capellani d'Estamariu nonaginta tres solidos et quatuor numos et / vos capellani de Villanova de Benat septuaginta solidos. Et nichilominus conveniatis nobiscum / de vestro publico concubinato et de penis exinde contractis, alias procedemus contra vos ad denuncian/dum excommunicatos et ad alias cohortiones ut postulat iure ordo.

Retdite literam latori presentis / vestro singo vel sigillo signatam in signum mandati recepti.

Data in Sede Urgellense pridie / kalendas febroarii, anno Domini millesimo CCC^o terciodecimo.

Al dors: Signum mei (*signe*) Petri¹ de Salines, capell(an)us de Stamariu. Vidi litera domini Galcerandi ça Costa et meum signum apositi. Remembra(t) sie an Bernat Pere, escuder d'en Galceran ça Costa, que deman XX sous e III diners a-n Guillem d'Aral per raó de la vis(i)tació del seyor arquebisbe.

1. *En lloc de Petri.*

44

1314 FEBRER 1. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE LA PARRÒQUIA D'HORTÓ QUE CITI AL RECTOR DE L'ESGLÉSIA DE GRAMÓS PERQUÈ PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 2r-2v. (200 x 116 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano Sancti Andree de Loharto vel eius locustenen/ti. Salutem in domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excomunicacionis, quatenus citetis rectore / ecclesie de Garamos quod infra decem dies continue numerandos, quem terminum sibi pro primo, / secundo, tercio ac perhemptorio asignamus, solvat et satisfaciat Bartholomeo de Masons, de / parrocchia¹ vestra, quatuordecim solidos Barchinonenses, quos nobis solvit racione procuracionis ecclesie predictae / de Garamos anni preteriti, vel saltem hostendat [coram] nobis causam quare ad predicta minimi tene/atur, alioquin procedemus contra eum ut iusticia suadebit.

Data in Sede Urgellense kalendas fe/broarii, anno Domini millesimo CCC^o terçodecimo.

Retdite literam latori presentis vestro sig/no vel sigillo signatam in signum mandati recepti et hoc faciatis² sub pena / predicta.

Al dors: Sig(*signe*)num Raymundi Sicreni, capellani ecclesie Sancti Andree de Laortho, qui rectorem / ecclesie de Garamos civitavit et perhemptorie die qua dicebatur III° nonas febroarii, / anno quo in litera.

1. *Segueix vestre ratllat.* — 2. *Segueix subp ratllat.*

45

1314 FEBRER 3. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE NOVES QUE PAGUI LA PROCURACIÓ PER RAÓ DE LA VISITA A LA SEVA ESGLÉSIA I DEIXI A LA CONCUBINA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 20r-20v. (200 x 122 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro / reverendo patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Noves. Salutem in Domino. / Vobis dicimus et mandamus quatenus, infra decem

dices continue numerandos, satisfaciatis / nobis complete de procuratione nobis debita ratione visitationis vestre [ecclesie]. Et nichilominus infra dictum / tempus dimitatis concubinam quam publice¹ detinetis et conveniatis nobiscum sive / solvatis decem morabatinos quos nobis solvere debetis pro predicta concubinam, secundum con/stitutiones Urgellenses, quem terminum vobis pro primo, secundo, tercio et perhemptorio asignamus / cum periculum sit in mora, alias ex nunc ut ex tunc ut ex nunc vestra culpa et / mora precedentibus in hiis scriptis subponimus vestram ecclesiam ecclesiastico interdicto et vos / excomunicacionis sententia innodamus.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigilo signatam. /

Data in Sede Urgellense III° nonas febroarii, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Ego Petrus Pyol, capelà de Noves, cum eo si(g)no (*signe*).

1. *Segueix ded ratllat.*

46

1314 FEBRER 3. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE VILA-RUBLA QUE PAGUI LA PROCURACIÓ PER RAÓ DE LA VISITA A LA SEVA ESGLÉSIA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 23r-23v. (195 x 95 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto in Christo capellano de Villa Rubia. Salutem in domino / Iesu Christo. Cum nos visitaverimus ecclesiam vestram vel fecerimus visitari, vobis dicimus et / mandamus quatenus infra decem dies continue numerandos post presentium presentationem, quem / terminum vobis pro primo, secundo, terçio et perhemptorio asignamus ut¹ percamus² vestris laboribus / et expensis, satisfaciatis nobis de procuratione nobis debita ratione visitationis in dicta ecclesia impen/se, alias ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in hiis scriptis monitone premissa in hiis scriptis / vestram ecclesiam subponimus ecclesiastico interdicto et vestram personam excomunicacionis sententia innodamus. /

Data in Sede Urgellense III kalendas febroarii, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Retdite literam / latori presentis vestro signo vel sigillo signatam in signum mandati recepti.

Al dors: Sit presens litera presentata dicto capellano per Burdum de Costa, famulum domini Galcerandi, et dictus capellanus noluit ipsam signare, set dixit quod faciet quod in litera continetur.

1. *Segueix ut ratllat.* — 2. *En lloc de precamus.*

47

1314 FEBRER 3. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE SOLANELL QUE RETINGUI TOTS ELS BÈNS QUE PUGUI DEL DIFUNT CAPELLÀ DELS TORRENTS PERQUÈ FEIA TRES ANYS QUE NO PAGAVA LA PROCURACIÓ DEGUDA. LI MANA TAMBÉ QUE ELS DIUMENGES I ELS DIES FESTIUS, QUAN HI HAGI MÉS GENT A L'ESGLÉSIA, DECLARI PÚBLICAMENT EXCOMUNICAT EL PREVERE BERNAT DE SOBREVILA PER VIURE EN CONCUBINAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 27r-27v. (200 x 142 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense / pro reverendo patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Solanel vel eius locum/tenenti. Salutem in domino Iesu Christo. Cum intellexerimus quod capellanus de Torentibus ab hoc / seculo transmigravit et non satisfecerit nobis pro tribus annis transactis de procuratione nobis / debita ratione visitationis ipsius ecclesie, ad quam procuracionem vos estis nobis obligatus, dicimus / vobis et mandamus quatenus emparetis vel faciatis emparari tantum de bonis dicti capellani quod / possitis nobis satisfacere de predicta procuracione, alias oporteret vos nobis satisfacere de vestro cum / ad hoc sistis nobis obligatus. Mandamus nichilominus vobis, sub pena excomunicacions, quatenus omnibus diebus / dominicis et festivis quando mayor populi aderit multitudo in vestra ecclesia, denunciatis excomunicatum / Bernardum de Sobrevilla, presbiterum, et ut excomunicatum vitetis et faciatis ab aliis artius evitari. Et hoc / facere non cessetis donec a nobis aliud receperitis in mandatis [pro eo quia non vult nobiscum convenire de suo publico concubinato].

Visa litera et lecta retidite / portitori.

Data in Sede Urgellense III° nonas febroarii, anno millesimo / CCC^o XIII°.

Constet vobis de interliniario in XI linea et XII^a ubi dicitur «pro eo quia non vult nobiscum convenire de suo publico concubinato».

48

1314 FEBRER 3. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE SANT TIRS, DE TOST I DE SAUVANYÀ QUE PAGUIN LA PROCURACIÓ DEGUDA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ. AL MATEIX TEMPS, MANA AL CAPELLÀ DE TOST QUE OBLIGUI EL CANONGE RAMON, DE LA SEVA ESGLÉSIA, A PRESENTAR-SE DAVANT SEU PER PAGAR LA PENA DEGUDA PEL SEU CONCUBINAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 30r-30v. (177 x 175 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese / Urgellense pro reverendo patre domino archiepiscopo T(er)rachone. Dilectis rectoribus / de Sancto Tirssio, de Tost et [de] Salviyano vel eorum locatenentibus. Salutem in domino / Iesu Chrsito. Vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus quatenus, infra

duos dies / a receptione presentium continue numerandos, compareatis coram nobis ubicumque / simus in diocesse Urgellense satisfacturi nobis de procuratione nobis debita ratione visita/tionis in vestris ecclesiis impense, alias [cum] ab hoc sitis excommunicati et ecclesie vestre / interdicte procedemus contra vos ut postulat¹ iuris ordo. Et nihilominus man/damus vobis, rectori de Tost, sub pena excommunicationis, quatenus citetis Raymundum, canonicum / vestre ecclesie, ut infra predictum tempus compareat coram nobis compositurus / nobiscum de suo publico concubinato et de penis exinde contractis, quem / terminum sibi pro peremptorio assignamus, cum eius anime periculum emineat evidenter / et de hoc iam fuerit citatus, alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc / sua mora et culpa precedentibus in hiis scriptis excommunicationis sententia innodamus. /

Retdite literam presentis portitori vestris signis vel sigillis signatam in / signum mandati completi ac recepti.

Data in Sede Urgellense III° nonas / febroarii, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Al dors: Eadem die dicta litera fuit presentata / vicario Sancti Tirsi et non signavit² / literam signo vel sigillo suo cum non / haberet sigillum nec incaustum, set dixit quod in / crastinum compareret coram venerabili visita/tore et conveniret cum ipso de dicta / procuratione.

1. *Segueix ur ratllat.* — 2. *Segueix ip ratllat.*

49

1314 FEBRER 3. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE CASTELLBÒ QUE CITI EL VICARI DE TURBIÀS PERQUÈ PAGUI LA PROCURACIÓ DEGUDA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 31r-31v. (220 x 100 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro / reverendo patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano de Castrobono vel eius locum/tenenti. Salutem in domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis, quatenus / citetis vicarium de Turbiàs ut infra octo dies continue numerandos satisfaciat / de procuratione nobis debita ratione visitationis in ecclesia de Turbiàs impense, quem terminum sibi / pro primo, secundo, tercio et peremptorio assignamus ut precamus¹ laboribus et expensis, alias ex nunc / ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc in hiis scriptis dictam ecclesiam subponimus ecclesiastico interdicto. /

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo signatam in signum mandati completi. /

Date in Sede Urgellense III° nonas febroarii, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

1. *En lloc de precamus.*

50

1314 FEBRER 18. PUIGCERDÀ

GACERAN SACOSTA MANA AL PREVERE I A L'ESCOLÀ DE QUEROL QUE PAGUIN LA QUANTITAT DEGUDA PER RAÓ DEL SEU CONCUBINAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 10r-10v. (210 x 120 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese / Urgellense pro reverendo patre domino archiepiscopo Terracone. Dilectis in Christo Petro Traginer, / presbitero, et Raymundo de Vico, scolari, de Querol. Salutem in Domino sempiternam. Com nós usan(t) / de l'offici de visitació hajam vosaltres trobats en públic adulteri e per ço, / segons la pena per nós posada a vosaltres si en aquel crim tornavets siats / irregulars, deim a vosaltres e manam que d'aquí a kalendes d'abril siats¹ / estats a la cort de Roma per haver dispensació sobre la irregularitat / e dins X dies après que aquesta letra haurets vista, hajats a nós pagats / cada I X morabatins ho XIII sous per cada morabatí, segons la pena que / posada hi és per les constitucions sinodals, los quals termes a vós e a cada I de / vós assignam per primer e per segon e per terç e peremptori terme, com peril d'ànima hi vaja. E si açò vós ho algú de vós non compliets dins los / termes desús dits, nós d'aquí avant en aquest escrit vedam-vos ho aquel / qui lo dit nostre manament no haurà complit.

Dada a Puygcerdà XII kalendes / de març, en l'an de M e CCC e XIII.

Sub pena predicta reddite / literam portitori signo vel sigillo vestro ponito in eadem.

Al dors: Jo Pere Traginer reebí aquesta letra. Jo Ramon de Vich reebí aquesta letra.

1. *Segueix estats expuntuat.* — 2. *Corregeix peremptoris.*

51

1314 MARÇ 1. PUIGCERDÀ

GACERAN SACOSTA MANA AL RECTOR DE LES I OFICIAL DE Cerdanya que faci que a l'ESGLÉSIA DE PUIGCERDÀ, ABANS DE SANT JOAN BAPTISTA, HI HAGI L'ESCOLÀ I EL DIACA QUE HI MANQUEN, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 55r-55v. (210 x 95 mm).

Galcerandus *et cetera*. Venerabili in Christo Petro de Alp, rectori ecclesie de Les et officiali Ciritanie pro / reverendo patre domino episcopo Urgellense. Salutem in Eo qui est omnium vera salus. Cum nos visitacionis / officium exercentes pro certo comperimus capellanum [ecclesie] Podii Ceritani debere tenere in ea diaconum et scolarem / et [...] se vult a labore et honore¹ relevare, necnon et alium presbiterum qui continue / in altari beati Iohannis missam debeat celebrare, vobis precipiendo mandamus sub pena excomu/nicacionis nichilominus iniungendo quatenus capellanum Podii Ceritani vel eius locum tenentem / auctoritate nostra censura ecclesiastica

compellatis ut ultra festum beati Iohannis Babtiste proxime / [...] in prefeata ecclesia sufficientes personas superius nominatas, que non sint a stricte feudis / vel capellaniis aliis cantandis taliter obligati, quod officium eis commissum [non] minuy valeat / seu tardari in premissis taliter vos habentes quod non possitis de contemptu vel negligencia / reprehendi, set ab hominibus laudem et retribucionem percipere valeatis.

Data in Podio Cerdano kalendas marcii, anno Domini millessimo CCC° XIII°.

1. *Segueix [...] ratllat.*

52

1314 MARÇ 5. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA ALS VEGUER, PROCURADOR I JUTGE DEL VESCOMTAT DE CASTELLBÒ QUE OBLIGUIN ELS JUEUS DEL VESCOMTAT A PORTAR UN SENYAL QUE ELS IDENTIFIQUI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 25r. (270 x 88 mm).

Als honrats e molt amats senyors veger, procurador e jutje del veçcomtat de Castellbò. De nós / en Galceran ça Costa *et cetera*. Saluts en nostre senyor Déus. Com nós ja entam e enguam usam de nostre offici / de visitació hajam trobat que-ls jueus en vostra jurisdicció no porten degú senyal perquè sien / coneguts entre los cristians et per açò se faça molt pecat, en gran desplaer de Déu e en vituperi / de Cristianitat, pregam e requerim a vosaltres que constrengats los jueus qui són dins vostra jurisdicció / que porten senyal manifestament en la subirana vestedura, en tal manera que sien cune/guts entre los cristians, mayorment com açò sia establít en dret e encara sia acostumat / en tot loch, en loc on haja jueus. En altra manera semblaria que en terra de monsenyor / lo comte se sofferissen peccats e matèria de pecat, e seria cosa de mal exempli e nós, com / ja d'açò vos hajam altra vegada requests sens offensa de Déu e reprehensió, domcs¹ / no poríem jaquir que non enantassem contra los vostres jueus així com de dret pogessem. E si res / violets² *et cetera*.

Data in Sede III nonas marcii, anno Domini M° CCC° XIII°.

1. *En lloc de doncs.* — 2. *En lloc de voliets.*

53

1314 MARÇ 24. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA CONDEMNA EL RECTOR DE BEDERS A PAGAR CENT SOUS PEL SEU CONCUBINAT I A EXCUSAR-SE PÚBLICAMENT AMB UN PARROQUIÀ AL QUAL HAVIA ACUSAT D'HERETGE.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 37r-37v. (210 x 254 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense, deputatus a reverendo / patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto in Christo Petro Riba, rectori de Beders et canonico de Telo. Salutem / et in melius adiuvante Deo convertere actus tuos. Cum nos visitationis officium exercentes tam anno preterito / quam presenti invenerimus te publice tenere in cleri obproprium ac in plurimorum scandalum concubinam ac in ea / in testimonium tui sceleris filium procreasse ex quo non est dubium secundum mandatum in prima visita/tione per nos verbo ac literatoris tibi factum suspensionis te et postea irregularitatis laqueos incurrisse / invenerimus etiam tam per inquisitionem nostram quam per factam a venerabili domino fratre Bernardo Gile, inquisitore / heretice pravitatis ac gerente vices in decanatu Ceritanie reverendi patris domini episcopi Urgellensis, te ritxo/sum et sediciosum necnon de periurio diffamatum ac in officio ecclesiastico valde carum et etiam in / quedam verba contumeliosa toti fidei christiane nepharie prorumpisse, ex quibus de iure stricto deberes / spoliatus beneficiis ad magnum tempus aut perpetuo carceri mancipari. Nos tamen, considerantes / etatem tuam et loquacitatem ac pensantes quot invenire conatur vias ad lucrandum sibi animas humano / generi infestissimus inimicus, volentes uti misericordia cum iusticia in hoc, in casu te ratione publici concubinatus in centum solidos condempnamus, sentencialiter in hiis scriptis infra XX^{ti} dies nobis plenarie / persolvendis. Et quia invenimus etiam te in platea de Belver publice quendam probum hominem diffamasse, / vocando ipsum hereticum, tibi dicimus quod infra X dies publice eodem loco curialiter et bene dicas illa / verba non esse vera et quod motus ira ipsa protulisti. Et quoniam ex oportunitate perveniunt multa mala tibi, / dicimus quod facta predicta excusatione tu, de die vel de nocte, non intres castrum de Belveer nisi sit urgens / causa necessitatis ecclesie vel rerum tuarum, et tunc etiam nullo modo remaneas ad iacendum. Et hoc ob/serves usque ad annum a festo Pasce proxime continue numerandum. Precipimus etiam quod cum meretrice tua nunquam / sis vel loquaris in loco suspecto et si forte omnia predicta et singula non adimpleveris vel non serva/veris cum effectu vel aliam publicam amodo tenueris concubinam in domo propria vel etiam aliena, cum / iam tua magna culpa precesserit premissa monitione legitima, te ex tunc in hiis scriptis ab officio / et beneficio suspendimus, monentes et adiurantes te per [iustam misericordiam] Iesu Christi ut dimisso vaniloquio / ac superflua¹ loquacitate repulsa caritatem precipue et dilectionem ad Deum et proximum habeas et procul/eris a peccato, et sic animos et actus tuos convertes ad bonum. Alias si te ulterius culpabilem, quod Deus avertat, inve/nerimus in primissis, nos precedemus² contra te ad privationem beneficiorum et alias ut iusticia suadebit. Sis insuper / continue in coro cum fratribus oris dimitis pariter et nocturnis in omnibus taliter te acturum, ut facta te comprobent / emendatum. Et nos, auctoritate qua fungimur, confisus de misericordia Iesu Christi, te a predictis per te commissis absolvimus. / Et super irregularitate quam incurristi cum publicus concubinarius ut prius ingesseras te divinis misericorditer dispen/samus, iniuncta tibi pro premissis penitencia supra et nichilominus ut infra predictum annum duodecim vicibus complete / psalterium legas devote. Et in testimonium premissorum tibi presentem literam nostri sigilli munimine roboratam / tibi duximus concedendam.

Data in Sede Urgellense X^o kalendas aprilis, anno Domini M^o CCC^o XIII°.

1. flua *corregeix* bia *ratllat*. — 2. *En lloc de procedemus*.

54

1314 OCTUBRE 25. ESGLÉSIA DE MONT-ROS

NICOLAU D'ELIES, VISITADOR, MANA AL CAPELLÀ DE LARÉN QUE PAGUI LA PROCURACIÓ DE L'ANY ANTERIOR I LA D'ENQUANY I SATISFACI EL DEUTE PER RAÓ DEL SEU CONCUBINAT SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ I D'ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 12r-12v. (200 x 84 mm)

Nicholaus de n-Elies, gerens vices venerabili Galcerandi ça Costa, canonici Urgellense ac visitatoris / in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto capellano d-Alereny. Salutem / in Domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus quatenus, hinc ad festum Omnium Sanctorum, satisfaciatis nobis, ubi/cumque¹ simus in diocese Urgellense, de procuratione debita ratione visitationis in vestra ecclesia impense, videlicet anni / preteriti et presentis, et nichilominus solvatis ratione vestri concubinatus nobis decem aureos solituros, secundum / constitutiones Urgellensis episcopi, quem terminum vobis pro primo, secundo, tercio ac perhemptorio, assignamus cum periculum / sit in mora, alias ex tunc vestra culpa et mora precedentibus in hiis scriptis, subponimus vestram ecclesiam² / ecclesiastico interdicto et vestram personam excomunicacionis sententia innodamus, procensuri³ contra vos ulterius ut de / iure fuerit procedendum.

Data in ecclesia de Munt-ross, VIII° kalendas novembris, anno Domini millesimo CCC^o / quartodecimo.

Retdite literam latori presentis vestro signo vel sigillo signatam.

Al dors: Qui capellanus citatus comparuit apud / Gremanetum in crastinum et noluit / convenire de procuratione nec etiam de / concubinato. Et dictus Nicholaus, auctoritate / qua fungitur, subposuit suam ecclesiam / ecclesiastico interdicto et suam personam excomunicacionis / vinculo innodavit.

1. En lloc de ubicumque. — 2. Segueix ecclesiam ratllat. — 3. En lloc de processuri.

55

1314 DESEMBRE 21. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA RECONeix HAVER REBUT DEL CAPELLÀ DE RUBIÓ VUIT SOUS I MIG EN CONCEPTE DE LA PROCURACIÓ QUE LI DEVIÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 30r. (196 x 79 mm).

Nós, en Galceran ça Costa, canonje d'Urgel et visitador al bisbat d'Urgel per seynor arcabisbe de Terragona, regonech haver rebuts de vós, capelà de Rubió, octo solidos et medium pro parte procuracionis nobis debite ratione visitacionis in vestra ecclesia impense. Residuum vero remanet vobis ad solvendum de visitatione, videlicet secundi anni.

Quod est actum in Sede XII kalendas ianuarii, anno Domini M° CCC° XIII°.

Capellanus de Rubió solvit duos sextarios et medium de avena a raó de III solidos et VI denarios. Ítem pagà IX solidos et III denarios.

56

1315 GENER 19. SORT

RAMON D'ALTRON, CAPELLÀ DE SORT, COMUNICA A GUILLEM D'AVENCÓ, ESCRIVÀ DE GALCERÇAN ÇA COSTA, QUE LI ENVIA UNS DINERS PER AL DIT GALCERAN A TRAVÉS DE DIVERSES PERSONES.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 21r-21v. (160 x 138 mm)

Al molt honrat e molt amat en Guillem ça Vench, escrivà del honrat seynor / en Galceran ça Costa. De mi, Ramon d'Altron, capellà de Sort. Saluts ab compliment de / tota honor. Fay-vos saber, seynor, que he liurats a-n Pere de Canturi, capellà de / Guylls et official del seynor bisbe, per rahó de vós, [d'en Galceran], CCC LXXX sous barcelonesos. / Ítem vos fay saber que us tramet x solidos d'altra part per Bernat Pere, / portador de la letra, la cual aporta la vostra lacra. Ítem vos fay¹ saber / que en los desús dits diners del seynor en Galceran ha x sous dels d[...]m / que pagà el capellà d'Altron. Cuydem que no us enviasets els diners entrò / dimenge ho dilunes,² que demà que serà disapte pagarem dels diners los / clergues. Si degunes cosses puyx fer que sien ha honor del seynor / en Galceran ni de vós, manat-ho, ayxí com [hom] vostre, que vós sots / aquels que yo tinch per seynors, si a vós plau, però vós que-m comanets en / gràcia de l'honrat seynor en Galceran.

Dat a Sort, disapte après festa beat Ylarii, anno Domini M° CCC° XIII°.

Al dors: A l'honrat en Guillem ça / Avench, escrivà de l'honrat / seynor en Galceran ça Costa.

1. *Segueix fas ratllat.* — 2. *En lloc de diluns.*

57

1315 GENER 21. ESSLÉSIA DE VÍLLEC

JOAN D'ONCÈS, DELEGAT DE GALCERAN SACOSTA, MANA AL VICARI DE VÍLLEC QUE OBLIGUI EL RECTOR DE BÉIXEC A DEIXAR LA SEVA CONCUBINA I A PAGAR LA QUANTITAT DEGUDA DE LA PROCURACIÓ PER LA VISITA A LA SEVA ESSLÉSIA, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 25r-25v. (204 x 120 mm).

Frater Iohannes d-Onçes, monacus Garensis, gerens vices venerabili Galcerandi ça Costa, Urgellense canonici ac visi/tatoris domini archiepiscopi Terrachone, deputati in diocese Urgellense et civitate auctoritate (et) gratie per Sedem Apostolicam eidem / do-

mino archiepiscopo facte. Dilecto Petro Domenech, nunc vicario Sancti Martini de Vilech. Salutem in domino Iesu Christo. Vobis / dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam vos incurere volumus monitionem premissa ipso facto nisi feceritis quod / mandamus, quatenus ex parte nostra citetis rectorem ecclesie de Bexech ut hinc ad primam dominicam Quadragesime proxime, / quem terminum eidem pro primo, secundo, tercio ac peremptorio asignamus cum eius anime periculum sit in mora, dimittat / concubinam quam in despectu omnipotentis Dey et in periculo anime sue publice detinet et etiam compareat / coram venerabili Galcerando predicto ubicumque sit, soliturus sibi penam positam publicis concubinariis in constituto/nibus Urgellensis ecclesie et recepturus penitentiam de commissis. Et nich(i)lominus solvat Raymundo, rectori ecclesie / de ça Tor, in villa Podi Cerdani ratione procurationis ipsius ecclesie de Bexech quinquaginta VIII° solidos barchinonenses, alias ex / tunc monitione premissa in hiis scriptis dictum rectorem de Bexech, auctoritate qua fungitur, excommunicationes vinculo innodamus / et eius ecclesiam subponimus ecclesiastico interdicto.

Data in ecclesia de Vilech XII° kalendas febroarii, anno Domini millesimo CCC^o XIII°.

Facto mandato mitatis presentem literam apud Sedem predicto Galcerando vestro signo vel sigillo sig/natam in signum mandati completi. Complevi mandatum.¹

1. Complevi mandatum *escrit per una altra mà.*

58

1315 ABRIL 3. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA AL VICARIS DE SANT JOAN DE LA SEU D'URGELL QUE RECORDIN ALS MARMESSORS DEL CAPELLÀ DE CERC, MORT AHIR, QUE HAN DE PAGAR LES SET LLIURES QUE DEVIA DE LA PROCURACIÓ PER LA VISITA A LA SEVA ESGLÉSIA I CENT LLIURES QUE LI HAVIEN ESTAT IMPOSADES COM A PENA PER RAÓ DE CONCUBINAT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 6r-6v. (210 x 110 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellensis, / auctoritate Sedis Apostolice deputatus a reverendo patre domino archiepiscopo Sancte Ecclesie / Terracone. Dilectis in Christo vicariis Sancti Iohannis de Sede. Salutem in domino Iesu / Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis, quatenus moneatis / exequutores testamenti capellani de Cerch, pridie defuncti, ut infra X dies a tempore / vestre monitionis facte satisfaciat [nobis], vel loco nostri Fferrario de Torelló, in septem libras / ratione procurationis nobis debite prop(ter) visitacionem in eius ecclesia impensam [et in C libris ratione publici concubinatus dicti capellani de quo fuit [coniunctus] in vita sua], quos X dies eisdem / et eorum cuilibet III pro primo, III pro secundo et alios pro tercio et peremptorio termino assignetis, cum dictus capellanus in eius vita, et [post(e)a] ipsi manumissores, pluries super hoc / fuerint requisiti. Alias eorum culpa mora et negligencia precedentibus ipsos vel qui / culpabilis in primissis fuerit vel remissus in hiis scriptis excommunicationis sententiam / innodamus.

Reddite literam¹ vel vestro sigillo vel signo posito in eadem in / signum mandati completi.

Data in Sede Urgellense III nonas aprilis, anno Domini / M^o CCC^o XV°.

1. *Segueix so ratllat.*

59

1315 ABRIL 3. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA ALS CAPELLANS DE BEDERS I DE PRATS QUE ES PRESENTIN A PUIGCERDÀ O A AJA PER REBRE SENTÈNCIA PELS SEUS EXCESSOS, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 31r-31v. (140 x 104 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in / civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino archiepiscopo / Terracone. Dilectis in Christo capellanis de Beders et de Pratis. / Salutem. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam / vos volumus incurrere ipso facto nisi feceritis quod mandamus, / quatenus die sabati proxima venienti, ante terçiam, compareatis coram / nobis in Podio Ciritano vel ad Aia super vestris excessibus / sententia auditeri, alias vestra contumacia non obstant proce/demus contra vos ut iusticia suadebit.

Reddite literas / portitori sub pena predicta vestro signo vel sigillo / ponito in eadem in signum mandati completi.

Data in / Sede Urgellense III nonas aprilis, anno Domini M^o CCC^o / XV°.

Al dors: Fuit eadem die presentata.

60

1315 ABRIL 26. BERGA

GALCERAN SACOSTA MANA AL RECTOR DE CASTELL DE L'ARENÝ PERQUÈ COMPAREGUI A BERGA I CITI ALS PREVERES PERE DE TORRENT I GUILLEM DE SOLDEVILA I AL RECTOR DE ROTGERS PERQUÈ TAMBÉ HI VAGIN, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 56r-56v. (200 x 95 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro domino archi/episcopo Terrachone. Dilecto in Christo rectori ecclesie de Castell Alereny. Salutem in Domino Iesu Christo. Vobis / dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis, quatenus visis presentibus, compareatis coram nobis in villa / Berge, et nichilominus ex parte nostra citetis Petrum de Torente et Guillelmum de Soldevila, presbiteros, / ut simili modo compareant coram nobis, et simili modo scitetis ex parte nostra rectorem / de Rotgers ut compareat coram nobis in dicto loco Berge, alias ex tunc procederemus contra vos et / prefatos presbiteros ut ius et iusticia postulabit.

Retdite literam latori presentis vestro signo / vel sigillo signatam in signum mandati recepti et completi.

Data in villa Berge VI° kalendas / may, anno Domini millesimo CCC^o XV°.

Al dors: Jacme de Pedret chapelà de Chastel.

61

1315 SETEMBRE 4. BALAGUER

GALCERAN ÇA COSTA MANA AL RECTOR DE L'ESGLÉSIA DE CASSERRES DEL CASTELL, RAMON FERRER, QUE PAGUI SET LLIURES DE PROCURACIÓ PER LA VISITA A LA SEVA ESGLÉSIA, LA QUAL NO VA PODER FER PEL PERILL QUE SUPOSAVA ANAR-HI.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 44r-44v. (205 x 125 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in diocese Urgellense auctoritate Sedis Apostolice / deputatus a reverendo patre dominio Guillelmo divina providencia archiepiscopo Terrachone. Dilecto Raymundo / Ferrarii, rectori ecclesie de Casserres. Salutem in Domino Iesu Christo. Cum nos vel substitutus a nobis / non potuerimus personaliter accedere [ad vestram ecclesiam], propter eminent periculum tam guere quam viarum asperitatem, ut in eadem / visitationis officium exercerimus. Et iam fecimus vos citari vel vestrum locum tenentem ut coram nobis / vel substituto a nobis compareretis, vobis dicimus et mandamus quatenus infra sex dies continue nu/merandos post vestram citationem, solvatis nobis vel vicario Balagarii septem libras ratione visi/tationis vestre ecclesie antedecte, quem terminum vobis pro primo, secundo, tercio ac peremptorio asignamus, / cum periculum sit in mora, alias ex tunc ut ex nunc et ex nunc ut ex tunc monitione premissa in / hiis scriptis vestra culpa et mora precedentibus, vestram ecclesiam¹ subponimus / ecclesiastico interdicto et vestram personam excommunicationis sententia innodamus.

Retdite literam latori presentis vestro / signo vel sigillo ponito in eadem in signum mandati recepti.

Data Balagarii II / nonas septembris, anno Domini millesimo CCC^o XV°.

1. *Segueix sup ratllat.*

62

1315 SETEMBRE 18. MONESTIR DE MEIÀ

BERNAT DE CAMPS, PRIOR DE MEIÀ, MANA A TOTS ELS RECTORS, VICARIS I CAPELLANS DE LA SEVA JURISDICCIO QUE CREGUIN ALLÒ QUE EL CANONGE BERENGUER ROIG ELS DIRÀ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre IV, fol. 16r-16v. (180 x 69 mm)

Frare Bernat de Cam(p)s, prior de Meyà. Als amats rectors, vicaris e capellans [de la nostra iurisdictió] ho / al lochtinent d'els. Salut e dilectió. Deim-vos e us manam, sots pena de vet, / que crehegats en Berenguer Rog, canonge nostre, de tot ço que us dirà de

part nostra. E / açò no mudets per res, que si altre mal se'n seguia, fet sia en colpa de / vosaltres.

Data in monasterio de Meyà XIII° kalendas octobris, anno Domini millesimo / CCC^o XV°.

63

1315 OCTUBRE 3. GUISSONA

GALCERAN SACOSTA MANA ALS CAPELLANS DE VIVER, DE VERGÓS GUERREJAT I DE MONTFALCÓ QUE COMPAREGUIN A GUISSONA PERQUÈ NO VAN PAGAR LA PROCURACIÓ PER LA VISITA A LES SEVES ESGLÉSIES I, PER TANT, ESTAN EXCOMUNICATS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre III, fol. 45r-45v. (175 x 84 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate / et diocese Urgellense, auctoritate Sedis Apostolice deputatus a reverendo / patre domino archiepiscopo Terracone. Dilectis in Christo capellanis de Viverio, / de Vergós Garreiat et de Montfalcó. In melius prosperari. Cum sitis excomunica/ti et irregulares propter ea que non solvistis nobis procuraciones, vos et quemlibet / vestrum peremptorie citamus ut a receptione presentium, infra III dies compereatis / Gissone coram nobis super commissis sententiam auditeri nos enim ut iura / volunt, intendimus procedere contra vos et vos ecclesiis spoliare. Alias nisi / procedemus ad sententiam proferendam et aliis vostras nunc ecclesias conferemus. /

Data Gissone v nonas octobris, anno Domini M^o CCC^o XV°.

Reddite literam / partitori signo vel sigillo vestro ponito in eadem in signum mandati recepti.

64

[1315]

RAMON DOMÈNEC, CAPELLÀ DE LA TOR DE QUEROL, COMUNICA A GALCERAN SACOSTA LA RELACIÓ DE CLERGUES QUE NO HAN PAGAT AL DEGANAT DE Cerdanya. L'informa, a més, de diferents qüestions i pagaments que afecten altres clergues.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 20r-20v. (210 x 150 mm).

Al molt noble y honrat senyor en Gauceran ça Costa. De mi en Ramon Domènec, capelà de la Tor. Salut ab / tota honor. Ítem que us fem a saber los clerges qui no an pagat. Primerament, capelà d'Arcègel, capelà de Traveseres, / capelà de Múcer, capelà d'Arànsar, capelà de Prulans, capelà d'Anes, capelà de Sancta Eugènia de Baridà, [capelà de Caburiu], capelà de Toló, capelà d'Oceya, / capelà de Palau, capelà d'Aya, capelà d'Arr, capelà de Targasona, capelà de Vilalta, capelà de Lívia, capelà d'Aristot. / De tots aquestz no an pagat. Totz los altres que en Guillem ça Venc nos lexà per escrit, tots an pagat. Ítem, / sényer, que cels que en Casamiyana² a visitàs no an pagat encara tro a Pas-

cha. Ítem que denunciem per / vedat lo capelà d'Err a Puygcerdà e per tota Cerdanya, mas el no està de cantar en sa església. Ítem que en / Jacme Agaça e en Pere d'Alp que enanten contra el que en Jacme Agaça pres XX sous que dix que i avie / opòs de X lliures que el no s'avie pagades, e romayien-ne IX lliures. Ítem sènyer que en Jacme Agaça / no y é(s) aquí, que a Sen(t) Jacme é(s). Ítem sènyer que³ pague an [Arnau]⁴ Jover ço que vós me manàs, ço és a saber, / C XL e II lliures, los quals diners pres n-Agaça per dicta d'en Arnau Jover. Ítem sènyer que negú⁵ / contrast ne negú tràfech no y veg ne i conec. Ítem que monsènyer lo prior que-s comane [molt] en vostra / gràcia et tota sa companya. Si re podien fer sènyer per vós, manat-o a nostro plaer.

Al dors: Al senyor en Gauceran ça / Costa sien dades a la Seu.

1. *Segueix d'Ar ratllat.* — 2. *Corregeix Casamigyana.* — 3. *Segueix pag ratllat.* — 4. *Corregeix Jac ratllat.* — 5. *Segueix conn ratllat.*

65

1316 FEBRER 13. LA SEU D'URGELL

GALCERAN ÇA COSTA MANA ALS RECTORS DE CARCOLZE I D'ARISTOT QUE PAGUIN LES QUANTITATS DEGUDES PER RAÓ DE LA PROCURACIÓ PER LA VISITA A LES SEVES ESGLÉSIES, SOTA PENA D'ENTREDIT I D'EXCOMUNIO.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 8r-8v. (205 x 110 mm)

Galcerandus ça Costa Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese urgellense autoritate Sedis / Apostolice deputatus a reverendo patre domino Guillelmo divina providencia archiepiscopo Sancte Ecclesie Terra/chone. Dilectis in Christo rectoribus de Carcoltze et d-Aristot vel eorum loca tenentibus. Salutem in / Domino Iesu Christo. Cum non sit nobis satisfactum de procurationibus nobis debitis ratione visitationis anno / preterito in vestris ecclesiis impense, vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus quatenus infra decenus continue numerandos a receptione presencium, satisfeceritis nobis de dictis procurationibus, quem terminum vobis / et cuilibet vestrum pro tribus edecis et preemptorio, assignamus cum sit in mora periculum, alias ex tunc ut ex / nunc et ex nunc ut ex tunc vestra culpa et mora precedentibus, in hiis scriptis dictas vestras ecclesias / subposimus ecclesiastico interdicto et in vestras personas excommunicationis sententiam promulgamus.

Visa litera recdita / presentis latori vestro signo vel sigillo signatam in signum mandati recepti.

Data in Sede / Urgellensis idus febroarii, anno Domini millessimo CCC° XV°.

Al dors: ·S· signum locumtenenti de Aristot.

66

1316 ABRIL 7. PUIGCERDÀ

GALCERAN SACOSTA MANA AL PREVERE GUILLEM SABATER D'ER QUE NO CELEBRI A L'ESGLÉSIA JA QUE ESTÀ SOTA ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 22r-22v. (198 x 72 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense, auctoritate Sedis / Apostolice deputatus a reverendo patre domino archiepiscopo Sancte Ecclesie Terracone. Dilecto in Christo Guillelmo Çabater, / presbitero. Salutem in domino Iesu Christo. Quia vos celebrastis in ecclesia de Er interdicte et scienter et ideo / estis irregularis iuxta canonicas sanctitates, vobis dicimus et mandamus, sub pena excomunica/cionis quam vos volumus incurrere ipso facto nisi feceritis quod mandamus, quatenus amodo / in dicta ecclesia de Er nullatenus celebretis cum interdicte existat et super excessibus / supradictis compareatis personaliter coram nobis, alias¹ procedemus contra vos ut iusticia / suadebit.

Reddite literas portitori sub pena predicta in signum mandati recepti.

Data / in Podio Cerdano VII ydus aprilis, anno Domini² M° CCC° XV°.

1. *Segueix quod ratllat.* — 2. *Domini repetit.*

67

1316 ABRIL 19. LA SEU D'URGELL

GALCERAN ÇA COSTA MANA AL RECTOR DE CERC QUE PAGUI ELS CENT SOUS DE PROCURACIÓ QUE ENCARA DEU PER RAÓ DE LES VISITES A LA SEVA ESGLÉSIA, SOTA PENA D'ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 5r-5v. (210 x 123 mm)

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocesis Urgellensis auctoritate Sedis / Apostolice, deputatus a recolende bone memorie domino archiepiscopo Terrachone. Dilecto in Christo / rectori ecclesie de Cerch vel eius locum tenenti. Salutem in domino Iesu Christo. Cum restant / nobis ad solvendum centum solidos Barchinonensium nobis debiti pro procuracione ratione visitationis anno / preterito in vestra ecclesia de Cerch impense, vobis dicimus et mandamus ut infra decem dies / a tempore receptionis presentis litere computandos, quem terminum vobis pro primo, secundo, tercio et / peremptorio termino assignamus, cum sit periculum in mora, solvatis nobis vel faciatis sol/vi de bonis predecessoris vestri, [dictos C solidos], alias ex tunc in hiis scriptis auctoritate nobis comissa vestra culpa prece/dente subposimus dictam ecclesiam de Cerch ecclesiastico interdicto.

Visa litera et lecta, recdite / portitori vestro signo vel sigillo ponito in eadem in signum nostri mandati recepti. /

Data in Sede Urgellense XIII kalendas may, anno Domini millesimo CCC° XVI°.

Constet nobis de inter/liniario in VIII^a linea ubi dicitur dictos centum solidos.

Al dors: Sig(*signe*)num vicari de Cerch.

68

1316 MAIG 17. LA SEU D'URGELL

GACERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE LA GUÀRDIA I EXECUTOR DEL TESTAMENT D'EN GOÇA, DIFUNT CAPELLÀ DE TAÚS, QUE PAGUI LA QUANTITAT DEGUDA PER AQUEST EN CONCEPTE DE LA PROCURACIÓ PER LA VISITA A L'ESGLÉSIA DE TAÚS, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 13r-13v. (202 x 106 mm).

Galcerandus ça Costa, Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese / Urgellense, auctoritate Sedis Apostolice deputatus a reverendo patre domino Guillelmo, / archiepiscopo condam Sancte Ecclesie Terrachone. Dilecto in Christo capellano de ça / Guardia exequitorique testamenti d'en Goça, condam capellani de Taus. Salutem / in domino Iesu Christo. Vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam vos volumus interrere ipso facto si facere contempseritis quod mandamus, / quatenus infra X dies a receptione presencium continue numerandos solvatis nobis / XL solidos nobis debebat dictus capellanus de Taus racione procuracionis anni ultimi / quem termini vobis per tribus editis et peremptorio assignamus cum pluries super / hoc vos requisiverimus sub pena excommunicationis.

Reddite literam portitori / signo vel sigillo vestro ponito in eadem in signum mandati recepti.

Data / in Sede Urgellense XVI kalendas iunii anno Domini M° CCC° XVI°.

Al dors: Ego Guillelmus de Tranto, rector ecclesie / Guardie, hoc vidit, sig+num posui.

1. *En lloc d'interere.*

69

[1312-1315] ABRIL 1. LA SEU D'URGELL

GALCERAN SACOSTA MANA AL CAPELLÀ DE TREJUVELL QUE PAGUI LA PROCURACIÓ QUE DEU PER LA VISITA EFECTUADA, SOTA PENA DE SUSPENSIO DE L'OFICI DIVÍ I ENTREDIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 29r-29v. (205 x 60 mm)

Galcerandus Çacosta Urgellensis canonicus ac visitator in civitate et diocese Urgellense pro reverendo patre domino / archiepiscopo Terracone. Dilecto capellano de Transiovel. Salutem in Domino. Vobis dicimus et mandamus, sub pena / excommunicationis quam vos volumus incurre ipso facto nisi feceritis quod mandamus, quatenus infra X / dies a receptione presentium, satisfaciatis nobis in Sede in viginti octo solidos quos nobis debetis racione visitacionis / vestre ecclesie, quem terminum pro

primo, secundo, tercio ac peremptorio assignamus, cum iam sit vestra ecclesia interdicte et / vos suspensus a divinis et irregularis si postea celebrastis.

Reddite literas portitori signo vel sigillo vestro aponito in eisdem in signum mandati completi.

Data in Sede Urgellense kalendas [a]prilis.

Fuit presentata III nonas aprilis.

Al dors: Transiovel / Signum Guillelmus d·Artedó, capellanus de Ossàs.

70

[1312-1315] SETEMBRE 26. SOLSONA

BONANAT DE NEVÀ, CAPELLÀ DE SOLSONA, COMUNICA A GALCERAN SACOSTA QUE ELS MONJOS DE SANT SERNI [DE TAVÈRNOLES] ENCARA NO LI HAN LLIURAT LA QUANTITAT QUE LI HAVIEN DE DONAR. LI COMUNICA, TAMBÉ, ALTRES AFERS RELACIONATS AMB AQUESTS DINERS I LA SEVA VOLUNTAT DE PASSAR COMPTES I LLIURAR-LI LES QUANTITATS QUE HA RECOLLIT.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre I, fol. 30r-30v. (205 x 151 mm).

A l'honrat senyor en Galzeran za Costa, canonge d'Urgel. De mi, en Bonanat de Neva, capelà de Solsona. / Esperan(t) de vós, senyor, saluts e gràcia. Si us plau, faz-vos saber, senyor, que·ls monges de Sent Serni devien tra/metre e donar a mi, ja a senta Maria d'agost, c sous, los quals me deuen ab carta per raó de frare / Pere, los quals jo, sènyer, no e encara aüts, et creu¹ que sien romases per mal recapte. E axí, senyor, fra/re Pere prega·m que jo que·n escrivés a vós, e vós que·ls hi prestàsets sobre aquels, per tal, sènyer, com vós los / auríets tantost dels monges myls que jo no·ls ne puc aver. E farieu·ne senyor gran plaser² a el / per tal com el a gran bascha del moure per la companya que·s aree³ del moure ves cort per aquels que hi van, / ço és a saber, en Jacmet Andreu, aquel companyó del cabiscol et meu, et en Ferando, aquel escuder del / sènyer prebordre. Et axí, sènyer, jo no us en gos pregar plenament per tal com vós aveu feyt tant per mi / e per los meus, que jo e tots los meus devem gran honor portar a vós e a tota res, que vostre sie totztemps. / Ítem vos faz saber, sènyer, que en Guillem za Vençh fo a Solsona disapte e demana·m diners per vós e jo no l'en doné / gens per raó com vos en volria fer bona paga de tots aquels que he aplegar, jassie ço, sènyer, que de diners / que jo prena per vós no·n despendria degú. E a breu, sènyer, si a Déu plau, veureu mi ho mon mesatge ab tots quants diners aja plegats. Coman·me, sènyer, en vostra gràcia. Si us plau e si res vos plau, sènyer, ma/nat·me.

Data Celsone VI° kalendas octobris.

Al dors: Honrat senyor en Galçeran ça Costa, / canonge d'Urgel.

1. *En lloc de crec.* — 2. *Segueix [...] ratllat.* — *En lloc d'ara.*

71

[1312-1315]

GACERAN SACOSTA MANA ALS RECTORS DE LES PARRÒQUIES D'URGELL QUE CONTINGUIN A LA GENT PERQUÈ NO ACCEDEIXIN A L'ALTAR QUAN SE CELEBRA L'EUCARISTIA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 56r-56v. (210 x 160 mm).

Galcerandus *et cetera*. Universis et singulis rectoribus vel eorum loca tenentibus per Urgellensem diocesem / constitutis ad quos presentes perveneritur. Salutem in Filio Virginis gloriose.¹ Nos, visi/tacionis officium exercentes, invenimus quod in quibusdam locis dicte diocese abusus quidam hactenus / inolevit quod dum missarum sollempnia celebratur layci indifferenter apropinquant altari / et dum presbiter confitit vel recipit Corpus Christi ipsum [in facie et manibus]², respiter non venetur et tumultuo/sas confabulationes ibidem inter se facere non formidant, et quod dolentes refferimus / aliquando³ extra ecclesiam derrident et fingunt faciem vel gestum quem celebrando / presbiter faciebat, ex quibus quidem presbiteri sepe devocio⁴ [minutur]⁵ crescit [in domino con]/gencium et datur materia [aliis] delinquendi et delinquitur contra ministrum tanti nostre fidey sacra/menti. Unde, cum Sancti Patres ac sacri canones iniebant manifeste talia per laycos / atemptari, vobis et cuylibet vestrum discrete precipiendo mandamus quatenus publice / in vestris ecclesiis vobis comissum populum moneatis ipsum si necesse fuerit censura / ecclesiastica, compescendo ut dum missarum sollempnia celebratur ultra gradum / nisi diaconus post presbiterum tenet pedes altari nullatenus apropinquet / nisi forte⁶ populi multitudinem quando per predicatorem exponitur verbum Dei. Et tunc, /⁷ predicationem finita, retrocedere debeant ut est dictum.

Al marge dret: Litera quod non accedant layci ad altaria. / Litera quod sint in ecclesia persone que debent esse.

1. Segueix cum ratllat. — 2. Anotat a la part inferior. — 3. Segueix inter ratllat. — 4. Correeix devocionem ratllat. — 5. Correeix amitit ratllat. — 6. Segueix pp ratllat. — 7. Segueix finita ratllat

72

[1312-1315]

GACERAN SACOSTA MANA AL RECTOR DE PUIGCERDÀ QUE ADVERTEIXI PÚBLICAMENT ALS MARMESSORS PERE JOVER I RAMON DE LA RIBA PERQUÈ COMPLEIXIN LES VOLUNTATS DELS TESTADORS.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 56v. (210 x 160 mm).

Galcerandus *et cetera*. Venerabili rectori Podii Cerdani aut vicario ibidem. Salutem in domino / Iesu Christo. Cum [nos, visitacionis officium exercentes, invenerimus quod] Raymundus ça Riba, filius et heres Raymundi ça Riba, militis, ordinaverint¹ in suo ultimo testamento / quod² de debitis et iniuriis suis et patris [eius] plenarie satisfacerent

per eius manumissores, / videlicet Petrum Ioverii et Raymundum ça Riba, dederit in scriptis et cum publico instrumento quasdam / iniurias [certas] restituendas de bonis eius,³ ad quas quingentos solidos proprie assignavit, quam / scripturam iniuriarum [tenet]⁴ frater Iacobus Brugera, ordinis Predicatorum, et alia pia ordinavit / in⁵ sua ultima [voluntate]⁶ que ad effectum minime sunt deducta [et]⁷ / nihil sit quod magis habuimus debeat quam ut supreme voluntatis liber sit stilus et voluntas / testatorum pro lege debet non invenita observari, vobis dicimus et mandamus, sub pena ex/comunicacionis, [quatenus] Petrum Ioverii et Raymundum ça Riba, manumissores predictos, publice monea/tis trina legitima monitione ut voluntatem testatoris adimpleant supradicti infra / tempus quo vobiscum potuerunt⁸ convenire. Inspecata personarum et negotii qualitate quod nisi fecerit in scriptis et auctoritate nostra, ipsos vel illum qui negligens fuerit excomunicacionis / sententia innodetis et ut excomunicatos vitetis et faciatis ab aliis artius evita/ri, donec voluntatem prefati defuncti plenarie duxerint ad effectum.

1. *En lloc d'ordinaverit.* — 2. *Segueix [...] ratllat.* — 3. *Segueix per [...] ratllat.* — 4. *Corregeix habet ratllat.* — 5. *Segueix dicto ratllat.* — 6. *Corregeix testamento ratllat.* — 7. *Corregeix quare [...] ratllat.* — 8. *En lloc de potuerit.*

73

[1312-1315]

GACERAN SACOSTA MANA A BARTOLOMEU GUERRA QUE, HAVENT VIST TANTS CLERGUES CONCUBINARIS A LA CIUTAT DE LA SEU D'URGELL, HI POSI REMEI I, AIXÍ, EL CLERGAT RECOBRI LA BONA FAMA.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VII, fol. 57r. (220 x 132 mm).

Venerabili in Christo domino Bartolomeo ça Gurrea, [presbiter, di]acono de Limiyana in ecclesia Urgellense. / Galcerandus ça Costa, eiusdem loci canonicus ac [visit]ator [in civ]tate et diocese Urgellense pro reverendo / patre domino archiepiscopo Terracone. Salutem in domino Iesu Ch[risto. Cum] nos, [in civitate]¹ visitationis officium exercen[tes], / invenerimus plures [clericos]² concubinas publice detinentes, quorum aliqui se [...]/nit interdcentes quod quamvis in domo permanenat cum idem tenent eas ut pedissecas et postquam / puniti fuerunt ipsas nullo modo carnaliter c[ogn]overunt alii [aserentes]³ quod quamvis⁴ ex eis [iam] dudum prolem habuerint, postquam anno preterito per nos puniti fuerunt non cogno/verunt easdem, set quia ipsas mulieribus, amore Dei et prop(ter) filios educandos, habent ne fa[...] / providere oportet eos aliquando⁵ sine [...] carnis tamen participare cum eis tercii / proponentes quod quamvis eas publice tenuerint non tamen [...]quam per nos fuere puniti ipsas neque quam / carnaliter cognoverunt. Nos vero [atendentes vulga[...]infa]miam grave scandalum et vehementem suspicionem ex testium dictis obortam, ipsis⁶ cum sexta manu suy[...]nis hominibus videlicet [bone fame] noticiam / habentibus de iura et conversatione purgandi et qui [...] de eodem crimine diffamati / purgationem duximus indicenda, prestandam co[...] in ausencia [nostra]⁷ usque ad vigiliam / Natalis Domini exclusive. Unde, ipsam recipiendam auctoritate qua fungimur, vobis ducimus / comitendam [et exortetis eosdem ut deinceps adi[...] non per bonam conversationem

ducant taliter vitam suam ut ea infamia in bonam famam in taliter convertatur].⁸ In cuius tradite potestatis [testimonium] presentem literam nostri sigilli / munimine roboratam vobis iussimus [...].

1. *Segueix Urgellense ratllat.* — 2. *Corregeix concubinarios publicos ratllat.* — 3. *Corregeix dicentes ratllat.* — 4. *Segueix eas ratllat.* — 5. *Corregeix per[...] ratllat.* — 6. *Corregeix [...] ratllat.* — 7. *Corregeix mea ratllat.* — 8. *Anotat al dors i indicat al text mitjançant una crida.*

74

[1312-1315]

GALCERAN SACOSTA MANA A L'ALMOINER I A L'INFERMER DEL MONESTIR DE SANT VICENÇ DE CARDONA QUE EN ELS PROPERS CINC ANYS FACIN OBRES DE MILLORA AL MONESTIR.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre II, fol. 72r-72v. (210 x 170 mm).

Galcerandus ça Costa *et cetera*. Dilectis in Christo [Bernardo Tora, [elemosinario],¹ et Bernardo Ferrario, infirmario, monasterii Sancti Vincencii de Cardona]. Salutem² in Eo qui est / omnium vera salus. Cum vobis, tractantibus et consencientibus venerabilis³ Bernardus, Dey gratia abbas / monasterii Sancti Vincencii de Cardona reditus, exitus et proventus ipsius monasterio spectantibus / et pertinentibus ac pertinere debentibus, ubicumque sint et qualitercumque, [eidem] pertineant vendiderit de eius conventu, / consilio et assensu venerabili Berengarii de Aquilari, rectori ecclesie de Livia,⁴ a festo sancti / Iohanni Baptiste proxime venienti [usque] ad quinque annos, sub modis et condicionibus pluribus ut in instrumento / inde confecto laciis continetur, et hoc [fieri fecimus]⁵ specialiter ut monasterium releveretur a honore debito/rum et domus eiusdem que ruinam minatur, abtentur, et monasterium quod quasi sine clausum / consistit, claudatur et possit conventuy modo debito provideri, quod anua non fiebat vobis / dictus abas de vestro⁶ comisit consilio et assensu, ut precium dicte vendicionis recipiatis / suis temporibus ut ordinatum est solvi et id conservetis et solvatis [exinde] debita que monasterium / nunc debet ac⁷ faciatis claudi monasterium, maxime versus capud ecclesie, et clavaturas / aponi in portis que sunt inter castrum et monasterium et faciatis abtari claustrum et / reedificari [de consilio magistrorum et sapientum in opere] dormitorium ruinosum. Quare, auctoritate quam fungimur, vobis dicimus et / mandamus sub pena excomunicacionis, quam vos vel alterum vestrum qui culpabilis fuerit / volumus incurre ipso facto si negligenter emisieritis facere quod mandamus, quatenus / dictum vendicionis precium petatis [temporibus debitis et] exigatis et recipiatis [et de receptis apocam faciatis] ac ministretis tamen in solutio/nibus debitorum que in veritate per instrumenta vel testes apareant vel per creditoris et abatis constiterit iuramentum [...] extiterit, quod cautelose finguntur debita quibudam deberi, quibus revera nihil omnino debe[tur ...] nobis aliqua que debetur⁹ et operibus monasterio necessariis et specialiter supradictis nec dicto abati de prefato precio aliquid ministeris, cum nos eidem sufficientem et congruam per dictum quinquenium eo volente assignaverimus porcionem ut dictum monasterium desolatum valeat relevari,⁹ taliter vos acturi / quod non possitis de negligencia reprehendi scituri [pro certo], quod estis exinde [reddituri] in stricto iu(di)cio / rationem, et in hoc seculo abati vestri monasterii

et domino archiepiscopo Terracone [aut nobis] vel¹⁰ ei / quem ad hoc ipse vel nos duxerimus assignandum.

Datum et cetera.

1. *Correix* camerario. — 2. *Segueix* in eo ratllat. — 3. *Segueix* frater ratllat. — 4. *Segueix* ut mone ratllat. — 5. *Correix* secundum sit ratllat. — 6. *Segueix* consilio ratllat. — 7. *Segueix* recdi ratllat. — 8. *Segueix* ad ratllat. — 9. nec dicto abati de prefato precio aliquid ministeris, cum nos eidem sufficientem et congruam per dictum quinquenium eo volente assignaverimus porcionem ut dictum monasterium desolatum valeat relevari *afegit al marge inferior del text, amb un senyal d'avís que hi remet. A continuació, segueix* Data in villa Cardone, Kalendas augusti anno Domini mo cccc xiiii ratllat. — 10. que inveritate per instrumenta vel testes apareant vel per creditoris et abatis constiterit iuramentum [...] extiterit quod cautelose finguntur debita quibudam deberi, quibus revera nihil omnino debe[tur ...] nobis aliqua que debetur *afegit al dors amb un senyal d'avís que hi remet.*

75

[1312-1315]

GALCERAN SACOSTA MANA ALS CAPELLANS DE VILALLOBENT I DE BOLQUERA QUE ADVERTEIXIN ALS CÒNJUGES PERE DE PERAFITA I RAMONA PERQUÈ TORNIN A VIURE JUNTS, SOTA PENA D'EXCOMUNIÓ.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 21r-21v. (205 x 75 mm).

Galcerandus ça Costa, canonicus Urgellensis ac visitator in civitate et diocese Urgellense, auctoritate / Sedis Apostolice deputatus a reverendo patre domino archiepiscopo Sancte Ecclesie Terracone. Dilectis / in Christo capellanus de Vilallobent et de Bolquera vel eorum locatenentibus. Salutem in Eo qui omnium / vera salus. Cum nos, visitationis officium exercentes, invenerimus quod Petrus de Perafita non moratur cum / Raymunda, uxore sua,¹ vobis dicimus et mandamus, sub pena excommunicationis quam vos volu/mus incurrere ipso facto nisi feceritis quod mandamus, quatenus quilibet unum in ecclesiis vestris publice / moneatis utrumque [legitime] ut simul cohabitent et coniugali se affectione pertractent. Alias [illum quem] culpa/bilem inveneritis vel remissum auctoritate nostra excommunicationis sententia innodetis et [...] / vitetis et faciatis ab aliis artius evitari, donec cohabitando simul² absolucionis / beneficium meruerint obtinere.

Data.³

1. *Segueix* quare ratllat. — 2. *Segueix* simul ratllat. — 3. *El text no continua.*

76

[1312-1315] DIJOURS DESPRÉS DE PASQUA

BERNAT BATLLE, ARDIACA DE L'ESGLÉSIA D'ELNA, RECOMANA ARNAU VOLÓ, RECTOR DE L'ESGLÉSIA DE [SERAVASALA], A LA CERDANYA, A GALCERAN SACOSTA, CANONGE D'URGELL.

O. ACV, *Llibre de visites del bisbat d'Urgell*, Calaix 31/41, Llibre VIII, fol. 33r-33v. (155 x 100 mm)

Domino Galcerando za Costa, canonico Urgellense. Suus Bernardus Baiuli, / archidiaconus in ecclesia Elenense. Salutem et prosperitatem ad vota successus. / Cum Arnaldus Volone, rector ecclesie de [Seravasala], in Ceritania, / tradat ad suam ecclesiam cum proposito ibidem residendi et / habeat inibi paucos votos et paucos ad quos possit in suis / necessitatibus recurrere quando velet, rogo amicitiam vestram, / sicut possum, quatenus vobis placeat dictum Arnaldum Volone habere recommendatum et carum amore Domini, in cuius servicio diu / fuit ac ipsum beneficiavit de beneficio supradicto et mei, / cum sit homo cui [iure] reputo inter ceteros de domo nostra / merito obligatum.

Data die iovis post festum Pascatis.

Al dors: Venerabili viro, domino Galcerando / za Costa, canonico Urgellense.

ÍNDIX DE PARRÒQUIES VISITADES

S'han recollit en aquest índex les parròquies visitades per Galceran Sacosta i els seus subdelegats en el transcurs de la visita efectuada per delegació de l'arquebisbe de Tarragona, Guillem de Rocafort, entre els anys 1312 i 1315.

En cada entrada s'ofereix el nom de la parròquia, que va imprès en VERSALETA, seguida del sant titular de l'església, que va en rodona, del deganat al qual està adscrita, que va en *cursiva*, i del número de pàgina en la qual es troba.

A nivell d'ordenació alfabètica, no s'han tingut en compte els articles dels topònims que en van precedits. En el cas d'aquelles parròquies que tenen dos noms, per exemple Sant Esteve d'Ancs o de les Pereres, l'entrada es troba referenciada de la manera següent: ANCS (=LES PERERES).

A

- ADRAËN, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 420, 450
- ADRALL, Santa Maria, *Urgellet*, p. 496, 544-545, 580-581
- AGE, Sant Julià, *Cerdanya*, p. 45-46, 104, 152-153
- L'AGUDA DE TORÀ, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 392, 434
- AGUILAR, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 372, 429
- AINET DE BESAN, Sant Julià, *Cardós*, p. 280
- AINET DE CARDÓS, Santa Eugènia, *Cardós*, p. 268-269, 283-284
- AINETO, Sant Romà, *Cardós*, p. 272
- ALÀS, Sant Esteve, *Urgellet*, p. 501, 561-562, 577
- ALÉS (=LA BASTIDA DE SORT), Sant Martí, *Montenartró*, p. 247, 259
- ALF, Sant Jaume, *Cerdanya*, p. 37-38, 89-90, 138
- ALINS, Sant Vicenç, *Cardós*, p. 280-281
- ALINYÀ, Sant Esteve i Sant Llorenç, *Vall de Lord*, p. 405-406, 444-445
- ALL, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 38, 90, 171-172
- ALP, Sant Pere, *Cerdanya*, p. 42, 101, 147
- ALTA-RIBA, Sant Jordi, *Vall de Lord*, p. 387, 464-465
- ALTA-RIBA, Sant Martí, *Tremp*, p. 200, 222-223
- ALTRON, Sant Sadurní, *Montenartró*, p. 246, 254-255
- ANÀS, Sant Romà, *Cardós*, p. 267-268
- ANCS (=LES PERERES), Sant Esteve, *Cerdanya*, p. 44-45, 103, 150-151
- ANDORRA, Sant Esteve, *Urgellet*, p. 503-504, 539, 568
- ANDORRA, Santa Coloma, *Urgellet*, p. 503, 539-540, 568
- ANES, Sant Mamet, *Cerdanya*, p. 34, 86-87, 136
- ANGOSTRINA, Sant Andreu, *Cerdanya*, p. 52, 109-110, 162-163
- ANOVES, Santa Eulàlia, *Vall de Lord*, p. 404-405, 444
- ANSOVELL, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 19-20, 127-128
- ANTIST, Sant Esteve, *Tremp*, p. 213, 235
- ARAMUNT, Sant Fructuós, *Tremp*, p. 192
- ARÀNSER, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 27, 79-80, 133
- ARANSÍFS, Sant Pere, *Tremp*, p. 184
- ARANYONET, Sant Romà, *Berga*, p. 285-286, 338
- ARAÓS, Sant Esteve, *Cardós*, p. 279
- ARBOLÓ, Santa Maria, *Montenartró*, p. 241, 251
- ARCAVELL, Sant Andreu, *Urgellet*, p. 510, 536, 565
- ARDÈVOL, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 382, 432-433
- ARENY, Sant Martí, *Tremp*, p. 203-204, 226-227
- ÀREU, Sant Feliu, *Cardós*, p. 281-282
- ARFA, Sant Sadurní, *Urgellet*, p. 496-497, 556, 571-572
- ARGENTERA, Santa Maria, *Urgell*, p. 477
- ARGOLELL, Santa Eugènia, *Urgellet*, p. 511, 540, 569-570
- ARIET, Sant Andreu, *Urgell*, p. 477-478
- ARISTOT, Sant Andreu, *Cerdanya*, p. 26-27, 80-81, 175-176
- ARRÓS, Sant Julià, *Cardós*, p. 269
- ARRÒS, Sant Miquel, *Tremp*, p. 220
- ARS, Sant Martí, *Urgellet*, p. 511, 542, 571
- ARSÈGUEL, Santa Coloma, *Cerdanya*, p. 19, 127

ARTEDÓ, Sant Vicenç, *Urgellet*, p. 500-501, 561, 575-576
 ASNURRI, Santa Eulàlia, *Urgellet*, p. 511-513, 541, 570
 ATELL, Sant Andreu, *Tremp*, p. 215, 236
 AUSÀS, Sant Sadurní, *Urgellet*, p. 584
 L'AVELLANET, Sant Joan, *Berga*, p. 345
 AVELLANET, Sant Joan, *Urgellet*, p. 522, 552, 588
 AVELLANOS, Santa Maria, *Tremp*, p. 212, 233
 AVIÀ, Sant Martí, *Berga*, p. 323-324, 331
 AVIÀ, Santa Maria, *Berga*, p. 324-325, 331

B

LA BAELLS, Santa Maria, *Berga*, p. 302, 333
 BAGA, Sant Esteve, *Berga*, p. 291, 343
 BAGA, Sant Llorenç prop, *Berga*, p. 295-296, 342
 BALLMOLL (=LA TORRE DE CABDELLA), Sant Martí, *Tremp*, p. 216-217, 238
 BALTARGA, Sant Andreu, *Cerdanya*, p. 31, 85-86, 144
 BANAT, Sant Romà, *Urgellet*, p. 499-500, 533, 577
 BAR, Sant Esteve, *Cerdanya*, p. 21, 129-130
 BARGUJA, Sant Vicenç, *Cerdanya*, p. 20-21, 129
 BARRUERA, Sant Feliu, *Tremp*, p. 207
 LA BASTIDA D'HORTONS, Santa Coloma, *Urgellet*, p. 502, 559-560, 574-575
 LA BASTIDA DE BELLERA, Sant Sebastià, *Tremp*, p. 209-210, 231

BASTURS, Sant Julià, *Tremp*, p. 189
 BEDERS, Santa Cecília, *Cerdanya*, p. 32, 84-85, 144
 BÉIXEC, Sant Iscle i Santa Victòria, *Cerdanya*, p. 22, 130
 BELLERA, Sant Genís, *Tremp*, p. 209
 BENANTE, Sant Lliser, *Cardós*, p. 273-274
 BENAVENT, Santa Margarida, *Tremp*, p. 187
 BERANUI, Sant Joan, *Tremp*, p. 218, 239
 BERÈN, Sant Martí, *Urgellet*, p. 518, 550-551, 582-583
 BERGA, Santa Eulàlia, *Berga*, p. 325, 360-361
 BERGÚS, Sant Joan, *Vall de Lord*, p. 379, 430
 BESAN, Santa Maria, *Cardós*, p. 283
 BESCARAN, Sant Martí, *Urgellet*, p. 515-516, 535, 578-579
 BESORA, Sant Serni, *Vall de Lord*, p. 369, 426
 BIBILS, Sant Genís, *Tremp*, p. 205, 229
 BIOSCA, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 391-392, 434-436
 BIURE, Sant Martí, *Berga*, p. 313
 BIUSE, Santa Maria, *Montenartró*, p. 266
 BOATELLA, Sant Martí, *Berga*, p. 305-306, 337-338
 BOÍ, Sant Joan, *Tremp*, p. 207
 BOLDÍS JUSSÀ, Sant Pere, *Cardós*, p. 270-271
 BOLDÍS SOBIRÀ, Sant Fruitós, *Cardós*, p. 270
 BOLQUERA, Santa Eulàlia, *Cerdanya*, p. 51, 116, 157-158
 BOLVIR, Santa Cecília, *Cerdanya*, p. 60-61, 92, 169-170

BONESTARRE, Sant Vicenç, *Cardós*, p. 268
 BONNER, Santa Eulàlia, *Vall de Lord*, p. 417-418, 457
 BOR, Sant Marcel, *Cerdanya*, p. 33, 83, 143
 BORREDÀ, Santa Maria, *Berga*, p. 306, 336
 BRANGOLÍ, Sant Fruitós, *Cerdanya*, p. 59, 96-97, 164
 BROCA, Sant Martí, *Berga*, p. 294, 341
 BRUGUERA, Sant Feliu, *Cerdanya*, p. 76-78, 124, 176
 BUIRA, Sant Corneli, *Tremp*, p. 212-213, 233-234
 BURG, Sant Cristòfol, *Cardós*, p. 277

C

CABDELLA, Sant Vicenç, *Tremp*, p. 215, 237
 CABRERA, Sant Pere, *Urgell*, p. 481
 CALBINYÀ, Sant Tomàs, *Urgellet*, p. 514, 543, 592
 CALDEGUES, Sant Romà, *Cerdanya*, p. 65, 97, 153
 CAMBRILS, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 406-407, 445
 CAMPELLES, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 125-126, 181
 CANALDA, Sant Julià, *Vall de Lord*, p. 410-411, 446
 CANILLO, Sant Serni, *Urgellet*, p. 508, 536-537, 566
 CAPOLAT, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 363-364, 421
 CARCOLZE, Sant Gervasi i Sant Protasi, *Urgellet*, p. 526, 534, 578
 CARDET, Santa Maria, *Tremp*, p. 207
 CARDONA, Sant Miquel, *Vall de Lord*, p. 373-374, 429

- CARDONA, Sant Vicenç, *Vall de Lord*, p. 374-379, 429-430
- CAREGUE, Sant Martí, *Montenartró*, p. 246, 257
- CASSERRES, Sant Pau, *Berga*, p. 314, 352
- CASSERRES, Sant Pere, *Berga*, p. 314, 352
- CASSIBRÓS, Sant Andreu, *Cardós*, p. 274, 283
- CASTANESA, Sant Martí, *Tremp*, p. 206-207, 228-229
- CASTELL DE L'ARENÝ, Sant Vicenç, *Berga*, p. 304, 335
- CASTELLADRALL, Sant Miquel, *Berga*, p. 319, 355-356
- CASTELLAR DE N'HUG, Santa Maria, *Berga*, p. 287, 344-345
- CASTELLAR DEL RIU, Sant Vicenç, *Berga*, p. 308, 332
- CASTELLAR, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 402, 441-442
- CASTELLÀS, Santa Maria, *Urgellet*, p. 519, 548, 586
- CASTELLBÒ, Santa Maria, *Urgellet*, p. 523, 555, 590-591
- CASTELLCIUTAT, Sant Feliu, *Urgellet*, p. 494-495, 543, 579-580
- CASTELL-ESTAÓ, Sant Pere, *Tremp*, p. 213, 236
- CASTELLFOLLIT, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 383, 463-464
- CASTELNOU D'AVELLANOS, Sant Pere, *Tremp*, p. 212, 234
- CASTELNOU D'OLUJA, Sant Pere, *Àger*, p. 467
- CASTELLÓ D'ENCÚS, Santa Maria, *Tremp*, p. 200
- CASTELLÓ DE MEIÀ, Sant Martí, *Urgell*, p. 478
- CASTELLÓ JUSSÀ, Sant Miquel, *Tremp*, p. 185
- CASTELLÓ SOBIRÀ, Santa Maria, *Tremp*, p. 185
- ELS CASTELLS, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 25, 81, 175
- CASTELLS, Santa Maria, *Urgellet*, p. 521, 548, 585-586
- CASTELLTORT, Sant Climent, *Vall de Lord*, p. 414-415, 459-460
- CASTELLVELL DE BELLERA, Sant Serni, *Tremp*, p. 211, 233
- CASTELLVELL, Sant Miquel, *Vall de Lord*, p. 401
- CASTERNER DE NOALS, Santa Maria, *Tremp*, p. 204-205, 227
- CAVA, Sant Climent, *Cerdanya*, p. 20, 128
- EL CAVALL, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 411, 448
- CAVALLERA, Sant Miquel, *Cerdanya*, p. 124-125, 177-178
- CELLERS, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 383-384, 433
- CELLERS, Santa Maria, *Tremp*, p. 201, 223
- CERC, Sant Just i Sant Pastor, *Urgellet*, p. 501-502, 560, 575
- CERCS, Sant Andreu, *Berga*, p. 301-302, 351
- CERDANYOLA, Sant Julià, *Berga*, p. 289-290, 342-343
- CÉRVOLES, Santa Eulàlia, *Tremp*, p. 207-208, 230
- CEURÓ, Sant Julià, *Vall de Lord*, p. 403, 442
- EL CINT, Sant Sadurní, *Vall de Lord*, p. 364-365, 422
- CIVÍS, Sant Romà, *Urgellet*, p. 510, 541-542, 570-571
- CLARÀ, Sant Andreu, *Vall de Lord*, p. 401-402, 441
- CLARET, Santa Maria, *Tremp*, p. 199-200, 221
- CLARET, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 382, 433
- CLARIANA, Sant Serni, *Vall de Lord*, p. 397, 438
- CLAVEROL, Sant Cristòfol, *Tremp*, p. 193-194
- LA CLUSA, Sant Romà, *Berga*, p. 293, 335
- COANER, Sant Julià, *Berga*, p. 317-318, 358
- COBORRIU DE BELLVER, Sant Serni, *Cerdanya*, p. 29-30, 82-83, 141-142
- COLLS, Sant Pere, *Tremp*, p. 203, 225-226
- LA COMA, Sant Quirze i Santa Julita, *Vall de Lord*, p. 413, 454-455
- CONQUES, Sant Sadurní, *Tremp*, p. 187-188
- CORNELLANA, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 418, 452
- CORREÀ, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 366, 423
- LA CORRIU, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 416-417, 456
- CORTÀS, Sant Policarp, *Cerdanya*, p. 36-37, 88, 139
- COVET, Santa Maria, *Tremp*, p. 187

D

- DAS, Sant Llorenç, *Cerdanya*, p. 40, 99, 146-147
- DORRES, Sant Joan, *Cerdanya*, p. 53, 110, 163-164
- DÒRRIA, Sant Víctor, *Cerdanya*, p. 71, 120-121, 180
- DURRO, Santa Maria, *Tremp*, p. 207

E

- ÈGUET, Sant Esteve, *Cerdanya*, p. 51, 115, 159-160

- EINA, Sant Miquel, *Cerdanya*, p. 51, 117, 157
- ELINS, Santa Cecília, *Urgellet*, p. 521, 551, 587
- ÉLLER, Santa Eulàlia, *Cerdanya*, p. 36, 88, 137
- ENCAMP, Santa Eulàlia, *Urgellet*, p. 507-508, 537, 565-566
- ENVEIG, Sant Sadurní, *Cerdanya*, p. 55-56, 96, 164-165
- ENVINY, Santa Maria, *Montenartró*, p. 243, 252-253
- ER, Sant Genís, *Cerdanya*, p. 49-50, 106-107, 155-156
- ERDO, Santa Coloma, *Tremp*, p. 210, 231-232
- ERILL LA VALL, Santa Eulàlia, *Tremp*, p. 207
- ERINYÀ, Sant Esteve, *Tremp*, p. 195
- EROLLES, Santa Maria, *Tremp*, p. 198, 220-221
- ESCANÉ, Sant Llop, *Tremp*, p. 206, 229
- L'ESPÀ, Sant Andreu, *Berga*, p. 298-299, 347
- ESPAÉN, Santa Eulàlia, *Urgellet*, p. 518, 551, 583
- ESPINALBET, Sant Vicenç, *Berga*, p. 308-309, 332-333
- L'ESPLUGA, Sant Fruitós, *Vall de Lord*, p. 453
- ESPUI, Sant Julià, *Tremp*, p. 215-216, 237
- L'ESPUNYOLA, Sant Climent, *Berga*, p. 324, 358-359
- ESTAC, Sant Marçal, *Montenartró*, p. 241, 251-252
- ESTAMARIU, Sant Vicenç, *Urgellet*, p. 515, 535, 579
- ESTAON, Santa Eulàlia, *Cardós*, p. 267
- ESTAVAR, Sant Julià, *Cerdanya*, p. 54, 108-109, 161
- ESTAVILL, Santa Llogaia, *Tremp*, p. 213-214, 234-235
- ESTERRI DE CARDÓS, Sant Pau i Sant Pere, *Cardós*, p. 269
- ESTOLL, Santa Eulàlia, *Cerdanya*, p. 41-42, 100-101, 148-149
- F
- FABREGADA, Sant Sadurní, *Urgell*, p. 481
- FALGARS, Santa Maria, *Berga*, p. 291-292, 339
- FARRERA, Santa Eulàlia, *Cardós*, p. 277-278
- FÍGOLS, Santa Cecília, *Berga*, p. 302-303, 350
- FIGUEROLA D'ORCAU, Santa Maria, *Tremp*, p. 188
- FIGUEROLA DE MEIÀ, Santa Eulàlia, *Urgell*, p. 479
- FONTANET, Sant Miquel, *Vall de Lord*, p. 392-393, 433-434
- FONTLLONGA, Sant Miquel, *Urgell*, p. 480
- FÓRNOLS, Sant Climent, *Vall de Lord*, p. 418, 452
- LA FREITA, Santa Eugènia, *Urgellet*, p. 502-503, 559, 573-574
- FREIXA, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 406, 443
- FREIXE, Sant Sadurní, *Montenartró*, p. 262
- FRONTANYÀ, Sant Jaume, *Berga*, p. 285, 337
- FUMANYA, Sant Mateu, *Berga*, p. 297, 349
- FUSTANYÀ, Sant Sadurní, *Cerdanya*, p. 74-75, 123-124, 176
- G
- GAMISSANS, Sant Andreu, *Berga*, p. 312-313,
- GARGALLÀ, Sant Andreu, *Vall de Lord*, p. 371, 428
- GAVARRÓS, Sant Genís, *Berga*, p. 290, 340-341
- GER, Santa Coloma, *Cerdanya*, p. 63-64, 90-91, 170-171
- GINESTARRE, Santa Maria, *Cardós*, p. 270
- GIRBETA, Sant Miquel, *Tremp*, p. 202, 224
- GIRONELLA, Santa Eulàlia, *Berga*, p. 313-314, 329-330
- GÓSOL, Santa Maria, *Berga*, p. 299, 347
- GOSPÍ, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 385-386, 468-469
- GRAMENET, Sant Sadurní, *Tremp*, p. 218, 239
- GRAMÓS, Sant Lliser, *Urgellet*, p. 520-521, 549, 581-582
- GRAUDESCALES, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 367, 425
- GRÉIXER, Sant Andreu, *Berga*, p. 290, 343
- GRÉIXER, Sant Climent, *Cerdanya*, p. 62, 91, 138
- GRESOLET, Santa Maria, *Berga*, p. 294-295, 344
- GUALTER, Santa Maria, *Urgell*, p. 482
- LA GUÀRDIA, Santa Maria, *Berga*, p. 312-313,
- LA GUÀRDIA D'ARES, Sant Esteve, *Urgellet*, p. 520, 546, 584-585
- GUILS, Sant Esteve, *Cerdanya*, p. 59-60, 92-93, 169
- GUILS DEL CANTÓ, Sant Fruitós, *Urgellet*, p. 519, 550, 587
- GUIRÓ, Sant Joan, *Tremp*, p. 214
- GURP, Sant Serni, *Tremp*, p. 197-198, 219-220

H

HORTONEDA, Santa Maria, *Tremp*, p. 193

I

IRAVALS, Sant Fruitós, *Cerdanya*, p. 58, 94, 167-168

ISONA, Santa Maria, *Tremp*, p. 188-189

ISÒVOL, Sant Miquel, *Cerdanya*, p. 38-39, 98, 140

IVORRA, Sant Cugat, *Vall de Lord*, p. 384, 462-463

IX, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 65-66, 97-98, 153

J

JOSA, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 419, 453-454

JOVAL, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 398-399

L

LARÈN, Santa Maria, *Tremp*, p. 211, 232

LILLET, Santa Maria, *Berga*, p. 286-287, 338-339

LLADORRE, Sant Martí, *Cardós*, p. 271

LLADRÓS, Sant Pere, *Cardós*, p. 273

LLADURS, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 410, 449

LLANERA, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 396, 437

LLARVÉN, Santa Coloma, *Montenartró*, p. 242, 253

LA LLENA, Sant Sadurní, *Vall de Lord*, p. 408, 447

LLERET, Sant Corneli i Sant Cebrià, *Cardós*, p. 273

LLES, Sant Pere, *Cerdanya*, p. 27-28, 134

LESSUI, Sant Pere, *Montenartró*, p. 245, 256

LLETÓ, Sant Esteve, *Urgellet*, p. 502, 562-563, 576

LLIMIANA, Santa Maria, *Tremp*, p. 183-184

LLINARS, Sant Iscle i Santa Victòria, *Vall de Lord*, p. 415-416, 458

LLÍVIA, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 54-55, 109, 161-162

LLO, Sant Fructuós, *Cerdanya*, p. 50-51, 107-108, 157

LLOBERA, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 395, 439-440

LLOBEROLA, Sant Miquel, *Vall de Lord*, p. 393-394, 436

LA LLOSA, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 28-29, 135

LLUÇ, Sant Esteve, *Cerdanya*, p. 49, 106, 154-155

LLUELLES, Sant Feliu, *Vall de Lord*, p. 370-371, 427-428

M

MADRONA, Sant Pere, *Berga*, p. 309, 334

MALANYEU, Sant Sadurní, *Berga*, p. 300, 349

MALGRAT, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 389-390, 467-468

MALMERCAT, Sant Andreu, *Montenartró*, p. 263

MALVEÍ, Sant Vicenç, *Montenartró*, p. 261

LA MANRERSANA, Sant Jaume, *Àger*, p. 386, 464

MARCINYAC, Sant Miquel, *Vall de Lord*, p. 368, 425-426

LA MASSANA, Sant Iscle i Santa Victòria, *Urgellet*, p. 504, 538-539, 566-567

MATAMARGÓ, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 380, 430-431

MEIÀ, Santa Maria, *Urgell*, p. 471-475

MENCUI, Santa Maria, *Montenartró*, p. 242, 252

MERANGES, Sant Serni, *Cerdanya*, p. 35-36, 89, 137-138

EL MERCADAL, Santa Margarida, *Vall de Lord*, p. 365, 422-423

MERLÈS, Santa Maria, *Berga*, p. 311-312, 329

MEROLA, Santa Maria, *Berga*, p. 315-316, 353-354

MESONS, Sant Cristòfol, *Montenartró*, p. 261-262

MIRAVÉ, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 395, 440

MONNELL, Sant Iscle, *Berga*, p. 293, 345

MONTANYANA, Santa Maria, *Tremp*, p. 202-203, 224-225,

MONTARDIT, Santa Cecília, *Montenartró*, p. 242-243, 253

MONTCLAR, Sant Martí, *Berga*, p. 323, 357

MONTDARN, Sant Joan, *Berga*, p. 321-322, 357

MONTELLÀ, Sant Genís, *Cerdanya*, p. 23, 131-132

MONTENARTRÓ, Sant Esteve, *Montenartró*, p. 265

MONTESCLADO, Sant Esteve, *Cardós*, p. 278

MONTESQUIU, Sant Sadurní, *Tremp*, p. 192

MONTFALCÓ MURALLAT, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 388, 466

MONTFERRER, Sant Vicenç, *Urgellet*, p. 495-496, 544, 580

MONTLLOR, Santa Maria, *Tremp*, p. 186

MONTMAJOR, Sant Sadurní,
Berga, p. 322-323, 359
MONTPOL, Sant Miquel, *Vall de Lord*, p. 409, 443
MONT-ROIG
(=MONTALEGRE), Santa Maria, *Urgell*, p. 479-480
MONT-ROS, Santa Maria, *Tremp*, p. 217, 238-239
MORIPOL, Sant Vicenç, *Vall de Lord*, p. 417, 456
MORUNYS, Sant Llorenç, *Vall de Lord*, p. 412, 459
MOSOLL, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 41, 99-100, 147-148
MUJAL, Santa Creu, *Berga*, p. 316, 354-355
MURI, església de, *Montenartró*, p. 244-245, 258-259
MÜSSER, Sant Fructuós, *Cerdanya*, p. 26, 80, 132-133

N

NABINERS, Sant Sadurní, *Urgellet*, p. 498-499, 559, 574
NAÜJA, Sant Jaume, *Cerdanya*, p. 48, 105, 154
NAVÈS, Santa Margarida, *Vall de Lord*, p. 369-370, 426-427
NERELLÀ, Santa Eugènia, *Cerdanya*, p. 24, 81-82, 140
NEVÀ, Sant Cristòfol, *Cerdanya*, p. 71-72, 121, 179
NOALS, Santa Maria, *Tremp*, p. 205, 227-228
NORÍS, Sant Serni, *Cardós*, p. 281
LA NOU, Sant Martí, *Berga*, p. 300, 350
NOVES, Sant Sadurní, *Urgellet*, p. 517, 546, 582

O

OBIOLS, Sant Vicenç, *Berga*, p. 325, 330-331
OCEJA, Sant Pere, *Cerdanya*, p. 47, 105, 151-152
ODELLÓ, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 51, 115, 159
ODÈN, Santa Cecília, *Vall de Lord*, p. 407, 446
OLIUS, Sant Esteve, *Vall de Lord*, p. 399, 449
OLOPTE, Sant Feliu, *Cerdanya*, p. 37, 89, 139
OLP, Santa Maria, *Montenartró*, p. 244, 254
OLUJA, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 388-389, 466-467
OLVAN, Santa Maria, *Berga*, p. 309-310, 330
ORCAU, Santa Maria, *Tremp*, p. 189-190
ORDINO, Sant Corneli i Sant Cebrià, *Urgellet*, p. 505-506, 537-538, 567-568
ORENGA, Sant Gil, *Urgell*, p. 478-479
OS DE CIVÍS, Sant Pere, *Urgellet*, p. 509, 542, 569
OSSEA, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 369, 427
OVEIX, Sant Vicenç, *Montenartró*, p. 248, 257-258
OVEIX, Santa Maria, *Tremp*, p. 214, 235-236
OVELLA, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 69, 119, 180

P

PAL, Sant Climent, *Urgellet*, p. 506-507, 538, 567
PALAU DE Cerdanya, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 46-47, 104, 152
PALAU DE NOGUERA, Sant Joan, *Tremp*, p. 222

PALLEROLS DEL CANTÓ, Sant Romà, *Urgellet*, p. 522, 551-552, 588
PALLEROLS, Santa Eugènia, *Cerdanya*, p. 66, 113, 173
PALMEROLA, Sant Vicenç, *Berga*, p. 305, 336-337
PARDINES, Sant Esteve, *Cerdanya*, p. 75-76, 124, 177
LA PARRÒQUIA D'HORTÓ, Sant Andreu, *Urgellet*, p. 516, 545, 581
PEDRA, Sant Julià, *Cerdanya*, p. 33, 84, 143
LA PEDRA, Sant Serni, *Vall de Lord*, p. 414, 455
PEDRET, Sant Quirze, *Berga*, p. 307-308,
PEGUEROLES, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 371, 428
PERABRUNA, Sant Esteve, *Tremp*, p. 208-209, 230
PERACAMPS, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 396, 438-439
PERLES, Sant Romà, *Vall de Lord*, p. 405, 445
LA PERXA, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 158
PESSONADA, Santa Maria, *Tremp*, p. 192-193
PI, Santa Eulàlia, *Cerdanya*, p. 24-25, 82, 140-141
PINELL, Sant Miquel, *Vall de Lord*, p. 394, 440-441
PINÓS, Sant Vicenç, *Vall de Lord*, p. 381, 432
EL PLA DE SANT TIRS, Sant Tirs, *Urgellet*, p. 497, 556-557, 572
PLANÈS, Sant Marcel, *Cerdanya*, p. 73, 121-122, 178-179
PLANOLES, Sant Vicenç, *Cerdanya*, p. 72, 122, 178
EL PONT, Sant Esteve, *Urgellet*, p. 493, 562, 592-593
PORTELL, Sant Cugat, *Vall de Lord*, p. 386, 462

LA PORTELLA, Sant Pere, *Berga*, p. 306-307,
 POSADA, Santa Eulàlia, *Vall de Lord*, p. 412-413,
 PRATS, Sant Serni, *Cerdanya*, p. 32, 85, 145
 PRULLANS, Sant Esteve, *Cerdanya*, p. 29, 86, 135-136
 PUIG, Sant Martí, *Berga*, p. 292
 PUIGCERDA, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 67-68, 112-113, 117-118, 173-175
 PUIGFALCONER, Sant Serni, *Tremp*, p. 190
 PUIG-REIG, Sant Martí, *Berga*, p. 315, 353
 PUJALT, Sant Pere, *Montenartró*, p. 243-244, 254
 EL PUJOL DE PLANÈS, Sant Esteve, *Berga*, p. 322, 359

Q

QUEIXANS, Sant Cosme i Sant Damià, *Cerdanya*, p. 43-44, 102-103, 150
 QUERALBS, Sant Jaume, *Cerdanya*, p. 74, 123, 177
 EL QUERFORADAT, Sant Genís, *Cerdanya*, p. 22, 128-129
 QUEROL (=CORTVASSILL), Sant Quintí, *Cerdanya*, p. 57-58, 94-95, 167

R

RIALP, Santa Maria, *Montenartró*, p. 247-248, 258
 RIBERA DE CARDÓS, Santa Maria, *Cardós*, p. 267
 RIBES, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 125, 181
 RIGOLISA, Sant Jaume, *Cerdanya*, p. 64-65, 112, 165-166

RINER, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 398, 438
 RIUTORT, Santa Cecília, *Berga*, p. 288-289, 340
 RIVERT, Sant Martí, *Tremp*, p. 196
 ROMADRIU, Sant Martí, *Montenartró*, p. 265-266
 ROTGERS, Sant Sadurní, *Berga*, p. 304-305, 335-336
 RUBIÓ, Sant Salvador, *Montenartró*, p. 260-261
 RUS, Sant Vicenç, *Berga*, p. 287-288, 344

S

SAGA, Santa Eugènia, *Cerdanya*, p. 61-62, 91-92, 170
 SAGÀS, Sant Andreu, *Berga*, p. 311, 328-329
 SAGRAMORTA, Sant Vicenç, *Cerdanya*, p. 69, 119, 181
 SALÀS, Sant Pere, *Tremp*, p. 196-197
 SALDES, Sant Martí, *Berga*, p. 297-298, 346
 SALLAGOSA, Santa Eugènia, *Cerdanya*, p. 50, 108, 156
 SALO, Sant Feliu, *Vall de Lord*, p. 381, 431-432
 SALOU (=DEL RACÓ), Sant Cugat, *Berga*, p. 317, 355
 LA SALSA, Sant Sadurní, *Vall de Lord*, p. 403, 442-443
 SALTÈGUET, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 70, 102, 180
 SANAVASTRE, Sant Iscle i Santa Victòria, *Cerdanya*, p. 40-41, 100, 148
 SANEJA, Sant Vicenç, *Cerdanya*, p. 64, 93-94, 168-169
 SANT ADRIÀ, *Cardós*, p. 271-272
 SANT ESTEVE DE LA SARGA, *Tremp*, p. 201, 223
 SANT JULIÀ DE LÒRIA, *Urgellet*, p. 509, 540, 568-569

SANT OÏSME, Santa Eufèmia, *Urgell*, p. 480-481
 SANTA CREU DE CASTELLBÒ, *Urgellet*, p. 525, 553, 589
 SANTA ENGRÀCIA, *Tremp*, p. 197, 219
 SANTA FE, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 387, 465
 SANTA LLOCAIA, *Cerdanya*, p. 48, 106, 154
 SARROCA DE BELLERA, Sant Feliu, *Tremp*, p. 210, 232
 SARROQUETA, Sant Joan, *Tremp*, p. 204, 229-230
 SASSERRA, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 439
 SAURÍ, Sant Víctor, *Montenartró*, p. 245, 255-256
 SAUVANYÀ, Sant Esteve, *Urgellet*, p. 497-498, 558, 573
 SAVERNEDA, Sant Just, *Montenartró*, p. 263
 SEDRET, Sant Pere, *Cerdanya*, p. 59, 93, 168
 SEGUR, Sant Miquel, *Tremp*, p. 194
 LA SELVA, Sant Climent, *Vall de Lord*, p. 368, 425
 SENTERADA, Santa Maria, *Tremp*, p. 208, 231
 SENYIU, Sant Pere, *Tremp*, p. 206, 228
 SERRA, Santa Eulàlia, *Cardós*, p. 271
 LA SERRA, Santa Maria, *Cardós*, p. 278
 SERRATEIX, Santa Maria, *Berga*, p. 319-320, 356
 SERRET, església de, *Montenartró*, p. 266
 LA SEU D'URGELL, Sant Joan, *Urgellet*, p. 493, 563, 593
 LA SEU D'URGELL, Sant Miquel, *Urgellet*, p. 493-494, 563
 LA SEU D'URGELL, Sant Nicolau, *Urgellet*, p. 494

LA SEU D'URGELL, Santa Maria, *Urgellet*, p. 483-493, 527-533
 SIARB, Sant Sadurní, *Montenartró*, p. 260
 SISQUER, Sant Esteve, *Vall de Lord*, p. 416, 457
 SOLANELL, Sant Julià, *Urgellet*, p. 525-526, 553-554, 589-590
 EL SOLER (=TALLORTA), Sant Climent, *Cerdanya*, p. 44, 102, 172
 SOLSONA, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 399-401, 449-450
 SORBA, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 372
 SORIGUERA, Santa Eulàlia, *Montenartró*, p. 260
 SORRE, Sant Esteve, *Montenartró*, p. 247, 255
 SORT, Sant Feliu, *Montenartró*, p. 248-249, 264
 SU, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 396-397, 437
 SURP, Sant Iscle i Santa Victòria, *Montenartró*, p. 246-247, 256-257
 SURRI, Santa Coloma, *Cardós*, p. 274
 SUSTERRIS, Santa Maria, *Tremp*, p. 199

T

TALLÓ, Santa Maria, *Cerdanya*, p. 30-31, 83-84, 142-143
 TALLTENDRE, Sant Iscle i Santa Victòria, *Cerdanya*, p. 34-35, 87, 136-137
 TALTEÜLL, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 390-391, 460
 TARGASONA, Sant Sadurní, *Cerdanya*, p. 51, 114, 160
 TARTERA, Sant Julià, *Cerdanya*, p. 39, 98-99, 145-146

TAÜLL, Santa Maria, *Tremp*, p. 207
 TAÚS, Sant Martí, *Urgellet*, p. 520, 547, 585
 TAVASCAN, Sant Simeó, *Cardós*, p. 272
 TAVÈRNOLES, Sant Serni, *Urgellet*, p. 514-515
 TENDRUI, Sant Esteve, *Tremp*, p. 198-199, 221
 TENTELETATGE, Sant Martí, *Vall de Lord*, p. 366-367, 424
 TERCUI, Sant Pere, *Tremp*, p. 226
 TERRASSA, Santa Maria, *Tremp*, p. 190-191
 TERRASSOLA, Sant Pau, *Vall de Lord*, p. 408, 447
 TIMONEDA, Santa Eulàlia, *Vall de Lord*, p. 409-410, 447-448
 TÍRVIA, Sant Feliu, *Cardós*, p. 275, 279
 TOLÓ, Sant Vicenç, *Tremp*, p. 186
 LA TOR DE QUEROL, Sant Esteve, *Cerdanya*, p. 57, 95, 166-167
 TOR, Sant Pere, *Cardós*, p. 282
 TORALLA, Santa Maria Magdalena, *Tremp*, p. 195-196
 TORNAFORT, Santa Coloma, *Montenartró*, p. 262

LA TORRE, Santa Maria, *Cardós*, p. 282
 LA TORRE DE SANT CLIMENÇ, Sant Climent, *Urgellet*, p. 522-523, 555, 591-592
 TORREDENEGÓ, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 439
 ELS TORRENTS, Sant Julià, *Vall de Lord*, p. 411-412, 448
 ELS TORRENTS, Sant Vicenç, *Urgellet*, p. 526, 554, 590

ELS TORRENTS, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 365-366, 423
 TORROELLA, Sant Salvador, *Berga*, p. 318, 358
 TOSÉS, Sant Cristòfol, *Cerdanya*, p. 70-71, 120, 179
 TOST, Sant Martí, *Urgellet*, p. 498, 557-558, 572-573
 TRAVESSERES, Sant Jaume, *Cerdanya*, p. 25, 132
 TREJUVELL, Santa Creu, *Urgellet*, p. 517, 547
 TREMP, Santa Maria, *Tremp*, p. 183
 TUDELA, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 390, 468
 TUIXÉN, Sant Esteve, *Vall de Lord*, p. 418, 454
 TURBIANS, Sant Miquel, *Berga*, p. 294, 345-346
 TURBIAS, Sant Iscle, *Urgellet*, p. 524, 552, 588-589

U

UR, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 55, 111, 165
 URTX, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 42-43, 101-102, 149
 URÚS, Sant Climent, *Cerdanya*, p. 39-40, 99, 146

V

LA VALL D'ORA, Santa Eulàlia, *Vall de Lord*, p. 367, 424
 LA VALL DE BOÍ, esglésies de, *Tremp*, p. 207
 VALLCEBRE (=FRÉIXENS), Sant Julià, *Berga*, p. 296, 347-348
 VALLCEBRE SOBIRÀ (=VALLCEBRE), Santa Maria, *Berga*, p. 297, 348

- LA VALLDAN, Sant Just i Sant Pastor, *Vall de Lord*, p. 404, 444
- VALLDAURA, Santa Maria, *Berga*, p. 310-311
- VALLDORIOLA, Sant Esteve, *Berga*, p. 312-313
- VALLFEROSA, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 393, 436
- VALLFOGONA, Sant Cristòfol, *Berga*, p. 292, 339-340
- VALLMANYA, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 380, 431
- VALLS, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 415, 458
- LA VANSA, Sant Pere, *Vall de Lord*, p. 419, 451
- LA VANSA (=ELS GARRICS), Sant Julià, *Vall de Lord*, p. 419, 450-451
- LA VEDELLA, Sant Salvador, *Berga*, p. 301, 350-351
- VELLANEGA, Sant Pere, *Montenartró*, p. 249, 264-265
- VENTAJOLA, Sant Tomàs, *Cerdanya*, p. 113, 172-173
- VENTOLÀ, Sant Cristòfol, *Cerdanya*, p. 73-74, 122-123, 178
- VERGÓS GUERREJAT, Santa Magdalena, *Vall de Lord*, p. 389, 465-466
- VIA, Santa Coloma, *Cerdanya*, p. 51, 116, 158-159
- VICFRED, Sant Esteve, *Àger*, p. 461
- VILADA, Sant Joan, *Berga*, p. 303, 334
- VILALLOBENT, Sant Andreu, *Cerdanya*, p. 45, 103-104, 151
- VILALTA, Sant Vicenç, *Cerdanya*, p. 52, 114, 161
- VILAMFLOR, Sant Feliu, *Montenartró*, p. 264
- VILAMITJANA, Santa Coloma, *Urgellet*, p. 525, 556, 591
- VILAMITJANA, Santa Maria, *Tremp*, p. 191, 222
- VILAMUR, Santa Maria, *Montenartró*, p. 259
- VILANOVA DE BANAT, Santa Cecília, *Urgellet*, p. 499, 534, 576-577
- VILANOVA DE LES ESCALDES, Sant Iscle i Santa Victòria, *Cerdanya*, p. 53-54, 110-111, 163
- VILANOVA DE MEIÀ, Sant Salvador, *Urgell*, p. 476
- VILA-RUBLA, Sant Sadurní, *Urgellet*, p. 524, 549, 586-587
- VILIELLA, Sant Vicenç, *Cerdanya*, p. 28, 134-135
- VÍLLEC, Sant Martí, *Cerdanya*, p. 23-24, 131
- LA VINYOLA, Santa Eulàlia, *Cerdanya*, p. 56, 95-96, 166
- VIVER, Sant Miquel, *Berga*, p. 321, 356-357
- VIVER, Santa Maria, *Vall de Lord*, p. 384-385, 461

